ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ ೧೪

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೩

ವಚನಪಿತಾಮಹ ಡಾ. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ.ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ - ೫೮೬೧೦೩

ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ–೧೪ : ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೬

❖

- ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ
- ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ

❖

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

ಧಾರವಾಡ

ವಚನಪಿತಾಮಹ ಡಾ.ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ

ಬಿ. ಎಲ್. ಡಿ. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ

ವಿಜಯಪುರ

೨೦೧೯

COMPLETE WORK OF DR. M.M.KALBURGI
VOLUME - 14 : VACHANA SAHITY : BHAGA-6
Edited by : Dr. Veeranna Rajur, Dharwad

Published by : Dr. P.G. Halakatti Research Centre
B.L.D.E. Association, Vijayapur, Karnatak

First Edition : 2019
Pages : xxxiv+ 842=876

Copies: 1000
Price Rs: 440/-

❖❖

Cover page design : **K.K. Makali**, Hampi.
Type set : **Dr. Hanumanth Melinamani**, Dr. Sarsawatidevi Bhagawati, Dharwad.
Printer : **The Print Point**, No. 9/8 6th Cross, 4th Main, Rajajinagar, Industrial Town,
Bengaluru-560044. Ph. 97390 67359

ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು : ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಪುಟ : ೧೪-ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೬
ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ವಚನಪಿತಾಮಹ ಡಾ.ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ಬಿ. ಎಲ್. ಡಿ. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ
ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ: ೨೦೧೯
ಪುಟಗಳು: xxxiv +೮೪೨=೮೭೬

ಪ್ರತಿಗಳು: ೧೦೦೦
ಬೆಲೆ ರೂ: ೪೪೦/-

❖❖

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ: ಕೆ. ಕೆ. ಮಕಾಳಿ, ಹಂಪಿ
ಅಕ್ಷರ ಸಂಯೋಜನೆ: ಡಾ. ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ, ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ ಭಗವತಿ, ಧಾರವಾಡ
ಮುದ್ರಣ: **ಪ್ರಿಂಟ್ ಪಾಯಿಂಟ್**, ನಂ. ೯/೮ ೬ನೆಯ ಕ್ರಾಸ್, ೪ನೆಯ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ರಾಜಾಜಿನಗರ,
ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಟೌನ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೪೪. ಫೋನ್ : ೯೭೩೯೦ ೬೭೩೫೯

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನ ಯೋಜನೆ

ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ

❖

ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಎಂ. ಬಿ. ಪಾಟೀಲ, ವಿಜಯಪುರ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ.ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಸಚಿವರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ, ವಿಜಯಪುರ

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮದಭಾವಿ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಧಾರವಾಡ

ಯೋಜನಾ ಸಂಯೋಜಕರು

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ, ವಿಜಯಪುರ

❖

ಸಲಹಾ ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ, ಧಾರವಾಡ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಧಾರವಾಡ

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು

❖❖

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನ ಯೋಜನೆ

ಸಂಪಾದಕ ಸದಸ್ಯರು

❖

ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ, ಧಾರವಾಡ

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಧಾರವಾಡ

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ, ವಿಜಯಪುರ

ಡಾ. ಬಿ.ವ್ಹಿ. ಶಿರೂರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಮದಭಾವಿ, ವಿಜಯಪುರ

ಡಾ. ಎಸ್.ಕೆ. ಕೊಪ್ಪಾ, ಇಂಡಿ

ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ, ಸಂಕೇಶ್ವರ

ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ, ಹಂಪಿ

ಡಾ. ಎಫ್. ಟಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ, ಹಂಪಿ

ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಮಾಳಿ, ಹಾರೂಗೇರಿ

ಡಾ. ಪಿ. ಕೆ. ರಾಠೋಡ, ಧಾರವಾಡ

ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮೇತ್ರಿ, ವಿಜಯಪುರ

ಶ್ರೀ ಶಶಿಧರ ತೋಡ್ಕರ, ಧಾರವಾಡ

ಡಾ. ವಿ. ಡಿ. ಐಹೊಳ್ಳಿ, ವಿಜಯಪುರ

ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ ಭಗವತಿ, ಧಾರವಾಡ

ಡಾ. ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ, ಧಾರವಾಡ

❖❖

*

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ.....

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಮಹಾಮಾರ್ಗದ ಮಹಾಶಿಲ್ಪಿ; ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯ ಗಟ್ಟಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು; ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಸತ್ಯಶೋಧಕರು. ಅವರ ಘನವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, ನಾಡು-ನುಡಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರೀತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಿಸ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಧನೆ, ಸಂಶೋಧನ ಸಿದ್ಧಿ, ಆಡಳಿತ ದಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಅಪೂರ್ವ-ಅದ್ವಿತೀಯ-ಅನುಕರಣೀಯ.

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರದು ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ; ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ-ಪಾಂಡಿತ್ಯ-ಪ್ರಭುತ್ವ; ಬಹುಮುಖ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ, ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ, ಸಮರ್ಥ ಸಂಶೋಧನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ, ವಿಭಾಗದ ದಕ್ಷ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾದರಿಯ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಾಗಿ, ಅನೇಕ ವಿನೂತನ ಯೋಜನೆಗಳ ಯೋಜಕರಾಗಿ, ಹಲವಾರು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ, ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಮೂಡಿಸುವಂತಹವು; ಅಭಿಮಾನ ಉಕ್ಕಿಸುವಂತಹವು.

ಜೀವನ-ಸಾಧನೆ :

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ (ಮಲ್ಲೇಶಪ್ಪ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಕಲಬುರ್ಗಿ) ಅವರು ೧೯೩೮ ನವ್ಹಂಬರ್ ೨೮ ರಂದು ತಾಯಿಯ ತವರೂರು ಗುಬ್ಬೇವಾಡ(ತಾ. ಸಿಂದಗಿ, ಜಿ: ವಿಜಯಪುರ)ದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ; ತಾಯಿ ಗುರಮ್ಮ. ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಕ್ಕಲುತನ ಮನೆತನ. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ-ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ. ಇಂಥ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರಮಗೌರವ ಹಾಗೂ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯ ಪಾಠ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯಿತು.

ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ (ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಯವರೆಗೆ) ತಂದೆಯವರ ಊರಾದ ಯರಗಲ್ಲ (ತಾ. ಸಿಂದಗಿ, ಜಿ. ವಿಜಯಪುರ)ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಸಿಂದಗಿಯ ಎಚ್.ಜಿ. ಬಾಡ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದರು. ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತು ಉಚ್ಚಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದರು.

ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಉನ್ನತವ್ಯಾಸಂಗ ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿತು. ವಿಜಯಪುರದ ಬಿಎಲ್‌ಡಿಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಜಯ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು (೧೯೬೦) ಪ್ರಥಮಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ, ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು (೧೯೬೨) ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಹಿತ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಭೆ-ಪರಿಶ್ರಮಗಳ ಸಂಗಮವೆನಿಸಿದ್ದ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಟಿ. ಸಾಸನೂರ ಅವರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಅವರು ಪ್ರೀತಿಯ ಗುರುಗಳಾಗಿ ದೊರೆತು ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವನ್ನು ನೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆದರು. ಗುರುಗಳ ಸಮರ್ಥ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ-ಪರಿಶ್ರಮ-ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ಅವರೊಬ್ಬ ಸಶಕ್ತ-ಮಾದರಿಯ-ಆದರ್ಶ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡರು.

ಎಂ. ಎ. ಅಧ್ಯಯನ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೆ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯಿತು. ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಗ ತಾನೆ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದ 'ಸಮಗ್ರ ವಚನ ವಾಙ್ಮಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಕರಣ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ'ಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ ವೃತ್ತಿಜೀವನ(೧೯೬೨) ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕಾಲೇಜು ಎನಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದರು. ತಮ್ಮ ಸತತಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಪಾಠಬೋಧನೆ, ಶಿಸ್ತಿನ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ-ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸ-ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಪಾಠಬೋಧನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವಿಭಿನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಯ ಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಫಲಭರಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ೧೯೬೮ ರಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದರು.

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ (೧೯೬೨-೬೬) ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಪೂರೈಸಿದ ನಂತರ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನಪೀಠ ತನ್ನತ್ತ ಕರೆದುಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ವಿಭಾಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಬಸವಪೀಠದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಅಖಂಡ ೩೨ ವರ್ಷ (೧೯೬೬-೯೮) ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. 'ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ' ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, 'ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನಪೀಠ'ವೆಂಬ ಮಹಾವೃಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮದ ಪಾಲು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಬಸವೇಶ್ವರಪೀಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ತೋರಿದ ನಿಷ್ಠೆ ನಿಬ್ಬೆರಗು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹುದ್ದೆಗಳು ಹಲವಾರು. ಕಲಾನಿಕಾಯದ ಡೀನರಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾವಿಷಯಕ ಮಂಡಳಿ, ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಂಡಳಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಭಾರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಅನೇಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ, ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದ ನೀತಿ-ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಮೌಲಿಕವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನೆರವು ನೀಡಿವೆ.

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ೧೯೯೮ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉನ್ನತ ಅವಕಾಶದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಅದು ಅವರ ಅನೇಕ ನೂತನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯರಂಗವೆನಿಸಿತು. ತಾವು ಕಂಡ ಕನಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ನನಸುಗೊಳಿಸಲು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದರು. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕೆಲವು ಶಾಖೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಹಲವು ನೂತನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಶಾಖೆಗಳಿಗೂ ಸಮಾನಸ್ಥಾನ-ಮಾನ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ, ಸಮಯ ನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ನವಚೈತನ್ಯ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಸಾಂಘಿಕ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಶೋಧನ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಪೂರ್ವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೀರ್ತಿ ಇಮ್ಮಡಿಗೊಂಡಿತು. ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ತಾವೂ ದುಡಿದು, ಇತರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ದುಡಿಸಿ-ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೊಂದು ಮಾದರಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನಾಗಿಸಿ-೨೦೦೧ ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು. ಹಿಂದಿನವರಂತೆ ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ವರ್ಷ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಒಂದು ಮಹಾಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು. ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಶೋಧನೆ-ಸಮಾಜಸೇವೆ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅನೇಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತ, ಭಾಷಣ-ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಅಸತ್ಯ, ಅನ್ಯಾಯ, ಮೂಢಾಚಾರಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತ, ಶರಣರು ಕಂಡ ಸಮಾನತೆಯ-ಸದಾಚಾರದ-ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಾಮಾಜಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಸ್ಥಾವರಗೊಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು

ಚಲನಶೀಲಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಜಂಗಮಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರಂತರ ಸಮಾಜ ಶುದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಖರ ವಿಚಾರಗಳು, ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲವುಗಳು, ನಿಷ್ಠುರ ಸತ್ಯಗಳು ಪಟ್ಟ ಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವದ ಸನಾತನಿಗಳಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅಪಥ್ಯವೆನಿಸಿದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಸತ್ಯ ಶೋಧಕರಾದ ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳ ಗುಂಡೇಟಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ೩೦-೦೮-೨೦೧೫ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕರಾಳದಿನ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶ್ರೀಮಂತ ನಗರವೆನಿಸಿದ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹಾಡುಹಗಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಶರಣ, ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರವಾದಿ, ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರಿಯ ಅಮಾನುಷ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದು ಸತ್ಯದ ಕೊಲೆ; ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಗ್ಗೊಲೆ. ಇದರಿಂದ ನಾಡು ಒಬ್ಬ ಅಪ್ರತಿಮ ವಿಚಾರವಾದಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಡವಾಯಿತು. ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮಾಜ ಒಬ್ಬ ತತ್ವನಿಷ್ಠ ಚಿಂತಕನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಅನಾಥವಾಯಿತು. ವಿದ್ವತ್‌ಲೋಕ ಒಬ್ಬ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ ಸಂಶೋಧಕನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭರಿಸಲಾರದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಯಿತು.

* * * *

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಬೋಧಕೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ; ಯುಜಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನಿಘಂಟು ರಚನಾ ಸಮಿತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ; ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ; ಗದಗ ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಳಗಾವಿ ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನಿಡಸೋಸಿ ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕೊಡೆಕಲ್ಲ ಬಸವೇಶ್ವರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಮಾಲೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮಲೆನಾಡು ವೀರಶೈವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ; ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ, ವಚನ ಬಹುಭಾಷಾ ಭಾಷಾಂತರ ಯೋಜನೆ, ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ, ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ, ಗಳಗನಾಥ ಸಮಗ್ರ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ, ಕೆರೂರ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವೆನಿಸಿವೆ.

ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಈ ಬಹುಮುಖ-ಮೌಲಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉನ್ನತ-ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿವೆ. ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ೨೫ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಸವ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನೃಪತುಂಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಗ್ರಂಥ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಶಿ :

ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಹರಹು ಬಲು ದೊಡ್ಡದು; ಬರವಣಿಗೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರ. ಸೃಜನ-ಸೃಜನೇತರ ಉಭಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ ಕೃಷಿ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳೆ ತುಂಬ ಹುಲುಸು; ಫಲಭರಿತ. ಅದಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ-ಬೇಡಿಕೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಂಪದ್ಭರಿತಗೊಳಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ನೂತನ ಆಯಾಮ ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಷಯಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ: ಶಾಸನ, ಹಳಗನ್ನಡ-ನಡುಗನ್ನಡ-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜಾನಪದ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ, ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ, ಛಂದಸ್ಸು, ವ್ಯಾಕರಣ, ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ನಾಡು-ನುಡಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಹೀಗೆ ಅದು ಅನಂತಮುಖಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ-ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೃತಿಗಳ ಅರಿಕೆ, ಲೇಖಕರ ನುಡಿ, ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇತ್ಯಾದಿ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ:

"ನನ್ನದು ಬಹುಮುಖಿ ಅಧ್ಯಯನ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೈ-ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಲೇ ವ್ಯಾಕರಣ, ಅಲಂಕಾರ, ಛಂದಸ್ಸು ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ, ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಹೊಸ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಾಸನ. ಆಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಿಸ್ತುಗಳೆನಿಸಿದ ಜಾನಪದ, ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ, ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳತ್ತ ನನ್ನ ಒಲವು ಬೆಳೆಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕ, ಲೇಖನ ಬರವಣಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಬರವಣಿಗೆಯ ಹಿಂದೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಶಬ್ದ ಶ್ರುತಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿಃಶಬ್ದ ಶ್ರುತಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ."

"ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಘಟಿತವಸ್ತು (Fact) ಕೇಂದ್ರಿತ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಿತವಸ್ತು (Fiction) ಕೇಂದ್ರಿತವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಜೀವನವನ್ನು, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಘಟಿತವಸ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ, ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನನಗೆ ಸಂಭವನೀಯ ವಸ್ತುವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ಸಂಭವಿಸಿದ ವಸ್ತುವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಕಲ್ಪಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಘಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದತ್ತ ವಿಶೇಷ ಒಲವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ"(ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಲೇಖಕರ ಮಾತು).

"ಕನ್ನಡ ಸೃಜನ ಸಾಹಿತ್ಯ ನವೋದಯ, ನವ್ಯ, ನವ್ಯೋತ್ತರವೆಂಬ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಶೋಧನಿಷ್ಠ, ಸಾಮಗ್ರಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣನಿಷ್ಠ, ಸಾಮಗ್ರಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಿಷ್ಠ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ದುಡಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಗಾಗ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶಾಸನ, ಜಾನಪದ, ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ 'ಮಹಾಮಾರ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ನಡೆದು

ಬಂದವನಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ (ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನ) ಕೃತಿಗಳಿಗೆ 'ಮಾರ್ಗ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಎಲ್ಲ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ."

"ಸಂಶೋಧನೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ, ಅರ್ಧವಿರಾಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಕರಗಳು ಲಭ್ಯವಾದಂತೆ ಸಂಶೋಧಕ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.'ಸಂಶೋಧಕ ತಪ್ಪು ಹೇಳಿರಬಹುದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿರಲಾರ' ಎನ್ನುವುದು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ. ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ಎಲ್ಲ ಆದರ್ಶಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. 'ಜನಮೆಚ್ಚೆ ನಡಕೊಂಡರೇನುಂಟು ಲೋಕದಿ ಮನಮೆಚ್ಚೆ ನಡಕೊಂಬುದೇ ಚೆಂದವು' ಎಂಬುದಂತೂ ನನ್ನನ್ನು ಸದಾ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲಿರುತ್ತದೆ"(ಮಾರ್ಗ-೧, ೨ ಅರಿಕೆ).

"೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ 'ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಶೋಧ'ದೊಂದಿಗೆ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶೋಧ' ಹೆಸರಿನ ಹೊಸಬಗೆಯ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಶೋಧ' ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಂಬ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿತು. ಕಾಲಗತಿಸಿದಂತೆ ಇದರ ಹಿಂದಿರುವ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣ ಶೋಧ'ದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಬಿದ್ದಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಕರಶೋಧ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಶೋಧ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಧ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಶೋಧ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಶೋಧಗಳೆಂಬ ಐದು ಆಯಾಮಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ನಾನು ಈ ಐದೂ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡುದರ ಫಲಿತಗಳನ್ನು 'ಮಾರ್ಗ' ಹೆಸರಿನ ನನ್ನ ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ, ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು".

"ಇತ್ತೀಚೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಬದಲಾವಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ರಾಜಕೀಯ-ಧಾರ್ಮಿಕ-ಧುರೀಣರಿಂದಾಗಿ ಕೃತಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಇವರು ಸುಳ್ಳು ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಕ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಲಿರುವ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ನಿಜ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಕೊಡುವುದು ಸಂಶೋಧಕನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಇತಿಹಾಸದ ಶೋಧವಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟವಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯವೆಂಬ ಭೂತಕಾಲದ ಬಲದಿಂದ ಅಸತ್ಯವೆಂಬ ವರ್ತಮಾನಕಾಲವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ವರ್ತಮಾನದ ಅಸತ್ಯಗಳು ಭೂತದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನನ್ನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ ಫಲವಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹಳಷ್ಟು ಲೇಖನಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸಮಾಜದ ಪ್ರಚಲಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡುದಲ್ಲದೆ, ಶಿಷ್ಟ ಆಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಆಕರಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ, ಇವು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಳಪನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ"(ಮಾರ್ಗ-೪, ಅರಿಕೆ).

ಈ ಮೇಲಿನ ಉದ್ಧರಣೆಗಳು ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸ್ವರೂಪ-ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ವಿಧಾನ-ದೃಷ್ಟಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಆಕರಮುಖಿ ಶೋಧದ ಮೂಲಕ ಹೊರಟು, ವಿಶ್ಲೇಷಣಮುಖಿ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮುಖಿ ಶೋಧವನ್ನು ತಲುಪಿದ ರೀತಿಯನ್ನು; ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ತೊಡಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿನಿಷ್ಠ

ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸಮಾಜನಿಷ್ಠ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ನಿಲವನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸುತ್ತವೆ.

* * * *

ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಒಂದು ಇಡಿಯಾದ ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ; ಮತ್ತೊಂದು–ಬಿಡಿಯಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ವರ್ಷದ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ–ಸು. ೫೦ ವರ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೭ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ' ಅವರ ಮೊದಲ ಲೇಖನವೆನಿಸಿದರೆ, ೧೯೬೮ ರಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬಂದ 'ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಕುರಿತ ಶಾಸನಗಳು' ಎಂಬುದು ಮೊದಲ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ 'ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿವಿಡಿದು ಬಂದ ಜಂಗಮವೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ?' ಎಂಬುದು ಅವರ ಕೊನೆಯ ಲೇಖನ; 'ವಚನ ವರ್ಷ' ಎಂಬುದು ಕೊನೆಯ ಕೃತಿ. ಈ ಮಧ್ಯದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಟ್ಟು ೧೧೯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ೮೯೩ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜನ ಮತ್ತು ಸೃಜನೇತರ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಸೃಜನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸೃಜನೇತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳು, ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು ಎಂದು; ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ–ಆಧುನಿಕ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಎರಡೆರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳು ಸೇರಿದರೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನ, ಕಾವ್ಯ, ವಚನ, ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಸಂಗ್ರಹ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ :

ಸೃಜನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೧. ನೀರು ನೀರಡಿಸಿತ್ತು (ಕವನ), ೨. ನೀರಾಗ ನಿಂತೀನಿ ನೀರಡಿಸಿ (ಕವನ), ೩. ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ (ನಾಟಕ), ೪. ಖರೇ ಖರೇ ಸಂಗ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾ (ನಾಟಕ), ೫. ಖರೇ ಖರೇ ಕಿತ್ತೂರ ಬಂಡಾಯ(ನಾಟಕ).

ಸೃಜನೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳು) :

ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೬. ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಕುರಿತ ಶಾಸನಗಳು, ೭. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು, ೮. ಸಮಾಧಿ–ಬಲಿದಾನ–ವೀರಮರಣ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ೯. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು.

ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ

೧೦. ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಶಾಸ್ತ್ರ, ೧೧. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ, ೧೨. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ, ೧೩. ಕನ್ನಡ ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ, ೧೪. ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಶಾಸ್ತ್ರ, ೧೫. ಕನ್ನಡ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಶಾಸ್ತ್ರ.

ಸಂಶೋಧನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೧೬. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ೧೭. ಶಾಸನ ವ್ಯಾಸಂಗ-೧, ೧೮. ಶಾಸನ ವ್ಯಾಸಂಗ-೨, ೧೯. ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ೨೦. ಐತಿಹಾಸಿಕ, ೨೧. ವೀರಶೈವ : ಇತಿಹಾಸ ಭೂಗೋಳ, ೨೨. ಶುದ್ಧಶೈವ ಮತ್ತು ಗೋಳಕಿಮಠ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ೨೩. ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ೨೪. ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ನಿಜಸ್ವರೂಪ, ೨೫. ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ವಿಕೃತಿ, ೨೬. ಕನ್ನಡ ಅರಸರ ಅಕನ್ನಡ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ೨೭. ನಿರ್ವಚನ.

ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨೮. ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ೨೯. ಜನಪದ ಮಾರ್ಗ.

ಲೇಖನ ಸಂಪುಟ

೩೦. ಮಾರ್ಗ-೧, ೩೧. ಮಾರ್ಗ-೨, ೩೨. ಮಾರ್ಗ-೩, ೩೩. ಮಾರ್ಗ-೪, ೩೪. ಮಾರ್ಗ-೫, ೩೫. ಮಾರ್ಗ-೬, ೩೬. ಮಾರ್ಗ-೭, ೩೭. ಮಾರ್ಗ-೮.

ಸೃಜನೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು):

ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೩೮. ಶಾಸನ ಸಂಪದ, ೩೯. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನ ಸೂಚಿ, ೪೦. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನ ಸೂಚಿ, ೪೧. ಧಾರವಾಡ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನಗಳು, ೪೨. ಶಾಸನ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ.

ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೩. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು, ೪೪. ಕೊಲ್ಹಾಪೂರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸೇನ ಭಟ್ಟಾರಕ ಜೈನ ಬಸದಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಸೂಚಿ, ೪೫. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕರ ಕೋಶ, ೪೬. ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಮಠದ ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ-೧.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೭. ಬಸವಸ್ತೋತ್ರದ ವಚನಗಳು, ೪೮. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಟೀಕಿನ ವಚನಗಳು ಭಾಗ-೧, ೪೯. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಟೀಕಿನ ವಚನಗಳು ಭಾಗ-೨, ೫೦. ವಚನ ಸಂಕಲನ ಸಂಪುಟ-೪, ೫೧. ವಚನ ಸಂಕಲನ ಸಂಪುಟ-೬, ೫೨. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ೫೩. ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ೫೪. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ, ೫೫. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರ ವಚನಗಳು, ೫೬. ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ, ೫೭. ವಚನ, ೫೮. ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ, ೫೯. ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ, ೬೦. ವಚನ ವರ್ಷ, ೬೧. ವಚನಶಾಸ್ತ್ರಸಾರ(ಸಂಪುಟ-೧), ೬೨ ಡಾ. ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂ.೫.

ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ

೬೩. ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ ಸಂಗ್ರಹ, ೬೪. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಸಂಗ್ರಹ, ೬೫. ಶಿವಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕಾ, ೬೬. ಇಮ್ಮಡಿ ಚಿಕ್ಕಭೂಪಾಲನ ಸಾಂಗತ್ಯ, ೬೭. ಕೊಂಡಗುಳಿ ಕೇಶಿರಾಜನ ಕೃತಿಗಳು, ೬೮. ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಭಾವರತ್ನಾಭರಣ ಸ್ತೋತ್ರ, ೬೯. ಆದಯ್ಯನ ಲಘುಕೃತಿಗಳು, ೭೦. ನಿಂಬಸಾಮಂತ ಚರಿತೆ, ೭೧. ಸಿರುಮಣ ನಾಯಕನ ಸಾಂಗತ್ಯ, ೭೨. ಸಿರುಮನ ಚರಿತೆ, ೭೩. ಗೊಲ್ಲ ಸಿರುಮನ ಚರಿತೆ, ೭೪. ಷಟ್‌ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ, ೭೫. ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು, ೭೬. ಹರಿಹರ ವಿರಚಿತ ಕನ್ನಡ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು, ೭೭. ಹೊಸಕುಮಾರರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ, ೭೮. ಕೊಮಾರ ರಾಮಯ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆ, ೭೯. ಬಾಲರಾಮಯ್ಯನ ಸಾಂಗತ್ಯ, ೮೦. ಹಳೆಯಕುಮಾರ ರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ, ೮೧. ಸಿದ್ಧಮಂಕ ಚರಿತೆ, ೮೨. ತಗರ ಪವಾಡ, ೮೩. ಗುಂಡಬಸವೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ, ೮೪. ಕೊಡೆಕಲ್ಲ ವಚನ ವಾಕ್ಯ, ೮೫. ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ–೧, ೮೬. ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ–೨, ೮೭. ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ–೩.

ಸೃಜನೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಆಧುನಿಕ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು):

ಲೇಖನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು :

೮೮. ದಿಗಂಬರ(ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ), ೮೯. ಬಸವ ಮಾರ್ಗ–೧(ಲೇಖನ ಸಂಗ್ರಹ), ೯೦. ಬಸವ ಮಾರ್ಗ–೨, ೯೧. ಬಸವ ಮಾರ್ಗ–೩, ೯೨. ವಚನಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಇತಿಹಾಸ, ೯೩. ಕರ್ನಾಟಕ ಗಾಂಧಿ ಹರ್ಡೇಕರ ಮಂಜಪ್ಪ, ೯೪. ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನ : ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ, ೯೫. ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ ಪರಿಚಯ, ೯೬. ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ ಸಂಪುಟ ೧–೨, ೯೭. ಸ್ವಾದಿ ಅರಸು ಮನೆತನ, ೯೮. ಬೀಳಗಿ ಅರಸು ಮನೆತನ, ೯೯. ಸ್ವರವಚನ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಸಂಪುಟ, ೧೦೦. ಭಾರತಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ : ಲಿಂಗಾಯತರ ಪಾತ್ರ, ೧೦೧. ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು

೧೦೨. ಅರಟಾಳ ರುದ್ರಗೌಡರ ಚರಿತ್ರೆ, ೧೦೩. ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮದ್ರಷ್ಟಾರ ಹರ್ಡೇಕರ ಮಂಜಪ್ಪ ಸಂಪುಟ–೨, ೧೦೪. ಹಾಲಭಾವಿ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ, ೧೦೫. ಡಾ. ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ, ೧೦೬. ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಸಾಸನೂರ ಬದುಕು–ಬರೆಹ, ೧೦೭. ಶಿವಾನುಭವ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧೦೮. ಬೆಳ್ವೊಲ, ೧೦೯. ಸಾರಂಗಶ್ರೀ, ೧೧೦. ವಜ್ರಕುಸುಮ, ೧೧೧. ಲಿಂಗಾಯತ, ೧೧೨. ಕಲ್ಯಾಣದೀಪ್ತಿ, ೧೧೩. ಶರಣಶ್ರೀ.

ಇತರೆ

೧೧೪. ನನ್ನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ(ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ಅಂಗಡಿಯವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ), 115. My Autobiography, 116. Heaven of Equality.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ ಶಾಸನ ವ್ಯಾಸಂಗ ೧,೨, ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ವೀರಶೈವದ ಇತಿಹಾಸ ಭೂಗೋಳ, ಶುದ್ಧಶೈವ ಮತ್ತು ಗೋಳಕಿಮಠ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ನಿಜಸ್ವರೂಪ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ–ವಿಕೃತಿ, ಕನ್ನಡ ಅರಸರ ಅಕನ್ನಡ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ನಿರ್ವಚನ ಎಂಬ ೧೧ ಕೃತಿಗಳು ಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂಕಲನಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲ; ಹಾಗೆಯೇ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಡಾ. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂ.೫ ಅದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರಸಾರದ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ 'ಹರಿಹರ ವಿರಚಿತ ಕನ್ನಡ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು' ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆಯ್ದ ಸಂಗ್ರಹರೂಪದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ 'ಶಿವಾನುಭವ ಪತ್ರಿಕೆ' ಎಂಬುದನ್ನು 'ಡಾ. ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ'ಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ೧೪ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೨ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಿಡಿ ಬರಹ (ಸಂಪ್ರಬಂಧ–ಲೇಖನ)ಗಳನ್ನು 'ಮಾರ್ಗ' ಹೆಸರಿನ ೮ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ (ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೭ ಮತ್ತು ೮ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳು ಮರಣೋತ್ತರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವು) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಅರಿಕೆ, ಇತರರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿ, ಬೆನ್ನುಡಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ, ಭಾಷಣ, ಸಂದರ್ಶನ, ಸಂಪಾದಕೀಯ, ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರೇ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲೆ ಹೆಸರಿಸಿದ ೧೧ ಕೃತಿಗಳು ಆ ಮಾದರಿಯವು. ಅಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೂ ಅಂಥ ಆಯ್ದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಅವರು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ರೂಪಿತವಾದ ೧೬ ಕೃತಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ :

ಜಂಗಮದಿಂದ ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ (ಡಾ. ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ರುಮಾಲೆ), ಹಾಲುಮತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು (ಡಾ. ಎಫ್.ಟಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ), ನಾಟಕದ ನೆಲೆಗಳು (ಡಾ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮರಾಠೆ), ಪಂಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು (ಡಾ. ಎನ್. ಎಸ್. ತಾರಾನಾಥ), ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾವಲೋಕನ (ಡಾ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಅಂಗಡಿ), ಛಂದಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಗಳು (ಡಾ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಅಂಗಡಿ), ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು... (ಡಾ. ನಂದೀಶ ಹಂಚೆ), ಸಿದ್ಧರಾಮ ಮತ್ತು...(ಡಾ. ಎಸ್.ಕೆ. ಕೊಪ್ಪ), ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು... (ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ), ಶರಣರು ಮತ್ತು...(ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ಮಾಳಿ), ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನ ವ್ಯಾಸಂಗ (ಡಾ. ವಾಯ್.ಸಿ. ಭಾನುಮತಿ), ಜೈನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು (ಡಾ. ಶಾಂತಿನಾಥ ದಿಬ್ಬದ), ನಾಮವ್ಯಾಸಂಗ (ಡಾ. ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾ), ಮಹಾಮರಣ(ಡಾ. ಜೆ. ಎಂ. ನಾಗಯ್ಯ), ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು... (ಡಾ. ಎನ್.ಎಸ್. ಮಹಾಂತೇಶ), ಸಂಘರ್ಷದ ನೆಲೆಗಳು (ಡಾ. ಪಿ.ಕೆ. ರಾಠೋಡ).

ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಬರವಣಿಗೆಯ ಹರಹು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ತೋರಿದ ನಿಷ್ಠೆ, ಪಟ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮ, ವಹಿಸಿದ ತಾಳ್ಮೆ, ತನ್ಮೂಲಕ ಈ

ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಏರಿದ ಎತ್ತರ, ಪಡೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ, ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ :

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಈ ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ವಿಜಯಪುರದ ಡಾ. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ-ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಧನ ಸಹಾಯದಿಂದ-ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪೂರ್ತಿಕೆಗಾಗಿ ಎಂಟು ಜನರ ಒಂದು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರೆಂದು, ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ.ಪಾಟೀಲ ಅವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಂದು, ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಮದಭಾವಿ ಅವರನ್ನು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೆಂದು, ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರೆಂದು, ಡಾ. ಕೃಷ್ಣಕೊಲ್ಹಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರನ್ನು ಯೋಜನಾ ಸಂಯೋಜಕರೆಂದು, ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ, ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ಸದಸ್ಯರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ೧೪-೭-೨೦೧೭ ರಂದು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಸಭೆ ಕರೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನಾಡಿನ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ರೂಪ-ರೇಷೆ, ಸಂಪುಟಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಸಂಪಾದಕರ ಆಯ್ಕೆ ಕುರಿತು ಒಂದು ನೀಲನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಅಂತಿಮ ಸ್ವರೂಪ ಕೊಡಲು ತಿಳಿಸಿತು.

೨೩-೯-೨೦೧೭ ರಂದು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಎರಡನೆಯ ಸಭೆ ಕರೆದರು, ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ೫ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

೧. ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು (ಪ್ರಕಟಿತ-ಅಪ್ರಕಟಿತ)೪೦ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು. ಅವುಗಳ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟು ೧೬ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ವಹಿಸುವುದು.

೨. ಒಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಷಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು.

೩. ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆಧುನಿಕ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು (ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಂಡಿಸಿದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಗ್ರಹ), ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದು.

೪. ಒಂದೊಂದು ಸಂಪುಟದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ೫೦೦ ಪುಟಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವುದು.

೫. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ೨೦೧೯ ನವ್ಹೆಂಬರ್ ೨೮ ರಂದು ಎಲ್ಲ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವುದು.

ಒಟ್ಟು ಸಂಪುಟಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಸ್ವರೂಪ ಹೀಗಿದೆ :

ನಾಲ್ವತ್ತು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟಗಳು, ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟಗಳು, ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಶೋಧನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸೃಜನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾದ ಲೇಖನ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾವ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣ, ಮುನ್ನುಡಿ, ಬೆನ್ನುಡಿ, ಅರಿಕೆ, ಭಾಷಣ, ಸಂದರ್ಶನ ಎಂದು ಐದು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯದಾದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ, ಪತ್ರ–ವರದಿಗಳು, ಆಡಿಯೋ–ವಿಡಿಯೋ ಎಂದು ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಪುಟಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪಾಕರ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ:

I. ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟಗಳು

ಸಂಪುಟ ೧ : ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ **–ಸಂ. ಡಾ. ಎಸ್.ಕೆ. ಕೊಪ್ಪಾ**

೧. ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಕುರಿತ ಶಾಸನಗಳು
೨. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು
೩. ಸಮಾಧಿ–ಬಲಿದಾನ–ವೀರಮರಣ ಸ್ಮಾರಕಗಳು
೪. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು

ಸಂಪುಟ ೨ : ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ **–ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ.ವ್ಹಿ. ಶಿರೂರ**

೧. ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಶಾಸ್ತ್ರ
೨. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ
೩. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ
೪. ಕನ್ನಡ ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ
೫. ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಶಾಸ್ತ್ರ
೬. ಕನ್ನಡ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಶಾಸ್ತ್ರ

ಸಂಪುಟ ೩ : ಸಂಶೋಧನ ಸಾಹಿತ್ಯ **–ಸಂ. ಶಶಿಧರ ತೋಡ್ಕರ**

೧. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ : ೪ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ **–ಸಂ. ಶಶಿಧರ ತೋಡ್ಕರ**

೧. ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨. ಜನಪದ ಮಾರ್ಗ

ಸಂಪುಟ : ೫ ಸೃಜನ ಸಾಹಿತ್ಯ **–ಸಂ. ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ**

೧. ನೀರು ನೀರಡಿಸಿತ್ತು (ಕವನ ಸಂಕಲನ)

೨. ನೀರಾಗ ನಿಂತೀನಿ ನೀರಡಿಸಿ (ಕವನ ಸಂಕಲನ)

೩. ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ (ನಾಟಕ)

೪. ಖರೇ ಖರೇ ಸಂಗ್ಯಾಬಾಳ್ಯಾ (ನಾಟಕ)

೫. ಖರೇ ಖರೇ ಕಿತ್ತೂರ ಬಂಡಾಯ(ನಾಟಕ)

II. ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟಗಳು

ಸಂಪುಟ ೬ : ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ **–ಸಂ. ಡಾ. ಎಸ್. ಕೆ. ಕೊಪ್ಪಾ**

೧. ಶಾಸನ ಸಂಪದ

೨. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನ ಸೂಚಿ

೩. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನ ಸೂಚಿ

೪. ಧಾರವಾಡ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನಗಳು

೫. ಶಾಸನ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ

ಸಂಪುಟ : ೭ ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೧ **–ಸಂ. ಡಾ. ಪಂಡಿತ ರಾಠೋಡ**

೧. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು

ಸಂಪುಟ : ೮ ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ– ೨ **–ಸಂ. ಡಾ. ಪಂಡಿತ ರಾಠೋಡ**

೧. ಕೊಲ್ಹಾಪೂರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸೇನ ಭಟ್ಟಾರಕ
   ಜೈನ ಬಸದಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಸೂಚಿ

೨. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕರ ಕೋಶ

೩. ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಮಠದ ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ–೧

ಸಂಪುಟ : ೯ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೧ **–ಸಂ. ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ**

೧. ಬಸವಸ್ತೋತ್ರದ ವಚನಗಳು

೨. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ

ಸಂಪುಟ : ೧೦ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೨ –ಸಂ. ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ

೧. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ಷಟ್ಸ್ಥಲವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ

೨. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರ ವಚನಗಳು

ಸಂಪುಟ : ೧೧ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೩ –ಸಂ. ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

೧. ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ

ಸಂಪುಟ : ೧೨ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೪ –ಸಂ. ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

೧. ವಚನ

ಸಂಪುಟ : ೧೩ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೫ –ಸಂ. ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

೧. ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ

ಸಂಪುಟ : ೧೪ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೬ –ಸಂ. ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

೧. ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ

೨. ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ

ಸಂಪುಟ : ೧೫ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೭ –ಸಂ. ಡಾ. ಪಂಡಿತ ರಾಠೋಡ

೧. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಟೀಕಿನ ವಚನಗಳು, ಭಾಗ–೧

ಸಂಪುಟ : ೧೬ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೮ –ಸಂ. ಡಾ. ಪಂಡಿತ ರಾಠೋಡ

೧. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಟೀಕಿನ ವಚನಗಳು, ಭಾಗ–೨

ಸಂಪುಟ : ೧೭ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೯ –ಸಂ. ಶಶಿಧರ ತೋಡ್ಕರ

೧. ವಚನ ಸಂಕಲನ–೪

೨. ವಚನ ಸಂಕಲನ–೬

೩. ವಚನ ವರ್ಷ

ಸಂಪುಟ : ೧೮ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೧೦ –ಸಂ. ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

೧. ವಚನಶಾಸ್ತ್ರಸಾರ(ಸಂಪುಟ–೧)

ಸಂಪುಟ : ೧೯ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೧ –ಸಂ. ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ

೧. ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು, ಭಾಗ–೧

ಸಂಪುಟ : ೨೦ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೨ –ಸಂ. ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ

೧. ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು, ಭಾಗ–೨

ಸಂಪುಟ: ೨೧ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೩ –ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ.ವ್ಹಿ. ಶಿರೂರ

೧. ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ ಸಂಗ್ರಹ

೨. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಸಂಗ್ರಹ

೩. ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಭಾವರತ್ನಾಭರಣ ಸ್ತೋತ್ರ

೪. ಆದಯ್ಯನ ಲಘುಕೃತಿಗಳು

೫. ಕೊಂಡಗುಳಿ ಕೇಶಿರಾಜನ ಕೃತಿಗಳು

ಸಂಪುಟ: ೨೨ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೪ –ಸಂ. ಡಾ. ಎಫ್. ಟಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ

೧. ಷಟ್‌ಸ್ಥಲ ಶಿವಾಯಣ

೨. ಶಿವಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕಾ

ಸಂಪುಟ: ೨೩ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೫ –ಸಂ. ಡಾ. ಎಫ್. ಟಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ

೧. ತಗರ ಪವಾಡ

೨. ಸಿದ್ಧಮಂಕ ಚರಿತೆ

೩. ಗುಂಡಬಸವೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ

೪. ಕೊಡೆಕಲ್ಲ ವಚನ ವಾಕ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೨೪ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೬ –ಸಂ. ಡಾ. ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ

೧. ಹೊಸಕುಮಾರರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ

೨. ಹಳೆಯಕುಮಾರ ರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೨೫ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೭ –ಸಂ. ಡಾ. ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ

೧. ಕೊಮಾರ ರಾಮಯ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆ

೨. ಬಾಲರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೨೬ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೮ –ಸಂ. ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ ಭಗವತಿ

೧. ಸಿರುಮಣ ನಾಯಕನ ಸಾಂಗತ್ಯ

೨. ಸಿರುಮನ ಚರಿತೆ

೩. ಗೊಲ್ಲ ಸಿರುಮನ ಚರಿತೆ

ಸಂಪುಟ: ೨೭ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೯ **-ಸಂ. ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ ಭಗವತಿ**

೧. ಇಮ್ಮಡಿ ಚಿಕ್ಕಭೂಪಾಲನ ಸಾಂಗತ್ಯ
೨. ನಿಂಬಸಾಮಂತ ಚರಿತೆ

ಸಂಪುಟ: ೨೮ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೧೦ **-ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ ಎಸ್. ಮದಭಾವಿ**

೧. ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ-೧
೨. ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ-೨
೩. ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ-೩

ಸಂಪುಟ: ೨೯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೧ **-ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ ಎಸ್. ಮದಭಾವಿ**

೧. ಹಾಲಭಾವಿ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ
೨. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ
೩. ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಸಾಸನೂರ ಬರೆಹ-ಬದುಕು

ಸಂಪುಟ: ೩೦ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೨ **-ಸಂ. ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮೇತ್ರಿ**

೧. ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ ದ್ರಷ್ಟಾರ ಹರ್ಡೇಕರ
ಮಂಜಪ್ಪ, ಭಾಗ : ೧

ಸಂಪುಟ: ೩೧ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೩ **-ಸಂ. ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮೇತ್ರಿ**

೧. ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ ದ್ರಷ್ಟಾರ ಹರ್ಡೇಕರ
ಮಂಜಪ್ಪ, ಭಾಗ : ೨

ಸಂಪುಟ: ೩೨ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೪ **-ಸಂ. ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ಮಾಳಿ**

೧. ಅರಟಾಳ ರುದ್ರಗೌಡರ ಚರಿತ್ರೆ

III. ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು(ಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟಗಳು)

ಸಂಪುಟ: ೩೩. ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೧ **-ಸಂ. ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ**

ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೩೪. ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ-೨ **-ಸಂ. ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ**

ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೩೫. ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೩ **–ಸಂ. ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ**

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೩೬. ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೪ **–ಸಂ. ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ**

ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಪುಟ: ೩೭. ಲೇಖನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಭಾಗ–೫ **–ಸಂ. ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ**

ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣ–ಮುನ್ನುಡಿ–ಬೆನ್ನುಡಿ
ಅರಿಕೆ–ಭಾಷಣ–ಸಂದರ್ಶನ

IV. ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು

ಸಂಪುಟ : ೩೮–ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ–೧ **–ಸಂ. ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ**

ಚಿತ್ರ **–ಡಾ. ಎ.ಡಿ. ಐಹೊಳ್ಳಿ**

ಸಂಪುಟ : ೩೯–ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ–೨ **–ಸಂ. ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ**

ಪತ್ರ–ವರದಿಗಳು **–ಡಾ. ಎ.ಡಿ. ಐಹೊಳ್ಳಿ**

ಸಂಪುಟ : ೪೦–ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಗ–೩ **–ಸಂ. ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ**

ಆಡಿಯೋ–ವಿಡಿಯೋ **–ಡಾ. ಎ.ಡಿ. ಐಹೊಳ್ಳಿ**

ಹೀಗೆ ೪೦ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ೭೯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟದಿಂದಾಯ್ದು ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ೧೧ ಸಂಕಲನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಹರಿಹರನ ರಗಳೆ ಸಂಪುಟದಿಂದಾಯ್ದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ 'ಕನ್ನಡ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು, ವಚನ ಶಾಸ್ತ್ರಸಾರದ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣವಾದ 'ಡಾ. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ–೫'ನ್ನು; 'ಶಿವಾನುಭವ ಪತ್ರಿಕೆ'ಯನ್ನು, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನಗಳೆನಿಸಿದ ಆಧುನಿಕ ಸಂಪಾದಿತ ೧೪ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ೬ ಅಭಿನಂದನಗ್ರಂಥ, ಎರಡು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗ್ರಂಥ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ೩೫ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು–ಪುನರುಕ್ತಿಕಾರಣವಾಗಿ– ಈ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಪುಟಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಒಂದು ಕೃತಿ ೫೦೦ ಪುಟ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಪುಟವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ(ಉದಾ: ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ, ವಚನ). ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ

ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ೫೦೦ ಪುಟಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ(ಉದಾ: ಹೊಸ ಕುಮಾರರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಹಳೆಯ ಕುಮಾರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ). ಹಾಗೆ ಜೋಡಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಷಯದ ಏಕತೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕೃತಿ ಸಾವಿರ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪುಟವೆಂದು ಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ(ಉದಾ: ಬಸವಣ್ಣನವರ ಟೀಕಿನ ವಚನಗಳು, ಧರ್ಮದ್ರಷ್ಟಾರ ಹರ್ಡೇಕರ ಮಂಜಪ್ಪನವರು).

ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳು (ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳು) ಮೂಲದಲ್ಲಿ 'ಮಾರ್ಗ' ಹೆಸರಿನ ೮ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಿಷಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿಷಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ಮರುವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿ ೫ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟ ೫ ರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು–ಅವು ಆಯಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದರಿಂದ–ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಅರಿಕೆ, ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು–ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮರು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲ ಆಕರಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಲೇಖನದ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು–ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ಸಂಪುಟವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಯ್ದ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾದ ಪತ್ರ–ವರದಿ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಇತರರಿಗೆ ಬರೆದ, ಇತರರು ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರಿಗೆ ಬರೆದ ಮಹತ್ವದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ, ದೂರದರ್ಶನ ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು; ಅವರ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿದ ಆಡಿಯೋ–ವಿಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಒಂದೇ ಮುದ್ರಣ ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ರಣ ಹೊಂದಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಕೊನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪೋಲೆ ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕೃತಿಯ ಅಥವಾ ಲೇಖನದ ಒಳಗೆ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಅಥವಾ ಪುಟ ಅಥವಾ ಪದ–ವಾಕ್ಯ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದರೆ ಮೂಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅಕ್ಷರ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡುವುದು. ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ, ಅನುಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಆಕರಗಳು

ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಹುಡುಕಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂಪುಟಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು. ಅನಂತರ ಆ ಸಂಪುಟದ ಸ್ವರೂಪ–ವಿಶೇಷತೆ ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಟದ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು ಬರೆದು ಜೋಡಿಸುವುದು–ಇದು ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ವಿಧಾನ.

ಗ್ರಂಥ ವಿನ್ಯಾಸ ಕುರಿತಂತೆ–ಕೃತಿಯ ಆರಂಭದ ಪುಟಗಳು (ಪ್ರಿಲಿಮ್ಸ್) ಮುಗಿದು ಮೂಲ ಗ್ರಂಥ ಆರಂಭವಾಗುವಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯ ಮೊದಲ ಪುಟವನ್ನು (ಕೃತಿಯ ಹೆಸರು, ಲೇಖಕರು/ಸಂಪಾದಕರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಪ್ರಕಟಣ ವರ್ಷಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ) ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು, ಮುನ್ನುಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಲೇಖಕರ ಮಾತು, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳಿದ್ದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಬೆಳೆಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿವಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ವಿನ್ಯಾಸ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ–ಆಕರ್ಷಕ ಮುಖಪುಟ, ದೋಷರಹಿತ ಸುಂದರ ಮುದ್ರಣ, ಭಾರವೆನಿಸದ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದೆಡೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಈಡೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ತೃಪ್ತಿ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು :

'ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ' ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆ. ಇದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುವುದು ನನ್ನ ಪರಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿ, ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಖಾತೆಯ ಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು. ಅವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನ ಒಲಿಸಿ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಬಿಎಲ್‌ಡಿಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ವಚನ ಪಿತಾಮಹ ಡಾ. ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ'ದ ಮೂಲಕ ಇದು ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣರಾದವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಭಾವೀ ಗೃಹಸಚಿವರೂ, ಉತ್ಕಟ ಬಸವತತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಲಿಂಗಾಯತ ಸ್ವತಂತ್ರ ಧರ್ಮ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಹೋರಾಟದ ಮುಂಚೂಣಿ ನಾಯಕರೂ ಆದ

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲ ಅವರು. ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಅನನ್ಯವಾದ ಪ್ರೀತಿ–ವಿಶ್ವಾಸ–ಗೌರವ. ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ 'ಡಾ. ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರದು. ಈಗ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಉಪಕ್ರಮವೆನಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀ ಎಂ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲ ಅವರ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಅನಂತ ಶರಣಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಯೋಜನೆ ನಿಗದಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಪಣಾಭಾವದಿಂದ ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಾಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮದಭಾವಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ಎಲ್ಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ. ಅವರ ಅವಿರತ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು, ಅಂದರೆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವರು ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಉಮಾದೇವಿ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ರೂಪಾ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ–ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಒಂದು ಯೋಜನೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಕೈಗೂಡಬೇಕಾದರೆ ಬದ್ಧತೆಯುಳ್ಳ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನಿಶ್ಚಿತ ನೆರವು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಗತ್ಯ. ಅಂಥ ೧೬ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಮಗೆ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ದೊರೆತುದು ಈ ಯೋಜನೆ ಸುಗಮವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರೀತಿಗೆ, ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸರ್ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ತುಂಬು ಹೃದಯದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಸಂಪುಟಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿ–ಬಂಧುರವಾಗಿ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣರಾದವರು ಛಾಯಾಕ್ಷರ ಜೋಡಿಸಿ, ಗ್ರಂಥವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಡಾ. ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ, ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ ಭಗವತಿ, ಮುಖಪುಟ ರೂಪಿಸಿದ ಕೆ.ಕೆ. ಮಕಾಳಿ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಿಂಟ್‌ಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಲಿಕರಾದ ಬಿ.ಸಿ. ಪಾಟೀಲ(ಹೆಬ್ಬಾಳ) ಅವರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಡಾ. ಕಲಬರ್ಗಿ ಅವರು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಹಾಯೋಜಕರು. ಅವರು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡ ನನಗೆ ಈಗ ಅವರ ಸಮಗ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಯೋಗ ಒದಗಿ ಬಂದುದು ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಗೌರವವನ್ನು ಆ ಗುರುವಿನ ದಿವ್ಯಚೇತನಕ್ಕೆ ವಿನಮ್ರವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

❖❖

*

ಸಂಯೋಜಕರ ನುಡಿ

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ

ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ನಾಡು, ನುಡಿ ಸೇವೆಗೈದು ದೇಶ–ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಹಾಗೂ ೨೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿದ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸ, ಸಂಶೋಧಕ, ವಿಮರ್ಶಕ, ಚಿಂತಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಾಧಕರವರು.

ಇಂಥ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಹುಮುಖಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಅಕ್ಷರ, ದೃಶ್ಯ, ಧ್ವನಿ, ಚಿತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು, ಅಕ್ಷರ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಷಯವಾರು ವಿಂಗಡಿಸಿ ೪೦ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

- ❖ ಅವರು ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳು(ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ) ರೇಡಿಯೊ, ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಇದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ತಂದು ಸಂಪುಟ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.
- ❖ ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ವಿಪುಲವಾದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ರೂಪದ ದಿನಚರಿಯ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿವೆ ಎಂದು ಬಲ್ಲ ಮೂಲಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.
- ❖ ಐದು ದಶಕಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಗೆ, ಗುರುಗಳಿಗೆ, ಮಠಮಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ಹಲವಾರು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಪತ್ರ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸರಕಾರೇತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳು, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮತ್ತು ಹೊರನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳು ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಭಾಷಣಗಳು, ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು, ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಅವರ ಸಾವಿರಾರು ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿ, ಹಿನ್ನುಡಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕ ನುಡಿಗಳು ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಅಪರೂಪದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಐದು ದಶಕಗಳ ಅವರ ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಚಿತ್ರ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಅವರು ಬರೆದ, ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನ ಕಂಡ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

❖ ಮುಂದುವರೆದ ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಂತರ್ಜಾಲಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸುವುದು.

ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರವು ಕಳೆದ ಸುಮಾರು ೨ ದಶಕಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಡಾ. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ೧೫ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಲಶಾಹಿ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ೧೮ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ೯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿವಿಧ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ.ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ.ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ ಅವರ ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುದಾನ

ನೀಡುವಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಆದ ಡಾ. ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ ಗೌರವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ.ಪಾಟೀಲರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಮದಭಾವಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ, ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ ಸಂಯೋಜಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ, ಶ್ರೀವಿಜಯ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಡಾ. ವಿ.ಡಿ.ಐಹೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪುಟದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಕೆ.ಮಕಾಳಿ ಹಾಗೂ ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ ಡಾ. ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ, ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ ಭಗವತಿ ಮತ್ತು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಿಂಟ್ ಪಾಯಿಂಟಿನ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಸಿ.ಪಾಟೀಲ(ಹೆಬ್ಬಾಳ) ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

❖❖

*

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ 'ಸೃಷ್ಟಿಯ ಯುಗ' ಎನಿಸಿದರೆ, ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ 'ಸಂಕಲನಯುಗ' ಎನಿಸಿದೆ. ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ – ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದಾಗಿ –ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿಹೋಗಿದ್ದ ವಚನ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು 'ಸಂಗ್ರಹಿಸು'ವ ಮತ್ತು ಮೂಲತಃ ಮುಕ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ವಚನಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ವಿಷಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ 'ಸಂಕಲಿಸು'ವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಇದು ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯೇ ಆಗಿ ಬೆಳೆದು ಅನೇಕ ಸ್ಥಲಕಟ್ಟಿನ ಕೃತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ 'ಸಂಕಲನ' ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ' ಮತ್ತು 'ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ'. ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಮತ್ತು ನಾನು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡೂ ಗದುಗಿನ ತೋಂಟದಾರ್ಯಮಠದ ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ' ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಕಲನ ಕೃತಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦೧ ಸ್ಥಲಗಳಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಶರಣರ ೯೨೪ ವಚನ ಹಾಗೂ ೧೦೧ ಸ್ವರವಚನಗಳು ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಕರ್ತೃ 'ಮಹಾಲಿಂಗದೇವ' ಎಂದು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರೊ ಸಂ.ಶಿ.ಭೂಸನೂರಮಠ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನಂತರ ಈ ಕೃತಿ ಕುರಿತು ಬರೆದ ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕೃತಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಕರ್ತೃ 'ಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣ' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾಲಿಂಗದೇವ ಮತ್ತು ಜಕ್ಕಣ್ಣ ಅಥವಾ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯ ಇಬ್ಬರೂ ಗುರುಶಿಷ್ಯರು. ಈ ಕೃತಿಯ ಆದಿ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಇದರ ಕರ್ತೃ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನೆ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲೀ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಸ್ವರಯೇಕೋತ್ತರಶತ ಸ್ಥಲ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾವು ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನೇ ಇದರ ಕರ್ತೃವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಕೃತಿಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಭಾಂಡಾರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವೂ, ಶುದ್ಧವೂ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರವೂ ಆದ ಏಕೈಕ ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭೂಸನೂರಮಠರ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಿತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೃತಿಯ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆ (*) ಚಿಹ್ನೆಯ ಮೂಲಕ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ನಮಗೆ ದೊರೆತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಅಂತ್ಯದ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ, ವಚನಕಾರರು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ, ಸ್ವರವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ, ಸ್ವರವಚನಗಳು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ, ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಕಾರಾದಿ, ಕಠಿಣಪದಕೋಶ ಮತ್ತು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೯೭೪ ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ೪೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ (೨೦೧೪) ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, ಅನುಬಂಧ ರೂಪದ ಎಲ್ಲ ಪರಿಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

'ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ' ೨೦೧೦ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಬಾರಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ನೂತನ ವಚನ ಸಂಕಲನ. ಇದರ ಕರ್ತೃ, ಕಾಲ, ಅಜ್ಞಾತ. ನಿಜಗುಣ ಶಿಯೋಗಿಗಳ ಹಾಡುಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಎಡೆಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ (೧೬೦೦) ಇದು ರಚನೆಗೊಂಡುದಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸ್ಥಲ, ೫೭೬ ವಚನ, ೩೮ ಸ್ವರವಚನ, ೯ ಕಾಲಜ್ಞಾನ ವಚನಗಳು ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಲಯೋಜನೆ ಇದುವರೆಗಿನ ಉಳಿದ ಸ್ಥಲಕಟ್ಟಿನ ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಶಿವಾಗಮಗಳ ಅಧ್ಯಾಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜ್ಞಾನಪಾದ, ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ಚರ್ಯಾಪಾದ, ಯೋಗಪಾದ ಎಂದು ಸ್ಥಲವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ವಚನಕಾರರ ವಚನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ಕೃತಿಕಾರನಿಗೆ ಆಗಮ ಮತ್ತು ವಚನಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಚನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿವೆ; ಹೆಚ್ಚು ದೀರ್ಘ, ಶಿಥಿಲ ಬಂಧ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಕೆಲವು ಹೊಸವಚನಗಳು ಕೆಲವು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ವಚನಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಈ ಕೃತಿ ವಚನ–ಸ್ವರವಚನ–ಕಾಲಜ್ಞಾನ ವಚನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಕೆಲವು ಅಜ್ಞಾತ ವಚನಕಾರರ ಕೆಲವು ಹೊಸ ವಚನಗಳು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಡೆಪಡೆದಿರುವುದು, ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಹಾಡುಗಳು ವಚನ ಸ್ಥಲಕಟ್ಟಿನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಬಾರಿ ಸೇರಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವೆನಿಸಿದೆ.

ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿಪ್ಪಾಣಿ ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ನಣದಿಮಠ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರೆತ ಏಕೈಕ ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ, ವಚನಕಾರರು-ಅಂಕಿತ -ವಚನಸಂಖ್ಯೆ, ಸ್ವರವಚನಕಾರರು-ಅಂಕಿತ-ಸ್ವರವಚನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಚನ ಸಂಕಲನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹತ್ವದ ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮರುಪರಿಷ್ಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ-ಉಳಿದಿದ್ದ ಅಕ್ಷರದೋಷ, ಪಾಠದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಮರುಮುದ್ರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

❖❖

*

<u>**ಪರಿವಿಡಿ**</u>

lingāyata aprakaṭita sāhityamāle : ೬೬

ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ
ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಯಡೆಯೂರು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನಮಠ
ಡಂಬಳ-ಗದಗ
೨೦೧೦

*

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ವಚನಸಾಹಿತ್ಯದ ಶೋಧ-ಪ್ರಕಟನೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಂಥ ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಎಲ್.ಇ.ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ದಂಥ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಗದುಗಿನ ತೋಂಟದಾರ್ಯಮಠದಂಥ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರಂಥ ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಶೋಧಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಫಲವಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಚನಗಳೂ, ವಚನ ಸಂಕಲನಗಳೂ ಬೆಳಕುಕಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಚನಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ "ಸಮಗ್ರ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ" ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಹೊಸ ವಚನ ಕಟ್ಟುಗಳು ಲಭಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ" ಹೆಸರಿನ ಹೊಸ ಕಟ್ಟು ಲಭ್ಯವಾಗಿ ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಸೂಳ್ನುಡಿ, ವಚನ, ವಚನಾಗಮ-ಈ ಮೂರು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಗಿಬಂದಿದೆಯೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.[೧] ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಸೂಳ್ನುಡಿ' ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. 'ವಚನ' ಘಟ್ಟ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದ್ದು, ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರು ಇದರ ನೇತಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶರಣ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನವೊಂದು ತಿರುವುಬಿಂದುವೆನಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶರಣರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕಲನ, ಸಂಪಾದನೆಯೆಂಬ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಸಂಯೋಜನ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜರುಗಿದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ "ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ"ಯು ಸಂಕಲನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಸಂಕಲನ ವರ್ಗದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಿಡಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾತ್ವಿಕ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ೧೬ ಸ್ಥಲಗಳ

---

೧. ಸೂಳ್ನುಡಿ-ವಚನ-ವಚನಾಗಮ : ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಲಿಂಗಾಯತ ೨-೧

ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸಚಾರಿತ್ರ, ೧೦೧ ಸ್ಥಲಗಳ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ೧೦೧ ಸ್ಥಲಗಳ ಗಣಭಾಷಿತರತ್ನಮಾಲೆ ಮೊದಲಾದ 'ಸಂಕಲನ'ಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಚಾರಿತ್ರದ ಕರ್ತೃ ತಾನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು "ವಚನಾಗಮ"ವೆಂದು ಕರೆದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಸಂಕಲನಕಾರರಿಗೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಗಮದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದೂ, ಆಗಮಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸುವುದೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಚಾರಿತ್ರವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಲದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಮ, ಪುರಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳ ಉದ್ಧರಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ಥಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇಂಥ ಉದ್ಧರಣೆಗಳನ್ನು ವಚನಗಳ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ನಡೆದಿದೆ. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಳೆಯ ವಚನಗಳು ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊಸ ಪಾಠದ ರೂಪ ಧರಿಸಿದವು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ "ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ."

ಈ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ ಅನಾಮಧೇಯ. ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲಿಯ 'ಶೂನ್ಯನಾಥ' ಮುದ್ರಿಕೆಯವನೇ ಈ ಸಂಕಲನ ರೂಪಿಸಿರಹುದು. ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಶಿವಯೋಗಿ ಮೊದಲಾದವರ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಆ ಬಳಿಕ ಹುಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇಷ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೃತಿ–ಕರ್ತೃ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತ್ಯಪ್ರಶಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ "ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಯವರ... ಮುರುಗೆಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸಮೀಪ ಸಂಪ್ರದಾಯಕರಾದ ರೇವಣಾ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಗಳು ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಂತ ಸದ್ಭಕ್ತರಾದ ಮಾಮಲೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಾಡ ಸರದೇಸಾಯಿ। ವ ಪರಗಣೆ ನಾಡಗೌಡ ಸರದೇಸಾಯಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪನ... ಸುಪುತ್ರನಾದ ಸರದೇಸಾಯಿ ರುದ್ರಪ್ಪಗೆ... ಬರದು ಕಳುಹಿದಾಶೀರ್ವಾದವು" ಎಂಬ ಗದ್ಯ ಬಹುಶಃ ಲಿಪಿಕಾರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಸಹ ಕರ್ತೃ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

***

'ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ'ಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪಾದ, ಕ್ರಿಯಾಪಾದ. ಚರ್ಯಾಪಾದ, ಯೋಗಪಾದ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೧೧, ೧೨೧, ೨೧೦, ೧೮೧ ವಚನಗಳೂ ಇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ವಚನಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರ ವಚನಗಳೂ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿವೆ. ಇವರ ಎಡಬಲದ ಕರಸ್ಥಲದ ವೀರಣ್ಣ, ಕರಸ್ಥಲದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ, ಘನಲಿಂಗಿದೇವರ ಕೆಲವು ವಚನಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಈ ವರೆಗೆ ಗೊತ್ತಿರದ ಶೂನ್ಯನಾಥ, ಏಕೋರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪ ಬಸವಣ್ಣ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ವಚನಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆ ವಚನಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚನೆಯೆಂಬಂತೆ ಕಾಲಜ್ಞಾನದ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಗೌಣವಾಗಿ "ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ" ವೂ ಎನಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಗೀತ ಗಾಯನಯೋಗ್ಯ ಸ್ವರೂಪವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

ಜ್ಞಾನಪಾದ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು ಆಗಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುವಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಆಗಮ ಪ್ರಕರಣಗಳು, ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ಚರ್ಯಾಪಾದ, ಯೋಗಪಾದ, ಜ್ಞಾನಪಾದ–ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪಾದ, ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ಚರ್ಯಾಪಾದ, ಯೋಗಪಾದವೆಂಬ ಪ್ರಕರಣ ಕ್ರಮವಿದ್ದು, ಇದು ಆಗಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಚನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಭಿನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ."ಆಗಮೋಕ್ತ ವೀರಶೈವ ಬಸವ ಮತ್ತು ಬಸವೋತ್ತರ ಕಾಲದ ವೀರಶೈವದಿಂದ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ"[೨] ಎಂಬ ಡಾ. ಎಸ್.ಸಿ. ನಂದಿಮಠ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿಯಾಪಾದವು ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ದೇವತಾವಿಗ್ರಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪನೆಗಳನ್ನು, ಚರ್ಯಾಪಾದವು ಸ್ಥಾಪಿತ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಯೋಗಪಾದವು ಧ್ಯಾನ, ಶ್ರದ್ಧಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಜ್ಞಾನಪಾದವು ಪತಿ–ಪಶು–ಪಾಶ ಇತ್ಯಾದಿ ತತ್ತ್ವಗಳ ಮತ್ತು ಜೀವಾತ್ಮನು ಮಲತ್ರಯದಿಂದ ಆವೃತ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತನಾಗುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ವಚನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ದೇವತಾ ವಿಗ್ರಹ ಸ್ಥಾಪನೆ–ಪೂಜೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆಯ ಕರ್ತೃ ಈ ಪಾದಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿ, ವಚನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಹಿಂದು ಮುಂದು ಮಾಡಿದಂತಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಬಾಹ್ಯ ಆಚರಣೆಗಳಾದ ಕ್ರಿಯಾ, ಚರ್ಯಾಗಳಿಗೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿದುದು, ಇಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕರವೆನಿಸಿದೆ. ಯೋಗ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ವಚನಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಬಿಡಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸುವುದೇ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಕಟ್ಟುಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ಆಧುನಿಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ. ವಚನವೊಂದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಂದೇ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನಕಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಒಂದೇ ವಚನ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು. ಇದೇ ರೀತಿ ೩೬, ೧೦೧ ಸ್ಥಲಗಳಿಗೆ ವಚನ ಹೊಂದಿಸುವಲ್ಲಿ, ಅವು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಂದೇಹ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಒಂದು ಮಾತು ನಿಜ: ಈ ಸಂಕಲನಕಾರನಿಗೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಗಮ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಹಂಬಲವಿದೆ. ಅಂದರೆ 'ಗುರುಮಾರ್ಗ'ದ ವಚನಗಳನ್ನು 'ಆಚಾರ್ಯ ಮಾರ್ಗ'ಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವ ಮನಸ್ಸಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಗಮ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಕ್ರಿಯಾಪಾದ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಳಸಿದುದಲ್ಲದೆ "ಮಠಸ್ಥಲದ ಭೇದವೆಂತೆಂದಡೆ........." ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ೧೩೨ನೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ರೇವಣಸಿದ್ಧ, ಮರುಳಸಿದ್ಧ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ಏಕೋರಾಮ–ಈ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಇವನಿಗೆ ಅನುಭಾವಿಗಳನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹಲವೆಡೆ ವಚನಗಳ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

***

---

೨. ಶಿವಾನುಭವ ೬–೩ (೧೯೨೧)

ಇದು ವಚನ ಪ್ರಧಾನ ಕೃತಿ. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗಿನ ೬೨ ಜನ ಶರಣರ ರಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲದ ಎರಡು (೨೨೫, ೨೨೬) ಕಾಲಜ್ಞಾನ ವಚನಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ (೧೫೮), ಅಲ್ಲಮ(೯೮), ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ(೯೫), ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ (೩೨)ವಚನಗಳು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಕೇಂದ್ರವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನ ೧೨ ಮಾತ್ರ. ಈ ಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ ಈ ಕೃತಿ ಅಲ್ಲಮನ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ, ಚೆನ್ನಬಸವ, ಸಿದ್ಧಲಿಂಗರ ಶಾಸ್ತ್ರತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಎಡೆಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದೆಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಹಾದೇವಿ, ಬೊಂತಾದೇವಿ, ಗಜೇಶಮಸಣಯ್ಯಗಳ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ, ಅಮುಗೆ ರಾಯಮ್ಮ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ–ಹೀಗೆ ಐದು ಜನ ಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ. ಏಕೋರಾಮೇಶ್ವರ, ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪ ಬಸವಣ್ಣ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಒಂದೊಂದು ವಚನಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಕರ್ತೃ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶೂನ್ಯನಾಥ ಮುದ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೧೮ ರಷ್ಟು ವಚನಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಕರ್ತೃವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಅನಾಮಧೇಯ ವಚನಕಾರರ ಶೋಧ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

ಈ ಸಂಕಲನದ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ೩೮ ರಷ್ಟು ಸ್ವರವಚನ ಬಳಸಿದುದು. ಇವು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗಿನವರ ರಚನೆಗಳಾಗಿವೆ. ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಸ್ವರವಚನ ಈವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವಚನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ೮ ರಷ್ಟು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ವಿಶೇಷವೆನಿಸಿದೆ. ಈ ೩೮ ರಲ್ಲಿ ನಿಃಕಳಂಕ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಚೆಂತಪುರ ಸಿದ್ಧಪ್ರಭುವೇ, ಗುರುಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವರವಚನಗಳ ಕರ್ತೃ ಯಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೊಸ ವಚನಕಾರ, ಹೊಸ ಸ್ವರವಚನಕಾರರನ್ನು ಈ ಕೃತಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಈವರೆಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವರ ಹೊಸರಚನೆಗಳೂ ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ, ಶಾಂತ, ಶಾಂತಮಲ್ಲ, ಪರಮಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಮೂರ್ತಿ ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಪರಮಗುರು ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರ(ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯೂ ಶಾಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯದವ), ಬಹುಶಃ ರೇವಣ್ಣ, ಏಕೋರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ಶೂನ್ಯನಾಥ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರ ರಚನೆಗಳನ್ನೂ ಶರಣರ ರಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದುದು. ಈ ಮೂರೂ ಶಾಖೆಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಬಳಿಕ ಸ್ನೇಹ ಭಾವದಿಂದಲೋ ಆಕ್ರಮಣ ಭಾವದಿಂದಲೋ ಈ ಮೂರೂ ಶಾಖೆಗಳು ಮಿಶ್ರಗೊಳ್ಳುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ಪರಿಷ್ಕರಣ:

'ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ' ಕಾಗದ ಪ್ರತಿ. ಇದರ ಆಕಾರ ೧೧" x ೪". ಹಾಳೆ ೧೩೯. ಪ್ರತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಕ್ಷರ ಸ್ಫುಟ, ಭಾಷೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಶುದ್ಧ. ತೀರ ಇತ್ತೀಚೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದ

ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದ್ದೊಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯೂ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಏಕೈಕ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಿಂದಲೇ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರೈಸಿದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ತೋಂಟದಾರ್ಯಮಠದ ಜಾತ್ರೆ(೨೦೧೦)ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕರಣ ದೋಷಗಳೂ, ಅಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪುಗಳೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಸಹೃದಯರು ಮನ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು:

ಗದುಗಿನ ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯಮಠದ ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ 'ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲಿಂಗಾಯತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನ ಯೋಜನೆ'ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚೇತನಸ್ವರೂಪರಾದ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಣಾಮಗಳು. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ಬೆಳಗಾವಿ ನಾಗನೂರಮಠದ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೂ, ಚಿಂಚಣಿಯ ಪೂಜ್ಯ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

'ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ' ಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದವರು ನಿಪ್ಪಾಣಿ ನಗರದ ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ಗುರುಬಸವರಾಜ ನಣದಿಮಠ ಅವರು. ಶ್ರೀಯುತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ೪೦-೫೦ರಷ್ಟು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ಅವರು ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿ ಮಧುಮತಿ ಸಮೇತ ಬೆಳಗಾವಿ ವರೆಗೆ ಬಂದು ಈ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಉತ್ಸಾಹ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದು. ಈ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ 'ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ' ಮಾತ್ರ ಅಪ್ರಕಟಿತವೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ಅವರ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದರ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಗುರುಬಸವರಾಜ ನಣದಿಮಠ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಡಾ। ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ ಶಂ. ಭಗವತಿ ಮತ್ತು ಡಾ। ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ ಅವರಿಗೆ, ಮುದ್ರಿಸಿದ ಗದುಗಿನ ತ್ವರಿತ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅಶೋಕ ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

– ಸಂಪಾದಕರು

❖❖

*

ಪರಿವಿಡಿ

೧

ಜ್ಞಾನಪಾದ

*ಈ ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವನು ನಿಜಶರಣರು ಅನುಭವಿಸೂದು. ಅವರಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ನಕ್ಕುಬಚ್ಚಣಿಗಳಿಗೆ ಅಸಿಯ ಮೊನೆಯಾಗಿಪ್ಪುದಾಗಿ, ಆ ಪರದ ಪರಿಣಾಮಿಗಳಾದ ನಿಜಶರಣರು ಅರಿದು ಆನಂದಿಸುವ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಚರಿತ್ರವೆಂತೆಂದಡೆ: ಮುಂದೆ ಶರಣಸ್ಥಲ-ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪಾದ ಲಕ್ಷಣ:

೧

ಪರಶಕ್ತಿಯ ಶಾಂತಿಯೆನಲು ಪರಶಿವಶಕ್ತಿಯ ನಾಮವೀಗ.
ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆ ಕಳಾನ್ವಿತ-ಈ ನಾಲ್ಕು ನಿಷ್ಕಲತತ್ವ,
ಯೋಗಿಗಳ ಧ್ಯಾನ, ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆ,
ವೇದಾಗಮಂಗಳ ಶ್ರುತಕ್ಕೆ ಅತೀತವಾಗಿ,
ವಾಙ್ಮನಾತೀತವಾಗಿ, ಆ ವಾಙ್ಮನಕ್ಕಗೋಚರವಾದ
ನಿಃಕಲತತ್ವವೇ ಸಕಲ ನಿಃಕಲವಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಸದಾಶಿವತತ್ವ ಈಶ್ವರತತ್ವ ಮಾಹೇಶ್ವರತತ್ವ
ಈ ಮೂರು ಸಕಲ ನಿಃಕಲತತ್ವ,
ಯೋಗಿಗಳ ಧ್ಯಾನವ ಕೈಕೊಂಡು, ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಗಳ ಕೈಕೊಂಡು,
ಜಪ ತಪ ನೇಮ ನಿತ್ಯ ವೇದಾಗಮಂಗಳ ಸ್ತುತಿಯನು ಕೈಕೊಂಡು
ಜಗದುತ್ಪತ್ಯ ಕಾರಣ, ಪರಶಿವನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ
ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆ ಸಮೇತವಾಗಿ ಲಿಂಗವೆನಿಸಿತ್ತು;

---

* +ಶ್ರೀಗುರುಬಸವ ಲಿಂಗಾಯನಮಃ. ಈ ಪರಮಾನಂದ ಸುಧೆ(ಮೂ)

ಅದಕ್ಕೆ ಕರ ಚರಣಾದ್ಯವಯವಂಗಳಿಲ್ಲ.
ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಗೋಳಕಾಕಾರ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪವನುಳ್ಳದು; ವ್ಯಕ್ತ
ಅವ್ಯಕ್ತ ಆನಂದ ಸುಖಮಯವಾಗಿದ್ದಂಥಾದ್ದು;
ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು
ಅನಂತಕೋಟಿ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ
ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ ॥೧॥

೨

ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕಂಗಳ ಲಯ ಗಮನಂಗಳಿಗೆ
ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ
ಸರ್ವ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಿಕಾರ ನಿತ್ಯಾತ್ಮಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವು
"ಪರಂ ಗೂಢಂ ಶರೀರಸ್ಥಂ ಲಿಂಗಕ್ಷೇತ್ರಮನಾದಿವತ್
ಯಥಾದಿಮೀಶ್ವರಂ ತೇಜಂ ತಲ್ಲಿಂಗಂ ಪಂಚಸಂಜ್ಞಕಂ"
ಎಂಬ ಪಂಚಸಂಜ್ಞೆಯನೊಳಕೊಂಡು
'ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋಮಹೀಯಾನ್'
ಅಣುವಿಂಗಣು ಮಹತ್ತಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತಾಗಿಪ್ಪ
ಮಹಾಲಿಂಗದ ನಿಲುಕಡೆ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨॥

೩

ಪಂಚಶಕ್ತಿಯನು, ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯವನು,
ಪಂಚಕಲೆಗಳನು, ಪಂಚಾಕ್ಷರಂಗಳನು
ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು
ಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾತ್ಮಕನಾಗಿ, ಚಿನ್ಮಯನಾಗಿ,
ಚಿದ್ರೂಪನಾಗಿ, ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶನಾಗಿ, ಚಿದಾನಂದನಾಗಿ,
ಸುಖ ದುಃಖ ಭಯ ಮೋಹಂಗಳ ಹೊದ್ದದೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿ,
ಸರ್ವಚೈತನ್ಯಮಯನಾಗಿಪ್ಪ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು
ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಯ್ಯ, ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೩॥

೪

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಅನಿರ್ವಾಚ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು.
ಆ ಅನಿರ್ವಾಚ್ಯವಾಗಿದ್ದ ವಸ್ತು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ

ತಾನೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ನಾಮವನೈದಿ ಕುಳವಾಯಿತ್ತು.
ಆ ಕುಳದಿಂದಾತ್ಮನೆಂಬ ಸ್ಥಲವಾಯಿತ್ತು.
ಆ ಸ್ಥಲಕುಳದೊಳಗೈದಿ ಸ್ಥಳಕುಳಯೆಂಬೆರಡಿಲ್ಲದೆ ನಿಂದಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಜ್ಞಾನ;
ಜ್ಞಾನದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಜೀವ
ಜೀವದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಮನ
ಮನದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಬುದ್ಧಿ
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಚಿತ್ತ
ಚಿತ್ತದಿಂದಲಾಯಿತ್ತು ಅಹಂಕಾರ.
ಚಿತ್ತ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವ ಜ್ಞಾನ ಅಹಂಕಾರವೆಂದು ಆರಾದವು.
ಆರು ಕೆಟ್ಟಲ್ಲದೆ ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾಗಬಾರದು.
ಇವ ಕೆಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರು ಸ್ಥಲವಾದವು.
ಅವಾವವೆಂದಡೆ:
ಅಹಂಕಾರವಡಗಿದಾಗ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ
ಚಿತ್ತಗುಣ ಕೆಟ್ಟಾಗ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ
ಬುದ್ಧಿಗುಣ ಕೆಟ್ಟಾಗ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ
ಮನೋಗುಣ ಕೆಟ್ಟಾಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ
ಜೀವಗುಣ ಕೆಟ್ಟಾಗ ಶರಣಸ್ಥಲ
ಅರಿವು ದ್ವೈತವಳಿದು ಅದ್ವೈತವಾದಾಗ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ.
ಇಂತು ಷಟ್ಸ್ಥಲ.
ವಾಙ್ಮನಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಆತ್ಮನು.
ಆ ಆತ್ಮನಿಂದಾಕಾಶ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು
ಆ ಆಕಾಶದಿಂದ ವಾಯು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು
ಆ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು
ಆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಅಪ್ಪು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು
ಆ ಅಪ್ಪುವಿನಿಂದ ಪೃಥ್ವಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ:
“ಅನ್ಯೈಯಿಕಾಕಾಶ ಸಂಭೂತಿರಾಕಾಶದ್ವಾಯು ಸಂಭವಾ।
ವಾಯುರಗ್ನಿಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ವಹ್ನಿರಾಪಾಯುವಾಹೃತಂ।
ಅಪ್ಪು ಪೃಥ್ವಿ ಸಂಭೂತಾಯರ್ಲಕ್ಷಣೈಕ ಪ್ರಭಾವತಾ॥”
ಎಂದುದಾಗಿ, ಇಂತು ಷಡಂಗವಾಗಿ ಕುಳಸ್ಥಳವಾಗಿ
ಸ್ಥಲಕುಳವಹವಾವುವೆಂದಡೆ:

ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪುವಿನಲ್ಲಡಗಿ, ಅಪ್ಪು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಡಗಿ,
ಅಗ್ನಿ ವಾಯುವಿನಲ್ಲಡಗಿ,
ವಾಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಡಗಿ,
ಆಕಾಶ ಆತ್ಮನಲ್ಲಡಗಿ, ಆತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಡಗಿದ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಪೃಥ್ವೀ ಭವೇತ್ ಜಲೇ ಜಲೇ ಮಗ್ನಾಜಲಂ ಗ್ರಸ್ತಂ ಮಹಾಗ್ನಿನಾ।
ವಾಯೋರಸ್ತಮಿದಂ ತೇಜೋ ವ್ಯೋಮ್ನಿವಾತೋವಿದೀಯತೇ।
ಯೋಮಂ ಚಾತ್ಮ ನಿಜಾತ್ಮಂ ಚ ಸ್ವಯಂ ಪರಶಿವಂ ಪದೇ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ
ಆತ್ಮಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಡಗಿದನು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೪॥

೫

ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣ ಐಕ್ಯನೆಂದು ಇಂತು ಸ್ಥಲವಾರು.
ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಈ ಎರಡು ಗುರುಸ್ಥಲ;
ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಈ ಎರಡು ಲಿಂಗಸ್ಥಲ;
ಶರಣ ಐಕ್ಯ ಈ ಎರಡು ಜಂಗಮಸ್ಥಲ.
ಅವಕಿನ್ನು ವಿವರಂಗಳಾವಾವುವೆಂದಡೆ:
ಭಕ್ತಂಗೆ ಭೂಮಿಯೆ ಅಂಗ, ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ಅಪ್ಪುವೆ ಅಂಗ,
ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯೆ ಅಂಗ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಗೆ ವಾಯುವೆ ಅಂಗ,
ಶರಣಂಗೆ ಆಕಾಶವೆ ಅಂಗ, ಐಕ್ಯಂಗೆ ಆತ್ಮನೆ ಅಂಗ.
ಅವಕಿನ್ನು ಹಸ್ತಂಗಳಾವಾವುವೆಂದಡೆ:
ಭಕ್ತಂಗೆ ಸುಚಿತ್ತ ಹಸ್ತ, ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ಸುಬುದ್ಧಿ ಹಸ್ತ,
ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಿರಹಂಕಾರ ಹಸ್ತ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಗೆ ಸುಮನ ಹಸ್ತ,
ಶರಣಂಗೆ ಸುಜ್ಞಾನ ಹಸ್ತ, ಐಕ್ಯಂಗೆ ಸದ್ಭಾವ ಹಸ್ತ.
ಆ ಹಸ್ತಂಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಾವುವೆಂದಡೆ:
ಸುಚಿತ್ತಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಸುಬುದ್ಧಿಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಗುರುಲಿಂಗ,
ನಿರಹಂಕಾರಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಶಿವಲಿಂಗ, ಸುಮನಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗ,
ಸುಜ್ಞಾನಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ, ಸದ್ಭಾವಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಮಹಾಲಿಂಗ.
ಆ ಲಿಂಗಂಗಳಿಗೆ ಮುಖಂಗಳವಾವುವೆಂದಡೆ:
ಆಚಾರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಘ್ರಾಣ, ಗುರುಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಿಹ್ವೆ,
ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೇತ್ರ, ಜಂಗಮಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತ್ವಕ್ಕು,
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶ್ರೋತ್ರ, ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಿರ್ಭಾವ.

ಆ ಲಿಂಗಂಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿತಂಗಳಾವಾವುವೆಂದಡೆ:
ಘ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಧ, ಜಿಹ್ವೆಗೆ ರುಚಿ,
ನೇತ್ರಕ್ಕೆ ರೂಪು, ತ್ವಕ್ಕಿಂಗೆ ಸ್ಪರುಷನ,
ಶ್ರೋತ್ರಕ್ಕೆ ಶಬ್ದ, ನಿರ್ಭಾವಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಯಲು.
ಇಂತೀ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸಮ್ಮತ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗಾಂಗ ಭಾವದ
ಸುಚಿತ್ತಲೇಪಕ ಗ್ರಾಹಕ ಭಕ್ತ ಆಚಾರಲಿಂಗವಾದ;
ಆಚಾರಲಿಂಗಾಂಗ ಸುಬುದ್ಧಿಲೇಪಕ ಗ್ರಾಹಕ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಗುರುಲಿಂಗವಾದ;
ಗುರುಲಿಂಗಾಂಗ ನಿರಹಂಕಾರಲೇಪಕ ಗ್ರಾಹಕ ಪ್ರಸಾದಿ ಶಿವಲಿಂಗವಾದ;
ಶಿವಲಿಂಗಾಂಗ ಸುಮನಲೇಪಕ ಗ್ರಾಹಕ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಜಂಗಮಲಿಂಗವಾದ;
ಜಂಗಮಲಿಂಗಾಂಗ ಸುಜ್ಞಾನಲೇಪಕ ಗ್ರಾಹಕ ಶರಣ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವಾದ;
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಾಂಗ ಸದ್ಭಾವಲೇಪಕ ಗ್ರಾಹಕ ಐಕ್ಯ
ಅಭೇದ್ಯ ಆನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಮಯವಾದ.
"ನಿಃಶಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮಮುಚ್ಯತೆ" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ಮೀರಿ ನಿಂದ ಅಖಂಡಮಯಂಗೆ
ಸುನಾದಯುಕ್ತಂಗೆ ಶಬ್ದ ನಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ
ಆಚಾರಲಿಂಗವಿಲ್ಲ ಭಕ್ತಂಗೆ, ಗುರುಲಿಂಗವಿಲ್ಲ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ,
ಶಿವಲಿಂಗವಿಲ್ಲ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ, ಜಂಗಮಲಿಂಗವಿಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಗೆ,
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವಿಲ್ಲ ಶರಣಂಗೆ, ಮಿಥ್ಯಾದಿ ಜಗದ
ಕರ್ಮದೇಹಭಾವವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಐಕ್ಯಂಗೆ.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ಷಡುಸ್ಥಲದ ಪರಿಯಾಯವ ನೀವೇ ಬಲ್ಲಿರಲ್ಲದೆ
ಉಳಿದ ಅಜ್ಞಾನಿ ಜಡಜೀವಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರಯ್ಯ? ॥೫॥

೬

ಶ್ರೀ ಗುರುನಾಥನುಪದೇಶಿಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆ
ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ನಾಮಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಅದು ಹೇಂಗೆಂದಡೆ:
ಸ್ಥೂಲಾಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂದು
ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು
ಕಾರಣಾಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾವಲಿಂಗವೆಂದು
ತ್ರಿಭೇದವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿಹುದು.
ಇಂತು ಅಂಗವ ಕುರಿತು ಮೂರು ತೆರನಾಯಿತು.
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಕುರಿತು ಆರು ತೆರನಾಯಿತು.

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂದು
ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವೆಂದು
ತ್ವಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚರಲಿಂಗವೆಂದು
ದೃಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವೆಂದು
ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಲಿಂಗವೆಂದು
ನಾಶಿಕದಲ್ಲಿ ಆಚಾರಲಿಂಗವೆಂದು
ಷಡಂಗದಲ್ಲಿ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿಹುದು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವಾಗಿ
ಶ್ರೋತ್ರಕ್ಕೆ ವಾಕಿಂಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಚನಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ,
ತ್ವಕ್ಕಿಂಗೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ಸ್ಪರುಷನಕ್ಕೆ ಅವಧಾನಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ನೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪಾದಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ರೂಪಿಂಗೆ ಮನಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಗುಹ್ಯಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ರಸಕ್ಕೆ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ಘ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಧಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ
ಗಂಧಕ್ಕೆ ವಿಸರ್ಜನಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶ್ರೋತ್ರವೆಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ವಾಕೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಶಬ್ದ ವಿಷಯ,
ಮೂಲಭೂತ ಆಕಾಶ, ಈಶಾನ್ಯಮೂರ್ತಿ ಅಧಿದೇವತೆ.
ದೃಕ್ಕೆಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಪಾದವೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ರೂಪು ವಿಷಯ,
ಮೂಲಭೂತ ತೇಜ, ಅಘೋರಮೂರ್ತಿ ಅಧಿದೇವತೆ.
ಜಿಹ್ವೆಯೆಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಗುಹ್ಯವೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ರಸ ವಿಷಯ,
ಮೂಲಭೂತ ಅಪ್ಪು, ವಾಮದೇವಮೂರ್ತಿ ಅಧಿದೇವತೆ.
ಘ್ರಾಣವೆಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಪಾಯುವೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ
ಗಂಧ ವಿಷಯ, ಮೂಲಭೂತ ಪೃಥ್ವಿ,
ಸದ್ಯೋಜಾತಮೂರ್ತಿ ಅಧಿದೇವತೆ.
ಇಂತೀ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಹೃದಯವೆ ಸ್ಥಾನವಾದ ಕಾರಣ

ಹೃದಯಾಕಾಶವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣರೂಪಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿರುತ್ತಿಹವು.
ಗುರೂಪದೇಶದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಘ್ರಾಣದ ಘ್ರಾಣವೆ ಆಚಾರಲಿಂಗ
ಜಿಹ್ವೆಯ ಜಿಹ್ವೆಯೆ ಗುರುಲಿಂಗ
ನೇತ್ರದ ನೇತ್ರವೆ ಶಿವಲಿಂಗ
ತ್ವಕ್ಕಿನ ತ್ವಕ್ಕೇ ಚರಲಿಂಗ
ಶ್ರೋತ್ರದ ಶ್ರೋತ್ರವೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ
ಹೃದಯದ ಹೃದಯವೆ ಮಹಾಲಿಂಗ
ಇದಕ್ಕೆ ಐಕ್ಯ ಶರಣ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಪ್ರಸಾದಿ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಭಕ್ತನೆಂದು
ಆರುಸ್ಥಲ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಆತ್ಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವಹಸ್ತದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಪರಿಣಾಮವನು
ಸಮರಸಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವಾತ ಐಕ್ಯನು.
ವ್ಯೋಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಜ್ಞಾನಹಸ್ತದಿಂದ ಸುಶಬ್ದವನು
ಆನಂದಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವಾತ ಶರಣನು.
ಅನಿಲಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಮನಹಸ್ತದಿಂದ ಸುಸ್ಪರುಷವನು
ಅನುಭಾವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಂಗಮಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವಾತ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ.
ಅನಲಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರಹಂಕಾರಹಸ್ತದಿಂದ ಸುರೂಪುದ್ರವ್ಯಂಗಳನು
ಅವಧಾನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರಿವ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವಾತ ಪ್ರಸಾದಿ.
ಜಲಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಬುದ್ಧಿಹಸ್ತದಿಂದ ಸುರುಚಿಯನು
ನೈಷ್ಠಿಕಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವಾತ ಮಾಹೇಶ್ವರನು.
ಭೂಮ್ಯಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಚಿತ್ತಹಸ್ತದಿಂದ ಸುಗಂಧವನು
ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚಾರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವಾತ ಭಕ್ತನು.
ಷಡಕ್ಷರಂಗಳೆ ಷಡುಲಿಂಗವಾಗಿಹವು.
ಅದು ಹೇಂಗೆಂದಡೆ:
ನಕಾರವೆ ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಮಕಾರವೆ ಗುರುಲಿಂಗ,
ಶಿಕಾರವೆ ಶಿವಲಿಂಗ, ವಕಾರವೆ ಚರಲಿಂಗ,
ಯಕಾರವೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ, ಓಂಕಾರವೆ ಮಹಾಲಿಂಗ.
ಎಂದು ಆರು ತೆರನಾಗಿಹವು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:

ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನಕಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮಕಾರ,
ಮಣಿಪೂರಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕಾರ, ಅನಾಹತದಲ್ಲಿ ವಕಾರ,
ವಿಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಕಾರ, ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರ.
ಇಂತೀ ಷಡಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರ ರೂಪಾಗಿ
ಷಡುಲಿಂಗ ಸ್ಥಾಪ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿಹವು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ನಕಾರವೆ ರುಧಿರಮಯವಾಗಿ, ಮಕಾರವೆ ಮಾಂಸಮಯವಾಗಿ,
ಶಿಕಾರವೆ ಮೇದಸ್ಸುಮಯವಾಗಿ, ವಕಾರವೇ ಅಸ್ಥಿಮಯವಾಗಿ,
ಯಕಾರವೇ ಮಜ್ಜೆಮಯವಾಗಿ, ಓಂಕಾರವೇ ಶುಕ್ಲಮಯವಾಗಿ,
ಇಂತಿವೆಲ್ಲವೂ ಷಡಕ್ಷರಮಯವಾಗಿ.
ಅವೇ ಲಿಂಗಂಗಳಾಗಿ ಒಳ ಹೊರಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲದೆ
ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗವಾದ ಇರವು.
ಅದು ತಾನೆ ಶಿವನ ಭುವನ;
ಅದು ತಾನೆ ಶಿವನ ವಿಶ್ರಾಮ ಸ್ಥಾನ;
ಇದು ಕಾರಣ ಶುದ್ಧಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಡಗೂಡಿದಾತನೆ ಶರಣ.
ಆತನೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ, ಆತನೆ ಉಪಮಾತೀತನು.
ಈ ಷಡುಸ್ಥಲಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ಅಪ್ರಮಾಣ ಅಗೋಚರ
ಅನಿರ್ವಾಚ್ಯವಾದ ಕಾರಣ
ವಾಚಿಸುತ್ತ ವಚನಗೆಟ್ಟಿತ್ತು, ಅಪ್ಪು ನೀರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದಂತೆ,
ವಾರಿಕಲ್ಲು ವಾರಿಯ ಬೆರೆದಂತೆ
ಶಿಖಿ ಕರ್ಪೂರಯೋಗದಂತಾದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬॥

೭

ಅರಿವೆ ಗುರು, ಆಚಾರವೆ ಶಿಷ್ಯ,
ಜ್ಞಾನವೆ ಲಿಂಗ, ಪರಿಣಾಮವೆ ತಪ,
ಸಮತೆಯೆಂಬುದೆ ಯೋಗದಾಗು ನೋಡಾ.
ಈಸುವನರಿಯದೆ ಲೋಚು ಬೋಳಾದರೆ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರದೇವರು ನಗುವರು. ॥೭॥

೮

ತನ್ನ ತಾನರಿದರೆ ತನ್ನರಿವೆ ಗುರು,
ತಾನೆ ಲಿಂಗ, ತನ್ನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೆ ಜಂಗಮ.

ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವು ಒಂದಾದಡೆ
ಕಲ್ಲೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ತಾನೆ. ॥೮॥

೯

ಚರಿಸಿ ವರ್ತಿಸೂದೆ ಆಚಾರವಾದ ಕಾರಣ,
ಇಡಾ ಪಿಂಗಳನಾಡಿ ಇಂತೀ ರೇಚಕ ಪೂರಕಂಗಳು ಚರಿಸಿ
ವರ್ತಿಸುವ ದೆಸೆಯಿಂ
ನಾಶಿಕಕ್ಕೆ ಆಚಾರಲಿಂಗವಾಗಬೇಕಾಯ್ತು.
ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಯೆ ಗುರುವಾದ ಕಾರಣ
ಷಡಕ್ಷರಿಯೆ ಷಡುರುಚಿಯಾಗಿ ತೋರಿಹುದಾಗಿ,
ಅಂತಪ್ಪ ಷಡುರುಚಿಯೆ ಜಿಹ್ವೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸಲ್ವ ದೆಸೆಯಿಂ,
ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಗುರುಲಿಂಗವಾಗಬೇಕಾಯ್ತು.
ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವೆ ಶಿವನಾದ ಕಾರಣ
ಮಹಾ ಪ್ರಕಾಶವೆ ನೇತ್ರಂಗಳೊಳಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಕಾಣಿಸಿ ತೋರ್ಪ ದೆಸೆಯಿಂ
ನೇತ್ರಕ್ಕೆ ಶಿವಲಿಂಗವಾಗಬೇಕಾಯ್ತು.
ಚರವೆ ಜಂಗಮವಾದ ಕಾರಣ
ತ್ವಕ್ಕು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರುಷನವನರಿವ ದೆಸೆಯಿಂ,
ತ್ವಕ್ಕಿಂಗೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗವಾಗಬೇಕಾಯ್ತು.
ನಾದ ಸುನಾದ ಮಹಾನಾದವೆ ಪ್ರಸಾದವಾದ ಕಾರಣ,
ಪ್ರಸಾದವಪ್ಪ ಶಬ್ದ ಶ್ರೋತ್ರಮುಖಕ್ಕೆ ಸಲ್ವ ದೆಸೆಯಿಂ,
ಶ್ರೋತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವಾಗಬೇಕಾಯ್ತು.
ಇಂತೀ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಪಂಚಲಿಂಗವಾಗಬೇಕಾಯಿತ್ತಯ್ಯ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ. ॥೯॥

೧೦

ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ಕರಣಂಗಳರಿವಾಚಾರದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶ್ರೋತ್ರ ತ್ವಕ್ಕು ನೇತ್ರ ಜಿಹ್ವೆ ಘ್ರಾಣ ಈ ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು.
ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುರುವಚನ ಶಿವಾಗಮ ಪುರಾಣಾದ್ಯರ ವಚನವಲ್ಲದೆ ಕೇಳದಿಹ.
ತ್ವಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷೆ ಶಿವಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ತಾಳದಿಹ.
ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವ ಕಾಣದಿಹ.
ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮಂತ್ರವನಲ್ಲದೆ ಜಪಿಸದಿಹ.

ನಾಶಿಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ವಾಸಿಸದಿಹ.
ಶಬ್ದ ಸ್ಪರುಷ ರೂಪು ರಸ ಗಂಧ.
ಶಬ್ದ ಗುರು, ಸ್ಪರುಷನ ಲಿಂಗ, ರೂಪು ಶಿವಲಾಂಛನ,
ರಸವೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದ, ಗಂಧವೆ ಶಿವಾನುಭಾವ,
ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು.
ವಚನ ಗಮನ ಅವಧಾನ ವಿಸರ್ಜನ ಆನಂದ.
ಶಿವಾನುಭಾವವೆಂಬುದೆ ವಚನ
ಗುರುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚರಿಸೂದೆ ಗಮನ
ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಹಿಡಿದಿಪ್ಪುದೆ ಅವಧಾನ
ಅಧೋಗತಿಗಿಳಿವ ಮಾರ್ಗವ ಬಿಟ್ಟಿಹುದೆ ವಿಸರ್ಜನ
ಶಿವಾನುಭಾವಿಗಳ ತತ್ಸಂಗದಿಂದವನಾನಂದಿಸೂದೆ ಆನಂದ.
ಇನ್ನು ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ
ಪಂಚ ಕ್ಲೇಶಂಗಳು.
ಅನ್ನಮಯ ಪ್ರಾಣಮಯ ಮನೋಮಯ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಆನಂದಮಯ.
ಅನ್ನಮಯವೆ ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಾಣಮಯವೆ ಲಿಂಗ,
ಮನೋಮಯವೆ ಧ್ಯಾನ, ವಿಜ್ಞಾನಮಯವೆ ಶಿವಜ್ಞಾನ,
ಆನಂದಮಯವೆ ಚಿದಾನಂದವಾಗಿ
ಇಂತೀ ಸರ್ವ ತತ್ವಂಗಳೆಲ್ಲ ಶಿವತತ್ವವಾಗಿಪ್ಪ ಕಾರಣ,
ಶಿವಶರಣಂಗೆ ಶಿವಧ್ಯಾನವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅನ್ಯವಿಲ್ಲಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧೦॥

೧೧

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ನಿರ್ಮೂಲ್ಯವ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಶರಣ.
ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗವ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಬಲ್ಲರೆ ಶರಣ.
ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳ ಸಂಹರಿಸಿ
ಬುದ್ಧೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಒದ್ದು ನೂಕಬಲ್ಲರೆ ಶರಣ.
ಪ್ರಾಣಾದಿ ವಾಯುಗಳ ಪರಿಹರಿಸಿ
ಅಂತಃಕರಣಂಗಳ ಭ್ರಾಮಕವ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಶರಣ.
ಗುಣತ್ರಯಂಗಳನಳಿದು, ಪ್ರಣಮಮೂಲವ ತಿಳಿದು
ತ್ರಿಣಯನನಪ್ಪಿ ಅಗಲದಿರಬಲ್ಲರೆ ಆ ಶರಣಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ.
ಇಂತಿವನೆಲ್ಲವ ತನ್ನೊಳಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನೆ ಸತಿ ಲಿಂಗವೆ ಪತಿಯಾಗಿ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ನಾಸ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂಬ

ಪ್ರಪಂಚಿಗಳ ಮೆಚ್ಚರು ಕಾಣಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೧॥

೧೨

ಲಿಂಗವೆ ಪತಿಯಾಗಿ ತಾನೆ ಸತಿಯಾಗಿ
ಅನ್ಯ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯರಹಿತನಾಗಿ
ತೆರಹಿಲ್ಲದರುಹು ತಾನಾಗಿ, ನೆರೆ ಅರುಹಿನೊಳು ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ
ಹೃದಯ ಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಳಗಣ
ಸಮರಸ ಸ್ನೇಹವೆರಸಿ, ಅಗಲದಿಪ್ಪುದೀಗ
ಶರಣಸ್ಥಲವಿದೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೨॥

೧೩

ಅಂಗದ ಭಂಗವ ಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಯ್ಯ.
ಮನೋಮಾಯವ ಅರುಹಿನ ಬಲದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು ಕಾಣಿರೋ.
ಜೀವನೋಪಾಯವ ಶಿವಾನುಭಾವದಿಂದ ಹರಿಯಬೇಕು ಕಾಣಿರೋ.
ಕರಣದ ಕತ್ತಲೆಯ ಸದಮಳದ ಬೆಳಗನುಟ್ಟು ಹರಿಸಬೇಕು ಕಾಣಿರೋ.
ಜವ್ವನದ ಹೊರಮಿಂಚ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರುವ ಕಾಮಜಾಲಂಗಳ
ಶಿವಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯನಿಕ್ಕಿ ಸುಟ್ಟುರುಹಿ ಭಸ್ಮವ ಧರಿಸಬಲ್ಲರೆ ಶರಣನೆಂಬೆ
ಉಳಿದವೆಲ್ಲ ಹುಸಿಯೆಂಬೆ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೩॥

೧೪

ಆಚಾರವನಾಚಾರವೆಂಬುದಿಲ್ಲ,
ಸೀಮೆ ನಿಸ್ಸೀಮೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ,
ಗಮನ ನಿರ್ಗಮನವೆಂಬುದಿಲ್ಲವಯ್ಯ.
ಕರ್ಮ–ಧರ್ಮ ಸುಖ–ದುಃಖ ಪುಣ್ಯ–ಪಾಪ
ಭಯ–ನಿರ್ಭಯ ಮೋಹ–ಮಾಯಾ ಇಹ–ಪರವೆಂಬ
ಉಭಯ ಸಂದೇಹವು ಇಲ್ಲವಯ್ಯ.
ಇವೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಪರಮ ನಿರ್ವಾಣ ನಿರ್ವಯಲೇ
ಶರಣ ಲಿಂಗ ಸಮರಸವಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೪॥

೧೫

ಚಿತ್ತೇ ಅಂಗ, ಸತ್ತೇ ಪ್ರಾಣ,
ಆನಂದವೆ ಶರಣನ ಕರಣ ನೋಡಾ.
ನಿತ್ಯವೆ ಪ್ರಸಾದ, ಪರಿಪೂರ್ಣವೆ ಸರ್ವಾಂಗದ ಪ್ರಕಾಶ,
ಪರಮಾನಂದ ಪಾದಜಲ ನೋಡಾ.
ಇದು ಕಾರಣ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನು ನಿಮ್ಮ ಶರಣನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೫॥

೧೬

ನಿರಾಕಾರ ಪರವಸ್ತು ತಾನೆ
ಸದ್ರೂಪು ಚಿದ್ರೂಪು ಆನಂದಸ್ವರೂಪು ಎಂದಾಯ್ತು ನೋಡಾ.
ಸತ್ತೇ ಶರಣಲಿಂಗವೆಂದೆ, ಚಿತ್ತೇ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂದೆ,
ಆನಂದವೆ ಹಸ್ತಮುಖ ಪದಾರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವೆಂದೆ,
ಹೀಂಗೆಂಬುದು ವೇದ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ,
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ, ಪುರಾಣ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ,
ಆಗಮ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ, ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ, ಇವರಿಂದ ನಾನರಿದುದಿಲ್ಲ.
ಮತ್ತೇತರಿಂದ ಅರಿದೆನೆಂದಡೆ
ಶಿವ ಪ್ರಸನ್ನತೆ ಪ್ರಸಾದದಿಂದರಿದು ಕಣ್ದೆರೆದು
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಶಿವತತ್ವವೆ
ಶರಣನೆಂಬ ವಾಕ್ಯ ಸತ್ಯ ನೋಡಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬॥

೧೭

ಪಂಚಮುದ್ರೆ ಪಂಚಮುದ್ರೆಯೆಂದೇನೋ? ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿ:
ಸರ್ವಾಂಗವನು ಸಮತೆಯೆಂಬ
ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ್ದುದೆ ಕಂತೆಯಯ್ಯ.
ಸುಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಮಕುಟಕ್ಕೆ ಅರುಹೆಂಬ ಬಟ್ಟ ಪಾವಡ ಕ್ರೀಯೆಂಬ ಪಾಗ.
ವಿಚಾರದಿಂದ[ಬಳಸಿ]ಸುತ್ತಬೇಕು ಕಾಣಿರಣ್ಣ,
ದೃಢವೆಂಬ ದಂಡ, ವಿವೇಕವೆಂಬ ಕರ್ಪುರವ ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಕಾಣಿರಯ್ಯ.
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಭಸ್ಮಗುಂಡಿ, ಸುಮನವೆಂಬ ಗಮನ,
ಸುಚಿತ್ತವೆಂಬ ಸುಳುಹು.
ಪರತತ್ವ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ಪರದೇಹಿ ಎಂದು ಸುಳಿವ

ಪರದೇಶಿಕನ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭॥

೧೮

ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣ

ಪರಮಾತುಮನಿಹ ಪರಮಂಡಲಕೆ ಹೋಗಿ
ಪರಿಣಾಮಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಪರದೇಶಿ ॥ಪಲ್ಲ॥

ಬಹುರೂಪನೆ ಕೊಟ್ಟು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ
ಬಾಳದೇಶಂಗಳ ತಿರುಗುವನಲ್ಲಾ
ಬಹು ಭಾವನೆ ಬಹು ವ್ಯಾಕುಲವಳಿದು
ಸಹಜ ಸುಜ್ಞಾನಿಯಾದರೆ ಪರದೇಶಿ ॥೧॥

ವೇಷವನು ಮಿಗೆ ತೋರಿ ಗ್ರಾಸವ ಬೇಡಿ
ಭಾಷೆಯ ಬಲುಹಿಂದ ದೇಶವ ತಿರುಗಿ
ಆಸೆಗೆ ಹಿರಿದಾಗಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಿರಿದಾಗಿ
ಆಸೆಯಳಿದು ನಿಂದಡೆ ಪರದೇಶಿ ॥೨॥

ದೇಹದೊಳರಿಯದೆ ದೇಶವ ತಿರುಗಿ
ಬಾಹಿರಂಗದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಾಹನಲ್ಲ
ದೇಹ ಭಾವವನಳಿದುಳಿದಾಚರಿಸುವ
ಸಹಜ ತಾನಾಗಿ ನಿಂದಡೆ ಪರದೇಶಿ ॥೩॥

ಅಷ್ಟದಳಗಳಷ್ಟ ದಿಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ಹರಿವ ಹಂಸನ ನಿಲಹಿಡಿದು
ನಟ್ಟನಡುವೆ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಲಿ ಕಂ
ಣಿಟ್ಟು ಪರವನ್ನೈದಲು ಪರದೇಶಿ ॥೪॥

ಪಿಂಡದೊಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಿದ್ದುದನು
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗೆ ಪಿಂಡವಿದ್ದುದನು
ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳೆಡದೆರಹಿಲ್ಲದೆ ಅ
ಖಂಡಿತಭಾವಿಯಾದಡೆ ಪರದೇಶಿ ॥೫॥

ನವನಾಳದಿಂದೊಳಹೊರಗೆ ಸೂಸುವ ಪ್ರಾಣ
ಪವನ ಮನವನೊಂದು ಮುಖವ ಮಾಡಿ
ಅವಧಾನದಿಂದೂರ್ಧ್ವ ಪಥದ ಪಟ್ಟಣದೊಳು
ತವೆ ಸುಳಿದಾಡಬಲ್ಲರೆ ಪರದೇಶಿ ॥೬॥

ಪರಶಿವನಿಹ ಪರಮಂಡಲದೊಳಗೆ
ಪರಮಪದವು ತನಗಾಶ್ರಯವಾಗಿ
ಪರಿಣಾಮಿಸಿ ಗುರುಶಾಂತೇಶನೊಳು
ನೆರದು ಸುಖಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಪರದೇಶಿ ॥೭॥ ॥೧೮॥

೧೯

ಅನುಭಾವವ ಬಲ್ಲೆನೆಂಬಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ:
'ಅನು'ವೆಂದಡಾವುದು, 'ಭಾವ'ವೆಂದಡಾವುದು
ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ.
"ಅಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನ್ಮಾತ್ರಂ ನುಕಾರಂ ಜೀವರುಚ್ಯತೇ।
ಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಮೇ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಅನುಭಾವಂ ಚ ಕಥ್ಯತೇ॥"
ಎಂದಾ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವಿಡಬಲ್ಲರೆ ಅನುಭಾವ.
ಪ್ರಸಂಗವ ಬಲ್ಲೆನೆಂಬಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ.
'ಪ್ರ'ವೆಂದಡಾವುದು, 'ಸಂಗ'ವೆಂದಡಾವುದು
ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ.
"ಇಹಲೋಕ ಬಾಹ್ಯಕ್ತಾನಾಂ ಅಂತರಂ ಪರಲೋಕಯೋ।
ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಸಂಯುಕ್ತೇ ಚ ಪ್ರಸಂಗಸ್ಯರುಚೋರ್ಥಯೇ॥"
ಎಂದಾ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವಿಡಬಲ್ಲಡಾತನೆ ಪ್ರಸಂಗಿ.
ಗೋಷ್ಠಿಯ ಬಲ್ಲೆನೆಂಬಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೊ.
'ಗೋ'ವೆಂದಡಾವುದು, 'ಷ್ಠಿ'ವೆಂದಡಾವುದು
ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ.
"ದಳ ಸಹಸ್ರ ಸಂವೇದೀ ಗೋವಿರ್ಯೋಧಾರಣಂ ಭವೇತ್।
ಗೋವುರ್ಧ್ವೇಷ್ಠಿ ಯತ್ರಸಂಯುಕ್ತಂ ತತ್ರ ಗೋಷ್ಠಿಸ್ಯ ನಿರ್ಣಯಃ॥"
ಎಂದಾ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವಿಡಬಲ್ಲಡಾತನೆ ಗೋಷ್ಠಿವಂತನು.
ಇದನರಿಯದೆ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಾಗಮಂಗಳ ಕಲಿತು
ಲೋಗರ ಮಚ್ಚಿಸುವ ಇವರೇನು ಹಿರಿಯರು
ಡೊಂಬನೇನು ಕಿರಿಯನೆ?

ಇದರಿಂದ ಓದ ಬಲ್ಲಾತ ವೇದವನರಿಯ
ವೇದವ ಬಲ್ಲಾತ ಶಾಸ್ತ್ರವನರಿಯ
ಶಾಸ್ತ್ರವ ಬಲ್ಲಾತ ಪುರಾಣವನರಿಯ
ಪುರಾಣವ ಬಲ್ಲಾತಾಗಮವನರಿಯ
ಆಗಮವ ಬಲ್ಲಾತ ಯೋಗವನರಿಯ
ಯೋಗವನರಿಯಬಲ್ಲಾತ ಶಬ್ದವನರಿಯ
ಶಬ್ದವ ಬಲ್ಲಾತ ಸಂಸ್ಕೃತವನರಿಯ
ಸಂಸ್ಕೃತವ ಬಲ್ಲಾತ ತತ್ವವನರಿಯ
ತತ್ವವ ಬಲ್ಲಾತ ಪರತತ್ವವನರಿಯ
ಪರತತ್ವವ ಬಲ್ಲ ಶರಣನೆ ಸರ್ವನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲ ಕಾಣಾ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ॥೧೯॥

೨೦

ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಪ ಪರಿಮಳಿಸದಿಹುದೆ?
ತುಂಬಿದ ಸಾಗರ ತೆರೆ ನೊರೆಯಾಡದಿಹುದೆ?
ಆಕಾಶವ ಮುಟ್ಟುವವ ದೋಟಿಗೋಲಹಿಡಿವನೆ?
ಪರದ ಪರಿಣಾಮಿ ಕರ್ಮವನತಿಗಳೆಯದಿಹನೆ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ? ॥೨೦॥

೨೧

"ಪಾತಕೇಸು ಮನಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇ। ಶಿವಲಿಂಗಂ ಪ್ರಪೂಜಯೇತ್॥
ಅಥವ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಾಣಿ। ತತ್ಪೂಜಾ ನಿಷ್ಫಲಂ ಭವೇತ್॥"
ಎಂಬುದನರಿದು ಸ್ನಾನ ಧ್ಯಾನ ಜಪ ಹೋಮ ನೇಮಾದಿ
ಕ್ರಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗಿಲ್ಲ.
ಅನ್ಯವನರಿಯನಾಗಿ ಅನ್ಯಕಾರ್ಯಾನಾರ್ಪಿತ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗಿಲ್ಲ
ಲಿಂಗವನಗಲಿರನಾಗಿ–
ಆಗಮೋಕ್ತವಹ ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನ
ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ನ್ಯಾಸ ಮುದ್ರೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗಿಲ್ಲ;
ಪೂಜೆಗವಸಾನವಿಲ್ಲಾಗಿ–
ಇಂತಪ್ಪ ಭಕ್ತಿಯ ಪಥದ ಕೀಲನರಿಯದ ಕಾರಣ
ಹಲಬರು ಹಿರಿಯರು ಭವಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದರು.
ಅಂತಪ್ಪ ಭಕ್ತಿಯ ಪಥದ ಸಕೀಲವನರಿದ ಕಾರಣ

ಭವವಿಲ್ಲ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ. ॥೨೧॥

೨೨

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಶಿವಭಾವವೆ ಸಾಧನ,
ಶಿವಭಾವಿಸಲಂತಹ ನಿಜನಿರ್ಮಳ;
ಶಿವ ತಾನೆಂದೆಂಬೆರಡರೊಳೊಂದದೆ ಶಿವ ಶಿವ ಎನುತಿಹುದು. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಶಿವಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ
ಶಿವಭಾವವೆ ಸಾಧನವಂತದರಿಂ
ಶಿವ ತಾನಿದಿರೆಂಬೆರಡರ ತೋರಿಕೆಗಳಳಿದಡದು ಸಹಜಾ
ಭವಹರ ಗುರುವಿಂಗೆರಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ
ಭವಕನುಗುಣವಹ ಬಗೆಯ ನಿವಾರಿಸಿ
ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿದಡೆ ಶಿವ ತಾನೆಂಬರಿವವಗತವಾಗಿಹುದು. ॥೧॥

ಕಾರ್ಯ[ವು]ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ನಿಜವನು
ಸಾರಿ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕನುಭವದಿಂ
ಸಾರವಿಚಾರದ ಪೂಜೆಗೆ ಸರಿಯೆ ಮಿಕ್ಕಿನ ಭಜನೆಗಳು?
ಊರಿರಲಡವಿಯ ಸಾರಲದೇತಕೆ?
ದೂರವೆ ಶಿವ ತನಗಿದಿರಿಹ ಹಂಗನು
ಹಾರದೆ ತಿಳಿದು ವಿಚಾರಿಸಲೆಡದೆರ [೧][ಹಿಲ್ಲವು][೧]ಶಿವನಲಿ. ॥೨॥

ಹಿಂಗಿಸಿ ಸಕಲವ ತೊಲಗಿಸಿ ನಿಜ ಚಿ
ಲ್ಲಿಂಗವ ಕಾಣಲುಬೇಕನುಭವದಿಂ
ಹಿಂಗದೆ ನಿಲ್ವಡೆ ಮೂಲಾಹಮ್ಮಿನ ಮನದರಿತದ ಕುರುಹ
ಹಿಂಗಿಸಿ ಬೆರಸದ ಸಂಗಿಸಿ ತೊಲಗದ
ಮಂಗಳಮಯ ನಿಜಲಿಂಗದ ಚೆಲ್ವಿಗೆ
ಅಂಗವ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದೆ ಲೋಕದ ಸಂಗತಿ ಇಲ್ಲದಗೆ?. ॥೩॥

೧–೧ ವಾರಿಗೆ(ಮೂ)

ಅರ್ಚಿಸಿ ರೂಹಿಸಿ ಖಂಡಿಸಿ ಮನದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬಹುದೆ ಬಯಲನು?
ನಿಶ್ಚಲವಹ ನಿಜನಿರ್ಮಲ ಶಿವ ತಾ ಬರುಗರ ಬಗೆಗನುಮತನೆ
ಎಚ್ಚರು ಮರವೆಗಳೆಲ್ಲವನೊಳಕೊಂ
ಡಚ್ಚುಗವಿಲ್ಲದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ತನ
ಗೊಚ್ಚತವಾದರೆ ಸಾಲದೆ ಲೋಕವ ಮಚ್ಚಿಸಲೇಕಿನ್ನು?. ॥೪॥

ನಾನಾಕಾರದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನೀಡಿ
ತಾನೆ ಮೂಲಿಗನಾಗಿಹ ಬ್ರಹ್ಮವು
ನಾನಾ ವಿಧ ಹುಸಿ ಮಾಯಾರಚನೆಯ ತಿರುಹುಮುರುಹನಳಿದು
ಏನೂ ತೋರದೆ ತಾನಾದರಿವಿಗೆ
ತಾನುಂ ತೋರದೆ ತನ್ಮಯವಾಗಿಹ
ಮೌನಾಕಾರದ ಬೆರಗಿನೊಳುದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವೆ ಶಿವಪೂಜೆ. ॥೫॥

ಆಹ್ವಾನಗಳೇಕದ್ವಯರೂಪಗೆ
ಆವಾಶ್ರಯವಾದ್ಯಂತವಿದೂರಗೆ
ಆವ ಕಾಲದೊಳಿಂತುಪಚರ್ಯವು ಷೋಡಶ ಸತ್ಕಾರವು
ಜೀವೇಶಾದಿ ವಿಕಲ್ಪವಿದೂರಗೆ
ಆವಾವರಣಗಳಾವವ್ರತವಹವೈ
ಶೈವಾಗಮಾಗಮವ ಬಲ್ಲ ಮಹಂತರಿಗೆಂತನುಮತವಹುದು?. ॥೬॥

ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಬನೆ ಶಿವ ಮೈದೋರಿಸಿ
ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಬನೆ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತನು
ಬೊಟ್ಟಿಡಲೆಡದೆರಹಿಲ್ಲದ ಶಿವ ತಾನಿದಿರಿಟ್ಟೊಪ್ಪುವನೆ
ಕಟ್ಟಣೆ ಇಲ್ಲದ ತೂರ್ಯಾತೀತನ
ನೆಟ್ಟನೆಯರಿದವನೆ ಶಿವಭಕ್ತನು
ಕಟ್ಟಿಗೆ ರಚ್ಚೆಗೆ ಬಹ ಬರುಭಕ್ತಿಗಳಟ್ಟುಳಿಯೇಕಿನ್ನು?. ॥೭॥

ತಾನು ತಾನಾಗಿದಿರೇನು ತೋರದೆ
ತಾನಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲದ
ಹೀನಾವಸ್ಥೆಗಳುದಿಸದ ಚಲಿಸದ ಜ್ಞಾನಾರೂಢಂಗೆ
ನಾನಾ ಮೂಲವ ಕಾಣಿಸಿ ತೊಲಗಿಸಿ

ಏನೊಯೆಡೆದೆರಹಿಲ್ಲದ ನಿಜದೊಳು
ತಾನು ತಾನಾದನುಭವದುಳುಮೆಯ ಮುಳುಗಿದ ಮುಗುದಂಗೆ. ॥೮॥

ಅರಿದಡೆ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯ ಕ್ರಮವಿದು
ವರಿದಾತನೆ ಶೈವಾಗಮ ಸಿದ್ಧನು
ತೆರೆಮರೆಯಿಲ್ಲದ ಕುರುಹಿಲ್ಲದ ಬರಿಯರಿವೆ ತಾನಾಗಿ
ಅರಿಯಲು ಮರೆಯಲು ಬಾರದ ಘನವಿದ
ನರಿವಡೆಯರಿವೆ ಸಾಧನವದರಿಂ
ದರಿದರ್ಚಿಸು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಅರಿವಿನ ಪೂಜೆಯನು. ॥೯॥ ॥೨೨॥

೨೩

ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಂತ್ರವೆ ಶಿವನ ದೇಹವೆಂದರಿವುದಯ್ಯ.
ಶಿರವೆ ಈಶಾನ, ಮುಖವೇ ತತ್ಪುರುಷ,
ಹೃದಯವೆ ಅಘೋರ, ಗುಹ್ಯವೇ ವಾಮದೇವ,
ಪಾದವೆ ಸದ್ಯೋಜಾತಮಂತ್ರವಯ್ಯ,
ಇಂತೀ ಪಂಚಮಂತ್ರತನುರೂಪ ನೀನೇ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೨೩॥

೨೪

ಸದ್ಯೋಜಾತಮುಖವೆ ಪೃಥ್ವಿಯೆಂದರಿದಲ್ಲಿ
ಪತ್ರಿ ಪುಷ್ಪಂಗಳ ಹಂಗೇಕೆ?
ವಾಮದೇವಮುಖವೆ ಅಪ್ಪುವೆಂದರಿದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಘ್ಯವಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರವ ಹಂಗೇಕೆ?
ಅಘೋರಮುಖವೆ ಅಗ್ನಿಯೆಂದರಿದಲ್ಲಿ
ಧೂಪ ದೀಪಾರತಿಗಳ ಹಂಗೇಕೆ?
ತತ್ಪುರುಷಮುಖವೆ ವಾಯುವೆಂದರಿದಲ್ಲಿ
ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಈಶಾನಮುಖವೇ ಆಕಾಶವೆಂದರಿದಲ್ಲಿ
ಧ್ಯಾನ ಮೌನದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಇಂತೀ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿದ
ಮಹಾಮಹಿಮ ಶರಣಂಗೆ
ಸರ್ವೋಪಚಾರ ಸಂಕಲ್ಪವೇಕೆ ಹೇಳಾ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ? ॥೨೪॥

೨೫

ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರವಡೆ ನೀನು ಶುದ್ಧ ನಿರ್ಮಲ ದೇಹಿ.
ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವಡೆ
ನಿನಗೆ ಗಗನಕಮಲ ಕುಸುಮದ ಪೂಜೆ.
ಧೂಪ ದೀಪಾರತಿಗಳ ಬೆಳಗುವಡೆ
ನೀನು ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶನು.
ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡುವಡೆ ನೀನು ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತನು.
ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವಡೆ
ನೀನು ಮುಟ್ಟಬಾರದ ಘನವೇದ್ಯನು.
ನಿತ್ಯ ನಿಯಮಂಗಳ ಮಾಡುವಡೆ
ನಿನಗನಂತನಾಮಂಗಳಾದವು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೨೫॥

೨೬

ಘನವೆಂಬ ಮನದ ತಲೆವಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯ.
ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು
ಬಹ ಸುಖಂಗಳ ಸಲ್ಲೀಲೆಯವಧರಿಸುತಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯ.
ನಿಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಬಂದುದಲ್ಲದೆ
ಎನ್ನ ಮುಟ್ಟದೆಂಬ ಎನ್ನ ಮನದ ನಿಷ್ಠೆಗೆ
ನೀವೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೨೬॥

೨೭

ಕಂಗಳ ಪೂಜೆ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತ
ಮನ ಮುಟ್ಟದಾರೋಗಣೆಯೆಂ[ಬು]ದೇನೊ?
ಸಂಕಲ್ಪ[ವಿಕಲ್ಪ]ವಿರಹಿತ ಶರಣನು,
ಆಗಮವಿರಹಿತ[೧] ಶರಣಂಗೆ ಸೀಮೆಯೆಂಬುದೇನೊ?
ನಿರ್ಭಾವದ ಕೈಯಲ್ಲು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವು.
ಮಿಕ್ಕುದು ಕಿಲ್ಬಿಷ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೨೭॥

---

೧ + ಶರಣನಲ್ಲ(ಮೂ)

೨೮

ಪಂಚಭೂತಂಗವಾಗಿಪ್ಪಾತ್ಮಂಗೆ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆ ಮುಖಂಗಳು.
ಕರಣಂಗಳೇ ಕೈಗಳು,
ಪಂಚವಿಷಯವು ಪೂಜೆ,
ಪಂಚಪದಾರ್ಥವೆ ಭೋಗ.
ಇವನೆಲ್ಲವ ತನ್ನ ನಿಜಮೂರ್ತಿಯಪ್ಪ
ಘನಕ್ಕೈದಿಸಬಲ್ಲಡಾತ ಸರ್ವನಿರ್ವಾಣಿ.
ಸಕಲ ನಿಃಕಲಾತ್ಮಕನು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೨೮॥

೨೯

ಮನ ಭಾವ ಕರಣಂಗಳೊಳಹೊರಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲದ ದೇವಾ.
ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವನವಧರಿಸು ದೇವಾ; ಭಾವಭರಿತ ದೇವ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ತಿಲ ಮಧ್ಯೇ ಯಥಾ ತೈಲಂ। ಕ್ಷೀರಮಧ್ಯೇ ಯಥಾ ಘೃತಂ।
ಪುಷ್ಪ ಮಧ್ಯೇ ಯಥಾ ಗಂಧೋ। ಭಾವ ಮಧ್ಯೇ ತಥಾ ಶಿವಃ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ಭೋಗವು ತನ್ನವಾಗಿ
ಎಲ್ಲಾ ಕರಣಂಗಳ [೧][ತನ್ಮಯವ][೧] ಮಾಡಿಕೊಂಡನಾಗಿ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರು. ॥೨೯॥

೩೦

ಬಸುರೊಳಗಣ ಕೂಸಿಗೆ ಬೇರೆ ಊಟ ಬೇರೆ ಮೀಹವುಂಟೆ?
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಗರ್ಭದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಶಿಶುವಿರಲು
ಬೇರೆ ಕೊಡುವ ಕೊಂಬ ಪರಿಯೆಂತೊ?
ದೇಹದೊಳಗಣ ಪ್ರಾಣವ ಬೇರುಮಾಡಿ ಭೋಗಿಸಲುಂಟೆ?
ಅನುಮಾನವಳಿದ ಮಹದಲ್ಲಿ ಮನ ಮುಸುಕಿದ ಬಳಿಕ
ಭಿನ್ನವ ಮಾಡಲುಂಟೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೩೦॥

೩೧

ಆತ್ಮ ಸಂಗವಾದವರ್ಗೆ ಬಹಿರ್ಭವವಿಲ್ಲ.
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಲಿಂಗವಾದವರ್ಗೆ ವಿಷಯ ಸೂತಕವಿಲ್ಲ.

೧-೧- ತನ್ನಮಯವ(ಮೂ)

ಕರಣಂಗಳು ಲಿಂಗವಾದವರ್ಗೆ ಹಿಂದು ಮುಂದೆಂಬ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.
ಲಿಂಗಾಲಯ ಮನವಾದವರ್ಗೆ ಇಹಪರವೆಂಬ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.
ಲೋಕದಂತೆ ನಡವರು, ಲೋಕದಂತೆ ನುಡಿವರು;
ಮನವು ಮಹದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಗಳು.
ಇಂತಪ್ಪ ಶರಣ ಲೋಕದ ಮಾನವರೆಂದರೆ
ಮನೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರ್ಪ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವು
ನಗದಿಹನೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೩೧॥

೩೨

ಅಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾದವರ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಣ್ಬುದು.
'ಕಿಟೋಪಿ ಭ್ರಮರಾಯತೆ' ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ
ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಣ್ಬುದು.
ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೆ ನುಡಿ[ದು]
ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೆ ನೋಡುವರಾಗಿ
ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬುವಿಲ್ಲ.
ಅವೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾದ ಕಾರಣ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಕಾಣ್ಬುದು.
ಸರ್ಪದಷ್ಟಸ್ಯ ದೇಹಿನಾಂ। ತದ್ದೇಹಂ ವಿಷದೇಹವತ್।
ಲಿಂಗದಷ್ಟಸ್ಯ ದೇಹಿನಾಂ। ತದ್ದೇಹಂ ಲಿಂಗದೇಹವತ್॥
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು. ॥೩೨॥

೩೩

ಕ್ಷೀರಸಾಗರದೊಳಗಿರುತ ಹಾಲನರಸುವರೆ?
ಪುಷ್ಪದೊಳಗಣ ತುಂಬಿ ಪರಿಮಳವ ಬಯಸುವಂತೆ ನೋಡಾ ಲಿಂಗವೆ.
ಕಡಲೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ನೀರ ಬಯಸುವಂತೆ ನೋಡಾ ಲಿಂಗವೆ.
ತಾವು ಲಿಂಗದೊಳಗಿರುತ ಹೊರಗೆ ಬಯಸುವರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೩೩॥

೩೪

ಹತ್ತಿ ಕದಿರು ರಾಟಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲ; ನೂಲುಂಟು.
ಸೆಲದಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟು.
ಶರಣನ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟು.
ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥನ ಶರಣನ

ಮನದಕೊನೆಯನೆತ್ತಿದರೆ
ಲಿಂಗದ ಗೊಂಚ[೧]ಲುಂಟು.[೧] ॥೩೪॥

೩೫

ವಾಯುವಶದಿಂದ ತರುಗಳಲ್ಲಾಡುವವು;
ಭರತವಶದಿಂದ ಮೃದಂಗಾದಿಯಾದ ಪಟಹ ನುಡಿವವು.
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ಲಿಂಗವಶದಿಂದ ಶರಣ ಮಾತಾಡುವ. ॥೩೫॥

೩೬

ಮಾತೆಂಬುದು ಜ್യೋತಿರ್ಲಿಂಗ
ಸ್ವರವೆಂಬುದು ಪರತತ್ವ
ತಾಳೋಷ್ಠ ಸಂಪುಟವೆಂಬುದೆ ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳಾತೀತ.
ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣ ನುಡಿದು ಸೂತಕಿಯಲ್ಲ ಕೇಳಾ ಮರುಳೆ. ॥೩೬॥

೩೭

ತನ್ನ ತಾನರಿದಡೆ ನುಡಿಯೆಲ್ಲ ತತ್ವ ನೋಡಾ.
ತನ್ನ ತಾ ಮರದಡೆ ನುಡಿಯೆಲ್ಲ ಮಾಯೆ ನೋಡಾ.
ಅರಿದು ಮರದ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಶಬ್ದವೆಲ್ಲ
ಉಪದೇಶವಲ್ಲದೆ ಭಿನ್ನವುಂಟೆ?
ನಿನ್ನ ಮನದ ಕಳವಳವ ತಿಳುಹಲೆಂದು
ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ
ಎನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ ನೋಡಾ
ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ. ॥೩೭॥

೩೮

ಅಂಗಕಳೆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅರತ ಬಳಿಕ
ಅಂಗವೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ಶರಣಂಗೆ:
ಪ್ರಾಣಕಳೆ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಅರತ ಬಳಿಕ
ಶಬ್ದಸಂದಣಗೆ ಹಂಗಿಲ್ಲ ನೋಡಾ!

೧-೧ ಲಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟು(ಮೂ)

ಶರಣನು ನಡದಡೆ ನಿರ್ಗಮನ, [ನುಡಿದಡೆ] ನಿಃಶಬ್ದ.
ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣಂಗೆ ಕುರುಹಿಲ್ಲ ಕೇಳಾ. ॥೩೮॥

೩೯

ಅರಿವುಗೆಟ್ಟು ಕುರುಹಳಿದು ಭಾವ ಭ್ರಾಂತಿ
ನಿಭ್ರಾಂತವಾದ ಮರಹ ಕುರುಹನರಸುವರೆ ಹೇಳಾ?
ತಾನಳಿದು ತಾನುಳಿದು ತಾನು ತಾನಾದ ನಿಜ ಶರಣಂಗೆ
ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅರಿವುಂಟೆ?
ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣರ ನಿಲವು ಕಾಯಗೊಂಡವರ ಕಣ್ಣಿಂಗೆ ಸಂದೇಹವಾಗಿಪ್ಪುದು;
ನಿಸ್ಸಂದೇಹಿಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಪ್ಪುದು ನೋಡಾ. ॥೩೯॥

೪೦

ಅಂಗ ಅನಂಗವೆಂಬೆರಡಳಿದು ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ
ಅಂಗದ ಮೇಲುಳ್ಳ ಕ್ರೀಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗಕ್ರೀಗಳು ನೋಡಾ.
ಮನೋಲಯವಾಗಿಪ್ಪ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯನ
ಭಾವವೆಲ್ಲವು ಜ್ಞಾನನಷ್ಟ ಶಬ್ದ ನೋಡಾ.
ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ತದ್ಗತನಾಗಿಪ್ಪ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ
ಗೊಹೇಶ್ವರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ. ॥೪೦॥

೪೧

ಶರಣನ ಒಡಲುಗೊಂಡ ಅಖಂಡಿತಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಚನೆಯಿಲ್ಲ.
ಶರಣನ ಒಡಲಗೊಂಡ ಅಚಳಿತ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲ.
ಶರಣನ ಒಡಲುಗೊಂಡ ಅನುಪಮ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅವಧಾನವಿಲ್ಲ.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ ಶರಣನಿಂದಾದರ್ಚನೆ,
ಶರಣನಿಂದಾದರ್ಪಿತ, ಶರಣನಿಂದಾದವಧಾನ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಸಂದಳಿದು ಲಿಂಗವಾದ ಮತ್ತೆ ಆನಂದವಲ್ಲದೆ
ಅಣುಮಾತ್ರ ಕ್ರೀಯಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ ॥೪೧॥

೪೨

ಹಾಲು ಬತ್ತಿದ ಹಸುವಿಂಗೆ
ಕರುವ ಬಿಟ್ಟೊಡೊದೆ೧ವುದಲ್ಲದೆ ಉಣಲೀಸೂದೆ?

೧. ದರು(ಮೂ)

ಅರಿವು ನಷ್ಟವಾದವ ಕ್ರೀಯ ಬಲ್ಲನೆ?
ಕ್ರೀಯೆಂಬುದೆ ಹಸು, ಅರಿವೆಂಬುದೆ ಹಾಲು,
ಬಯಕೆಯೆಂಬುದೆ ಕರು.
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವನರಿದಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವಮೂರ್ತಿಲಿಂಗವು ತಾನೆ. ॥೪೨॥

೪೩

ದೇವರ ನೆನದು ಮುಕ್ತರಾದೆವೆಂಬ
ಯುಕ್ತಿಶೂನ್ಯರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.
ದೇವರ ನೆನವವರಿಗೆ ದೇವರುಂಟೆ?
ಅದೇನು ಕಾರುಣವೆಂದಡೆ,
ದೂರ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದವರ ನೆನವರಲ್ಲದೆ
ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದವರನಾರೂ ನೆನವವರಿಲ್ಲ.
ಇದು ಕಾರಣ ನಿನ್ನೊಳಗಡಗಿ ನಾ ನಿನ್ನ ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲ.
ನನ್ನೊಳಗಡಗಿ ನೀನೆನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನೀಯಲಿಲ್ಲ.
ಇದು ಕಾರಣ ನೀ ನಾನೇನೆನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರ. ॥೪೩॥

೪೪

ಏನೂ ಎನಲಿಲ್ಲದ ಮಹಾಘನದೊಳಗೆ
ತಾನೆಂಬುದನಳಿದ ಪರಮಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ
ಧ್ಯಾನ ಮೌನದ ಹಂಗುಂಟೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೪೪॥

೪೫

ಧ್ಯಾನ ಸೂತಕ ಮೌನ ಸೂತಕ,
ಜಪ ಸೂತಕ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಸೂತಕ.
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವನರಿದ ಬಳಿಕ
ಸೂತಕ ಹಿಂಗಿತ್ತು ಯಥಾಶ್ವೇಚ್ಛೆ. ॥೪೫॥

೪೬

ಉದಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲವ
ನೋಡಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಿ ನೀ ಕೇಳಾ.
ಉದಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೆಂದೇನೊ ಶರಣಂಗೆ?
ಅಸ್ತಮಾನವೆಂದೇನೊ ಶರಣಂಗೆ?
ಮಹಾಮೇರುವಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿರ್ದು

ಇತರ ನೆಳಲನರಸುವ ಭಾವಭ್ರಮಿತರ ಮೆಚ್ಚ
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರು. ॥೪೬॥

೪೭

ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುವನಲ್ಲ
ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವನಲ್ಲ
ಈ ಎರಡನತಿಗಳದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಸಹಜ ನೋಡಾ.
ಅಂತರಂಗವಿಲ್ಲ ಬಹಿರಂಗವಿಲ್ಲ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ. ॥೪೭॥

೪೮

ಅಂತರಂಗದ ನಿರವಯವದು ಲಿಂಗವೆ?
ಬಹಿರಂಗದ ಸಾವಯವದು ಜಂಗಮವೆ?
ಅಂತರಂಗದ ನಿರವಯವದು
ಜ್ಞಾನಸೂಚನೆಯ ಭಾವವೆಂದು ನಾಚದು ನೋಡಾ.
ಬಹಿರಂಗದ ಸಾವಯವದು [೧][ವಿಷಯ][೧] ದೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಹೇಸದು ನೋಡಾ.
ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಭೇದ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ. ॥೪೮॥

೪೯

ಹೃದಯಕಮಲ ಕರ್ಣಿಕಾ ಕುಹರದಲ್ಲಿ
ಪೃಥಗ್ಭಾವದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕಾಬನೆ ಶರಣನು?
ವೃಕ್ಷಾಶ್ರಯದ ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪರವಶಕೃತವಾ
ನೋಡಿ ನುಡಿಸುವನೆ ಶರಣನು?
ಪ್ರಕೃತಿ ತನುಗುಣರಹಿತ, ಸುಕೃತ ಶೂನ್ಯ, ಘನ ಮುಗ್ಧ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೪೯॥

೫೦

ಅರಿವಿನೆಡೆಯನರಿದೆಹೆನೆಂದಡೆ
ಅರಿವು ಮರಹಿನೊಳಗಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಅರಿವಿನಿಂದರಿದೆನೆಂಬ
ಬರುಜ್ಞಾನಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.

೧-೧ ಮಾಂಸ(ಮೂ)

ಭಾವದಿಂದ ಭಾವಿಸಿಹೆನೆಂದರೆ ಭಾವ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಗಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಭಾವದಿಂದ ಭಾವಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಭ್ರಮಿತರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಜ್ಞಾನದಿಂದರಿದೆಹೆನೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಸುಜ್ಞಾನಭರಿತ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೫೦॥

೫೧

ಅರಿದರೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಮರದರೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲ;
ಸತ್ತರೆ ಚೇಗೆ ಇಲ್ಲ, ಬದುಕಿದರೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬ
ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ನಿಲ್ಲದೆ
ನಾನುನೀನೆಂಬ ಉಭಯವಳಿದು
ಕೂಡುವ ಯೋಗದ ಹೊಲಬನರಿಯದೆ
ಬರಿಯ ಮರವೆಯ ಪ್ರೌಢಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟರಯ್ಯ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೫೧॥

೫೨

ಆನು ನೀನು ಅರಿದೆ ಮರದೆ
ಅಳಿದೆ ಉಳಿದೆನೆಂಬ ಸಂಶಯ ಭ್ರಮೆ,
[ಮೂಲ] ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂಬ ವಿಪರೀತ ಭ್ರಮೆ,
ಅಂತರ್ಮುಖ ಭ್ರಮೆ, [ಬಹಿರ್ಮುಖ ಭ್ರಮೆ]
ತತ್ವಾತತ್ವವೆಂಬ ವಿವೇಕ ಭ್ರಮೆ,
ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ, ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕ, ಬಂಧ-ಮೋಕ್ಷ
ಪ್ರವರ್ತನ ನಿವರ್ತನಾದಿಯಾದ ಕರ್ಮಭ್ರಮೆ,
[೧][ಹುಸಿ][೧] ಜೀವ ಪರಮೈಕ್ಯರೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನ ಭ್ರಮೆ,
ಯೋಗದಾಗು ಸಿಲುಕು ಭ್ರಮೆ,
ಅನೃತ ಭ್ರಮೆ, ಸತ್ಯ ಭ್ರಮೆ, ನಿತ್ಯ ಭ್ರಮೆ, ಅನಿತ್ಯ ಭ್ರಮೆ,
ವಾಗದ್ವೈತ ಭ್ರಮೆ, ಅದ್ವೈತ ಭ್ರಮೆ,
ಮಂತ್ರ ಭ್ರಮೆ, ತಂತ್ರ ಭ್ರಮೆ, [ನಾಹಂ ಭ್ರಮೆ],
ಕೋಹಂ ಭ್ರಮೆ, ಸೋಹಂ ಭ್ರಮೆ, ಚಿದೋಹಂ ಭ್ರಮೆ,
ತತ್ವಸಹ ಕರಣವೇಷ್ಠಿತ ಜಗವೆಲ್ಲ ಮಾಯಾಮಯ.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗಾವ ಭ್ರಮೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ॥೫೨॥

೧-೧ ಹೇಸಿ(ಮೂ)

೫೩

ಮಣ್ಣ ಕಳೆದು ಮಡಕೆ ಇಲ್ಲ
ಹೊನ್ನ ಕಳೆದು ತೊಡಿಗೆ ಇಲ್ಲ
ತನ್ನ ಕಳೆದು ಜಗವಿಲ್ಲ
ತಾನೆ ತನ್ನಿಂದನ್ಯವಿಲ್ಲ
ಸುಖ-ದುಃಖ, ಬಂಧ-ಮೋಕ್ಷಂಗಳಿಲ್ಲದ,
ನಾಹಮೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲದ
ಕೋಹಮೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲದ
ನುಡಿಗೆಡೆಯೆನಿಸೆನಿಸೇನೂ ಇಲ್ಲದ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನೀನೇ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೫೩॥

೫೪

ತನುವ ಮರದು ದೇವರ ಕಂಡೆಹೆನೆಂಬರು;
ತನುವ ಮರದು ದೇವರ ಕಂಡೆಹೆನೆಂಬ ಕಾರಣ
ಹರಿ ಸುರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಹೋದರು.
ಆ ದೇವರ ಮರದು ತನುವನರಿದರೆ
ತಾನೆ ನಿಜವೆಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೫೪॥

೫೫

ಘಟವನೊಡದು ಬಯಲನೋಡಲದೇಕೆ?
ಘಟದೊಳಗಿಪ್ಪುದೆ ಬಯಲೆಂದರೆ ಸಾಲದೆ?
ಪಟವ ಹರಿದು ತನುವ ನೋಡಲದೇಕೆ?
ಪಟವೆ ತಂತುವೆಂದರಿದರೆ ಸಾಲದೆ?
ಕಟಕವ ಮುರಿದು ಕಾಂಚನವ ನೋಡಲದೇಕೆ?
ಕಟಕವೆ ಕಾಂಚನವೆಂದರೆ ಸಾಲದೆ?
ತನ್ನನಳಿದು ಘನವ ನೋಡಲದೇಕೆ?
ತಾನೆ ಘನವೆಂದರಿದರೆ ಸಾಲದೆ ಹೇಳಾ ರಾಮನಾಥ? ॥೫೫॥

೫೬

ಗುರುವೆಂಬೆನೆ ಹಲಬರ ಮಗ.
ಲಿಂಗವೆಂಬೆನೆ ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕರ ಮಗ.
ಪಾದತೀರ್ಥವೆಂಬೆನೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮಗ.

ಪ್ರಸಾದವೆಂಬೆನೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮಗ.
ಇವ ಹಿಡಿಯಲೂ ಇಲ್ಲ, ಬಿಡಲೂ ಇಲ್ಲ,
ತನ್ನೊಳಗೆ ತಿಳಿದು ನೋಡೆಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೫೬॥

೫೭

ಆನು ಮಾಡಲು ಗುರುವಾದನಲ್ಲದೆ,
ಗುರು ಮಾಡಲಾನಾದೆನೆ?
ಗುರು ಮಾಡಲು ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಲ್ಲದೆ,
ಲಿಂಗ ಮಾಡಲು ಗುರುವಾದನೆ?
ಇಂತೀ ಉಭಯ ಕುಳ ಸ್ಥಳವನು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರು. ॥೫೭॥

೫೮

ತಾನಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ ಗುರುವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಲಿಂಗವೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಜಂಗಮವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಪ್ರಸಾದವೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಪರವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಸ್ವಯವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ತನಗೆ ತೋರಿದ ಗುರು, ತನಗೆ ತೋರಿದ ಲಿಂಗ,
ತನಗೆ ತೋರಿದ ಜಂಗಮ, ತನಗೆ ತೋರಿದ ಪ್ರಸಾದ,
ತನಗೆ ತೋರಿದ ಪರ, ತನಗೆ ತೋರಿದ ಸ್ವಯ.
ಗುರುವೆಂದರಿದವನು ತಾನೆ
ಲಿಂಗವೆಂದರಿದವನು ತಾನೆ
ಜಂಗವೆಂದರಿದವನು ತಾನೆ
ಪ್ರಸಾದವೆಂದರಿದವನು ತಾನೆ
ಪರವೆಂದರಿದವನು ತಾನೆ
ಸ್ವಯವೆಂದರಿದವನು ತಾನೆ
ಇಂತಿವೆಲ್ಲವ ಹೊತ್ತರಿವು ತಾನೆ
ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿ ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ. ॥೫೮॥

೫೯

ಗುರುವಿಡಿದರಿವು ಅರಿವಲ್ಲ
ಲಿಂಗವಿಡಿದರಿವು ಅರಿವಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲದ ಗುರು, ಇಲ್ಲದ ಲಿಂಗ, ಕಲ್ಪಿತಕ್ಕೆ ಅರಿವಹುದೆ?
ತನ್ನಿಂದ ತಾನರಿವುದೆ ಅರಿವು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೫೯॥

೬೦

ಅರಿವನರಿದೆನೆಂಬುದು ಮರವೆ.
ಮರಹ ಮರದೆನೆಂಬುದು ಮರವೆ.
ಸಾಕಾರ ನಷ್ಟ, ನಿರಾಕಾರ ದೃಷ್ಟವೆಂಬುದು ಭಾವದ ಬಳಲಿಕೆ.
ಗುರುವೆಂಬುದು ಶಿಷ್ಯನೆಂದಲ್ಲಿಯೆ ಹೋಯಿತ್ತು.
ಶಿಷ್ಯನೆಂಬುದು ಗುರುವೆಂದಲ್ಲಿಯೆ ಹೋಯಿತ್ತು.
ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ನಿಜೈಕ್ಯನಾದೆನೆಂದರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿತ್ತು.
ಸಹಜ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಗುರುವಲ್ಲದೆ ಅಸಹಜಕ್ಕೆ ಗುರುವುಂಟೆ?
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪರವೆಂಬಲ್ಲಿ ಗುರುವುಂಟಲ್ಲದೆ
ಸ್ವಯವೆಂಬಲ್ಲಿ ನುಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ॥೬೦॥

೬೧

ಕಾಯದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಶ್ರೀಗುರುವಿನಿಂದ ಹೋಯಿತ್ತು.
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಗುರುವಿನಿಂದ ಹೋಗದು,
ಲಿಂಗದಿಂದ ಹೋಗದು, ತನ್ನಿಂದಲೇ ಹೋಗದು.
ಕಾಲಚಕ್ರ ಕರ್ಮಚಕ್ರ ನಾದಚಕ್ರ ಬಿಂದುಚಕ್ರವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಶರಣನೆನಿಸಿಕೊಳಬಾರದು. ॥೬೧॥

೬೨

ಕಾಲಚಕ್ರ ಕರ್ಮಚಕ್ರ ನಾದಚಕ್ರ ಬಿಂದುಚಕ್ರ
ಈ ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರವ ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂಬ
ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದರು ನೋಡಾ.
ಕಾಲಚಕ್ರ ಘ್ರಾಣದಿಂದ ನಡವದು.
ಕರ್ಮಚಕ್ರ ನಯನದಿಂದ ನಡವುದು.
ನಾದಚಕ್ರ ಶ್ರೋತ್ರದಿಂದ ನಡವುದು.
ಬಿಂದುಚಕ್ರ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದ ನಡವುದು.
ಕಾಲಚಕ್ರ ಗುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಕರ್ಮಚಕ್ರ ಲಿಂಗಕ್ಷೇತ್ರ,
ನಾದಚಕ್ರ ಜಂಗಮಕ್ಷೇತ್ರ, ಬಿಂದುಚಕ್ರ ಪ್ರಸಾದಕ್ಷೇತ್ರ.
ಈ ನಾಲ್ಕರ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಂಹಾಸನವಾಗಿರ್ಪ
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರು. ॥೬೨॥

೬೩

ಭಾವ ಭಾವಿಸಲುಂಟೆ? ಭಾವ ಭಾವಿಸಲರಿಯದು.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಭಾವದಲ್ಲಿ ಭರಿತನಾಗಿ.
ನೇತ್ರ ನೋಡಲುಂಟೆ? ನೇತ್ರ ನೋಡಲರಿಯದು.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ನೇತ್ರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂದು ನೋಡುವನಾಗಿ.
ಶ್ರೋತ್ರ ಕೇಳಲುಂಟೆ? ಶ್ರೋತ್ರ ಕೇಳಲರಿಯದು.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಶ್ರೋತ್ರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಕೇಳುವನಾಗಿ.
ನಾಶಿಕ ಪರಿಮಳಿಸಲುಂಟೆ? ನಾಶಿಕ ಪರಿಮಳವನರಿಯದು.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ನಾಶಿಕದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂದು ವಾಸಿಸುವಾತನಾಗಿ.
ಜಿಹ್ವೆ ರುಚಿಯನರಿವುದೆ? ಜಿಹ್ವೆ ರುಚಿಯನರಿಯದು.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಜಿಹ್ವೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂದು ರುಚಿಯ ನಿಶ್ಚೈಸುವಾತನಾಗಿ.
ಜಂತ್ರಂಗಳಾಡಬಲ್ಲವೆ? ಜಂತ್ರಂಗಳಾಡಲರಿಯವು.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಜಂತ್ರಂಗಳಾಡಿಸುವ ಯಂತ್ರವಾಹಕ ತಾನಾಗಿ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ. ॥೬೩॥

೬೪

ಮುನ್ನಿನವರು ನಡದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ
ಇನ್ನು ನಡದರಾಗದೆಂಬ ಭಿನ್ನ ನುಡಿಯ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶ್ರೀಗುರು ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಪಡೆದು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ತೋರಿದನಾಗಿ
ಅನ್ಯ ಬೋಧೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರ ಭಾವವ ಲಾಲಿಸಿ
ಕೇಳಿಹೆನೆಂದಡೆ ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ.
“ಶಿವಕಾರುಣ್ಯೇನ ಸಾಥ್ಯಾ ಗಾರುಡಂ ಚಾಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಯಃ।
ಸ್ವರ್ಗ ಪಾತಾಳ ಸಾದ್ಯಸ್ತು ಅಂಜನಂ ಘುಟಿಕಾ ಸ್ತಥಾಃ॥”
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಮಲಗಿರ್ದಲ್ಲಿ ಕನಸ ಕಂಡೆವೆಂಬರು
ಆ ಜೀವನು ಆವ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತ್ತೆ?
ಆ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದವು ಈ ಕಾಲೆ? ಆ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದವು ಈ ಕಣ್ಣೆ? ಅದು ಹುಸಿ.
ಆ ದ್ವೀಪವು ತನ್ನ ಹೃದಯಕಮಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿವುಂಟು.
ನಿದ್ರೈದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನ ಜ್ಯೋತಿ ಹೃದಯಕಮಲ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿದಲ್ಲಿ
ಜ್ಯೋತಿಯು ಮನವು ಒಂದಾಯಿತ್ತು.
ಒಂದಾದಲ್ಲಿ ಶಿವನುಂಟು.

ಆ ಶಿವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಭುವನಾದಿ ಭುವನಂಗಳೆಲ್ಲಾವುಂಟು.
ಅಲ್ಲಿಯೆ ತಿರುಗುತಿಪ್ಪುದ ಕಂಡು ಕನಸೆಂಬರು.
ತಲೆಯೊಳಗಣ ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸಕಲಾತ್ಮನು ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಿಪ್ಪನು.
ಅಂತಾತ್ಮನಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ನೀರಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆಯ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಬಲ್ಲುದೆ?
ಅಂತಾತ್ಮನಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ತೊಗಲಛಿದ್ರದ ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳಬಲ್ಲುವೆ?
ಅಂತಾತ್ಮನಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ಹಡಿಕೆ ಮಲಿನ ಸುರಿವ ಮೂಗು ಪರಿಮಳಿಸಬಲ್ಲುದೆ?
ಅಂತಾತ್ಮನಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ನಾಲ್ವೆರಳ ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿಸಬಲ್ಲುದೆ?
ಅಂತಾತ್ಮನಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ಮತಿಯ ಕಣಜು ಮನದೊಳಗಿರಬಲ್ಲುದೆ?
ಅದು ಹುಸಿಯೆಂದಡೆ ಆಗದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀನನೆ ತೋರಿದನಾಗಿ
ಅದೇನು ತಾನರಿದು ಸೀತನೆ?
ಕಣ್ಣು ಕೆತ್ತಿತೆಂಬರು, ಭುಜ ಹಾರಿತ್ತೆಂಬರು,
ಅದೇನು ತಾನರಿದು ಮಿಡಿಸಿದನೆ? ಅದು ಹುಸಿ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಉಂಗುಷ್ಠದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಉಂಟು,
ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಉಂಟು,
ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ನಗೆ ಉಂಟು,
ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಉತ್ಸಾಹಂಗಳುಂಟು,
ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಉಂಟು.
ಕೋಪವೆಂಬ ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿ ಸರ್ವಾಂಗಮಂ ಸುಡುತ ಬಪ್ಪಲ್ಲಿ
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿ ಹೋಗಿ ಹಣೆಯೊಳಗಡಗಿತ್ತು.
ಅಂಥಾ ಕೋಪವೆಂಬ ಹೊಲೆಯಂ ಶತಸಹಸ್ರವಂ ಕೊಟ್ಟಡೆಯು
ಆತನ ಮನಸು ತಿದ್ದೂದೆ? ತಿದ್ದದು.
ಆ ಹಣೆಯಮೃತ ಉಂಗುಷ್ಠದ ವಿಷದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲ್ಕೆ
ಪರುಷದ ಬಿಂದು ಬಂದು ಅವಲೋಹಮಂ ಸೋಂಕಿದಂತಾಯಿತ್ತು.
ಸರ್ವಮಂ ಕೊಂದ ಹಗೆಯಾದಡಂ ಹೋಹುದು
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ. ॥೬೪॥

೬೫

ಇನ್ನು ಮುಕ್ತಿಯೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕ
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ.
ಇನ್ನು ಪರವೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕ

ಜಂಗಮಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ.
ಇನ್ನು ಲಿಂಗವ ಬೆರಸಬೇಕೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕ
ಶಿವಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ.
ಇನ್ನು ವಿಶೇಷ ತತ್ವವುಂಟೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳದು ಕಾಮಿಸುವನ್ನಕ್ಕ
ಗುರುಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ.
ಇಂತೀ ಗುರುಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಚರಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವೆಂದು
ಈ ಚತುರ್ವಿಧವು ಏಕೀಭವಿಸಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾದ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ
ಇನ್ನು ಕಾಮಿಸಲಿಲ್ಲ ಕಲ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಆತ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಪರಮಸುಖ ಪರಿಣಾಮಿ.
ಆತನಿರ್ದುದೆ ಕೈಲಾಸ,
ಆತ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೬೫॥

೬೬

'ಆಯುಃಕರ್ಮಂ ಚ ವಿತ್ತಂ ಚ। ವಿದ್ಯಾ ನಿಧಾನಮೇವಚಃ।'
ಎಂದು ಇದಕಂಜಿ ಉಮ್ಮಳಿಸುವ
ಮಾಯಾಪ್ರಸೂತ ಮನವ ನೋಡಾ!
ಆಯುಷವೆ ಲಿಂಗ, ಶ್ರೀಯೆ ಜಂಗಮ, ನಿಧಾನವೆ ಸುಜ್ಞಾನ,
ವಿದ್ಯವೆ ಶಿವಮಂತ್ರ, ದೇಹವೆ ದಾಸೋಹವೆಂದು ಶ್ರೀಗುರು ಬರದನಾಗಿ
ಹೊಟ್ಟೆಯ ಶಿಶುವಿಂಗೆ ಬೇರೆ ಬಟ್ಟಲ ಬಯಸಿದರೊಳರೆ
ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಅಯೋನಿಸಂಭವನಾದ ಶರಣಂಗೆ. ॥೬೬॥

೬೭

ಧರೆಗೆ ಸೂತಕವುಂಟೆ?
ವಾರಿಧಿಗೆ ಹೊಲೆಯುಂಟೆ?
ಉರಿವ ಅನಲಂಗೆ ಜಾತಿಭೇದವುಂಟೆ?
ಹಿರಿದು ಚರಿಸುವ ಅನಿಲಂಗೆ ಸೀಮೆಯುಂಟೆ?
ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮೇರೆಯುಂಟೆ?
[ಇನಿತ]ರಿಂದಲೊದಗಿದ ಘಟವನಾರು ಹೊಲೆಯೆಂಬರು?
ಸಾರವು ಕರ್ಮ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ. ॥೬೭॥

೬೮

ಶಾಂತಿ ಸುಖವಿರಲೊಲ್ಲದೆ ನೀನೇಕೆ ಭ್ರಮಿಸುವೆಯೊ?
ದೇಹ ಧರ್ಮ ವಶವು ಅಲ್ಲ,

ದೇಹ ಧರ್ಮ ವಶವು ಅಲ್ಲ,
ದೇಹದಿಚ್ಛೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವುಂಡಲ್ಲದೆ ಹೋಗದು.
ತನು ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅಚಳಿತ ನೀನೇ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೬೮॥

೬೯

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ ಶರಣಂಗೆ
ಸಂಚಿತ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಆಗಾಮಿಯೆಂಬ
ಕರ್ಮಂಗಳನರಿವ ತೆರನಾವುದುಯೆಂದಡೆ:
ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಬಲ್ಲ ಸುಂಕಿನಂತೆ ಉರಿದು ಹೋಗೂದು.
ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಉಂಡಲ್ಲದೆ ತೀರದು.
ಆಗಾಮಿಯಂದಧಿಕಾರಿಯಪ್ಪುದರಿಂದ ಫಲಿಸುತ್ತಿರದು ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದ ದಗ್ಧವಾದ ಕರ್ಮವೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವನೀವುದರಿಂದ
ಮುಂದೆ ದೇಹೋತ್ಪತ್ತಿಯನು ಮಾಡಲುಳ್ಳುದೆಂದಡೆ
ಹುರಿದ ಚಣಕಾದಿ ಬೀಜವು ಭೋಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದೆ
ಅಂಕುರೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಂತೆ,
ಜ್ಞಾನಿಯ ಕರ್ಮವು ಪ್ರಾರಬ್ಧದಿಂದ ಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ಲೌಕಿಕನಪ್ಪುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಶದಿಂ ದ್ವಿವಿಧವಸ್ಥೆಯೊಳಿರ್ದ
ಮಾರುತನಿಂ ಸಿತಾಶ್ರಿತ ಮೇಘಪಟಲ ಗಗನದಂತೆ
ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಳನಪ್ಪ ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ದೃಷ್ಟವೆಂಬ ಪರಿಚಾರಕನಿಂದತ್ತಮಾದ
ಶ್ರಕ್ಚಂದನಾದಿ ಭೋಗಸ್ವೀಕಾರವಿರ್ದೊಡಂ
ನಿಜಭೃತ್ಯುವಿನೊಳ್ಸುರತಂಗೈವ ಪುಂಜಲಿಯಂತೆ
ಪರಾಕದೆಯಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ಮೂಢನಂತೆ ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಯೊಳ್ಮೌನಗೊಂಡಿರ್ದೊಡಂ
ಕಲ್ಪಿತ ದ್ವೈತಪರ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವೈಶ್ರುತಿ ವಿಷಯದೊಳಸಮನಪ್ಪ ನೋಡಾ.
ಶರಣ ತಾನು ಪ್ರಸ್ತುತವನರಿಯದ ಬಹುಭಾಷಣನಂತೆ
ಏನನುಡಿದೊಡದೆ ಗೂಢಾಭಿಪ್ರಾಯ ಗರ್ಭಿತವಾದ
ಸತ್ಯದ್ವೈತನಿಷ್ಠೆ ನಿಗಮಾದಿ ಪ್ರಾಯಮಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ಆಚಾರ್ಯನಂತೆ
ಶಿಷ್ಯರನುಪದೇಶಿಸುತಿರ್ದಡೆಯಾತ್ಮನು ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತನಪ್ಪುದರಿಂದ
ಬೋಧ್ಯ ಬೋಧಕತ್ವವೆ ಮಾಯಾ ರಚನೆಯೆಂಬ ಕೃತ ನಿಶ್ಚಯದಿಂ
ಗಗನವಾಣಿಯಂತೆ ಗುರುತ್ವಾಭಿಮಾನ ಹಿತನಪ್ಪ ನೋಡಾ.

ಆತನು ಉನ್ಮತ್ತನಂತೆ ಅನುಚಿತವಕ್ತ್ರವಾದೊಡಂ
ದ್ವೈತಭಾವವಳಿದಾತ್ಮರಾಮನಪ್ಪುದರಿಂದ
ಸುರತಾಂತ್ಯಸಮಯದೊಳತಿಕಾಮಶಕ್ತಿಮಿಥುನವಾಕ್ಯದಂತೆ
ನಂಬಿ ದೇಹ ವಿಷಯವಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ಪಿಶಾಚಗ್ರಹವಿಷ್ಟನಂತೆ
ಗಳಗಳನೆ ನಡದೊಡಂ ಪೂರ್ಣೈಕಸ್ವಭಾವನಿಷ್ಠನಪ್ಪುದರಿಂದ
ವಿರಯಗಮನದಂತ ಪ್ರಾಪ್ಯನುಸಂಧಾನನಪ್ಪ ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ಪುತ್ರಯೋಗನುಭವವನುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮ್ಯಜನಕನಂತೆ
ಶೋಕಂಗೈಯಲದೆ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶಂಗಳೆಂದು ಆಳೋಚನಂಗೈಯಲದೆ
ಕಲ್ಪಿತ ಸಾಧಕಾವಸ್ಥೆಯೊಳ್ದಂಡಿತ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ
ಧರ್ಮವಿಷಯವಾದ ಕರುಣರಸವಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ವಿಕೃತ ಬಹುರೂಪದರುಷನ ವಿನೋದದೊಳಟ್ಟಹಾಸಂಗೈದೊಡಂ
ವಿಚಿತ್ರ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಾದಿ ವ್ಯವಹಾರಮಂ ಸತ್ಯವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಪ
ಮೀಮಾಂಸಾದಿ ದರ್ಶನ ವಿಷಯವಾದ ಪರಿಹಾಸಮಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಶರಣ ತಾನು ವಿಟನಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಲೋಲನಾಗಿರ್ದೊಡಂ
ಪೂರ್ಣೈಕಸ್ವಭಾವನಪ್ಪುದರಿಂದ ನಿಜಾನಂದಾನುಭಾವಿಯಪ್ಪ ನೋಡಾ.
ಆ ಶರಣನು ಶತ್ರುವಿನಂತೆ ಆವಾತನಂ ಕ್ರೋಧದಿಂ ಸಂತಾಪಬಡಿಸಿದಡಂ
ಕ್ಷೇತ್ರ ದಾಹಾಗ್ನಿಯಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಫಲಸಂಪತ್ತಿಗಾತನ
ಆಶ್ರಯಂ ಮಾಡುವಾತನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸಂಗೈವುದು ನೋಡಾ.
ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣ ಆವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯು ಶರೀರಂಬಡೆಯದೆ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಪ್ಪುದರಿಂದ
ಆ ಶರಣನ ದೇಹವೆ ಕೈಲಾಸವಪ್ಪುದು
ತಪ್ಪುದು ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೯॥

೧೦

ಉಂಡೆನುಟ್ಟೆನೆಂಬ ಸಂದೇಹ ನಿನಗೇಕಯ್ಯ?
ಉಂಬುದೆ ಅಗ್ನಿ? ಉಡುವುದೆ ಪೃಥ್ವಿ?
ನೀನೆಂದುಂಡೆ? ನಾನೆಂದು ಕಂಡೆ?
ಉಣ್ಣದೆ ಉಡದೆ ಹೊಗೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತೆನೆಂಬ ನಾಚಿಕೆ ಬೇಡ?
ಅಂಜದಿರು ಗೊಹೇಶ್ವರ, ನಿನಗಾವ ನಾಚಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ॥೧೦॥

೭೧

ಬೇಕೆನಲಾಗದು ಶರಣಂಗೆ,
ಬೇಡೆನಲಾಗದು ಶರಣಂಗೆ,
ಬಂದ ಸುಖವನತಿಗಳೆಯಲಾಗದು ಶರಣಂಗೆ.
"ಆವೃತಂ ಸುವೃತಂ ಚೈವ। ವೇಶ್ಯಥಾ ದಿವ್ಯ ಭೂಷಣಂ॥
ಅಕಲ್ಪಿತ ಭೋಗಾನಂ ಚ। ಸರ್ವತ್ರಂ ಲಿಂಗಪ್ರೇರಕಃ॥"
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ
ಪಾರದ್ವಾರಿಗಳೆಂದಡೆ ಅಘೋರ ನರಕ. ॥೭೧॥

೭೨

"ಶಿವೋ ದಾತಾ ಶಿವೋ ಭೋಕ್ತಾ ಶಿವಃ। ಸರ್ವಮಯಂ ಜಗತ್।
ಶಿವೋ ಯಜತಿ ತತ್ಸರ್ವಂ। ತತ್ ಶಿವಂ ಸೋಹಮೇವಚಃ॥"
ಎಂದು ದ್ರವ್ಯ ನೀನು, ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥ ನೀನು;
ಪದ ನೀನು, ಪದಾರ್ಥ ನೀನು,
ಸಕಲ ನೀನು, ನಿಃಕಲ ನೀನು;
ಸಕಲನಿಃಕಲ ತತ್ತ್ವಂಗಳು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಸಮರಸೈಕ್ಯವನೈದವೆಂದು
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂಗದ ಮೇಲೆ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ
ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೈದಾವೆ ನೋಡಾ.
"ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಶ್ಚ ಮಹಾದೇವಾ। ದ್ರವ್ಯರೂಪೋ ಮಹೇಶ್ವರಾ॥
ಇತಿ ಮೇ ಭೇದನೋ ನಾಸ್ತಿ ಸರ್ವರೂಪೋ ಸದಾಶಿವಃ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ನಾದ ನೀನು, ಬಿಂದು ನೀನು,
ಕಳೆ ನೀನು, ಕಳಾತೀತ ನೀನು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೭೨॥

೭೩

ಅಮೃತದೊಳಗೆ ಜನಿಸಿ,
ಅಮೃತದೊಳಗೆ ವರ್ತಿಸುವ ಅಮೃತ ದೇಹಿಗಳಿಗೆ
ಹಸಿವು ತೃಷೆ ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತುವುಂಟೆ?
ಕಾಲವುಂಟೆ ಕರ್ಮವುಂಟೆ ಆಜ್ಞೆಯುಂಟೆ ಬೇರೆ ಕರ್ತೃ ಉಂಟೆ? ಇಲ್ಲ.
ಮನ ಮೇರೆ ಪರಿಣಾಮ ಅವಧಿಯೆಂಬಂತೆ ನೋಡಾ.
ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳದು,
ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿ,
ಈ ಚತುರ್ವಿಧವು ಏಕವಾಗಿ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ
ಜಪ ತಪ ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಗೆ ಆಗಮ ಉಂಟೆ?

ಕಾಲ ಉಂಟೆ? ಕರ್ಮ ಉಂಟೆ? ಇಲ್ಲ, ಸರ್ವವು ಲಿಂಗಮಯ.
ಆ ಶರಣ ನಡದುದೆ ಆಗಮನ, ಪೂಜಿಸೂದೆ ಕಾಲ,
ಮಾಡಿತ್ತೇ ಕ್ರೀ, ನುಡಿದುದೆ ಜಪ,
ನೆನದುದೆ ಧ್ಯಾನ, ವರ್ತಿಸಿದುದೆ ತಪಸ್ಸು.
ಇದಕ್ಕೆ ಅವಧಿಯುಂಟೆ? ಮೇರೆಯುಂಟೆ?
ಮನ ಮೇರೆ, ಪರಿಣಾಮ ಅವಧಿ ನೋಡಾ.
ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ
ಆತ್ಮ ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಸರ್ವಪದಾರ್ಥವೆಂಬ ಭೇದವುಂಟೆ?
ಅರ್ಪಿತ ಅನಾರ್ಪಿತವೆಂಬ ಸಂದೇಹವುಂಟೆ?
ಕೊಂಬಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸೀಮೆ ಉಂಟೆ ನಿಸ್ಸೀಮ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ?
ಸರ್ವವು ಪ್ರಸಾದ, ಆ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಅವಧಿಯುಂಟೆ?
ಮೇರೆಯುಂಟೆ? ಮನ ಮೇರೆ ಪರಿಣಾಮ ಅವಧಿ ನೋಡಾ.
ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಆಗಮ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಂಗಳ
ತಾತ್ಪರ್ಯ ವರ್ಮದ ಕಳೆಯನರಿವ ಮಹಾಜ್ಞಾತೃವಿಂಗೆ
ಮಹಾಜ್ಞಾನವೆ ಅಂಗ, ಮಹಾಜ್ಞಾನವೆ ಪ್ರಾಣ.
ಈ ಮಹತ್ತಪ್ಪುದು ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯ ಒಂದಾದ
ಮಹಾ ಬೆಳಗಿನ ಸುಖಸ್ವರೂಪಂಗೆ
ಮರ್ತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗ ದೇವಲೋಕವೆಂಬ ಸೀಮೆಯುಂಟೆ?
ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಭೀತಿಯುಂಟೆ?
ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಸಾರೂಪ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯ
ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಫಲಪದದಾಸೆಯುಂಟೆ? ಇಲ್ಲ.
ನಿರಂತರ ತೇಜೋಮಯ ಸುಖಸ್ವರೂಪನು ನಿತ್ಯಾನಂದಮಯನು.
ಆ ಮಹಿಮಂಗೆ ಅವಧಿಯುಂಟೆ? ಮೇರೆಯುಂಟೆ?
ಮನ ಮೇರೆ ಪರಿಣಾಮ ಅವಧಿ ನೋಡಾ.
ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಕೇವಲ ಜ್ಯೋತಿಮಯ ಲಿಂಗವಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೭೩॥

೭೪

ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿರ್ಪ ಲಿಂಗವ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ವೇಧಿಸಿ
ಘನವಾಗಿರ್ಪ ಲಿಂಗವ ಅಂತರ್ಮುಖದಿಂದ ಬಾಹ್ಯಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು,
ಪಂಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರ್ಪ ಲಿಂಗವ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿ,
ಬಾಹ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯರತು ಲಿಂಗದೃಷ್ಟಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ,

ದೃಕ್ಕಿಂಗೆ ತೋರಿದವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿ,
ಏನ ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುದೆಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಮಯವಾಗಿ,
ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಅಪ್ಪುರಸ ಮುಂತಾದವೆಲ್ಲ ಅರ್ಪಿತಮಯವಾಗಿ,
ಇಂತೀ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿಯ ಅವಧಾನ.
ಇಷ್ಟರಿವೆಂಬ ಉಭಯದ ಗುಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ಪರಿ
ಎನ್ನಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನಿಃಕಳಂಕಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ
ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದಿರೆಡೆಯಿಲ್ಲ. ॥೭೪॥

೭೫

ಅರಿವನಲ್ಲ, ಮರವನಲ್ಲ,
ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅರಸುವನಲ್ಲ,
ತಾನೆ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ತಾನೆಂಬ ಭಾವವಳಿದು
ಇದಿರೆಂಬ ಶಂಕೆಯನರಿಯ,
ಭಾವಿಸಿ ಬಳಲುವ ಭಾವದ ಭ್ರಮೆಯಳಿದು
ಭಾವವೆ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವ ಭಾವುಕನಲ್ಲ.
ಆಗು ಹೋಗು ಭೋಗ ಭೂಷಣಂಗಳ ಅನುರಾಗಮಂ ತ್ಯಜಿಸಿ
ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷ ಸಂದು ಸಂಶಯಮಂ ಕಳೆದು
ನಿಂದ ನಿಲವಿನ ವಶಕ್ಕೆ ವಶವಾಗದೆ
ಸಹಜ ಶಾಂತಿ ಸಮತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ನಿಂದಾತನೆ ಶರಣ.
ಅಂತಪ್ಪ ಶರಣ ನುಡಿದುದೆ ತತ್ವ, ನಡದುದೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ,
ನೋಡಿದುದೆ ಅರ್ಪಿತ, ಮುಟ್ಟಿದುದೆ ಪ್ರಸಾದ,
ಪರಿಣಾಮಿಸಿದುದೆ ತೃಪ್ತಿಯಾದ ಮಹಾಶರಣಂಗೆ ಶರಣೆಂದು
ಬದುಕಿದೆನು ಕಾಣಾ ಪರಮಪಂಚಾಕ್ಷರಮೂರ್ತಿ ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ. ॥೭೫॥

೭೬

ವಾಯು ಹಸಿದು ಆಪೋಷನವ ಕೊಂಬರೆ
ತೃಪ್ತಿಬಡಿಸುವ ತೆಱ ಇನ್ನಾವುದು?
ಆಕಾಶ ಉರಿಗಂಜಿದರೆ ಸೇರುವ ನೆಳಲಿನ್ನಾವುದು?
ಭೂಮಿ ಭಯಕಂಜಿದಡೆ ಸೇರುವ ಠಾವಿನ್ನಾವುದು?
ಇಂತಿವೆಲ್ಲಾ ಪರಿಪೂರ್ಣ.
ತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿದುದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲಯವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಭಿನ್ನ ಭಾವವಿಲ್ಲ.
ಆ ತೆರ ಶರಣನಿರವು,
ಆತನೇತರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಜಾತಮಯನೆಂಬೆ.

ಗೂಡಿನಗುಮ್ಮಟನಾಥನೊಡೆಯ ಅಗಮ್ಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವು
ತೋರಿಯೂ ತೋರದ ನಿಲವು. ॥೭೬॥

೭೭

ಮನೋವಿಕಾರವೆಂದೆನಬಾರದು,
ತನುವಿಕಾರವೆಂದೆನಬಾರದು,
ತನು ಮನದ ಅನುವನರಿದಲ್ಲಿ
ಮನಸಂದಿತ್ತು ಮಾರೇಶ್ವರ. ॥೭೭॥

೭೮

ಕನಸಿಂಗೆ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲ, ನೆನಹಿಂಗೆ ಸೂತಕವಿಲ್ಲ,
ಮನಸಿಂಗೆ ಪಾತಕವಿಲ್ಲ, ಕಾಯಕ್ಕೆ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ,
ಜೀವಂಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ.
ಇಲ್ಲದ ಜಗ ಇಲ್ಲವೆಯಿಂದ ತೋರೂದು, ಅಡಗೂದು.
ತೋರದೆ ಅಡಗದೆ ಇಪ್ಪ ಮಹಾಘನ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ಅದೆ ಕಂಡಾ. ॥೭೮॥

೭೯

ನಿಚ್ಚ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯವ ಮಾಡಿದಡಂ
ಎಂತು ನಡದೊಡಂ
ದೇವದತ್ತಂಗೆ ಗುಣದೋಷವುಂಟೆ?
ಸ್ವರ್ಗ ನರಕವುಂಟೆ ಹೇಳಾ?
ಅದೆತ್ತಣ ಮಾತೋ? ಕನಸು ಮಿಥ್ಯವಪ್ಪುದರಿಂ.
ಮಾಯೆ ಮಾಯ; ಈ ಮಾಯೆಯನರಿದು
ಹುಸಿ ಜೀವ ಭಾವದಿಂದೇನ ಮಾಡಿದಡೇನೊ
ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ? ॥೭೯॥

೮೦

ಅಣುಕುಂಡಲ ನಾಗಬಂಧವೆಂಬ
ಸುಷುಮ್ನನಾಳದಿಂದೊದಗಿದ
ನಿರೂಪ ಬಿಂದುವನೊಸರಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿಹೆನೆಂದರೆ ಶಶಿಧರಂಗಳವಲ್ಲ.
ಒಡಲುವಿಡಿದಡೆ ಒಸರೂದು ಮಾಬುದೆ?

ಒಡಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಸರೂದು ಬಿಡವುದೆ?
ಒಸರಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿಹೆನೆಂಬ ಮೂರ್ಖರೆಲ್ಲ
ಭಂಗಬಟ್ಟು ನಸಿದು ಹೋದರಯ್ಯ.
ಉಂಡು ಉಪವಾಸಿ ಬಳಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ
ಕರ್ಮವ ಕೊಟ್ಟು ಕರ್ಮವ ಪೂಜಿಸುವ
ಕರ್ಮಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಆ ಶರಣನ ಭಕ್ತಿಯ?
ಹಿಂದು ಮುಂದಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ನಿಲವ
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ
ಲಿಂಗೈಕ್ಯರ ನಿಲವ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೆ ಬಲ್ಲರು. ॥೮೦॥

೮೧

ಅಂಡಜ ಶ್ವೇದಜ ಉದ್ಭಿಜ ಜರಾಯುಜ
ಈ ನಾಲ್ಕು ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿಹ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಜೀವ ಸತ್ತ ಪಾಪ ವಿಧಿಯ ತಾಗೂದೆ ಅಯ್ಯ?
ಕಾರಮೇಘ ಗಗನದಿಂ ಸುರಿಯಲು
ಭೂಮಿರಸದಿಂ ಜಜ್ಜರಿತವಾಗಿ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ ತೊರೆ ತುಂಬಿ
ದಶ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಭರಿತಂಗಳಾಗಿ ಪುರಂಗಳ ಪೊಗಲು
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಜೀವಂಗಳು ಸತ್ತ ಪಾಪ ಮೇಘವ ತಾಗೂದೆ ಅಯ್ಯ?
ಕಾನನದಡವಿಯೊಳಗೊಂದು ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚೆದ್ದು
ಧಗಿಲು ಭುಗಿಲೆಂದುರಿ ಸುಳಿಗೊಂಡಟ್ಟಿ ಸುಡವಲ್ಲಿ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಜೀವಂಗಳು ಸತ್ತ ಪಾಪ ಅಗ್ನಿಯ ತಾಗೂದೆ ಅಯ್ಯ?
ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಭರಿತವಾಗಿ ಪವನನಲ್ಲಿಯೆ ಒಲಿದು
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವ ಮುಟ್ಟಿ ಮಲತು ಬೀಸುವಲ್ಲಿ,
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಜೀವಂಗಳು ಸತ್ತ ಪಾಪ ಪವನನ ತಾಗೂದೆ ಅಯ್ಯ?
ಧರೆ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವ ಉರಿ ತಾಗಲು
ಕೆಂಡದ ಮಳೆಗಳು ಕರೆಯಲು
ಸುರರು ಅಸುರರೆಲ್ಲ ಭುಗಿಲು ಭುಗಿಲೆಂದುರಿಯೆದ್ದು ತಾಗಲ್ಕೆ
ವಿಶೇಷ ಪಾಪ ಗಗನವ ತಾಗೂದೆ ಅಯ್ಯ?
ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಆತ್ಮ
ಈ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗಳು ನಷ್ಟವಾದ ಪಾಪ ಸದಾಶಿವನ ತಾಗೂದೆ ಅಯ್ಯ?
ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಕಾಲ ಕಲ್ಪಿತನಲ್ಲ, ಪ್ರಳಯ ವಿರಹಿತ
ಕೂಡಲಚನ್ನಸಂಗ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೮೧॥

೮೨

ಸುರರಿಗೆ ನಿರಂತರ ಜಾಗರಣೆ,
ಮರುಳುಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸ್ವಪ್ನ,
ಅಚರ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸುಷುಪ್ತಿ,
ವರಯೋಗಿಗೆ ನಿರಂತರ ತೂರ್ಯ.
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣ ತನುತ್ರಯವ [೧]ಪ್ರಾಪ್ತಿಸುವ ತನು[೧]
ತನ್ನ ಮಾಯಾ ತನುವಾಗಿ, ಮಾಯೆ ತೋರುತಿರ್ಪುದು.
ಸಕಲ ತನುರಹಿತ ನೀನೆಂದು,
ಸಕಲ ಮಾಯೆ ಹುಸಿಯೆಂದು,
ತನ್ನ ತನ್ನಿಂದರಿದ ಪರಮಾರೂಢ ನೀನೇ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೮೨॥

೮೩

ದರ್ಪಣದಿಂದ ತನ್ನನರಿದಾತ ಮತ್ತೆ ದರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರನಾಗಬೇಕೆ?
ಶ್ರುತಿಯಿಂದ ತನ್ನನರಿದಾತ ಮತ್ತೆ ಶ್ರುತಿಗೆ ಕಿಂಕರನಾಗಬೇಕೆ ಹೇಳಾ?
ಎಲೆ ಮರುಳೆ, ಜಡ ಪಿಂಡವೆ ನೀನು ನಿರವಯ ನಿರ್ಗುಣ ನಿರ್ವಿಕಾರ ನಿತ್ಯ
ಪರಿಪೂರ್ಣನಹೆ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೮೩॥

೮೪

ದ್ವಯವಾಗಿ ಕಾಯವೆಂಬ ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ
ಮಾಯವೆಂಬ ಮಂತ್ರವಿಲ್ಲ,
ಏನು ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೋಡುವಡೆ
ನಿಜಗುಣ ನಿಜತತ್ತ್ವ ನೀನೇ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೮೪॥

೮೫

ರಾಗ: ಆಹೇರಿ
ಜೀವಪರಮ ಯೋಗವನರಿದ ಸಂ
ಜೀವ ಲಿಂಗ ಶರಣ ದುರ್ಗವಾ
ಭಾವಜ ಮಾಯಾಂಗನೆ
ಸಾಧಿಸೆನೆಂದು ಬಂದಳೆ ಮೋಹನ ರೂಪೆ. ॥ಪಲ್ಲ॥

೧-೧ ಪ್ರಾಪಿಸುತ್ತೆ ತಾನು(ಮೂ)

ನಿರ್ಮದಯ ಕೋಟೆಗೆ ನಿಜ ನಿಃಕರ್ಮ ತರಂಗ ಕೊತ್ತಳ
ವರ್ಮವನರಿದ ಜ್ಞಾನ ಸುಜ್ಞಾನವೆ ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ
ನಿರ್ಮಳ ಲಿಂಗಾಂಗದ ಮೂವತ್ತಾರು ತತ್ವವೇ ದ್ವಾರವಟ್ಟ
ಕರ್ಮ ನಿಃಕರ್ಮವಳಿದಾ ಸ್ವಯ ಷಡುಸ್ಥಲಲಿಂಗ ಪರಿವಾರ. ॥೧॥

ಚತುರ್ಮುಕ್ತಿಯಾಳ್ವೇರಿ ಶೂನ್ಯ ನಿಃಶೂನ್ಯ ಪಾತಾಳದಗಳು
ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವನರಿವ ಪ್ರಣವ ಸ್ತೌತ್ರ್ಯವೆ ಡೆಂಕಣಿ ಪೆಟಲು
ಅತಿಶಯದನುಭಾವದಾ ಮಹಾಘನಲಿಂಗ ಶರಣದುರ್ಗವ
ಮುತ್ತಿದಾಳೆ ಮಾಯೆ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ದಂಡನೆ ಕೂಡಿ. ॥೨॥

ನಗೆಮುಖವೆ ಹರಿಗೆ ಸತಿಯರ ಮೃದುನುಡಿ ಕರವಾಳ
ಸೊಗಸಿನ ಪುರ್ಬುಗಳೆ ಬಿಲ್ಲು ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟವೆ ಸರಳು
ಬಿಗಿದ ಹೊಂಗಳಸ ಕುಚ ಮಧ್ಯದ ನಡೆ ಚಪ್ಪರ ಕೋಟೆ
ಕದಳೀ ನುಣ್ದಳಿರ ತೊಡೆ ತೊಲಗದ ಕಂಭ ಸುಲಾವಣಿಗೆ. ॥೩॥

ಸರಸವೆ ಸಮ ಹೋಜು ಕಾಮಿನಿಯರ ನೂತನವೆ ನೆಲೆಗುಮ್ಮ
ಕರಣಮಥನ ಜ್ಞಾನ ಅರಿಷಡುವರ್ಗವೆ ಲಗ್ಗೆ ಬೊಬ್ಬೆ
ಉರುತರದಷ್ಟಮದಕರಿಘಟೆ ಉರವಣಿಸಿತು ಫೌಜು
ಪರಿಪರಿದಾಡುತ್ತಿಹ ಕರಣಂಗಳೆ ತುರಗವಿಂಡು. ॥೪॥

ಲಿಂಗ ವಿಶ್ವತೋಮುಖದಾ ಬೆಳಗು ತುರಂಗ ಶರಣ ಭಟರು
ಲಿಂಗಲಿಂಗಾಯುಧವ ಪಿಡಿದು ಮಾಯಾಂಗನೆಯರ ಜರದು
ಹಿಂಗದೆ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ದಂಡನೆ ಸೂರೆಮಾಡಿ
ಲಿಂಗ ನಿರ್ವಾಣಿಪ್ರಿಯ ಬೋಳೇಶ್ವರಲಿಂಗದೊಳಿರುತ್ತಿಹರು. ॥೫॥ ॥೮೫॥

೮೬

ರಾಗ: ಒಡ್ಡಿಧನ್ಯಾಸಿ

ಮಾಯೆಯ ಗೆಲುವೆನೆಂಬೆಲೆಯಾತ್ಮ ನಿರ್ಮಾಯ
ಪರಿದೊರಕದಾತ್ಮಾ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಬಂದುದನುಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಉದ್ರೇಕವು ಮಾಯೆ
ನಿಂದ ರುಚಿಗೆ ಇಚ್ಛೈಸೆ ಮಾಯೆ

ನಿಂದ್ಯ ಸ್ತುತಿಗಳನರಿದು ನುಡಿಯೆ ಮಾಯೆ
ಬಿಂದು ನಿಶ್ಚಲ ಸುಖ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೧॥

ಜಪ ತಪ ನೇಮ ತ್ರಿಕಾಲ ಕೃತ್ಯವು ಮಾಯೆ
ಅಪಹರಿಸುವ ನುಡಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಮಾಯೆ
ಅಪರಿಮಿತದ ಸುಖ ತಾನೆಂಬುದು ಮಾಯೆ
ಸುಪಗತ ಮನ ವಾಕು ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೨॥

ಗಿರಿ ಗಹ್ವರಗಳನರಸಿ ಹರಿಯೆ ಮಾಯೆ
ನರವಿಂದ್ಯಗಳನಾಶ್ರೈಸೆ ಮಾಯೆ
ದೊರಕಿದ ಸುಖಗಳ ಹರನಿಗರ್ಪಿಸಿ ಲಿಂಗ
ಪರವಶನಾಗಿರೆ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೩॥

ಗಾತ್ರವ ದಂಡಿಸಿ ನೇತ್ರತ್ರಯನಿಗೆ
ಪಾತ್ರ ನಾನಹೆನೆಂಬರುಹು ಮಾಯೆ
ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳನರಿದರ್ಪಿಸಿ ಲಿಂಗ ಚಿ
ನ್ಮಾತ್ರದೊಳಿರುತಿರೆ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೪॥

ಪಕ್ಷಾಪಕ್ಷವುದೋರುವ ಭೇದವು ಮಾಯೆ
ಮೋಕ್ಷವ ಬಯಸಿ ಬಾಯಾರೆ ಮಾಯೆ
ಅಕ್ಷಯ ತನ್ನೊಳು ಬೆರೆಸಿ ಬೇರಿಲ್ಲದಿಹ
ನಿರ್ಲಕ್ಷದಿ ಮುಳುಗಿರೆ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೫॥

ಉಸುರ ಹಿಡಿದು ಉಬ್ಬಸಗೊಂಬುದು ಮಾಯೆ
ಅಸುವನೂರ್ಧ್ವಕೆ ತಾಹೆನೆನಲು ಮಾಯೆ
ಉಸುರೆಡೆಯಾಟದೊಳಸಮಾಯವ ಕೂಡಿ
ಸಸಿನೆ ಲಕ್ಷದಿ ನಿಲ್ಲೆ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೬॥

ಹರನಿಗೆ ತನಗೆ ಎರಡೆಂಬುದು ಮಾಯೆ
ಹರನು ತಾನೇಕವೆಂಬರಿವು ಮಾಯೆ
ಹರನಿಗೆ ಅರುಹಿನ ಶರೀರವೆ ತಾನೆಂಬ
ಪರಿಪೂರ್ಣದರುಹಿರೆ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೭॥
ಹರಿದೆ ತ್ರಿಮಲವೆಂಬ ಹಮ್ಮಿರಲದು ಮಾಯೆ

ಸುರಿದೆನು ಚಿದಾಮೃತವೆನಲು ಮಾಯೆ
ಅರಿದೆನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದುಸುರುತಿರ್ಪುದು ಮಾಯೆ
ಅರಿವರತುದು ತಾನೆ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೮॥

ಬ್ರಹ್ಮವ ನೆಮ್ಮಿರೆ ಹಮ್ಮಿರಲದು ಮಾಯೆ
ಕರ್ಮಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಟ್ಟಿರಲು ಮಾಯೆ
ನಿರ್ಮಳ ನಿಜಗುರು ಶಾಂತಮಲ್ಲೇಶನೊಳು
ಒಮ್ಮನವಾಗಿರೆ ನಿರ್ಮಾಯೆ. ॥೯॥ ॥೮೬॥

೮೭

ಕರ್ಪುರದ ಕಳ್ಳನ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರಲು,
ಅಗ್ನಿಯೆಂಬ ಹಿತವ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಲು
ಪಾಶ ಬೆಂದು ಕಳ್ಳ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿದನು.
ಬಯಲ ಶರಣಂಗೆ ಬಯಲ ಪಾಶ ಬಂದು ಕಟ್ಟಿರಲು,
ಬಯಲ ಲಿಂಗ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಲು ಬಯಲು ಬಯಲೇಕವಾಯ್ತು
ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರನೆಂಬ ಸಂಪತ್ತು ಸದಾ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ॥೮೭॥

೮೮

ಕ್ಷುತ್ತು ಪಿಪಾಸೆ ಶೋಕ ಮೋಹ ಜರೆ ಮರಣವೆಂಬ
ಷಡೂರ್ಮಿಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇಪ್ಪನು.
ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರವೆಂಬ
ಷಡ್ವರ್ಗಂಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇಪ್ಪನು.
ನಾಹಂ ಕೋಹಂ ಸೋಹಂ ಎಂಬ ಭಾವರಹಿತ ತಾನಾಗಿಪ್ಪನು.
ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರರಹಿತನಾಗಿಪ್ಪನು.
ಕರ್ಪುರ ಅಗ್ನಿಯ ಸಂಯೋಗವಾಗಿ ಕರ್ಪುರದ ಗುಣವಳಿದು ಅಗ್ನಿಯಾದಂತೆ
ಲಿಂಗವ ನೆನನೆನದು ಲಿಂಗವೆ ತಾನಾಗಿಪ್ಪುದೀಗ
ನಿಜೈಕ್ಯ ಸ್ಥಲವದೆಂಬೆನಯ್ಯಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೮೮॥

೮೯

ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೂ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದರಿದು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ
ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗಿ

ಷಟ್ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಲಿಂಗವು ಕ್ರಮತಪ್ಪದೆ ಸಾಧ್ಯವಪ್ಪವು
ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಹೀಂಗೆಂದರಿಯಲು
ಆ ಪ್ರಾಣನು ಲಿಂಗದ ಪ್ರಭೆಯೊಳಗೋಲಾಡುತಿಪ್ಪುದಯ್ಯಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೮೯॥

೯೦

ಮನ ಘನವಸ್ತುವಾದ ಬಳಿಕ
ಮನ ವಚನ ಕಾಯವೆಂಬ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನೆಂಬೆ.
ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತನೆಂಬೆ, ನಿರಾಲಂಬಿಯೆಂಬೆ,
ಆತನ ತನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ತನುವೆ ಗುರು,
ಆತನ ಮನ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮನವೆ ಲಿಂಗ,
ಆತನ ಭಾವ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಭಾವವೆ ಮಹಾನುಭಾವ ಚರಲಿಂಗ ನೋಡಾ.
ಇಂತೀ ಜ್ಞಾನಗುರುವೆಂಬ, ಶಿವಲಿಂಗ ಮಹಾನುಭಾವವೆಂಬ ಜಂಗಮಲಿಂಗ
ಈ ತ್ರಿವಿಧವು ತನ್ನ ತ್ರಿವಿಧಾತ್ಮ ನೋಡಾ.
ಜ್ಞಾನ ಗುರುವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಜೀವಾತ್ಮ,
ಅರುಹೆಂಬ ಶಿವಲಿಂಗವೆಂದಡೆ ತನ್ನಂತರಾತ್ಮ
ಮಹಾನುಭಾವ ಜಂಗಮವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ
ಇಂತೀ ತ್ರಯಾತ್ಮ ಏಕಾತ್ಮಕನಾದಡೆ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿರಂಜನ ಪರಾಪರವಸ್ತು ನೀನೆ.
ಅಲ್ಲಿ ನಾ ನೀನೆನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೯೦॥

೯೧

ನಾನೊಬ್ಬನುಂಟೆಂಬವಂಗೆ ನೀನೊಬ್ಬನುಂಟಾಗಿ ತೋರುವೆ.
ನಾನು ನೀನೆಂಬುದುಂಟಾದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞಾನವುಂಟಾಯಿತ್ತು.
ಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞಾನವುಂಟಾದಲ್ಲಿಯೆ ನಾನಾ ವಿಧದ ಪ್ರಪಂಚಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಮಾಯಿಕವೆಂಬುದು ಹೀಂಗಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಹೇಂಗೆ ಇಹುದು ಹೇಳಾ?
ನಾನು ನೀನೆಂಬೆರಡು ಸತ್ತರೆ ಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞಾನವರತಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ತೋರಿದ ಮಾಯಿಕವಳಿಯಿತ್ತು.
ಮಾಯಿಕವಳಿಯಿತ್ತಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಯನಾದೆನು ಕಾಣಾ.
ನಿರ್ಮಾಯನಾದ ನಿಜಶರಣಂಗೆ ಕಾಯವೆಲ್ಲಿಯದು,
ಮಾಯವೆಲ್ಲಿಯದು, ಮನವೆಲ್ಲಿಯದು,

ನೆನಹೆಲ್ಲಿಯದು, ಅರುಹೆಲ್ಲಿಯದು, ಕುರುಹೆಲ್ಲಿಯದು,
ತಾ ನಷ್ಟವಾದ ಸರ್ವನಷ್ಟಂಗೆ
ತನಗನ್ಯವಾಗಿ ಇನ್ನೇನು ದೃಷ್ಟವ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ
'ಯದೃಷ್ಟಂ ತನ್ನಷ್ಟ'ವೆಂದುದಾಗಿ,
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆಂಬ ಲಿಂಗವು
ನಿರಾಳವಾಗಿ ಇನ್ನೇನೇನುಯೆಂಬ ನುಡಿಗೆಡೆ ಇಲ್ಲ ಕಾಣಿರೋ. ॥೯೧॥

೯೨

ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ನಾನೀನೆಂಬುದು ಇದು ಏನು ಕಾರಣ?
ಇದು ನೀ ನಿನ್ನ ವಿನೋದಾರ್ಥ ಕಾರಣವೆಂಬುದು.
ಮಾನವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದು ನೋಡಾ.
ತಾ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿಯೆ ಮೂರುಲೋಕ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು;
ತಾನಳಿದಲ್ಲಿಯೆ ಮೂರು ಲೋಕವಳಿಯಿತ್ತು.
ನಾನೀನೆಂಬುದು ಅಳಿದಲ್ಲಿಯೆ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆ ನಿಂದು ಸ್ವಯಂಭುವಾಯಿತ್ತು.
ಸ್ವಯಂಭುವಳಿದು ಶೂನ್ಯವಾಯಿತ್ತು.
ಮೂಲವಸ್ತುವೆಂದು ಬೇರುಂಟೆ
ತಾನಲ್ಲದೆ ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ? ॥೯೨॥

೯೩

ನರರು ಸುರರು ಕಿನ್ನರರು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲಾ
ಪಿಂಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರಾಗಿ ನಾನವರ ರೂಹಿಸಿ ಬಲ್ಲೆ.
ದೇವಗಣ ಪ್ರಮಥಗಣ ರುದ್ರಗಣಂಗಳೆಲ್ಲರು
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರಾಗಿ ನಾನವರ ಭಾವಿಸಿ ಬಲ್ಲೆ.
ಸತ್ಯರು ಮುಕ್ತರು ಮಹಾಮಹಿಮರೆಲ್ಲರು
ಚಿದ್ಭಾಂಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರಾಗಿ ನಾನವರನರಿದು ಬಲ್ಲೆ.
ಇಂತೀ ತ್ರಿಭಾಂಡವನೊಳಕೊಂಡ ಅಖಂಡಿತದಿರವೆ
ತಾನೆಂದರಿದ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯನ
ರೂಹಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ, ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ,
ಅರಿಯಲಿಲ್ಲದ ಅರಿವೇ ತಾನೆಂದರಿದ ಬಳಿಕ
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಬಯಲು ನೋಡಾ. ॥೯೩॥

೯೪

ಅರಿವುವಿಡಿದು ಅರಿವನರಿದು
ಅರಿವೆ ನೀವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತು ಎನಗಿಲ್ಲಯ್ಯ.
ಅರಿವುವಿಡಿದು ಮರಹ ಮರದು
ಮರದೆನೆಂಬ ಮರಹಿನವ ನಾನಲ್ಲಯ್ಯ.
ದೇಹ ಪ್ರಾಣಂಗಳ ಹಿಂಗಿ
ದೇಹವು ನಿಮ್ಮದೆಂಬ ಭ್ರಾಂತು ಸೂತಕವೆನಗಿಲ್ಲಯ್ಯ.
ನಿಮ್ಮನರಿದ ಅರಿವ ಭಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಕಂಡೆನಾದರೆ
ನಿಮ್ಮಾಣೆ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ||೯೪||

೯೫

ಕಂಡೆನೆಂಬುದು ಕಂಗಳ ಮರವೆ,
ಕಾಣೆನೆಂಬುದು ಮನದ ಮರವೆ,
ಕೂಡಿದೆನೆಂಬುದು ಅರಿವಿನ ಮರವೆ,
ಅಗಲಿದೆನೆಂಬುದು ಮರಹಿನ ಮರವೆ,
ಇಂತು ಕೂಡಿದೆನಗಲಿದೆನೆಂಬ ಭ್ರಾಂತುಸೂತಕವಳಿದು ನೋಡಲು
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗನನಗಲಲು ಎಡೆ ಇಲ್ಲ ಕೇಳಾ. ||೯೫||

೯೬

ಹಿಂದೆ ಕೆಟ್ಟುದ ಮುಂದೆ ನೀನರಸುವೆ,
ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೀನಾರು ಹೇಳೆಲೆ ಮರುಳೆ?
ತಾ ಕೆಟ್ಟು ತನ್ನನರಸುವರೆ ತಾನಿಲ್ಲ ತನಗಿಲ್ಲ; ತಾನು ತಾನಾರೊ?
ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಲಯವಿಲ್ಲ.
ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ನಿಲ್ಲು ಮಾಣು. ||೯೬||

೯೭

ಈಶ್ವರನ ಕಾಬುದೊಂದಾಸೆವುಳ್ಳರೆ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಳಲದಿರು,
ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯವ ನಾಶವ ಮಾಡದಿರು ಕಂಡಾ.
ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಮುಳ್ಳೂರ ತೆರಹಿಲ್ಲ, [ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀ ತಿಳಿದು ನೋಡಾ]
ಬೇರೊಂದು ಗೋಂಟ ಸಾರಿದ್ದನೆ? ಎಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ||೯೭||

೯೮

ಸಮುದ್ರದೊಳಗೆ ತೆರೆನೊರೆಗಳು ನೆಗಳ್ದವೆಂದರೆ
ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಅನ್ಯವಪ್ಪವೆ?
ನಿರ್ವಿಕಾರ ನಿತ್ಯನಿರಂಜನ ನಿರ್ಗುಣ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಶಿವನಿಂದ
ಜಗತ್ತು ಉದ್ಭೈಸಿತ್ತೆಂದರೆ ಶಿವನಿಂದ ಅನ್ಯವೆನಬಹುದೆ?
ಇಂತಪ್ಪ ಅರಿವು ನೀವು ಕೊಟ್ಟ ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನ
ಕಂದೆರದಿಪ್ಪುದಯ್ಯ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೯೮॥

೯೯

ಊರೊಳಗಣ ಬಯಲು
ಊರ ಹೊರಗಣ ಬಯಲೆಂದುಂಟೆ?
ಊರೊಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬಯಲು,
ಊರ ಹೊರಗೆ ಹೊಲೆಯ ಬಯಲೆಂದುಂಟೆ?
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಡೆ ಬಯಲೊಂದೆ.
ಭಿತ್ತಿಯಿಂದ ಒಳ ಹೊರಗೆಂಬ ನಾಮವ್ಯೆಸೆ.
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಕರದರೋಯೆಂಬಾತನೆ ಬಿಡಾಡಿ. ॥೯೯॥

೧೦೦

ಮಣಿಗಣ ಸೂತ್ರದಂತೆ ತ್ರಿಣಯ ನೀನಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯ.
ಎಣಿಸಲ್ಕೆ ತನು ಭಿನ್ನ ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೆ.
ಅಣುರೇಣು ತೃಣಕಾಷ್ಠ ಭರಿತನೆಂದು
ಮಣಿವುತಿಪ್ಪೆನಯ್ಯ ರಾಮನಾಥ. ॥೧೦೦॥

೧೦೧

ಆದಿ ಅನಾದಿ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ,
ನಾದ ಬಿಂದು ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ,
ಕಳೆಯ ಬೆಳಗು ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ,
ಅರಿವು ನಿರ್ವಯಲು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ,
ಜ್ಞಾನ ಸುಜ್ಞಾನ ಶರಣಸ್ಥಲ,
ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಬಯಲು ಕಾಯವಿಲ್ಲದ ಭಾವ ಅಗಮ್ಯ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ.
ಇಂತೀ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ಕೊರಡ ಮೆಟ್ಟನಿಂದವಂಗೆ
ಹೆಸರಿಲ್ಲ ಕುರುಹಿಲ್ಲ ತನಗೆ ತಾನಿಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೦೧॥

೧೦೨

ಷಡೂರ್ಮೆ ಇಲ್ಲ, ಷಡ್ವರ್ಗವಿಲ್ಲ,
ನಾನೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲ,
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣೈಯೋ
ಐಕ್ಯ ಚಿದಹಂಕಾರಿಚ ಷಟ್ಸ್ಥಲಂ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಏನೆಂಬುದೇನುವಿಲ್ಲದಿಹುದೀಗ
ಚಿದಹಂಕಾರದೈಕ್ಯ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೦೨॥

೧೦೩

ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ಘನವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ–
ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವಾವುದು ಘನವ ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ?
ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ಪ್ರತಿ;
ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ಘನವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ–
ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲವಾವುದು ಘನವಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ?
ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ಪ್ರತಿ;
ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ಘನವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ–
ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವಾವುದು ಘನವಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ?
ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ ಪ್ರತಿ;
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ ಘನವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ–
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲವಾವುದು ಘನವಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ?
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶರಣಸ್ಥಲ ಪ್ರತಿ;
ಶರಣಸ್ಥಲ ಘನವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ–
ಶರಣಸ್ಥಲವಾವುದು ಘನವಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ?
ಶರಣಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ಪ್ರತಿ;
ಉಳ್ಳುದರಿವೆ, ಪ್ರತಿ ಉಳ್ಳುದು ಜ್ಞಾನವೆ, ಪ್ರತಿ ಉಳ್ಳುದು ನಿರ್ಭಾವವೆ,
ಪ್ರತಿ ಉಳ್ಳುದು ಮೋಕ್ಷವೆ.
ಇಂತಿದು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಧರ್ಮವಲ್ಲ.
ಸ್ಥಲವಲ್ಲ ನಿಸ್ಥಲವಲ್ಲ ಒಳಗಲ್ಲ ಹೊರಗಲ್ಲ,
ಸಾವಯವಲ್ಲ ನಿರವಯವಲ್ಲ ಸುಸಂಗದ ಬಯಲು
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲ ಬೇರೊಂದು. ॥೧೦೩॥

೧೦೪

ಸ್ಥಲದಿಂದ ನಡೆನುಡಿಯ ಇತ್ತು,
ನಿಸ್ಥಲದಿಂದ ನಡೆನುಡಿಗೆಟ್ಟಿತ್ತು.
ನೋಡಲೊಡನೆ ಸ್ಥಲವಾಗಿ ತೋರಿ
ಆರೈಯ್ಯಲೊಡನೆ ನಿಸ್ಥಲವಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಸ್ಥಲಂ ಸ್ಥಲಂ ಗತಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯಾಂ। ತಾಪಸಂ ಮನವರ್ಜಿತಃ॥
ಸ್ಥಲಂ ಚ ನಿಸ್ಥಲಂ ನಾಸ್ತಿ ಘನಲಿಂಗಂ ಸ್ವಭಾವತಃ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಸ್ಥಲವು ಇಲ್ಲ ನಿಸ್ಥಲವು ಇಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೧೦೪॥

೧೦೫

ಸತ್ಯವೆನ್ನದೆ, ಸಹಜವೆನ್ನದೆ,
ಅಚಲವೆನ್ನದೆ, ಅಖಂಡಿತವೆನ್ನದೆ,
ಪರಿಪೂರ್ಣವೆನ್ನದೆ, ಶೂನ್ಯವೆನ್ನದೆ, ನಿಃಶೂನ್ಯವೆನ್ನದೆ,
ಏನೂ ಏನೂ ಎನ್ನದೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ
ನುಡಿಗೆಡೆ ಇಲ್ಲದುದ ನಾನೇನೆಂಬೆ? ॥೧೦೫॥

೧೦೬

ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದನಿರ್ವಾಚ್ಯಾತೀತವಾದ
ನಿರ್ನಾಮ ವಸ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸದಿಂದ
ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದ ಸ್ಫುರಣವೆ ಮಹಾ ಪ್ರಕಾಶ;
ಆ ಪ್ರಕಾಶದಾವರಣವೆ ನಿಜಾತ್ಮನು,
ಆ ನಿಜಾತ್ಮನೆ ತನ್ನಿಂದಾದ ವಸ್ತುಗಳೆನಿಪ ತತ್ವಂಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಕಾರಣವಾದ
ಇದನರಿಯದೆ ಆತ್ಮಂಗೆ ಅನಾದಿ ಮಲ ಪಶುತ್ವ ಪಾಶಬದ್ಧನೆಂಬರು;
ಅದು ಹುಸಿ.
ಆ ಆತ್ಮನು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ
ಮಹದಾದಿ ತತ್ವಂಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಮೂಲವಾದ ಕಾರಣ,
ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರೂಪನೆನಿಸಿಕೊಂಬನು.
ಈ ನಿಜಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಮಲಪಾಶಂಗಳು ತಥ್ಯವಲ್ಲ.
ಅದು ಕಾರಣ ಆತ್ಮನು ಮೇಲಣ ಮಹಾಲಿಂಗ.
ಅದು ತಾನೆ ಲಯಿಸೂದಕ್ಕೂ ಗಮಿಸೂದಕ್ಕೂ

ತಾನೆ ಕಾರಣವಾದುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥವಿಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಪರಾತ್ಪರವಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇರಾಗದ ಕಾರಣ
ಅದು ದೀಪದ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ
ರತ್ನ ರತ್ನದ ಕಾಂತಿಯಂತೆ
ಇಂತೀ ಸಹಜ ಸೃಷ್ಟಿಯನರಿಯದೆ
ಅನಾದಿಯಾತ್ಮಂಗೆ ಪಾಶಂಗಳುಂಟೆ?
ಆತ್ಮನೆಂಬ ಪಶುವಿಂಗೆಯು,
ಪಾಶವೆಂಬ ಮಾಯಿಂಗೆಯು ಪತಿ ಶಿವನೆಂಬರು.
ಇಂತೀ ತೆರದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಾರ್ಥವ ಹೇಳುವರು.
ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲು ಐಕ್ಯ ಕಡೆಯಾದ ಭೇದವಲ್ಲದೆ, ಭೇದವಿಲ್ಲ.
ಇಂತೀ ದ್ವೈತಿಯ ಮಾತು ಅಂತಿರಲಿ,
ಇನ್ನು ವೇದಾಂತಿಯೆಂಬಾತ ನಿಜಸೃಷ್ಟಿಯನರಿಯ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಶಕ್ತ್ಯಧೀನಂ ಪ್ರಪಂಚಶ್ಚ" ಎಂದುದು ಶ್ರುತಿ.
ಇದನರಿದಾ ಶಕ್ತಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತೋರುವ
ತತ್ವಂಗಳ ಪ್ರವರ್ತನೆಗೆ ವಿಶ್ವನೆನಿಸುವ.
ಇದನರಿಯದೆ ವೇದಾಂತಿ ದೃಗ್ದೃಶ್ಯವೆಂಬ,
ದೃಕ್ಕೇ ವಸ್ತುವೆನಿಪ ಆತ್ಮನೆಂಬ, ದೃಶ್ಯವೆ ಮಾಯೆಯೆಂಬಿದು ಹುಸಿ.
ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ವಿಶ್ವಪ್ರಪಂಚು.
ಆ ಪ್ರಪಂಚಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದಡೆ:
ಜಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಇನ ಬಿಂಬದಂತೆ
ಬಿಂಬಿಸುವ ಬಿಂಬವೆ ಜೀವನು.
ಆ ಜೀವನೆ ದೃಕ್ಕು, ಆ ಜೀವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಬ ವಿಷಯವೆ ಮಾಯೆ.
ಈ ಎರಡರ ವ್ಯವಹಾರ ಆ ಶಕ್ತಿಗಿಲ್ಲಾಗಿ,
ದೃಗ್ದೃಶ್ಯವೆಂಬ ವೇದಾಂತಿಯ ಮಾತು ಅಂತಿರಲಿ.
ಇಂತೀ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸರು ನಮ್ಮ ಶರಣರು.
ಈ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರವರ್ತನಕ್ಕೆ ತಾವೆ ಕಾರಣವೆನಿಸಿಪ್ಪರು.
ಇಂತೀ ಕಾರಣವೆನಿಸಿಪ್ಪ ಶರಣನ ನಿಲವೆಂತುಟಯ್ಯಾ ಎಂದಡೆ:
ಸಕಲ ವಿಶ್ವವೆ ಸತಿಯರಾಗಿ ತಾನು ತನ್ನ ನಿಜಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ,
ನಿಂದ ನಿಜದ ನಿಲವಿನ ಪ್ರಭಾವ ಆ ಪ್ರಭಾವದ ಶರಣನ ನಿಲವೆ

ಉರಿಲಿಂಗದೇವನೆಂಬ ಗಂಡನಾಗಿ ಬಂದು ತೆಗದಪ್ಪಿ,
ನಾನೆಂದು ನೆರವಡೆ ತಾನೆಯಾಗಿ ಒಳ ಹೊರಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲದೆ
ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ತೋರಿದನಯ್ಯಾ
ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗದೇವನು. ॥೧೦೬॥

೧೦೭

ಪರವೆ ಹಮ್ಮಿನಿಂದ ಜೀವನಾಯಿತ್ತೆಂಬವನೊಬ್ಬ ವಾದಿ.
ಅನಾದಿಮಲಯುಕ್ತನೆಂಬವನೊಬ್ಬ ವಾದಿ.
ಇವರಿಬ್ಬರು ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾದರು.
ಆತ್ಮನು ಪಶುಪಾಶ ಬದ್ಧನು,
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಆತ್ಮನು ಅನಾದಿಮಲಸಂಬಂಧಿಯಾದರೆ
ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಮಲಸ್ವರೂಪ, ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ.
ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ಕೂಡೆ ಸ್ಥೂಲತನು,
ತೇಜ ವಾಯು ಕೂಡೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮತನು
ಅಂಬರ ಅಹಂಕಾರ ಕೂಡೆ ಕಾರಣತನು.
ಈ ತನುತ್ರಯವಿಲ್ಲದಂದು ಪಂಚತತ್ವಂಗಳು ಶಾಖೆದೋರದಂದು
ಆದಿ ಅನಾದಿ ಸ್ವರೂಪು ನಿರೂಪು
ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮು ಯುಗ ಜುಗ ಸುರಾಳ ನಿರಾಳವಿಲ್ಲದಂದು,
ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮಲ ಹುದಿಗಿರ್ದ ಭೇದವ
ತಿಳಿದು ರೂಹಿಸಿ ಹೇಳಬಲ್ಲರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯೆಂಬೆ.
ಹಮ್ಮಿದ ಶಿವನೇ ಜೀವನು, ಹಮ್ಮಳಿದಲ್ಲಿ ಜೀವನೆ ಶಿವನಾದಡೆ,
ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಂಗಳೇಕಾದವು?
ವಾಚ್ಯಾವಾಚ್ಯಂಗಳೇಕಾದವು? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಗಳೇಕಾದವು?
ಸ್ಥಾನಾಸ್ಥಾನಂಗಳೇಕಾದವು? ಪಕ್ಷಾಪಕ್ಷಂಗಳೇಕಾದವು?
ದೇಹಾದೇಹಂಗಳೇಕಾದವು?
ಅಂಡಜ ಶ್ವೇದಜ ಉದ್ಭಿಜ ಜರಾಯುಜವೆಂಬ
ಚೌರಾಸಿ ಲಕ್ಷ ಜೀವಂಗಳೇಕಾದವು?
ಆದಡು ಆಗಲಿ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ತಥ್ಯ–ಮಿಥ್ಯ ರಾಗ–ದ್ವೇಷ ಹಮ್ಮು–ಬಿಮ್ಮು
ಮದ ಮತ್ಸರ ನೀ ನಾನೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಸೂತಕವುಂಟೆ?
ಅಲ್ಲ ನಿಲ್ಲು; ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಹಮ್ಮು
ಹೋಹ ಬಾಹ ಭೇದವ ತಿಳಿದು
ಸಂಕಲ್ಪ–ವಿಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ತುತಿ–ನಿಂದ್ಯಗಳನರಿಯದೆ,

ಪಕ್ಷಾಪಕ್ಷಂಗಳಿಲ್ಲದೆ ಕಾಮನಿಃಕಾಮವಿಲ್ಲದೆ
ಭೀತಿ–ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂಗ ಸ್ವರೂಪನಾದರೆ ವೇದಾಂತಿಯೆಂಬೆ.
ಈ ಭೇದ ವಾದವ ಹೊದ್ದರು ನಮ್ಮ ಶರಣರು,
ಆದಿ ಅನಾದಿಯಿಂದತ್ತಣ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವನರಿದರಾಗಿ,
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಸತ್ತುವೆನಿಸಿದ ಶಬ್ದ ನಿಃಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನಿಃಶೂನ್ಯಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ,
ಚಿತ್ತೆನಿಸಿದ ನಾಮ ನಿರ್ನಾಮಕ್ಕೆ ಬಾರದ
ಸ್ವರೂಪು ನಿರೂಪಿಲ್ಲದ ಶರಣನೆ ಅಂಗವಾಗಿ,
ಉಭಯ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಸಕಲ ನಿಃಕಲವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಸಕಲ ನಿಃಕಲ ತತ್ವವೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಸಮರಸ
ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಲೀಲೆದೋರಲಾಗಿ,
ತಾನೆ ಗುರುವಾದ, ತಾನೆ ಶಿಷ್ಯನಾದ,
ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾದ, ತಾನೆ ಜಂಗಮವಾದ,
ತಾನೆ ಮಂತ್ರವಾದ, ತಾನೆ ಪ್ರಸಾದವಾದ,
ತಾನೆ ಸರ್ವಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕನಾದ ಭೇದವ ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೆ ಅರಿದರಾಗಿ,
ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಾಗ್ಜಾಲವ ನುಡಿಯರು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಅತರ್ಕ್ಯರು, ಸಾಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯರು, ಭೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭೇದ್ಯರು,
ದ್ವೈತಾದ್ವೈತವ ಮೀರಿ ನಿಂದ ನಿಜಸುಖಿಗಳಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೧೦೭॥

೧೦೮

ಆದಿ ಅನಾದಿ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ ತಿಳಿಯಲರಿಯದೆ
ವಾಯಕ್ಕೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ನುಡಿವ ವಾಯು ಪ್ರಾಣಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು?
ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ನಿಲವೆಂತೆಂದಡೆ:
ಆದಿಯೆ ದೇಹ, ಅನಾದಿಯೆ ನಿರ್ದೇಹ;
ಆದಿಯೆ ಸಕಲ, ಅನಾದಿಯೆ ನಿಃಕಲ;
ಆದಿಯೆ ಜಡ, ಅನಾದಿಯೆ ಅಜಡ;
ಆದಿಯೆ ಕಾಯ, ಅನಾದಿಯೆ ಪ್ರಾಣ.
ಈ ಎರಡು ಯೋಗವ ಭೇದಿಸಿ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಲಾಗಿ
ಸಂಬಂಧವಪ್ಪ ಭೂತಂಗಳು ನಾನಲ್ಲ,
ದಶವಿಧೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ನಾನಲ್ಲ, ದಶವಾಯುಗಳು ನಾನಲ್ಲ,

ಅಷ್ಟಮದಂಗಳು ಅರಿಷಡುವರ್ಗಂಗಳು
ಷಡೂರ್ಮೆಗಳು ಷಡ್ಭ್ರಮೆಗಳು ಷಡ್ಭಾವಂಗಳು
ಗುಣತ್ರಯಂಗಳು ಭಾವತ್ರಯಂಗಳು
ತಾಪತ್ರಯಂಗಳು ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಂಗಳು ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು
ಇಂತಿವಾದಿಯಾಗಿ ತೋರುವ ತೋರಿಕೆಯೇನೂ ನಾನಲ್ಲ ನನ್ನವಲ್ಲ,
ಇವೆಲ್ಲವು ನನ್ನಾಧೀನವಾಗಿಪ್ಪವು, ನಾನಿವರಾಧೀನದವನಲ್ಲ.
ನಾನು ತೂರ್ಯಾತೀತವಪ್ಪ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ
ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣವೆ ತನ್ನರಿವೆಂದು ತಿಳಿಯೆ
ಆ ತಿಳಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ಅನಿತ್ಯದ ಬೆಸುಗೆ ಬಿಟ್ಟು
ನಿರಾಳದಲ್ಲಿ ನಿಜವನೆಯ್ದಲರಿಯದೆ
ಮತ್ತೆಯು ಭೌತಿಕ ತತ್ವ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿರಲು
ಇಂತಿವರ ತತ್ತ್ವದಾದಿ ತಾನೆಂತೆನಲು
ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಪ್ಪ ನಿತ್ಯ ನಿರಾಳ ನಿಃಶೂನ್ಯ ಲಿಂಗವೆ
ತನ್ನ ಲೀಲಾವಿಲಾಸದಿಂದ ತಾನೆ ಸುನಾದ
ಬಿಂದು ಪ್ರಕಾಶ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದು ಮಹಾಲಿಂಗವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವೆ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಆ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯವೆ ಪಂಚಲಿಂಗಪ್ರಕಾಶವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಆ ಪಂಚಲಿಂಗಪ್ರಕಾಶವೆ ಪಂಚಮುಖವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಆ ಪಂಚಮುಖದಿಂದವೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರುತ್ಪತ್ಯ.
ಆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯಿಂದವೆ ಪಂಚಕಲೆಗಳುತ್ಪತ್ಯ.
ಆ ಪಂಚಕಲೆಗಳಿಂದವೆ ಪಂಚಶಕ್ತಿಗಳುತ್ಪತ್ಯ.
ಆ ಪಂಚಶಕ್ತಿಗಳಿಂದವೆ ಜ್ಞಾನ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರಂಗಳ ಜನನ.
ಆ ಜ್ಞಾನ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತಹಂಕಾರಂಗಳಿಂದವೆ ತನ್ಮಾತ್ರಂಗಳುತ್ಪತ್ಯ.
ಆ ತನ್ಮಾತ್ರಂಗಳಿಂದವೆ ಪಂಚಭೂತಂಗಳುತ್ಪತ್ಯ.
ಆ ಪಂಚಭೂತಂಗಳೆ ಪಂಚೀಕರಣವನೆಯ್ದಿ
ಆತ್ಮಂಗೆ ಅಂಗವಾಯಿತ್ತು.
ಅಂಗಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪ್ರತ್ಯಾಂಗವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಇಂತೀ ದೇಹ ಸಂಬಂಧಮಂ ಶಿವ
ತನ್ನ ಚಿದಾಂಶಿಕಮಪ್ಪಾತ್ಮಂಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದನಾಗಿ
ಆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಯದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವು
ಎಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿಸಿ,
ಆ ಕಾಯದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವನಳಿದು

ಮಹಾಘನಲಿಂಗವನೆಯ್ದಿಸಿಕೊಟ್ಟು
ಶಿವ ತಾನೆ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದು
ಮಹಾಲಿಂಗವನೆಯ್ದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ:
ಆತ್ಮಗೂಡಿ ಪಂಚಭೂತಂಗಳನೆ ಷಡಾಂಗವೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಕಲೆಗಳನೆ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಷಡ್ವಿಧಭಕ್ತಿಯನಳವಡಿಸಿ,
ಆ ಭಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾವ ಜ್ಞಾನ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರಂಗಳನೆ
ಷಡ್ವಿಧ ಹಸ್ತಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ಹಸ್ತಂಗಳಿಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗವಾದಿಯಾದ
ಪಂಚಲಿಂಗಂಗಳನೆ ಷಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ಲಿಂಗಂಗಳಿಗೆ ಷಡಾಕ್ಷರಿಯನೆ ಮಂತ್ರಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಹೃದಯಗೂಡಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನೆ
ಷಡ್ವಿಧ ಮುಖಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ಮುಖಂಗಳಿಗೆ ತನ್ಮಾತ್ರಯಂಗಳನೆ ದ್ರವ್ಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಂದೆನಿಸಿ,
ಆ ದ್ರವ್ಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳನೆ
ಆಯಾಯ ಮುಖದ ಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ
ನಿರಂತರ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿ
ಬೀಗಲೊಡನೆ ಅಂಗಸ್ಥಲವಡಗಿ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಉಳಿದು
ಕಾಯ ಗುರು, ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗ, ಜ್ಞಾನ ಜಂಗಮ.
ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಸಾದ ಏಕಾರ್ಥವಾಗಿ
ಮಹಾಘನ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸಾದ ಅಳವಟ್ಟ ಶರಣ
ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ, ಅಜ್ಞಾನಿ ಮುನ್ನವೆ ಅಲ್ಲ.
ಶೂನ್ಯನಲ್ಲ, ನಿಃಶೂನ್ಯ ಮುನ್ನವೆ ಅಲ್ಲ.
ದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ, ಅದ್ವೈತಿ ಮುನ್ನವೆ ಅಲ್ಲ.
ಇಂತೀ ಉಭಯಾತ್ಮಕ ತಾನೆಯಾಗಿ
ಇದು ಕಾರಣ ಇದರಾಗು ಹೋಗು ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧವ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರೆ ಬಲ್ಲರು. ॥೧೦೮॥

೧೦೯

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಏನುಯೇನೂ ಇಲ್ಲದ
ಮಹಾಘನ ಶೂನ್ಯಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು.
ಅಂತಿರ್ದ ಪರವಸ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಾನಂದ

ಸ್ವಲೀಲಾ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾದುದು ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಗಸ್ಥಲ.
ಅಂತಪ್ಪಾತ್ಮನೆಂಬಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತತ್ವಂಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು.
ಅವಾವವೆಂದಡೆ:
ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು,
ವಾಗಾದಿ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು,
ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳೈದು,
ಪ್ರಾಣಾದಿ ವಾಯುಗಳೈದು,
ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ ಜೀವಂಗಳೈದು.
ಇಂತೀ ಅಂಗತತ್ವ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು.
ಅಂಗತತ್ತ್ವಂಗಳ ತನ್ನೊಳಗೆ ಸಮರಸೈಕ್ಯವನೆಯ್ದಲೋಸ್ಕರ ಭಕ್ತಿ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ
ಆ ಮಹಾಘನಪರಾತ್ಪರವಪ್ಪ ದಿವ್ಯಲಿಂಗವು ಹನ್ನೊಂದು ತತ್ವವಾಯಿತ್ತು.
ಆ ಹನ್ನೊಂದು ತತ್ವದ ಪರಿಕ್ರಮವೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶಾಂತ್ಯಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳೈದು, ಶಿವಾದಿ ಕರ್ತೃಗಳೈದು, ಪರಶಿವ ತತ್ವವೊಂದು.
ಇಂತೀ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವ ಹನ್ನೊಂದು.
ಈ ಅಂಗತತ್ವ ಲಿಂಗತತ್ವವೆಂಬುಭಯತತ್ವ ಮೂವತ್ತಾರು.
ಇವರ ಸಮಸರೈಕ್ಯವೆಂತುಟಯ್ಯಯೆಂದಡೆ:
ನಿವೃತ್ತಿ ಶಕ್ತಿಯನೈದಿದಲ್ಲಿ ವಾಗಾದಿ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು
ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ
ಪೃಥ್ವಿತತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು.
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಶಕ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳೈದು
ಕರ್ತೃಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪುತತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು.
ವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು
ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿತತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು.
ಶಾಂತಿಶಕ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ ಪ್ರಾಣಾದಿ ವಾಯುಗಳೈದು
ಅಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ವಾಯುತತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು.
ಶಾಂತ್ಯಾತೀತಶಕ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ ಜೀವಂಗಳೈದು
ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯವನೊಡಗೂಡಿದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶತತ್ವ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು.
ಇಂತೀ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವಂಗಳು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾಗಲೊಡನೆ
ಆ ಲಿಂಗತತ್ವ ಹನ್ನೊಂದು ತಾನೊಂದೊಂದನೊಡಗೂಡಿ
ಏಕಾರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಸ್ಥಳವಡಗಿತ್ತು.
ಇಂತೀ ಕುಳಸ್ಥಳವಡಗಲೊಡನೆ ಆ ಮಹಾಘನ ಪರಾತ್ಪರವಪ್ಪ
ದಿವ್ಯ ಲಿಂಗವು ವಾರಿಕಲ್ಲು ಕರಗಿ ನಿರಾದಂತೆ

ತನ್ನ ಪರಮಾನಂದದಿಂದವೆ ಸರ್ವಶೂನ್ಯವಾಯಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಅನಾದಿ ಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕಾರಂ। ಕರ್ತೃ ಕರ್ಮ ವಿವರ್ಜಯೇತ್।
ಸ್ವಯಮೇವ ಭವದ್ದೇಹೀ। ಸ್ವಯಮೇವ ವಿಲೀಯತೇ।
ಅಂತಃಶೂನ್ಯ ಬಹಿಃಶೂನ್ಯಂ। ಶೂನ್ಯಶೂನ್ಯೋ ದಿಶಾದಿಶ।
ಸರ್ವಶೂನ್ಯಂ ನಿರಾಕಾರಂ। ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಂ ಪರಮಂ ಪದಂ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಅಂಗತತ್ವವಿಪ್ಪತ್ತೈದು, ಲಿಂಗತತ್ತ್ವಹನ್ನೊಂದು;
ಉಭಯತತ್ವ ಮೂವತ್ತಾರು ಏಕಾರ್ಥವಾಗಿ
ಸರ್ವಶೂನ್ಯವನೆಯ್ದಿದ ಪರಿಕ್ರಮದ ನಿರ್ಣಯದ ಬೆಡಗು
ತತ್ವಮಸ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ತತ್ಪದವೆ ಲಿಂಗ, ತ್ವಂ ಪದವೆ ಅಂಗ
ಈ ಎರಡರ ಐಕ್ಯವೆ ಅಸಿಯೆಂದುದಾಗಿ.
ಇಂತು ಸಕಲನಾಗಬಲ್ಲ, ನಿಃಕಲನಾಗಬಲ್ಲ,
ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲಾತೀತನಾಗಿಯೇನುಯೇನೂ ಇಲ್ಲದ
ಮಹಾಘನಶೂನ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿರಬಲ್ಲನಯ್ಯ
ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು. ॥೧೦೯॥

೧೧೦

ಇಂದು ನಾಳೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಹಡದೆನೆಂಬ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ
ಮುಂದೆ ಮುಕ್ತಿಯ ತೋರಿಹೆನೆಂಬ ಗುರುವ ನೋಡಿರೆ!
ಹೋಮ ನೇಮ ಜಪ ತಪಂಗಳ ಮಾಡಿತ್ತನುಂಡು
ಫಲವುಂಟೆಂಬ ಗುರು ಹುಸಿದು ಸತ್ತ, ಶಿಷ್ಯ ಹಸಿದು ಸತ್ತ
ಹಿಂದಳ ಕತೆಯ ಹೇಳುವಾತ ಹೆಡ್ಡ;
ಮುಂದಳ ಮುಕ್ತಿಯ ಹೇಳುವಾತ ಮೂಢ;
ಇಂದಿನ ಘನವ ತೋರುವಾತನೆ ಹಿರಿಯ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ತಾ ಹುಟ್ಟುವಂದೆ ಯುಗಜುಗಂಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.
ತಾನಳಿದಂದೆ ಯುಗಜುಗಂಗಳು ಅಳಿದವು
ಅದೇನು ಕಾರಣ, ತನ್ನ ಶ್ರೋತ್ರಕ್ಕೆ ಇಂಪಾದುದೆ
ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಾಗಮಂಗಳು.
ತನ್ನ ತ್ವಕ್ಕಿಂಗೆ ಇಂಪಾದುದೆ ಸುಸ್ಪರುಷನ.

ತನ್ನ ದೃಕ್ಕಿಂಗೆ ಇಂಪಾದುದೆ ಸುರೂಪು.
ತನ್ನ ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಇಂಪಾದುದೆ ಸುರುಚಿ.
ತನ್ನ ಘ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಇಂಪಾದುದೆ ಸುಗಂಧ.
ತನ್ನ ಮನ ಮುಳುಗಿರ್ದುದೆ ಲಿಂಗ,
ತನ್ನ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯರ್ಲೋಕ,
ತನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ ಲೋಕ,
ನಡುವೆ ಹನ್ನೆರಡು ಲೋಕ.
ಅಂಡಜ ಶ್ವೇದಜ ಉದ್ಭಿಜ ಜರಾಯುಜವೆಂಬ
ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವಂಗಳು ತನ್ನೊಳಗೆ.
ಕಾಯವು ತನ್ನೊಳಗೆ, ಜೀವವು ತನ್ನೊಳಗೆ,
ಪುಣ್ಯವು ತನ್ನೊಳಗೆ, ಪಾಪವು ತನ್ನೊಳಗೆ,
ಸುಶಬ್ದವು ತನ್ನೊಳಗೆ, ಕುಶಬ್ದವು ತನ್ನೊಳಗೆ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಒಂದೊಡಲೆಂಬ ಊರೊಳಗೆ
ಒಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಶಿವಾಲಯ.
ಆ ಶಿವಾಲಯದ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗದೇವರು.
ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರದೇವರು
ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರದೇವರು
ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರದೇವರು,
ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನೆಂಬದೇವರು.
ಇಂತೀ ಪಂಚೈವರ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಕೀಲಿನ ಸಂಚವನರಿದು
ತುರಿಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿ ಒಡಲುವಿಡಿದು ಕಾಬುದೆ ಉಪಮೆ.
ಈ ಘಟದೇವತೆಯ ಸಟೆ ಮಾಡಿ ಬಿಸುಟು ದಿಟವಪ್ಪುದೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಪೃಥ್ವಿ ಅಳಿದಂದೆ ಭೋಗಾದಿಭೋಗಂಗಳು ಅಳಿದವು.
ಅಪ್ಪು ಅಳಿದಂದೆ ಮಾಯಾ ಮೋಹಂಗಳು ಅಳಿದವು.
ತೇಜವಳಿದಂದೆ ಹಸಿವು ತೃಷೆ ವ್ಯಸನಂಗಳು ಅಳಿದವು.
ವಾಯು ಅಳಿದಂದೆ ನಡೆ ನುಡಿ ಚೈತನ್ಯಂಗಳು ಅಳಿದವು.
ಆಕಾಶವಳಿದಂದೆ ಅರಿವು ಮರವೆಗಳು ಅಳಿದವು
ಇದು ಕಾರಣ, ಉರಿವುಂಡ ಕರ್ಪುರದ ಕರಿಯ ಕಂಡವರುಂಟೆ?
ಅಪ್ಪುಂಡ ಉಪ್ಪಿನಹರಳ ಮರಳಿ ಹೊರೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತವರುಂಟೆ?
ವಾಯು ಕೊಂಡ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗ ಕಂಡವರುಂಟೆ?
ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಕಾಣಬಾರದಾಗಿ.
ಇದು ಕಾರಣ ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರಾಯದಿಂದ ಮರನುತ್ಪತ್ಯ.

ಮರನ ಸಾರಾಯದಿಂದ ಎಲೆ ಉತ್ಪತ್ಯ.
ಎಲೆಯ ಸಾರಾಯದಿಂದ ಹೂವು ಉತ್ಪತ್ಯ.
ಹೂವಿನ ಸಾರಾಯದಿಂದ ಹಣ್ಣುತ್ಪತ್ಯ.
ಹಣ್ಣಿನ ಸಾರಾಯದಿಂದ ರುಚಿ ಉತ್ಪತ್ಯ.
ರುಚಿಯಿಂದತ್ತಯಿಲ್ಲೆನಿಸಿತ್ತು.
ಇದು ಕಾರಣ ಮಣ್ಣು ಮರನಳಿದ ಬಳಿಕ ರುಚಿ ಇಹುದಕ್ಕೆ ಠಾವುಂಟೆ?
ದೇಹವಳಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣವಿಹುದಕ್ಕೆ ಠಾವುಂಟೆ?
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವ
ಒಡಲುವಿಡಿದು ಕಂಡೆ ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. ॥೧೧೦॥

೧೧೧

ಅಂಗಲಿಂಗ ಮನಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಭಾವಲಿಂಗ
ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯಲಿಂಗ.
ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:
"ಓಮಿದಂ ದೇವಾನಾಮಿದಂ ಸರ್ವನಾಮಿದಂ ಆತ್ಮಮಯಂ ದೇವಾಃ।
ಓಂ ಚ ಮೇ ಶರಶ್ಚ ಮೇ ಭಯಂಚ ಮೇ ವಚಶ್ಚ ಮೇ
ಶ್ಚಸನಂಚ ಮೇ ಶಿಖರಂಚ ಮೇ ಶೈಲಂಚ ಮೇ ವ್ರೀಹಿಶ್ಚ ಮೇ
ತಿಲಂಚ ಮೇ ಹೇಮಂಚ ಮೇ ವಿದುಂಚ ಮೇ ಪೂಷಂಚ ಮೇ
ತೃಣಂಚ ಮೇ ಧಾತೃಂಚ ಮೇ ಭೋಕ್ತೃಂಚ ಮೇ ಜ್ಞಾತೃಂಚ ಮೇ ಜ್ಞೇಯಂಚ ಮೇ
ದೇಹಶ್ಚ ಮೇ ಆತ್ಮಂಚ ಮೇ ಅಖಿಲಂಚ ಮೇ
ಇತ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಂ ಉಪಯುಕ್ತೇ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಂ ತಸ್ಮೈ ತೇ ನಮಃ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಶಿವ ಸರ್ವಮಯವಾದ,
ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿಗಳನೆನಗೊಮ್ಮೆ ತೋರಿಸಾ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ. ॥೧೧೧॥

ಜ್ಞಾನಪಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

❖❖

೨

ಕ್ರಿಯಾಪಾದ

೧೧೨

ರಾಗ: ಧನ್ಯಾಸಿ

ಜಯ ಜಯನಾದಿ ಭಕ್ತನ ಹೃದಯವಾಸನೆ
ಜಯ ಜಯ ಶೂನ್ಯಲಿಂಗವ ಕರದೊಳಾಂತನೆ
ಜಯ ಜಯ ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳ ರಚಿಸಿದನೆ
ಜಯತನಾದಿಯ ಜಂಗಮಾ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಲೋಕಾದಿಲೋಕಂಗಳೇನು ಮುನ್ನಿಲ್ಲದ ನಿ
ರಾಕಾರ ಜಂಗಮವು ತಾನೊಂದ ನೆನೆಯಲ್ಕೆ
ಬೇಕಾದ ಶೂನ್ಯಲಿಂಗವು ಒಗೆಯಲದು ತಾನೆ ಓಂಕಾರಮಂತ್ರ ಘೋಷ
ಏಕವಾಗಿಹ ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗಳುಗೂಡೆ
ಅನೇಕ ತೇಜೋ ಶಕ್ತಿ ಸಂಗಸಮರಸಮಾಗಿ
ಏಕಮೇವ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನು ಆಕಾರಲಿಂಗವೆಸೆಯೆ. ॥೧॥

ಅದರಿಂದ ಪಂಚಮುಖ ದಶಪಂಚನೇತ್ರದಿಂ
ಮುದದಿಂದ ದಶಭುಜಂ ತನುಯೇಕ ದ್ವಿಪಾದ
ಸದಮಲಂ ಕೋಟಿ ರವಿ ಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶಮಯ ಮದರಹಿತ ಕರ್ಮರಹಿತಾ
ಕದುಬಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದೆನಲು
ವದನದಿಂ ಪಂಚಭೂತಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವಾಗ
ಒದವಿನಿಂ ಕಮಲಾಕ್ಷ ಕಮಲಜರು ಜನಿಸಿ ಮಿಗೆ ಹೋದರೊಡೆದು ಜಗವಾದುದು. ॥೨॥

ತಿಳಿವರದರೊಳಗಪ್ಪ ತನುವಪ್ಪ ಕುಲಶೈಲ
ಬೆಳಗುತಿಹ ಹೇಮಾದ್ರಿ ರಜತಾದ್ರಿಗಳ ರಚಿಸಿ
ಇಳೆಯೊಳಗೆ ನವಖಂಡ ಸಪ್ತಶರಧಿಯ ನಡುವೆ ತೆಳಗೇಳು ದ್ವೀಪವೆಸೆಯೆ
ಬೆಳಗುತಿಹ ನಕ್ಷತ್ರ ಈರೇಳು ಲೋಕದಿಂ
ಕಳೆಯೇರಿ ತಿರುಗುತಿಹ ರವಿ ಶಶಿಗಳಂದದಿಂ
ಥಳಥಳಿಸುತಿಹ ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಮೊದಲಾದವಂ ನಳಿನಸಖನೇತ್ರ ಸೃಜಿಸೆ. ॥೩॥

ನರ ಸುರರು ಗರುಡ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿದ್ಯಾಧರರು
ಸುರಪತಿಯು ಕಿನ್ನರರು ಕಿಂಪುರುಷರಂ ರಚಿಸಿ
ಉರುತರದ ಮನು ಮುನಿಗಳಂ ಸಿದ್ಧ ಸಾಧಕರು ತರತರದೊಳಸುರರೆಸೆಯೆ
ನೆರವಿ ಯುಗ-ಜುಗ ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕವೆಂಬಿವ ಮಾಡೆ
ಕರಣಮಯದಿಂದ್ರಿಯದಿ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪವನುಣಿಸಿ
ತರುಣಿ ಮಾಯಾಸೂತ್ರದಿಂದೆಲ್ಲರಾಡಿಸುತ ಪರಶಿವನು ನಗುತಲಿರ್ಪ. ॥೪॥

ಇಂತಪ್ಪ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ
ಮುಂತೆ ಗುರುರೂಪ ತಾಳ್ದಿಳೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿಸುತ್ತ
ಅಂತರಂಗದ ಜ್ಞಾನಪರಿಪೂರ್ಣವಾದವರ್ಗೆ ಶಾಂತಿ ಕಳೆ ದೀಕ್ಷೆ ಇತ್ತು
ಮುಂತೆ ನೋಡುವ ನರರ ಕರ್ಮಗಳ ಛೇದಿಸುತ
ಕಂತು ಕಾಲನ ಭಯವ ಕೆಡಿಸಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲವರುಪಿ
ಸಂತೋಷದಿಂದೆನ್ನ ಕರಪೀಠದಲಿ ನಿಂದೆ ಚಿಂತರಿಪು ಸಿದ್ಧಪ್ರಭುವೆ. ॥೫॥ ॥೧॥

೧೧೩

ಓಂಕಾರ ನಿರವಯ ನಿರ್ಮಿತ ನಿವಾತ
ಅನಾಗತ ವಾಙ್ಮನ ಉಪಮಾತೀತ ಶಾಂಭವಮೂರ್ತಿ
ನಿರಾಕಾರವೆಂಬ ನಿಜಲಿಂಗವಪ್ಪ ಪರಶಿವನಾದ.
ಆ ಮೂರ್ತಿ ತನ್ನೊಳು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮನಾಗಿಹನು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶಿವ ಸದಾಶಿವ ಮಹೇಶ್ವರನೆಂದು ಪರಶಿವನ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ ಭೇದಂಗಳು.
ಆ ಪರಶಿವನು ವಿಶ್ವೋತ್ಪತ್ತ್ಯ ಕಾರಣನಾಗಿ
ಪಂಚಶಿವೈಕ್ಯರೂಪುಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕರಾಗಿ
ಜ್ಯೋತಿಯ ಹೊತ್ತಿಸಲು
ಅವು ಮಹಾಘನವಾದುದು ಕಿರಿದೆಂದು ಉಪಮಿಸಬಾರದು.
ಆ ಮಹಾ ಬೆಳಗು ತನ್ನೊಳಗಿದ್ದು ರೂಪಾಯಿತ್ತು.

ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶಿವ ಅಮೂರ್ತಿ ಮೂರ್ತಿ ಕರ್ತು ಕರ್ಮಾಂಗನೆಂಬ
ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮರು ಹುಟ್ಟಿದರು.
ಅವರಿಗೆ ಪಂಚಶಕ್ತಿಯರುದ್ಭೈಸಿದರು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಪರಶಕ್ತಿ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯೆಂಬೈವರ
ಆ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮರಿಗೆ ವಿವಾಹಂ ಮಾಡಿದರು.
ಆ ಶಿವಶಕ್ತಿ ಪಂಚಕದಿಂದ ಓಂಕಾರಬೀಜಮಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದಡೆ,
ಆ ಓಂಕಾರಬೀಜದಿಂದ ಸ್ವರೂಪು ಮಹಾತೇಜೋಮಯವಪ್ಪ ಅನಾದಿರುದ್ರನುದ್ಭೈಸಿದನು;
ಅನಾದಿರುದ್ರಂಗೆ ಸಹಸ್ರ ಶಿರಸು, ಸಹಸ್ರ ನಯನ, ಸಹಸ್ರ ಭುಜ,
ಸಹಸ್ರ ದೇಹ, ಸಹಸ್ರ ಪಾದವನುಳ್ಳ
ಸ್ವಯಂಭುಮೂರ್ತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ರುದ್ರ ಪುಟ್ಟಿದ.
ಆ ರುದ್ರನ ವಾಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಪುಟ್ಟಿದ.
ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಪುಟ್ಟಿದ.
ಇಂತೀ ತ್ರಿದೇವತೆಯರೊಳಗೆ ಅಗ್ರಜನಪ್ಪ
ಮಹಾಮಹಿಮ ಈಶ್ವರನ ಪಂಚಮುಖದಲ್ಲಿ
ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜೋಮಯ ರುದ್ರರು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ಅವರ ನಾಮಂಗಳು ಸದ್ಯೋಜಾತ ವಾಮದೇವ
ಅಘೋರ ತತ್ಪುರುಷ ಈಶಾನರೆಂದು.
ಆ ಸದ್ಯೋಜಾತನೆಂಬ ಅಗ್ರಜ ರುದ್ರಂಗೆ ಮಹಾರುದ್ರ ಪುಟ್ಟಿದ.
ಆ ಮಹಾರುದ್ರಂಗೆ ಶ್ರೀರುದ್ರ ಪುಟ್ಟಿದ.
ಆ ಶ್ರೀರುದ್ರಂಗೆ ಅಗ್ನಿ ಅವಗತ ಪುಟ್ಟಿದ,
ಅಗ್ನಿಗೆ ಕಾಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮ ಪುಟ್ಟಿದ.
ಆ ಕಾಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಪಾಲಾಸಬ್ರಹ್ಮ ಪುಟ್ಟಿದ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಮಾಯೆ ಮಿಥ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಸತ್ಯಂ.
ಅಂತಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾಯೆಯ ಅವಲಂಬಿಸಿಹುದಾಗಿ
ಅದು ಮಾಯಾಪಾಲಾಸಬ್ರಹ್ಮವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಅಂತಪ್ಪ ಮಾಯಾಪಾಲಾಸಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ
ದ್ವಾದಶ ಕುಮಾರಿಯರು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಬೃಹತಿ ಅದ್ರಿತಾದೇವಿ ಪ್ರಭಾದೇವಿ ಸುವರ್ಣಪ್ರಭೆ
ಕದ್ರುಮಹದೇವಿ ವಿನುತದೇವಿ ಕುಮುದಿನಿ ಕಾಳಿದಂಡಿ

ಮೇಘದಂಡಿ ಧಾತೃಪ್ರಭೆ ಕುಸುಮಾವತಿ ಪಾರ್ವಂಡಿನಿಯೆಂಬ
ದ್ವಾದಶ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ಅದಕ್ಕೆ ಆದಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸೃಷ್ಟಿನಿರ್ಮಿತ
ಜಗದುತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು
ಆ ಕಾಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಈ ದ್ವಾದಶ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿವಾಹಂ ಮಾಡಿಸಿದ ಶಿವನು.
ಆ ಕಾಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮನ ಮೊದಲ ಬೃಹತಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು
ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಮಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದ,
ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮಗ ಕುಂಭಿ,
ಕುಂಭಿಯ ಮಗ ನಿಕುಂಭಿ,
ನಿಕುಂಬಿಯ ಮಗ ದುಂದುಭಿ,
ದುಂದುಭಿಯ ಮಗ ಸೆಲ್ಲಿ,
ಸೆಲ್ಲಿಯ ಮಗ ಬಲಿ, ಬಲಿಯ ಮಗ ಬಾಣಾಸುರ.
ಇಂತಿವರು ಮೊದಲಾದ ಅರುವತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ಅದ್ರಿತಾದೇವಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ
ಮುನ್ನೂರಮೂವತ್ತು ಮೂರುಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳು,
ದೇವಗಣಂಗಳು ಇಂದ್ರಾದಿ ತಾರಾಗಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದರು.
[ಪ್ರಭಾದೇವಿಗೆ ಕನಕಗಿರಿ, ರಜತಗಿರಿ, ಸೇನಗಿರಿ, ನೀಲಗಿರಿ,
ನಿಷಧಗಿರಿ, ಮೇರುಗಿರಿ, ಮಾನಸಗಿರಿ
ಇಂತಿವು ಮೊದಲಾದ ಪರ್ವತಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಸುವರ್ಣಪ್ರಭೆಗೆ ಚಂದ್ರ, ತಾರಾಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು].
ಕದ್ರುಮಹಾದೇವಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–ಮಹಾಶೇಷ ಅನಂತವಾಸುಗಿ
ಶಂಖಪಾಲ ತಕ್ಷಕ ಕರ್ಕೋಟಕ ಕದಂಬ ಜಂಗಪದ್ಮ ಕಾಳಿಂಗ
ಅಲಭಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವಕುಲ ನಾಗರ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ವಿನುತಾದೇವಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–ಸಿಡಿಲು ಮಿಂಚು ವರುಣ
ಗರುಡ ಪಕ್ಷಿ ಮೊದಲಾದವು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಕುಮಿದಿನಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–
ಐರಾವತ ಪುಂಡರೀಕ ವಾಮನ ಕುಮುದ ಅಂಜನ
ಪುಷ್ಪದಂತ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸುಪ್ರದೀಪವೆಂಬ ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜಂಗಳು
ಸಿಂಹ ಶರಭ ಶಾರ್ದೂಲ ಮೊದಲಾದವು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಕಾಳಿದಂಡಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–
ಸಪ್ತಋಷಿಯರು ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಾಸೀತಿ ಸಹಸ್ರ ಋಷಿಯರು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ಮೇಘದಂಡಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–
ನೀಲಮೇಘ ಕುಂಭಮೇಘ ದ್ರೋಣಮೇಘ ಕಾಳಮೇಘ ಧೂಮ್ರಮೇಘ ಇವು ಮೊದಲಾದ

ಮೇಘಂಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಧಾತುಪ್ರಭೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–
ಚಿಂತಾಮಣಿ ನವರತ್ನಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಕುಸುಮಾವತಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–
ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಪಾರ್ವಂದಿನಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು–
ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ಇವರುಗಳ ರಜ ಶ್ವೇತ ಶ್ರೋಣಿತದಿಂದ ಸಹಸ್ರವೇದಿ
ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟ ಪಾಶಾಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಅವರುಗಳ ಮಲ ಮೂತ್ರದಿಂದ
ಪರುಷರಸ ಸಿದ್ಧರಸ ನಿರ್ಜರಲೋಹ ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಅವರುಗಳು ಬೆದರಿ ಬೆಚ್ಚಿನಿಂದಡೆ
ನವಗ್ರಹ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಗಂಧರ್ವಗ್ರಹ ಪಿಶಾಚಗ್ರಹ
ಪೆಂತರ ಗ್ರಹ ಶತಕೋಟಿ ಗ್ರಹ ಸರ್ವದುಷ್ಟಗ್ರಹ ಶಾಕಿನಿ ಡಾಕಿನಿ
ಮೊದಲಾದ ಭೂತ ಬೇತಾಳ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಅವರುಗಳ ಪ್ರಸೂತ ಕಾಲಮಾಸದಿಂದ
ಅಷ್ಟಲೋಹಂಗಳು ಪಾಶಾಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಅವರಿಂದ ಕಲ್ಲರಾಸಿ ಕರಣರಾಸಿ ಭೂತರಾಸಿ ಮೂಲರಾಸಿ
ಪ್ರಾಣಿರಾಸಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಇಂತೀ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿ
ಅರವತ್ತಾರುಕೋಟಿ ರಾಕ್ಷಸರು ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು
ಮುನ್ನೂರಮೂವತ್ತಮೂರ್ಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳು
ಸುರಪತಿಯು ಪಕ್ಷಿರಾಜ ಸಿಡಿಲು ಮಿಂಚು
ವರುಣ ಗರುಡ ನವಕುಲ ನಾಗರ್ಕಳು,
ನವರತ್ನಂಗಳು, ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಂಗಳು,
ಪರುಷರಸ ಸಿದ್ಧರಸ ಜಲಚರಾದಿಗಳು
ಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ತಾರಾಗಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:
"ಓಂ ವಿಶ್ವ ಕರ್ಮಹೃದಯೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸೋ ಜಾತಃ
ಚಕ್ಷೋಸ್ಸೂರ್ಯದಯಾಭ್ಯೋ ಸರ್ವಾಂಗಭೂಷಿಣೆ
ದೇವಸ್ಯ ಬಾಹುದ್ವಯಾಂಶಕಃ
ಪ್ರತಿಬಾಹು ವಿಷ್ಣುಮೇವಚ ಮಣಿಬಂಧೇ ಪಿತಾಮಹಃ
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂಗುಲೇ ದೇವೇಂದ್ರ ತರ್ಜನ್ಯಂಗುಲೇ ಈಶಾನಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ

ಮಾಧ್ಯಮಾದಂಗುಲೇ ಮಾಧವಃ ಅನಾಮಿಕಾಂಗುಲೇ ಅಗ್ನಿದೇವಃ
ಕನಿಷ್ಟಾಂಗುಲೇ ಭಾಸ್ಕರಃ ಅಚಲಕುಚಿತ ಮಧ್ಯೇ ವನರ್ಚಪಾದ
ಆಹ್ವಾನಾಂತು ಜಗತ್ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾಂ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಆ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ
ಸಚರಾಚರಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವೆಂಬರು.
ಅದರ ಪ್ರಮಾಣವ ಶರಣಸ್ಥಲದವರೆ ಬಲ್ಲರು.
ಸದ್ಯೋಜಾತ ವಾಮದೇವ ಅಘೋರ ತತ್ಪುರುಷ ಈಶಾನ
ಪಂಚವಕ್ತ್ರ ಆದಿಯಲಿಂಗ ಅನಾದಿಯ ಶರಣರು
ಇವರೆಲ್ಲರು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಯ್ಯನೆ
ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಜಗದ್ಗುರು. ॥೨॥

೧೧೪

ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಈಶ್ವರ ಪರ್ಯಂತರ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವಂಗಳುತ್ಪತ್ಯ;
ಈಶ್ವರಾದಿ [ಪರಶಿವ] ಪರ್ಯಂತ ಶಿವತತ್ವದುತ್ಪತ್ಯ.
ದೇವತಾದಿಗೆ ಜಗದಾದಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯಾದಿಗೆ
ಪಂಚವಿಂಶತಿತತ್ವಂಗಳುತ್ಪತ್ಯಮಂ ಪೇಳ್ವೆ,
ಪಂಚಾಶತಕೋಟಿ ಭೂಮಂಡಲವಳಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಆ ಮೇರುಮಂದಿರದ ಮೇಲೆ ಅಮರರು
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಈಶ್ವರ ಸದಾಶಿವ
ನಂದಿ ಮಹಾಕಾಳ ವೀರಭದ್ರ ಅಷ್ಟಾಸೀತಿ ಸಮಸ್ತ ಋಷಿಯರು
ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳು ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು ನಾರಂದ ಮುನಿಶ್ವರರು
ಯೋಗೀಶ್ವರರು ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
ಶಿವಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂದ ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು.
ಆ ಮೇರುಮಂದಿರದ ಕೆಳಗಣ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ
ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅದರಿಂದ ಲವಣ ಸಮುದ್ರವೊಂದು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ
ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಆ ಲವಣ ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ
ಎರಡು ಲಕ್ಷವು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಇಕ್ಷುಸಮುದ್ರ ಎರಡುಲಕ್ಷವು
ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅದರಿಂದಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಐದುಲಕ್ಷಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಶಾಲ್ಮಲಿದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಮಧುಸಮುದ್ರವೈದುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.

ಅದರಿಂದಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಕುಶದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಘೃತ ಸಮುದ್ರ ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅದರಿಂದಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಇಪ್ಪತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಶಾಖದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ದಧಿಸಮುದ್ರ ಇಪ್ಪತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅದರಿಂದಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ನಾಲ್ವತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಕ್ರೌಂಚ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ ನಾಲ್ವತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅದರಿಂದಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಎಂಬತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಪುಷ್ಕರದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಸ್ವಾದೋದಕಸಮುದ್ರ ಎಂಬತ್ತುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಲೋಕಾಲೋಕ ಪರ್ವತಾಕಾರಮಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಇಂತೀ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಂಗಳ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಂಗಳ ಪ್ರಮಾಣವೊಂದಾಗಿ ಮೇಳೈಸಿದರೆ
ಮೂರು ಕೋಟಿಯುಂ ಹದಿನೇಳು ಲಕ್ಷದ ಐವತ್ತೈದು ಸಾವಿರ
ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣಿನ ಕಟ್ಟಳೆಯಾಯ್ತು.
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಭೂಮಂಡಲ ಉಂಟೆಂದರೆ ಉಂಟು.
ನಾನೂರು ಕೋಟಿ ಯೋಜನ,
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಭೂಮಂಡಲವುಂಟೆಂದರೆ ಉಂಟು.
ಹತ್ತು ಕೋಟಿಯುಂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಹೇಮದಬೆಟ್ಟ,
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಭೂಮಂಡಲವುಂಟೆಂದರೆ ಉಂಟು
ಎಂಬತ್ತೈದು ಕೋಟಿಯುಂ ಮೂವತ್ತೈದು ಲಕ್ಷವು
ಅರುವತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಭೂಮಂಡಲವುಂಟೆಂದರೆ ಇಲ್ಲ.
ಕತ್ತಲೆ ಕಾಳಾಂಧರಮಾಗಿ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರ ಬೆಳಗಿಲ್ಲ.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲವನೊಂದಾಗಿ ಮೇಳೈಸಿದರೆ
ಐನೂರು ಕೋಟಿ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣಿನ ಕಟ್ಟಳೆಯಾಯ್ತು
ಆ ಮೇರುವಿನ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರಮಾಣು.
ಆ ಮೇರುವಿನ ಪ್ರದಕ್ಷಣಮಾಗಿಯಂಟು
ದಳದಲ್ಲಿಯೆಂಟು ಪಂಚಶತಕೋಟಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಯಿತ್ತು.
ಇದನು ದಿವಸದೊಳಗೆ ಸೂರ್ಯ ತಿರುಗುವನು,
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ತಿರುಗುವನು.
ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಕ್ಷತ್ರ ಧೃವಮಂಡಲ ಸಪ್ತಋಷಿಯರು
ರಾಹು ಕೇತು ನವಗ್ರಹಂಗಳು
ಇಂತಿವರೆಲ್ಲರು ಆ ಮೇರುಮಂದಿರದ ಹೊರ ಪ್ರದಕ್ಷಣ
ದಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿಹರು
ಇವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಮಾಣವನು ಮಹಕ್ಕೆ ಮಹವಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣಸ್ಥಲದವರು [ಬಲ್ಲರು]

ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ
ಪಂಚವಕ್ತ್ರ ಆದಿಯ ಲಿಂಗ ಅನಾದಿಯ ಶರಣ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯ
ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಳೆಯೊಳಗೆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಜ್ಞಾನಮಂ ಪೇಳ್ವೆ:
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಗ್ರಹಣ ಸಂಕ್ರಮಣ ತಿಥಿ ವಾರ ನಕ್ಷತ್ರ ಯೋಗ ಕರಣ ಸಂವತ್ಸರ
ಇಂತಿವೆಲ್ಲವು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಅಂದು ಬಸವಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಸದ್ಭಕ್ತರೆ ಬಲ್ಲರು. ॥೩॥

೧೧೫

ಅನಂತ ಅದ್ಭುತ ತಮಂಧ ತಾರಜ ತಂಡಜ
ಭಿನ್ನಜ ಭಿನ್ನಾಯುಕ್ತ ಅಮದಾಯುಕ್ತ
ಮಣಿರಣ ಮಾನ್ಯರಣ ವಿಶ್ವಾರಣ ವಿಶ್ವಾವಸು ಅಲಂಕೃತ
ಕೃತಯುಗ ತ್ರೇತಾಯುಗ ದ್ವಾಪರಯುಗ ಕಲಿಯುಗ
ಇಂತೀ ಹದಿನೆಂಟು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಾವುವೆಂದಡೆ:
ಅನಂತನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸರ್ವಜ್ಞ ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಇದ್ದ.
ಅದ್ಭುತನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು
ತಮಂಧನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ಹುಟ್ಟಿದ
ಆ ನಾರಾಯಣನ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಕಮಲ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಆ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಪುಟ್ಟಿದನು.
ತಾರಜನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಅಜನೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು.
ತಂಡಜನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬುದೊಂದು ತತ್ತಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಭಿನ್ನಜನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ತತ್ತಿ ಭಿನ್ನವಾಯಿತ್ತು.
ಭಿನ್ನಾಯುಕ್ತನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೇಘಪಾರಿಜಾತಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ನಿಂದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಅದ್ಭುತನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕುಲ ಪರ್ವತಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಅಮದಾಯುಕ್ತನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಮಣಿರಣನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮ ಕನಿಷ್ಠಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಮಾನ್ಯರಣನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಾಗಿರ್ದ
ಚೌರಾಸೀತಿ ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಸಿಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ವಿಶ್ವಾರಣನೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರು ಪುಟ್ಟಿದರು.
ವಿಶ್ವಾವಸುಯೆಂಬ ಯುಗದಲ್ಲಿ ದೇವಾದಿ ದೇವರ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಅಲಂಕೃತನೆಂಬ
ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾದಿವರಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ದೇವದಾನಮಾನವರಿಗೆ ಯುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು.
ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಮರಾವಣರಿಗೆ ಯುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು

ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೌರವ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು.
ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೌರಿಯ ಕದಂಬರಿಗೆ ಯುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು
ಇಂತೀ ಹದಿನೆಂಟು ಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿದ
ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಹೆಸರಾವಾವೆಂದಡೆ:
ಆದಿನಾರಾಯಣ, ಆದಿನಾರಾಯಣನ ಮಗ ಬ್ರಹ್ಮ,
ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗ ಭೃಗು, ಭೃಗುವಿನ ಮಗ ಇಂದ್ರ,
ಇಂದ್ರನ ಮಗ ನಯನೇಂದ್ರಿಯ,
ನಯನೇಂದ್ರಿಯನ ಮಗ ಕಾಲ ಸ್ವಾಲ,
ಕಾಲ ಸ್ವಾಲನ ಮಗ ದುಂದುಮಹಂತ,
ದುಂದುಮಹಂತನ ಮಗ ತ್ರಿಶಂಕು
ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಮಗ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ
ಮಗ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ, ಲೋಹಿತಾಕ್ಷನ ಮಗ ನಳ,
ನಳನ ಮಗ ಕೂರ್ಪಸ್ಯ, ಕೂರ್ಪಸ್ಯನ ಮಗ ಮನೋರಪಿ,
ಮನೋರಪಿಯ ಮಗ ಪರಿತಾಸಿ, ಪರಿತಾಸಿಯ ಮಗ ಅಮರ,
ಅಮರನ ಮಗ ಮಾಂಧಾತು, ಮಾಂಧಾತುವಿನ ಮಗ ಮಾಂಗೀಚ,
ಮಾಂಗೀಚನ ಮಗ ಬಿಂದು, ಬಿಂದುವಿನ ಮಗ ಲವಲ,
ಲವಲನ ಮಗ ಪರಿತಾಸಿ, ಪರಿತಾಸಿಯ ಮಗ ಅಮರ,
ಅಮರನ ಮಗ ಸಿಳ್ಳಗೋಪಾಳ,
ಸಿಳ್ಳ ಗೋಪಾಳನ ಮಗನಂದಗೋಪಾಳ,
ನಂದ ಗೋಪಾಳನ, ಮಗ ವಾಸುದೇವ,
ವಾಸುದೇವನ ಮಗ ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣನ ಮಗ ಸಿಳ್ಳಪ, ಸಿಳ್ಳಪನ ಮಗ ದಿಗು,
ದಿಗುವಿನ ಮಗ ರಘು, ರಘುವಿನ ಮಗ ಆರಂಣ್ಯ
ಆರಂಣ್ಯನ ಮಗ ಮೃಗರಾಜ, ಮೃಗರಾಜನ ಮಗ ದಶರಥ,
ದಶರಥನ ಮಗ ರಾಮ.
ಇಂತಿವರೆಲ್ಲ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೊಳಗಾದರು ನೋಡಿರೆ.
ಪ್ರಳಯ ರಹಿತ ನಮ್ಮ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರು ತಾನು ತಾನಾಗಿರುತಿರ್ಪನು. ॥೪॥

೧೧೬

ಆದಿ ಅನಾದಿ ಅನಾಗತ ಅನಂತ ಅದ್ಭುತ
ತಮಂಧ ತಾರಜ ತಂಡಜ ಭಿನ್ನಜ ಭಿನ್ನಾಯುಕ್ತ ಅವ್ಯಕ್ತ ಅಮದಾಯುಕ್ತ
ಮಣಿರಣ ಮಾನ್ಯರಣ ವಿಶ್ವಾರಣ ವಿಶ್ವಾಸು ಅಲಂಕೃತ
ಕೃತಯುಗ ತ್ರೇತಾಯುಗ ದ್ವಾಪರಯುಗ ಕಲಿಯುಗ

ಇಂತೀ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಯುಗಂಗಳ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಪ್ರಥಮಯುಗದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ
ವಾಯು ಆಕಾಶಂಗಳಿಲ್ಲದಂದು, ನಾಮ ಸೀಮೆ ಇಲ್ಲದಂದು,
ಅಂದು ನಿಃಶೂನ್ಯನಾಗಿರ್ದ ಕಾಣಾ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಅಂದು ನಿಮ್ಮ ನಾಭಿಕಮಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಲಪ್ರಳಯ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಆ ಜಲಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಳ್ಳೆ ಲಿಂಗಾಕಾರವಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಆ ಲಿಂಗವ ತೆಕ್ಕೊಂಡಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಇಪ್ಪತ್ತನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಮೇವ ಮೇದು ಮೆಲುಕಿರಿದು
ಪರಮಾರ್ಥವೆಂಬ ಹೆಂಡೆಯನಿಕ್ಕಿ,
ನೊಸಲಕಣ್ಣ ತೆರದು ನೋಡಲಾಗಿ, ಆ ಹೆಂಡೆ ಭಸ್ಮವಾಯಿತ್ತು,
ಆ ಭಸ್ಮವನೆ ತಳಿಯಲಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲ ಹೆಪ್ಪಾಯಿತ್ತು.
ಹೆಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರ್ದ ಲಿಂಗವ ತೆಗದು
ಸ್ಥಾಪ್ಯವಿಟ್ಟಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಕಾಳೋದರನೆಂಬ
ರುದ್ರನ ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹದಿನೆಂಟನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಏಕಪಾದದ ಮಹೇಶ್ವರನ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹದಿನೇಳನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವೇದಾಗಮಂಗಳ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹದಿನಾರನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲವ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹದಿನೈದನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಮಥನವ
ಮಾಡಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ
ಹದಿನಾಲ್ಕನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತೆತ್ತೀಶಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹದಿಮೂರನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹನ್ನೆರಡನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರದೇವರ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹನ್ನೊಂದನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಹತ್ತನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ದಶ ವಿಷ್ಣುಗಳ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.

ಒಂಬತ್ತನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನವಬ್ರಹ್ಮರ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಎಂಟನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಏಳನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಆರನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಷಣ್ಮುಖದೇವರ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಐದನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಮುಖದೀಶ್ವರನ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ನಾಲ್ಕನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮುಖದ ಬ್ರಹ್ಮನ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಮೂರನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರರ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಎರಡನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗಯ್ಯನ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಒಂದನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವೆಂಬ ಜಂಗಮವ
ನಿರ್ಮಿಸಿದಾತ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ.
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ
ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನೆಂದು
ಕಕ್ಕಯ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಮೋಹದ ಮಗನೆಂದು
ತಮ್ಮ ಒಕ್ಕುದನಿಕ್ಕಿ ಸಲಹಿದರು ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೫॥

೧೧೭

ಆದಿ ಅನಾದಿಗಳೆಂಬಿವು ನಾಮಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮುನ್ನ,
ಶೂನ್ಯ ನಿಃಶೂನ್ಯ ಸುರಾಳ ನಿರಾಳವೆಂಬ ಸುಳುಹುದೋರದ ಮುನ್ನ,
ತಾನು ತಾನೆಂಬ ತಲ್ಲಣವಿಲ್ಲದಂದು,
ಬಟ್ಟಬಯಲ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಘಟ್ಟಿಯಾದ ಘನವೆಂತೆಂದಡೆ:
ನಿಮ್ಮನುವ ನೀವರಿದ ಘನಮಹಿಮರು ತಿಳಿದು ನೋಡಿರಣ್ಣ.
ಬಟ್ಟಬಯಲೆಂದಾಡರು ಬಸವ,
ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಾಡರು ಬಸವ,
ಆ ಬಸವನ ಮೂಲಾಂತವ ಬಲ್ಲವರು ನೀವು ಕೇಳಿರೆ.

ಬಸವಾಯೆಂಬ ತ್ರಯಕ್ಷರ ಮೂಲ ಪ್ರಣವ.
'ಬ'ಯೆಂಬುದೆ ಚಿನ್ನಾದವಾಯಿತ್ತು;
'ಸ'ಯೆಂಬುದೆ ಚಿದ್ಬಿಂದುವಾಯಿತ್ತು;
'ವ'ಯೆಂಬುದೆ ಚಿತ್ಕಳೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಮತ್ತೆ 'ಬ'ಯೆಂಬುದೆ ಅಕಾರವಾಯಿತ್ತು;
'ಸ'ಯೆಂಬುದೆ ಉಕಾರವಾಯಿತ್ತು;
'ವ'ಯೆಂಬುದೆ ಮಕಾರವಾಯಿತ್ತು.
ಮತ್ತೆ 'ಬ'ಯೆಂಬುದೆ ಗುರುವಾಯಿತ್ತು;
'ಸ'ಯೆಂಬುದೆ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು;
'ವಾ'ಯೆಂಬುದೆ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತು.
ಮತ್ತೆ 'ಬ'ಯೆಂಬ ನಾದವೆತ್ತಲು
'ಸ'ಯೆಂಬ ಬಿಂದು ಕೂಡಲು
'ಮ'ಯೆಂಬ ಕಳೆ ಬೆಳಗಲು ಅಖಂಡಗೋಳಕಾಕಾರವಪ್ಪ
ಆದಿ ಪ್ರಣಮವೆನಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆದಿ ಪ್ರಣಮ, ಅನಾದಿ ಪ್ರಣವ, ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಣವ,
ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣ ಕಾಣಿರೆ.
ಇಂತಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನು ಬಯಲ ಬ್ರಹ್ಮವನೆ ಮೇದು ಮೆಲುಕಿರಿದು
ಗೋಮಯವನಿಕ್ಕಲು ಪೃಥ್ವಿಯಾಯಿತ್ತು.
ಅಂತಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣ ಜಲವ ಬಿಡಲು ಅಪ್ಪುವಾಯಿತ್ತು.
ಅಂತಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನ ತೇಜವೆ ಅಗ್ನಿಯಾಯಿತ್ತು.
ಅಂತಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸವೆ ವಾಯುವಾಯಿತ್ತು.
ಅಂತಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನ ಶಬ್ದವೆ ಆಕಾಶವಾಯಿತ್ತು
ಅಂತಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನ ಕಂಗಳ ಬೆಳಗೇ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಾದರು.
ಅಂತಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಆತ್ಮವೆನಿಸಿ ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿಯೆನಿಸಿ,
ಅಜಾಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕರಾಂಡ ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ
ಅಂಡಪಿಂಡಾಂಡಗಳಿಗೆ ಒಡಲಾದ ಅಡಿಮುಡಿಗೆ ತಾನೆ ಆದಿಯಾಗಿ,
ಇಂತೀ ಸರ್ವವು ಬಸವಣ್ಣನ ಒಡಲಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಬೆಳವುತ್ತ ಅಡಗುತ್ತಿಪ್ಪವು ಕಾಣಿರೆ.
ಇಂತೀ ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನ
ಗೋಮಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪೃಥ್ವಿಯೆ ಪದಾರ್ಥ,
ಜಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಉದಕವೆ ಸಾರಾಯ,
ತೇಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಗ್ನಿಯೆ ಕಳೆ,
ಉಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಾಯುವೆ ಚೈತನ್ಯ,

ಶಬ್ದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಾಕಾಶವೆ ಭಾವ,
ಕಂಗಳ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರೆ ಅರಿವು ಮರಹು,
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆತ್ಮನೆ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕ.
ಇಂತೀ ಅಡಿ ಮುಡಿಗೆ ತಾನೆ ಆದಿಯಾಗಿ
ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳದು,
ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಡಗುತಿಪ್ಪವು ಕಾಣಿರೆ.
ಇಂತೀ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಒಳಹೊರಗೆ ಕೈಕೊಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು
ದೇವರುಂಟಾದರೆ ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ.
ಅಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ನಿಮ್ಮ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮ
ಪುರಾಣಂಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸಿರೆ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಅನಾದಿ ಸಂಸಿದ್ಧವಾಗಿ
ಬಯಲಬ್ರಹ್ಮವೆ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬುದಂ ಕಾಣುತ್ತಿರ್ದು ಕೇಳುತ್ತಿರ್ದು
ಕೀಳು ದೈವಂಗಳಾರಾಧಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ
ಹಲವು ಜಾತಿ ಹಲವು ದರ್ಶನವೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೊಲಬುದಪ್ಪಿದ ಹುಲು ಮನುಜರಿರಾ,
ಇನ್ನಾದಡು ಅರಿದು ನೆನದು ಬದುಕಿ
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀಪಾದವ. ॥೬॥

೧೧೮

ನಾದವೆಂಬ ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದ
ಮಂತ್ರನಾಮವಾದ ಹಕಾರವೆಂಬ ಶಿವಬೀಜವು
ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಸ್ಥವಾಗಿಹುದು ನೋಡಾ.
ಅದ ಆವಾತನರಿದಾನು ಆತನು ಶಿಷ್ಯರ ಭವಪಾಶವ ನಾಶಮಾಡುವನು
ಆ ಹಕಾರವೆಂಬ ಶಿವಬೀಜ ಸಕಲಾಗಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯು
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನೋಡಾ.
ಅದು ತಾನೆ ಚತುಃಶಕ್ತಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರ ಬಕಾರವೆಂಬ ನಾಲ್ಕರೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಶಿವಬೀಜಂ
ಪ್ರಣಮಸ್ವರೂಪವೇ ಹೇಂಗಾಯಿತ್ತೆಂದಡೆ:
ಅಕಾರ ಉಕಾರವೆಂಬೆರಡಕ್ಷರ ಕೂಟದಿಂದ 'ಓ' ಎಂಬ ವರ್ಣವಾಯಿತ್ತು.
ಮಕಾರ ಬಿಂದುರೂಪಾಯಿತ್ತು.
ಈ ಬಿಂದು ಕೂಡಲೊಡನೆ 'ಓಂ' ಎಂಬ ಪ್ರಣವವಾಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ಈ ಪ್ರಣವದೊಳು ನಾದಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಹುದು.
ಇಂತು ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರ ಬಕಾರ

ಹಕಾರವೆಂಬೈದಕ್ಷರಂಗಳ ಕೂಟವೆ
ಜಗಜ್ಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಣವ ಬೀಜವು ಸಂಭವಿಸಿದ
ಪಂಚಾಕ್ಷರವೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಂಚಾಕ್ಷರವೆನಿಸಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಹಾಂಗೆ ಪರಶಿವನು ಪಂಚನಿಃಕಲೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿಹನು.
ಹಾಂಗೆ ಸಕಲವಪ್ಪುದೆ ಕಾರಣವಾಗಿ
ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಪ್ಪ ಶಾಂತ್ಯತೀತೆಯೆಂಬ
ಕಲೆಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದನು ನೋಡಾ.
ಓಂಕಾರದ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತಾನಿರುತ
ಓಂಕಾರವರ್ಣವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಹನು.
ಆ ಪರಶಿವನು ಪ್ರಣವ ಪ್ರಥಮ ರೇಖೆಯಪ್ಪ ಅಕಾರಮಂ ಸೃಜಿಸಿದನು.
ಆ ಕಲಾರೇಖೆಯೆಂಬ ಕಲೆಯೆನಿಸಿಕೊಂಬುದಯ್ಯ.
ಅದು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣಂಗಳೊಳಗಿರುತ್ತಿಹುದು ನೋಡಾ.
ಆ ಅಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಆ ವರ್ಣಂಗಳು ಉಚ್ಚಾರಣಕ್ಕೆ ಬಾರವು.
ಓಂಕಾರವಾವುದಾನೊಂದು ಉಕಾರ ರೇಖೆವುಂಟು.
ಅದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲೆಯೆನಿಸಿತ್ತು.
ಆ ಕಲೆ ಉಕಾರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆ ಪ್ರಣಮದ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನ ರೇಖೆ ಉಂಟು.
ಅದು ಮಕಾರದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಆ ರೇಖೆ ನಿವೃತ್ತಿಕಲೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಓಂಕಾರದ ಸಿರಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ನಾದಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೊಂದು
ಸ್ಥಲವಾದ ನಿರ್ವಾಣರೇಖೆ ಉಂಟು.
ಅದು ಶಾಂತಿಕಲೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆ ಶಾಂತಿ ಕಲಾಬೀಜವೆ ಅಕಾರ ಉಕಾರಂಗಳ ಕೂಟವನ್ನುಳ್ಳ
ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಶಾಂತಿ ಕಲೆಯೆ ನಿಃಕಲಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯು
ಸಕಲ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯು ಇರುತ್ತಿಹುದು.
ಬಿಂದು ನಾದವನುಳ್ಳ ಶಾಂತ್ಯತೀತೆಯೆಂಬ ಪರಶಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ
ಪರಮಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಶಾಂತ್ಯತೀತಕಲೆಯೆ
ಓಂಕಾರ ಶಿರಃಕ್ರಾಂತವಾಗಿಹುದು ನೋಡಾ.
ಆ ಶಾಂತಿ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಪ್ರಪಂಚು ಹುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ದೀಪದಿಂದ ವಿಷ್ಫುಲಿಂಗ ತೇಜಸ್ಸುಗಳು ಹೇಂಗೆ ಹುಟ್ಟಿಹವು

ಹಾಂಗೆ ಸಕಲವಾದ ಶಿವತತ್ವದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಶಾಂತಿಕಲೆಯೇ
ಶಿವವಿದ್ಯಾ ಜೀವರುಗಳೆಂಬ ತ್ರಿರೂಪಂಗಳೊಡನೆ
ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೆಯ್ದುದು ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೭॥

೧೧೯

ಆ ತತ್ವದ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಿಃಕಲಬ್ರಹ್ಮದ ಪರಶಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ
ಜನನಾಭಿಮುಖಿಯಾಗಿ
ಶಾಂತಿ ವಿದ್ಯೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನಿವೃತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಚತುಃಕಲಾಬೀಜಂಗಳಪ್ಪ
ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರ ಓಂಕಾರಂಗಳಂ ಲಿಖಿಸೂದೊಂದು
ಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಕಲೆಯುಂಟು.
ಆ ಕಲಾಧೀಶ್ವರನು ಸರ್ವಮಂತ್ರಾಧೀಶ್ವರನಪ್ಪ
ಮಂಗಳ ರೂಪಾದ ಸದಾಶಿವನೆಂದರಿವುದು ನೋಡಾ.
ಪ್ರಥಮ ಬೀಜಮಪ್ಪ ಮಂತ್ರ ಬೀಜವು ಅಕ್ಷರ ರೂಪಾಗಿ
ಹಕಾರ ಮಕಾರಂಗಳಾಯಿತ್ತೆಂದರಿವುದು.
ಪ್ರಸಾದ ಮಂತ್ರವು ನಿತ್ಯವಾದ ತನ್ನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸ್ಥಾನವನು
ತಾನು ಸರ್ವಗತನಾಗಿರ್ದು ಬಿಡುತಿರದು ನೋಡಾ.
ಅದು ಸರ್ವಾಂತರಿಯಾಮಿಯಾಗಿರ್ದು ತಾಯ ಹಾಂಗೆ
ಸರ್ವಜಗತ್ತಂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಹುದಯ್ಯ.
ಆ ಪ್ರಣವದ ಊರ್ಧ್ವಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯು ಎಡದ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯು
ಬಲದ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಬೀಜಂಗಳಾಗಿ
ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಹುದು ನೋಡಾ.
ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಬೀಜಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ
ರೌದ್ರ ರೇಖೆ ಇರುತ್ತಿಹುದು.
ಅಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾದಂಥ ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಸುಖದುಃಖವಂ ಮಾಡುವ ಶಿವನು
ಗೂಢ ಸಜ್ಞೆವುಳ್ಳಾತನಾಗಿರುತ್ತಿಹನು ನೋಡಾ.
ಮಧ್ಯರೇಖೆಯಾದ ಬಿಂದು ರೇಖೆ ಮಕಾರವರ್ಣ
ಅಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಸಮೇತ ರುದ್ರನಿರುತ್ತಿಹನು.
ಆ ದೇವನಿಂದ ಮಂತ್ರರೂಪಾದ ಸಕಲಾಗಮ ಚರಾಚರಾತ್ಮ ಸರ್ವಜಗತ್ತು
ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು ನೋಡಾ.
ಅದರಿಂದ ಪರಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾದ
ಶಕ್ತಿಯೇ ದೇಹವಾಗುಳ್ಳ ರುದ್ರನ ಅರಿದಡೆ
ಶಿವತತ್ವವನರಿದ ಪುರುಷನು ಮರಳಿ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾರನು ನೋಡಾ.

ಆ ಶಿವಬೀಜದ ಬಲದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವುಂಟು.
ಅಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು,
ಆ ಬೀಜವೆ ಬ್ರಹ್ಮಬೀಜವು.
ಅಲ್ಲಿ ಜಗ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿರುತ್ತಿಹನು ನೋಡಾ.
ಆ ಶಿವನ ವಾಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವುಂಟು
ಅದು ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತಯ್ಯ.
ಆ ಉಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನವಾದ ವಿಷ್ಣು ತಾನೆ
ಗೂಢ ಸಂಜ್ಞೆವುಳ್ಳಾತನಾಗಿಹನು ನೋಡಾ.
ಆತನು ಪರಶಿವನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನಾಗಿ ವಿಶ್ವಗ್ರಸ್ತನಾಗಿಹನು.
ಆತನಿಂದ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಸರ್ವಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದುದಯ್ಯ.
ಆ ದೇಹವನು ಗೂಢತ್ವದಿಂದಿಪ್ಪ ಕಾರಣ ಮನುಷ್ಯರು ಕಾಣುತ್ತಿರರು
ವಿಸರ್ಗದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹುದು ನೋಡಾ.
ಅದರಿಂದ ಸರ್ವಜಗತ್ತಿಂಗೆ ವಿಸರ್ಗಶಬ್ದ ಹೇಳೂದು.
ಈ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವಾದ ಪರಶಿವನೆ ಜಗತ್ಪ್ರಭುವೆನಿಸಿಕೊಂಬ ನೋಡಾ.
ಆ ಶಿವನಿಂದ ಸಕಲ ಶತಸಹಸ್ರಂಗಳಾದ ಶಕ್ತಿರಶ್ಮಿ ಸಮೂಹಂಗಳಿಂದ ಸರ್ವಜಗತ್ತು
ಪೂರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಯ್ಯ.
ಆ ಶಿವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತು ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರಣ
ಸರ್ವಜಗತ್ತು ಶಿವಶಕ್ತಿಮಯವೆಂದರಿದೆನು ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೮॥

೧೨೦

ಶಿವನು ಸರ್ವಮಂ ಸೃಜಿಸುತ್ತಿಹನು;
ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವಮಂ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿಹನು.
ಮರಳಿಯಾ ಸರ್ವಮಂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿಹನು.
ಈ ಪ್ರಣವಾಂಗ ವರ್ಣತ್ರಯದೊಳು
ಮಧ್ಯವರ್ಣಸ್ಥವಾದ ರುದ್ರನೆ ಜಗತ್ಪ್ರಭು ನೋಡಾ.
ಶಿವತತ್ತ್ವ ರುದ್ರತತ್ವಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಶಿವತತ್ವವೆಂದು ಸದಾಶಿವತತ್ವವೆ ಸಕಲ ನಿಃಕಲ ತಾನೆಯಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಮಾಹೇಶ್ವರತತ್ವವೆ ಸಕಲವೆಂದರಿವುದು ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಶಿವತತ್ವ ನಿಷ್ಕಲತತ್ವವೊಂದೆ ಭೇದ.
ಸದಾಶಿವತತ್ವ ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಮೂರ್ತಿಯೆಂದು
ಮಾಹೇಶ್ವರತತ್ವವು ಚಂದ್ರಧರಾದಿ ಪಂಚವಿಂಶತಿ

ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿ ಭೇದವಾಗಿಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಅವರಿಂದ ತತ್ವಂಗಳು ಮೂವತ್ತೊಂದು ತೆರನಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಅಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವತತ್ವದೊಳಗಣ ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯದಿಂದುದಯವಾದ ಮಾಹೇಶ್ವರತತ್ವ,
ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರನಾ ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಯಾದ
ರುದ್ರತತ್ತ್ವದ ಕೋಟ್ಯಾಂಶದತ್ತಣಿಂದ
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣ
ರುದ್ರನೆ ಸರ್ವ ಜಗಜ್ಜನನ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳಂ ಮಾಡುವಾತನು
ಪ್ರಣವ ಸ್ವರೂಪನು ತಾನೆ ನೋಡಾ.
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳು ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪರಾದ ಕಾರಣ ಜಗಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಗಳು
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳಿಂದಾದವೆಂಬುದು ಉಪಚಾರ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಓಂಕಾರದಿಂದವೆ ಚತುಃವೇದಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಆ ಓಂಕಾರದಿಂದವೆ ಉದಾತ್ತಾದಿ ವೇದ ಸ್ವರಂಗಳು
ಷಡಾದಿ ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಓಂಕಾರದಿಂದವೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲು ತೃಣ ಕಡೆಯಾದ
ಸಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಪ್ರಣವ ರೂಪಾದ ಉಮೆಯೆಂಬ ಅಕಾರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ
ಷೋಡಶ ಸ್ವರಾಕ್ಷರಂಗಳಾದವು.
ಜ್ಯೇಷ್ಠೆಯೆಂಬ ಉಕಾರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಕ್ಕೆ ಆದಿಮಧ್ಯಾವಸಾನವಾದ
ಸ್ಪರುಷನಾಕ್ಷರವಿಪ್ಪತ್ತೈದು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಕಾದಿಯೆಂಬ ಮಕಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆದಿ ಕ್ಷಾಂತವಾದ
ದಶ ವ್ಯಾಪಕಾಕ್ಷರಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಇಂತು ಶಕ್ತಿವರ್ಣಂಗಳಿಂದ ಏಕ ಪಂಚಷಡ್ವರ್ಣಂಗಳು
ಪುಟ್ಟಿದವು ನೋಡಾ.
ಇಂತು ಶಕ್ತಿವರ್ಣಂಗಳಿಂದ ಏಕ ಪಂಚಕಳಾ ಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಗಳು.
ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶತ್ಕಳಾ ಬೀಜಂಗಳಾಗಿಹವು ನೋಡಾ.
ಅದರಿಂದವೆ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಗಳೆಂಬ ತ್ರಿದೇವತೆಗಳ
ಷೋಡಶ ದ್ವಾದಶ ಕಳೆಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶತ್ಕಳೆಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
"ತ್ರಿಕೋಣಾಮುಮಯಾ ಸಾರ್ದಂ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ಲೋಚನಃ"
ಸೋಮ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಗಳೆ ನೇತ್ರಂಗಳಾಗಿಹ
ತ್ರಿಲೋಚನನು ತ್ರಿಕೋಣಸ್ಥವಾದ
ಉಮಾಶಕ್ತಿ ಸಮೇತವಾಗಿಹನು ನೋಡಾ.

ಆ ಉಮಾವಲ್ಲಭನೆ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವಾದ;
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಸದ್ಯೋಜಾತ ವಾಮದೇವ ಅಘೋರ ತತ್ಪುರುಷ ಈಶಾನನೆಂಬ
ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದ ಪಂಚ ಭೌತಿಕಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಸದ್ಯೋಜಾತಮುಖದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು,
ವಾಮದೇವಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಅಘೋರಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ತತ್ಪುರುಷಮುಖದಲ್ಲಿ ವಾಯು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಈಶಾನಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಇದು ಕಾರಣ, ಭೌತಿಕ ಜಗವೆಲ್ಲ
ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯವೆಂದರಿವುದು ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ನಿವೃತ್ತಿ ಕಲೆಯೆ ಪೃಥ್ವಿಯೆಂದು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಲೆಯೆ ಅಪ್ಪುವೆಂದು,
ವಿದ್ಯಾಕಲೆಯೆ ಅಗ್ನಿಯೆಂದು,
ಶಾಂತಿಕಲೆಯೆ ವಾಯುವೆಂದು, ಶಾಂತ್ಯತೀತಕಲೆಯೆ ಆಕಾಶವೆಂದು,
ಹೀಂಗೆ ಪಂಚತತ್ವಂಗಳು ಪಂಚಕಲಾ ರೂಪಗಳೆಂದರಿವುದು
ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೯॥

೧೨೧

ಮಲ ಮಾಯಾದಿಗಳು ಅವಯವಂಗಳು
ಸಕಲ ಕರಣಂಗಳಿಲ್ಲದ ಎಲ್ಲಾ ತತ್ವಂಗಳನು
ಮೀರಿದ ಅಜ್ಞಾನವ ಹೊದ್ದದ ಪರಶಿವನು ಅವಿದ್ಯೋಪಾಧಿಕತ್ವದಿಂದ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ತೃಣಾಂತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಜಾಲವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಫಲಂಗಳಿಲ್ಲ, ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ಹೇಂಗೆ ಪರಿವೃತ್ತವಾಯಿತ್ತೆಂದೊಡೆ:
ಬ್ರಹ್ಮ ಹರಿಯು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರು
ಪಶುಗಳು ಮೃಗಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳು
ಶಿವನೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯ ತುಂತುರ್ವನಿಗಳೆಂದರಿವುದು ನೋಡಾ.
ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲಿಹನೆಂದಡೆ:
ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳ ಬಲ್ಲ ನಿರ್ಮಲ ಮತಿಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಇಹಾತನೆಂದರಿಯಲು ಯೋಗ್ಯ ನೋಡಾ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ
ನೊರೆ ತೆರೆ ಬುದ್ಬುಧ ಸೀಕರಾದಿಗಳು ಶರಧಿಯಾಗಲರಿಯವು.
ರವಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರುಚ್ಯಾತಾಪಾದಿಗಳು ರವಿಯಂಶವಾಗಿದ್ದು ರವಿಯಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ ಹಿಮಂಗಳು ಚಂದ್ರ ತಾನೆಯಲ್ಲ.
ಅಗ್ನಿ ಸ್ಫುರಿಸಿದ ಉಷ್ಣರ್ಚಿಧೂಮ್ರಾದಿಗಳು ಪುಟ್ಟ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲ.
ಅವರ ಹಾಂಗೆ ಪರತತ್ವದ ನಾನಾಶಕ್ತಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯದಿಂದ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ತೃಣಾಂತವಾದ ಜೀವ ಜಾಲ ಹುಟ್ಟಿಯು
ಅವು ಪರತತ್ವವೆ? ಅಲ್ಲ.
ಇಂತಪ್ಪ ಜೀವತತ್ವವೆಂದು ಭಾವಿಸೂದು ಭ್ರಾಂತಿಜ್ಞಾನ ನೋಡಾ.
ಜಲಕುಂಭ ಸಹಸ್ರಂಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕುಂಭ ಸಹಸ್ರಂಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿರ್ದೊಡಂ
ಚಂದಿರಬಿಂಬ ಸಹಸ್ರಂಗಳಾಗಿ ಭ್ರಾಂತರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ತೋರುತ್ತಿಹುದಲ್ಲದೆ,
ನಿರ್ಭ್ರಾಂತರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವೊಂದೆ ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ಮರುಸ್ಪಂದದಿಂ ತರಂಗಾದಿ
ನಾನಾಕಾರಂ ತೋರಿದ ಹಾಂಗೆ.
ತನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿಗಳೆಂಬ ವಾಯು ಸ್ಪಂದನದಿಂದ
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಸ್ಫುರಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾಂಶವಾದ ಹಮ್ಮು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು.
ಅದರಿಂದ ಧಾತುಗಳಿಂ ಬದ್ಧವಾಗಿ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ
ಪಂಚಮಹಾಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಪಿಂಡವಾಯಿತ್ತು.
ಅದು ಕಾರಣ, ನಾನು ಜೀವನೆಂದು ಬಗೆದಿಹ ವ್ಯಾಕುಲದಿಂ ನಿರ್ಮಲವಾದ
ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸುಖದುಃಖಂಗಳೊಡನೆ
ಆವಾಗಳು ಕೂಡಿಹ ಜೀವತ್ವ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟುದು
ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೧೦॥

೧೨೨

ಆ ಪಿಂಡ ದಿನಪಲ್ಲಟದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದಂಥ ಲಕ್ಷಣಂಗಳ ಪೇಳ್ವೆ:
ಸ್ತ್ರೀ ರಜಸ್ನಾದ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಶಿಶು ಕಳ್ಳನಹನು.
ನಾಲ್ಕು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಪಾಪಿಯಹನು.
ಐದು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಹನು.
ಆರು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ವ್ರತಗೇಡಿಯಹನು.
ಏಳು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ದಯವುಳ್ಳಾತನಹನು.
ಎಂಟು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ದಾರಿದ್ರನಹನು.
ಒಂಬತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಧನಾಢ್ಯನಹನು.
ಹತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಕಾಮಿಯಹನು.

ಹನ್ನೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಅಕಾಮಿಯಹನು.
ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಕೋಪಿಯಹನು.
ಹದಿಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಪಂಡಿತನಹನು.
ಹದಿನಾಲ್ಕು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ರೋಗಿಯಹನು.
ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ರಾಜನಹನು.
ಹದಿನಾರು ದಿನಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಶಿವಯೋಗಿಯಹನು.
ಇಂತಿವು ಹದಿನಾರು ದಿನದ ಲಕ್ಷಣ.
ಇನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಲಕ್ಷಣವೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಪದ್ಮಿನಿ ಚಂದಿನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಿ ಕಾಮಿನಿ ಪುಷ್ಪಿನಿ ಪ್ರಹರ್ಷಿನಿ
ಅಹಿರಿಣಿ ಕುಮುದಿನಿ ಅಭ್ಯಾಸಿನಿ ವ್ಯಾಪಿನಿ
ವೇದಿನಿ ಮೋಹಿನಿ ವಿಕಾಸಿನಿ ವರ್ತಿನಿ ಪೂರ್ಣಿನಿ
ಇಂತಿವು ಹದಿನೈದು ಸ್ತ್ರೀಲಕ್ಷಣ.
ಇನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಉದಾಸೀನದಿಂ ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ
ಪುಟ್ಟಿದ ಶಿಶುಗಳ ಪರಿಯೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಪುರುಷನಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಮೂತ್ರ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಬಂದು ಕೂಡಿದರೆ
ಕುಷ್ಟನಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವ,
ಮಲಬದ್ಧವಾಗಿ ಕೂಡಿದರೆ ಹೆಡ್ಡನಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವ,
ಮಲಿನನಾಗಿ ಕೂಡಿದರೆ ಏಭ್ಯನಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವ,
ದುರ್ಗಂಧಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿದರೆ ಮೈನಾರುವ ಪುಟ್ಟುವ.
ಇನ್ನು ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀ ಉದಾಸೀನವ ಮಾಡಿ ಕೂಡಿದ ಮಕ್ಕಳ ಲಕ್ಷಣವೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಪುರುಷನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕೂಡಿದರೆ ಕುರುಡನಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವ.
ಕಾಲು ಕೈಮುದಡಿ ಕೂಡಿದರೆ ಹೆಳವನಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವ.
ನಡಗುತ್ತ ಕೂಡಿದರೆ ಕ್ಷಯರೋಗಿ ಪುಟ್ಟುವ.
ಅಂಜುತ್ತ ಅಳುಕುತ್ತ ಕೂಡಿದರೆ ವ್ಯಾಧಿಪೀಡಿತ ಪುಟ್ಟುವ.
ಇನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ
ಸ್ವರಭೇದದಿಂದ ಪುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳ ತೆರನೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸೂರ್ಯಸ್ವರ ಪುರುಷನಿಗೆ ಚಂದ್ರಸ್ವರ
ನಡೆವಾಗ ಕೂಡಿದರೆ ಗಂಡು ಮಗ ಪುಟ್ಟುವ.
ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸೂರ್ಯಸ್ವರ ನಡೆವಾಗ ಕೂಡಿದರೆ
ನಪುಂಸಕ ಪುಟ್ಟುವ.
ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗವ ಪುರುಷ ಮಾಡುವಾಗ
ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಚಂದ್ರಸ್ವರ ನಡೆವಾಗ ಕೂಡಿದರೆ ಶಿಖಂಡಿ ಪುಟ್ಟುವ.
ಇಬ್ಬರ ಮಿಶ್ರದಿಂ ಕುಬ್ಜನಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವ.

ಇನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಚಿತ್ತಪಲ್ಲಟವಾಗಿ ಕೂಡಿದರೆ
ಮಕ್ಕಳ ವಿವರವೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಪುರುಷನ ಚಿತ್ತ ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಮೇಲಿರ್ದು
ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ತ ಅನ್ಯ ಪುರುಷರ ಮೇಲಿರ್ದು ಕೂಡಿದರೆ
ಪಾರದ್ವಾರಿ ಮಗ ಪುಟ್ಟುವ.
ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ತ ಅನ್ಯ ಪುರುಷನ ಮೇಲಿರ್ದು
ಪುರುಷನ ಚಿತ್ತ ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಮೇಲಿರ್ದು ಕೂಡಿದರೆ
ಜಾರೆ ಮಗಳು ಪುಟ್ಟುವಳು.
ಪುರುಷನ ಚಿತ್ತ ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಮೇಲಿರ್ದು
ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ತ ಅನ್ಯ ಪುರುಷನ ಮೇಲಿರ್ದು ಕೂಡಿದರೆ
ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟುವರು.
ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಚಿತ್ತ ಸಮರತಿಯಿಂದ
ಕೂಡಿದರೆ ಸರ್ವಸಂಪನ್ನರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟುವವು.
ಇನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ವಿಕಾರ ಚೇಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದರೆ
ಮಕ್ಕಳ ವಿವರವೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಪುರುಷ ಅಂಗವಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗವಿಕಾರಿಯಾಗಿ
ಕೂಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಿ ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟುವವು.
ಪುರುಷ ಲಿಂಗವಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಅಂಗವಿಕಾರಿಯಾಗಿ
ಕೂಡಿದರೆ ಜ್ಞಾನಿ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವವು.
ಸ್ತ್ರೀ ಪುರಷರಿಬ್ಬರು ಅಂಗವಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೂಡಿದರೆ
ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವರು.
ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಲಿಂಗಧ್ಯಾನಿಗಳಾಗಿ ಕೂಡಿದರೆ
ಲಿಂಗಾಂಗವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟುವರು.
ಇನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಸಂಗದಿಂದ ಪಿಂಡವಾದ ವಿವರ:
ಎಲು ನರ ರೋಮ ಈ ಮೂರು ಪುರುಷನಿಂದಾದವು.
ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಚರ್ಮ ಈ ಮೂರು ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದಾದವು.
ಶುಕ್ಲ ಶ್ರೋಣಿತ ಕೂಡಿ ಬಲಿದು ಜೀವನು ಸಹಿತ
ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಪಿಂಡವಾಯಿತ್ತು.
ಆಗಲೊಡನೆ ಶಿವನು ಲಿಂಗಲಿಖಿತವ ಬರೆವನು.
ಸಾಕ್ಷಿ :
ಆಯುಃ ಕರ್ಮಂಚ ವಿತ್ತಂಚ। ವಿದ್ಯಾ ನಿಧಾನಮೇವಚ।
ಪಂಚೈತಾನಿ ಲಿಖಿತಾನಿ। ಗರ್ಭತಸ್ಯಾಪಿ ದೇಹಿನಾಂ॥
ಎಂದಾ ಪಿಂಡದ ನಿಟಿಲತಟ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆವನು.

ಆ ಪಿಂಡ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವ ಭೇದ ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ:
ಪುರುಷನ ವೀರ್ಯ ಘನವಾದರೆ ಗಂಡುಮಗ ಹುಟ್ಟುವ.
ಸ್ತ್ರೀ ಶ್ರೋಣಿತ ಘನವಾದಡೆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಪುಟ್ಟುವಳು.
ಎರಡು ಸಮರಸವಾದರೆ ನಪುಂಸಕ ಪುಟ್ಟುವ.
ಇನ್ನು ಶುಕ್ಲ ಶ್ರೋಣಿತ ಕೂಡಿ ಶಿಶು ಬಲಿವ ವಿವರ:
ಪ್ರಥಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಲವಲವಹುದು.
ಏಳು ದಿನಕ್ಕೆ ಬಬ್ಬುಳಿಕೆಯಹುದು.
ಹದಿನಾಲ್ಕು ದಿನಕ್ಕೆ ರಕ್ತ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗುವುದು.
ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ದಿನಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ಅಂಕುರ ತೋರ್ಪವು.
ಏಕ ಮಾಸಕ್ಕೆ ಅಖಿಳ ಮೊಳೆ ತೋರ್ಪವು.
ಎರಡು ಮಾಸಕ್ಕೆ ಅವಯವಂಗಳು ತೋರ್ಪವು.
ತ್ರಿಮಾಸಕ್ಕೆ ಸಂದುಗಳು ತೋರ್ಪವು.
ಚತುಃಮಾಸಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಬೆರಳು ಜಠರ ಕಟಿಗಳು ಬಲಿವವು.
ಪಂಚಮಾಸಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮೂಗು ಕಿವಿ
ಅಧರ ರೋಮಂಗಳು ತೋರ್ಪವು.
ಷಣ್ಮಾಸಕ್ಕೆ ಅಸ್ಥಿ ನಖ ತೋರ್ಪವು.
ಸಪ್ತಮಾಸಕ್ಕೆ ಉದರಾಗ್ನಿ ಪುಟ್ಟುವದು.
ಆ ಉದರಾಗ್ನಿ ಪುಟ್ಟಲೊಡನೆ ಗುಹ್ಯ ಪುಟ್ಟುವದು.
ಗುಹ್ಯ ಪುಟ್ಟಲೊಡನೆ ಶಿಶು ತಾಯಿ ಕೊಂಡ ಆಹಾರ ರಸವು
ನಾಭಿ ಸೂತ್ರದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದುತ್ತಿಹುದು.
ಅಷ್ಟಮಾಸಕ್ಕೆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಸರ್ವಸಂಧಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು ನವದ್ವಾರದ ಕದಂಗಳು ತೆಗದು
ಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಪುಟ್ಟುವವು.
ಇನ್ನು ನವಮಾಸಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ
ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮಂಗಳನರಿವನು.
ಅರಿಯಲೊಡನೆ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನಾ ಪಿಂಡಕ್ಕೆ
ಮಾಯಾ ಮನವ ತಂದೊಡ್ಡುವನು.
ಒಡ್ಡಲೊಡನೆ ವಾಯುವಶದಿಂದ ಜನನಿಯ ಜಠರದಿ ಜನಿಸಿದನು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಮೃತಸ್ಸಾಹಂ ಪುನರ್ಜಾತೋ। ಜಾತಶ್ಚಾಹಂ ಪುನಃ ಸ್ಮೃತಃ।
ನಾನಾ ಯೋನಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ। ಮಾಯಾ ಪೃಷ್ಟಾನಿ ಯೋನಿಜಃ॥
ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವನು.
ಜನಿಸುವ ಕಾಲ ವೇಳೆಗಳ ಪೇಳ್ವೆ:

ಉದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಕೋಪಿಯಹನು.
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಪಾಪಿಯಹನು.
ಅಸ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಕುತಾಪಿಯಹನು.
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಶಾಂತಿವುಳ್ಳಾತನಹನು.
ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಸಮತೆವುಳ್ಳಾತನಹನು.
ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದರೆ ಸರ್ವಗುಣವುಳ್ಳಾತನಹನು.
ಇನ್ನಾ ಪಿಂಡಕ್ಕೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾವಾವವೆಂದರೆ:
ಶ್ರೋತ್ರ ತ್ವಕ್ಕು ನೇತ್ರ ಘ್ರಾಣ ಜಿಹ್ವೆ ಇಂತೀ ಐದು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು.
ಇನ್ನು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ: ವಾಕು ಪಾಣಿ ಪಾದ ಪಾಯು ಗುಹ್ಯ
ಇಂತೀ ಐದು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು.
ಇನ್ನು ದಶವಾಯು–
ಪ್ರಾಣ ಅಪಾನ ವ್ಯಾನ ಉದಾನ ಸಮಾನ ನಾಗ ಕೂರ್ಮ ಕೃಕರ ದೇವದತ್ತ
ಧನಂಜಯ ಇಂತಿವು ದಶವಾಯುಗಳು.
ಇನ್ನು ಪಂಚಕರಣಂಗಳು–
ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ ಜೀವನೊಳಗಾಗಿ
ಇಂತೀ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವವೆಲ್ಲವು ಕೂಡಿ ದೇಹವಾಯಿತ್ತು.
ಆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮಾನ ಪಿತ್ತ, ಆರು ಮಾನ ಶ್ಲೇಷ್ಮ,
ಆರು ಬಳ್ಳ ರಕ್ತ, ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಶುಕ್ಲ.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲವು ಕೂಡಿ ಸ್ಥೂಲವಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಲ್ಲ
ಬಾಲನಲ್ಲ ವೃದ್ಧನಲ್ಲದೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣು.
ಅಸ್ಥಿ ಮಾಂಸ ಸಹಿತ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಿಸಿಗೆ.
ಅಂತಪ್ಪ ಶರೀರಕ್ಕುಳ್ಳಂಥ ಸಂದು ನಾಡಿಗಳು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಎರಡು ಸಾವಿರ ಸಂದು ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ನಾಡಿ
ಇಂತಿವೆಲ್ಲ ಸಹವಾಗಿ ಪಿಂಡರೂಪಾಗಿಹುದು.
ಇನ್ನಾ ಶಿಶು ಆವ ಕರ್ಮದಿಂದೇನಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವನೆಂದರೆ:
ತಾ ಬಾಹಂಥಾ ಯುಗಂಗಳೆಂತೆಂದೊಡೆ–
ಅನಂತ ಅದ್ಭುತ ತಮಂಥ ತಾರಜ ತಂಡಜ
ಭಿನ್ನಜ ಭಿನ್ನಾಯುಕ್ತ ಅವ್ಯಕ್ತ ಅಮದಾಯುಕ್ತ ಮಣಿರಣ
ಮಾನ್ಯರಣ ವಿಶ್ವಾರಣ ವಿಶ್ವಾವಸು ಅಲಂಕೃತ
ಕೃತಯುಗ ತ್ರೇತಾಯುಗ ದ್ವಾಪರ ಕಲಿಯುಗ
ಇಂತೀ ಅಷ್ಟಾದಶ ಯುಗಂಗಳೊಳಗೆ ಹೋಗಿಹನೆಂದಡೆ

"ಸಪ್ತ ಜನ್ಮಕೃತಂ ಪಾಪಂ। ಮನುಷ್ಯ ಲಭತೇ ನರಃ।
ಕರ್ಮಾಣಾಂ ಜಾಯತೇ ಲೋಭಂ। ಕರ್ಮಾಣಾಂ ಉತ್ತಮಾಂಗತಃ॥"
ಇದು ಕಾರಣ ಸುಕರ್ಮದಿಂದ
ದೇವಜಾತ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ.
ದುಃಕರ್ಮದಿಂದ ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ
ಯೋನಿ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ.
ಇಂತಪ್ಪ ಜೀವ ರಾಶಿಗಳೊಳಗೆ ಸುಖವನು
ಪೂರ್ವಕರ್ಮದಿಂದೆ ಉಂಬನು.
ಇನ್ನು ಊಡಿಸುವಂತ ತಾಪತ್ರಯಂಗಳೆಂತೆಂದಡೆ:
ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಧಿಭೌತಿಕ ಆಧಿದೈವಿಕ ಇಂತೀ ತಾಪತ್ರಯದಿಂದ
ನೊಂದು ಬೆಂದು ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಜೀವನು
ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಗಳೊಳಗೆ ಬಹನು.
ಇನ್ನು ಅಂಡಜ ಶ್ವೇದಜ ಉದ್ಭಿಜ ಜರಾಯುಜ
ಇಂತೀ ಚವುರಾಸಿಗಳುಂಟು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಏಳುಲಕ್ಷ ಜಲದಲ್ಲಿ, ಏಳುಲಕ್ಷ ಮಾರುತಂಗಲ್ಲಿ,
ಎಂಟುಲಕ್ಷ ತರುಗಳಲ್ಲಿ, ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ನಾಲ್ಕು ಪಾದದಲ್ಲಿ,
ಹನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ. ಇಂತಿವೆಲ್ಲವೊಂದೆ ರಾಶಿಯೆನಿಸೂದು.
ಇನ್ನು ಹನ್ನೊಂದುಲಕ್ಷ ಮಾನವರಾಶಿ, ಹದಿನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ದೇವರಾಶಿ,
ಹದಿನೈದುಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿ,
ಇಂತಿವೆಲ್ಲ ಚವುರಾಶಿಗಳೆನಿಸುವರು.
ಅವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಯೋನಿ ಮುಖ ಜೀವಿಗಳು.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳೊಳಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಹುಟ್ಟದ ಯೋನಿಯಿಲ್ಲ,
ಮೆಟ್ಟದ ನೆಲನಿಲ್ಲ, ಉಣ್ಣದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ, ಕಾಣದ ಸುಖದುಃಖವಿಲ್ಲ.
ಯಾತಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಜಲ್ಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೂರ್ವಸುಕೃತ ಫಲದಿಂದ
ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರಾಗಿರ್ದು ನರಕೋತ್ತರವ ಮಾಡಿ
ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಭೋಗಂಗಳನ್ನು ಮೇಲಣ ಮುಕ್ತಿಯ ಫಲವನು
ಅವ ಪಡೆವ ತೆರಹೇಂಗೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ
ಮಹಾ ಸದ್ಗುರುವನರಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು
ಎಲೆ ಶ್ರೀಗುರುವೆ ಎನ್ನ ಕರ್ಮವಿಮೋಚನವ ಮಾಡೆಂದು
ಪಾದವ ಪಿಡಿವನು.
ಆ ಶ್ರೀಗುರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ನೋಡಿ, ನಸುನಕ್ಕು
ಮಗನೆ ಬಾಯೆಂದು ಹಸ್ತ ಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗವ ಮಾಡಿ
ಮಾಂಸ ಪಿಂಡವ ಕಳೆದು ಮಂತ್ರಪಿಂಡವ ಮಾಡಿದರೆ

ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರಿಯಾಗಿ
ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ದಂಡಪ್ರಣಮವ ಮಾಡಲೊಡನೆ
ಜನನ ಮರಣ ಭವದುಃಖವೆಲ್ಲಾ ಓಡಿದವು ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ॥೧೧॥

೧೨೩

"ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಯೋರೈಕ್ಯಂ। ಲಿಂಗಸೂತ್ರಾತ್ಮನೋರಪಿ।
ಸಾಮವ್ಯಕೃತಯೋರೈಕ್ಯಂ। ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ಪರಮಾತ್ಮನೋ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಕಠಿಣ ರಸ ಉಷ್ಣ ಚಲನೆ ಶೂನ್ಯವೆಂಬವರಲ್ಲಿ ಪಂಚಭೂತಂಗಳಿಹವು.
ಅತಳಲೋಕ ಅರೆಪಾದದಲ್ಲಿ, ವಿತಳಲೋಕ ಮೇಗಾಲಲ್ಲಿ
ಸುತಳಲೋಕ ಕಿರುದೊಡೆಯಲ್ಲಿ,
ಮಹಾತಳಲೋಕ ಮಣಿಪಾದದಲ್ಲಿ,
ತಳಾತಳಲೋಕ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ, ರಸಾತಳಲೋಕ ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿ,
ಪಾತಾಳಲೋಕ ಕಟಿಯಲ್ಲಿ, ಭೂಲೋಕ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ,
ಭುವರ್ಲೋಕ ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ, ಸುವರ್ಲೋಕ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ,
ಮಹರ್ಲೋಕ ಕಂಠದಲ್ಲಿ, ಜನರ್ಲೋಕ ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ,
ತಪರ್ಲೋಕ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ, ಸತ್ಯರ್ಲೋಕ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ,
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳವೆಂಬ ತ್ರಿಲೋಕವಿಹವು.
ಶಿಖಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಮೇರುವಿಹುದು,
ಆಧಾರಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ ಪರ್ಯಂತರವಾದ ಸಪ್ತಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಕುಲಪರ್ವತಂಗಳಿಹವು.
ಅಸ್ಥಿ ನರ ಮಾಂಸ ಮಜ್ಜೆ ಮೇದಸ್ಸು ಚರ್ಮ ಕರುಳುಗಳೆಂಬರಲ್ಲಿ
ಸಪ್ತ ದ್ವೀಪಂಗಳಿಹವು.
ಮೂತ್ರ ರಕ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಪಿತ್ತ ಶ್ವೇತ ಶುಕ್ಲ ರಸವೆಂಬವರಲ್ಲಿ
ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳಿಹವು.
ನಾದಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಹನು,
ಬಿಂದುಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಹನು,
ಲೋಚನದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳನಿಹನು,
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬುಧನಿಹನು,
ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಹನು,
ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನಿಹನು,
ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಶನಿಯಿಹನು,
ಮುಖದಲ್ಲಿ ರಾಹುವಿಹುದು,

ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕೇತುಯಿಹುದು,
ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಆತ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮನದಲ್ಲಿಹುದು.
ಭಾವದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತಂಗಳಿಹವು.
ಅಷ್ಟಮದಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಹರು.
ಸತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ ತ್ರಿಗುಣಂಗಳಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರರೆಂಬ ತ್ರಿದೇವತೆಗಳಿಹರು.
ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಮೂರುಕೋಟಿ ದೇವರ್ಕಳಿಹರು.
ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರುವತ್ತಾರುಕೋಟಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಹರು.
ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖದಾತ್ಮರುಗಳಿಹರು.
ಕರಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರುವತ್ತು ಆರು ಕೋಟಿ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಿಹವು.
ರೋಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಮರ ಗಿಡ ತೃಣಂಗಳಿಹವು.
ಉಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳಿಹವು.
ನಾದದಲ್ಲಿ ವೇದಂಗಳಿಹವು, ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯರಿಹರು,
ಕ್ಷಮೆಯಲ್ಲಿ ಅರುವತ್ತು ಕೋಟಿ ಮುನಿಗಳಿಹರು.
ಅವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಿಹಳು, ಮನದಲ್ಲಿ ಕಾಮನಿಹನು,
ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ ಯಮನಿಹನು, ಮಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕ ಪತಂಗಳಿಹವು.
ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಂಗಳಿಹರು, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನಿಹನು,
ಯುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಷಣ್ಮುಖನಿಹನು, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಕನಿಹನು.
ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಹನು, ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಉಮೆಯಿಹಳು,
ಸುಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನಿರ್ದು
ತನ್ನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನು
ತೋರಿಸಿ ಅಡಗಿಸಿ ಶಿವ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಿಹನು.
ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತೋರದೆ ಅಡಗದೆ
ನಿಃಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನಿರವಯವಾಗಿ ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿ
ಇರುತ್ತಿಹುದಾ ಬ್ರಹ್ಮವು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೨॥

೧೨೪

"ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಚಕ್ರದಂಡಃ ಶತಧೃತಿಭವನಾಂಭುರುಹೋ ನಾಲದಂಡಃ।
ಕ್ಷೋಣೀನೌ ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚಕ್ರಾಕ್ಷದಂಡಃ ಸ್ತ್ರೀಭುವನ ವಿಜಯ ಸ್ತಂಭದಂಡೋಽಂಘ್ರೀದಂಡಃ।
ಶ್ರೇಯಸ್ತ್ರೈವಿಕ್ರಮಸ್ತೇ ವಿದಧತು ವಿಭುದದ್ವೇಷಿಣಾಂ ಕ್ಷರದಮರ ಸರಿತ್ಪಟ್ಟಿಕಾ
ಕಾಲದಂಡಃ॥"
ಚೌಷಷ್ಟಿ ಕಿತ್ತ ಭುದತ್ತರು ವಿಭವತ್ತದ್ವಿತಿಯಾಗಿ ಕಾಲದಂಡ
ಧರೆಯಿಂದಂ ತೊಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ

ಸಿಡಿಲು ಮಿಂಚು ಮುಗಿಲುಗಳಿಹವು.
ಅವರಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಸಾವಿರದ
ಮುನ್ನೂರರುವತ್ತೇಳು ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಲೋಕವಿಹುದು.
ಅದರಿಂದಂ ಮೇಲೊಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಹನು.
ಆ ಸೂರ್ಯನಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಎರಡುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಹನು.
ಆ ಚಂದ್ರನಿಂದಂ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳನಿಹನು.
ಆ ಮಂಗಳನಿಂದ ಮೇಲೆ ಎಂಟುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಬುಧನಿಹನು.
ಆ ಬುಧನಿಂದ ಮೇಲೆ ಹದಿನಾರುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಹನು.
ಆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೂವತ್ತೆರಡುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನಿಹನು.
ಆ ಶುಕ್ರನಿಂದ ಮೇಲೆ ಅರವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಶನಿಯಿಹನು.
ಆ ಶನಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದುಕೋಟಿಯು
ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ರಾಹು ಕೇತುಗಳಿಹವು.
ಆ ರಾಹು ಕೇತುಗಳಿಂದ ಮೇಲೆರಡು ಕೋಟಿಯುಂ
ಐವತ್ತಾರು ಲಕ್ಷಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಿನಿ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಿಹವು.
ಆ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಐದು ಕೋಟಿಯುಂ
ಹನ್ನೆರಡುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ವರುಣನಿಹನು.
ಆ ವರುಣನಿಂದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಕೋಟಿಯುಂ
ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳಿಹರು.
ಆ ಋಷಿಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತುಕೋಟಿಯುಂ
ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧ ದೇವತೆಗಳಿಹರು.
ಆ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ವತ್ತು ಕೋಟಿಯುಂ
ತೊಂಬತ್ತಾರುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಕಳಿಹರು.
ಆ ದೇವರ್ಕಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಎಂಬತ್ತೊಂದು ಕೋಟಿಯುಂ ತೊಂಬತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ
ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಿಹರು.
ಆ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಿಂದ ಮೇಲೆ ನೂರಾ ಅರುವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿಯು
ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಸೇನಮಹಾಸೇನರಿಹರು.
ಆ ಮಹಾಸೇನರಿಂದ ಮೇಲೆ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಕೋಟಿಯು ಅರುವತ್ತೆಂಟು ಲಕ್ಷ
ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಕೃತರೆಂಬ ಮುನಿಗಳಿಹರು.
ಅವರಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಕಾಳರಾತ್ರಿಗಳು ಪರ್ವಿಕೊಂಡಿಹವು.
ಇಂತು ಧರೆಯಿಂದಾಕಾಶ ಉಭಯ ಕೂಡಲು
ಆರುನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕೋಟಿಯುಂ ಐವತ್ತೈದು ಲಕ್ಷವು ತೊಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ
ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣಿನಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಮಹಾಲೋಕವಿಹುದು.

ಆ ಲೋಕದಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವಿಹುದು.
ಅವು ದೇವರ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹವು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಅತಳಲೋಕ ದೇವರ ಬಸುರಲ್ಲಿಹುದು
ವಿತಳಲೋಕ ದೇವರ ಕಟಿಯಲ್ಲಿಹುದು
ಸುತಳಲೋಕ ದೇವರ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿಹುದು
ಮಹೀತಳಲೋಕ ದೇವರ ಜಾನುವಿನಲ್ಲಿಹುದು
ತಳಾತಳಲೋಕ ದೇವರ ಜಂಘೆಯಲ್ಲಿಹುದು
ರಸಾತಳಲೋಕ ದೇವರ ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿಹುದು
ಪಾತಾಳಲೋಕ ದೇವರ ಪಾದದಲ್ಲಿಹುದು.
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಕೆಳಗುಳ್ಳ ಲೋಕವ ಆತನೆ ಬಲ್ಲ.
ಭೂಲೋಕ ದೇವರ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿಹುದು
ಭುವರ್ಲೋಕ ದೇವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಹುದು
ಸುವರ್ಲೋಕ ದೇವರ ಭುಜದಲ್ಲಿಹುದು
ಮಹರ್ಲೋಕ ದೇವರ ಕಂಠದಲ್ಲಿಹುದು
ಜನರ್ಲೋಕ ದೇವರ ತಾಲವ್ಯದಲ್ಲಿಹುದು
ತಪರ್ಲೋಕ ದೇವರ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿಹುದು
ಸತ್ಯರ್ಲೋಕ ದೇವರ ಉತ್ತಮಾಂಗದಲ್ಲಿಹುದು.
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಮೇಲುಳ್ಳ ಲೋಕವ ಆತನೆ ಬಲ್ಲನು.
ಇಂತೀ ಈರೇಳು ಲೋಕವು ತಾನೆಯಾಗಿಹ ಮಹಲಿಂಗವ
ಅಡಗಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಅತುಳ ಬಲ್ಲಿದರು ಕೆಲಬರುಂಟೆ?
ಅಡಗುವನು ಮತ್ತೊಂದು ಪರಿಯಲ್ಲಿ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಅಡರಿ ಹಿಡಿಯಲುಬಹುದು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ
ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಸದಾಚಾರವನರಿದು ಪಾಪಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ–
ಮಾಯವನುಣ್ಣದೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನಮಂ ಬೆರಸದೆ
ಅಲ್ಲದುದಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಲ್ಲದುದನೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವೆಂದು
ಓಂ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನೋದಿದ ಬಳಿಕ ಒಂದೆ ರೂಪಾಗಿಹ
ನಾ ಎಂಬಕ್ಷರವನೋದಿದ ಬಳಿಕ ಸಂಗವಾದ
ಮ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನೋದಿದ ಬಳಿಕ ಮಗನಾಗುತಿರ್ಪ
ಶಿ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನೋದಿದ ಬಳಿಕ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಪ್ಪ
ವಾ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನೋದಿದ ಬಳಿಕ ದೇವನ ವದನದಿ ಬಂದಿಪ್ಪ
ಯ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನೋದಿದ ಬಳಿಕ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಅಂಗೈಯ್ಯೊಳಗಿಪ್ಪ.

ಇಂತೀ ಈರೇಳು ಲೋಕವ ತನ್ನೊಳಗಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ
ಮಹಾಲಿಂಗವು ಭಕ್ತರ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದನಾಗಿ
ಅವರ ನಡೆ ನುಡಿ ಪಾವನ
ಅವರ ಶ್ರೀ ಚರಣವ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೩॥

೧೨೫

ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಂಗಳನು
ಅಖಿಳ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳನು
ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳನು
ಸಪ್ತ ದ್ವೀಪಂಗಳನು
ಸಪ್ತ ಕುಲಪರ್ವತಂಗಳನು
ಸಮಸ್ತ ಗ್ರಹರಾಸಿ ತಾರಾಪಥಂಗಳನು
ರಚಿಸಿದಾತನು ನೀನೆ ದೇವಾ.
ಅವೆಲ್ಲವನು ಸಂಹರಿಸುವಾತ ನೀನೆ ದೇವಾ.
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವೆಂಬ ಈ ತ್ರಿವಿಧದಿಂದ
ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನದೊಳಗಿರುವ ಸಚರಾಚರ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯ
ಕೈಯಿಂದಾಗುಮಾಡಿದೆಯಯ್ಯಾ ಶೂನ್ಯನಾಥ. ॥೧೪॥

೧೨೬

ಮಹದಾದಿ ತತ್ವಂಗಳಿಗೂ, ಪಂಚಸಾದಾಖ್ಯಂಗಳಿಗೂ
ಪಂಚಕಲೆಗಳಿಗೂ, ಮೂವತ್ತಾರು ತತ್ವಂಗಳಿಗೂ
ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳಿಗೂ, ಸಪ್ತ ದ್ವೀಪಂಗಳಿಗೂ
ಸಪ್ತ ಕುಲಪರ್ವತಂಗಳಿಗೂ, ಸಮಸ್ತ ಗ್ರಹರಾಶಿಗಳಿಗೂ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಗವಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೂ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಕುಕ್ಕುಟ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೂ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ವಟವೃಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೂ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಔದುಂಬರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೂ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಕಪಿತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೂ
ಇಂತಿವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಲಯವಾಗಿರ್ದಾತನು ನೀನೆ ಅಯ್ಯಾ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಆ ನಿರಾಳ ವೃಕ್ಷದ ಪಂಚಶಾಖೆಗಳೆ
ಪಂಚಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಗಳು ನೋಡಾ.

ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮರು, ಅನಂತ ಕೋಟಿ ವಿಷ್ಣುಗಳು
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ದೇವೇಂದ್ರರು
ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಕೋಟಿ ರಾಜಋುಷಿಯರು
ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಋುಷಿಯರು
ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಕೋಟಿ ದೇವಋುಷಿಯರು
ಇವರೆಲ್ಲ ಕೋಟಲೆಗೊಳಗು.
ಅಂಗಾಲ ಕಣ್ಣವರು, ಮೈಯಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣವರು,
ನಂದಿವಾಹನ ರುದ್ರರು, ಗಂಗೆವಾಳುಕ ರುದ್ರರು,
ಇವರೆಲ್ಲರು ಬುಡಮೇಲೆ ಹೂವು ಚಿಗುರು
ಅಖಿಳ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಲ್ಲಿಹ ಸಚರಾಚರಂಗಳು
ಇಂತೀ ಸಚರಾಚರಂಗಳು
ನಿತ್ಯಾನಂದ ವೃಕ್ಷವ ಸ್ವೀಕರಿಸಲರಿಯದೆ ಮಾಯಾವಶವಾಗಿ
ಸಾವುತ್ತ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹ ಕಾರಣ
ಆನಂದ ಮೂಲ ಗುಣ ಪಲ್ಲವ ತತ್ವ ಶಾಖೆ
ವೇದಾಂತ ಪುಷ್ಪ ಫಲ ಮೋಕ್ಷ ರಸಾದಿ ಪೂರ್ಣಂ
ಚೇತೋ ವಿಹಂಗ ಶಿವ ಕಲ್ಪತರುವಿಹಾಯ
ಸಂಸಾರ ಶುಷ್ಕ ವಿಟಪಿಕಿವಿದಂ ಕರೋತಿ॥
ಜೀವನೆಂಬ ಪಕ್ಷಿ ಭವದ ತರುವನಾಶ್ರೈಸಿದ ಕಾರಣವೇನು ಹೇಳಾ
ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೧೫॥

೧೨೭

ಅಂಧಕಾರವೆಂಬ ಗಹ್ವರದೊಳಗೆ ನಿದ್ರೆಯೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿ ಗ್ರಹಿಸಿ
ವೀರರ ಹುಚ್ಚು ಮಾಡಿ, ಧೀರರ ಧೃತಿಗೆಡಿಸಿ,
ಶಾಪಾನುಗ್ರಹ ಸಮರ್ಥರ ಸಂತಿರಿಸಿ
ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ ಜೀವವ ನಾಶವ ಮಾಡುತ್ತಿಹಳು ನೋಡಯ್ಯ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೬॥

೧೨೮

ಎಲುವಿನ ಹಂಜರ, ಕರುಳ ಜಾಳಿಗೆ,
ಅಮೇಧ್ಯದ ಹುತ್ತು, ಮೂತ್ರದ ಬಾವಿ,
ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ಕೆಸರು, ಕೀವಿನ ಸೋನೆ,
ನೆತ್ತರದ ಮಡು, ನಾಡಿಗಳ ಸುತ್ತುವಳ್ಳಿ,

ಪ್ರಾಣ ನೇಣ ಜಂತ್ರ, ಮಾಂಸದ ಘಟ್ಟಿಯ ತೆಪ್ಪ,
ಕಿಸುಕುಳದ ಹೇಸಿಕೆ, ಅತಿಹೇಯದ ಮಾಂಸಿಕೆ ರೋಮ,
ತೊಗಲ ಪಾಕುಳ, ಕ್ರಿಮಿಯ ಸಂಕುಳ,
ಬಲಿದ ಪರ ರೇತೋ ರಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಿತ
ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯದ ಬೀಜ, ಆದಿವ್ಯಾಧಿಯ ತವರ್ಮನೆ,
ವಿಷಯ ಭವದುಃಖದಾಗರ, ಮೋಹದ ಬಲೆ,
ಈ ಹೀಂಗಾಗಿಯು ತೋರಿ ಕೆಡುವ ತನು.
ಇದ ನೀನೆಂದು ನಿನ್ನದೆಂದು ಮಾಡಬಾರದ ಪಾಪಂಗಳಂ ಮಾಡಿ,
ನಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಭವಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು, ದೇಹದಿಚ್ಛೆಗೆ ಸಂದು,
ಹೂಸಿ ಮೆತ್ತಿ ಹೊದಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ದೇಹಗೊಂಡು ಮರವೆ
ಅಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವಾಗ ಅಡ್ಡ ಬಪ್ಪವರಾರು ಹೇಳಾ
ಎಲೆ ಮರುಳೆ?
ಅಹಂ ಮಮತೆಯಂ ಮರದು,
ದೇಹದಿಚ್ಛೆಯಂ ಬಿಟ್ಟು, ಸೋಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿಯೆಂದು
ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಸುಖವ ಮಾಡಿಕೋ ಎಲೆ ಮರುಳೆ.
ಬೇಡ ಮಾಯಾ ಮೋಹ ಕೆಡುವೆ
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು ತಿಳಿದು ನೋಡಾ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೧೭॥

೧೨೯

ದೊಡ್ಡವೆರಡು ಕಂಬದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವೆರಡು ಕಂಬ,
ಈ ನಾಲ್ಕರ ಮಧ್ಯದ ಮನೆ.
ಅಸ್ಥಿಗಳು, ನರದ ಕಟ್ಟು, ಮಜ್ಜೆಯ ಸಾರ,
ಮಾಂಸದ ಗೋಡೆ, ಚರ್ಮದ ಹೊದಕೆ, ಶ್ರೋಣಿತದ ಸಾರಣೆ,
ಶುಕ್ಲದ ಕಂಬದಿಂದ ಇಪ್ಪುದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರದ ಮನೆ ನೋಡಾ.
ಆ ಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪದ ಬಾಗಿಲು,
ಕೀಳು ಮೇಲೆಂಬವೆರಡು ಕದ,
ಇಡಾಪಿಂಗಳವೆಂಬೆರಡು ಅಗುಳಿ,
ಬಾಹಳ ಮೃದು ಕಠಿಣದ ಭೇದ ನೋಡಾ.
ಇತ್ತಲೆಯ ಮೇಲಿಪ್ಪ ಸುಷುಮ್ನನಾಳದ ಭೇದವ ಮುಚ್ಚಿ,
ದಿವ ರಾತ್ರೆಯಂ ಮರದು,
ಅರಿವಿನ ಉಭಯದ ಕದ ಕೆಟ್ಟು
ಮನೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಮನೆಗೆ ಮರಳೂದು ತಪ್ಪದು.

ಈ ಮನೆಗೆ ಮರಳದಂತೆ ಮಾಡು
ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವದಹನದೊಡೆಯ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ. ॥೧೮॥

೧೩೦

ಪ್ರಳಯಕಾಲ ವಿಜ್ಞಾನಕಾಲರೆಂಬವರಿಗೆ
ಪ್ರಪಂಚು ನಿಃಪ್ರಪಂಚು ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ಥಾನಂಗಳಾವವೆಂದಡೆ:
ಆಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಾದಿ ಕ್ರೀಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವ್ಯಸನ ಮೋಹಾದಿ ಗುಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ನಾಭಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಮೋ ಮೋಹಾದಿ ಗುಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಉದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆ
ಮೊದಲಾದ ಗುಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಇಂತೀ ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರ ಗುಣಸಂಪನ್ನನೆ
ಪ್ರಳಯಕಾಲನೆಂಬ ಜೀವನು ನೋಡಾ.
ಇನ್ನು ಹೃದಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಶಾಂತ್ಯಾದಿ
ಸುಗುಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಕಂಠಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರುಣರಸಾಬ್ಧಿ ಶಕ್ತಿ ವಿರಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ
ಗುಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಭ್ರೂಮಧ್ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಬುದ್ಧಿ ಸಮರ್ಥಿಕೆ
ಮೊದಲಾದ ಗುಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಶೂನ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತ ತತ್ವ ಸದಾನಂದ ಗುಣಂಗಳು ಪುಟ್ಟಿದವು.
ಇಂತೀ ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರ ಗುಣ ಸಮೇತರು
ವಿಜ್ಞಾನಕಲರೆಂಬ ಜೀವರು ನೋಡಾ.
ಅದು ಕಾರಣ ಹೃದಯ ಕಮಲ ಮಧ್ಯದ ವಿಜ್ಞಾನಕಲನೆ
ಸೌಖ್ಯಾದಿ ಗುಣ ಸಮೇತನಾಗಿ
ನಿಜ ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿಯಾಗಿಹನು ನೋಡಾ.
ಆತನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಶಕ್ತಿಪಾತವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ
ಮೋಹ ಮದ ರಾಗ ವಿಷದ ತಾಪ ಶೋಕ ವೈಚಿತ್ರವೆಂಬ
ಸಪ್ತ ಮಲವ ತೊಲಗ ನೂಕುವ ನಿವೃತ್ತಿಶಕ್ತಿ
ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು ನೋಡಾ.
ಅದರಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನಕಲನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮಂಗೆ
ಸಂಸಾರ ದುಃಖವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಿಂದ
ಶೀಘ್ರ ವೈರಾಗ್ಯ ಪುಟ್ಟುತ್ತಿಹುದು ನೋಡಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೧೯॥

೧೩೧

ಅರಿಯದೆ ಜನನಿಯ ಜಠರದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದೆನಾಗಿ
ಬಾರದ ಭವಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರಿಸಿದೆ ತಂದೆ.
ಪುಟ್ಟಿತ್ತು ತಪ್ಪಾಯಿತ್ತೆ ಎಲೆ ಲಿಂಗವೆ!
ಮುನ್ನ ಪುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಕೃಪೆಯಾಗು ಲಿಂಗವೆ
ಇನ್ನು ಪುಟ್ಟಿದೆನಾದಡೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೨೦॥

೧೩೨

ಮಠಸ್ಥಲದ ಭೇದವೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಅನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ
ಸಚರಾಚರಗಳ ನಿರ್ಮಿಸಿದ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರ ಮುನಿ ಜನಂಗಳು ಸಹಿತ
ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಲು
ಆ ಪರಶಿವನು ನಾಲ್ವರು ಆಚಾರ್ಯರ ನಿರ್ಮಿಸಿದ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಸದಾಶಿವ ಈಶ್ವರ ಮಹೇಶ್ವರ ರುದ್ರ
ಇಂತೀ ನಾಲ್ವರು ಶಿವನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಪಡದು
ಶಿವಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ ಕಾರಣ
ಅವರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರ ಮುನಿ
ಶ್ರೇಣಿ ಸಹಿತ ಲೋಕಾಲೋಕಂಗಳು
ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶವಾದರು.
ಆ ಗಣೇಶ್ವರರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರು
ನಾಲ್ವರು ಆಚಾರ್ಯರು ಉದಯವಾದರು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ವರಹಕರ್ಣ ಗಜಕರ್ಣ ಶಂಕುಕರ್ಣ ಘಂಟಾಕರ್ಣ
ಇಂತೀ ನಾಲ್ವರು ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶವಮಾಡಿದರು.
ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ಗಣೇಶ್ವರರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರು
ನಾಲ್ವರು ಆಚಾರ್ಯರುದಯವಾದರು.
ಹೀಂಗೆ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಆ ಗಣೇಶ್ವರರ
ಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರು ನಾಲ್ವರು ಉದಯವಾದರು.
ರೇಣುಕ ಧಾರುಕ ಶಂಕುಕರ್ಣ ಗೋಕರ್ಣ.
ಇಂತೀ ನಾಲ್ವರು ಆಚಾರ್ಯರು ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ

ಉಪದೇಶವ ಮಾಡಿದರು.
ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ಗಣಂಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರು
ನಾಲ್ವರು ಆಚಾರ್ಯರು ಉದ್ಭೈಸಿದರು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮರುಳಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ
ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಏಕೋರಾಮಿತಂದೆಗಳು
ಇಂತೀ ನಾಲ್ವರು ಉಪದೇಶವಮಾಡಿದರು
ಬಹುಜನಂಗಳಿಗೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ
ಆಚಾರ್ಯರ ದಿಗ್ವಳಯ ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ:
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಮದ ಗುರು ಕಳಸ,
ಆ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ತುಂಬೂದು;
ಅದಕ್ಕೆ ಪತ್ರೆ ಬೀಜವಿಲ್ಲದ ವೃಕ್ಷ,
ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ಕಳಸ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಪಾತಾಳ
ಗಂಗೆಯ ತುಂಬೂದು;
ಅದಕ್ಕೆ ಪತ್ರೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ.
ಆ ಕಳಸದಾಚಾರ್ಯರು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರದೇವರು.
ಅವರಾಶ್ರಯ ನಕ್ಷತ್ರ ಪರ್ವತ.
ಅವರಿಗೆ ವಾಹನ ಆಭರಣಂಗಳೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಸಿಂಹ ವಾಹನ, ಅಂಬರ ಕುಪ್ಪಸವೇ ಕಂಥೆ
ಕರಿಯಕಂಬಳಿಯ ಕಿರೀಟ, ಕೃಷ್ಣ ಕಂಬಳಿಯ ಗದ್ದುಗೆ,
ಪಂಚಲೋಹದ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ,
ಮುರಿಸೂಜಿದಂಡಕಮಂಡಲ ಕರ್ಪರ.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲ ಪಂಚಲೋಹದ ಸ್ವರೂಪುವಿಡಿದು
ಭಿಕ್ಷಾಂದೇಹಿಯೆಂಬ ಶಬ್ದ.
ಇದು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.
ಆಗ್ನೆಯದಿಕ್ಕಿನ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಚರಗಂಗೆಯ ತುಂಬೂದು.
ಅದಕ್ಕೆ ಪತ್ರೆ ಮಂದಾರ ವೃಕ್ಷ.
ಆ ಕಳಸದಾಚಾರ್ಯರು ಮರುಳಸಿದ್ಧೇಶ್ವರದೇವರು.
ಅವರಾಶ್ರಯ ಕುಮಾರಪರ್ವತ.
ಅವರಿಗೆ ಸಲುವ ವಾಹನ ಮುದ್ರೆಗಳಾವವೆಂದೊಡೆ:

ವ್ಯಾಘ್ರವಾಹನ, ಅವರ ಗದ್ದುಗೆ ಅಂಬರದ ಜಜ್ಜುಗಂಥೆ,
ಲೋಹದ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ,
ಮುರಿಸೂಜಿ ದಂಡ ಕಮಂಡಲ ಕರ್ಪರವೆಲ್ಲ ಕಬ್ಬುನವೆಯಹುದು.
ಆದಿಚರಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಭಿಕ್ಷಾಂದೇಹಿಯೆಂಬ ಶಬ್ದ.
ಇದು ಮರುಳಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.
ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಂಬ್ರದ ಕಳಸ, ಪವಳದ ಬೆಳಗು;
ಆ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಸರಸ್ವತಿಯ ಗಂಗೆಯ ತುಂಬೂದು.
ಅದಕ್ಕೆ ಪತ್ರೆ ಚೂತವೃಕ್ಷ,
ಆ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಅವರಾಶ್ರಯ ರತ್ನಗಿರಿ,
ಅವರಿಗೆ ವಾಹನ ಮುದ್ರೆಗಳೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ನಂದಿಯ ವಾಹನ, ಚೌಕುಳಿಯ ಧಾರವೆತ್ತಿದ
ಕಾವಿಯ ಕಟ್ವಾಂಗದ ಗದ್ದುಗೆ.
ದಾರವೆತ್ತಿದ ಕಂಥೆ, ಕರ್ಣಕುಂಡಲ,
ಮುರಿಸೂಜಿದಂಡ ಕಮಂಡಲ ಕರ್ಪರವೆಲ್ಲ ತಾಮ್ರವೆಯಹುದು.
ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಮುರಿಗೆಯ ಬಟ್ಟಪಾವುಡ
ಅರಿವು ಮೊದಲಾದವ ಪಿಡಿದು ಭಿಕ್ಷಾಂದೇಹಿಯೆಂಬ ಶಬ್ದ.
ಇದು ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರ ಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.
ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಳಸ, ಅದು ಮೌಕ್ತಿಕದ ಬೆಳಗು.
ಆ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಧವಳಗಂಗೆಯ ತುಂಬೂದು.
ಅದಕ್ಕೆ ಪತ್ರೆ ವಟವೃಕ್ಷ,
ಆ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಏಕೋರಾಮಿತಂದೆಗಳೆ ಆಚಾರ್ಯರು.
ಅವರಾಶ್ರಯ ರಜತಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ;
ಅವರಿಗೆ ವಾಹನ ಮುದ್ರೆಗಳಾವಾವವೆಂದಡೆ.
ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಗದ್ದುಗೆ, ಆನೆಯ ವಾಹನ,
ತುರಗ ದಂಡಿಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ,
ಶ್ವೇತಾಂಬರ, ಶಿಖಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟುಕಿರೀಟ,
ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಮುರಿಸೂಜಿ ಕಮಂಡಲ ದಂಡ ಕರ್ಪರ
ಇಂತಿವೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಿಯೆ ಅಹುದು.
ಆಧಾರವಿಡಿದು ಭಿಕ್ಷಾಂದೇಹಿಯೆಂಬ ಶಬ್ದ.
ಇದು ಏಕೋರಾಮಿತಂದೆಗಳ ಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.
ಆ ನಾಲ್ಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವೇದಂಗಳಾವಾವವೆಂದೊಡೆ:
ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಂಗೆ ಸಾಮವೇದ,
ಮರುಳಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಂಗೆ ಅಥರ್ವಣವೇದ,

ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಯಜುರ್ವೇದ,
ಏಕೋರಾಮಿತಂದೆಗೆ ಋಗ್ವೇದ.
ಇಂತೀ ವೇದ ಸಂಭವರಾದ ನಾಲ್ಕಾಚಾರ್ಯರೆ
ಮಠಸ್ಥಲವಂತರೆಂದರಿದು
ಅವರಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಆದಿವಿಡಿದು
ಮಠಸ್ಥಲವಂತರೆನಿಸಿಕೊಂಬರೆ?
ಅನಾದಿಮಲ ಸಂಸಾರವಿಡಿದು,
ಬಾಹ್ಯದ ವ್ಯಾಪಾರ ನಷ್ಟವಾಗಿ,
ಅಂತರಂಗದ ಚಿಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನೋದೃಷ್ಟಿ
ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿರಬಲ್ಲರೆ ಮಠಸ್ಥಲವೆಂಬೆನಯ್ಯ.
ಹಂಗಲ್ಲದೆ ತಿಲರಸದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮಕ್ಷಕದಂತೆ
ಸಂಸಾರ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
ಹೊರಳುತ್ತ ಸಾವುತ್ತ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರ್ದು
ಮತ್ತೆ ಗುರುಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಹೋರುವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ
ಕುಂಭಿಯ ಪಾತಕ ನಾಯಕ ನರಕ ತಪ್ಪದು
ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೨೧॥

೧೩೩

ಆಣವಮಲ ಮಾಯಾಮಲ ಕಾರ್ಮಿಕಮಲವೆಂಬ
ಮಲತ್ರಯಂಗಳ ಕಳೆದು
ಆಜ್ಞಾದೀಕ್ಷೆ, ಉಪಮಾದೀಕ್ಷೆ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾರೋಹಣ,
ಕಳಸಾಭಿಷೇಕ, ವಿಭೂತಿಯ ಪಟ್ಟ,
ಲಿಂಗಾಯತ, ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ,
ಈ ಏಳನು ಕಾಯಕ್ಕುಪದೇಶವ ಮಾಡುವದು.
ಸಮಯ ನಿಃಸಂಸಾರ, ನಿರ್ವಾಣ, ತತ್ವದೀಕ್ಷೆ
ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಅನುಗ್ರಹ, [೧]ಶುದ್ಧವಿದ್ಯೆ[೧]
ಈ ಏಳನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕುಪದೇಶವ ಮಾಡುವದು.
ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತ, ದೃಢವ್ರತ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಪಿತ,
ಅಹಿಂಸೆ, ಮನೋರ್ಲಯ, ಲಿಂಗನಿಜ, ಸದ್ಯೋನ್ಮುಕಿ

೧–೧ ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧ (ಮೂ)

ಈ ಏಳನು ಮನಕ್ಕುಪದೇಶವ ಮಾಡುವದು.
ಈ ಕ್ರಮವನರಿದು ಮಾಡುವದು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಹಜದೀಕ್ಷೆ. ॥೨೨॥

೧೩೪

ಶಿವಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷ ಬಾರಿ
ಬೆಟ್ಟವಾಗಿ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಮರನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಸಮುದ್ರವಾಗಿ,
ಗುರುಕರುಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಸಮುದ್ರದೊಳಗಣ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ,
ಕೆರೆಯೊಳಗಣ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ, ತೊರೆಯೊಳಗಣ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ,
ಭೂಮಿಯೊಳಗಣ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ, ದೇಹದೊಳಗಣ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ,
ಈ ಹೀಂಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷ ಬಾರಿ ಬಂದೆನು.
ಪಕ್ಷಿಗಳ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನವಲಕ್ಷ ಬಾರಿ ಬಂದೆನು.
ಪಶುಗಳ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಏಳುಕೋಟಿ ಬಾರಿ ಬಂದೆನು.
ನೂರೊಂದು ಕುಲ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಗಳ ಜನ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ
ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಬಾರಿ ಬಂದೆನು.
ಬ್ರಹ್ಮ ನೂರು ವೇಳೆ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಪರ್ಯಂತರ
ಸಪ್ತಜನ್ಮ ಮುಖ್ಯವಾದ ನಾನಾ ಜನ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೆನು.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ :
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ
ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಣವಪಂಚಾಕ್ಷರ
ಇಂತಿವನರಿಯದ ದೆಸೆಯಿಂದವು.
ಸಂಚಿತಾದಿ ಕರ್ಮದಿಂದವು,
ಮನಸ್ಸು ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಭ್ರಮೆಯಿಂದವು,
ತನುವಿನ ದೆಸೆಯಿಂದಲು,
ನಾನಾ ಪರಿಭವಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೆನಯ್ಯ.
ಆ ತನುವಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಾವಾವವೆಂದೊಡೆ :
ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರು ಕರಣಂಗಳು,
ಏಳುನೂರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ನಾಡಿಗಳು,
ಆರುವರೆ ಕೋಟಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಂಗಳು,
ಮೂರುವರೆ ಕೋಟಿ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು.
ಇಂತಿವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತನಾದ ಕಾರಣ
ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುತಿರುಗಿ
ಯಮನಿರುವ ಲೋಕಪರ್ಯಂತರ ಕಾಲಚಕ್ರ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯ.

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ ಶಿವಜ್ಞಾನ ತಲೆದೋರಿ ಶ್ರೀಗುರುವ ಕಂಡು
ದೀರ್ಘದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ
ಕರಕಮಲಮಂ ಮುಗಿದುಕೊಂಡು
ಎಲೆ ಸ್ವಾಮಿ ನಿಮ್ಮನರಿಯದ ಕಾರಣ ನಾನಾ ಭವಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೆನು
ಎಲೆ ದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಾಂಬುಜವ ಕಂಡು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯ.
ಎನಗೆ ಲಿಂಗೋಪದೇಶವ ಮಾಡಯ್ಯಯೆಂದು
ಪಾದಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಪ್ರಳಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀಗುರು ದರಹಸಿತನಾಗಿ
ಆತನ ಸಂಸ್ಕಾರವನರಿದು ಮಗನೆ ಬಾಯೆಂದು
ತನ್ನ ಶ್ರೀಹಸ್ತದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ,
ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರದ ರೂಹಿನಂತೆ ಇರಲಾಗಿ
ಆ ಶ್ರೀಗುರು ಕಂಡು ವೇಧಾ ಮಂತ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಕರುಣಿಸಿದ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ವೇಧಾದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಾರಣತನುವಿಗೆ
ಭಾವಲಿಂಗವನುಪದೇಶವ ಮಾಡಿದನು.
ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತನುವಿಗೆ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವನುಪದೇಶವ ಮಾಡಿದನು.
ಕ್ರಿಯಾದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸ್ಥೂಲತನುವಿಗೆ
ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನುಪದೇಶವ ಮಾಡಲಾಗಿ,
ಸಂಸಾರ ಭಯ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತ್ತಾಗಿ
ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಕರುಣದಿಂದ ಎನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಫಲವಾಯಿತ್ತು
ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೨೩॥

೧೩೫

ಕಾಣಬಾರದ ಲಿಂಗವು ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ
ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗ ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗ.
ಅಹುದೆನಲಮ್ಮೆನು ಅಲ್ಲಾಯೆನಲಮ್ಮೆನು
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ನಿರಾಳ ನಿರಾಕಾರ ಬಯಲು ಆಕಾರವಾದರೆ. ॥೨೪॥

೧೩೬

ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ,
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಯಮಾಲೆ,

ಮುಖದಲ್ಲಿ ಶಿವಮಂತ್ರ,
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗಧಾರಣವುಳ್ಳ ಶಿವಭಕ್ತನೆ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಶಿವ ತಾನೆ ನೋಡಾ ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೫॥

೧೩೮

ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಆದಿ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ನಯನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಯನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ನಯನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ನಾಶಿಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಾವನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚವದನನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾನಂದನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಭುಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯೋಮಸಿದ್ಧನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಶೂಲಪಾಣಿಯೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಭಾಳಲೋಚನನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಪಶುಪತಿಯೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಭವಹರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮೃಡನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಕಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾಂತಕನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಗುದದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಂತಕನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಥನಾಥನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಮಣಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟವರ್ಧನನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಮಣಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಕಣಪಾದದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡಿತನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.

ಎಡದ ಕಣಪಾದದಲ್ಲಿ ವ್ಯೋಮಕೇಶನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಹರಡಿನಲ್ಲಿ ಜನನರಹಿತನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಹರಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಮೇಗಾಲಲ್ಲಿ ಮೇಘವಾಹನನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಮೇಗಾಲಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಉಂಗುಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಫಣಿಭೂಷಣನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಉಂಗುಷ್ಠದಲ್ಲಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಬಲದ ಅರೆಪಾದದಲ್ಲಿ ಊರ್ಧ್ವಮುಖನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಎಡದ ಅರೆಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಚರಾಚರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಆಚಾರಲಿಂಗವೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಗುರುಲಿಂಗವೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ
ಮಣಿಪೂರಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ
ಅನಾಹತದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಲಿಂಗವೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ
ವಿಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ
ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗವೆನಿಸಿಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಇಂತೀ ಎಲ್ಲಾ ನಾಮಂಗಳನೊಳಕೊಂಡು
"ನಮಃ ಶಿವಾಯಾ ಯಿತಿ ಮಂತ್ರಂ ಸರ್ವಮಂತ್ರೇನ ಸ್ಥಾಪಯೇತ್।
ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಮಹಾರುದ್ರೋವ್ಯೋಮಿತಿಜ್ಯೋತಿರೂಪಕಂ ॥"
ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರದೊಳು ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತಿಪ್ಪಿರಾಗಿ
ಸರ್ವಾಂಗವು ಲಿಂಗಮಯವೆಂದರಿದು
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯನೆ ಧರಿಸುತಿಪ್ಪೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೬॥

೧೩೮

ತತ್ತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳ
ಭಕ್ತಿ ದಾರದಲ್ಲಿ ಸರಗೊಳಿಸಿ
ಯುಕ್ತಿವಿಧಾನವಿಡಿದು ಧರಿಸಿ ಸದ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತನಾದೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೭॥

೧೩೯

ನಾಮ ರೂಪು ಕ್ರೀಗಳೇನುಯೇನೂ ಇಲ್ಲದ
ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಪರವಸ್ತು ತಾನೆ ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣಮ ನೋಡಾ.

ಆ ನಿರಂಜನ ಪರವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಪರಮ ಚಿತ್ಕಳೆ ಉದಯವಾಗಿ
ಆ ಚಿದ್ರೂಪ ಕಳೆಯೆ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಣವವೆನಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತು,
ಆ ಚಿತ್ತೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪನುಳ್ಳುದಾಗಿ ಚಿತ್ಪ್ರಣವವೆನಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆ ಚಿತ್ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಶಕ್ತಿ ಉದಯವಾಯಿತ್ತು.
ಆ ಪರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗಳಾದವಯ್ಯ.
ಅಕಾರವೆ ನಾದ, ಉಕಾರವೆ ಬಿಂದು, ಮಕಾರವೆ ಕಳೆ,
ಇಂತೀ ಮೂರಕ್ಕೆ ಪರಶಕ್ತಿಯೆ ತಾಯಿ.
ಇಂತೀ ನಾಲ್ಕು ಒಂದಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವವಾಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ಆ ಪ್ರಣವವೆ ಪಂಚಲಕ್ಷಣವಾಯಿತ್ತು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ತಾರಕಾಕೃತಿ ದಂಡಕಾಕೃತಿ ಕುಂಡಲಾಕೃತಿ
ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿ ಬಿಂದ್ವಾ ಕೃತಿ.
ಇಂತೀ ಪಂಚಕೃತಿಯಾಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ತಾರಕಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಕಾರ ಜನನ,
ದಂಡಕಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕಾರ ಜನನ,
ಕುಂಡಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕಾರ ಜನನ,
ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಕಾರ ಜನನ,
ಬಿಂದ್ವಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯಕಾರ ಜನನ.
ಇಂತೀ ಪ್ರಣವದಿಂದ ಪಂಚಕ್ಷಾರಂಗಳುತ್ಪತ್ಯವಾದವಯ್ಯ.
ಪ್ರಣವವೆ ಕೂಡಿ ಷಡಕ್ಷರವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೮॥

೧೪೦

ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯಯೆಂಬುದೆ ಛಂದ.
ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯಯೆಂಬುದೆ ಋಷಿ ತಾನು,
ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯಯೆಂಬುದೆ ಅಧಿದೇವತೆ,
ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯ
ಓಂ ನಮಃಶಿವಾಯಯೆಂದೆನಲು ^೧^ಸದ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತಿ^೧^
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೨೯॥

೧–೧ ಪರಶಿವನು(ಮೂ)

೧೪೧

ಓಂಕಾರವೇ ಶಿವ, ವಕಾರವೆ ಈಶಾನ್ಯ,
ಮಕಾರವೆ ಈಶ್ವರ, ಶಿಕಾರವೆ ಮಹೇಶ್ವರ,
ವಕಾರವೆ ಈಶ್ವರ, ಯಕಾರವೆ ಸದಾಶಿವ,
ಷಡಕ್ಷರವೆ ಷಡ್ವಿಧಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಮತ್ತೆ, ನಕಾರವೆ ಮೂರ್ತಿಬ್ರಹ್ಮ, ಮಕಾರವೆ ಪಿಂಡಬ್ರಹ್ಮ,
ಶಿಕಾರವೆ ಕಲಾಬ್ರಹ್ಮ, ವಕಾರವೆ ಆನಂದಬ್ರಹ್ಮ,
ಯಕಾರವೆ ವಿಜ್ಞಾನಬ್ರಹ್ಮ, ಓಂಕಾರವೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ಮತ್ತೆ, ನಕಾರವೆ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ, ಮಕಾರವೆ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ,
ಶಿಕಾರವೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ವಕಾರವೆ ಆದಿಶಕ್ತಿ,
ಯಕಾರವೆ ಪರಶಕ್ತಿ, ಓಂಕಾರವೆ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ.
ಮತ್ತೆ, ನಕಾರವೆ ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯ,
ಮಕಾರವೆ ಕರ್ತೃಸಾದಾಖ್ಯ,
ಶಿಕಾರವೆ ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ,
ವಕಾರವೆ ಅಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ, ಯಕಾರವೆ ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯ,
ಓಂಕಾರವೆ ಮಹಾಸಾದಾಖ್ಯ.
ಮತ್ತೆ, ನಕಾರವೆ ಪೀತವರ್ಣ, ಮಕಾರವೆ ನೀಲವರ್ಣ,
ಶಿಕಾರವೆ ಕುಂಕುಮವರ್ಣ,
ವಕಾರವೇ ಶ್ವೇತವರ್ಣ,
ಯಕಾರವೆ ಸ್ಫಟಿಕವರ್ಣ,
ಓಂಕಾರವೆ ಜ್ಯೋತಿವರ್ಣ.
ಮತ್ತೆ, ನಕಾರವೆ ಸದ್ಯೋಜಾತಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ,
ಮಕಾರವೆ ವಾಮದೇವಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ,
ಶಿಕಾರವೆ ಅಘೋರಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ,
ವಕಾರವೆ ತತ್ಪುರುಷಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ,
ಯಕಾರವೆ ಈಶಾನಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ
ಓಂಕಾರವೆ ಮಹಾಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ.
ಮತ್ತೆ, ನಕಾರವೆ ಸತ್ತು, ಮಕಾರವೆ ಚಿತ್ತು,
ಶಿಕಾರವೆ ಆನಂದ, ವಕಾರವೆ ನಿತ್ಯ, ಯಕಾರವೆ ಪೂರ್ಣ,
ಓಂಕಾರವೆ ಕೇವಲ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದರಿವುದಯ್ಯ.
ಮತ್ತೆ, ನಕಾರವೆ ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಮಕಾರವೆ ಗುರುಲಿಂಗ,
ಶಿಕಾರವೆ ಶಿವಲಿಂಗ, ವಕಾರವೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗ,
ಯಕಾರವೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ,

ಓಂಕಾರವೆ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂದರಿವುದು ನೋಡಾ.
ಇಂತಿವು ಲಿಂಗಷಡಕ್ಷರವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೩೦॥

೧೪೨

ಎನ್ನ ರೇಚಕ ಪೂರಕ ಕುಂಭಕವೆಲ್ಲ
ಶಿವಮಂತ್ರಮಯವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತಿಪ್ಪವು.
ಎನ್ನ ಪೂರಕವೆ ಓಂ ಎಂಬ ಪ್ರಣವ ಸ್ವರೂಪಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಎನ್ನ ರೇಚಕವೆ ನಮಃಶಿವಾಯ ನಮಃಶಿವಾಯ
ನಮಃಶಿವಾಯ ನಮಃಶಿವಾಯ ಎನುತಿಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಎನ್ನ ಕುಂಭಕವೆ ಪರಶಕ್ತಿಮಯವಾಗಿ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಾಗಿ
ಪರಮಚಿದ್ಬ್ರಾಂಡಸ್ಥಾನವಾಗಿಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಮಂತ್ರ ಮಧ್ಯೋದ್ಭವೇರ್ಲಿಗಂ । ಲಿಂಗಮಧ್ಯೋದ್ಭವೇ ಮಂತ್ರಂ ।
ಮಂತ್ರಲಿಂಗದ್ವಯೋರೈಕ್ಯಂ। ಇಷ್ಟಲಿಂಗಂತು ಶಂಕರಿ ॥
ಎಂದುದಾಗಿ, ಎನ್ನ ರೇಚಕ ಪೂರಕ ಕುಂಭಕ ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಶಿವಮಂತ್ರವೆ
ಶಿವಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಾಗಿ
ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆ ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗವ ಕಂಗಳು ತುಂಬಿ ನೋಡಿ
ಮನಮುಟ್ಟಿ ನೆನದು, ಸಂದಿಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಭಾವಬಲಿದು ಲಿಂಗವನಪ್ಪಿ ಅಗಲದೆ
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸದಾಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರ್ದು
ಶಿವ ಶಿವ ಹರಹರಾ ಎನುತಿದ್ದೆನಯ್ಯ.
ನಿಮ್ಮ ನೆನಹಿಂದ ನಿಮ್ಮ ನೆನವುತಿರ್ದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೩೧॥

೧೪೩

ಸಾಲೋಕ್ಯವೆಂದೇನೋ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ
ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿರಲು?
ಸಾಮೀಪ್ಯವೆಂದೇನೋ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದ
ದಾಸೋಹದ ಸನ್ನಿಧಿಯೊಳಿರಲು?
ಸಾರೂಪ್ಯವೆಂದೇನೋ ಅನವರತ ಅರ್ಚನೆಯೊಳಿರಲು?
ಸಾಯುಜ್ಯವೆಂದೇನೋ ಚತುರ್ದಶಭುವನವನೊಳಕೊಂಡ ಮಹಾಘನವ
ಮನವವಗವಿಸಿ ನೆನವುತ್ತಿರಲು?

ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಪದವೆಂದೇನೋ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮನರಿದ ಭಕ್ತಂಗೆ . ॥೩೨॥

೧೪೪

ಧರ್ಮದೊಳಗೆ ಶಿವನ ಧರ್ಮವೆ ಧರ್ಮವೆಂದರಿದೆನಾಗಿ
ಧರ್ಮ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆನಗೆ.
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವ ಪಡೆದೆನಾಗಿ ಅರ್ಥಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆನಗೆ.
ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿಯೆಂದರಿದೆನಾಗಿ ಕಾಮಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆನಗೆ.
ಮಹಾಪ್ರಸಾದವನಿಂಬುಗೊಂಡು ಧರಿಸಿರ್ದೆನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆನಗೆ.
ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಫಲವೆನಗಾಯಿತ್ತು,
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೩೩॥

೧೪೫

ರಾಗ : ಮಲಹರಿ

ಎನ್ನ ತಂದೆ ಗುರುಪ್ರಿಯ ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಅಷ್ಟವಿಧದ ಭಕ್ತಿಯ ಸುಖ ಉರವಣೆಯೆಂದು ದೊರಕೊಂಬುದೊ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಅಗಿವುತ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂ ಕರಗಳ
ಮುಗಿವುತ ನೆಗೆಯುತ್ತಿರೆ ಪುಳಕಂಗಳ
ಬಿಗಿವುತ ಸಿರಗಳು ಗದುಗದುಕುಗಳಿಂ ನುಡಿ ಪೊರಮಡದಿರಲು
ಬಿಗಿಬಿಗಿದಪ್ಪುತ ಭಕ್ತರ ಕಂಡರೆ
ತೆಗೆತೆಗದು ಮುಂಡಾಡಿಯೆ ತಣಿಯದೆ
ಅಗಜಾವರನೆ ಬಂದನೆಂದು
ಶಿವಶರಣರೊಳವರಿವರೆನ್ನದೆ ನಂಬುವ ನಂಬಿಗೆ. ॥೧॥

ಉಬ್ಬರಿಸುತ ಕಡುಸೊಗಸಿಂದವೆ ತನು
ಹಬ್ಬಲು ಕೊಬ್ಬಲು ಪುಳಕಚಯಂಗಳು
ನಿಬ್ಬರದಿಂದಲಿ ಲಿಂಗದ ಚೆಲುವಂಗಡರಿಯಡರಿ ನೋಡುತ್ತಂ
ಸರ್ಬನ ಸದುಭಕುತಿಯ ತನಿರಸದಿಂ
ದುಬ್ಬುತ ಸವಿಸವಿದೀಂಟುತ ದಣಿಯದೆ
ಕೊರ್ಬುತ ಹರಪೂಜೆಯ ಪೊಗಳುವೆನೆಂದು
ಪೊಗಳಲರಿಯದುನ್ಮತ್ತನಾಗಿಹ ಸುಖ. ॥೨॥

ಹರನ ಪೊಗಳಿಯಾಡುವ ಪಾಡುವ,
ಭರದುರವಣೆಯಿಂದಲಿ ನೋಡುತ ನಲಿವುತ
ಹಿರಿದಾನಂದದ ಹೆಂದದ ರಸದೊರ್ಬರದಿಂದಾನರಸಿ
ಬುರಬರನೇಕ ಶರನ ವಿಕಾರದೊ
ಳುರುತರ ನೇತ್ರಾದಿ ಗಾತ್ರದೊಳ
ಚ್ಚರಿಯಂ ಕೊನರಲು ಶೂಲಿಯ ಸಂತತ ಲೀಲೆಯೊಳೊಂದುವ ಸುಖ. ॥೩॥

ಶಿರವಭವಂಗಲ್ಲದೆರಗಲರಿಯದೀ
ಕರಗಳು ಶಿವಪೂಜೆಯನಲ್ಲದರಿಯವು
ಚರಣಂಗಳು ಶಿವಲಿಂಗಪ್ರದಕ್ಷಣವಲ್ಲದರಿಯದಿರಲು
ಹರಹರಾ ಸುಖಸಾಗರದೊಳೋಲ್ಯಾಡುತ
ತೆರೆಮಸಗುತಲಿರೆಯಿರೆ ಮತ್ತೆ ದಣಿಯದೆ
ಹರನ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡೆ ಮದವೇರುತ ಮೀರುತ ಮರದೊರಗುವ ಸುಖ. ॥೪॥

ಒಸರಲು ಕಂಗಳಿಂದವೆ ಸ್ನೇಹದ ಸೋನೆ
ಉಸುರುಸುರಿಕ್ಕುತ ಸ್ವೈರಗಾಗುತ
ಪಸರಿಸುತವೆ ಹಸರಿಸುತ ಕರಣ ಹರಣಂಗಳು ನಲಿನಲಿದು
ವಿಷಟಂಬರಿದು ಮನವು ಶಿವನೊಳು ಸಂ
ತಸದಿಂ ಸಿಕ್ಕಲು ತನಿರಸ ಉಕ್ಕಲು
ಶಶಿಮೌಲಿಯ ಕಥನಂಗಳ ಕೇಳುತ ಕರುವಿಟ್ಟಂತಿರೆ ಮರವಟ್ಟಿಹ ಸುಖ. ॥೫॥

ಕರಣಂಗಳು ತವಕದೆ ತಮತಮಗಾ
ದರದಿಂ ಶಿವನಾರ್ಚಗಚ್ಚರಿಯಂ
ಹರುಷದಿಂದಗಿದಗಿದುಚ್ಚಹದಿಂದುರವಣಿಸುತ್ತಿರಲು
ಹರಹರಾ ಇನ್ನುಳಿದಂಶ ಚೇಷ್ಟೆಗಳೊಳು
ಹರನ ಕಂಡು ಕಂಡು ನಲಿದಾಡುವ ಮನ
ಹರನಲ್ಲದನ್ಯವನೇನುವನರಿಯದಚ್ಚರಿಯಿಂದುರೆಯರಿವನೆ ಮಚ್ಚುವ ಸುಖ. ॥೬॥

ಹೇರದೆ ಗರ್ವವ ಶಿವನಾಜ್ಞೆಗಳಿಂ
ಮೀರದೆ ಮಾಡಿರೆ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮದ
ದೂರದೆ ಭಕುತರ ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿಯದೆ ಡಂಬಕನಾಗಿರದೆ
ತೋರದೆ ಭಕುತನು ನಾನಿಂದು ವೇಷವ
ಮಾರಿಕೊಂಡುಣ್ಣದೆಯಭವನ ನಾಮವ

ಮೂರು ಕಣ್ಣ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಭಕುತಿಯೆನಗತಿವೇದನೆ. ॥೭॥
ಗಿರಿಯೊಳು ವನದೊಳು ನದಿಯೊಳು ಕಡಲೊಳು
ಪುರದೊಳು ಮನೆಯೊಳು ಎಡರೊಳು ಸಿರಿಯೊಳು
ಪಿರಿದಹ ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತ್ಯ ತುರಿಯವಸ್ಥೆಯೊಳು
ಹರನ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಂತೆ ಮನ
ಇರುಳು ಹಗಲು ತನ್ನ ತಾನೆಂದರಿಯದೆ
ಹರಹರಾ ಶಿವಶಿವಾ ಶಂಕರ ಶಂಕರಾಯೆನುತ
ಕರಗಿ ಕಡಲಾಗಿ ಹರಿವ ಮನವೆಂದು. ॥೮॥

ಹಿರಿಯರು ಕಿರಿಯರು ಕುಲಜರಕ್ಕುಲಜರು
ಸಿರಿವಂತರು ಬಡವರಿವರವರೆನ್ನದೆ
ಶರಣರೊಳು ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮ ಪೌರಾಣಂಗಳ ನೋಡದೆ
ಹಿರಿದು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳನೋದಿಯೂ
ಹರನನರಿಯದಿಹ ವಿಪ್ರರಧಮರೆಂದು ನಮ್ಮ
ಗುರುಪ್ರಿ[ಯ] ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಶರಣರು ಪಿರಿಯರೆಂದು ಕಂಡು ಉರೆ
ನಂಬುವ ಸುಖ. ॥೯॥ ॥೩೪॥

೧೪೬

ಪೃಥ್ವಿ [ಯ] ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ
ಸಾಮಾರ್ಜನೆ ರಂಗವಾಲಿ[ಯಿ]ಂದ ಹೋಹುದು.
ಅಪ್ಪುವಿನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಮಂತ್ರ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಹೋಹುದು.
ಅಗ್ನಿ[ಯ]ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಧೂಪ ದೀಪದಿಂದ ಹೋಹುದು.
ವಾಯುವಿನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಧ್ಯಾನ ಮೌನದಿಂದ ಹೋಹುದು.
ಆಕಾಶದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಜಪಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಹೋಹುದು.
ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಮಾಡುವ ಕ್ರೀಯಿಂದ ಹೋಹುದು.
ಆತ್ಮನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ಕಿಂಕುರ್ವಾಣದಿಂದ ಹೋಹುದು.
ಇದು ಕಾರಣ ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೩೫॥

೧೪೭

ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಅನುಗ್ರಹವ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ
ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಲಂಪಟನಾಗ್ಯೆ ಮಗನೆಯೆಂದು

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಂ ಮಾಡಿ
ಹುಸಿ ಕಳವು ವೇಶ್ಯಾಗಮನ ಪಾರದ್ವಾರ
ಪರದ್ರವ್ಯ ಪರನಿಂದೆ ಪರದೋಷ
ಇಂತೀ ಸಪ್ತ ಗುಣವಿರಹಿತನಾಗಿ,
ಅನ್ಯ ಭವಿ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಎರೆವುದೆ ಶಿವಪಥ ಕಂಡ್ಯೆ ಮಗನೆ
ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಉಪದೇಶವ ಕೇಳಿ ನಡೆಯಬಲ್ಲಡೆ
ಆತನೆ ತಚ್ಛಿಷ್ಯನು, ಆತನೆ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನು.
ಆ ಗುರುಶಿಷ್ಯರು ಏಕವಾಗಿ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಯರಕವು.
ಅದು ಅಂತಿರಲಿ, ಅದು ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಘನವು,
ಅದಕ್ಕೆ ಶರಣಾರ್ಥಿ.
ಇನಿತಲ್ಲದೆ ಕೊಡುವ ಕೊಂಬ ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ
ಯಮದಂಡನೆ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೬॥

೧೪೮

ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ,
ಸುಜ್ಞಾನವು ಶಿಷ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ,
ಜ್ಞಾನವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ.
ಇಂತೀ ಜ್ಞಾನ ಸುಜ್ಞಾನ ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ.
ಇದು ಕಾರಣ ಸಕಲ ಭೋಗಾದಿ ಭೋಗಂಗಳೆಲ್ಲವನು
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೊಡದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಾಗದು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಸರ್ವಸುಖಂಗಳನೆಲ್ಲವನು ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ,
ಆ ಸುಖವನು ಸುಖಿಸಬಲ್ಲನಾಗಿ ತನಗೆ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು.
ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಅವ ಸುಖಿಸಲರಿಯನಾಗಿ ತನಗೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ;
ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ.
ಅದು ಕಾರಣ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆರು ಮಾಡಿಹರು
ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ,
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೭॥

೧೪೯

ಶ್ರೀಗುರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗವೆ ಜಂಗಮ, ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದು

ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಉಪದೇಶವನರಿಯದೆ
ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಜಂಗಮವುಂಟೆಂದು ಗಳಹುತಿಪ್ಪಿರಿ.
ರಾಸಿಗೆಯಿಕ್ಕಿದ ಲಚ್ಚಣಿ ರಾಸಿಯ ಕೊಳಗಬಲ್ಲುದೆ
ರಾಸಿಯ ಒಡೆಯನಲ್ಲದೆ?
ಆ ಪರಿ ಲಿಂಗವು ಜಂಗಮದ ಮುದ್ರೆ.
ಅದಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವೆ ಮುದ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕಾರಣ
ಜಂಗಮದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟೆಂಬುದು ಸತ್ಯವಲ್ಲದೆ,
ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಜಂಗಮವುಂಟೆಂಬುದು ಸತ್ಯವೆ? ಅಲ್ಲ.
ವೃಕ್ಷದ ಕೊನೆಗಳಿಗೆ ಉದಕವ ನೀಡಿದಡೆ ಫಲವಹುದೆ,
ಬೇರಿಂಗೆ ನಿಡಬೇಕಲ್ಲದೆ?
ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ವದನಂ ಭೂಮಿ। ಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚ ಜಂಗಮಂ ।
ಅಹಂ ತೃಪ್ತಿರುಮಾದೇವಿ । ಉಭಯೋರ್ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಂ ॥
ವೃಕ್ಷದಾಧಾರವೆ ಪೃಥ್ವಿ, ಜಂಗಮವೆ ಶಾಖೆ,
ಲಿಂಗದೇಹದ ಮೇಲೆ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥವ ತಂದಿರಿಸಿದರೆ ತೃಪ್ತಿಯಹುದೆ?
ಮುಖವನರಿದು ನೀಡಬೇಕಲ್ಲದೆ.
ಅದು ಕಾರಣ, ಅವಯವಂಗಳು ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖವುಳ್ಳುದೆ ಜಂಗಮ.
ದೇಹವೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗವೆಂಬುದೆ ಜಂಗಮದ ಒಂದಂಗ ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೮॥

೧೫೦

ಎಂಟು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲ್ಯೆನೂರು ದೇವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬೋನವ
ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡುವನಲ್ಲದೆ,
ಹದಿನಾರು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲ್ಯೆನೂರು ದೈತ್ಯರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಬೋನವ
ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಲರಿಯವು.
ಅಂತಪ್ಪ ದೇವರಿಂದ ಜಂಗಮವೇ ಘನ.
ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣದ ಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು?
ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ
ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಾರು?
ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ
ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯ ಕೈಯ ಕಿಲುಬು ಹೋಯಿತ್ತು.
ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲೇ ದೇವರಾದರೆ ಇಕ್ಕಿದ ಓಗರವನುಣ್ಣದೇಕೊ?

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಾಲ್ಕು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಳಿದು ಹೋದುದುನರಿಯ
ಇನ್ನೇಕೆ ದೇವತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆರತಿಹೆ.
ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಶ್ಚೈವಂ ದ್ವಿವಿಧಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ।
ಜಂಗಮಸ್ಯವಮಾನೇನ ಸ್ಥಾವರಂ ನಿಃಫಲಂ ಭವೇತ್ ॥
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ತಪ್ಪದೆ ನಾಲ್ಕು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ
ಸ್ಥಾವರವೆ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ॥೩೯॥

೧೫೧

ಗುರುವಾದರೆಯು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಸದೆ
ತಾ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡನಾದಡೆ ಶ್ವಾನನೊಡಲ ಹೊರವಂತೆ.
ಅದು ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ :
ತನ್ನ ಲಿಂಗವನಾ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾ ವ್ರತಗೇಡಿಯಾಗಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ
ಜಂಗಮವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರ್ದು ವಿಭೂತಿ ವೀಳ್ಯವ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದನಾಗಿ
ಆ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.
ಗುರುವಾದಡಾಗಲಿ ಲಿಂಗವಾದಡಾಗಲಿ ಜಂಗಮ ತಾನಾದಡಾಗಲಿ
ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದವರನೊಲ್ಲೆ ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪೦॥

೧೫೨

ಅಂಗಕ್ಕೆ ಆಚಾರವೆ ಆಶ್ರಯ, ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವೆ ಆಶ್ರಯ,
ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವೆ ಆಶ್ರಯ, ಆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವೆ ಆಶ್ರಯ,
ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವೆ ಆಶ್ರಯ.
ಇಂತೀ ಪಂಚಲಕ್ಷಣ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ ಭಕ್ತನೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೧॥

೧೫೩

ಭಕ್ತನೆಂಬ ನಾಮಧಾರಕಂಗೆ ಆವುದು ಪಥವೆಂದೊಡೆ:
ಗುರುಭಕ್ತನಾದರೆಯು ಜಂಗಮವನಾರಾಧಿಸೂದು,
ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರ ಗುರುತ್ವವ ಮಾಡಿದಾತನಾಗಿ.
ಆಚಾರಭಕ್ತನಾದರೆಯು ಜಂಗಮವನಾರಾಧಿಸೂದು,

ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರ ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿದನಾಗಿ.
ಲಿಂಗಭಕ್ತನಾದರೆಯು ಜಂಗಮವನಾರಾಧಿಸೂದು,
ಗುರು ತನ್ನ ಲಿಂಗವ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವ್ರತಗೇಡಿಯಾಗಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ,
ಆ ಗುರುಸಹಿತ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿದನಾಗಿ.
ಪ್ರಸಾದಿ ಭಕ್ತನಾದರೆ ಜಂಗಮವನಾರಾಧಿಸೂದು
ಗುರುಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದೋದ್ಭವವ ತೋರಿದನಾಗಿ.
ಇಂತು ಆವ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯು ಜಂಗಮವೆ ಅಧಿಕವೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ಶಿವನ ವಾಕ್ಯವೆ ಪ್ರಮಾಣ.
ಲಿಂಗದ್ವಯ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಚರಂ ಚರಮೇವಚ।
ಅಚರಂ ಮಂತ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯಂಚ ಚರಂ ನಿತ್ಯಸದಾಶಿವಃ॥
ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತನಕರ್ತವ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಜಂಗಮಾರ್ಪಿತಃ।
ಲಿಂಗಜಂಗಮ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಜಂಗಮಂ ವಿಶೇಷತಃ॥
ಇಂತು ಭಕ್ತಾದಿ ಐಕ್ಯಂಗೆ
ಜಂಗಮ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮಾಡೂದು ಸದಾಚಾರ;
ಜಂಗಮವಿರಹಿತ ಅನಾಚಾರ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪೨॥

೧೫೪

ಲಿಂಗವೆಲ್ಲಿರದು, ವೇಶಿಯಭುಜದಲ್ಲಿರದೆ?
ಲಿಂಗವೆಲ್ಲಿರದು, ಪಶುವಿನ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿರದೆ?
ಲಿಂಗವೆಲ್ಲಿರದು, ಸೀಮೆಯ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರದೆ?
ಲಿಂಗವೆಲ್ಲಿರದು, ತರುವಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿರದೆ?
ಲಿಂಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನು ಆಚಾರವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ ;
ಆಚಾರವಿದ್ದು ಫಲವೇನು ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ.
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವುಳ್ಳವರ ಭಕ್ತರೆಂಬವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ
ಹೇಲಡಿಯ ಹುಡಿಯ ಹಾಕದೆ ಮಾಣ್ಬನೆ
ಎಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೪೩॥

೧೫೫

ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಓಗರದ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿದರೇನು,
ಹಸಿವು ಹೋಹುದೆ?
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದರೇನು,
ಭಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲನೆ?

ಇಟ್ಟ ಕಲ್ಲು ಮೆಳೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ
ಆ ಕಲ್ಲು ಲಿಂಗವೆ? ಆ ಮೆಳೆ ಭಕ್ತನೆ? ಇಟ್ಟಾತ ಗುರುವೆ?
ಇಂತಪ್ಪವರ ಕಂಡಡೆ ನಾಚುವೆನಯ್ಯ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ||೪೪||

೧೫೬

ಮೆಳೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಆ ಮೆಳೆ ಭಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ಮೇಹನಿಕ್ಕಿ ಮೈಯನೊರಸಿದರೆ ಪಶುಗಳು ಮೆಚ್ಚುವು.
ಅನ್ನವನಿಕ್ಕಿ ಹಿರಣ್ಯವ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಹೊಗಳೂದು.
ಒಳಗನರಿದು ಹೊರಗೆ ಮರದವರನೆನಗೊಮ್ಮೆ ತೋರಾ ಸಕಳೇಶ್ವರಾ. ||೪೫||

೧೫೭

ತನು ಮನ ಧನವನಿತ್ತೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲರು;
ತನು ಮನ ಧನವನಿತ್ತೆನೆಂಬ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಅಂಬಲಿಯನೆರದವರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರೆ?
ಕಂಬಳಿಯ ಕೊಟ್ಟವರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರೆ?
ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಾರ್ಥ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥ
ಇಂತೀ ಗುಣವಿಲ್ಲದೆ,
ತನು ಮನ ಧನವ ನೆರೆ ಇತ್ತು
ತನ್ನ ಹರಿವ ತಾನರಿಯದನ್ನಕ್ಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಅವರನೆಂತು ಭಕ್ತರೆಂಬೆ? ||೪೬||

೧೫೮

ಎನ್ನ ಮನೆಯೆಂಬವಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಕ್ಕಿದ ಕೋಳವಾಯಿತ್ತು.
ಎನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬವಂಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿಕ್ಕಿದ ಸಂಕಲೆ ಹೂಡಿತ್ತು.
ಎನ್ನ ಧನಯೆಂಬವಂಗೆ ರುದ್ರನಿಕ್ಕಿದ
ಆಸೆ ರೋಷದ ಜಂಜೂರಿ ಹೂಣಿತ್ತು.
ಎನ್ನ ಕುಲವೆಂಬವಂಗೆ ಈಶ್ವರನಿಕ್ಕಿದ ಸೆರೆಸತಿಯ
ಬಂದಿಕಾನದೊಳು ಬಿದ್ದ ನೋಡಾ.
ಇಂತು ಕೊರಳುದ್ದ ಹೂಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಗಿಲುದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾರಿ
ನಾನು ಭಕ್ತ ನಾನು ಮಾಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ನುಡಿಗೆ ನಾಚದು ನೋಡಾ.
ಆ ಭಕ್ತನ ಮಠಕ್ಕೆ ಜಂಗಮ ನಿರಂತರ
ಬರುತಿರಲು ಬ್ರಹ್ಮನಿಕ್ಕಿದ ಕೋಳ ಕಡೆಯಿತ್ತು.

ಆ ಭಕ್ತನ ಸ್ತ್ರೀ ಜಂಗಮದಾಸೋಹವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು
ವಿಷ್ಣುವಿಕ್ಕಿದ ಸಂಕಲೆ ಬಿಟ್ಟೋಡಿತ್ತು.
ಆ ಭಕ್ತನ ಧನ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಲಿಸುತ್ತಿರಲು
ರುದ್ರನಿಕ್ಕಿದ ಆಸೆ ರೋಷದ ಜಂಜುರಿ ಕಡೆಯಿತ್ತು.
ಆ ಭಕ್ತನು ಜಾತಿಸೂತಕವಳಿದು ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳುತ್ತಿರಲು
ಈಶ್ವರನಿಕ್ಕಿದ ಸೆರೆಸತಿಯ ಬಂದಿಕಾನದಿಂದ ಹೊರವಂಟ ನೋಡಾ.
ಇಂತು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಸಹಜರ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪೭॥

೧೫೯

ಭಕ್ತನು ಶಾಂತನಾಗಿ[ರಬೇಕು], ಸತ್ಯನಾಗಿರಬೇಕು.
ತನ್ನ ಕುರಿತು ಬಂದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ
ಭೂತಹಿತವಹ ವಚನವ ನುಡಿಯಬೇಕು.
ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದೆಯಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು
ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತನ್ನ ಹಾಂಗೆ ಕಾಣಬೇಕು.
ತನು ಮನ ಧನವ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸವೆಸಬೇಕು.
ಅಪಾತ್ರದಾನವ ಮಾಡಲಾಗದು.
ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಂ ತನ್ನ ವಶವ ಮಾಡಿಕೊಂಬುದು.
ಇದೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ೧ಶೌಚ೧ ನೋಡಾ.
ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವ ಪಡವರೆ.
ಎನಗಿದೆ ಸಾಧನ ಕೂಡಲ[ಚೆನ್ನ]ಸಂಗಮದೇವ. ॥೪೮॥

೧೬೦

ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಂಗೆ ಕಾಮ ಬೇಡ, ಕ್ರೋಧ ಬೇಡ
ಲೋಭ ಬೇಡ, ಮೋಹ ಬೇಡ, ಮದ ಬೇಡ, ಮತ್ಸರ ಬೇಡ.
ಮತ್ತೆ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಂಗೆ
ಕಾಮ ಬೇಕು, ಕ್ರೋಧ ಬೇಕು, ಲೋಭ ಬೇಕು,
ಮೋಹ ಬೇಕು, ಮದ ಬೇಕು, ಮತ್ಸರ ಬೇಕು.
ಬೇಕೆಂಬುದಾವ ಗುಣ? ಬೇಡೆಂಬುದಾವ ಗುಣ?
ಕಾಮಬೇಡ ಪರಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರೋಧಬೇಡ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ,

೧-೧ ಬೇಕು (ಮೂ)

ಲೋಭ ಬೇಡ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ, ಮೋಹ ಬೇಡ ತನುಮನಧನದಲ್ಲಿ,
ಮದ ಬೇಡ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ, ಮತ್ಸರ ಬೇಡ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ,
ಬೇಡೆಂಬುದು ಈ ಗುಣ.
ಬೇಕೆಂಬುದು ಆವ ಗುಣ?
ಕಾಮ ಬೇಕು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ, ಕ್ರೋಧ ಬೇಕು ಕರಣಾದಿ ಗುಣಂಗಳಲ್ಲಿ,
ಲೋಭ ಬೇಕು ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ,
ಮೋಹ ಬೇಕು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ,
ಮದ ಬೇಕು ಶಿವಾಚಾರದಿಂದ ಘನವಿಲ್ಲವೆಂದು,
ಮತ್ಸರಬೇಕು ತನ್ನ ನಿಜಮುಕ್ತಿಗೆ ವಕ್ರವಾಹಲ್ಲಿ.
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧವನರಿದು, ಷಡ್ವಿಧವ ಬಿಟ್ಟು, ಷಡ್ವಿಧವ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲರೆ,
ಆತನೆ ಸಹಜಭಕ್ತ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲ[ಚೆನ್ನ]ಸಂಗಮದೇವ ॥೪೯॥

೧೬೧

ರಾಗ : ಮಲಹರಿ

ಅಂಗಕ್ಕಾಚಾರ ಮನಸ್ಸಿಂಗರಿವಿನಾಚರಣೆ
ಲಿಂಗಾನುಭವ ನಿಜತತ್ವ ಪಿಂಡಾವಧಾನ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಹಿಂಗದೀ ಗುಣವು ಶಿವಭಕ್ತಂಗಿಲ್ಲದೊಡೆ ಕೃತ್ತಿಮದ ಕುಟಿಲವೇಷ
ತನುಮನಧನವ ಮೂರು ಮುಖಕೆ ಕೊಡುವ ಯುಕ್ತಿ
ಘನವನರಿದಾಚರಣೆ ಸಮತೆ ಕ್ಷಮೆ ದಮೆ ಸತ್ಯ
ಅನವರತ ಶರಣ ಸಮರತಿ ಸಂಗಶರಧಿಯೊಳಗೋಲ್ಯಾಡುವನೆ ಭಕ್ತನು
ಇನಿತುಮಲ್ಲದೆ ಕುಟಿಲ ಕ್ಷುದ್ರದಟಮಟ ಸಟೆಯ
ನನುಕರಿಸಿ ಮತ್ಸರಾಹಂಕಾರ ಉದ್ರೇಕದಿಂ
ಮನಭವಿಯ ಶೀಲ ಸಮಯಾಚಾರವಿರಲ್ಪುಸಿವೇಷವನು ತೊಟ್ಟ ಪುಲಿಯು. ॥೧॥

ಜಾತಿ ಎಂಜಲು ಜನನ ಪ್ರೇತ ರಜ ಪಂಚ
ಸೂತಕವನಳಿದು ದೃಢಭಾವ ಸಮಯಾಚಾರ
ವೋತು ಮುಟ್ಟುವವೆಲ್ಲ ಸಕಲ ದ್ರವ್ಯದೊಳಗೆಳ್ಳಿನಿತು ತೆರಹಿಲ್ಲದವ ಭಕ್ತನು
ಮಾತು ಮಥನವು ಕ್ಲೇಶ ಕಟಕಿ ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲ ಲಘು
ಖ್ಯಾತಿ ವಂಚನೆ ಉದಾಸಿ ನಿರ್ದಯ ಹದಿರು
ಈ ತೆರನು ಭಕ್ತಂಗವಲ್ಲ ಭವಿಯಂಗ ಸುಮುದ್ರೆಯದು ಕಳ್ಳ ಹೊನ್ನು. ॥೨॥

ಮಾಡಿ ಶರಣರ್ಗೆ ದಣಿಯದೆ ಸವಸುವಕ್ಕರಿಂ
ನೋಡಿ ಈ ಲಿಂಗದ ಭಾವರತಿ ಸಂಗಯೋಗದಿಂ
ಕೂಡಿಯಗಲದೆ ಕಳಾಲಿಂಗ ಮುಖದೆಚ್ಚರಿಕೆಗುಂದದಿಹನವ ಭಕ್ತನು
ಆಡೆ ಸ್ಥಿರವನೃತ ಕಾಂಕ್ಷೆ ಕರ್ಕಸ ಪಿಸುಣ
ಮೂಢ ಕುಚಿತ್ತ ಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣಹೀನ ಭವದುಃಖಿ
ಗೂಢಪಾತಕನೇನನೋದಿ ಹಾಡಿದರೆ ಸಬಳದ ತುದಿಯ ಘಂಟೆಯಂತೆ. ॥೩॥

ಅರಿತವಾಚಾರ ಕ್ರೀ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ತುರಿಗಿ ತೋರುವ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಪಿಡಿದರ್ಪಿಸುವ
ನಿರಿಗೆ ನೆಮ್ಮಿಹ ಲಿಂಗಭಾವ ಮುಖದೆಚ್ಚರಿಕೆಗುಂದದಿಹನವ ಭಕ್ತನು
ಮರವೆಯಳುಪನ್ಯಾಯ ಕುಟಿಲ ಲಂಪಟ ಜಿಹ್ವೆ
ಉರಿಸಿ ಜೀವನ ಬೋಧೆ ಉದರಾಗ್ನಿ ದೆಸೆಯಿಂದ
ನರರ ಸ್ತೌತ್ಯವ ಮಾಡುವನೆ ಭಕ್ತನವನಲ್ಲ ಪರಸಮಯ ಕಡೆಯಾಣೆಯು. ॥೪॥

ಐದೈದು ತತ್ವಮುಖವೈದೈದು ಲಿಂಗರುಚಿ
ಐದೈದು ಶಕ್ತಿ ಈರೈದೈದು ಹಸ್ತಂಗ
ಳೈದಿಹವು ಪ್ರಣವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೊಳಗೆ ಕಂಡು ಜಪಿಸುವಾತನೆ ಭಕ್ತನು
ಮೈಮರದು ಸಂಸಾರರಸ ಭೂಧನದಿ ವಿಕಳತೆಯ
ನಾಯವಾಲನುಂಡುಲಿವನೆ ಭಕ್ತನಂತಿರ
ಲ್ಕೈವಿಡಿದು ನಿಮ್ಮ ಶರಣರೊಳಿರಿಸಿ ಸಲಹು
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೫॥ ॥೫೦॥

೧೬೨

ಸುರತರುವ ಬಿಟ್ಟು ಎಲುವದ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರನೆರೆವಂತೆ,
ನೂರೆವಾಲ ಚೆಲ್ಲಿ ಕಾಟಿಯ ಬಯಸುವಂತೆ,
ತಾಯ ಮಾರಿ ತೊತ್ತ ಕೊಂಬವನಂತೆ,
ರಂಭೆಯ ಮಾರಿ ಸಿಂಬೆಯ ಬಯಸುವ ಸಿಖಂಡಿಗಳಂತೆ,
ನಿತ್ಯವಲ್ಲದ ನಿರುತವಲ್ಲದ ಸತ್ತು ಹೋಹ
ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚ ಮಚ್ಚಿದ ಮನುಜರು
ಮುಕ್ತ್ಯಾಂಗನೆಯನಪ್ಪಿ ಭಕ್ತ್ಯಾಮೃತವ ಸೇವಿಸಿ ನಿತ್ಯ ಪದದ ಸುಖವ
ವ್ಯರ್ಥಕಾಯರು ಇವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ? ॥೫೧॥

೧೬೩

ಮಣ್ಣ ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಯ ಮಚ್ಚಿದವಂಗೆ ಗುರುವಿನ ಮಚ್ಚೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಹೆಣ್ಣನಚ್ಚಿ ಹೊನ್ನನಚ್ಚಿದವಂಗೆ ಲಿಂಗದಮಚ್ಚೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಮಕ್ಕಳು ಬಂಧುಗಳ ಮಚ್ಚಿದವಂಗೆ ಜಂಗಮದ ಮಚ್ಚೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವ ನಂಬದವಂಗೆ
ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲವಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೫೨॥

೧೬೪

ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಭಕ್ತರೆಂದು ಗುಣಕಥನವ ನುಡಿದುಕೊಂಡು
ಎಮಗನ್ಯದೈವವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸೋರೆಯ ಬಣ್ಣದಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ.
ನೀವರಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾ ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿ.
ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಭೂತ, ಹೊನ್ನೊಂದು ಭೂತ,
ಮಣ್ಣೊಂದು ಭೂತ.
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಅವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಸಾವುತ್ತ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಪ್ಪಿರಿ.
ಆ ಭೂತ ನಿಮ್ಮ ಹಿಡಿದು ಕೊಂದು ಕೂಗಿ ತೇಗಿ
ಹೀರಿ ಹಿಪ್ಪಿಯ ಮಾಡಿ ಗಾರುಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪವು ಕಾಣಿರೊ.
ಅವ ನೀವು ಹಿಡಿದು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಾಗಿ
ನಮಗನ್ಯದೈವವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕುನ್ನಿ ಮನುಜರ ಮೆಚ್ಚುವನೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ? ॥೫೩॥

೧೬೫

ಅಜಹರಿಸುರರಿಗೆ ಶರೀರವ ತೋರಿಸಿ
ಕರಣದ ಓಕುಳಿಯನಾಡಿ
ವಿಷಯದ ಮಳೆಯ ಕರವುತಿದ್ದಾಳೆ ನೋಡಾ.
ಹರಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣು ತೋರಿ ಕಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿದಳು ನೋಡಾ.
ನಿನ್ನ ಕಾಣಲೀಯದೆ ತಾನು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಕಾಲು ಮೇಲಾಗಿ ನಡವಳು.
ಕರಿಯಾಗಿ ಸಿಂದುರಿಯಾಗಿ ಸುಡುತಿಪ್ಪಳು ನೋಡಾ.
ಕರಿಯ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಉರಿ ಹುಟ್ಟಲು ಕರಿ ಬೆಂದಿತ್ತು
ಹರಿ ನಿಂದಿತ್ತು ಉರಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು ಶರೀರ ಗುಣವಳಿದು ಸದ್ಭಕ್ತಿ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನಾಳುತ್ತಿರ್ದನು ನೋಡಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೫೪॥

೧೬೬

ಹದಿರು ಸೂಳೆಗೆ, ಕಟಕಿ ವಿದ್ಯಾವಂತಂಗೆ,
ಮದ್ದು ಮಂತ್ರ ಹಾವಡಿಗಂಗೆ;
ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲದ ಮತ್ಸರವು ಕೋಲಾಟಿಕಂಗಲ್ಲದೆ
ಶಿವಭಕ್ತರಿಗುಂಟೆ ಅಯ್ಯ?
ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಚ್ಚರಿಸಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕೆಂದು
ಕೊಟ್ಟನೆ ಶ್ರೀಗುರು ಲಿಂಗವನು?
"ಲಿಂಗಭಕ್ತಿ ಸಕೃದ್ವೇಸಿ। ಸಕ್ರುಲಿಂಗ ನ ದೂಸಕಃ।
ಯುಗ ಕೋಟಿ ಕ್ರಿಮೆ ಭೂಕ್ತಾನಿ। ಮಾಯ ಜಾಯತೇ ಕ್ರಿಮಿ॥"
ಇದನರಿದು ಶಿವಭಕ್ತರು ಮದ ಮತ್ಸರವ ಬಿಟ್ಟು
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸದ್ಭಕ್ತನ
ಶಿವನೆಂದು ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಅಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು. ॥೩೩॥

೧೬೭

ತಾವು ಗುರುವೆಂದು ಮುಂದಣವರಿಗೆ ಉಪದೇಶವ ಮಾಡುವರಯ್ಯ.
ತಾವು ಗುರುವೆಂತು; ಎಲ್ಲರ ಹಾಗೆ ದೇಹ ಪ್ರಾಣ ಗುರುವಲ್ಲದೆ?
ತಾವು ಪರುಷವೆಂಬರು; ಆ ಪರುಷ ಲೋಹವ ಮುಟ್ಟಿಸಲೊಡನೆ
ಸುವರ್ಣವಹುದಲ್ಲದೆ ಪರುಷವಾಗಲರಿಯದು.
ಅದು ಗುರುಸ್ಥಲವಲ್ಲ ನಿಲ್ಲು, ಮಾಣು.
ಇನ್ನು ಗುರುವೆಂಬುದು ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶ:
ಅದು ಮುಟ್ಟಿ ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳಬಲ್ಲುದಾಗಿ.
ಅದು ಆವ ಜ್ಯೋತಿಯೆಂದರೆ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿ.
ಆ ಜ್ಯೋತಿಯಂ ಬೆಳಗಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮಂ ಕಂಡು ಸುಖಿಯಾಗಬೇಕೆಂದರೆ
ನಾಲ್ಕು ವೇದದರ್ಥ: ೧ಅಜಪೆ ಗಾಯತ್ರಿ೧
ಅಜಪೆ ಗಾಯತ್ರಿಯರ್ಥ: ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ
ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಜ್ಯೋತಿಯಂ ಬೆಳಗಿ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಂ ಮಾಡೂದು.
ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದರೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನುಪದೇಶವ ಮಾಡೂದು.
ಇಷ್ಟು ಇಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂಧಕನ ಕೈಯ
ಅಂಧಕ ಹಿಡಿದಂತೆ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೬॥

೧-೧ ಗಾಯತ್ರಿ ಗಾಯತ್ರಿಯರ್ಥ(ಮೂ)

೧೬೮

ಹಾಗದಾಸೆಗಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯ ತಂದು
ಶಿಷ್ಯರೆಂದು ಮಾಡುವ ಪರಿಯ ನೋಡಾ.
ಅವರ ಆದಿ ಮಧ್ಯಾಂತವನರಿಯದೆ
ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಕೊಟ್ಟು ಲಿಂಗದ್ರೋಹಿಗಳಾದರು.
ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಸಾದ ದ್ರೋಹಿಗಳಾದರು.
ತೀರ್ಥವ ಕೊಟ್ಟು ತೀರ್ಥ ದ್ರೋಹಿಗಳಾದರು.
ಪಂಚಾಚಾರವ ಹೇಳಿ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು.
ಈಷಣತ್ರಯವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾವ ನರಕಿಗಳು
ತಾವು ಗುರುವೆಂಬ ನಾಚಿಕೆ ಸಾಲದೆ ಹೇಳಾ ಕಲಿದೇವರದೇವಾ? ॥೫೭॥

೧೬೯

ಗುರುವಿನ ಗುರು ಪರಮಗುರು
ಜಂಗಮಲಿಂಗವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ
ಗುರುವಾಗಿ ಉಪದೇಶವ ಮಾಡಲಾಗದು.
ಮುನ್ನ ಗುರುಕರುಣವಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿರ್ದಬಳಿಕ
ದಾಸೋಹವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಕರ್ತನಲ್ಲದೆ
ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಕೊಡ ಕರ್ತನಲ್ಲ.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಕೊಟ್ಟು ಗುರುವಾದ ಬಳಿಕ
ಜಂಗಮಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಹೊದ್ದಿತ್ತು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫೮॥

೧೭೦

ಜಾತಿ ನಾಲ್ಕುವಿಡಿದು ಜಂಗಮವ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ
ಗುರುದ್ರೋಹಿಗಳ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಯತ್ಕುಲಂ ಗುರುಮುಖಂ ಚೈವಂ। ತತ್ಕುಲೋ ನಾಸ್ತಿಯೋದ್ಗುರುಃ॥"
ಎಂದು ಸಮಸ್ತ ಕುಲಗೋತ್ರ ಆಶ್ರಮ ಸ್ಥಲ ನಾಲ್ಕ ಹೇಳಿ
ಕಳಸ ಪಂಚಕವನಿಕ್ಕಿ ಹಲವು ಮಂತ್ರವಿಡಿದು ಮಾಡುವ
ಭವಿ ಶೈವದೀಕ್ಷೆಯ.
ಅದು ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ :
"ವೇದ ಮಂತ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ದೀಕ್ಷಂ। ವೀರಶೈವಂತು ಕಥ್ಯತೆ।
ಕಳಸ ಪಂಚ ಜಾತಾನಿ ಶೈವದೀಕ್ಷ ಯಿತಿಸ್ಮೃತಃ॥"

ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವನುಳ್ಳ ನಿಜವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ
ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ರವಿ ಸೋಮರುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ
ನರಕ ತಪ್ಪದೆಂದಾತ ಕಲಿದೇವಯ್ಯ. ॥೫೯॥

೧೭೧

ಆದಿಯಿಂದತ್ತತ್ತಲೆನಗೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ಅನಾದಿಯಿಂದತ್ತತ್ತಲೆನಗೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ಈ ಎರಡು ನಾಮ ಹುಟ್ಟದ ಮುನ್ನ ನಿನಗಾನು ಶಿಷ್ಯನಯ್ಯ.
ಎನ್ನ ಭಾವ ಕಾಯದೊಳಗಣ ಭ್ರಮೆಯ ಕಳೆದು
ಎನ್ನ ಜ್ಞಾನ ಕಾಯದೊಳಗಣ ಮರಹ ಕಳೆದು
ಎನ್ನೊಳಗೆ ತಿಳುಹಿನ ಬಗೆದೋರುತ್ತ ಹೊರಗೆ ನುಡಿಯದಂತಿದ್ದರೆ
ಬಿಡೆ ನೋಡಾ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಚರಣವ.
ಮಾಡಿದರಂತು ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೈಕೊಂಬೆನು
ಇನ್ನಾವತೆರದಲಾದಡೆಯು ಎನ್ನೊಡಲ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸವದು
ಪಡೆವೆನು ನಿಮ್ಮ ಕರುಣವ
ಗೊಹೇಶ್ವರ ಎನ್ನ ಅರಿವಿನ ಪರಿಯಿಂತು ನೋಡಾ. ॥೬೦॥

೧೭೨

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂಬ ಭೇದವನಾರು ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಾ?
ಅಂತರಂಗವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಹಿರಂಗ ಮುಂದುಗೊಂಡಿಪ್ಪುದು.
ಮನವನೆಡೆಗೊಂಡ ಲಿಂಗದರಿವು ವ್ಯಾಕುಳಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಾರದೆಂದು
ಮನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನ ನೋಟವ ತಂದು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ,
ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಂದರಿಯದೆ ಅನಿಮಿಷನಾಗಿಪ್ಪನಾ ಶರಣನು.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖವ ನೋಡೆ ಪರಿಣಾಮಿಸಲೋಸ್ಕರ
ತೇಜವೆಂಬ ದರ್ಪಣವ ಹಿಡಿದಿರ್ಪನು.
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಜವನ್ನೈದೆಹೆನೆಂದರೆ
ಕುರುಹುವಿಡಿದು ಕುರುಹುಗೆಡಬೇಕು ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. ॥೬೧॥

೧೭೩

ಅಂಗದಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿರ್ದು
ತನುವಿಂಗೆ ಶಸ್ತ್ರವನುಗಿಸುವ ದ್ರೋಹಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಅದೇನು ಕಾರಣ, ಅಂಗವೆ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೆ ಅಂಗ.
ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ಶಸ್ತ್ರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ॥೬೨॥

೧೭೪

ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಶಕ್ತಿಸಂಪುಟದಿಂದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದರೆ
ಕಾಯವಳಿದೆನೆಂಬ ಕರ್ಮವ ನೋಡಾ.
ಕಾಯವಳಿದು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದೆ
ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಪೂಜಿಸುವ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತರ ತೋರಯ್ಯ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಆದಿ ಪ್ರಣವ ಅನಾದಿ ಪ್ರಣವ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಣವ
ನಾದ ಪ್ರಣವ ಅನಾದ ಪ್ರಣವವೆಂಬೀ ಪಂಚ ಪ್ರಣವಂಗಳ
ಪಂಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ನೀನಾನೆಂಬ
ಆನಂದವನರುಹಿಕೊಟ್ಟನಯ್ಯ ಶ್ರೀಗುರು.
ಇಂತೀ ಭೇದಾದಿ ಭೇದದ ಆದಿಯನರಿಯದ ಕಾಯವಳಿದೆಹೆನೆಂಬ
ಕರ್ಮಕಾಂಡಿಗಳ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಕಲಿದೇವರದೇವನು. ॥೬೩॥

೧೭೫

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪ್ಯವಾದಡೇನು?
ಅಪ್ಪುವಿನಲ್ಲಿ ಅಳಿದರೇನು?
ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಶಕ್ತಿಸಂಪುಟದಿಂದ ವಿಯೋಗವಾದರೇನು?
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಶಿವಶಕ್ತಿವಿಯೋಗೇನ ನ ಸಂಕಾಯ ವೀರಶೈವಾಣಾಂ।
ಪುನೋರ್ಬಂಧ ಯಥಾ ಕುರ್ಯಾತ್ ತೇ ಲಿಂಗಧಾರಯೆ ಸುಧಿ॥"
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಾ ಅಹುದೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನವನತಿಗಳೆದು
ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುವ ನಿಜಶರಣರ ತೋರಾ ಕಲಿದೇವರದೇವಾ. ॥೬೪॥

೧೭೬

ಅರಿವೆಂಬ ಗುರುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯೆಂಬ ಶಿವದಾರವಂ ಕೊಟ್ಟು
ಸುಮತಿಯೆಂಬ ಸೆಜ್ಜೆಯಂ ಪೋಣಿಸಿ
ಸಮತೆಯೆಂಬ ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯವ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿಕೊಂಡು
ಸರ್ವಜೀವ ದಯಾಪರನೆಂದು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವ
ಭಕ್ತನ ಕರದ ಲಿಂಗವು ತಪ್ಪಿ ಆಧಾರ ಸ್ಥಾಪ್ಯವಾದಡೇನು?
ಶಂಕೆಗೊಳಲಿಲ್ಲ ; ತೆಗದುಕೊಂಡು ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರವುದೆ ಸದಾಚಾರ.
ಮುನ್ನಾ ಶ್ರೀಗುರು ಷಟ್ಸ್ಥಲವ ತನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿದನಾಗಿ
ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗಹವುಂಟಲ್ಲದೆ ಅದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗಹಲುಂಟೆಂದೆನಾದಡೆ ಗುರುದ್ರೋಹ.

ಆ ಭಕ್ತ ಅಂತವನಿಂತವನೆಂದು ದೂಷಿಸಿ ನುಡಿದವರಿಗೆ
ಅಘೋರ ನರಕ ತಪ್ಪದಯ್ಯ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೬೫॥

೧೭೭

ಶ್ರೀಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಪಾದೋದಕ
ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷೆ ಷಡಕ್ಷರವೆಂಬ
ಅಷ್ಟಾವರಣಂಗಳು ಪರಶಿವ ತಾನೆಯಾದ ಕಾರಣ.
ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧ ದರ್ಶನ ಸಂಬಂಧವೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಪಾದವೆ ಲಿಂಗ, ತನ್ಮೂರ್ತಿಯೆ ಆಚಾರ್ಯನು,
ತತ್ಸಂಬಂಧದ ಸುಜ್ಞಾನವೆ ಚರಮೂರ್ತಿ ನೋಡಾ.
ಶಿವಲಿಂಗಪೀಠವೆ ಗುರು, ಗೋಮುಖವೆ ಚರ,
ಗೋಳಕವೆ ಶಿವಲಿಂಗವಯ್ಯ.
ಚರಲಿಂಗಪಾದವೆ ಲಿಂಗ, ಆ ಮೂರ್ತಿಯೆ ಚರ,
ಆ ಸಂಬಂಧದ ಸುವಿವೇಕವೆ ಶ್ರೀಗುರು ನೋಡಾ.
ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವಯವೆ ಲಿಂಗ, ರುಚಿಯೆ ಚರ,
ಪರಿಣಾಮವೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ಪಾದೋದಕವೆ ಗುರು, ಆ ಚಿದ್ರಸವೆ ಲಿಂಗ,
ಸೇವನಾ ಮುಖದಾನಂದವೆ ಆ ಚರಮೂರ್ತಿಯಯ್ಯ.
ಭಸ್ಮದ ಸ್ವಯವೆ ಲಿಂಗ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಂತ್ರವೆ ಚರ,
ದ್ವಂದ್ವಗ್ರಸ್ತ ಚೈತನ್ಯವೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಮೂಲವೆ ಗುರು, ಆ ನಾಳವೆ ಲಿಂಗ,
ಅದರ ಮುಖವೆ ಜಂಗಮವಯ್ಯ.
ಮನವರ್ಣವೆ ಲಿಂಗ, ಶಿವಾಕ್ಷರವೆ ಚರ,
ಮಕಾರವೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ಇನ್ನಾ ಪೂರ್ವಸಂಬಂಧವನೆ
ಆ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಅರಿವ ಭೇದ ಹೇಂಗೆಂದಡೆ :
ಗುಕಾರವೆ ಚರ, ರುಕಾರವೆ ಲಿಂಗ,
ದ್ವಂದ್ವವಾದ ಜ್ಞಾನವೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ಲಿ ಕಾರವೆ ಗುರು, ಬಿಂದುವೆ ಲಿಂಗ, ಗಕಾರವೆ ಚರಲಿಂಗವಯ್ಯ.
ಜಕಾರವೆ ಗುರು, ಗಕಾರವೆ ಲಿಂಗ, ಮಕಾರವೆ ಚರಲಿಂಗವಯ್ಯ.
ಪ್ರಕಾರವೆ ಚರ, ಸಾಕಾರವೆ ಲಿಂಗ, ದಕಾರವೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ಪಕಾರ ದಕಾರವೆ ಗುರು, ಉಕಾರ ದಕಾರವೆ ಲಿಂಗ,
ಉಭಯ ಸಂಬಂಧವೆ ಚರಲಿಂಗವಯ್ಯ.

ವಿ ಎಂಬಕ್ಷರವೆ ಲಿಂಗ, ಭೂ ಎಂಬಕ್ಷರವೆ ಚರ,
ತಿ ಎಂಬಕ್ಷರವೆ ಗುರುವಯ್ಯ,
ರುಕಾರವೆ ಚರ, ದ್ರಾಕಾರವೆ ಗುರು, ಕ್ಷಕಾರವೆ ಲಿಂಗವಯ್ಯ.
ಮಕಾರವೆ ಲಿಂಗ, ಬಿಂದುವೆ ಚರ, ತ್ರಯೆಂಬಕ್ಷರವೆ ಗುರುವಯ್ಯ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಶಕ್ತಿ ರೂಪಾದ ಕಾರಣ ಗುರು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನವಾಯಿತ್ತು.
ಲಯ ಸ್ಥಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದುದಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನವಾಯಿತ್ತು.
ತ್ರೈಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪಾದ ಕಾರಣ ಚರಲಿಂಗವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನ.
ಸುಜ್ಞಾನ ದೋಷನಾಶ ಜನ್ಮದಹನ ಕರ್ಮಭೇದನದಿಂದ
ಉದಕ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನ.
ಪ್ರಸಾದ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಾದ ಕಾರಣ ಶೇಷವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನ.
ಶಕ್ತಿ ರೂಪು ತೇಜ ರೂಪು ಶಿವರೂಪಿಂದ
ವಿಭೂತಿಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನ
ಬಿಂದು ಕಳೆ ನಾದ ಶಿವನೆಂಬ
ಚತುರ್ವಿಧದಿಂದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನ.
ಚಿತ್ಕಳೆ ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶ ಸುನಾದ ಸುಜ್ಞಾನದಿಂದ
ಮಂತ್ರವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನವಯ್ಯ.
ಇಂತಿವನರಿದ ಶರಣಂಗೆ ಆ ಗುರುವೆ ಇಷ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮ, ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ,
ಜಂಗಮವೆ ಭಾವಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಾದವೆ ಚಿತ್ಕಾಯ,
ಪಾದೋದಕವೆ ಶರಣ ತಾನೆ ನೋಡಾ.
ವಿಭೂತಿಯೆ ಅಂತರಂಗದ ಚಿತ್ರಕಾಶ,
ಚತುರ್ದಶ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ,
ಷಟ್‌ಷಟ್ ಕರಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ನ್ಯಸ್ತವಾದುದೆ ಶಿವಮಂತ್ರವಯ್ಯ.
ಇಂತೀ ಎರಡು ತೆರದ ಅಷ್ಟಾವರಣವು
ಆ ಶರಣನಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಕಾರಣ
ಆ ಶರಣನು ಭಕ್ತನೆನಿಸಿಕೊಂಬ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಭಕಾರವಾಯಿತ್ತು, ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವದಿಂದ ಕಕಾರವಾಯಿತ್ತು,
ದೃಢದಿಂದ ತಿ ಎಂಬಕ್ಷರವಾಯಿತ್ತು.
ಇಂತೀ ಅರಿವುಳ್ಳವನಾದ ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡ.
ಅದು ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ:
ಶಿವತತ್ವವರ್ಧನವ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಜಕಾರವಾಯಿತ್ತು,
ಸಂಸಾರ ಪ್ರಪಂಚ ಲೋಪವ ಮಾಡುವದರಿಂದ ನಕಾರವಾಯಿತ್ತು.

ಇಂತಿವನರಿದ ಶರಣನು ಅನಾದಿ ಭಕ್ತನೆನಿಸಿಕೊಂಡ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಆ ಭಕ್ತನ ಮನವೆ ಲಿಂಗ, ಆತನ ಜ್ಞಾನವೆ ಜಂಗಮ,
ಆ ಜ್ಞಾನದ ಪೂರ್ವವೆ ಗುರು, ಆ ಭಕ್ತನೆ ಶೇಷ,
ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆ ಪಾದೋದಕ,
ಆ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಾಶವೆ ವಿಭೂತಿ,
ಆಯಾಯ ಕರಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆವ ವಿವೇಕದ ವೃಷ್ಟಿಯೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ,
ಆ ಭಕ್ತನ ನಾಮವೆ ಮಂತ್ರವಯ್ಯ.
ಇಂತೀ ಮೂರು ತೆರದ ಅಷ್ಟಾವರಣವನುಳ್ಳ
ಅನಾದಿ ಭಕ್ತನ ಶ್ರೀಚರಣವ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಾ ಎನ್ನ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೬೬॥

೧೭೮

ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ನವವಿಧ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಪೂಜೆಯ ಕ್ರಮ ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ:
"ಪೂಜಾಮಿಷ್ಟ ತ್ರಿವಿಧಂ ಲಿಂಗೇ ತ್ರಯಂ ಪೂಜನ ಪ್ರಾಣಕಂ।
ಭಾವಲಿಂಗೇ ತ್ರಿವಿಧಂ ಪೂಜಾನವೇತಿ ಪೂಜನಂ ಭವೇತ್ ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆ ಕ್ಷಕಾರ ಸ್ವರೂಪು,
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆ ಓಂಕಾರ ಸ್ವರೂಪು,
ಭಾವಲಿಂಗವೆ ಶೃಂಗಯುಕ್ತವಾದ ಹ್ರಾಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಸ್ವರೂಪು ನೋಡಾ.
ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೀಠವೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಗೋಮುಖವೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ,
ಗೋಳಕವೆ ಭಾವಲಿಂಗ ನೋಡಾ.
ತಾರೆ ದಂಡೆಗಳೆರಡು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ,
ಕುಂಡಲಾಕೃತಿ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿಗಳೆರಡು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ,
ದರ್ಪಣಾಕೃತಿ ಜ್ಯೋತಿರಾಕೃತಿಗಳೆರಡು ಭಾಗವಲಿಂಗ ನೋಡಾ.
ಮತ್ತೆ ಹಕಾರ ಬಿಂದುಗಳೆರಡು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ,
ಮಂತ್ರ ಶೃಂಗಾಗ್ನಿ ಬೀಜಗಳೆರಡು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ,
ದೀರ್ಘವೊಂದೆ ಭಾವಲಿಂಗ.
ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕರಸ್ಥಲ ಮನಸ್ಥಲ ಭಾವಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿ
ತ್ರಿವಿಧವೊಂದೆಯೆಂದು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ:
ಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಧಾರಣವೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಶಿವಪೂಜಾ ವಿಧಾನವೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಲೀಯವಾದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪ್ಯವಾದ ಭಾವಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಮತ್ತೆ ಬಾಹ್ಯದ ಪೂಜೆಯನು

ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಮಾಡುವದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಮಾನಸ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚರಣವೆ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಧ್ಯಾನಾರೂಢವೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭಾವಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಮತ್ತೆ ಸುಜ್ಞಾನವೆ ಭಾವಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಮನೋರ್ಲಯವೆ ಭಾವಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಪರಿಣಾಮವೆ ಭಾವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯಯ್ಯ.
ಇಂತಪ್ಪ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವ ಶರಣರ ತೋರಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೬೭॥

೧೭೯

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಸಾಕಾರವಿಡಿದು ಮಂತ್ರಾಹ್ವಾನಂಗಳಿಂದ
ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿಪ್ಪುದೀಗ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ.
ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ
ಚತುರ್ದಶ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ಮುಖವಾಗಿ
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯವಾಗಿ
ಪ್ರಾಣನಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಪ್ಪುದೀಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆದಿಯಾಗಿ ಭಾವ ಭ್ರಮೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ
ಅನುಭಾವದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ
ಭಾವ ಸದ್ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವಂಗಳಲ್ಲಿ ಭರಿತವಾಗಿ
ಭಾವ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ
ಸನ್ನಿಹಿತ ಭಾವದಿಂದಿಪ್ಪುದೀಗ ಭಾವಲಿಂಗ.
ಇಂತೀ ಮೂರು ಲಿಂಗದ ಮೂಲ
ಆರು ಲಿಂಗದ ಅಂತ್ಯವನೊಳಕೊಂಡು
ಮಾರ್ಗಕ್ರೀಯಾಗಿ ಧ್ಯಾನನಷ್ಟವಾಗಿ ಮಂತ್ರಗೋಪ್ಯವಾಗಿ
ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಭಾವ ದಿಗಂಬರವಾಗಿ
ಘನಕ್ಕೆ ಘನವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ. ॥೬೮॥

೧೮೦

ಅರಿವು ನಾಸ್ತಿಯಾದುದೆ ಗುರು
ಕುರುಹು ನಾಸ್ತಿಯಾದುದೆ ಲಿಂಗ
ಕಾಯಗುಣ ನಾಸ್ತಿಯಾದುದೆ ವಿಭೂತಿ
ಕರಣಗುಣ ನಾಸ್ತಿಯಾದುದೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ
ಮರಣಗುಣ ನಾಸ್ತಿಯಾದುದೆ ಮಂತ್ರ

ಇಂತೀ ಪಂಚಾಚಾರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಉಳ್ಳಾತನೆ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರಿ. ॥೬೯॥

೧೮೧

ಅಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲದ ತುಷಕ್ಕೆ ಅಗ್ಘವಣಿಯನೆರದರೆ
ಅದೆಂದಿಂಗೆ ಬೆಳದು ಫಲವಪ್ಪುದಯ್ಯ?
ಅರಿವಿಲ್ಲದರಿಗೆ ಆಚಾರವಿದ್ದಡೆ
ಅರಿಕೆಗೆಟ್ಟು ಸುಖವೆಂದಪ್ಪುದಯ್ಯ?
ಹೊರೆಯದ ಪರಿಮಳ ಸ್ಥಿರವಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ಎನ್ನ ದೇವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಅರಿಯದವರಿಗೆ
ಆಚಾರವಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರಣ್ಣಾ. ॥೭೦॥

೧೮೨

ವಂದಿಸಿ ನಿಂದಿಸಿ ಬರಿದೆಂಬುದು ಕ್ರೀವಂತನ ಇರವು.
ವಂದಿಸೂದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ ನಿಂದೆಗೊಡಲು ಮಾಡದೆ
ಆ ಗುಣವ ಹಿಂಗಿಸಿ ವಂದಿಸೂದೆ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಇರವು,
ಸನ್ಮತಿಯ ಪದವು, ಸದಾಶಿವಮೂರ್ತಿಯ ಲಿಂಗದಿರವು. ॥೭೧॥

೧೮೩

ನಾನು ಜಂಗಮ ನನಗೆ ಆಚಾರವೇಕೆಂದು
ಮನ ಬಂದಂತೆ ನಡವ ಅಜ್ಞಾನಿ ಭಂಡರಿಗೆ
ನಾನು ವಂದಿಸಿದೆನಾದಡೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ.
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣ ಬಿಟ್ಟು ನಿರಾಭಾರಿಗಳಾಗಿ
ಶಿಖೆ ಜಡೆ ಬೋಳು ಮುಂತಾದ ರೂಪ ತಾಳಿ ಮರಳಿ
ಹೊನ್ನಿಂಗೆರಗಿದಡೆ ಜಂಗಮದ್ರೋಹಿ,
ಹೆಣ್ಣಿಂಗೆರಗಿದರೆ ಲಿಂಗದ್ರೋಹಿ,
ಮಣ್ಣಿಂಗೆರಗಿದರೆ ಗುರುದ್ರೋಹಿ.
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ದ್ರೋಹಿಗಳ ಕಂಡು ವಂದಿಸಿದೆನಾದಡೆನಗದೆ ಭಂಗ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಮುಂಡೇವ ಶಿವಚಿಹ್ನಾನಿ। ಮುದ್ರಾಪಂಚಕ ಯಥಾ ನ ಚ।
ಪ್ರಯತ್ನೇ ತ್ರಿಮಲಂ ಕೃತ್ವಾ। ಶಿವದ್ರೋಹಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥"
ಇಂತಪ್ಪ ಭ್ರಷ್ಟರ ಏಲೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ಬಲ್ಲನಾಗಿ ಒಲ್ಲನು. ॥೭೨॥

೧೮೪

ಜಂಗಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ
ಹಿಂದಳ ಹಜ್ಜೆಯ ಮೆಟ್ಟಲುಂಟೆ?
ಜಂಗಮವೆಂಬ ಮಾತಿಂಗೆ ಒಳಗಾದಲ್ಲಿ ಹೇಮ ರಜತ ಕಾಂಚಕಿ
ಸುಲೋಹವೆಂಬ ಪಂಚಮಲವ ಹಿಂಗಿರಬೇಕು.
"ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಂ ಪುನೋರ್ಥಾತು ಪರಿಗ್ರಹಾತ್ ।
ಜಂಗಮಃ ಪತಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ರೌರವಂ ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥"
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಅನಂಗನ ಬಲೆಗೆ ಎಂದಿಂಗೂ ಸಿಕ್ಕದಿರಬೇಕು.
ಇದು ನಿಜದ ಸಂಗ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ
ಈ ಗುಣ ಆರಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಯೆಂದೆ. ॥೭೩॥

೧೮೫

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂದ ಪಾಪಿ ಕಷ್ಟ, ಪಾಪಿಗಿಂದ ಪಾರದ್ವಾರಿ ಕಷ್ಟ,
ಪಾರದ್ವಾರಿಗಿಂದ ವೇಶಿ ಕಷ್ಟ, ವೇಶಿಗಿಂದ ದಾಸಿ ಕಷ್ಟ,
ದಾಸಿಗಿಂದ ದರಿದ್ರ ಕಷ್ಟ, ದರಿದ್ರಗಿಂದ ವೇದವ್ಯ ಕಷ್ಟ,
ವೇದವ್ಯಗಿಂದ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಕಷ್ಟ,
ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಿಂದ ಪ್ರಾಣಘಾತಕ ಕಷ್ಟ,
ಪ್ರಾಣಘಾತಿಗಿಂದ ಅಪುನಿ ಕಷ್ಟ,
ಅಪುನಿಗಿಂದ ಭಂಗಿ ಸುರೆ ಕಷ್ಟ, ಭಂಗಿ ಸುರೆಗಿಂದ ಹುಸಿ ಕಷ್ಟ,
ಹುಸಿಗಿಂದ ಭವಿ ಕಷ್ಟ, ಭವಿಗಿಂದ ತ್ರಿವಿಧಮಲ ಕಷ್ಟ,
ತ್ರಿವಿಧವ ಹಿಡಿದು ಮತ್ತನಪ್ಪ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ
ಎನ್ನತ್ತ ತೋರದಿರು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೭೪॥

೧೮೬

ಕುನ್ನಿಗೆ ರನ್ನದ ಹಲ್ಲಣವ ಹಾಕಿದಡೇನು ತೇಜಿಯಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ಸೂಕರಂಗೆ ಶೃಂಗರಿಸಿದರೆ ಮದಗಜವಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಲಾಂಛನವ ತೊಟ್ಟರೇನು
ನರರಾಸೆಯ ಹರಿಯದನ್ನಕ್ಕ,
ತನ್ನ ತಾನರಿಯದನ್ನಕ್ಕ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕರಿಗೊಳ್ಳದನ್ನಕ್ಕ,
ಎಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೋ ಶಿವಸ್ವರೂಪು?
ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವರೆಲ್ಲ ವೇಷಧಾರಿಗಳು,
ಮಂಡೆಯ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡವರೆಲ್ಲ ರಂಡೆಯ ಸಂತತಿ,
ಜಡೆಯ ಹೊಸದವರೆಲ್ಲ ಭೈರೂಪಕಾರರು,

ಶಿಖಿಯ ಕಟ್ಟಿ ನೆಳಲ ನೋಡುವರೆಲ್ಲ ಕಾಮದ ಕಳವಳಿಗರು,
ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಕತ್ತೆಯ ಸ್ವರೂಪು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
"ಆಶಸ್ಯ ನರಕಶ್ಚೈವ ನಿರಾಸನ್ಮುಕ್ತಿ ಮೇ ವಚಃ।
ಆಶಾ ನಿರಾಶಯೋ ನಾಸ್ತಿ ತತ್ಸುಖೇನ ಸಮಂ ನ ಚಃ ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಆಸೆಯ ಹರಿದು ನಿರಾಶಾ ಭರಿತರಾಗಿ
ಸದಾಚಾರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಲರಿಯದೆ ವೇಷವ ಹೊತ್ತು ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿಸುತ್ತ
ತಾವು ಲಿಂಗಾಂಗಿಳೆಂದು ನುಡಿವುತ್ತ
ಹುಸಿ ಕೊಲೆ ಕಳವು ಪಾರದ್ವಾರ ಅತಿಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಕಾಮಾತುರರಾಗಿ ಜಂಗಮವೆನಿಸಿಕೊಳಲಾಗದು.
ಯತಿಯಾಗಲಿ ಗುರುವಾಗಲಿ ಜಂಗಮವಾಗಲಿ
ಅವರಲ್ಲಿ ಲಾಂಛನವಿದ್ದರೇನು ಪ್ರಮಾಣಿಲ್ಲಾಗಿ
"ವೇಷನಾಂ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಜ್ಞಾ ವೇಷ ದೋಷಾಯ ಕಲ್ಪಿತೇ।
ರಾವಣಂ ಭಿಕ್ಷವೇಷಾಯಜಾ ಹರಂ ಜನಕಾತ್ಮಜ॥"
ರಾವಣ ಜಂಗಮ ವೇಷವ ಧರಿಸಿ
ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿಯನೊಯ್ದಾ.
ಅದು ಕಾರಣ ವೇಷವ ಹೊತ್ತು
ಅಸನ ವ್ಯಸನ ಕಳವು ಪಾರದ್ವಾರವೆಂದಾಸೆ ಮಾಡಿ
ತಿರುಗುವ ವೇಷಧಾರಿಗಳ ಜಂಗಮವೆಂದು ನಂಬಲಾಗದು.
ಲಾಂಛನವಿದ್ದು ಫಲವೇನು ಆ ಲಾಂಛನ ಅವರಲ್ಲಿರದಾಗಿ.
ಅರಸಿನ ಹೆಸರಿಟ್ಟ ಅನಾಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳಂತೆ
ನಾಮಕ್ಕೆ ಅರುಹರಲ್ಲದೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರೆ?
ಕಬ್ಬುಣದ ಸೊಣಗನ ತಂದು ಪರುಷವ ಮುಟ್ಟಿಸಲು
ಹೊನ್ನ ಸೊಣಗನಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ಮುನ್ನಿನ ಸ್ವಭಾವ ಬಿಡದು.
ಸುರೆಯ ಮಡಕೆಗೆ ಬೂದಿಯ ಹೂಸಿದರೇನು
ಶುದ್ಧವಾಗಬಲ್ಲುದೆ ಅಯ್ಯ?
ಇಂತೀ ಸರ್ವರಾಸೆಯ ಬಿಟ್ಟು ನಿರಾಪೇಕ್ಷನಾಗಿ
ನಿರಾಳ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನಲೀಯವಾದ ಜಂಗಮವೆ ಜಗತ್ಪಾವನಮೂರ್ತಿ.
ಅಂತಪ್ಪ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂದರೆ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿ
ನಿಜಮೋಕ್ಷನಹನು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೭೫॥

೧೮೭

ಜಂಗಮವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಂಗಿರಬೇಕೆಂದಡೆ
ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಪೆ ಶಾಂತಿ ನಿರಾಪೇಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಿಕಾರ
ಶಮೆ ದಮೆ ಹರುಷ ನಿರ್ವೈರ ಆವಾಗಳು ಸೈರಣೆ ಸಮತೆ ದಯ
ಪರತತ್ವ ವಿದ್ಯ ವಿಚಾರ ಪರಮಾನಂದ ಪ್ರಸಂಗ ನಿಸ್ಪೃಹರಲ್ಲಿ ವಿನಯ
ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರುತನಾಗಿ ಸದ್ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆ
ಬೋಧಿಸುತ್ತ ಜಗಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಚರಿಸುವ
ಕೃಪಾ ಮೂರ್ತಿಯೆ ಜಂಗಮ ನೋಡಾ.
"ಘ್ರಾಣ ದೃಷ್ಟಿ ಘ್ರಾಣ ವಾಕ್ಯಂ। ಘ್ರಾಣ ಮೂರ್ತಿ ನಿರಂತರಂ।
ಕ್ರಿಯಾ ಕರ್ಮ ಸ್ವಕರ್ಮ ಜ್ಞಾ ಶಿಕ್ಷಾಚಾರಂತು ಜಂಗಮಃ॥"
ಅಂತಪ್ಪ ಜಂಗಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂದು ಬದುಕಿದೆನು
ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೭೬॥

೧೮೮

ಜಂಗಮಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣವಾವುದೆಂದರೆ ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ.
ಮೂರರ ಹೊಲಿಗೆಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಆರ ಮಾಡಬೇಕು,
ಆರರ ತಿರುಳ ತೆಗದು ಒಂದರೊಳಗೆ ನಿಲಿಸಬೇಕು,
ಐದರ ಮುಸುಕ ಮುಗಿದು ಐದರ ಕಳೆಯ ಕೆಡಿಸಿ,
ಐದರ ನಿಲವನಡಗಿಸಿ, ಮೂರರ ಮುದ್ರೆಯನೊಡದು
ನಾಲ್ಕರೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ
ಮೂರು ಮುಖವು ಒಂದೆ ಭಾವವಾಗಿರಬೇಕು
ಈ ಭೇದವನರಿಯದೆ ಸುಳಿವವರ ಕಂಡು
ಬೆರಗಾದೆ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೭೭॥

೧೮೯

ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಮರ ಮುರಿವಂತಹ ಸುಳುಹ ಸುಳಿಯದೆ
ತಂಗಾಳಿ ಪರಿಮಳದೊಡನೆ ಸುಳಿವಂತೆ ಸುಳಿಯಬೇಕು.
ಸುಳಿದಡೆ ನೆಟ್ಟನೆ ಜಂಗಮವಾಗಿ ಸುಳಿಯಬೇಕು.
ನಿಂದಡೆ ನೆಟ್ಟನೆ ಭಕ್ತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.
ಸುಳಿದು ಜಂಗಮವಾಗಲರಿಯದ, ನಿಂದು ಭಕ್ತನಾಗಲರಿಯದ
ಉಭಯ ಭ್ರಷ್ಟರನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೭೮॥

೧೯೦

ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ ಉಂಬವರೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂಪ್ರದಾಯ.
ಕಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟಿ ಉಂಬರೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ.
ದಳದುಳಿಯಲುಂಬವರೆಲ್ಲ ರುದ್ರನ ಸಂಪ್ರದಾಯ.
ಇವನು ಹೊದ್ದದೆ ಭಕ್ತಿ ಭಿಕ್ಷವನುಂಬವರೆಲ್ಲ
ನಿಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೭೯॥

೧೯೧

ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬಲ್ಲಿ ವಿವರವುಂಟು:
ಲೌಕಿಕ ಅಲೌಕಿಕ ಸಹಜವೆಂಬ ಮಾಟತ್ರಯವನರಿದು,
ಲೌಕಿಕ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅವರಿಚ್ಛೆಯೊಳಿರ್ದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬೂದು,
ಅಲೌಕಿಕ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ತಾ ಕರ್ತನಾಗಿ ಅವರು ಭೃತ್ಯರಾಗಿ
ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬೂದು.
ಸಹಜ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃಭೃತ್ಯತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬೂದು.
ಇಂತಿದು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಜಾಣಿಕೆ ಕಾಣಿರೆ.
ಹೀಂಗಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕಾಡಿ ಕರಕರಿಸಿ ಅವರ ಭಂಡುಮಾಡಿ
ತಾ ಭಂಡನಹ ಭಂಡನ ಮುಖವ ತೋರದಿರು
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೮೦॥

೧೯೨

ಪದ್ಯದಾಸೆಯ ಹಿರಿಯರು ಕೆಲಬರು
ಬುದ್ಧಿಯಾಸೆಯ ಹಿರಿಯರು ಕೆಲಬರು
ಸಮತೆಯಾಸೆಯ ಹಿರಿಯರು ಕೆಲಬರು
ಇವರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ನಿಜವ ತಾವರಿಯದೆ ತಪವನಾಚರಿಸಿದರು.
ವೇಷ ಆಸೆ ನಿರ್ವಯಲಾಗಿ ಆಶೆ ರೋಷವ ಬಿಟ್ಟು
ದಾಸೋಹಿಯಾಗಿರ್ದಡೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ತಾನೆ. ॥೮೧॥

೧೯೩

೧ಪಗಡೆ೧ ಪರಿಹಾಸಕ ನಾನಾ ಕುಟಿಲ ಶಾಸ್ತ್ರವ ಕಲಿತ
ಜಂಗಮವ ರಾಜರು ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವರು
ವಿಷಯವುಳ್ಳ ಜಂಗಮವ ಕಾಮಿನಿಯರು ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವರು

೧-೧ ಪ್ರವುಡ(ಮೂ)

ರಸವಿದ್ಯವ ಬಲ್ಲ ಜಂಗಮವ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರು ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವರು
ಮದ್ದು ಮಂತ್ರ ಮೂಲಿಕೆ ತಂತ್ರ ನಾನಾ ಕುಟಿಲ ವಿದ್ಯವ ಬಲ್ಲ ಜಂಗಮವ
ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವರು.
ವೇಷವ ಹೊತ್ತು ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಜಂಗಮವ
ಭಕ್ತರು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು.
ನಿರಾಸಕರಾದ ಜಂಗಮವನಾರು ಕಾಣರು ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೮೨॥

೧೯೪

ಹಂದಿ ಹಯನಲ್ಲ, ಸಂಸಾರಿ ಜಂಗಮವಲ್ಲ,
ಸಂಸಾರಿಯ ಅರಿವು ನಿರಾಭಾರಿಯ ಮೂಢತನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಒಡೆದ ಭೇರಿಯ ಹೊಯ್ದರೆ ಮದ್ದಳಿಗೆ ಸರಿಯಪ್ಪುದೆ?
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
"ಸಂಸಾರ ವೇಷಕೋ ಯೇನ ಗುಹ್ಯ ಜಿಹ್ವ್ಯ ನಿಮಿತ್ಯ।
ಯೋ ಗುಹ್ಯ ಜಿಹ್ವ್ಯ ಪರಿತ್ಯೇಜ್ಯಂ ದ್ವಿತೀಯೋ ಪರಮೇಶ್ವರಃ।
ಪೂರ್ವಾಸೇನ ಬಹುಕ್ಲೇಶೀ ಮರ್ಕಟಾ ಕೋಟಿ ಜನ್ಮಯೋ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಮಠಪತಿಯ ಜಂಗಮವೆನಬಹುದೆ?
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ನಾನು ನಿರಾಭಾರಿಗಳ ಸರಿಯೆಂಬ
ಭಂಡನ ಛೀ ಎಂದು ಕಳೆವೆ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೮೩॥

೧೯೫

ಕರ್ತೃ ಭೃತ್ಯನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಾಟದಲಿ ವಿಚಾರವುಂಟು
ಸರ್ವರಾಸೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಸಂಸಾರವ ಭೇದಿಸಿ ನಿಂದ
ನಿರಾಭಾರಿ ವೀರಶೈವ ಮಹಾತ್ಮನೆ ಜಂಗಮವಹುದು.
"ಲಿಂಗಾಂಗಿ ಲಿಂಗಧಾರೀ ಚ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪಕಂ।
ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರಾಚಾರಂ ಪ್ರಮಥಸ್ಥೇ ನ ಸಂಶಯಃ॥"
ಅಂಗದ ಗುಣವಳಿದು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾದ ಜಂಗಮವೆ ವಸ್ತುವೆಂದರಿದು
ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಂಗೆ ಜನನ ಮರಣ ನಾಸ್ತಿ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಚರಲಿಂಗಂ ಸದಾಪೂಜ್ಯಂ ಚರೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂತಿಸೇವನಾತ್।
ಯೇಯಾಂತಿ ಶೂನ್ಯತತ್ವಾನಿ ಈಶ್ವರಸ್ಯ ಸ ವುಚ್ಯತೆ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಸಂಸಾರವುಳ್ಳ ಜಂಗಮ ನಿರಾಭಾರತ್ವಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲ.

"ಕಿಂ ಮಿತಿ ದ್ವಿಜ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಚ ಕಾಳಕೂಟೇನ ಧಾರಣಂ।
ನಂ ವಿಷಂ ಕಾಳಕೂಟಾಖ್ಯ ಸಂಸಾರಂ ವಿಷಮುಚ್ಯತೇ॥"
ಸಂಸಾರದ ವಿಷ ಸೋಂಕಿ ಸಾವ ಸಂಸಾರಿಗೆ ಮಾಡಿದಡೆ
ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದಡೆ ಫಲಪದ.
ಜನನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಜನ್ಮಂಗಳನೆಯ್ದುವನು.
ಮನದಂತೆ ಮಂಗಳ, ನೆನದಂತೆ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತ್ತಿರಲು,
ಈ ಉಭಯದೊಳಗೆ ಆವುದು ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾಡುವರು
ಹಾಂಗೆಯಹರು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೮೪॥

೧೯೬

"ಭವಿ ಬೀಜಂ ತಥಾಭಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿ ಬೀಜಂ ತಥಾ ಶಿವಃ।
ಶಿವಬೀಜಂ ತಥಾ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಸಾಧನಂ॥
ಈಷಣತ್ರಯ ಸಂಯುಕ್ತಂ ಶಿವಜ್ಞಾನವಿವರ್ಜಿತಃ।
ಸ್ವಪಚಃ ಪಾದತೀರ್ಥಂ ಚ ಸ್ವೀಕುರ್ವನ್ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್॥"
ಎಂದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರ ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಲಾಗದು.
ಮುಖಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಲಾಗದು.
ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರ ವಂದಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡರೆ
ಅಘೋರ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೮೫॥

೧೯೭

ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂಬರು.
ನಾನದ ಮನದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡುವನಲ್ಲ
ಸತ್ತೇ ಗುರು, ಚಿತ್ತೇ ಲಿಂಗ,
ಆನಂದವೆ ಜಂಗಮ, ನಿತ್ಯವೆ ಪ್ರಸಾದ,
ಪರಿಪೂರ್ಣವೆ ಪಾದೋದಕವೆಂಬುದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಭಕ್ತನಾದೆನಯ್ಯ.
ನಿತ್ಯನಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಒಂದಿಸುವೆ
ಆನಂದದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕವ ಕೊಂಬೆ.
ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮವನರ್ಚಿಸಿ
ಪೂಜಿಸಿ ಪರವಶನಪ್ಪೆನಯ್ಯ.
ಭಕ್ತಿಪ್ರಸಾದ ನಿತ್ಯಪ್ರಸಾದವ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ
ವರವ ಪಡೆದೆನು ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯ. ॥೮೬॥

೧೯೮

ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮವ ಕಂಡು ಉದಾಸೀನವ ಮಾಡಿದಡೆ
ಒಂದನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದ ಸಮಯೋಚಿತವ ನಡಸದಿದ್ದರೆ
ಎರಡನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದ ಕೂಡೆ ಮಾರುತ್ತರವ ಕೊಟ್ಟರೆ
ಮೂರನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದ ಸಕಲಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳದರೆ
ಐದನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮವ ಅಂತವರಿಂತವರೆಂದು ನುಡಿದರೆ
ಆರನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದು ನಂಬದಿದ್ದರೆ
ಏಳನೆಯ ಪಾತಕ
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖ ಸಂಭಾಷಣೆಯ
ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಎಂಟನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥವ ನೀಡದೆ
ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಪಾತಕ.
ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವ
ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳದಿಹುದು ಹತ್ತನೆಯ ಪಾತಕ.
ಇಂತೀ ಹತ್ತು ಪಾತಕವ ಕಳದಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲ ಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲ
ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣೈಕ್ಯರೆಂತು ಆಗಲರಿಯರು.
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ಭಕ್ತಿಹೀನ ಜಡಜೀವಿಗಳು ನಿಮಗಂದೆ ದೂರವಯ್ಯ. ॥೮೭॥

೧೯೯

ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣವೆಂದರಿದ ಭಕ್ತಂಗೆ
ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಲಾಗದು.
ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದೆಂದು ಶಂಕಿಸಲಾಗದು
“ಜಂಗಮಾದಿ ಗುರೂಣಾಂ ಚ ಅನಾದಿಸ್ವಯಲಿಂಗವತ್।
ಆದಿ ಪ್ರಸಾದ ವಿರೋಧೇ ಇಷ್ಟೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂತು ಕಿಲ್ಬಿಷಂ॥
ಎಂದು ಪ್ರಾಣ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಸಂದಿತ್ತು.

ಈ ಭೇದವನರಿದು ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದೆ
ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಲಾಗದು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೮೮॥

೨೦೦

ಆದಿಲಿಂಗ ಅನಾದಿ ಶರಣನೆಂಬುದು
ತನ್ನಿಂದ ತಾನಾಯಿತ್ತು ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ.
ಆದಿಯೆ ಕಾಯ, ಅನಾದಿಯೆ ಪ್ರಾಣ.
ಈ ಉಭಯದ ಭೇದವ ತಿಳಿದು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ.
ಅಂತು ಅನಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದ ಆರಿಗೆ ಸಲ್ಲದಾಗಿ
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
"ಅನಾದಿ ಜಂಗಮಶ್ಚೈವ ಆದಿಲಿಂಗಸ್ಥಲಂ ಭವೇತ್।
ಅನಾದೇಸ್ತು ವಿರೋಧೇನ ಇಷ್ಟೋಚ್ಚಿಷ್ಟಂತು ಕಿಲ್ಬಿಷಂ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಸಾದ ವಿರೋಧವಾಗಿ
ಪಿಂಡ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡರೆ ಕೊಂಡುದು ಕಿಲ್ಬಿಷ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೮೯॥

೨೦೧

ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಬೋನವ
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ನೀಡಬಾರದೆಂಬುದು ಅನೇಕ ನರಕ.
ತನ್ನ ಲಿಂಗವಾರೋಗಿಸಿ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವ
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದು ಅನೇಕ ನಾಯಕನರಕ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಆ ಜಂಗಮವಾರೋಗಿಸಿ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೋನವಾಯಿತ್ತು.
ಎನಗೆ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು, ಭಕ್ತಿಗೆ ತೆರನಾಯಿತ್ತು,
ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಹಸವಾಯಿತ್ತು,
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಎನಗೆಯು ನಿನಗೆಯು
ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದವೆ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತು. ॥೯೦॥

೨೦೨

ವ್ರತ ನೇಮ [ನಿತ್ಯ] ಕೃತ್ಯವ ಮಾಡುವ ಸತ್ಯರುಗಳು ಕೇಳಿರೋ.
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವೆ ವಿಶೇಷವೆಂದು
ಆ ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕದಿಂದ ಮಜ್ಜನಂಗೈದು
ಆ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸಮರ್ಪಣವ ಮಾಡಿ

ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರದಿಂದ
ಲಿಂಗದ ಪ್ರಾಣ ಜಂಗಮವೆಂದು ಮಾಡಿ
ಮತ್ತಾ ಜಂಗಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲು ಸಂದೇಹವ ಮಾಡಲದೇತಕ್ಕೆ?
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಪ್ರಸಾದಂ ಶಿವಲಿಂಗೇತು ಯಃ ಸಂದೆಹಂ ಸಮರ್ಪಯೇತ್।
ಜ್ವಾರತ್ವೇನೋದ್ಯವಂತಸ್ಯ ವಿದಃ ಪ್ರಾಜ್ಞ ನರೋತ್ತಮಃ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಉಭಯ ಪ್ರಾಣ ತತ್ಪ್ರಾಣವಾದ ಮತ್ತೆ
ಭಕ್ತಿಯಪ್ಪಾಸೆಗೆ ಹೊಗಲೇಕೆ?
ಆ ಜಂಗಮ ಹೆಣ್ಣ ಬೇಡಿದರೆ ಸಂಸಾರಿಯೆಂದು,
ಹೊನ್ನ ಬೇಡಿದರೆ ಆಸಕನೆಂದು, ಮಣ್ಣ ಬೇಡಿದರೆ ಬದ್ಧಕನೆಂದು
ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೊಂದು ಮತ್ತೆ ಭಕ್ತಿವಾಸಿಗೆ ಹೋರಲೇಕೆ?
ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಮಾಡಿದ ದ್ರವ್ಯ ಸವದರೆ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲ,
ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೀನಂಗೆ
ಸತ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಹುಸಿಯೆಂದೆ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೯೧॥

೨೦೩

ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಬೇಕು ಕಾಣಿರೋ.
ಕಣ್ಣಪ್ಪ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಚೋಳಿಯಕ್ಕನ ಮೋಹವ ನೋಡಿರೆ!
ಮೋಹವೆ ಭಕ್ತಿ, ಭಕ್ತಿಯೆ ಮುಕ್ತಿ,
ಮುಕ್ತಿಯೆ ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ತಾನೆ ಕಾಣಿರೋ. ॥೯೨॥

೨೦೪

ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಪರಶಿವನು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಭಕ್ತನೆಂದು
ಮೂರು ತೆರನಾದನು ನೋಡಿರೆ.
ಸದ್ರೂಪು ಲಿಂಗ, ಚಿದ್ರೂಪು ಭಕ್ತ,
ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪವೆ ಜಂಗಮ ನೋಡಾ.
ಆ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಭಕ್ತಂಗೆ
ಸತ್ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಲಿಂಗವೆ ಅಂಗ.
ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣ.
ಇದು ಕಾರಣ ಲಿಂಗವೆ ಅಂಗ,
ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣ ಗ್ರಾಹಕನಾದ ಚಿನ್ಮಯನಯ್ಯ ಭಕ್ತನು.
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಭಕ್ತ ಮೂರೊಂದಾಗಿಪ್ಪ ಪರಶಿವತತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ

ಅದ್ವೈತ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಪರಮಭಕ್ತನು ನೋಡಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರುಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೯೩॥

೨೦೫

ಬಿಂದು ಶೂನ್ಯವಾದ ಲಿಂಗವೆ ಅಂಗವಾಗಿ
ಕಾಯ ಶೂನ್ಯನಯ್ಯ ಅನಾದಿ ಭಕ್ತನು.
ತನ್ನಂಗ ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಪರಮ ಚೈತನ್ಯ ಜಂಗಮಲಿಂಗದ
ಪ್ರಸನ್ನಪ್ರಸಾದವೆ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆ ನೋಡಾ.
ಆ ಲಿಂಗದ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆಯ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ
ಪದಾರ್ಥವ ಮಾಡಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ
ಆ ಘನಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಪರಮ ಜಂಗಮಲಿಂಗದ
ಪರಮ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರಸಾದಿಯಯ್ಯ ಭಕ್ತನು.
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಭಕ್ತ
ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧವೊಂದಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಲವು ನೀನೇ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೯೪॥

೨೦೬

ಸತ್ಯನಲ್ಲ ಅಸತ್ಯನಲ್ಲ ಕರ್ಮಿಯಲ್ಲ ಧರ್ಮಿಯಲ್ಲ
ನಿಃಕರ್ಮಿಯಯ್ಯ ಭಕ್ತನು.
ಆಚಾರ[ನಲ್ಲ] ಅನಾಚಾರನಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯಪಾಪ ವಿರಹಿತನಾಗಿ ನಿಃಪಾಪಿಯಯ್ಯ ಭಕ್ತನು.
ವ್ರತ ನೇಮ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಭವಿ ಭಕ್ತನೆಂಬುದಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ.
ಸವಿಕಲ್ಪನಲ್ಲ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪನಲ್ಲ, ಸೀಮನಲ್ಲ ನಿಸ್ಸೀಮನಲ್ಲ,
ಪರಮ ನಿರಂಜನನು ತಾನೆ ನೋಡಾ ಭಕ್ತನು
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೯೫॥

೨೦೭

ಇಚ್ಛಾ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ನಿಮ್ಮಿಚ್ಛೆಯೆಂಬುದ ನಾ ಬಲ್ಲೆನು.
ಸರ್ವವು ನಿಮ್ಮಾಜ್ಞೆಯೆಂಬುದ
ನಿಮ್ಮಡಿಗಳು ಬೆಸಸಿತ್ತಾ ಶ್ರುತಿಗಳ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲೆನು.
ಹೀಂಗರಿದಿರ್ದು ಈ ಮನವು ಮರಳಿ ಬಿದ್ದು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ
ನಾ ಮಾಡಿದೆನೆಂಬ ಅವಿಚಾರದ ಮನದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ.
ಇದಿರ ಬೇಡಿದರೆ ಕೊಡರೆಂಬ ಮನದ ಗಸಣಿಯ ನೋಡಾ.

ಶಿವ ಶಿವಾ ಅರಿವಿಂಗಿದು ಲಕ್ಷಣವೆ ಮಹಾದೇವಾ!
ಎನ್ನ ಮನವ ನೋಡಾ, ಎನ್ನ ಮನವ ಸಂತವ ಮಾಡಿ
ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆರಸುವೆ;
ಬೆರಸದಿರ್ದಡೆ ನಿಮಗೆ ಮಹಾ ಗಣಂಗಳಾಣೆ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೯೭॥

೨೦೮

ಸಟೆಯ ದಿಟವ ಮಾಡಿ ಸ್ವಭಾವ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗವಾಗಿ,
ಲಿಂಗವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ,
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವರವ ಪಡದು ಶಿವಪಥವ ಪಡದರು ಪುರಾತರು.
ಅದೆಂತೆನಲು ಕೇಳಿರೆ : ಬಳ್ಳ ಲಿಂಗವೆ ಅಲ್ಲ;
ಸಟೆ ಸದ್ಭಾವದಿಂ ಭಾವಿಸೆ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು
ಬಳ್ಳೇಶ್ವರ ಮಲ್ಲಯ್ಯಗಳಿಗಂದು.
ಆಡಿನ ಹಿಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವೆ? ಅಲ್ಲ. ಅದು ಸಟೆ,
ಸದ್ಭಾವದಿಂ ಭಾವಿಸೆ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು ಗೊಲ್ಲಾಳರಾಯನಿಂದ.
ನರ ಮಾಂಸವ ಭಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂಬವ ಜಂಗಮವೆ? ಅಲ್ಲ.
ಅದು ಸಟೆ, ಸದ್ಭಾವದಿಂ ಭಾವಿಸೆ ಜಂಗಮವಾಗಿ
ಕೇವಲ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು ಸಿರಿಯಾಳನಿಂದ.
ಸತ್ತ ಕರುವ ಹೊತ್ತು ಮಾದಾರನಾಗಿ ಬಾಹುದು
ಜಂಗಮ ಲಕ್ಷಣವೆ? ಅಲ್ಲ.
ಅದು ಸಟೆ, ಸದ್ಭಾವದಿಂ ಭಾವಿಸೆ ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು
ಕೆಂಭಾವಿ ಭೋಗಣ್ಣಗಳಿಂದ.
ಡೊಂಬಲ ಗುರುವೆ? ಅಲ್ಲ. ಅದು ಸಟೆ,
ಸದ್ಭಾವದಿಂ ಭಾವಿಸೆ ಗುರುವಾಯಿತ್ತು ಗುರುಭಕ್ತಯ್ಯಗಳಿಂದ.
ಇಂತು ಸಟೆಯ ದಿಟವ ಮಾಡಿ ದಿಟವಾದರು;
ಕೇವಲ ಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದರು.
ದಿಟ ಶಿವನ ಸಟೆ ಮಾಡಿ ಕಂಡು
ಸನತ್ಕುಮಾರನು ಒಂಟೆಯಾದನು.
ದಿಟ ಶಿವನ ಸಟೆ ಮಾಡಿ ಕಂಡು
ಬ್ರಹ್ಮ ತನ್ನ ಶಿರವ ಹೋಗಾಡಿಕೊಂಡನು.
ದಿಟ ಶಿವನ ಸಟೆ ಮಾಡಿ ಕಂಡು
ದಕ್ಷ ತನ್ನ ಶಿರವ ಹೋಗಾಡಿಕೊಂಡನು.
ದಿಟ ಶಿವನ ಸಟೆ ಮಾಡಿ ಕಂಡು

ನರಸಿಂಹನು ವಧೆಗೊಳಗಾದನು.
ಇಂತಪ್ಪ ಮಹಾ ತಪ್ಪುಗಳ ಮಾಡಿ ದೋಷಿಗಳಾದರು.
ಮಹಾಲಿಂಗನ ಸದ್ಭಕ್ತರಪ್ಪ ಮಹಾಶರಣರಪ್ಪ
ನಂದೀಶ್ವರ ವೀರಭದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಗಣಂಗಳಿಗೆ
ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸದ್ಭಕ್ತರಾದರು ಕೇಳಿರೆ.
ಇಂತು ಸಟೆಯ ದಿಟವ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಎಮ್ಮ ಸದ್ಭಕ್ತರಂತೆ.
ಅದಂತಿರಲಿ, ದಿಟವ ಸಟೆ ಮಾಡಿ ದೋಷಿಗಳಾಗಬೇಡ ಆ ಭಕ್ತರಂತೆ.
ಅದಂತಿರಲಿ, ಸಟೆಯ ದಿಟವ ಮಾಡಬೇಡ,
ದಿಟವ ಸಟೆಯ ಮಾಡಬೇಡ,
ಸಹಜ ಸದ್ಭಾವ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯವಹ ತಾತ್ಪರ್ಯವನೆ
ವಿಶ್ವಾಸವ ಮಾಡಿ ನಂಬಿ
ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪೂಜಿಸಿ ಅವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ಕೆಡಬೇಡ.
ಸಹಜವಹ ದೃಷ್ಟವಹ ಪರಶಿವನು
ಶ್ರೀಗುರು ವಿಶ್ವಾಸವ ಮಾಡಿ ನಂಬಿರಣ್ಣ.
ಮತ್ತೆಯು ನಂಬಿರಣ್ಣ, ಪರಶಿವನು ಲಿಂಗವು
ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು ವಿಶ್ವಾಸವ ಮಾಡಿ ನಂಬಿರಣ್ಣ.
ಮತ್ತೆಯು ನಂಬಿರಣ್ಣ, ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ ಜಂಗಮ
ವಿಶ್ವಾಸವ ಮಾಡಿ ನಂಬಿರಣ್ಣ.
ಮತ್ತೆಯು ನಂಬಿರಣ್ಣ, ಕೇವಲ ವಿಶ್ವಾಸವ ಮಾಡಿ
ಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆದು ಮುಕ್ತರಾಗಿ.
ಇದೇ ದೃಷ್ಟ; ಅವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ಕೆಡದಿರಿ ಕೆಡದಿರಿ.
ಸರ್ವ ಸದ್ಭಾವ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ಬದುಕಿರಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ನಂಬಿರಣ್ಣ. ॥೯೭॥

೨೦೯

ಶಿವ ಶಿವ ಲಿಂಗವು ಕೊಟ್ಟಾಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ
ನಿಮಿಷಾರ್ಧವ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಾರದು,
ನಿಮಿಷಾರ್ಧವಂ ಕುಂದಿಸಬಾರದು.
ಶಿವ ಶಿವ ಲಿಂಗವು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
ಕಾಣಿಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಾರದು, ಕಾಣಿಯ ತಗ್ಗಿಸಬಾರದು.
ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗಾದರು ತೃಣದಂತಪ್ಪ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಬಾರದು.
'ತೇನ ವಿನಾ ತೃಣಾಗ್ರಮಪಿ ನ ಚಲತಿ'

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳಿಗೆ
ಶಿವನೆ ಕರ್ತನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರುಯಿಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ನಾಶಾದಿ। ಶಿವಾಜ್ಞಂ ಸರ್ವಜಂತುಷಃ।
ಸ್ವ ಚಿಂತಾ ಚಿಂತವರ್ಜಯೇತ್। ಸರ್ವತ್ರಂ ಶಿವ ಚಿಂತಯೇ॥"
ಇದು ಕಾರಣ, ಅನ್ಯರು ಆಯುಷ್ಯ
ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟಹರೆಂಬಾಸೆ ಬೇಡ.
ಕೊಡರೆಂಬ ಕ್ಲೇಶ ಬೇಡ.
ಸರ್ವವು ಶಿವಾಧೀನವೆಂದು ಕೇವಲ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ
ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ
ಬೇಡಿತ್ತನೀವ ಇಹ ಪರಸಿದ್ಧಿಯ
ನೆರೆ ನಂಬು ಮನವೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನ. ॥೯೮॥

೨೧೦

ತನು ಮನ ಶುದ್ಧವಾದಡೆ
ಸ್ವಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯ ಘನತರವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಿರೆ.
ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಿತಂದೆಗೆ, ನುಲಿಯ ಚಂದಯ್ಯಂಗೆ,
ಆಯ್ದಕ್ಕಿಯ ಮಾರಣ್ಣಗಳಿಗೆ.
ತನು ಮನ ಶುದ್ಧವಲ್ಲದಡೆ ಬಹಳತರ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ
ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕರಗಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೊಗದೆ ರಾವಣಂಗೆ,
ಇಂಗಿ ಹೋಗದೆ ದಕ್ಷಂಗೆ, ಉರಿದು ಹೋಗದೆ ತ್ರಿಪುರದವರಿಗೆ.
ಇದನರಿದು ತನು ಮನ ಶುದ್ಧವಾಗಲು
ತೃಣ ಮಹಾ ಮೇರುಪರ್ವತವಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಇಹದಲ್ಲೂ ಮಹಾಗ್ರಾಸ ಪರದಲ್ಲೂ ಮಹಾ ಮುಕ್ತಿ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೯೯॥

೨೧೧

ಹರನೆ ನಿಮ್ಮನು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟ ಪ್ರತಿಪಾಲನವಿಚಕ್ಷಣನೆಂದೆಂಬರು.
ನಿಮಗೆ ಅಹಂಕರಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ದಕ್ಷಾದಿಗಳ
ಶಿರಶ್ಚೇದನವ ಮಾಡಿದಿರಿ.
ನಿಮಗೆರಗದೆ ದುರ್ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಡದ
ಗಜಾಸುರ ವ್ಯಾಘ್ರಾಸುರ ಗುಹ್ಯಾಸುರರುಗಳ ಕೊಂದು ಕಳೆದಿರಿ.

ಇದನರಿದು ಸ್ತೋತ್ರವ ಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ಕರುಣಿಸಿದಿರಲ್ಲಯ್ಯ.
ಇಂತಾ ಕರ್ತರಿನ್ನುಂಟೆ? ನಿಮ್ಮಂಥ ಬಲಿಷ್ಠರಿನ್ನುಂಟೆ?
ನಿಮ್ಮಂಥ ಪುರುಷರುಗಳಿನ್ನುಂಟೆ?
ಶಿವ ಶಿವಾ ದುಷ್ಟರುಗಳೆಲ್ಲರ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದಿರಿ.
ಎನ್ನ ಮನವ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾರಿರಿ, ಶಿವ ಶಿವಾ ನಿಮ್ಮಿಂದ
ಎನ್ನ ಮನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳುದಲ್ಲ!
ಎನ್ನಿಂದ ನೀವು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ,
ಶಿವಭಕ್ತಪರಾಧಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಿಸುವಂತಾ ಇರಿಭಕ್ತರು
ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯಂಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು ಕಳೆವೆನು.
ಶಿವಧೋ ಶಿವಧೋ ಎನ್ನ ಮೊರೆಯ ಕೇಳಿರಣ್ಣ.
ಹರನೆ ನೀನು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪ್ರತಿಪಾಲನೆಂಬ ಬಿರಿದ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ.
ಬಳಿಕ ನಾ ನಿಮ್ಮ ವರದ ಹಸ್ತನೆಂಬೆ, ಶಂಕರನೆಂಬೆ, ಶಶಿಧರನೆಂಬೆ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನೆಂಬೆ. ||೧೦೦||

೨೧೨

ಊಟದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯ
ಮೇಲೆ ಮೆರೆವ ತನುವ ಕಂಡು
ರೂಪು ಲಾವಣ್ಯ ಸುಖಭೋಗಿಗಳೆಂಬರಯ್ಯ.
ಈ ಲೋಕದ ಮಾನವರು ಸುಖಿಗಳಾದರೆ
ತನುವ ತಾಪತ್ರಯಂಗಳು ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲವೆ?
ಮಾಯ ಮೋಹವೆಂಬ ಮೊಲನಾಗರು ಹಿಡಿದು ಬಿಡದು ನೋಡಾ.
ಸುಖಿ ಸುಖಿಗಳೆಂಬ ಈ ಲೋಕದ ಕಾಕು ವಿಚಾರವನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ?
ಭಕ್ತಿಯೆ ರೂಪು, ನಿತ್ಯವೆ ಲಾವಣ್ಯ,
ಮುಕ್ತ್ಯಾಂಗನೆಯ ಕೂಡಿ ಸುಖಿಸೂದೆ ಸುಖ,
ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾದ ಪ್ರಸಾದ ಭೋಗವೆ ಭೋಗ,
ಇಂತಪ್ಪ ನಿರಂಗಸಂಗಿಗಳು ಆವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯು ಇಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ||೧೦೧||

೨೧೩

ತದ್ದು ತುರಿ ತಲೆಬೇನೆ ಮೈಕುಷ್ಠ ಶೀತ ವಾತ
ಬಹುಜ್ವರ ಹೊಟ್ಟೆಬೇನೆ ಕೆಟ್ಟಹುಣ್ಣು
ಇಂತೀ ಮುನ್ನೂರರವತ್ತು ವ್ಯಾಧಿಯನು

ಶಿವನು ಹರಿಯ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುವ.
ಇವೆಲ್ಲವು ಶಿವನ ಕರುಣವಾದಲ್ಲದೆ ಹೋಗವು.
ನಾರು ಬೇರ ನಚ್ಚಿದ ವಿದ್ಯಾ ಸಾಧಕರೆಲ್ಲ ಹತವಾಗಿ ಹೋದರಂತೆ.
ಲೋಕದ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ ಮಾನವರೆಲ್ಲರು
ಶುದ್ಧಚಿತ್ತರಾದ ಜಂಗಮಲಿಂಗದ ಮಾತ ಕೇಳದೆ
ಅದ್ದನ ಜೋಳ ಅರಪಾವು ಎಣ್ಣೆಯ ಕೊಂಡು
ನೋಟಕಾರ್ತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ,
ಅವರು ಹೇಳಿದ ತಾತುಭೂತದ
ಕೋಟಲೆಯ ಕೈಕೊಂಡು ಬಂದು
ಅವಕ್ಕೆ ಊಟವನಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕ ಕೂಳ
ತಮ್ಮ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತೋರುವ ಲಿಂಗದ್ರೋಹಿಯ
ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು ಕಲಿದೇವಯ್ಯ. ॥೧೦೨॥

೨೧೪

ಸೋಮವಾರ ಮಂಗಳವಾರವೆಂದು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನು
ಲಿಂಗ ಭಕ್ತಂಗೆ ನಾನೆಂತು ಸರಿಯೆಂಬೆನಯ್ಯ.
ದಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ? ಲಿಂಗ ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ?
ದಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಮಾಡುವ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕರ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು.
"ಸೋಮೇ ಸೌಮ್ಯದಿನಂ ಪೌರ್ಣೇ ಸಂಕ್ರಾತ್ರೇ ಶಿವರಾತ್ರಯೋಃ।
ಯೇಕ ಭುಕ್ತುಪವಾಸೇನಾಂ ನರಕೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ॥"
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಯ್ಯ,
ಇಂಥವರ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು. ॥೧೦೩॥

೨೧೫

ತದ್ದಿನವ ಮಾಡುವ ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಮದ್ಯ ಮಾಂಸವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಓಗರವಿಲ್ಲ.
"ತದ್ದಿನಂ ದಿನದೋಷೇಣ ಶ್ರೋಣಿತಂ ಸುರೆ ಮಾಂಸಯೊ।
ಸಂಕಲ್ಪಂ ಚ ವಿಕಲ್ಪಂ ಚ ನರಕೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ವರುಷಕ್ಕೊಂದು ತಿಥಿಯೆಂದು
ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಕೂಟಕ್ಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಕೀರ್ತಿವಾರ್ತೆಗೆ ಸಲ್ವನಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಓಗರವಿಲ್ಲ.
ಹರಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ದಂಡಕ್ಕೆಯಿಕ್ಕುವನಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಓಗರವಿಲ್ಲ.

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :

"ತದ್ದಿನಂ ಪಿತೃ ಪೂಜಸ್ಯ ಸದ್ಭಕ್ತಸ್ಯ ಗುರುಂ ನಚಃ
ಅನ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಲಿಂಗ ಇಹಂ ಪರಃ॥"

ಈ ತ್ರಿವಿಧವಿಡಿದು ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ.
ಅಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವಾತ ಜಂಗಮಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ
ಈ ತ್ರಿವಿಧವು ನರಕಕ್ಕೆ ಭಾಜನರು. ॥೧೦೪॥

೨೧೬

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಕಟ್ಟಿ ಸುಳಿವಾತ ಜಂಗಮವಲ್ಲ.
ಆ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ.
ಉಭಯ ಕುಳವಳಿದು ಸುಳಿಯಬಲ್ಲಡಾತ ಜಂಗಮ.
ಆ ಜಂಮಗಮದನುವನರಿದು ಅಡಗಬಲ್ಲಡಾತ ಭಕ್ತ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಇಂತಾ ಭಕ್ತ ಜಂಗಮ ಅಪೂರ್ವ. ॥೧೦೫॥

೨೧೭

ಅಹುದಹುದು ಸಾಕಾರ ಶರಣರ ನುಡಿ ಹುಸಿವುದೆ? ದಿಟದಿಟ ತಪ್ಪದು.
ಒಳಗೆಂಬುದೆ ದೇವಲೋಕ, ಹೊರಗೆಂಬುದೆ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ.
ಈ ಎರಡು ಲೋಕದೊಳಗೆ ತಾವೆಯಿರಲಿ,
ಈ ಎರಡು ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಾವು ಮುನ್ನವೆ ಹೊರಗು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೦೬॥

೨೧೮

ಆದಿಯನರಿಯದೆ, ಅನಾದಿಯಿಂದತ್ತತ್ತ
ತಾನಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ನೋಡದೆ
ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಫಲವೇನು ಬಸವಣ್ಣ?
ಸಾವನ್ನಕ್ಕ ಸಾಧನೆಯ ಮಾಡಿದರೆ
ಕಾದುವ ದಿನವಿನ್ನಾವುದು ಬಸವಣ್ಣ?
ಬಾಳುವನ್ನಕ್ಕ ಭಜನೆಯ ಮಾಡಿದರೆ
ತಾನು ತಾನಹ ದಿನವಿನ್ನಾವುದು ಬಸವಣ್ಣ?
ಇದು ಕಾರಣ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ತಥ್ಯವನರಿಯದೆ
ಮಿಥ್ಯವನೆ ಹಿಡಿದು ವ್ಯರ್ಥರಾಗಿ ಹೋದರು.
ತಲೆಯ ಕೊಯ್ದು ದೇಹವ ಕಡಿದು, ಕಣ್ಣ ಕಳದು, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸೀಳಿ,

ಮಗನ ಕೊಂದು ಬಾಣಸವ ಮಾಡಿ,
ಮಗಳ ಮುಡಿಯ ಕೊಯ್ದು, ಮಡದಿಯ ಕೊಟ್ಟು,
ವಾದಿಗೆ ಪುರವನೊಯ್ದು ಕಾಯವೆರಸಿ
ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದವರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರಪ್ಪರೆ?
ಅವರಿಗೆ ಶಿವಪದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತೆ?
ಭವ ಹಿಂಗಿತ್ತೆ? ಅದು ಸಹಜವೆ? ಅಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲು ಮಾಣು.
ನರಲೋಕದವರೆಲ್ಲ ನರಸಂಸಾರಕ್ಕೊಳಗಾದರು.
ಸುರಲೋಕದವರೆಲ್ಲ ಸುರಸಂಸಾರಕ್ಕೊಳಗಾದರು.
ಮುನಿಜನಂಗಳೆಲ್ಲ ತಪವೆಂಬ ಸಂಸಾರಕ್ಕೊಳಗಾದರು.
ಲಿಂಗವ ಹಿಡಿದವರೆಲ್ಲ ಫಲಪದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೊಳಗಾದರು.
ಜಂಗಮವ ಪೂಜಿಸುವರೆಲ್ಲ ಸಾಯುಜ್ಯವೆಂಬ ಸಂಸಾರಕ್ಕೊಳಗಾದರು.
ಇಂತೀ ಸಂಕಲ್ಪದೊಳಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಮಾಯಾ ಹೊಡೆಗಿಚ್ಚ ಗೆಲಬಲ್ಲರೆ?
ಇದು ಕಾರಣ, ನಿತ್ಯ ನಿಜತತ್ವ ತಾನೆಂದರಿಯದೆ
ತತ್ವಮಸ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯದ ಹೊರಗನೆ ಬಳಸಿ ಕೆಟ್ಟರಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯರು
ಅವರಿಗಿನ್ನೆತ್ತಣ ಮುಕ್ತಿ ಹೇಳಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೦೭॥

೨೧೯

ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪಿತ್ತ ತಲೆಗೇರಿ ಕೈಲಾಸದ ಬಟ್ಟೆಯ
ಹತ್ತುವರ ಕಂಡೆನ್ನ ಮನ ನಾಚಿತ್ತು.
ಕೈಲಾಸವೆಂಬುದೇನು? ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಮೊರಡೆ.
ಆ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಲಯವುಂಟು;
ಆ ಮೊರಡಿಗೆ ಲಯವುಂಟು.
ಅಲ್ಲಿಪ್ಪ ಗಂಗೆವಾಳುಕ ಸಮಾರುದ್ರರಿಗೆ ಲಯವುಂಟು.
ಇದು ಕಾರಣ **'ಯದೃಷ್ಟಂ ತನ್ನಷ್ಟಂ'** ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ
ಬಟ್ಟ ಬಯಲ ತುಟ್ಟ ತುದಿಯ ಮೆಟ್ಟಿನಿಂದ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೧೦೮॥

೨೨೦

ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶದಲೊದಗಿದ
ತನುವಿನ ಭೇದವ ನೋಡಿರೆ.
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತನು ಸವದು ಹೊಗುತ್ತಿದೆ.
ಮುಂದೆ ದೇವರ ಕಂಡೆಹೆನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ತನುವೊ?
ಅಕಟಕಟಾ ಜಡದೇಹಿಗಳೆಲ್ಲ ಜಡ[ವ]ನೆ ಪೂಜಿಸಿ

ಹತ್ತಿದರಲ್ಲಾ ಕೈಲಾಸದ ಬಟ್ಟೆಯ
ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ ತಪ್ಪದಲ್ಲದೆ [ಬಿಡದು]
ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮಹಾ ಗಣಂಗಳೆಲ್ಲ ಲಾಭಕ್ಕೆ ವ್ಯವಹಾರವ
ಮಾಡುವರಲ್ಲದೆ ಅವರು ಭಕ್ತರಲ್ಲ ;
ನಾನು ಅಚಲ ಲಿಂಗವ ಸೋಂಕಿ ಅನುಭಾವ ಸಂಬಂಧಿಯಾದೆ;
ಕೈಲಾಸದ ಬಟ್ಟೆಯ ಹಿಂದು ಮಾಡಿ
ಬಟ್ಟ ಬಯಲಾದೆ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೦೯॥

೨೨೧

ಬಯಲಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪರವೆಂಬ
ತಾಯಿಗೈವರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರೇನೆಂಬೆ?
ಒಬ್ಬ ಭಾವದ ರೂಪ, ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಣದ ರೂಪ,
ಒಬ್ಬ ಐಮೊಗನಾಗಿ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ತಾನೆ ರೂಪಾದ.
ಇವರಿಬ್ಬರು ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು.
ಐಮೊಗನ ಅರಮನೆ ಸುಖವಿಲ್ಲೆಂದರಿದೆನಾಗಿ
ಇನ್ನು ಕೈಲಾಸವ ಹೊಗೆ ಹೊಗೆ, ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಡೆ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವ ನೀವೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ॥೧೧೦॥

೨೨೨

ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರ ರವಿ ಕಾಲ ಕಾಮ ದಕ್ಷ
ಇವರೊಳಗಾದ ಸಮಸ್ತ ದೇವದಾನಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ
ಶಿವಲಿಂಗದೇವರ ಆರಾಧಿಸಿ ಜಪ ತಪ ಹೋಮ ನೇಮ
ನಿತ್ಯ ಧ್ಯಾನ ಮೌನ ನಾನಾ ವ್ರತ ನಿಯಮಂಗಳಂ ಕೈಕೊಂಡು,
ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಹಲವು ಪ್ರಕಾರದಿಂದೊಲಿಸಿ,
ಅನೇಕ ಫಲಪದಮುಕ್ತಿಯ ಪಡೆದು ಭೋಗಿಸಿ
ಸುಖಿಯಾಗಿಹುದಕ್ಕೇನು ಸಂಶಯ ಬೇಡ.
ಶ್ರುತ ದೃಷ್ಟನುಮಾನದಿಂ ತಿಳಿದು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿರೆ.
ಅದಕ್ಕೇನು ಸಂದೇಹಂಬಡಲಿಲ್ಲಯ್ಯ.
ಎರಡಿಲ್ಲದೆ ಏಕನಾಗದೆ ಭಿನ್ನದೋರದೆ
ಶಿವನಂಗವಾದ ಶಿವಭಕ್ತನಿವರಂತಲ್ಲ.
ಜಪ ತಪ ಹೋಮ ನೇಮ ನಿತ್ಯ ಧ್ಯಾನ ಮೌನ
ನಾನಾ ವ್ರತ ನಿಯಮಂಗಳಂ ಕೈಕೊಂಡು
ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರದಿಂದೊಲಿಸಿ

ಅನೇಕ ಫಲಪದ ಮುಕ್ತಿಯ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಲ್ಪಾಸೆಯ ಹಿಡಿದು
ಭ್ರಮೆಗೊಳಗಾದ ಮರ್ಕಟ ಮನದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ.
ಶಿವಶಿವಾ ಮಹಾದೇವಾ ಮಹಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲದಿಪ್ಪ ಅಭೇದ್ಯ ಶರಣಂಗೆ ಜಪದಲ್ಲಿ ಫಲವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಆ ಜಪದ ಫಲ ಕೈಸಾರಿದಂಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮೌನದ ಬಂಧನವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಆ ಧ್ಯಾನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟ ಆನಂದ ಮಹಿಮಂಗೆ
ತಪದ ದಂಡಣೆಯ ತಗಹೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಇಹ ಪರವೆಂಬ ಇದ್ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂಗೆ ವ್ರತ ನೇಮದ
ನೋಂಪಿಯ ಸೂತಕವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಉದ್ಯಾಪನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಮಹಾ ಪುರುಷನಂ ಪಡೆದು
ತೆರಹಿಲ್ಲದೆ ಪತಿಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡುವ ಸಜ್ಜನ ಸತಿಗೆ
ಅರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುವ ಸಂಭ್ರಮದ ದಂದುಗವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ತನು ಮನ ಧನ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲ
ಶಿವನೊಡವೆಯೆಂದು ಮಾಡುವ ಸದ್ಭಕ್ತಂಗೆ
ಆಗಳು ಶಿವನ ಸೇವೆಯ ಮಾಡುವ ಕೈಗಳಿಗೆ
ಮಣಿಯ ಹಿಡಿದು ತಿರುಹಬೇಕೆಂಬ ಕೋಟಲೆಗೊಳಗಾಗಲೇಕೆ?
ಅನುಶ್ರುತ ನೆನವ ಮನದ ನೆನಹಂ ಬಿಡಿಸಿ
ಎಣಿಸಿಯೆಣಿಸಿ ಸಂದೇಹಿಸುವ ಸಂಚಲದ ಜಪ ತಾನೇಕೆ?
ಅನಿಮಿಷನಾಗಿ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಗೆ
ಎವೆಯ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಲೇಕೆ?
ಕಣ್ಮನ ಕೈಯೆಂಬ ತ್ರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಲರಿಯದೆ
ಭೇದವ ಮಾಡಿ ಅಗಲಿಸುವ ಜಪ ತಾನೇಕೆ?
ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿಹ ಪರವಸ್ತುವನಗಲಿಸಿ
ದೂರಕಿಕ್ಕಿಯೆಡೆದೆರಹಂ ಮಾಡಿ ಖಂಡಿಸಿ
ಕಂಡೆಹೆನೆಂಬ ಧ್ಯಾನ ಮೌನವೇಕೆ?
ಸರ್ವಪದವೀವ ಸ್ವತಂತ್ರಿಕೆಯ ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯವನುಳ್ಳ
ಮಹಾ ಪದದೊಳಗಿರ್ದು
ಅಲ್ಪ ಪದವ ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂದು ಕಾಯವ ದಂಡಿಸಿ ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹಂ ಮಾಡಿ
ಬಟ್ಟುಗುತ್ತತನವ ಹಣ್ಣಿ ತಗಹಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು
ಬೇಡಿಕೊಂಬ ತಪ ತಾ ಮುಟ್ಟಿತ್ತೆಲ್ಲ ಪವಿತ್ರ,
ನೋಡಿತ್ತೆಲ್ಲ ಪಾವನಮಯವೆಂಬ ನಿರ್ಮಳಾಂಗ
ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧದಾಸೋಹದೊಳಗಿರುತ ಸೂತಕ ಬಿಡದು.
ಜಡಕ್ರೀಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೊಡಲಾಗಿಹ ಪ್ರಾಣವಳಿದು

ಸಾವ ಸಂಕಲ್ಪದ ವ್ರತನೇಮವೇಕೆ?
ಪೂಜೆಯು ಪೂಜ್ಯನು ಪೂಜಿಸುವ
ಈ ತ್ರಿವಿಧದೋಜೆಯ ಸೂತ್ರಾತ್ಮಕ ತಾನೆಂದರಿದು
ಆ ಅರಿವಿಂಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರ್ದು, ಇರಲರಿಯದೆ
ನಾನಾ ಪರಿಯಿಂದ ಒಲಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ
ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಭೋಗ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮವನುಂಬ
ಕೈಕೂಲಿಕಾರ ಕರ್ಮಿಗಳಂತೆ ಮಾಡುವ
ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಯ ಆಸೆಯವನಲ್ಲ.
ಜಪದ ಜಾಡ್ಯದ ಜಂಜಡದವನಲ್ಲ,
ಧ್ಯಾನ ಮೌನದಿಂದ ಬೆರತಿಹ ಬಂಧನದವನಲ್ಲ,
ತಪದ ದಂಡನೆಯ ತಗಹನೊಲ್ಲ, ವ್ರತನೇಮದ ಶೂತಕಿಯಲ್ಲ,
ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಯ ಫಲದಾಯಕನಲ್ಲ,
ಹರಕೆಗೆ ಹವಣಿಸಿ ಬರಿದಹನಲ್ಲ,
ನೆವದಿಂದ ತದ್ದಿನವ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಸಿಯಲ್ಲ.
ವರುಷಕ್ಕೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ಕೂಡಲಿಕ್ಕಿ ಮಾಡಿ
ಕೀರ್ತಿಗೆ ಮುಯ್ಯಾನುವನಲ್ಲ.
ಕಿರುಕುಳದೈವಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಡದ ಸಜಹ ಸಂತೋಷಿ,
ಸರ್ವ ಸುಖಾನಂದಮಯನಾಗಿರುತ ಭಿನ್ನವೇಕೆ?
ಕ್ಷೀರಸಾಗರದೊಳಗೋಲಾಡುತಿರ್ದು
ಓರೆಯಾವಿನ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಹರಿವ ಮರುಳನಲ್ಲ.
ಪರುಷದ ಗಿರಿ ಕೈಸಾರಿರಲು ನಡಮಣ್ಣ ಕೂಡಲಿಕ್ಕಿ
ಹಾಗವ ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಧಾವತಿಯವನಲ್ಲ.
ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹದಿಂ ನೆನಹಿನಲ್ಲಿ ಮನಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರಲು
ಮಹಾಪುಣ್ಯವೆಯೆಂದು ಕ್ರೀಡಿಸುವ ರತಿಸುಖವಂ ಬಿಟ್ಟು
ತಾ ಬೇರೆ ಅರಸಿಹೆನೆಂಬವನಲ್ಲ.
ಕೆಲವು ಮತದವರಂತೆ ತೆರಪಿಟ್ಟು ಅರಸಲುಂಟೆ?
ತಾನಲ್ಲದನ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದರಿದು ಅಹಂಕರಿಸಿ ಬೆರವವನಲ್ಲ.
ಮತ್ತೆ ಉಳಿದ ಕಾಕು ಮತದ ಸೊಗಸಿಂಗೆಳಸಿ ಹೊಲಬುಗೆಡುವನಲ್ಲ.
ಹೊತ್ತುದ ಹುಸಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಉಂಟೆಂದು
ಭೇದವ ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟ ದುರ್ಮತಿಗಳ ಪರಿಯಲ್ಲ'.
ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸಂಸಾರದ ಬಂಧನದವನಲ್ಲ.
ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆನೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪವಾವರಿಸಿಹ ವೈರಾಗ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಿಯಲ್ಲ.
ರುತವುಳ್ಳ ಸತಿಯ ರತಿಕೂಟದಂತೆ

ಮುಂದೆ ಅಗಲಿಸುವ ಕಷ್ಟದ ಸುಖವನೊಲ್ಲ.
ರುತುವರತ ಸತಿಯ ರತಿಕೂಟದಂತೆ
ಅಗಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಖದ ಸಂಯೋಗದ ನೆಲೆಯನರಿದವಂಗೆ
ಮಾಡುವಾತನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬಾತನು
ಸೋಹ ದಾಸೋಹ ತಾನೆಯೆಂದರಿದು,
ಬೇರೆನ್ನದೆ ದಾತೃ ಭೋಕ್ತೃ ಶಿವನೊಬ್ಬನಲ್ಲದೆ
ಬೇರೆ ತಮ ತಮಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವುಂಟೆ ಇಲ್ಲ.
ಅನಾದಿ ಪರಶಿವಲಿಂಗವು ತಾನೆಯೆಂದು
ಮಾಡುವ ಮಾಟ ಸಟೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಿಟಘಟಿಸಿ ಸ್ವಯವಾಗಿ ನಿಂದು
ನಿರಾಶ್ರಯದ ಕುಳವ ನಿಜವೆಡೆಗೊಂಡ ನಿಲವ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ಕಾಬಂಗೆ
ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟವರಾರೊ?
ಮಾಡಿಹೆನೆಂಬ ನೆನವ ಚೈತನ್ಯದ ಪ್ರಾಣವ ತಂದಿರಿಸಿದವರಾರು?
ಮಾಡಿಹೆನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವ ತಂದಿರಿಸಿದವರಾರು?
ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮಾಡಿಹೆನೆಂಬ ಮಾಡುವ
ಇವನೆಲ್ಲವನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಹ ಕಾಯವ ರೂಹಿಸಿದವರಾರು?
ಇವೆಲ್ಲವು ಎನ್ನಿಂದಾಯಿತ್ತು ನಾ ಮಾಡಿದೆನೆಂಬ
ದೇಹಿಯ ಏನೆಂದೆನಬಹುದಯ್ಯ?
ನದಿಯ ಉದಕವ ನದಿಗರ್ಪಿಸುವಂತೆ,
ಒಡೆಯರಿಗೊಡವೆಯನಿತ್ತು ತಾ ಶುದ್ಧನಾಗಿ
ನಡೆನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕವಲುದೋರದೆ
ಘನವೆಡೆಗೊಂಡು ಮಹಾನುಭಾವಿಗಳು
ಇವನೆಲ್ಲವನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಹ
ಕಾಯವ ಗುರುವೆಂದೆ ಸಾಧಿಸಿದರು.
ಆ ನೆನವ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಾಣವ ಲಿಂಗವೆಂದೆ ಭೇದಿಸಿದರು.
ಆ ಅರಿವಿನ ಜ್ಞಾನವ ಜಂಗಮವೆಂದೆ ಅರಿದರು
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು. ॥೧೧೧॥

೨೨೩

ಬಂದಿತ್ತು ದಿನ : ಬಸವಣ್ಣ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ,
ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಉಳುವೆಗೆ,
ಪ್ರಭು ಅಕ್ಕಗಳು ಕದಳಿಯ ದ್ವಾರಕ್ಕೆ,
ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಥರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ.

ನಾ ತುರುಹಿನ ಬೆಂಬಳಿಯಲ್ಲಿ
ಹೋದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹರೆಲ್ಲರು.
ಅಡಗಿದುದ ಕೇಳಿ ನಾ ಗೋಪತಿನಾಥ
ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಒಡಗೂಡಿದೆನು. ॥೧೧೨॥

೨೨೪

ಅನುಭಾವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಗಣಂಗಳ
ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಚನ:
ಏನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣ ನೀನು ಬಂದ ಬಂದ ಸಂವತ್ಸರ
ಹತ್ತು ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಬಂದಿತ್ತು.
ಮರಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ರಾಕ್ಷಸ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಸಂದಿತ್ತು.
ಆಹಾ ನಿಮಗಿದು ಕಡೆಯೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು,
ಆನಂದಿಸಿ ಅಕ್ಕರಿಂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲು,
ಅಂದಿಂಗೆ ಆಷಾಡ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯ ಸೋಮವಾರ
ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದೆವು.
ನಾವು ಹೋದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಮನಾಥನಲ್ಲಿ
ಐಕ್ಯವಾಗೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು. ॥೧೧೩॥

೨೨೫

ಎರಡು ಕರಂಗಳಂ ಮುಗಿದು ಬಿನ್ನೈಸುವ ವಚನ:
ಶರಣಾರ್ಥಿಯೆಂಬ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗಲು
ಎಲ್ಲಾ ಗಣಂಗಳಿಗೆ ಗಣಪರ್ವವ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಭುದೇವರು ತಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯ ಪ್ರಸಾದಮಂ
ಬಸವಣ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು
ತಮ್ಮ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಗಲು
ಇತ್ತ ಬಸವಣ್ಣನು ಅಸಂಖ್ಯಾತರು ಸಹವಾಗಿ
ಸುಖ ಸಂಕಥಾವಿನೋದದಿಂದಿರಲು,
ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಕಾಲ ವೇಳೆ ಮುಂದೆ ತೋರಲು
ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯ ಮಂಗಳವಾರದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಗಣ ಸಮೂಹ ನಾ ಉದಯವಾದ
ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಗಳಿಗಿಗೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ಎಲ್ಲಾ ಗಣಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕರುಣಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೊಟ್ಟು
ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿನ ತೊತ್ತಿನ ಬಸುರಲ್ಲಿ ಬಾಯೆಂದು ಹರಸಿ ಕಳುಹುವದು.

ಎನ್ನ ಮನದ ಘನವೆ ಸೊಡ್ಡಳಬಾಚಯ್ಯ,
ನಿಮ್ಮ ಗಣಂಗಳ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರ ಕೈಯೆಡೆಕೊಟ್ಟು
ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ನಾವು ಹೋದ ಮೂರುವರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪರವಾದಿ
ಬಿಜ್ಜಳನ ಕೊಂದು ಪವಾಡಂಗಳ ಮೆರದಾರು.
ಕಲ್ಯಾಣ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು, ಅಳಿಯ ಬಿಜ್ಜಳಂಗೆ ಪಟ್ಟವಾದೀತು,
ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಸಮಯಾಚಾರದ
ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಜಂಗಮ ಸಹಿತ
ಏಳ್ನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ಅಮರಗಣಂಗಳು ಸಹಿತ
ಉಳುವೆಯ ಮಹಾ ಮನೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೈದಾರು.
ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ರಣಮಯವಾದೀತು.
ಮಡಿವಾಳಯ್ಯನು ಬಿಜ್ಜಳನ ಕರಗೊಯ್ದು ಮೆರವುತ್ತ ಕಡಿದಾಡುತ್ತ
ಉಳುವೆಯ ಮಹಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದಾರು.
ಅಲ್ಲಿ ಉಯ್ಯಲೆನೇರಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ದಾರು.
ನೀಲಲೋಚನೆ ತಮ್ಮ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದಳು.
ಮಿಕ್ಕ ಪುರಾತರು ತಾವು ಹಿಡಿದ ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲಿ
ಬಯಲಾದರುಯೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು,
ಇತ್ತ ಉದಯವಾಗಲು ಅತ್ತ ಸಂಗಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಐಕ್ಯವಾಗಲು
ಇನ್ನು ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ಎಲ್ಲಾ ಅಮರಗಣಂಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ
ಭಿನ್ನಹಂ ಮಾಡುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ
ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಿಜಯಂ ಮಾಡಿ,
ಎಲೆ ನೀಲಲೋಚನೆ ಎಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ ನಮ್ಮನುಳುಹಿ ನಿಮ್ಮನುಳುಹಿ
ಎಲ್ಲಾ ಅಮರಗಣಂಗಳನುಳುಹಿ ಕಪ್ಪಡೆಯ
ಸಂಗಮೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು,
ನೀಲಲೋಚನೆಯಮ್ಮನು ಎರಡು ಕರಂಗಳಂ ಮುಗಿದು
ವಿಭೂತಿ ವೀಳ್ಯಯಂ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಪಾದಾರ್ಚನೆಯಂ
ಮಾಡಿ ಷಡುರಸಾನ್ನಮಂ
ನೀಡಿ ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲಲು
ನೀಲಲೋಚನೆಯಮ್ಮನ ಮುಖಮಂ ನೋಡಿ
ಬಸವಣ್ಣನು ನಿಮ್ಮನುಳುಹಿ ಹೋದರು ಎಂದು ತಲೆದೂಗುತ್ತಿರಲು
ನೀಲಲೋಚನೆಯಮ್ಮನು ಅವರ ಶೇಷ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೊಂಡು
ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರದೇವರಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸುವ ವಚನ. ॥೧೧೪॥

೨೨೬

ಬಸವೇಶ್ವರನು ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳೆಂದು
ಕರೆಯಲಮ್ಮದೆಯಿಟ್ಟು ಹೋದರು.
ಬಸವೇಶ್ವರಂಗೆ ನಾನು ಸತಿಯಲ್ಲ
ಬಸವೇಶ್ವರನೆನಗೆ ಪತಿಯಲ್ಲ
ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಕಾರಣ
ಆ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದೆ ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಪ್ರಭುವೆ
ಎಂದು ತಮ್ಮ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದಳು.
ಅತ್ತ ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರದೇವರು
ಬಿಜಯಂ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲಾ ಅಮರಗಣಂಗಳು ಇದಿರೆದ್ದು ಶರಣಾರ್ಥಿ
ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರದೇವರಿಗೆ ಶರಣಾರ್ಥಿಯೆಂದು ಎರಡು ಕರಂಗಳಂ ಮುಗಿದು
ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಚನ. ॥೧೧೫॥

೨೨೭

ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನು
ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಮಹಾಗಣಂಗಳು ಕೇಳಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರಯ್ಯ.
ನಾನು ಹೇಳುವನಲ್ಲ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರು
ಕೊಟ್ಟ ನಿರೂಪವ ಹೇಳಿಹೆನು.
ಪಂಚಾಶತಕೋಟಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಭೂಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಕೈಲಾಸಮಪ್ಪ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರ
ಮೂಡಣ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತು, ಮನುಷ್ಯರ ರಕ್ತ ಹರಿದಿತ್ತು,
ಸುರೆ ಮಾರಿತ್ತು, ವೇಶಿಯರು ಮನೆಗಟ್ಯಾರು
ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಕಾರಂಗಳಾದಾವು,
ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ದುರ್ಗದವರು ಅನವರ್ಗವಾದಾವು,
ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಕೆಟ್ಟೀತು
ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೊಟ್ಟವೆದ್ದಾವು, ಮನ್ಮಥಕೊಂಡ ಹೂಳೀತು
ತುರುಕರ ಬಲವೆದ್ದೀತು
ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಲಿಂಗಂಗಳು ಮಾಯವಾದಾವು.
ಶಂಭು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕದೇವರಲ್ಲಿ ಕಪಿಲೆ ಬಾಣಸವ ಮಾಡ್ಯಾರು
ನಂದಿಯ ಕಂಭವ ಮುರಿದಾರು
ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ದೇವಿಯ ಮೂಗ ಕೊಯಿದಾರು
ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಯಿಲಾರನ ಮುರಿದಾರು
ಗೋರಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು

ಸಾವಿರ ಕುದುರೆ ಕುಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ಮಡಿದೀತು,
ಆ ಬಲ ಆರಾದೀತು;
ಆರು ಮೂರಾದೀತು, ಮೂರು ಎರಡಾದೀತು,
ಎರಡು ಒಂದಾದೀತು.
ಒಂದೆ ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ನಡದೀತು,
ಆ ಬಲ ಉತ್ತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿದೀತು,
ಮಿಕ್ಕುದು ಉಳಿದೀತು, ಕಲಿಯುಗ ಬೆಳದೀತು,
ಶಿವಸಮಯ ಕೆಟ್ಟೀತು, ಹಿರಿಯರುಗಳ ಹಿರಿಯತನವಳಿದೀತು,
ಭಕ್ತರು ಜಂಗಮದ ಕೈಯ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾರು,
ನಿಜಭಕ್ತಿಯ ಮರದಾರು, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡ್ಯಾರು,
ಕ್ರೀಗಳ ಬಿಟ್ಟಾರು, ಅನೇಕ ನೇಮಂಗಳ ಮಾಡ್ಯಾರು,
ಪ್ರಸಾದವ ಮರದಾರು, ರುಚಿಗಳ ಉಂಡಾರು,
ವಂಚನೆ ಪಂತಿಭೇದಂಗಳಂ ಮಾಡ್ಯಾರು,
ಮನದ ಹಿರಿಯರ ಮರದಾರು,
ಕುಲದ ಹಿರಿಯರ ಪೂಜಿಸ್ಯಾರು,
ಜಂಗಮ ನಿಂದೆಯಂ ಮಾಡ್ಯಾರು,
ಮತ್ತೆ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೊಂಡಾರು,
ಭಸಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂ ತೊಟ್ಟಾರು,
ವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳಿಗ್ಯಾರು,
ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯ ಎಂಜಲ ಒಂದಾಗಿ ಉಂಡಾರು,
ಮತ್ತೆ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋರಿಯಾಡ್ಯಾರು,
ಅನೃತವ ನುಡಿದಾರು, ಅಸ್ಥಿರವಂ ಹಿಡಿದಾರು,
ನಮ್ಮ ಪುರಾತರ ವಚನಂಗಳ ನೋಡ್ಯಾರು,
ರಚನೆಗಳಂ ಮಾಡ್ಯಾರು, ವಾಗದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಾಡ್ಯಾರು,
ನಮ್ಮ ಶರಣರ ಸುಳುಹಿಂಗೆ ಹಲ್ಲ ಕಿರಿದು ಏಡಿಸ್ಯಾಡ್ಯಾರು,
ಅವರೆಲ್ಲ ಹೊಳ್ಳು ಜಳ್ಳಾಗಿ ಹೋದಾರು,
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಬೀಜಕೊಬ್ಬೊಬ್ಬರುಳಿದಾರು,
ಷಡ್ದರುಷನ ಕೆಟ್ಟು ಏಕ ದರುಷನದಲ್ಲಿ ಅಡಗೀತು,
ಮತ್ತೆ ಷಡ್ದರುಷನ ಹುಟ್ಟೀತು
ಕಲ್ಯಾಣದ ರಾಯರುಗಳಿಂದ ಮುಂದೆ
ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೊಟ್ಟಂಗಳು ಹುಟ್ಟ್ಯಾವು.
ಆ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತೊಂಬತ್ತೈದು ಗಾವುದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬ ಪುರಾತರು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾರು.

ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಡದ ಮಳೆ ಹೊಯ್ದೀತು
ಆ ಮಳೆವೊಂದು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗೀತು
ಆ ಕೆಂಡದ ಮಳೆ ಹೊಯ್ದ ಗಾವುದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಈ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ವಂಶೋದ್ಭವನೆನಿಸುವ
ವೀರವಸವಂತರಾಯ ಹುಟ್ಟ್ಯಾನು,
ಆ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಪವಾಡ ಹುಟ್ಟೀತು,
ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಾರಸಿಂಹಾವತಾರ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಡಕರಿಸೀತು,
ಹೊಡಕರಿಸಿ ಈಶಾನ್ಯ ಮುಖವಾದೀತು,
ಮತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದೀತು, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು
ಮತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಮುಖವಾದೀತು.
ತುರುಕರ ಬಲವೆದ್ದೀತು, ಆ ಬಲವಂದು ಖಂಡೆಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿದೀತು
ಆ ನಾರಸಿಂಹಾವತಾರ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂದೀತು.
ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಐದು ಕೊಟ್ಟ ಉಳಿದಾವು
ಒಂದು ಕೊಟ್ಟ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಅಳಿದೀತು
ಕಾವೇರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊಟ್ಟ ಉಳಿದಾವು
ಒಂದು ಕೊಟ್ಟ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದೀತು
ಮತ್ತೊಂದು ಕೊಟ್ಟ ಈಶ್ವರ ಸಂಪದ್ರಾಯವಾದೀತು
ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೊಟ್ಟ ವಿರೋಧಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದೀತು
ಆ ಈಶ್ವರ ಕೊಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಖಂಡೆಯವೆದ್ದಾವು
ಆ ಹನ್ನೊಂದರೊಳಗೆ ಮೂರು ಖಂಡೆಯ ಉಳಿದಾವು
ಮತ್ತೊಂದು ಖಂಡೆಯ ತಿರುವಾಲೂರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಂದೀತು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುಂಭೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು
ಒಂದು ವ್ರತವೆದ್ದೀತು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಪ್ಪಿನಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೀತು,
ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟದ ರಾಯರು ಹುಟ್ಯರು,
ಅವರಿಂದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೊಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟಾವು
ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ ಕೊಟ್ಟವೊಂದೆ ಕೊಟ್ಟವಾದೀತು
ಮಿಕ್ಕಿನ ಕೊಟ್ಟಗಳು ಅಳಿದಾವು,
ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮನ್ನೆಯರು ಹುಟ್ಟ್ಯಾರು,
ಮತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಮನ್ನೆಯರು ಹುಟ್ಟ್ಯಾರು,
ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಮನ್ನೆಯರು ಹುಟ್ಟ್ಯಾರು
ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಿ ಹುಟ್ಟ್ಯಾಳು
ಅವಳು ಮೂರು ತೆರದ ಬೇಂಟೆಯನಾಡ್ಯಾಳು
ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಮಾರಿಯಾಗಿ ತೋರ್‍ಯಾಳು

ಸೌಮ್ಯ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಕೆನ್ನೆ ತಟ್ಟಾಗಿ ತೋರ್‍ಯಾಳು
ಸಾಧಾರಣ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಉಡಿಸಿಯಾಗಿ ತೋರ್‍ಯಾಳು
ಈ ಮೂರು ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿ ತೋರ್‍ಯಾಳು
ಅಲ್ಲಿಂದೊಂದು ಭಾಗ ಉಳಿದೀತು
ಅಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪುರಾತರು ಬೀಜಕೊಬ್ಬರುಳಿದಾರು
ಆ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪುರಾತರು ಸುಳುಹುದೋರ್‍ಯಾರು
ಅಂದು ಪರ್ಯಂತರ ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದಕೆಂಡದ ಹಾಂಗೆ ಅಡಗಿದ್ದಾರು
ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ನಾರಸಿಂಹಾವತಾರವಳಿದೀತು
ಕಲಿಯುಗದ ಬೆಳೆ ಕೆಟ್ಟೀತು.
ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳೆ ಬೆಳದೀತು, ಉತ್ತರದಿಂದ ಏಳ್ನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ಚರಲಿಂಗವು
ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಚರಲಿಂಗ ಕಂತೆ ಸಹಿತ
ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂ ಮಾಡ್ಯಾರು.
ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ನಡದಾರು,
ಅಲ್ಲಿ ತಳಿರು ಚಪ್ಪರವಿಕ್ಕಿಸಿ ಮೂರ್ತವಂ ಮಾಡ್ಯಾರು
ಕಲ್ಯಾಣ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು, ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿರ್ದ
ವೀರವಸವಂತರಾಯ
ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾನು, ಗುಡಿ ತೋರಣ ಕಟ್ಯರು,
ಆ ರಾಯ ಬಿಜ್ಜಳನ ಅರಮನೆ ಶೃಂಗಾರವಾದೀತು,
ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಂ ಮಾಡ್ಯಾರು, ಆ ಚಾಳುಕ್ಯರಾಯನ ಕಾಲದ
ಮುತ್ತಿನ ಗದ್ದುಗೆಯನೇರುತ್ತ ಒಂದು ಪವಾಡಮಂ ಗೆಲಿದಾರು,
ಆ ರಾಯ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರಾಜ್ಯಂಗೈವುತ್ತಿರಲು
ಏಳ್ನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ಅವರಗಣಂಗಳು ಸಹಿತ
ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ
ಜಂಗಮವು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಹಿತ
ನಾವು ಇವರು ಸಹವಾಗಿ ಉಳುವೆಯ ಮಹಾಮನೆಗೆ ಬಂದೇವು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೇವು
ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಗಣಂಗಳುಸಹ ಗಣಪರ್ವವಂ ಮಾಡಿಹೆವು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದೇವು
ಮುಂದೆ ಬಾಚಿಕಾಯಕದ ಬಸವಯ್ಯ ಬಂದು
ಬಸವೇಶ್ವರನ ಅರಮನೆಯ ಶೃಂಗಾರಮಂ ಮಾಡ್ಯಾರು
ಉಪ್ಪರಗುಡಿ ಉಭಯ ನಂದಿಯ ಕಂಭ ಸಹಿತ
ಮುನ್ನೂರರುವತ್ತು ಹೊಂಗಳಸವೆದ್ದಾವು,
ನಾವು ನಮ್ಮರಮನೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ

ಜಂಗಮದೇವರು ಸಹವಾಗಿ ಬಂದೇವು
ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಾದೀತು
ತ್ರಿಪುರಾಂತಕದೇವರ ಶಿವಾಲಯ ಕಟ್ಟೀತು
ಏಳ್ನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ಹೊಂಗಳಸ ಒಪ್ಪ್ಯಾವು
ಪದ್ಮಪತ್ರವಿದ್ದ ಸರೋವರಂಗಳಾದಾವು
ತ್ರಿಪುರಾಂತಕದೇವರ ಅಕ್ಕರಿಂ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿಹೆವು
ನಾವು ಬಹ ಪರ್ಯಂತರ ನಿಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿರಿಸಿದ ನಿಧಾನದಂತೆ ಇರಬೇಕು
ನಾವು ಆನಂದ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಬಂದೇವು
ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರು
ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬಂದೇವು. ॥೧೧೬॥

೨೨೮

ನಾನಾ ವ್ರತ ನೇಮಂಗಳಾದಾವು
ಸತ್ಯ ಕಾಯಕ ನಿತ್ಯ ನೇಮಂಗಳಾದಾವು
ಕಂಡಿತ ಕಾಯಕದ ಅಖಂಡಿತರ ಕಂಡೇವು
ನಮ್ಮ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರಲ್ಲಿ
ಅಂದಂದಿಂಗೆ ನೂರು ತುಂಬಿತ್ತೆಂಬ ಸಂದ ಪುರಾತರ ಕಂಡೇವು. ॥೧೧೭॥

೨೨೯

ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರದೇವರು ಸೊನ್ನಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂ ಮಾಡುವಂದಿಗೆ
ಸಾಸಲ ಸೋಮೇಶ್ವರದೇವರಿಗೆ ನೊಸಲಕಣ್ಣು
ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಬಂದಿತೆಂಬ [ಸುದ್ದಿ]ಯಾದೀತು.
ಕಲ್ಲುಕೋಳಿ ಕೂಗಿತೆಂದು ನುಡಿದಾರು.
ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರದೇವರ ಬಲದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಅಭಯಹಸ್ತ ತೋರಿತೆಂದು ನುಡಿದಾರು.
ಬಿದುರೆಯ ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಕೇರಿಯಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬ ಶರಣೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು
ವರುಷವಿದ್ದೊಬ್ಬ ಪುತ್ರ ಹುಟ್ಟ್ಯಾನು
ಆ ಶರಣ ನಿಮ್ಮ ಪಾದವ ಕಂಡಾನು
ನೀವು ಸೊನ್ನಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬರುವಂದಿಗೆ ಕುರಿಗಳೆಲ್ಲಾ
ತಲೆ ಬಿಳಿದು ಮೈಯಲ್ಲಾ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಹುಟ್ಟ್ಯಾವು

ಸೊಡ್ಡಳದೇವರು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಚೆನ್ನಯ್ಯಗಳು
ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದುದೆ ಕುರುಹು. ॥೧೧೮॥

೨೩೦

ಎಲ್ಲಾ ಗಣಂಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ:
ನೀವು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಗೆ ತವರ್ಮನೆಯಾದೀತು,
ಅನಂತ ಲಿಂಗ ನಿಷ್ಠೆಗಳಾದಾವು,
ಮಹಾಪವಾಡ ಪುರುಷರು ಹುಟ್ಯಾರು,
ನಿಂದೆಯಂ ಮಾಡ್ಯಾರು,
ಅವರಿಗೆ ತೋರಿ ನಮ್ಮ ಪುರಾತರು ಪವಾಡವ
ಮೆರದಾರು ಶಾಂತಕಲಿದೇವರು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ನಮ್ಮ ಪುರಾತರು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಲಿಯ ತೊಳದಲ್ಲದೆ ಬಾರರು,
ನಮ್ಮ ಪುರಾತರು ಬರುವಂದಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣ ತೆರೆಯಯ್ಯ
ಕಲಿಯುಗದ ಬೆಳೆಯ ಕೆಡಿಸಯ್ಯ
ಭಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯ ಬೆಳೆಸಯ್ಯ ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗದೇವರ
ಶರಣರ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಿಸಯ್ಯ. ॥೧೧೯॥

೨೩೧

ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಗಣಂಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿಹೆನು:
ನೀವು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವಂದಿಗೆ
ರಾಕ್ಷಸ ಸಂವತ್ಸರ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಬಾರಿಗಲ್ಲದೆ ನೀವು ಬರಲಿಲ್ಲ.
ಅಂದಿಗೆ ಏಳ್ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷ ಸಂದಿತ್ತು.
ಆ ಸಂವತ್ಸರದೊಳಗೆ ಮೂರುವರುಷ ಮಿಕ್ಕಿತು
ರಾಕ್ಷಸ ಸಂವತ್ಸರ ಆನಂದ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಹೋದೀತು.
ಅಂದಿಗೆ ನೀವು ಬಿಜಯಂ ಮಾಡಿರಿ.
ನೀವು ಬಂದ ಮೂರುವರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ
ನಾವು ನಮ್ಮ ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ಸಹಿತಲ್ಲದೆ ಬಾರೆವು.
ಈ ವಚನ ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ಬಸವೇಶ್ವರದೇವರ ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದಕೊಂಡದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು
ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿವಶರಣ ಕಂಡಾನು
ಈ ವಚನವು ನಮ್ಮ ಪುರಾತರು ಮರ್ತಕ್ಕೆ ಬರುವಂದಿಗೆ
ಈ ವಚನ ನೆಟ್ಟನೆ ಕಂಡುದೆ ಕುರುಹು. ॥೧೨೦॥

೨೩೨

마
ಮಾಯಾ ಕೋಳಾಹಳನೆಂಬ ಬಿರಿದ
ಸೂರೆಗೊಂಡರು ಪ್ರಭುದೇವರು.
ಯೋಗಾಂಗವ ಸೂರೆಗೊಂಡರು ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರದೇವರು.
ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವ ಸೂರೆಗೊಂಡು ನಿಚ್ಚ ಪವಾಡವ
ಗೆಯ್ದರು ಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು.
ಷಟ್ಸ್ಥಲವ ಸೂರೆಗೊಂಡರು ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು.
ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವ ಸೂರೆಗೊಂಡರು ಅಜಗಣ್ಣದೇವರು.
ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿಯಾದರು ಉರಿಲಿಂಗದೇವರು.
ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ಸೂರೆಗೊಂಡರು ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯಗಳು.
ಜ್ಞಾನವ ಸೂರೆಗೊಂಡರು ಚಂದಿಮರಸರು.
ನಿರ್ವಾಣವ ಸೂರೆಗೊಂಡರು ನಿಜಗುಣದೇವರು.
ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಸತಿಯಾದರು ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನವರು.
ಉಟ್ಟುದ ತೊರದು ಬಟ್ಟ ಬಯಲಾದಳು
ಮೋಳಿಗಯ್ಯನ ರಾಣಿಯರು.
ಪರಮದಾಸೋಹವ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರವಯಲನೈದಿದರು
ನೀಲಲೋಚನೆಯಮ್ಮನವರು.
ಪರಮ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಕಾಮನ ಸುಟ್ಟು
ಭಸ್ಮವ ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿ ಮೆರದಳು ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕಗಳು.
ಗಂಡ ಸಹಿತ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದಳು
ತಂಗಟೂರ ಮಾರಯ್ಯನ ರಾಣಿಯರು.
ಇವರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಏಳುನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ಅಮರಗಣಂಗಳ
ಶ್ರೀಪಾದವ ನೆನನೆನದು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯ
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೨೧॥

ಕ್ರಿಯಾಪಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

❖❖

೩

ಚರ್ಯಾಪಾದ

೨೩೩

ಆಗಮ ಪುರುಷರಿರಾ
ನಿಮ್ಮಾಗಮ ವಾಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತ್ತಲ್ಲಾ!
ವಿದ್ಯಾ ಪುರುಷರಿರಾ
ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆ ಅವಿದ್ಯೆಯಾಗಿ ಹೋದಲ್ಲಿ
ಬರುಮುಖರಾದಿರಲ್ಲಾ!
ವೇದ ಪುರುಷರಿರಾ
ನಿಮ್ಮ ವೇದ ಹೊಲಬುದಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ
ನಿಮ್ಮ ವೇದವೇ ದೈವವೆಂದು ಕೆಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ!
ಪುರಾಣ ಪುರುಷರಿರಾ
ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣ ವಿಚಾರ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದಲ್ಲಿ
ನೀವು ಒಡನೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಗಿ ಹೋದಿರಲ್ಲಾ!
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರುಷರಿರಾ
ನಿಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಹಾಪಥದ ಹೊನಲಲ್ಲಿ ಹೋದಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವನೆಂದರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ!
'ಯತ್ರ ಶಿವ ತತ್ರ ಮಾಹೇಶ್ವರ'ನೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತು ಮುನ್ನ
ಅಂತು ಭಕ್ತ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯ ಸನ್ನಿಹಿತ
ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ||೧||

೨೩೪

ನಾಲ್ಕು ವೇದಂಗಳು ಉಪಮೆ
ಹದಿನಾರು ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು ಉಪಮೆ

ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಂಗಳು ಉಪಮೆ
ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಆಗಮಂಗಳು ಉಪಮೆ
ಮೂವತ್ತೆರಡು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಉಪಮೆ
ಅನೇಕ ಶಬ್ದ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಅನೇಕ ತರ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಉಪಮೆ
ಅನೇಕ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಉಪಮೆ
ಚೌಷಷ್ಠಿ ವಿದ್ಯಂಗಳು ಉಪಮೆ
ಕಾಣದುದ ಕಾಬುದು ಉಪಮೆ
ಕೇಳದುದ ಕೇಳುವದು ಉಪಮೆ
ಅಸಾಧ್ಯವ ಸಾಧಿಸುವದು ಉಪಮೆ
ಸರಿಯಲ್ಲ ಶರಣರು ಉಪಮಾತೀತರಯ್ಯ.
ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ಒಕ್ಕುದ ಕೊಂಡುದರಿಂದ
ನಾನು ನೀನು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವು ಕಾಣಾ
ಮಸಣಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಗಜೇಶ್ವರ. ॥೨॥

೨೩೫

ಅಕ್ಷರ, ಲೆಕ್ಕ, ಗಣಿತ, ಗಾಂಧರ್ವ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ,
ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆ, ತರ್ಕ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಅಮರಸಿಂಹ,
ಛಂದಸ್ಸು, ನಿಘಂಟು, ಶಾಲಿಹೋತ್ರ, ಗ್ರಹವಾದ,
ಗಾರುಡ, ದ್ಯೂತ, ವೈಶಿಕಶಾಸ್ತ್ರ,
ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಕುನಶಾಸ್ತ್ರ;
ಅಶ್ವಶಿಕ್ಷೆ, ಗಜಶಿಕ್ಷೆ, ಗೋಕರ್ಣ, ದಾಡಾಬಂಧ,
ಮೂಲಿಕಾಸಿದ್ಧಿ, ಭೂಚರತ್ವ, ಖೇಚರತ್ವ;
ಅತೀತ, ಅನಾಗತ, ವರ್ತಮಾನ,
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇಂದ್ರಜಾಲ ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲ
ಒಡ್ಯಾಣಬಂಧ ಚೇಷ್ಠೆ,
ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ, ದೂರದೃಷ್ಟಿ, ದೂರಶ್ರವಣ,
ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಾಥರ್ವಣ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಆಯು ದಾಯು
ನೈಷ್ಠಿಕಾಮುಷ್ಟಿ ಚಿಂತನೆ
ಚೋರವಿದ್ಯೆ ಅಮೃತೋದಯ ಭಾಷಾ ಪರೀಕ್ಷೆ
ವೀಣಾವಿದ್ಯೆ ಭೃಂಗಿವಿದ್ಯೆ ಮಲ್ಲವಿದ್ಯೆ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ
ಡೊಂಬವಿದ್ಯೆ ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭ ಜಲಸ್ತಂಭ ವಾಯುಸ್ತಂಭ
ವಾದ ವೈಶ್ಯ ಅಷ್ಟಮಹಾಸಿದ್ಧಿ ಅಂಜನಾಸಿದ್ಧಿ ಘುಟಿಕಾಸಿದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ

ತಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ ಇಂತಿವೆಲ್ಲವ ಕಲಿತರೇನು
ಚತುಷಷ್ಟಿ ಕಳಾವಿದ್ಯ ಪ್ರವೀಣನೆನಿಸಿಕೊಂಬನಲ್ಲದೆ
ಲಿಂಗವಂತನೆನಿಸಿಕೊಂಬುದಿಲ್ಲ.
ಲಿಂಗವುಳ್ಳ ಶಿವಭಕ್ತಂಗೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ
ಸರಿ ಬಾರರೆಂದಾತ ಕಲಿದೇವರದೇವನು. ॥೩॥

೨೩೬

ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂದೇಹದ ಮಾತು,
ಪುರಾಣ ಪುಂಡರಗೋಷ್ಠಿ,
ಆಗಮ ಅನೃತದ ನುಡಿ, ತರ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣ ಕವಿತ್ವದ ಪ್ರೌಢಿ
ಇಂತಿವರಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಭಾಷೆ.
ಇದು ಕಾರಣ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನರಿದ ಅನುಭಾವಿಗಿಂದ ಘನವೆ?
ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಗಮ ಪುರಾಣ ಕೊಟ್ಟಣದ ನುಚ್ಚು,
ಇವ ಕುಟ್ಟಿ ಅಟ್ಟುಂಡೆವೆಂದು ಅನಂತ ಹಿರಿಯರು
ಕೆಟ್ಟು ಹೋದರು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೪॥

೨೩೭

ಕವಿ ಕವಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನುಡಿವ
ಅಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ.
ತಮ್ಮಂಗ ಪಾಕುಳದೊಳಗಿದ್ದು ಆಕಾಶಮುಖಕ್ಕೆ ನಡಸಬಲ್ಲರೆ
ಕವಿಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳಬಹುದು.
ನಾಲ್ಕು ಪವನವನೊಂದು ಮಾಡಿ ಬೀಜವಿಲ್ಲದ ಅಂಕುರಮಂ ತುಂಬಿ
ಕುಕೂರ್ಮನೆಂಬ ಜಾಡ್ಯವನಳಿದು
ಇಂತವರಿಗಲ್ಲದೆ ಛಂದ ಅವರಸಿಂಹ ನಿಘಂಟು
ವ್ಯಾಕರಣದ ಮಡಕೆಯ ಹಂಚ ಹಿಡಿದು
ಆರಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಂಬ ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳ ನೋಡಿ ನಗುತಿರ್ದ
ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಟಕ್ಕೆ ಕಾಳಿಕಾವಿಮಲರಾಜೇಶ್ವರಲಿಂಗವು
ಅವರ ಬಲ್ಲನಾಗಿ ಒಲ್ಲನು. ॥೫॥

೨೩೮

ವೇದವಾಕ್ಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬೀಜ
ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಬೀಜ
ಪುರಾಣವಾಕ್ಯ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬೀಜ

ಭಕ್ತಿಯ ಫಲ ಭವಕ್ಕೆ ಬೀಜ
ಏಕೋಭಾವದ ನಿಷ್ಠೆ ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬೀಜ
ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನ ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಬೀಜ
ಅದ್ವೈತ ಅರುವಿಗೆ ಬೀಜ
ಅರುವನಾದಿಗೊಂಡು ಕುರುಹಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಒಡಗೂಡಿದಾತನೆ ಹಿರಿಯ.
ಇದನರಿಯದೆ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಪುರಾಣಾಗಮಂಗಳನೋದಿದವರು ಹಿರಿಯರೆ?
ಕವಿ ಗೀತ ವಾದಿ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಹಿರಿಯರೆ?
ನಟವಿ ಬಾಣ ಅಲಗುವಿದ್ಯ ಕಲಿತ ಡೊಂಬನೇನು ಕಿರಿಯನೆ?
ಹಿರಿಯತನವಾವುದೆಂದರೆ ಸದ್ಗುಣ
ಜ್ಞಾನ ಆಚಾರ ಧರ್ಮ ಶೀಲ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಶರಣರು
ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನವೇ ಹಿರಿಯತನವು. ॥೬॥

೨೩೯

ವೇದವೆಂಬುದು ಓದಿನ ಮಾತು
ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು ಸಂತೆಯ ಸುದ್ದಿ
ಪುರಾಣವೆಂಬುದು ಪುಂಡರ ಗೋಷ್ಠಿ
ತರ್ಕವೆಂಬುದು ತಗರ ಹೋರಟೆ
ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ತೋರುಂಬ ಲಾಭ
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಮೀರಿದ ಘನವು. ॥೭॥

೨೪೦

ವೇದದಲುಳ್ಳರೆ ಪ್ರಾಣಿವೇಧೆಯಪ್ಪುದೆ?
ಶಾಸ್ತ್ರದಲುಳ್ಳರೆ ಸಮಯವಾದವಪ್ಪುದೆ?
ಪರ್ವತದಲುಳ್ಳಡೆ ಹೋದವರು ಬಹರೆ?
ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ ಮಾನವರನೇನೆಂಬೆ.
ಮನ ವಚನ ಕಾಯಶುದ್ಧವಾಗಿಪ್ಪಾತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಕಂಡೆನೆಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೮॥

೨೪೧

ನಿಮನಿಮಗೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆವೆಂದೆಂಬಿರಿ:
ಹರಿ ಹತ್ತು ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಅಜನ ಶಿರವರಿದಲ್ಲಿ,
ಅಂದುಯೆಲ್ಲಿ ಹೋದವೊ ನಿಮ್ಮ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಪುರಾಣಾಗಮಂಗಳೆಲ್ಲಾ?
ಚೆನ್ನಯ್ಯನ ಕೈಯ ಹಾಗವನೆ ಕೊಟ್ಟು
ಕಂಕಣದ ಕೈಯ ಕಂಡು ಧನ್ಯರಾಗಿರೆ
ನೀವು ಮಾತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಗಗನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನೆ ಮಾಡಿ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೋತ್ರಂಗಳು ಹಾರಿ ಹೋಗಲಾಗಿ
ನಮ್ಮ ಸ್ವಪಚಯ್ಯಗಳ ಕೈಯ ಒಕ್ಕುದ ಕೊಂಡು ಧನ್ಯನಾಗನೆ
ಸಾಮವೇದಿ.
ನಿಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ವೇದವನೋದದೆ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಕಾಳನು?
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಮುಂದೆ
ಓಡುಗಳ ಮಾತು ಪ್ರತಿಮಾಡಬೇಡಾ. ॥೯॥

೨೪೨

ಚಂಡಾಲನಾದರೆಯು ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಕುಲಜನೆಂದುದು ವೇದ.
ಆತನೆ ಸದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು;
ಆತನೊಡನೆ ನುಡಿಗಡಣವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದುದು ವೇದ.
ಕುಲವನೋಡಲುಬೇಡ, ಛಲವ ನೋಡಲು ಬೇಡ,
ಆತನೆಲ್ಲರಿಗಿಂದ ಹಿರಿಯನು.
ಆತನಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿಹುದು
ಆತನಕೂಡ ವಚಿಸ ಹೇಳಿತ್ತು ಸಾಮವೇದ.
"ಓಂ ಅಪಿ ವಾ ಯಶ್ಚಾಂಡಾಲ ಶಿವ ವಾ ಚಂ ವದೇತ್ತೇನ ಸಹ।
ಸಂವಿಶೇತ್ತೇನ ಸಹ ಭುಂಜೇತ್ ತೇನ ಸಹ ಸಂವದೇತ್॥"
ಇಂತೆಂದುದು ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯ.
ಇದನರಿದು ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರನವರಿವರೆಂದು ಕುಲವೆತ್ತಿ ನುಡಿವವರಿಗೆ
ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಕೋಟಿ ನರಕ ತಪ್ಪದು
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೦॥

೨೪೩

ವೇದವನೋದಿ ಹೊನಲಲ್ಲಿ ಹೋದ ದ್ವಿಜರು
ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡಿಂಗೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ.

ಅದು ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ:
ಹೇಮದಾಸೆಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗಂಗೆ ದತ್ತುಪುತ್ರನಾಗೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತೆ ವೇದ?
ಕೊರಡಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ತುತ್ತು ಗದ್ಯಾಣವನುಂಡು
ಸೀಮೆಯ ಹೊರಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತೆ ವೇದ?
ಬಡಗಿ ಮಾಚಲದೇವಿಯ ಕುಲಜೆಯ ಮಾಡಿಹೆನೆಂದು
ಹೊನ್ನ ಕಪಿಲೆಯ ಕೊಂದು ನರಕಕ್ಕಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತೆ ವೇದ?
'ಅಹಿಂಸಾ ಪರೋಧರ್ಮಾ'ಯೆಂದೋದಿ
ಅಸುರಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅಂಗವಿಸಿ ಕರ್ಮವಂ ಮಾಡಿ
ಹೋತನ ಕೊಂದು ತಿಂಬುದು ಪಾತಕವಲ್ಲವೆ?
ಪರಮೋಧರ್ಮಾ ಹಿರಂಣ್ಯಗರ್ಭ'ಯೆಂದು ಹೊನ್ನಕಪಿಲೆಯಂ ಮಾಡಿ
ಕಡಿದು ಹಂಚಿಕೊಂಬೂದು ಚಾಂಡಾಲವಲ್ಲವೆ?
ಹೊಲೆಯನಂತೆ ಹುಲುವೆಣನಂ ಸುಟ್ಟು ಹೊರಸಿನ ಮೇಲೆ ಹತವಾದ
ಕಾಳಗ ಹತ್ತಿದ ಪಸುವಿನ ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿಯಂತೆ
ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಕೂಳುಭೋಜನವನುಂಡು
ಲೋಕೋಪಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಪಾಪಕರ್ಮವಂ ಮಾಡಿ
ಸಲ್ಲದೆ ಹೋದರು ಶಿವನಲ್ಲಿಗೆ.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ
ಭಕ್ತಿಗೆ ಒಲಿದ ಕಾರಣ, ಕಂಚಿಯ ಈರೇಳು ಕೇರಿಯ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೊಯ್ದ.

॥೧೧॥

೨೪೪

*ಬಡಗಿ ಮಾಚಲದೇವಿಯ ಕುಲಜೆಯ ಮಾಡಿಹೆನೆಂದು
ಗೋಪಿದೇವಿಯೆಂಬ ಗೋವ ಕಡಿದು ಹಂಚಿ ತಿಂದು ಗೋಮಾಂಸವನು
ಅತ್ಯಂತ ಜನ್ನವಿಪ್ಪೆವೆಂದು
ಮತ್ತೆ ಮಹಿಷಿಯನು, ಹೋತನನು ಕೊಂದು,
ಚಿಕ್ಕವಾಗಿ ಕಡಿಕಡಿದು ತಿಂಬುದಂ ಕಂಡು,
ಮಿಕ್ಕ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯು ನಿಮ್ಮ ವಿಪ್ರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಅನುಗ್ರಹವ ಕೊಂಡು ತಿನಕಲಿತರು.
ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ವೇದಾಗಮಂಗಳ ಶೃತಿ:

* ಇದು 'ಅಯ್ಯಾ ವಿಪ್ರರೆಂಬವರು ಮಾತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ದೃಷ್ಟ'-ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.(ಸ.ಸಂ.ವ. ೧೧೯೭)

“ಶ್ವಪಚೋಪಿ ಸಮೋವಿಪ್ರ ಜಾತಿಭೇದಂ ನಕಾರಯೇತ್ ।
ಅಜಹತ್ಯೋಪದೇಶೀನಾಂ ವರ್ಣಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗುರುಃ ॥”
ಎಂದುದಾಗಿ, ಕಿರಿಕಿರಿದ ವ್ಯಾಧರು ದ್ವಿಜರು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಹರೆ?
ಒಂದೊಂದ ತಿಂದ ವ್ಯಾಧರು ದ್ವಿಜರಿಂದ ಅಧಿಕರು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
“ಓಂ ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ದೀಮಹಿ” ಎಂಬ ದೇವ ಮಂತ್ರವನೆ ಕಲಿತು
ನಿರ್ಬುದ್ಧಿಯಾದಿರಿ, ಬರುದೊರೆಯೋದಿರಿ,
ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಯ ವಚನವಿರೋಧವಾಯಿತ್ತು.
ಆ ವೇದರುಗಳು ಈ ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರವನರಿಯರು.
ಅದು ಕಾರಣ ಅವರಿಗದು ಸಹಜವಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರದೇವ
ಇದನರಿದು ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗೆ ಸರಿಯೆ
ಜಗದಜಂಗುಳಿಗಳು. ॥೧೨॥

೨೪೫

ಕೋಳಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಕಿರಿಮೀನ ತಿಂಬವರ ಊರಲ್ಲಿ
ಕುಲಜರೆಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಬಿರಿ.
ದೇವರದೇವಂಗೆ ಅಮೃತಾನ್ನವ ಹಾಕುವ ತಿಂಬ ಹೊಲೆಯನ
ಊರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದಿರಿ.
ಅವರುಂಡ ಪುಲ್ಲಿಗೆ ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು,
ಹೊಲೆಯನುಂಡ ಪುಲ್ಲಿಗೆ ಸಿದ್ದಿಗೆಯಾಯಿತ್ತು,
ಬದ್ದಿಗೆಯಾಯಿತ್ತು ಸಗ್ಗಳೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಸಿದ್ದಿಗೆಯ ತುಪ್ಪವ ತಿಂದು,
ಸಗ್ಗಳೆಯ ನೀರ ಕುಡಿದ ವಿಪ್ರರ ಕಂಡು
ಛೀಯೆಂದು ನಾಚಿದೆನು ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯ. ॥೧೩॥

೨೪೬

ಮಡದಿಯ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮೊಲೆ ಮುಡಿ ಇದ್ದಿತ್ತೆ?
ಒಡೆಯನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಇದ್ದಿತ್ತೆ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ?
ಕಡೆಯಲಿದ್ದ ಅಂತ್ಯಜ ಹಿಡಿದಿದ್ದನೆ ಹಿಡಿಗೋಲ?
ಈ ತೊಡಕಿನ ತೊಡಕ
ಈ ಲೋಕದ ಜಡರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರಯ್ಯ ರಾಮನಾಥ. ॥೧೪॥

೨೪೭

ಕುಲದಲುತ್ತಮರೆಂಬವರ ಎತ್ತಲು ಕಂಡುದಿಲ್ಲ.
ಅರಿತಡೆ ಕುಲವೆಲ್ಲವೊಂದೆ.
ಸುಣ್ಣ ಬೋವಿತಿಯ ಎಂಜಲು,
ಎಣ್ಣೆ ಗಾಣಗಿತ್ತಿಯ ಎಂಜಲು,
ಹೊಕ್ಕು ಮೊಗೆವ ನೀರು ಮೇಘದೆಂಜಲು,
ಹಾಲು ಮೊಸರು ಬೆಣ್ಣೆ ಮಕ್ಷದೆಂಜಲು, ದಾಸಿವೇಶಿ ಜಗದೆಂಜಲು.
ಇವರೆಲ್ಲರ ಎಂಜಲ ತಿಂದು ಸತ್ತ ಹಾಂಗೆ ಇರಲೊಲ್ಲದೆ
ಕುಲಛಲಕ್ಕೆ ಹೋರುವಿರಿ.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ:
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ
ಅಗಲದಾತನೆ ಕುಲಜ.
ಮಿಕ್ಕಿನವರ ಕುಲಂಗಳೆಲ್ಲ ಅಕ್ಕುಲಂಗಳು
ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವರದೇವ. ॥೧೫॥

೨೪೮

ದಾಸನಿಗೆ ದೇವರುಂಟಾದರೆ ವರಹನ ತಿಂಬನೆ?
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ ದೇವರುಂಟಾದರೆ ತೊಳಸಿಯಂ ಬಿತ್ತಿ
ಶರಣೆಂದು ತಲೆಯಂಚಿವಿಟಿ ತಿಂಬನೆ?
ಮೈಲಾರಂಗೆ ದೇವರುಂಟಾದರೆ
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕವಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ ನಾಯಾಗಿ ಬಗುಳುವನೆ?
ಜೋಗಿಗೆ ದೇವರುಂಟಾದರೆ ಮತ್ಸ್ಯವ ತಿಂಬನೆ?
ಇಂತೀ ತಮ್ಮ ದೇವರ ತಾವೆ ತಿಂಬವರ
ನಮ್ಮ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಸರಿಯೆಂದವರ
ನಮ್ಮ ಉತ್ತಣ್ಣಗಳ ಎಡದ ಪಾದರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ
ಹೊಯಿದರು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೬॥

೨೪೯

ವಿಷ್ಣುವ ಪೂಜಿಸಿ ಮುಡುಹ ಸುಡಿಸಿಕೊಂಬುದ ಕಂಡೆ;
ಜಿನನ ಪೂಜಿಸಿ ಬತ್ತಲೆಯಪ್ಪುದ ಕಂಡೆ;
ಮೈಲಾರನ ಪೂಜಿಸಿ ನಾಯಾಗಿ ಬಗುಳುವದ ಕಂಡೆ.
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಪೂಜಿಸಿ ದೇವಭಕ್ತರೆಂಬುದ ಕಂಡೆ ॥೧೭॥

೨೫೦

ಜಿನ ದೇವರೆಂಬರು ಜಿನ ದೇವರಲ್ಲ.
ನಾಭಿರಾಜ ಮರುತಾದೇವಿಗೆ ಅಂತಿನಾಥ ಪುಟ್ಟಿ,
ಕಾಳೋಧರರೆಂಬವರು ವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೇಂಟೆಗೆ ಹೋಗಿ
ತೋಹಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಗೂಳಿಯನೆಚ್ಚು ಕೊಂದಲ್ಲಿ
ಈ ಗೂಳಿಯ ಕೊಂದ ಪಾಪಕ್ಕೆ
ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷ ಹೊನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಗೂಳಿಯಂ ಮಾಡಿ
ಆ ಗೂಳಿಯಂ ದಾನವ ಕೊಟ್ಟರೆ
ಈ ಪಾಪ ಹೋಹುದೆಂದು ಮುನ್ನಿನ ಹಿರಿಯರುಗಳ ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ
ಆ ಹಿರಿಯರುಗಳು ಆ ಪಾತಕವು ಹಾಂಗೆ ಹೋಗದೆಂದರು.
ಆ ಗೂಳಿಯ ಒಂದೊಂದು ರೋಮ ಒಂದೊಂದು ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವು.
ಅದು ಕಾರಣ, ಆ ಪಾತಕವು ಹೋಗದು.
ಮತ್ತೆ ಹೇಂಗೆ ಹೋಗೂದಯ್ಯಯೆಂದೊಡೆ:
ಚಂದ್ರಶೇಖರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕವಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರವನಿಕ್ಕಿಸಿ
ಆ ಗೂಳಿಯನಾಚಪ್ಪರದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ
ತಾನು ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ನಿಂದಿರಲಾಗಿ
ಆ ಗೂಳಿಯ ರುಧಿರ ತನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ
ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಲ್ಲಿಯ ಹಾಂಗೆ ಮರಣವಾದ.
ಅದು ಕಾರಣ, ಆ ಬಸವನ ಚರ್ಮಮಂ ತಟ್ಟಾಗಿ ಹೊದ್ದು
ಆ ಬಸವನ ಅಂಡಜಮಂ ಜವಳಿ ಗುಂಡಿಗೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು
ಆ ಬಸವನ ಬಾಲಮಂ ಯಂತ್ರ ಮುಷ್ಟಿ ಕುಂಚಿಗೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು
ಆ ಬಸವನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಬಸದಿಯಂ ಕಟ್ಟಿಸಿ
ತನ್ನ ಪಾತಕವ ಕಳೆದುಕೊಂಬವನ ದೇವರೆಂದು
ಬಗುಳುವ ನಾಯಿ ಬಾಯಿ
ಯಮಪಾಕುಳ ತಪ್ಪದು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೮॥

೨೫೧

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣ
ಗೌತಮಂಗೆ ಗೋವಧೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣ
ಬಲಿಗೆ ಬಂಧನವಾಯಿತ್ತು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣ

ಕರ್ಣನ ಕವಚ ಹೋಯಿತ್ತು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣ
ದಕ್ಷಂಗೆ ಕುರಿದಲೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣ
ಪರಶುರಾಮ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣ
ನಾಗಾರ್ಜುನನ ತಲೆ ಹೋಯಿತ್ತು.
ದೇವ ಭಕ್ತನೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣ
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಕೈಲಾಸವಾಸಿಗಳಾದರು. ॥೧೯॥

೨೫೨

'ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಚರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ' ಎಂಬಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಶಿವಲಿಂಗ ಕಾಣಿರೋ.
'ಓಂ ತಸ್ಯ ತೃತೀಯಂ ಜನ್ಮೇತಿ'
ಎಂದು ವಿಪ್ರ ದ್ವಿಜನಲ್ಲ.
'ದ್ವಿಜ ಸ್ತಸ್ಮೈ ಸಮರ್ಪ್ಯತೆ ಶೈವಮಂತ್ರಂ ಪ್ರಶಸ್ತಂ'
ಎಂದು ವಿಪ್ರ ದ್ವಿಜನಲ್ಲ.
"ತತ್ಸರ್ವೇ ಯೇನಿಜಾಃ ಪ್ರಾಣಾಃ ಜಂತೂನಾಂ ಸಮಜಂತುಷು।
ದ್ವಿತೀಯೇ ಮಂತ್ರತಾ ಶೈವೇದ್ವಿತೀಯ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ॥"
ಎಂದು ವಿಪ್ರ ದ್ವಿಜನಲ್ಲ.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರೆ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರು[೧] ॥೨೦॥

೨೫೩

ದ್ವಿಜರು ಪ್ರತಿ ಸಂವತ್ಸರಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ
'ವಿಶ್ವೇದೇವಾನುಜ್ಞಯಾ ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ಪ್ರವರ್ತಯೇತ್'
ಎಂಬ ವಚನವಿಡಿದು,
'ಗಾಯತಾಂ ಶ್ರೀರುದ್ರಪಾದೇ ದತ್ತಮಸ್ತು'
ಎಂದು ಪಿಂಡವನಿಟ್ಟು
"ವಸುರುದ್ರಾರ್ಕರೂಪೇಣ ಮಧ್ಯಪಿಂಡಸ್ತು ಪುತ್ರತಃ।
ವೇದೋಕ್ತ ರುದ್ರ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ ಕಿಂ ಪುನರ್ಬಹುಭಾಷಣೇ॥"

---

೧ + 'ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಹಾ' ಎಂಬ ನರಕಿಗಳ ಮೆಚ್ಚ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ(ಮೂ).

ಎಂದು ರುದ್ರಪಿಂಡದಿಂದ ಜನಿಸಿ,
'ಜನ್ಮನಾ ಜಾಯತೇ ಶೂದ್ರಃ' ಎನಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ತೊಡದು,
ಸಾವಿತ್ರ ಪ್ರದಾನ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಉಪದೇಶವಂ ಮಾಡಿ
'ಮಾನಸ್ತೋಕ್ತೇ ತನಯೇ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ
'ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ಜಮದಗ್ನೇಃ'
ಎಂದು ವಿಭೂತಿಯನಿಟ್ಟು,
ರುದ್ರಮುಖದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಗಿ
ಶಿವನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವಂ ಧರಿಸಲಾಗದೆಂಬ
ಶ್ರುತಿಬಾಹ್ಯ ಶಾಪಹತರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ? ॥೨೧॥

೨೫೪

*ಶಿವಭಕ್ತರ ನಿಷೇಧವ ಮಾಡುವ
ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ದ್ವಿಜರು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ.
"ಸತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಂ। ಬ್ರಹ್ಮ ಪಂಚೇಂದ್ರಿ ನಿಗ್ರಹಂ।
ಸರ್ವಭೂತ ದಯಾಬ್ರಹ್ಮಂ। ಇತ್ಯೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಲಕ್ಷಣಂ॥"
ಎಂದೋದಿ ಗುದ್ದಿ ಗುದ್ದಿ ಹೋತನ ಕೊಂದು ತಿಂಬೂದಾವಾಚಾರ?
"ಅತ್ಯಾಚಾರಮನಾಚಾರ ಅತಿನಿಂದ್ಯಮತಿ ಸ್ತುತಿಃ।
ಅಶೌಚಮಶೌಚಂಚ ಷಡ್ವಿಧಂ ದೂರ್ತಲಕ್ಷಣಂ।
ಪಿತಾಮಹಂಚ ವೈಶ್ಯಸ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಪರಮೋ ಹರಿಃ।
ಬ್ರಾಹಣೋ ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರೋ ಸರ್ವೇಶೋ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಃ॥"
ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ನೋಡಿ ಕುಲದೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಹ ರುದ್ರನ ನಿಂದಿಸಿ,
ತಮಗಿಂದ ಕೀಳು ಜಾತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಹ
ಹರಿಯನಾರಾಧಿಸುವ ಕುಲಹೀನರು
"ಜನ್ಮನಾ ಜಾಯತೇ ಶೂದ್ರಃ ಕರ್ಮಣಾ ದ್ವಿಜ ಉಚ್ಯತೇ।
ವೇದಾಭ್ಯಾಸೇನ ವಿಪ್ರಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಚಹತೀತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥"
ಎಂದೋದಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮವಪ್ಪ ಶಿವಲಿಂಗವನಾರಾಧಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನೆಯ್ದದೆ
ಶತಯಾಗಂಗಳಂ ಮಾಡಿ ಶೂದ್ರನಹ
ಇಂದ್ರತ್ವವಂ ಬಯಸುವ ವರ್ಮಹೀನರು
"ಜನ್ಮನಾ ಜಾಯತೇ ಶೂದ್ರಃ ಮಾತಾಸಾ ಪ್ರಥಮಂ ಶೂದ್ರಾಣಿ।
ನಚೋಪದೇಶಃ ಗಾಯತ್ರೀ। ನ ಚ ಮೌಂಜೀ ನ ಚ ಕ್ರೀಯಾ॥"

---

* ಈ ವಚನ 'ಭಕ್ತಿ ಭಾಂಡದ' ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ(ಸ.ಸಂ.೬ ವ. ೧೪೭೩).

ಎಂದು ದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ ಸತಿಶೂದ್ರಿತಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನೊಡನೆ ಉಂಬ
ಆಕೆಯೊಳು ಸರ್ವರತಿಸುಖವ ಆಚರಿಸುವ
ಅನಾಚಾರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೊ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ?
ಆವ ಜಾತಿಯಾದಡೇನು ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.
"ಶ್ವಪಚಿ ಗರ್ಭಸಂಭೂತೋ ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ ಮಹಾಮುನಿಃ।
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವತ್। ಗೌತುಮಸ್ತು ಮಹಾಮುನಿಃ
ಜಾತಿ ನಕಾರಯೇತ್ತೇಷು ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಸಮಭಂಸ್ತತಃ॥
ಮಾತಂಗಿ ಗರ್ಭಸಂಭೂತೋ। ಮಾತಂಗಸ್ಯ ಮಹಾಮುನಿಃ।
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭೂತ್ವಾ ತಸ್ಯ ಜಾತಿ ನಕಾರಯೇತ್॥
ದಿವರಾ ಗರ್ಭಸಂಭೂತೋ। ವೇದವ್ಯಾಸಮಹಾಮುನಿಃ।
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಯಾತ್ವಾ ತಸ್ಯ ಜಾತಿ ನಕಾರಯೇತ್॥
ಶಶಕಂ ಪೃಷ್ಟಸಂಭೂತೋ। ಗೌತಮಸ್ಯ ಮಹಾಮುನಿಃ।
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಯಾತ್ವಾ ತಸ್ಯ ಜಾತಿ ನ ಕಾರಯೇತ್॥
ಬೀಜಣಿ ಗರ್ಭಸಂಭೂತೋ। ವಾಲ್ಮೀಕಸ್ಯ ಮಹಾಮುನಿಃ
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಭೂತ್ವ ತಸ್ಯ ಜಾತಿನಕಾರಯೇತ್॥"
ಇಂತೆಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರಂಗಳೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ಸಾರುತ್ತಿರಲು ಕುಲಭ್ರಮೆಯಾಕೆ?
"ಶ್ವಪಚೋಪಿ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶಿಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಃ।
ಶಿವಭಕ್ತಿವಿಹೀನಸ್ತು। ಶ್ವಪಚೋಪಿ ದ್ವಿಜಾಧಮಃ॥"
ಎಂದು ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಕುಲಜ.
ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನೆ ಶ್ವಪಚನೆಂದರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು
"ಯಜ್ಞಕರ್ತಾಂ ಚ ದೇವೇಂದ್ರಂ। ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾಂ ಚ ವಾಕ್ಪತಿಃ।
ಅಹಂ ಏವ ಜಗತ್ಕರ್ತಾಂ। ಮಮ ಕರ್ತಾಂ ಮಹೇಶ್ವರಃ॥"
ಎಂದು ಹರಿ ವ್ಯಾಸಂಗೆ ಬೋಧಿಸಿದುದಂ ಕೇಳಿ,
'ಅತ್ಯತಿಷ್ಟದರ್ಶಾಂಗುಲಂ'
ಎಂದು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಶಿವನೆ ಘನವೆಂದು ಹೇಳುವದಂ ಕೇಳಿ.
ಹರಿಯಜರು ಹರಿ ಹಂದಿಯಾಗಿ ಹರನ ಮುಕುಟಪಾದಂಗಳ ಅರಸಿ ಕಾಣದೆ
ಹೋದರೆಂಬುದಂ ಕೇಳಿ
'ಏಕ ಏವ ರುದ್ರೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯತಸ್ಥೇ'
ಎಂದು ವೇದವನೋದಿ,
'ಪಶುಪತಾಯಚ' ಎಂದು ಶ್ರೀರುದ್ರವನೋದಿ,
ಶಿವನೇ ಪತಿ ಮಿಕ್ಕಿನ ದೈವಂಗಳೆಲ್ಲ ಪಶುಗಳೆಂಬುದಂ ತಿಳಿದು,
ಸಕಲ ಶಾಸನದ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂದು

ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ದೇವರೆಂಬ ದುರ್ಬೋಧಕರು
ಮಹಾನಾಟಕದಲ್ಲಿ–
"ಪಾದೇ ವಿಷ್ಣು ವಿಲೋಚನಂ ಕಟಿತಟೇ ನಿತ್ಯಂ ನೃಸಿಂಹಾಜಿನಂ
ಹಾರೆ ಕೂರ್ಮಶಿರಃ ಕರಾಬ್ಜವಿಲಸತ್ಕಂಕಾಳ ನಾಮಾಯುಧಂ।
ಶೂಲಾಗ್ರೇ ಶ್ರವಕೇಶವೋ ಹರಿಶಿರೋಮಾಲಾಚ ಮೌಳೌಸದಾ।
ಏವಂ ವಿಷ್ಣುಮಯಂ ಶಿವಂ ಸ್ವಯಮಿತಿ ವ್ಯಕ್ತಂ ಪುರಾಣೋದಿತಂ॥"
ಎಂದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೆಲವವತಾರಂಗಳು ಶಿವನಂಗದಲ್ಲಿ ಕುರುಹಿರಲಾಗಿ,
ವಿಷ್ಣು ಶಿವಮಯವಾಗಿಹನು.
"ಬಾಳೆ ಭೂತಿ ವಿಲೇಪನಂ ಕರತಳೇ ಲಿಂಗಂ ಹೃದಯಾಬ್ಜಸ್ತಿತಂ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಾವಲಯಂ ಗಳೆ ಸಿರಸಿಜೇ ಬಿ ಭೃಜ್ಜಟಾಮಂಡಲೆ
ಜಿಹ್ವಾಗ್ರೇ ಶಿವಮಂತ್ರ ಚಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ರಾತ್ರೌ ದಿವೌ ಕೀರ್ತಿತಾಂ।
ಏವಂ ವಿಷ್ಣುಮಯಂ ಶಿವಂ ಸ್ವಯಮಿತಿವ್ಯಕ್ತಂ ಪುರಾಣೋದಿತಂ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಹರಿಯಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಕೀರ್ತಿಮಯವಾದ ಕಾರಣ
ವಿಷ್ಣು ಶಿವಮಯವಾಗಿಹನು.
ಈ ಕರ್ತೃ ಭೃತ್ಯತ್ವದ ಭೇದವನರಿಯದೆ
ಹರಿಹರನೊಂದೆಂಬ ನರಗುರಿಗಳು
ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹ, ಅಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹ,
ವ್ಯಾನಾಯ ಸ್ವಾಹ, ಉದಾನಾಯ ಸ್ವಾಹ,
ಸಮಾನಾಯ ಸ್ವಾಹ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಸ್ವಾಹ,
ಎಂದು ಭೂತಬಲಿಯಂ ಹಾಕಿ
ಬೆಕ್ಕು ನಾಯಿ ಕಾಗೆಗೆ ಇಕ್ಕಿ ಭೂತ ಶೇಷವಂ ಕೊಂಬ ಅಕುಲಜರು
"ಆದಿ ಪಿಂಡಂಚ ಪಿಂಡಂಚ। ವರ್ಜಯೇ ಶತತಂ।
ಭುವೈ ರುದ್ರೋ ಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಮಧ್ಯಪಿಂಡಂ। ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರ ಪ್ರವರ್ಧನಃ॥"
ಎಂದು ಆಗಮಕ್ರೀಯಿಂದ ಹರಿಯಜರ ಶೇಷ ಅಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ರುದ್ರ
ಪ್ರಸಾದವನೆ ಕೊಂಡು ಪೂತರಾಗಿ
ರುದ್ರಭೂತಿಯಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು
ರುದ್ರನ ನಾಮ ನಮಃ ಶಿವಾಯ
ಎಂದೋದಿ ರುದ್ರಜಪ **'ಹರ ಭರ್ಗೋದೇವಾ'** ಎಂದು
ಗಾಯತ್ರಿಯ ಮುಂಜಿಯಂ ಮಾಡಿ,
ರುದ್ರಾಂಕಿತವಾದ ನಂದಿಮುಖವನೆ ಮಾಡಿ ವ್ರತವಂ ಬಿಟ್ಟು
ರುದ್ರನ ಮರೆಹೊಕ್ಕು ಉಮಾಮಾಹೇಶ್ವರನೆಂದು ವಿವಾಹಂ ಮಾಡಿ
ರುದ್ರನಂಪ್ರಿಯ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಗಾಯತ್ರಿಯ ಶ್ರೀರುದ್ರಪಾದವೆಂದು ಪಿತೃ ಕರ್ಮವಂ ಮಾಡಿ

ವಿಶ್ವದೇವರೆಂದು ರುದ್ರಸ್ಥಾನ ಪಾಪಹರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದರ್ಶನವಂ ಮಾಡಿ
ಶ್ರೀರುದ್ರದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವಂ ಮಾಡಿ
ಮೃತ್ಯುಂಜಯನೆಂದು ಮೃತ್ಯುಂಗಂಜಿ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು
ರುದ್ರಭೂಮಿಯೊಳು ರುದ್ರಾಗ್ನಿಯಲೇ ಇರಿ.
ಮತ್ತೆ ರುದ್ರಭಕ್ತಿ ವಿರುದ್ಧರಾದ ಬುದ್ಧಿಹೀನರು.
"ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ಜಮದಗ್ನಿ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ।
ಅಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ಯದ್ದೇವಾನಾಂ।
ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ತನ್ಮೇಯಸ್ತು ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ॥"
ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಮತವಿದೆಯೆಂದು
ವಿಭೂತಿಯ ಮಹಿಮೆಯ ನೋಡಿ
ಮಟ್ಟಿಯನಿಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ಭ್ರಷ್ಟರು
"ಗೋಪೀ ಮಲಿನಧಾರೀಚ। ಶಿವಂ ಸ್ಪೃಶತಿ ಯೋ ದ್ವಿಜಃ।
ತದ್ಯೆಕವಿಂಶತಿಕುಲಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್॥"
ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯನೋದಿ ಗೋಪಿ ಚಂದನವನಿಡುವ ಪಾಪಿಗಳು
ಮತ್ಸ್ಯ ಕೂರ್ಮ ವರಾಹ ನಾರಸಿಂಹ
ಈ ನಾಲ್ಕವತಾರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ತೊರೆವುಂಟೆಂಬುದ ತಿಳಿದು
ಮುಂದೆ ವಾಮನವತಾರದಲ್ಲಿ ನೀರಿಂದ
ಬಲಿಭೂಮಿಯ ಧಾರೆಯನೆರದನೆಂಬುದಂ ತಿಳಿದು
ಮತ್ತೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತೆಂಬ ವಿಚಾರಹೀನರು
'ವಿಯದ್ವಿಷ್ಣುಪದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪುಂಸ್ಯಾಕಾಶವಿಹಾಯಸೀ'
ಎಂದು ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ಹೆಸರು ವಿಷ್ಣುಪದಿ,
ಆ ಆಕಾಶಗಂಗೆ ಮುನ್ನಲುಂಟೆಂಬುದನರಿದು
ಮತ್ತೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತೆಂಬ ಭ್ರಷ್ಟರು
ವೇದಕ್ಕೆ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ಓಂಕಾರ,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಗಾಯತ್ರಿ, ಶಿವನೊಬ್ಬನೆ ದೈವವೆಂದಿತ್ತು.
"ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಯುಷ ಪರಮಾತ್ಮ ದೈವತಾ
ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರಿ ಛಂದ ಓಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಮೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।
ಓಂ ಭೂಃ ಓಂ ಭುವಃ। ಓಂ ಸುವಃ ಓಂ ಮಹಃ
ಓಂ ಜನಃ ಓಂ ತಪಃ ಓಂ ಸತ್ಯಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ॥
ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ದೀಮಹಿ ಧೀಯೋ ಯೋನ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್॥"
'ಹಂ ಭೂರ್ಭುವ ಸ್ವಾಹ' ಎಂದು ಹರಸ್ಮರ ಹರಭರ್ಗೋದೇವನೆನಿಸುವನ
ಹೊಗಳಿತ್ತೆಂಬುದಂ ಅರಿಯದ ಅವಿಚಾರಿಗಳು
ಹರಿ ಹರನ ಭೃತ್ಯನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಕಮಲದೊಳೊಂದರ ಕೊರತೆಗೆ

ತನ್ನ ನಯನ ಕಮಲಮಂ ಕಳೆದು ಶಿವನಂಘ್ರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಚಕ್ರಮಂ ಪಡೆದನೆಂಬುದಂ ಮಹಿಮ್ನದಲ್ಲಿ :
'ಹರಿಸ್ತೇ ಸಾಹಸ್ರ ಕಮಲ ಬಲಿಯಾದಾಯ ಪದಯೋಃ'
ಎಂದೋದಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ಭ್ರಷ್ಟರು
ಮತ್ತೆ ಹರನೆ ಕರ್ತ ಹರಿಯೇ ಭೃತ್ಯನೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ರಾಮಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಶಿವಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಗಳಂ
ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ನಂಬಲರಿಯದ ಹುಲು ಮನುಜರು.
ರಾಮನ ಗುರು ವಶಿಷ್ಠ.
ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಭೃತ್ಯನೆಂದರಿದು,
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಗುರು ಉಪಮನ್ಯು
ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಭೃತ್ಯನೆಂದರಿದು,
ಇಂತು ಭೃತ್ಯರ ಭೃತ್ಯನಂ ಕರ್ತನ ಸರಿಯೆಂಬ ಕರ್ಮಚಾಂಡಾಲರು
"ಅಸಂಖ್ಯ ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಾಂ ಕೋಟಿ ವಿಷ್ಣುಗಣಂ ತತಃ।
ಗಂಗೆವಾಲುಕ ಸಮಾರುದ್ರಂ ಕಿಂಚಿದಜ್ಞಾಃ ಮಹೇಶ್ವರಾತ್॥"
ಎಂದು ರುದ್ರನ ಎವೆ ಹಳಚುವ ವೇಳೆಗೆ
ಇವರೆಲ್ಲ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವರೆಂದು ಓದಿ ತಿಳಿದು,
ಇಂತಾ ಹುಳುದೈವಂಗಳು ಮೃತ್ಯುಂಜಯ
'ನಿತ್ಯನೇಕೋ ದೇವನದ್ವಿತೀಯ'ಯೆನಿಸುವ ಶಿವಂಗೆ
ಅಜಹರಿಸರಿಯೆಂಬ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಮತ್ತೆ
ತಾವು ಓದುವ ವೇದಾಗಮಂಗಳೆ ಹಗೆಯಾಗಿ
ತಮ್ಮ ನುಡಿಯೊಂದುಪರಿಯಾಗಿಹುದು.
ಅದು ಎಂತೆಂದೊಡೆ:
ಗೌತಮ ದಧೀಚಿ ಭೃಗುವಾದಿಯಾದ ಹಿರಿಯರ ಶಾಪದಿಂದ
ಶಾಪಹತರಾದ ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಿ
ನರಕಕ್ಕೆಯಿಳಿವ ಸರ್ವಚಾಂಡಾಲ ವಿಪ್ರರನು
ಸತ್ಪಾತ್ರರೆಂದು ದೈವವೆಂದು ಆರಾಧಿಸುವ ನರಗುರಿಗಳ
ಕಾಲಕಾಮರ ಕೈಯಹಿಡತರಿಸಿ
ನರಕದ ಕುಳಿಯೊಳು ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ನರಕಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬಿಡದೆ ಸುಡುತಿರ್ಪ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನು. ॥೨೨॥

೨೫೫

ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಕುಲಜ, ಅಧಮದೈವಕ್ಕೆರಗುವನೆ ಅಕ್ಕುಲಜ.
ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವನೆ ರಾಯ,

ರಣವಿಜಯನೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವ್ಯವಹಾರಿಯೆ ವೈಶ್ಯ,
ಆರಂಭವ ಮಾಡುವವನೆ ಶೂದ್ರ,
ಶಿವಾಗಮದಲ್ಲಿಹಾತನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ,
ಶಿವಭಕ್ತಿಹೀನನೆ ಶ್ವಪಚ.
"ಸತ್ಕುಲಂ ದುಃಕುಲಂ ವಾಪಿ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸಮೇಳನಂ।
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭೂತ್ವ ತಸ್ಯ ಜಾತೀ ನಕಾರಯೇತ್ ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಆವ ಜಾತಿಯಾದಡು ಆಗಲಿ ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಶಾಂಖ್ಯ ಸ್ವಪಚ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಬೇಡ,
ವ್ಯಾಸ ಕಬ್ಬಲಿಗ, ಅಗಸ್ತ್ಯ ಕುಂಭಜ,
ಕೌಂಡಿಲ್ಯ ನಾಯಿಂದ, ದಧೀಚಿ ಕಂಚಗಾರ,
ಕಾಶ್ಯಪ ಕಮ್ಮಾರ, ದೂರ್ವಾಸ ಮಚ್ಚಿಗ,
ವಶಿಷ್ಠ ವೇಶಿಯ ಮಗ, ಸನಕಮುನಿ ನಾಯಮಗ,
ಗಾರ್ಗ್ಯ ಕತ್ತೆಯ ಮಗ, ಗೌತಮ ಮೊಲದ ಮಗ,
ಮಾಂಡವ್ಯ ಕಪ್ಪೆಯ ಮಗ, ಶೃಂಗಮುನಿ ಹುಲ್ಲೆಯಮಗ,
ತೃಣಬಿಂದುಮುನಿ ತೃಣದ ಮಗ, ನಾರದ ಅಸಗ,
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಹೊಲತಿಯ ಮಗ, ಮಾತಂಗ ಹೊಲೆಯ,
ಭಾರದ್ವಾಜ ಮುನಿಜಗವರಿಯೆ ಮಾದಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ.
ಇಂತೀ ಮಹಾಮುನಿಜನಂಗಳೆಲ್ಲ
ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂ ಧರಿಸಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯಂ ಜಪಿಸಿ,
ಶಿವಲಿಂಗಭಕ್ತರಾದ ಕಾರಣ ಪೂರ್ವಗುಣವಳಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದರು.
ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ವಿಪ್ರ ಶ್ವಪಚಗಿಂದ ಅಧಮ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹೊನ್ನ ಗೋದಾನವಂ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ
ವಿಪ್ರರೆಲ್ಲಾ ಗೋವ ಕಡಿದು ವಿಭಾಗವ ಮಾಡಿಕೊಂಬೂದ
ಶ್ವಪಚರು ಕೇಳಿ ಓಡಿ ಬಂದು ಸತ್ತುದು ನಮಗೆ ಸಲುವದು
ಸಾಯದುದು ನಿಮಗೆ ಸಲುವದು
ಎಂದು ನ್ಯಾಯವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ವಪಚರು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲು
ಮಾತಂಗಿಯ ಗರ್ಭಸಂಭವರೆಂಬ ಶೃತಿಯ ವಿಪ್ರರು ತಿಳಿದು ನೋಡಿ
ಮಾತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳು ವಿಪ್ರರು,
ರೇಣುಕಾದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಶ್ವಪಚರು.
ವಿಪ್ರರು ಶ್ವಪಚರು ದಧೀಚಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣ
ತಮತಮಗೆ ದಾಯಾದ್ಯಭಾಗ ಸಲ್ವುದು

ಎಂದು ಕೋಡು ಕೊಳಗ ಬಾಲವ ವಿಭಾಗವ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ
ಕರ್ಮಚಾಂಡಾಲರಾದರು.
"ಜಾತಿಚಾಂಡಾಲಕಾನಂದಂ । ದೋಷಂ ತತ್ರ ನವಿದ್ಯತೇ ।
ಕರ್ಮಚಾಂಡಲ ವಿಪ್ರಣಾಂ । ನರಕೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ ॥"
ಎಂದು ಸತ್ತ ಪಶುವ ತಿಂಬ ಹೊಲೆಯಂಗೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ.
ಗುದ್ದಿ ಗುದ್ದಿ ಬಾಧಿಸಿ ಹೋತ ಕೊಂದು ತಿಂದು
ಸುರೆಯಂ ಕುಡಿದ ಶ್ವಪಚರಿಗಿಂದ ಅಧಮ
ಪಾತಕರಾದ ವಿಪ್ರರು ಶಿವಭಕ್ತರ ಕುಲವ ಜರೆಯಲುಂಟೆ?
ರೋಮಜ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಜನಂಗಳು
ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವಗಣಂಗಳು
ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರಾದರು.
ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆಯೂ ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಅಧಿಕವೆಂದು
ಶಿವನು ಚೆನ್ನಯ್ಯನ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡನಯ್ಯ.
ನಿಮ್ಮನರ್ಚಿಸಲು ಸಾವಿರ ಹಸ್ತವನುಳ್ಳ ಬಾಣಂಗೆ ತೀರದು,
ನಿಮ್ಮನರ್ಚಿಸಲು ಸಾವಿರ ನೇತ್ರವುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು.
ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿಯ ಕೀರ್ತಿಯ ಸಾವಿರ ಜಿಹ್ವೆಯುಳ್ಳ ಫಣಿ ಕೀರ್ತಿಸಲಾರಂ
ಮಹಾಘನವೆಂತೋ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೨೩॥

೨೫೬

ನೆಟ್ಟನೆ ಲಿಂಗವ ಕಟ್ಟಿದ ಶಿವಭಕ್ತ ಶಿವಶಿವಾ
ಹಿಟ್ಟು ಮಟ್ಟಿಯನಿಟ್ಟ ವಿಪ್ರನ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು
ಜೋಹಾರಂಗೆಯ್ದಡೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕೆರೆಯನೊಡೆದಂತಾಯಿತ್ತವನ ಭಕ್ತಿ.
ಕನ್ನಡಿಯ ಮೇಲೆ ಉದ್ದುರುಳಿದಂತಾಯಿತ್ತವನ ಭಕ್ತಿ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಬ್ರಹ್ಮಬೀಜ ತೃಣಂ ನಾಸ್ತಿ ಕೇಶವೋ ಅಧಿದೇವತಾ।
ಗುರುಭ್ರಷ್ಟ ಚಾಂಡಾಲೋಪಿ । ವಿಪ್ರಶ್ವಾನೋಪಿ ಜಾಯತೇ॥
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದರ್ಶನಶ್ಚೈವಾ । ಪಾಪಪಂಜರಮೇವಚ॥
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಂದನಶ್ಚೈವ । ಕೋಟಿ ಜನ್ಮೇನ ಸೂಕರಾ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಮಾತಂಗಿಯ ಮಗ ವಿಪ್ರ,
ರೇಣುಕಾದೇವಿಯ ಮಗ ಹೊಲೆಯ,
ಇವರಿಬ್ಬರು ದಧೀಚಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣ
ಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೆಸಿದ ವಿಪ್ರ ತಾನಿಪ್ಪ
ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೆಸಿದ ಹೊಲೆಯ

ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು.
ಭಾರದ್ವಾಜ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅಗಸ್ತ್ಯ ನಾರದ ಕೌಂಡಲ್ಯ
ಈ ಐವರ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀವು ಸಂವಾದ ಬೇಡಾ ಎಂದು
ವಿಭಾಗಮಂ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟ ವಿವರಮಂ ಕೇಳಿರಣ್ಣ.
ಊರಹೊರಗಣ ಗೃಹಮಂ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು;
ಊರೊಳಗಣ ಗೃಹಮಂ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು,
ಸತ್ತ ಕರುವ ಹೊತ್ತು ಹೋಹರ ಹೊಲೆಯರ ಮಾಡಿದರು;
ಜೀವದಲ್ಲಿಯ ಪಶುವ ಗೋದಾನವೀವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ
ತೆಕ್ಕೊಂಬವರ ವಿಪ್ರರ ಮಾಡಿದರು.
ಇನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ತೊಲಗಿಸಬಾಳುಯೆಂದು
ನಾಮಾರ್ಥಮಂ ಕೊಂಡು ತೋರೆ ಪತ್ರಮಂ ಬರದು ಕೊಂಡರಾಗಿ
ಇದನರಿಯದಿರ್ದಡೆ ಇನ್ನು ಕೇಳಿರಣ್ಣ.
ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಿಂಧುವಿನಲ್ಲಿ ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ
ಹೊನ್ನ ಗೋವ ತಂದು ಬಿನ್ನಾಣದಲ್ಲಿ ದಾನವಂ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ
ಹೊಲೆಯರೆಲ್ಲಾ ನಾಡಕೂಟವ ಕೂಡಿ ಸ್ಥಲತಾರ್ಕಣೆಯಲ್ಲಿ
ಪೂರ್ವ ಸಂಧಾನ ಸಂಬಂಧದಿಂ ನ್ಯಾಯವನಾಡಿ
ಇತ್ತ ತಾವು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ವಿವರಮಂ ಕೇಳಿರಣ್ಣ.
ಕೊಂಬು ಕೊಳಗವ ತೆಗೆದು
ಏಳ್ನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ತೂಕ ಚಿನ್ನಮಂ ಹಂಚಿಕೊಂಡರಾಗಿ
ಉಳಿದ ಕೊಂಬು ಕೊಳಗವ ವಿಪ್ರರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರಾಗಿ
ಹೊನ್ನ ಗೋವ ನಲಿದು ತಿಂಬ ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಂಡು
ಕೇಳಿಯು ಅರಿದು ಮರದು ಉತ್ತಮ ಕುಲಜರು ದ್ವಿಜರೆಂದು
ಉಪದೇಶಮಂ ಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸುವ
ಅಜ್ಞಾನಿ ಹೊಲೆಯರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ
ವಿಪ್ರರು ಮಾತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೆ ದೃಷ್ಟ. ॥೨೪॥

೨೫೭

ಶಿವತಂತ್ರದಿಂದ ಲೋಕದ ನರಗುರಿಗಳಿಗೆ
ರೋಗ ದಾರಿದ್ರಂಗಳು ಬರುತ್ತಿರಲು
ತಾವು ಹೋಗಿ ವಿಪ್ರರುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನಿಕ್ಕಿ
ಕೈಮುಗಿದು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಂ ಹೇಳಿ
ಸೂರ್ಯಬಲ ಚಂದ್ರಬಲ ಬೃಹಸ್ಪತಿಬಲ ಶನಿಬಲಮಂ ಕೇಳುವಂಗೆ

ಎಲ್ಲಿಯದೋ ಶಿವಭಕ್ತಿ?
ಸೂರ್ಯ ತಾ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾದರೆ ಗೌತಮನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿ
ಮುನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಕುಷ್ಟವ್ಯಾಧಿಯಾಗಿ
ದಕ್ಷದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಗಳಸಿಕೊಂಬನೆ?
ಚಂದ್ರ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾದರೆ
ಗುರುವಿನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅಳಿಪಿ ಶೀತಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಬಳಲ್ವನೆ?
ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾದರೆ
ಸಕಲ ಜ್ಯೋತಿಷಂಗಳ ನೋಡಿ ತಂದಿರಲು
ತನ್ನ ಹೆಂಡಿತಿ ರೋಹಿಣಿಯ ಚಂದ್ರನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಹನೆ?
ಶನಿ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾದರೆ
ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಸಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳ್ವನೆ?
ಇದು ಕಾರಣ ತಮಗೆ ಬರುವ ಅಪಜಯಂಗಳನರಿಯದ ಕಾರಣ.
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮತವಿಡಿದು ದಕ್ಷಂಗೆ ಕುರಿದಲೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮತವಿಡಿದು ದ್ವಾರಾವತಿ ನೀರಲ್ಲಿ ನೆರದು
ಕೃಷ್ಣನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೊಲೆಬೇಡರು ಸೆರೆಯನೊಯ್ದರು.
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮತವಿಡಿದು ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿಯು
ರಾವಣಂಗೆ ಸೆರೆ ಹೋದಳು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಹುಣ್ಣಿವೆ ಅಮವಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು
ಅರಳಿಯ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರನೆರದು ನೂಲಸುತ್ತಿ
ವಿಪ್ರದ್ರೋಸಿಕರ್ಗೆ ಹೊನ್ನು ಹಣಮಂ ಕೊಟ್ಟು
ಹೋಮವನಿಕ್ಕಿದರೆ ಬಂದ ಕಂಟಕ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಿತೆಂಬ
ಅಭಾಸಕರ ಮಾತಕೇಳಲಾಗದು.
ಸಾಕ್ಷಿ :
"ವಚಿಷ್ಟಾದೀ ಯತೇ ಲಗ್ನಂ। ರಾಮೇಣಾ ವನವಾಸತೆ।
ಕರ್ಮಮೂಲಪ್ರದಾನೇನ। ನವಗ್ರಹಂತಿ ಭೋಜನಂ॥"
ಎಂದು ಹಸುವಿಲ್ಲದ ಮದ್ದಕೊಟ್ಟೆಹೆನು ಅಸನವನಿಕ್ಕಿಯೆಂಬವನಂತೆ
ಖೇಚರತ್ವದ ಮದ್ದಕೊಟ್ಟಿಹೆನು ತೊರೆಯದಾಂಟಿಸುಯೆಂಬವನಂತೆ
ಕುರುಡನ ಕೈಯ ಕುರುಡಹಿಡಿದು ದಾರಿಯತೋರಿಸುಯೆಂಬವನಂತೆ
ಲಜ್ಜೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ವಿಪ್ರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ,
ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಬಲವೆ ಬಲವಯ್ಯ. ॥೨೫॥

೨೫೮

ಆದಿ ಅನಾದಿಯಿಲ್ಲದಂದು, ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಉತ್ಪತ್ಯವಾಗದಂದು,
ಭಕ್ತಿಯ ಮಗ ಭವಿ;
ಆ ಭವಿಯ ಬಸುರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.
ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳೊಳಗೆ ಅಡಗಿದವು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಾಗಮಂಗಳು.
ಆ ಆಗಮಂಗಳೊಳಗೆ ಅಡಗಿದವು ಐವತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಂಗಳು.
ಆ ಅಕ್ಷರಂಗಳೊಳಗೆ ಅಡಗಿದವು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳು.
ಆ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳೊಳಗಡಗಿದವು ಈರೇಳು ಲೋಕದ
ಗಳಿಗೆ ಮಾಸ ಸಂವತ್ಸರಂಗಳು.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲವ ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ
ಎಂಬಾತ ಕಾಣಿರೆ.
ಹೊರಗಿಪ್ಪಾತನು ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬಾತ ಕಾಣಿರೆ.
ಒಳಗಿಪ್ಪಾತನು ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬಾತ ಕಾಣಿರೆ
ಮತ್ತೆ ಇದ್ದ ಯೋನಿಜರೆಲ್ಲಾ ಶಾಪಹತರಾಗಿ ಹೋದರು.
ಇದು ಕಾರಣ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬಾತನೆ ಲಿಂಗವು.
ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಪರತತ್ವ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ,
ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆ ಪಾಪಕ್ಷಯಾಂತಕನು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ನಯೆಂಬಕ್ಷರ ದೇವರ ಚರಣ
ಮಯೆಂಬಕ್ಷರ ದೇವರ ಒಡಲು,
ಶಿಯೆಂಬಕ್ಷರ ದೇವರ ಹಸ್ತ,
ವಾಯೆಂಬಕ್ಷರ ದೇವರ ನಾಶಿಕ
ಯಯೆಂಬಕ್ಷರ ದೇವರ ನೇತ್ರ
ಓಂ ಎಂಬಕ್ಷರ ದೇವರ ಹೃದಯ.
ಇಂತೀ ಮಂತ್ರಮಂ ಜಪಿಸಿದ ಬಳಿಕ ದೇವನೊಬ್ಬನೆಯೆಂದರಿದು
ಬ್ರಹ್ಮ ದೈವವೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಕಾರರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ?
ವಿಷ್ಣು ದೈವವೆಂಬ ವಿಚಾರಹೀನರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ?
ಅಶ್ವಿನಿ ಭರಣಿ ಕೃತ್ತಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಕ್ಷತ್ರದೊಳಗೆ
ಮೂಲಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನಾಗಿ ಆದಿಮೂಲನೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು.
ದೇವರ ಸೇವೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನೆಂದು ವೇದಂಗಳು ಬಿನ್ನೈಸಲು
ಜ್ಯೋತಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು ಹುಸಿಯಾದವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಹರಿಯ
ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಾಡಲು
ಅಲ್ಲಿ ಅಳುತಿದ್ದ ಶಿಶು ವಶುದೇವತೆ ಸಲಹಿ,

ಭೂಕಾಂತನೆಂಬ ಹೆಸರಂ ಕೊಟ್ಟು,
ಭೂಚಕ್ರಿ ತನ್ನ ರೂಪ ತೋಳಲ್ಲಿ ಸುಡಿಸಿ
ಶಿವಧರ್ಮ ಆಗಮಪೂಜೆಯ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ
ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ದೇವರ ಶ್ರೀಚರಣದೊಳಗೆ ತೋರಲು
ದೇವರು ಪುರಾಣಂಗಳಂ ಕರೆದು
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾಪಕ್ಷಯವ ನೋಡಿರೆಯೆಂದಡೆ
ಪುರಾಣಂಗಳು ಇಂತೆಂದವು :
“ಓಂ ಮೂಲ ನಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ। ಬಾಹು ಪಾತಕ।
ವಿನರೇನಗಿಕರೇಣಾಂ ಪಾಪಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸ್ಥೂಲಂ ವೈರಿಣಾಂ॥
ಶಿವೇ ದಾಸೋಹನವಾ ಶಿವೇ॥ ದೇಶಾದೀಶ್ವರಾಯ ಪಾಪ ಸಂಹರೇತ್॥”
ಎಂದು ಪುರಾಣಂಗಳು ಹೇಳಲಾಗಿ,
ವಿಷ್ಣು ಕೇಳಿ ಪುರಾಣಂಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ
ಪುರಾಣಂಗಳಿಂದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಳಿಕಾಯಿತ್ತು.
ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ದೇವರ ಪಾದರಕ್ಷೆಯ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು
ಭೂತಂಗಳಿಗಂಜಿ ಶಂಖಮಂ ಪಿಡಿದು
ದುರಿತಂಗಳಿಗಂಜಿ ನಾಮವನಿಟ್ಟು
ಪ್ರಳಯಂಗಳಿಗಂಜಿ ವೇಷಮಂ ತೊಟ್ಟು
ರಾಕ್ಷಸರಿಗಂಜಿ ಚಕ್ರಮಂ ಪಿಡಿದು
ಶಿವದಾಸೋಹದ ದಾಸಿಯೆಂದು ಕಸಕಿಲಂ ಪಿಡಿದು
ಬಯಲನುಡುಗಿ, ಹೊತ್ತ ನೀರಲ್ಲಿ ಪುತ್ಥಳಿಯ ಸೌಖ್ಯಮಂ ಮಾಡಿ
ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಲಕ್ಷವರುಷ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡಿ
ಮತ್ತೆ ಪಡದ ಗರುಡವಾಹನ
ಸತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಾರ್ದಿಜಯಮಂ ಪಡೆದು ನಮ್ಮ ದೇವರ
ಎಡದ ಗದ್ದುಗೆಯನೋಲೈಸಿಪ್ಪನ ದೇವರೆಂದರೆ
ನೀವೆಂದಂತೆಯೆಂಬಿರಿ ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ
ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ನೀವು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ವೇಷದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ,
ತಂದೆ ತಾಯ ಇಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರು ದೇವರೆ?
ಸಂದೇಹ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವರು ದೇವರೆ?
ಶುಕ್ಲಶ್ರೋಣಿತದೊಳಗೆ ಬೆಳದವರು ದೇವರೆ?
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಹಿಂದೆ ಸಂದ ಯುಗಂಗಳು ಶತಕೋಟಿ ಶಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ
ಏಳ್ನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಯುಗಂಗಳು
ಇದಕ್ಕೆ ದಶಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣರಳಿದರು

ಶತಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬ್ರಹ್ಮರಳಿದರು
ಉಳಿದವರ ಪ್ರಳಯವ ಹೇಳಲಿನ್ನಾರ ವಶವೆ?
ಇಂತಿವೆಲ್ಲಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದಿಪ್ಪಾತನೊಬ್ಬನೆ
ಆತಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೨೬॥

೨೫೯

ಚರಣ ವಿಶ್ವಂ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ–
ಋಗ್ವೇದಕ್ಕೆ ದೇಹ ಉರುವರ್ಣ,
ಅತ್ರಿಗೋತ್ರ, ನಿರುತ ಗಾಯತ್ರಿ ಛಂದ,
ಅಧಿದೇವತೆ ಅಜನು.
ಯಜುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ದೇಹ ತಾಮ್ರವರ್ಣ,
ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರ, ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದ,
ಅಧಿದೇವತೆ ಅಧೋಕ್ಷಜನು.
ಸಾಮವೇದಕ್ಕೆ ದೇಹ ಶ್ವೇತವರ್ಣ,
ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರ, ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದ,
ಅಧಿದೇವತೆ ಭರ್ಗನು.
ಅಥರ್ವಣವೇದಕ್ಕೆ ದೇಹ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ,
ವೈಭಾನು ಗೋತ್ರ, ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದ,
ಅಧಿದೇವತೆ ಇಂದ್ರನು.
ಆ ವೇದ ಸಂಭವರಾಗಿ
ಆದಿ ವ್ರತಸ್ಥರಾಗಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಯಂ ಧರಿಸಿಹರು.
ಸದಾಚಾರವೆಂತೆನಲು
ವಿಭೂತಿಯ ಉದ್ಧೂಳಿತವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಹರು.
ಲಿಂಗಧಾರಕರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:
“ಓಂ ಅಯಂ ಮೇ ಹಸ್ತೋ ಭಗವಾನ್। ಅಯಂ ಮೇ ಭಗವತ್ತರಃ।
ಅಯಂ ಮೇ ವಿಶ್ವ ಭೇಷಜಃ। ಅಯಂ ಶಿವಾಭಿಮರ್ಶನಃ।
ಅಯಂ ಮಾತಾ ಅಯಂ ಪಿತಾ। ಅಯಂ ಜೀವಾತುರಾಗಮತ್।
ಇದಂ ತವಪ್ರಸರ್ಪಣಂ ಸಂಬಂಧವೇಹಿನಿರಿಹಿ॥”
ಎಂದು ತಮ್ಮ ಹಸ್ತವ ತಾವೆ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹವು.
ಶಿವನ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹವು.
ವೇದಾಂತ ಕಾಮಯೇತಿಯೆನಲು:
‘ಓಂ ಶಿವೋಯಾಮ್ಯೈವ ಪಿತರಃ। ಪಿತೃ ದೇವೋಭವ ಪಿತಾಶ್ಚಯಾ॥’
ಎಂದು ಶಿವನು ತಮ್ಮ ಜನಕನೆನುತಿಹವು.

ಆ ಪರಿಯಲು ವೇದಸ್ವಯಂಭುವೆಂದೆಂಬೆನು
ಆ ಪರಿಯಲು ವೇದವೆ ದೈವವೆಂಬೆನು
ಶಿವನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಶಿವನ ಭೃತ್ಯರಾಗಿ
ಶಿವನ ಹೊಗಳುವ ವೇದವನೋದಿ
ಆವ ಗತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನುಡಿವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ
ಆದಿ ದೈವವಾವುದೆಂದರಿಯಿರಿ
ಓದಿನ ಗಿಳಿಯಂತಾದಿರಿ ದ್ವಿಜರೆಲ್ಲ.
ಸಾಮವೇದ ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಅರ್ಥ ವೇದಾಂತ ಪುರುಷೋಕ್ತಯೆಂದು
ಹರಸಾರಾಯ ಪುರಾಣದೊಳು ವೈದಿಕ
ಓಂ ನಿನಾಂ ಪ್ರಣಮ್ಯತಂ । ಸ್ತ್ರೀಣಾಂತಯೋದಿನಾಸ್ವದಂ ॥
ಎಂದು ದೈವ ಈ ತೆರನಾಗಿಹವಲ್ಲಿ ಕೇಳು.
ಇಂದ್ರನೊಕ್ಕಲಿಗ, ಬ್ರಹ್ಮ ವೈಶ್ಯ, ವಿಷ್ಣು ಕ್ಷತ್ರಿಯ,
ರುದ್ರ ಉತ್ತಮದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ತಾರ್ಕಣೆ ಆವುದೆಂದೊಡೆ :
ಶಿವನನರ್ಚಿಸುವಾತನೆ ದ್ವಿಜನು,
ಉಳಿದ ದ್ವಿಜರೆಲ್ಲ ಅಧಮರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:
"ತಥಾ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಂ। ಶಿವೇನ ಸಹಮುಚ್ಯತೆ।
ಶಂಕರಃ ಸರ್ವದೇವಸ್ತು। ಭೂಪಲಸ್ತು ಪುರಂದರಃ।
ಪಿತಾಮಹಾಶ್ಚ ವೈಶಸ್ತು। ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಪರಮೋ ಹರಿಃ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರೋ। ಇಂದ್ರ ಶೂದ್ರೋಪಿ ಜಾಯತೇ।
ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಮೀಶಾನಾಂ। ಯುಗಭಂದನರಿತರಃ।
ಸದಾಮಹಾತ್ಮ್ಯಯಾನಂತಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ।"
ಎಂದು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಮುಖವಾಕ್ಯ ತಾನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿಹೆ.
ಆ ದ್ವಿಜರುಗಳಿಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನವೇಕಿಲ್ಲವೆಂದಡೆ :
ದಧೀಚಿ ಭೃಗು ಗೌತಮ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಭಕ್ತರ
ನವಜ್ಞವ ಮಾಡಿದರಾಗಿ,
ಶಿವಜ್ಞಾನಹೀನರಾದ ಶಾಂಖ್ಯಾಯನ
ವೈಷ್ಣವ ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗ ಸೌರ ಗಾಣಾಪತ್ಯ ಮಾಯಾವಾದಿ
ಅರುಹಂತ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಾರ್ವಾಕ ವೈದಿಕ
ಸಕಲರು ನಿಷ್ಕಲರು ಮೀಮಾಂಸಕ ನೀಲಪಟರಾಳಾಗದ
ಪಾಶಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಸದೆ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೊಂಡು,
ಒಡಲ ಮುಡುಹಂ ಸುಟ್ಟು ಮಟ್ಟಿಯಂ ಇಟ್ಟು

ಶಿವಸಮಯಮಂ ನಿಂದಿಸಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದ ಫಲವಂ
ಮಾರಿಕೊಂಡು ತಿರಿದುಂಡು ಭ್ರಾಂತುಗೆಟ್ಟು
ಶಿವಶರಣರ ನಿಂದಿಸಿ ಪಾಪದಿಂದ ವಿಪ್ರರಧಮ ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕೆಂದು
ಆ ವೇದ ಮುಖ್ಯರು ಶಾಪಮಂ ಕೊಟ್ಟರೆ
ದ್ವಿಜರ್ಗೆ ವಿಧಿಯಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೨೭॥

೨೬೦

ವೇದಂಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ಪಾರ್ವತಾದೇವಿ ದಧೀಚಿ ಗೌತಮ
ಉಪಮನ್ಯು ಭೃಗು ದೂರ್ವಾಸ ವಶಿಷ್ಠಾದಿಯಾದ
ಶಿವನ ಸೇವಕರುಮಪ್ಪ ಮಹಾ ಪುರುಷರು
ಈ ವಿಪ್ರರ್ಗೆ ದಕ್ಷಯಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಪಮಂ ಕೊಟ್ಟ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ :
ಅರಸಿನ ಹೆಸರ ಅನಾಮಿಕರಂತೆ
ಬ್ರಹ್ಮರೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮರೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ರುದ್ರನ ನಿಂದಿಸಿ ಹೀನ ಜಾತಿಯ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದು
ಹೀನ ವೃತ್ತಿಗೆ ಹೇಸದೆ ಮಾಡಿ
ಸತ್ತು ಕೆಟ್ಟು ಕೀಳು ಗಡಿಗೆ ಮಚ್ಚಿ ಮರುಳಾಗಿ
ಸುರೆ ಹಂದಿ ಕುರಿ ಕೋಳಿ ನಾಯ ಆಹುತಿಗೊಂಡು
ಭೈರವ ದುರ್ಗಿ ಮಾರಿ ಮಸಣಿ ಚೌಡಿ ಎಕ್ಕನಾತಿ ಉಡುಚಿ
ಮೊದಲಾದ ಚಾಂಡಾಲ ದೈವಂಗಳಾರಾಧಿಸಿ
ಎಂಜಲ ತಿಂದು ಚಾಂಡಾಲರಾಗಿ
ಮುನಿವರ್ತನೆ ಪುಣ್ಯಚಾರಿತ್ರಮಪ್ಪ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ
ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ಶಿವಲೀಲಾ ಚರಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ
ಶಿವ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂದಕರಾಗಿ
ಫಲರುಚಿಯನರಿಯದ ಮರುಳುಗಳಂತೆ
ಕ್ಷೀರದ ರುಚಿಯನರಿಯದ ಪಶುವಿನಂತೆ
ತಾವು ಓದುವ ವೇದಾಗಮಂಗಳ ಅರ್ಥಮಂ ಕಂಡು
ಅನುಭವಿಸಲರಿಯದ ಕರ್ಮಚಾಂಡಾಲರಾಗಿ
ಅಧೋಗತಿಕರಾಗಿ ಕಂಗಳ್ಳರಾಗಿಹುದೆಂದು ಶಾಪಿಸಿದ ಕಾರಣ
ಮಹಾಪುರುಷರ ಶಾಪಗ್ರಹ ಹಿಡಿದು ಮುಂದುಗಾಣಲೀಯದು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಓಂ ಅಗ್ನಿಮೀಳೇ ಪುರೋಹಿತಂ।
ಇತಿಯೇಕಯೇವ ರುದ್ರೋನದ್ವಿತೀಯಾಯತಸ್ತೇ।

ಶಿವಯೇಕೋಧ್ಯಾಯ ಶಿವಂಕರ ಸರ್ವಮನ್ಯಪರಿತ್ಯಜತಿ॥"
ಎಂದು ಋಗ್ವೇದ ಹೇಳಿದ ಹಾಂಗೆ,
"ಓಂ ವಿಶ್ವತಃ ಚಕ್ಷುರುತಃ ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹುರುತಃ।
ವಿಶ್ವತೋ ಪಾದೌ ಸಂಭಾಹುಭ್ಯಂದಮತಿ
ಸರ್ವಗ್ರತ್ರೈದೇವಾ ಭೂಮಿ ಜನಯೆಂದೇವಯೇಕಂ॥"
ಎಂದು ಯಜುರ್ವೇದ ಹೇಳಿದ ಹಾಂಗೆ,
"ಈಶಾನಾಂ ಸರ್ವವಿದಾಶ್ಯನಾಂ ವೀಶ್ವರಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ॥
ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಪತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಪತೇ ಬ್ರಹ್ಮಶಿವೋಮೇ ಮೃಡಸ್ತು।
ಸದಾಶಿವಾಯ ನಮೋ ನಮೋ।
ರುತಂ ಸತ್ಯಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮಂ। ಪುರುಷಂ ಕೃಷ್ಣ ಪಿಂಗಳಂ
ಊರ್ಧ್ವರೇತಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ। ವಿಶ್ವರೂಪಾಯ ವೈನಮಃ।
ಓಂ ಶಿವೋ ಮಾಮೇವ ಮಾತಾರ ಪಿತೃ ದೇವೋ ಪಿತಾಮಃ।
ಅನಂತಮವ್ಯಕ್ತಮಚಿಂತಮೇಕಂ। ಹರಂತಿ ಪಾಶಾಂಬರಮಾಂಬರಂಗಂ।
ಅಜಃ ಪುರಾಣಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿಯೂಯಂ।
ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋಮಹೀಯಾನ್
ಶಿವಂ ಪರಾತ್ಪರಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಗತವ್ಯಯಂ।
ಅನಿಂದಿತಮನೌಪಮ್ಯಂ। ಅಪ್ರಮಾಣಮನಾಮಯಂ ॥"
ವೇದಾಗಮಂಗಳೆಂದ ಹಾಂಗೆ ಶಿವಶಿವಾ ಹರಹರಯೆನ್ನದೆ
ಭೃಗುಶಾಪದಿಂದ ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸತ್ತು ಹೋದ
ದಶರಥ ರಾಮನ ನೆನೆವರು.
ಆ ರಾಮ ರಾವಣನ ಕೊಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ದೋಷಕ್ಕೆ
ಅನೇಕ ರಾಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಲಿಂಗಂಗಳ ಪೂಜಿಸಿದ.
ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವ ನೆನೆವುದಕ್ಕೆ ನಾಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ನಟ್ಟಂತಿಹರು.
ಕೃಷ್ಣನ ಅಂಗಾಲ ಬೇಡನೆಚ್ಚು ಕೊಂದನೆಂದರೆ ಪರಿಣಾಮಿಸುವರು.
ನಾರಸಿಂಹಾವತಾರವ ಶರಭ ಮಹಾರುದ್ರ ತೀರ್ಚಿದನೆಂದಡೆ ಉರಿದೇಳುತ್ತಿಹರು.
ಹರಿ ಗೋವರೊಡನೆ ಉಂಡನೆಂದರೆ ಪರಿಣಾಮಿಸುವರು.
ಆ ಹರಿ ರಾಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡನೆಂದರೆ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಿಹರು.
ಸತ್ತು ಹೋದ ಅಜ್ಞಾನಿ ಮನುಜ ವಾಸುದೇವನ ಮಗ
ಹರಿಯೆಂದರೆ ನಲಿದಾಡುವರು;
ಆ ಹರಿ ಮಹಾದೇವನ ಮಗನೆಂದರೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಬರು.
ಹಲವು ಗಂಡರ ನೆರದ ದ್ರೋಹಿ ರಂಡೆ ಕೊಂತಿಯ ಕಾಲಿಗೆ
ಹರಿ ಎರಗಿದನೆಂದರೆ ನಲಿದುಬ್ಬುವರು.
ಆ ಹರಿ ಕಾಮಿತಫಲದಾಯಕನಾದ ಶಿವನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಯನಕಮಲವನರ್ಪಿಸಿ

ನಯನಮಂ ಚಕ್ರಮಂ ಪಡೆದನೆಂದರೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿಹರು.
ಕೊಂತಿಯ ಮಾತಿಂಗೆ ಕರ್ಣನ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನೆಂದು,
ಶಿಷ್ಯ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮಾದಿ
ಗುರುಗಳನೆಚ್ಚು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನೆಂದು,
ಭೀಮನ ಕೈಯಿಂದ ಮಗ ಘಟೋಧರನ ವರಲೊರಲ
ಬಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಹರಿಯೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗುವರು.
ಆ ಹರಿ ತನಗೆ ಸಂತೋಷವಾದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಯೆಂದು
ಚಿಂತೆಯಾದಲ್ಲಿ ಹರಹರಾಯೆಂದು ವೈಶೇಷಪ್ರೋಕ್ತದಲ್ಲಿ
ಆತನೊಡೆಯ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ನೆನದನೆಂದರೆ ಕೇಳದಂತಿಹರು.
ದ್ವಾರಾವತಿ ನೀರಲ್ಲಿ ನೆರದಾಗ,
ಕೃಷ್ಣನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಹೊಲೆಬೇಡರು ಸೆರೆಯನೊಯ್ದ ಕಾರಣ
ಹೀನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಹುಟ್ಟುವರೆಂದು ಪರಿಣಾಮಿಸುವರು.
ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶಿವನ ದಾಸಿಯೆಂದಡೆ
ಅಲಗು ತಾಗಿದಂತೆ ನೋವುತ್ತಿಹರು.
ಶಿವಲಿಂಗದ ತಪೋಧ್ಯಾನದಿಂದ
ಅರ್ಚಿಸಿ ಪಡದರೆಲ್ಲ
ಏಕಾದಶ ರುದ್ರಾದಿಯಾದ ರುದ್ರಗಣಂಗಳು,
ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು,
ರೋಮಜ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಜನಂಗಳು
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರವಿ ಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಪದವಿಗಳಂ ಪಡೆದರು.
ಈ ದ್ವಿಜರ್ಗೆ ಏಳ್ನೂರಯೆಪ್ಪತ್ತೇಳು ಲಕ್ಷ ವರುಷ
ಕಂಕುಳ ತಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೀರ ತಂದು
ಶಿವನ ರಾಜಂಗಳವ ಚಳೆಯಂಗೊಟ್ಟು
ಬೋಹರಿಗೆಯಿಂದ ಉಡಿಗೆ
ಗಿರುಗಟೆವಿಡಿದು ಕುಣಿದಾಡಿ
ಶಿವನ ಅರ್ಚಿಸಿ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು,
ಭೂತಂಗಳು ಅಟ್ಟಿ ಕಾಡುತ್ತಿರಲು,
ಶಿವನ ಪಾದರಕ್ಷೆಯಂ ಹೊತ್ತು
ಶಿವನ ದಾಸನೆಂದು ನಾಮವಂ ತಾಳಿ
ಶಿವನ ಮಹಿಮೆಯಂ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಿರಲು
ಆ ಹರಕರುಣದಿಂದ ಮಚ್ಚಿ

ಆತನ ಬಯಕೆಗೆ ವಿಷ್ಣುಪದವಂ ಕೊಟ್ಟು
ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿಹುದೆನೆ
ಆದ ಸಮ್ಮೇತಿದೇವ ನಿಮ್ಮನರ್ಚಿಸಿದ ಕುರುಹು ಎನಗೆ ಅಧಿಕ ಪದ.
ಆ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಂಬೆನೆಂದು
ಕೈಯ ಬೋಹರಿಗೆ ಕಂಕುಳತಿತ್ತಿ ಗಿರುಗಟೆ ಹೊತ್ತ ಪಾದರಕ್ಷೆ
ಇನಿತುವೆರಸಿ ದಾಸನಾಮ ಹಿಂಗದೆ
ದಾಸನಾಗಿಹೆನೆಂದು
ವರವ ಬೇಡಿಕೊಂಡನಾ ವಿಷ್ಣು
ಇನಿತುಹಿಂದನರಿಯದೆ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಿಸದೆ
ಭೃಗುವಾದಿ ಹರಿಯರ ಶಾಪ ಭ್ರಾಂತು ಹಿಡಿದು
ಸರ್ವಕ್ಕೊಡೆಯ ಶಿವಂಗೆ ದಾಸ ಸರಿಯೆಂಬ
ವಿಪ್ರರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಡೆಯುಂಟೆ
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೨೮॥

೨೬೧

ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಹೆಡಗೆ ದಾಸರ ಕೈಗುಡಿಯಾಗಿದೆ.
ದ್ವಾರಾವತಿ ನೀರಲ್ಲಿ ನೆರದು
ಅಂಗಾಲಲ್ಲಿ ಬಾಣ ಹೋಯಿತ್ತು.
ಕಲ್ಪಣಿ ತೊಡದಿರ್ದು ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಶಿವನ ಭಜಿಸಿ ಮರಣವ ಗೆದ್ದರು.
ಶ್ವೇತ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಜನಂಗಳು ನಿತ್ಯರಾದರು.
ಮಿಕ್ಕಿನ ಹರಿಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಪಶು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ
ಶಿವನು ಪುಣ್ಯಪಾಪವೆಂಬ ಬಲೆಯಂ ಬೀಸಿ ಸುಖದುಃಖಂಗಳನುಣಿಸುತ್ತಿಹನು.
ಹರಿ ಭೃಗುಮುನಿಯ ಸತಿಯ ಕೊಂದ ಪಾಪ ಹತ್ತು ಭವದಲ್ಲಿ ಬರಿಸಿತ್ತು.
ಬಾಲೆಯ ಕೊಂದ ಪಾಪ ಬೇಡನಿಂದಯೆಚ್ಚು ಕೊಲ್ಲಿಸಿತ್ತು.
ಬಲಿಯ ಬಂಧಿಸಿದ ಪಾಪ ನಾಗಾರ್ಜುನನಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿತ್ತು.
ಕೌರವರ್ಗಳ ಕೊಂದ ಪಾಪ ತನಗಾದವರ ಕುಲವನಳಿಯಿತ್ತು.
ನಂಟನ ಸತಿ ತೊಳಚಿಯ ತೆಕ್ಕೊಂಡ ಪಾಪ
ತನ್ನ ಸತಿಯ ರಾವಣಂಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿತ್ತು.
ಪರ್ವತ ನಾರದರ ಸತಿಯ ತೆಕ್ಕೊಂಡ ಪಾಪ
ತನ್ನ ಸತಿಯರ ಸೋಳ ಸಹಸ್ರ ಗೋಪಿಯರ
ಹೊಲೆ ಬೇಡರಿಗೆ ಸೆರೆಯನೆಯ್ದಿಸಿತ್ತು.
ಇಂತು ವಿಷ್ಣುವಿಂಗೆ ಅಪಮೃತ್ಯು ಕಾಲಮೃತ್ಯು
ಅಪಮೃತ್ಯುವಿನ ಭಯವುಂಟೆಂಬುದನರಿದು
ಮೃತ್ಯುಂಜಯಂಗೆ ಸರಿಯೆಂಬ

ಕರ್ಮಚಾಂಡಾಲ ದ್ವಿಜರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಡೆಯುಂಟೆ
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೨೯॥

೨೬೨

'ಏಕಯೇವೋ ರುದ್ರೋನದ್ವಿತೀಯಸ್ತೇ'
ಎಂದು ಶಿವನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ದೈವವಿಲ್ಲೆಂಬ ಶೃತಿಪಾಠಕರಪ್ಪ ದ್ವಿಜರು
ಈ ಶೃತ್ಯರ್ಥವನರಿಯದೆ ವಿಷ್ಣುವನೊಬ್ಬನೆ ದೈವವೆಂದು
ಪ್ರತಿಯಿಟ್ಟು ನುಡಿವುತ್ತಿಹರು.
ದೈವಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳುಂಟೆ?
ಆ ಹರಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ಯ ಉಂಟೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ದೃಷ್ಟಾಂತ ಜಯಂತಿ ಅಷ್ಟಮಿಯೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಂಗೆ ಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ಸೀತೆಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಕಲ ರಾಜ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರ್ದುದೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಆ ಹರಿಗೆ ಲಯವುಂಟೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ಬೇಡನಂಬು ಅಂಗಾಲನಟ್ಟು ಸತ್ತನೆಂಬುದೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಆ ಅಚ್ಯುತಂಗೆ ಅನೇಕ ಭವವುಂಟೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ಮತ್ಸ್ಯ ಕೂರ್ಮ ವರಹನಾದಿಯಾದ ಅವತಾರಂಗಳೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಆ ಹರಿ ಹರನ ಭೃತ್ಯನೆಂಬುದಕ್ಕೆ
ಸೇತುರಾಮೇಶ್ವರಾದಿಯಾದ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಇಂತಪ್ಪ ಹರಿಯನು ಹರಂಗೆ ಸರಿಯೆಂದ ದ್ವಿಜರು
ಆತಂಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಹತ್ವವನುಂಟು ಮಾಡಿ ನುಡಿವರು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಬಲಿಯ ಮೂರಡಿ ಭೂಮಿಯಂ ದಾನವ ಬೇಡಿದಲ್ಲಿ
ಆ ಬಲಿಕೊಟ್ಟ ಶತಕೋಟಿ ಭೂಮಿ ಮೂರಡಿಗೆ ಸಾಲದಾಯಿತ್ತೆಂದು ನುಡಿವರು.
ಮಗದನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ಅಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಓಡುವದಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು.
ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಾಣದ ಮೊನೆಗೆ ಸಪ್ತ ಸಾಗರಂಗಳು ಬಂದಡೆ
ಕಪಿಗಳ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸೇತುವ ಕಟ್ಟಿ
ಲೆಂಕೆಯ ಸಾಧಿಸಲೇನು ಕಾರಣ?
ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿಹುದೆಂದು ನುಡಿವರು.
ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ದಡೆ ಸೀತೆ ಹೋದಳೆಂದು ಅರಸಲೇಕೆ?
ಇಂತು ರುದ್ರ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅವಸಾನ
ಪರ್ಯಂತರ ರುದ್ರಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೆ ನಡದು
'ಭರ್ಗೋದೇವ ಅತಃ ಪರ' ಎಂಬ ಶೃತಿಯನೆ ಪಠಿಸಿ,

ಮರಳಿ ವಿಷ್ಣುವನು ಶಿವಂಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ನುಡಿವ
ಶೃತಿಹೀನರಾದ ದ್ವಿಜರ ನುಡಿಯನು
ಪ್ರಮಾಣಿಸಿದರೆ ಅಘೋರ ನರಕ ತಪ್ಪದು
ಕಾಣಾ ನಿಜಗುರುಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೩೦॥

೨೬೩

ಶಿವಂಗೆ ಅಜ ಹರಿ ಸುರರು ಸರಿಯೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಹೊಡವಂಟಡೆ ಶರಣೆಂದರೆ, ಸ್ತುತಿಸಿದಡೆ,
ಹೊಗಳಿದಡೆ, ಅರ್ಚಿಸಿದಡೆ ಅವ ಶಿವದ್ರೋಹಿ;
ಅವ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕನು.
ಆ ಚಾಂಡಾಲನ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದೆಂದುದು ಋಗ್ವೇದ.
**"ಓಂ ನಮತ್ವಾರುದ್ರಾಚ ಕೃತ ಮಾನಮೋಭಿರ್ಮದುಷ್ಕತಿ ಭೂಪಭಮಾನಹುತಿ
ಊರ್ನೋಽವಿರಂ ಅರ್ಪಯ ಭೇಷಜೆಬಿರ್ಭಿಷ ಕ್ರಮಂತ್ವಾಭಿಷಜಾಂ ಶೃಣೋಮಿ॥"**
ಎಂಬ ಶೃತಿಯನರಿದು ಸರಿಯೆಂಬ ಅಂತ್ಯಜರು
ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿವರು ಕಾಣಾ ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೧॥

೨೬೪

ಅಯ್ಯ, ಹರಿಹರ ಒಂದೆಂಬರು
ಹರಿ ಕಱ್ರಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ಕೆಂಪಗೆ, ಈಶ್ವರ ಧವಳವರ್ಣ.
ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬೆನೆ? ಒಂದಲ್ಲ.
ಇಟ್ಟದರೊಳಗೆ ಒಂದೆಂಬೆನೆ?
ಹರಿಗೆ ಮಟ್ಟಿ, ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಚಂದ್ರ, ಈಶ್ವರಂಗೆ ವಿಭೂತಿ.
ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬೆನೆ, ಒಂದಲ್ಲ.
ಪತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಒಂದೆಂಬೆನೆ
ಹರಿಗೆ ತೊಳಸಿ,
ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಮಂಚ್ಯಪತ್ರೆ, ಈಶ್ವರಂಗೆ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬೆನೆ? ಒಂದಲ್ಲ.
ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬೆನೆ?
ಹರಿಗೆ ಗರುಡ, ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಹಂಸೆ, ಈಶ್ವರಂಗೆ ವೃಷಭ.
ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬೆನೆ? ಒಂದಲ್ಲ.
ಸ್ತ್ರೀಯರೊಳಗೊಂದೆಂಬೆನೆ?
ಹರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಸರಸ್ವತಿ, ಈಶ್ವರಂಗೆ ಪಾರ್ವತಾದೇವಿ.
ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬೆನೆ? ಒಂದಲ್ಲ.

ಹಾಸ್ಯದೊಳಗೊಂದೆಂಬೆನೆ?
ಹರಿಗೆ ಹತ್ತುಭವ, ಬ್ರಹ್ಮಂಗನಂತ ಪ್ರಳಯ,
ಈಶ್ವರಂಗೆ ನಿತ್ಯ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
"ಅಸಂಖ್ಯ ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾಂ। ವಿಷ್ಣು ಕೋಟಿಗತಂ ತಥಾ।
ಗಂಗೆವಾಳ ಸಮಾರುದ್ರಂ। ಕಿಂಚಿಧ್ಯಾನ ಮಹೇಶ್ವರಃ॥"
ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂಬೆನೆ? ಒಂದಲ್ಲ.
ಇಂತೀ ಹರಿಹರ ಒಂದೆಂಬ ಮರುಳ ವಿಪ್ರರ ಬಾಯಲ್ಲಿ
ದಳದಳನೆ ಬಾಲ್ಪುಳುಗಳು ಸುರಿಯವೆ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೩೨॥

೨೬೫

ಲಿಂಗವ ಹರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ಮತ್ಸ್ಯವತಾರದಲ್ಲಿ
ಮತ್ಸ್ಯಕೇಶ್ವರದೇವರೆಂಬಾದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಹರಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ಕೂರ್ಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ
ಕೂರ್ಮೇಶ್ವರ ದೇವರ ದ್ವಾರಾವತಿಯಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ವರಹಾವತಾರದಲ್ಲಿ,
ವರಹಕೇಶ್ವರದೇವರ ವೃಂದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಹರಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ನಾರಸಿಂಹಾವತಾರದಲ್ಲಿ
ನರಸಿಂಹ್ವೇಶ್ವರದೇವರ ಓಬಳದಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಹರಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ವಾಮನಾವತಾರದಲ್ಲಿ
ವಾಮೇಶ್ವರದೇವರ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಹರಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ಬೌದ್ಧಾವತಾರದಲ್ಲಿ
ಬೌದ್ಧಕೇಶ್ವರದೇವರತಾಸಿಯಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಹರಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ
ರಾಮೇಶ್ವರದೇವರ ಸೇತುವಿನಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಹರಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ಪರಷುರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ
ಪರುಷರಾಮೇಶ್ವರದೇವರ ಕಪ್ಪಿನಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗವ ಹರಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ
ಕೃಷ್ಣೇಶ್ವರದೇವರ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ.
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹರಿಯೆ ಭಕ್ತನಾದ ನೋಡಿರೆ.
ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪಿನಿಂದ ಅಗಲಕ್ಕೆ ನಿಂದು
ಇಂತೀ ದಶಾವತಾರದಲ್ಲಿಯು ಹರಿಯೆ ಭಕ್ತ,

ಹರಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಭಕ್ತರಿಲ್ಲ;
ನಮ್ಮ ಸೊಡ್ಡಳದೇವರ ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ತರಿಲ್ಲ ಕೇಳಿರಣ್ಣ. ॥೩೩॥

೨೬೬

ರಾವಣ ಪಡೆದ ಲಿಂಗ,
ಚಂದ್ರಾಯುಧ ಮೊದಲಾದ ಗಜಮುಖ ಹರಿಯಜರು
ಸ್ವಾಮಿಭೃತ್ಯ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅದೇನು ಚೋದ್ಯ?
ಉರಿಕರದಿಂದ ಹರನ ಕೊಲ್ವೆನೆಂದಸುರನ
ಹೆಣ್ಣು ರೂಪಾದವನ ಕೈಯಿಂದ ಅವನ ಸುಟ್ಟು,
ಇವರು ಮೊದಲಾದ ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳಂ ಹರಿ ಸಂಹರಿಸಿದರೇನು?
ದೈತ್ಯರಂ ಗೆಲ್ವ ಸಾಹಸಮಂ ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಡೆದು ಮಾಡುವ
ಸ್ವಾಮಿ ಭೃತ್ಯ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅದೇನು ಚೋದ್ಯ,
ಶಿವನು ತನ್ನ ಭೃತ್ಯರ ಮೆರಸುವ ವಿನೋದವಲ್ಲದೆ?
ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಡಿಲುವಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದರೆ
ಬೇಟೆಕಾರಂಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ಮರಣವಿರಹಿತ ಶಿವನ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲವರುಂಟೆ?
ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಿವನ ಸತಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಾಳುವನುಂಟೆ?
ಸೂತ್ರವನಾಡಿಸುವನಂತೆ ಆಡುವ ಬೊಂಬೆಗಳು
ಆ ಸೂತ್ರಧಾರಕನ ಕೊಲಬಲ್ಲವೆ?
ಆ ಸೂತ್ರಧಾರಕನ ಸತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಬೊಂಬೆಯಾಳಬಲ್ಲುದೆ?
ಮತ್ತೊಂದು ಬೊಂಬೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸೆಳತರಬಲ್ಲುದೆ?
ಇದು ಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಾಯಿತ್ತು, ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದಾಯಿತ್ತು,
ಮತ್ತೆ ಕೆಲದೇವರುಗಳಿಂದಾಯಿತ್ತೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಾತದಂತಿರಲಿ.
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರರಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ತಲೆ ಹೋಗಲೇಕೆ?
ಸರಸ್ವತಿಯ ಮೂಗು ಹೋಗಲೇಕೆ?
ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗ ಸನುತ್ಕುಮಾರ ಒಂಟಿಯಾಗಲೇಕೆ?
ಹರಿ ಹತ್ತು ಭವದಲ್ಲಿ ಬರಲೇಕೆ?
ಹರಿಯ ಮಗ ಕಾಮ ಉರಿದು ಹೋಗಲೇಕೆ?
ನರಸಿಂಹನ ಶಿರವರಿದುಹೋಗಲೇಕೆ?
ಅದು ಕಾರಣ ಶಿವನು ಆಡಿಸಿದಂತೆಯಾಡಿ,
ಹುಟ್ಟೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಸಾಯೆಂದರೆ ಸತ್ತು,
ನಡಸಿದಡೆ ನಡದು, ಕೆಡಹಿದಡೆ ಬಿದ್ದಿಹ ತೃಣದ ಬೊಂಬೆಗಳಿಗೆ
ಉಂಟೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ? ॥೩೪॥

೨೬೭

ವಾಯು ಇಂದ್ರಿಯದಿಂದ ಅಂಜನಾದೇವಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹನುಮನ ರೋಮ
ಕೋಟಿಲಿಂಗವೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿ ದ್ವಿಜರು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ.
ಭೀಮಂಗೆ ಮಹೇಂದ್ರ ಜಾಲ ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪಂಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು
ಒಂದು ಲಿಂಗಾಕಾರವಾಗಿ ತೋರಲು
ಅದ ಕಂಡು ಅರ್ಚಿಸುವೆನೆಂದು ಪುರುಷಾಮೃಗ ನಿಲ್ಲಲು
ಮುಂಚಿ ಹೋಹುದೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯ
ಕುಟಿಲವಲ್ಲದೆ ಸಹಜಲಿಂಗವಲ್ಲ.
ತ್ರಿಶಂಕು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ರಾಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಲಾದ
ಅವರವರ ಹೆಸರ ಲಿಂಗ ಅನಂತವುಂಟು.
ಹಿಮಸೇತು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾಮೃಗಲಿಂಗವೆಂದು
ಮೂರು ಕೋಟಿ ಲಿಂಗಶಿವಾಲಯವುಳ್ಳರೆ ತೋರಿರೊ.
ರಾಮ ರಾವಣನ ಕೊಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯದೋಷ ಕಳೆವುದಕ್ಕೆ
ಶ್ರೀಪರ್ವತ ಲಿಂಗದರ್ಶನವ ಮಾಡೂದಕ್ಕೆ ಹೋಹಲ್ಲಿ
ಪರ್ವತ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ಗಾವುದ ಲಿಂಗಮಯವೆಂದಡೆ,
ಹನುಮನ ಬಾಲದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ
ಲಿಂಗದರ್ಶನವ ಮಾಡಿದನಾ ರಾಮ.
ಸೇತುಬಂಧ ರಾಮೇಶ್ವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ
ಹನುಮ ಲಿಂಗವ ತರಹೋದ ಮೇಲೆ
ಸುಮೂಹೂರ್ತ ಬಂದರೆ ಮಳಲ ಪಾಣಿವಟ್ಟಲ
ಮಾಡಿದವರೊಳು ಗಂಧ ಕೊರಡಲಿಂಗವೆಂದು
ಅದರೊಳು ನಿಲಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ
ತ್ರಿಕೋಟಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅದೆ ಮೊದಲೆಂದು
ಪಾಪ ಹೋಗಲೆಂದು ಅರ್ಚಿಸಿದ ಮೇಲೆ
ಹನುಮ ಲಿಂಗದ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಲಿಂಗವ ಮತ್ತೆ ತಂದು
ಮೊದಲ ಲಿಂಗವ ಕೀಳಲು
ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಳಿದು ಬಾರದೆ ಬಾಲವ ಸುತ್ತಿ ಬಿಗಿದ ಕುರುಹು
ಬಾಲ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಪಿಗಳಲ್ಲದೆ
ರಕ್ತಮಸಗಿ ತಾ ತಂದ ಲಿಂಗವ ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿ
ಹನುಮಂತೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆಂದೈತೆ.
ಆ ಲಿಂಗವ ಬೇರೆ ಪೂಜಿಸಿದನಾ ರಾಮ
ತನ್ನ ಮೈಯೊಳಗೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದರೆ ತಾ ಬೇರೆ ತರ ಹೋಗಲೇಕೆ?
ಹಸುವಿಲ್ಲದ ಮದ್ದು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಸನಕ್ಕೆ ಲೋಚುಬಡಲೇಕೆ?

ರಾಮಲಿಂಗಂಗಳನರ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ
ರಾಮನಾಳಾಗಿರ್ದು ರಾಮ ಸತ್ತರೆ ಮುಂದೆ ಗತಿಯ ಕಾಣದೆ
ಶಿವಲಿಂಗವನರ್ಚಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಪದವ ಬೇಡೆ ತಪವಿಹುದನರಿದು
ಹರಿಬ್ರಹ್ಮರು ಹಕ್ಕಿ ಹಂದಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗದ ನಿಲುಕಡೆಯನರಿಯದೆ
ಹೋದರೆಂಬುದಂ ಅರಿದು
ಡಿಳ್ಳಿರಾಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಬೇಡಿ ತಪವಿದ್ದಾನೆಂಬ ಚಾಂಡಾಲವ ನೋಡಾ!
ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಪದದಲ್ಲಿಹಾತ ಬ್ರಹ್ಮಪದಕ್ಕೆ ತಪವಿದ್ದಹನೆಂಬ
ಅಜ್ಞಾನವನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ?
ಆ ನೂರರಿಂದಂ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದು ಹಲ್ಲುಗಳ ಹೋಗಾಡಿಕೊಂಡು
ಭಂಗಹೋಗಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಧೆಗೊಳಗಾದ
ಹನುಮನ ರೋಮದಲ್ಲಿ
ಕೋಟಿ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಲಿಂಗವಿದ್ದಹವೆಂಬ
ಅಭಾಸರನೇನೆಂಬೆ ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೩೫॥

೨೬೮

ಅಗ್ರಜನಾಗಲಿ ಅಂತ್ಯಜನಾಗಲಿ
'ಏಕೋದೇವನದ್ವಿತೀಯ' ನೆನಿಸುವ ಶಿವನೊಬ್ಬನೆ
ಜಗಕ್ಕೆ ಗುರುವೆಂಬುದನರಿಯದೆ
ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಜಗದ ಗುರುವೆಂದು ನುಡಿವ
ಅನಾಚಾರಿಗಳ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಮ್ಮಾರಂಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಾರು?
ಅವ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಹೊಕ್ಕುಳನಾಳವಂ
ಕೊಯ್ವ ಕತ್ತಿಯ ಮಾಡಿದವರಾರು?
ಆತಂಗೆ ಬಿಲಿನೀರು ಹಾಲುಬೆಣ್ಣೆಗೆ ಮಡಕೆ
ಮೊಗೆಯ ಮಾಡಿದವರಾರು?
ಅವಂಗೆ ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಾಡಿದವರಾರು?
ಆತಂಗೆ ಹೊದ್ದಿಸುವ ವಸ್ತ್ರಂಗಳ ನೆಯ್ದವರಾರು?
ಅವನ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರದವರಾರು?
ಅವ ಉಂಡು ಬೆಳೆವುದಕ್ಕೆ ಧಾನ್ಯಂಗಳ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದವರಾರು?
ಆತಂಗೆ ವಿದ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದವರಾರು?
ಅವಂಗೆ ಅರುಹು ಮರಹುವ ಹೆಸರಿಸಿದವರಾರು?

ಅವಂಗೆ ಇಕ್ಕುಳಮಂ ಅಡೆಗಲ್ಲು ಚಮ್ಮಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದ
ಸಂಪಾದನೆಗಳಂ ಕೊಟ್ಟವರಾರು?
ಇನಿತಂ ವಿಚಾರಿಸದೆ ತಾವೆ ವೆಗ್ಗಳವೆಂದು ನುಡಿವ
ಪಾತಕ ಕಮ್ಮಾರ ಅಭಾಸಕ ದುರಾಚಾರಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವದು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಸರ್ವ ಜಗಜ್ಜೀವದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಚಾರಿತ್ರಂಗಳನು
ನೆನಹು ಮಾತ್ರದಿಂದ
ಒಂದೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ನಿರ್ಮಿಸುವನಾಗಿ.
ಅದು ಹೆಂಗೆಂದೊಡೆ:
ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಯ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ
ಗಿಡುವಿನ ವೃಕ್ಷಂಗಳು ಯಳದು ಹಳದು
ಒಂದೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ
ಒಂದೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು.
ಬೀಜ ವೃಕ್ಷದ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ದಿವರಾತ್ರೆಯನ್ಯಾಯದಂತೆ
ಹಿಂಚುಮುಂಚ ಕಾಣಲೀಯದೆ
ಸಕಲಜಗಂಗಳ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿ
ಲೀಲಾವಿನೋದದಿಂದಿರ್ಪ ಶಿವನೊಬ್ಬನೆ ಜಗಕ್ಕೆ ಗುರುಸ್ವಾಮಿ.
ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ :
"ಮನ್ಮಥ ತ್ರಿಜಗನ್ನಾಥ। ಮದ್ಗುರು ತ್ರಿಜಗದ್ಗುರುಃ।
ಸ್ವಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮ। ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ನಮಃ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಅರಿತರಿತು ಅನಾಚಾರವ ಗಳಹುವ ಭಕ್ತಿಶೂನ್ಯನ
ಹಿರಿಯನೆಂದು ಸಂಭಾಷಣೆಯಂ ಮಾಡಲಾಗದು,
ಅಥವಾ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ರೌರವ ನರಕ ತಪ್ಪದು.
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವೆ ಘನವೆಂದು ನಂಬದ
ಪಾತಕ ಕಮ್ಮಾರನ ಸಂಭಾಷಣೆಯಂ ಮಾಡಿ
ಅವನು ಹಿರಿಯನೆಂದವನ ಚಾಂಡಾಲ ಬೋಧೆಯಂ ಕೇಳುವ
ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕರ ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿ ಮೆಟ್ಟಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಯ್ಯನು. ॥೩೬॥

೨೬೯

ಸಕಲವೆಂದು ನಿಃಕಲವೆಂದು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಷಡ್ದರ್ಶನಂಗಳು
ಸಮಸ್ತ ಮತಂಗಳು ಪರವಸ್ತುವನರಿಯದೆ
ಸಂಕಲ್ಪ ಸಂಶಯವೆಂದು ದೂರವಾದರು ನೋಡಾ.

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಶೈವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನವಾದ.
ಸಾಕ್ಷಿ :
“ವಿಶ್ವಾದ್ಯದಿತ್ಯತು ಶೂಲಪಾಣಿ
ರಿತ್ಯಸ್ಯಂ ಸದ್ಯ ವಾಮಘೋರ ಪರತದಿ ಶಾನ
ಸ್ವಶಕ್ತಿಮಾತ್ರಂ ಯದ್ದೇವಾ ಹೃದಯೇ ಪೂರ್ಣಂ
ವಿಂತಿದುತ ಮನನಾ ದೇವತಾ ಮರ್ಹಣಿ ಮಂಗಳಂ
ಶಿವಂ ರುದ್ರಂ ಯೇಕಂ ವಸ್ತು॥”
ಎಂಬ ಶೈವನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಪತ್ತು ಇದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ವೈಷ್ಣವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮನಮಗ್ನನಾದ.
“ಯದ್ಯ ನಾರಾಯಣೋಪಿ ಸಂತರುಪಿತ್ವ
ನಮೋ ಮಾಯೇವ ಹದಂ ಮಧ್ಯತ್ವಸ್ಮಿನ್।
ತೇನೋ ಮಾಯಾಮಯಂ ಮನೋಹತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಶ್ವರೂಪೋಂತಯಾಮಿ॥”
ಎಂಬ ವೈಷ್ಣುವಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಪತ್ತು ! ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಸಾಂಖ್ಯನೊಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
“ಯಸ್ಮಾಯೇವತಿ ಶೃತ್ವಾಯೇನಂ ವಿನಿಯ್ಯಾತಸ್ತಿಶ್ಚಬ್ದಂ
ತತ್ವಮಸ್ವಾರ್ಥಕ್ರೌಚಾಯಮಂತಿ ಪರಪಶ್ಯಮಿತಿಷ್ಟಂ ಸಮಂ ಸಹ ಸಂಪಶ್ಯಮನಿತ್ಯಂ
ಮಹಂಸಯೇವಾ॥”
ಎಂಬ ಸಾಂಖ್ಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಪತ್ತು ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಗಾಣಾಪತ್ಯ ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನವಾದ.
“ಆತ್ಮಯೇವತಿ ಮಾಯಕ ಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ತಸ್ಯ ಹಿಮಕ್ಷತಮಘಮಸಿತಂ।
ಯದ್ಯರೂಪಂ ಏಷಾತ್। ನಿರ್ಮೂಲ್ಯ ನಿರಹಂ
ನಿರ್ವಾಣ ನಿಜಂ ಸ್ಯಾತ್। ಪ್ರಸಾದೋದನ್ಯಮಂತಿ॥”
ಎಂಬ ಗಾಣಾಪತ್ಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಪತ್ತು ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಸೌರವ ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
“ಅದುನ್ವಂ ಸಂತಿ ಸಮುದಂ ಸಮಿತಂ ನ್ಯಸ್ತ
ಯಸ್ಯ ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರವಿಸ್ಥಂ ಪ್ರಸ್ಪುರಾದಿ ಆದ್ಯಮಾನ
ಸಾಮಾಯನಾಶ ನಿರತಿಸಯ ನಿಜಂ ನಿತ್ಯಾತ್ಮಾತಿಯವಸ್ತು॥”
ಎಂಬ ಸೌರನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಪತ್ತು ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಕಾಪಾಲಿಕ ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
“ಪಿಂಡೇಭೂ ಅನ್ನ ಪಾನ್ಯಹಿತಂ
ತಮ ಅರ್ಕ ಸೋಮನಾತ್ಮಾ ಕಳೇವರೇಸ್ಸಿಧ್ಯಂ
ದ್ಯತ್ವಾಚಕ್ರೇ ಷಟ್‌ದಿಶಾಮಗಹಿತಂ

ಆದ್ಯಮಾಯಾತೀತಂ ನಾಥಾಯೇ ಭಯಂಕರಂ ಮಹತ್॥"
ಎಂಬ ಕಾಪಾಲಿಕನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಪತ್ತು ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ವೇದಾಂತಿಯೆಂಬಾತನು ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
"ತಾಮಸನಾತ್ಮೋ ಜಡಃ ಕೃತಿದೋಷೇತನ್ಮಯ ಪಾಶೋಸ್ಥ।
ವಿದಂ ನಾಶೇತಿ ಮಾರ್ಗೇಚಿದಾಕಾಶೇ ನಿಭಾಶ್ಚಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಳಾಬ್ರಹ್ಮಂ॥"
ಎಂಬ ವೇದಾಂತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಆತ್ಮಯೋಗಿಯೆಂಬಾತ ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
"ದೇಹಸ್ಯ ದೇಹಿ ದೇಹೊಹಂ ದೇಹಂ ದೇಹ ಮಹಾತ್ಮೋ।
ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವಯಂನ್ಮೇನಾ ಬಿಂದೇ ಕಳಾಯ ಕರಣಂ ಪ್ರಭಾತೇಂದ್ರಿಯ
ಸಾಕ್ಷಿ ಜ್ಯೋತಿಯಸ್ಯನ್ ತರ್ಜ್ಯದೌನಾಸ್ತಿ ಆತ್ಮ ॥"
ಎಂಬ ಆತ್ಮಯೋಗಿಯ ಮಾತದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಬೌದ್ಧನೆಂಬಾತ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
"ಕುರುಷ್ಯ ದೇಹೋ ಅಹಿಂಸಸ್ಯ ಕಾಯೋನಾತ್ಮಂ
ತನ್ನಾತ್ಮ ಲಕ್ಷಣೇ ಲಕ್ಷಂ ಭಾಗಂ ದೇಹಸ್ಯ।
ದೌಮಾತ್ರತ್ರಯಸ್ಮಿಗ್ಮಂ ಪೂರ್ಣಂ ದು್ರತ್ಯದೃತಿತಂರ್ಧ್ಮಭಾತಿ"
ಎಂಬ ಬುದ್ಧನ ವಿವೇಕ ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಮಾಯಾವಾದಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
"ಪಂಚೌಪ್ರದಾನೇ ಭೂದೇಯೇತ್ಯಸ್ತ ದೇಹಿ
ಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಸಯೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾಧವ ರುದ್ರೇಶ್ವರಾ।"
ಶಿವಸದಾ ಪಂಚಮುಕ್ತಂ ಶಿವಾಯ ವಿಷ್ಣುರೂಪಾಯ ಶಿವರೂಪಾಯ ವಿಷ್ಣುವೆ।
"ಶಿವಸ್ಯ ಹೃದಯಂ ವಿಷ್ಣು ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಹೃದಯಂ ಶಿವಃ ॥
ಎಂದು ಶಿವಮಯಂ ವಿಷ್ಣು ಯೇವಂ ವಿಷ್ಣುಮಯಂ ಜಗತ್
ಯೇತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಪಂಚಕಂ ಸ್ಯಾತ್। ಸಯೇಕಂ ವಿಶ್ವಮಯ ಶಕ್ತಿಯೋ
ವಿಶ್ವಂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೇಕರುದ್ರೋದ್ವಿತೀಯಂ॥"
ಎಂಬ ಮಾಯಾವಾದಿಯ ಅರಿವು ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಮಿಮಾಂಸಕನೊಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾದ.
"ನಾಸ್ತಿ ದೇಹಿಂ ಕರಣಂ ಖಃ ಸಂ ಮದ್ಯಂನನ್ವ
ಸ್ಯಾತ್ಮನಾಯೇಕಂ ಮತ್ಕಂಷರೌಸದಾತ್ಮನೆ ನಿತ್ಯಂ ಮಾನ"
ಎಂಬ ಮೀಮಾಂಸಕನ ಬಗೆಯದಂತಿರಲಿ.
ಇನ್ನು ಶೂನ್ಯವಾದಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷವ ಕುರುಹಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ.
ದೇಹಾಯಿಂದ್ರಿಯಕರಣಂ ನಾಸ್ತಿ

“ಯೇವಂ ನಾಸ್ತಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ನಾಸ್ತಿ
ಮಾಯಾಮಯಂ ಜಡಂ ಪ್ರಕೃತಿಯಿತ್ಯದ್ಯೌ ನರಕಃ
ನರಕಂ ಪಾಪಂ ನಾಸ್ತಿ ಯದೋ ಜೀವ ಪ್ರಜ್ಞ ಜ್ಞಾನವಾಸಿ
ಆಕಾಶ ಚಾಯೇ ಯೇಕಮಾಸಾರ್ದಂ ದೃಶ್ಯಂ ಮಿದಂ ಕೌಳಿಕಂ
ಜಡಕರ್ಮದೃತಂ ನಾಸ್ತಿಮಿದಂ ಶೂನ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ವಸ್ತು॥”
ಎಂಬ ಶೂನ್ಯವಾದಿಯ ಕರ್ಮ ಅದಂತಿರಲಿ.
ಇಂತೀ ಷಡ್‌ದರ್ಶನ ಷಡ್ಮತಂಗಳ ಬಗೆಯಲ್ಲ
ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯ ಬಗೆ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
“ಏಕೋಸ್ವಾ ಶಕ್ತಿ ಭಿನ್ನ ಬಹುನಸ್ಯಾತ್ ವಿವೇಯಾಶಕ್ತಿನಾಸ್ತಿ।
ನಾಸ್ತಿದ್ವಯಂ ಶೂನ್ಯಗರ್ಭೀಕೃತಂ ಮಾತ್ಮವಸ್ತು॥”
ಎಂಬ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯ ನಿಶ್ಚಯವು.
ಇನ್ನು ಶೈವನೆಂಬವನು ಪಂಚಮುಖ ದಶಭುಜ ಸಕಲ ಕರ್ತನೆಂಬನು.
“ಶೈವಾಗಮೇ ಮುಖಪಂಚ ದಶಂ ಹಸ್ತಂ ಮಾಯುಧಂ ಶತೃರೂಪಕಂ।
ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿನಾಶಾದಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪರಮೇಶ್ವರಃ॥”
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ವಿಷ್ಣುವೆಂಬವನು ವಿಯಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಗರುಡನ ಗಮನನಾಗಿ
ಸಮಸ್ಥಾನಂದಸ್ವಯ ನಾರಾಯಣ ವಿಶ್ವರೂಪನೆಂಬನು.
ವೈಷ್ಣಾಗಮೇ:
“ವಿಯದ್ವಿಷ್ಣುಪದಂ ವಾಪಿ ಸರ್ವಾನಂದ ಸಯಾಶ್ರಯಂ।
ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ಯ ಪುರುಷಂ ನಾರಾಯಣ್ಯೈವ ವಸ್ತುವತ್॥”
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಶಾಂಖ್ಯ ಸರ್ವತಂತ್ರನಾಗಿಹನು.
ಆ ಕರ್ಮತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪಾದ ಪಶುಪತಿಯೆಂಬನು.
ಶಾಕ್ತ್ಯಾಗಮೇ :
“ಕರ್ಮತಂತ್ರಸ್ಯ ರೂಪಾಖ್ಯು ತತ್ರೇ ಕರ್ತು ಸಮಾಹಿತಂ।
ಸಾಕ್ಷಿರೂಪಾತ್ಮನೈವಸ್ತು। ಇದಂ ವಸ್ತು ಸುನಿಶ್ಚಯಂ॥”
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಗಾಣಪತ್ಯನೆಂಬವನು ಆತ್ಮನು ಜಡನಾಗಿಹನು
ಆ ಜಡವಳಿಯಲು ಆತ್ಮನೆ ವಸ್ತುಸರ್ವದೋಷರಹಿತನೆಂಬನು.
ಗಾಣಪತ್ಯಾಗಮೇ :
“ಕರ್ಮಾದಿ ಜಡದೋಷಾನಾಂ ಜೀವಂ ಪಾಶಾದಿ ಲಕ್ಷಣಃ।
ತತ್ ಪಾನಾಶ ನಿರ್ವಾಣಂ ದೋಷಂ ಪಾಶಾದಿ ವಸ್ತುವತ್॥”

ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಸೌರನೆಂಬವನು ರೂಪನಲ್ಲ ನಿರೂಪ ನಿರವಯನು.
ಸೌರಾಗಮೇ :
"ರೂಪಂ ನಾಸ್ತಿನಿರೂಪಸ್ಯಾತ್। ಸರ್ವಂಕಾರಂ ಚ ನಾಸ್ತಿವತ್।
ನಾನಾಶರ್ಯಮಿದಂ ನಾಸ್ತಿ ಕರ್ತಾರಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮವತ್॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಕಾಪಾಲಿಕನೆಂಬಾತನು ಆರು ಚಕ್ರದೊಳಗೆ
ತೋರುವ ಛಾಯೆ ವಸ್ತುವೆಂಬನು
ಭೈರವಾಗಮೇ:
"ಷಡುಚಕ್ರ ಭವೇದ್ಯಸ್ತು ಸ್ವರೂಪಂ ಛಾಯಮಾತ್ಮಾನಾ।
ಈವ್ಯಶೈಭೈರವನ್ಯಸ್ತು ವಸ್ತುಮೇ ವ ನ ಸಂಶಯಃ॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ವೇದಾಂತಿಯೆಂಬವನು
ಚಿನ್ಮಾತ್ರನು ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪನು ತಾನೆಯೆಂಬನು.
ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರೇ:
"ಅಜಡಾಯ ಅನಂತಾಯ, ಅಸ್ವಪ್ನಾಯ ಮಹಾಮತೈಃ।
ಯದ್ರೂಪಂಚಿದ ನಿದ್ರಾಯ ತದ್ರೂಪಂ ಪರಮಾತ್ಮನಾ॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಆತ್ಮ ಯೋಗಿಯೆಂಬಾತನು
ದೇಹ ನಾನಲ್ಲ, ದೇಹಿ ನಾನಲ್ಲ, ಸಾಕ್ಷಾಜ್ಯೋತಿಯೆ ಆತ್ಮವಸ್ತುಯೆಂಬನು.
ಜ್ಞಾನಖಾಂಡೇ:
"ಜಡೋಯಸ್ಯ ಶರೀರಾಣಾಂ ಜಡಾಜಡಸ್ಯಯಾತ್ಮನಃ।
ಅಜಡಃ ಪರಮೇಶಾನಾಂ ಸ್ತ್ರಾಯಂತಾತ್ಮ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಬೌದ್ಧನೆಂಬಾತನು ದೇಹ ನಾನಲ್ಲ
ದೇಹಿಯಲ್ಲ ಆತ್ಮನಲ್ಲ ವಸ್ತುವಲ್ಲ ಇಲ್ಲದುದೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬನು.
"ದೇಹದೇವಂ ಚ ಆತ್ಮಸ್ಯ ವಸ್ತುಮಂ ಸರ್ವನಾಸ್ತಿವತ್।
ತತ್ವಯೋ ನಾಸ್ತಿ ತನ್ನಾಸ್ತಿ ಸರ್ವಂ ನಾಸ್ತಿ ಮಹಂ ಮಹತ್॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಮಾಯಾವಾದಿಯೆಂಬಾತನು
ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವಿಶ್ವಮಯ ವಿಶ್ವನು
ಶಿವವಿಷ್ಣುಶಕ್ತ್ಯಾತ್ಮಕಂ ಸರ್ವಹೃದಯನೆಂಬನು.
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣೇ :

"ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯಂ ವಿಶ್ವಾ ಪಂಚರೂಹೋ ಸದಾಶಿವಃ।
ಶಿವವಿಷ್ಣುಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಂ ಯೇಕಮೇವಾತ್ಮ ಮದವಯಂ॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಮೀಮಾಂಸಕನೆಂಬನು
ದೇಹ ಹುಸಿ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಹುಸಿ, ಕರಣಂಗಳು ಹುಸಿ,
ಇನ್ನೊಂದು ದೇವರಿಲ್ಲ ತಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬನು.
ತರ್ಕಾಗಮೇ :
"ದೃಶ್ಯಂ ನಾಸ್ತಿವಿಬೋಧೇನ ಮನಸೋದೃಶ್ಯಮಾರ್ಜನಂ।
ಸಂಪದಶ್ಶೇತ ದುತ್ವನ್ನಂ ಪರಿನಿರ್ವಾಣ ನಿರ್ವಿತ್ರಿ॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇನ್ನು ಶೂನ್ಯವಾದಿಯೆಂಬಾತನು
ಆತ್ಮನಲ್ಲ ಕರಣ ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗನರಕವಿಲ್ಲ
ಎಂದು ಮುಂದಿಲ್ಲ ನಾನು ನೀನು ತಾನು ತಾನು ಏನೂ ಇಲ್ಲಯೆಂಬನು.
ಜ್ಞಾನಸಾರೇ :
"ಅನುತಿಷ್ಟಂ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪರಲೋಕಾನುಸಾದಯೇತ್।
ಸರ್ವಲೋಕಶ್ಚಮಾತ್ಮಾನಾಂ ಅನುತಿಷ್ಟಂ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಹುಸಿ.
ಇಂತೀ ಷಡ್ದರ್ಶನ ಷಣ್ಮತಂಗಳ ಹುಸಿಯೆಂಬ ವೀರಶೈವವೆಂತೆಂಬನೆಂದಡೆ:
ಒಂದೆ ಆಕಾಶ ಘಟಪ್ರಭೇದದಿಂದ ಹಲವಾಕಾಶವಾದ ಹಾಂಗೆ,
ಶಕ್ತಿಯ ಭೇದದಿಂ ಶಿವಜೀವರಾದರು.
ಇದನರಿದು ಆ ಭೇದವಳಿಯಲು ಶಿವ ಜೀವರೊಂದೆಯೆಂಬನು.
ಸ್ಕಂದೇ:
"ನಮಃ ಪದಂ ತತ್ಕಲು ಜೀವವಾಚಿ। ಶಿವಃ ಪದಂ ತತ್ಪರಮಾತ್ಮವಾಚಿ।
ಅಯೇಚ ತದಾತ್ಮ ಪರಾಚತುರ್ಥಿ। ಸೋಹಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮಮಯೋಸ್ಮಿಖಾಂಡಂ॥"
ಎಂಬನಾಗಿ, ಇದು ಭಾವದ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಯಲ್ಲ.
ತಾನಾರೋ ತನ್ನದೇವರಾರೋ ಎಂಬ ವಿಭೇದವಡಂಗಿದ
ಸುಮ್ಮಾನದ ಸುಖವೆ ಸ್ವಯವಾದ ನಿಜ ಬ್ರಹ್ಮವು.
ಶ್ರುತಿ :
"ವೇದಸ್ಯದ್ಭಾವಾತೀತದಾತ್ಮರೂಪಂ। ನಾನ್ಯಂ ತಥೋ ನ ಚಾನ್ಯದಸ್ಥಿ।
ಸ್ವಭಾವ ಸಂವಿತ್ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಕೇವಲಂ। ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಗ್ರಹಿತೇತಿಮೃಶೈವ ಕಲ್ಪನ॥"
ಸ್ಕಂದೇ :
"ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿದ್ವಯಾತೀತೋ ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿ ಸಮಾನ್ವಿತಂ।
ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವರಹಿತಂ ತತ್ವದಂ ವಿದಿಷಣ್ಮುಖಃ॥"

ಇಂತೆಂಬುದೆ ನಿಜ, ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲ
ಶೂನ್ಯ ನಿಃಶೂನ್ಯವೆಂಬ ಬಾಧಕರ ಬಗೆಯಳಿದು
ನಿಂದ ನಿಜದ ನಿಲವೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೩೭॥

೨೭೦

ಕಾಳಗದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದಿರು ಕಂಡಯ್ಯ;
ಕಲ್ಲುಗುಂಡುಗಳು ತಾಗವು ನಿಮ್ಮುವನು.
ಆರು ದರ್ಶನದೊಳಗೆ ಹೋಗದಿರು ಕಂಡಯ್ಯ;
ಸೂರೆಗೊಂಡರು ನಿಮ್ಮುವನು.
ಬೇರೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯೆಂಬವಕ್ಕೆ ಹರಿಯದಿರು.
ಪುಣ್ಯ ಪಾಪವೆಂಬೆರಡು ಸುಭಾಂಡವ
ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಬರದಿರು.
ಇದು ಕಾರಣ ನಿನ್ನಾತ್ಮನ ನೀ ತಿಳಿದಡೆ
ಜಗವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನೊಳಗೆಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೩೮॥

೨೭೧

ಜೈನನ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಅಚ್ಚ ಶ್ವಾನನಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ವ್ರತವಿಲ್ಲ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಹೊಲೆಯಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಹೆಣ್ಣಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ಸನ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.
ತಪಸಿಯ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಸಂಸಾರವಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ತಪಸಿಲ್ಲ.
ಶ್ರಾವಕನ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಕೊಲೆಯಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ಜಿನನಿಲ್ಲ.
ಶೀಲವಂತನ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಭವಿಯಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.
ಇಂತಿವರ ಡಂಬಿನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಡೊಂಬನೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ,
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಲಿಂಗವಿಪ್ಪುದು ಸತ್ಯ. ॥೩೯॥

೨೭೨

ಮಾತಿನ ಮಾತಿನ ಗೀತಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಜಾಣನಾಗಬಹುದು.
ಶ್ರೋತ್ರ ಶೋಭೆ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಪ್ರವೀಣತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಕನಾಗಬಹುದು.
ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವನಂತವ ಕಾಣಬಹುದು
ಅಂತರಾಗಮ, ಗಣಿತ ಗುಣಿತ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅತರ್ಕ್ಯನಾಗಿರಬಹುದು
ಭೂತವಿಕಾರ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವದ ಭ್ರಾಂತಳಿದಿರಬಹುದು.
ಕಾಂತಾ ರತಿಗುಣವರ್ಜಿತ ಸನ್ಯಾಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಯಾಗಿರಬಹುದು
ಎನ್ನೊಡೆಯ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ
ನಚ್ಚಿನ ಮಚ್ಚಿನ ಇಚ್ಛಾವರ್ತಿಯಾಗಿರಬಾರದು ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಲ್ಲದೆ. ॥೪೦॥

೨೭೩

ಗುರುಲಿಂಗ ಆಚಾರಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗ
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಮಹಾಲಿಂಗ
ಇಂತೀ ಸ್ಥಲವಾರು.
ಗುರುಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ :
ದೀಕ್ಷೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಸ್ವಾನುಭಾವದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು
ಗುರು ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು.
ಜಂಗಮಸ್ವಾನುಭಾವವೆಂದು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಅರಿವುದು.
ಇಂತು ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ :
ಸದಾಚಾರ ನಿಯತಾಚಾರ ಗಣಾಚಾರ.
ಎಲ್ಲಾ ಜನದ ಕೈಲಿ ಅಹುದೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು ಸದಾಚಾರ.
ತಾನೇನ ಹಿಡಿದ ವ್ರತನೇಮವ ನಡಸೂದು ನಿಯತಾಚಾರ.
ಶಿವನಿಂದೆಯ ಕೇಳದಿರ್ಪುದೆ ಗಣಾಚಾರ.
ಇಂತು ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಸ್ವಯ ಚರ ಪರ, ಸ್ವಯವೆಂದು ತಾನು,
ಚರವೆಂದು ಜಂಗಮ, ಪರವೆಂದು ಶಿವನು.
ಇಂತು ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ:
ಇನ್ನು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಶುದ್ಧ, ಸಿದ್ಧ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ.
ಶುದ್ಧಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು

ಸಿದ್ಧ ಜಂಗಮಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು.
ಇಂತು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ:
ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಭಾವಲಿಂಗ.
ಗುರುಲಿಂಗವು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದುದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ.
ತನುಗುಣನಾಸ್ತಿಯಾದುದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ
ಅರಿಯದಿಪ್ಪುದು ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗ.
ಇಂತು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ :
ಪಿಂಡಜ ಅಂಡಜ ಬಿಂದಾಕಾಶ.
ಪಿಂಡಜವೆಂದು ಘಟಾಕಾಶ,
ಅಂಡಜವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ,
ಬಿಂದಾಕಾಶವೆಂದು ಮಹದಾಕಾಶ.
ಇಂತು ಮಹಾಲಿಂಗ ಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇಂತೀ ಸ್ಥಲವು.
ಇನ್ನು ಅಂಗಸ್ಥಲಂಗಳಾವಾವುವೆಂದಡೆ:
ಭಕ್ತಾದ್ಯೈಕ್ಯಾಂತವಾದ ಸ್ಥಲವು.
ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ:
ಗುರುಭಕ್ತಿ ಲಿಂಗಭಕ್ತಿ ಜಂಗಮಭಕ್ತಿ.
ಇಂತು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಮಾಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ :
ಇಹಲೋಕವೀರ ಪರಲೋಕವೀರ ಲಿಂಗವೀರ
ಇಂತು ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಪ್ರಸಾದಿ ಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ :
ಪದಾರ್ಥಪ್ರಸಾದಿ, ಆಪ್ಯಾಯನ ಪ್ರಸಾದಿ, ಸಮತಾಪ್ರಸಾದಿ.
ಇಂತು ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ :
ಆಚಾರಪ್ರಾಣಿ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿ.
ಇಂತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಶರಣಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ :
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಚಕ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚಕ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗಾರ್ಚಕ

ಇಂತು ಶರಣಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇನ್ನು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ :
ಕಾಯಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಜೀವಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಭಾವಲಿಂಗೈಕ್ಯ.
ಇಂತು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.
ಇಂತೀ ಸ್ಥಲವು.
ಉಭಯಸ್ಥಲವು ೩೬.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲ ಸ್ಥಲವು ತಾನೆಯಾಗಬಲ್ಲರೆ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆ ಆಗದು. ॥೪೧॥

೨೭೪

ಏನನೋದಿದರೇನಯ್ಯ,
ಏನ ಕೇಳಿದರೇನಯ್ಯ
ಏನ ಹಾಡಿದರೇನಯ್ಯ
ಓದಿ ಮರುಳಾದೆಯೋ ಕೂಚಿ ಬಟ್ಟರೆಯೆಂದು.
ಗಿಳಿಯೋದಿ ತನ್ನ ಹೇಲ ತಾ ತಿಂದಂತೆ.
ಏಕಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾಚಾರವಿಲ್ಲದ
ಸ್ವಾನುಭಾವ ವಿವೇಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಿರ್ಣಯವಿಲ್ಲದೆ
ಮಾತಿಗೆ ಮಾತ ಕಲಿತು
ನುಡಿಗೆ ನುಡಿಯ ಕಲಿತು ತರ್ಕಮರ್ಕಟರಂತೆ
ಹೋರುವ ಬಯಲ ಸಂಭ್ರಮದ ತರ್ಕಿಗಳ ಕಂಡರೆ
ಮಾಗಿಯ ಕೋಗಿಲಂತೆ ಮುಖಮುನಿಸಾಗಿರಿಸಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಗುರುಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೨॥

೨೭೫

ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿದರೇನೊ,
ತನುಗುಣಂಗಳ ಮೆಟ್ಟಿ ಮುರಿಯದನಕ್ಕ?
ಷೋಡಶೋಪಚಾರವ ಮಾಡಿದರೇನೊ?
ಸಾಕ್ಷಿ :
“ಅರ್ಘ್ಯಂ ಪಾದ್ಯಂ ಸ್ತಥಾಚಮ್ಯಂ। ಸ್ನಾನಂ ಪಂಚಾಮೃತಾದಿಭಿಃ॥
ದರ್ಪಣಂ ಧೂಪ ದೀಪೌತು। ಚಾಮರಂ ಚಾತಪತ್ರಕಂ।
ಗೀತಂ ವಾದ್ಯಂ ತಥಾ ನೃತ್ಯಂ। ಜಪಸ್ತೋತ್ರ ಪ್ರಣಮ್ಯಕಂ।
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕ್ರಮೇಣೋಕ್ತಂ। ಷೋಡಶೋಪಚಾರಕಂ॥”
ಎಂದುದಾಗಿ, ನೀವ ಮಾಡಿದರೇನು

ಸೂಳೆಯರಂತೆ ಹಲವು ಕಡೆಗೆ ಹೋಹ ಮನವ
ನೆನಹಿನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆನಹು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ
ಕೃತನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ದೃಢವಿಡಿದು
ಅನಿಷ್ಟವ ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲರೆ ಆತನೆ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚಕನು.
ಲಿಂಗಧ್ಯಾನ ಸಂಪನ್ನನು.
ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವನರಿಯದ ಅಚಲಿತ ಮಹಿಮನು ನೋಡಾ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ ॥೪೩॥

೨೭೬

ಆಚಾರಲಿಂಗಾನುಭಾವದಿಂದ
ಪೃಥ್ವಿಯ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವನಳಿದ ಸದಾಚಾರನಿಷ್ಠನ ನೋಡಾ.
ಸದ್ಗುರುಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ
ಅಪ್ಪುವಿನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವನಳಿದ ಸದ್ಗುರುನಿಷ್ಠನ ನೋಡಾ.
ಶಿವಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ
ಅಗ್ನಿಯ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವನಳಿದ ಶಿವಲಿಂಗನಿಷ್ಠನ ನೋಡಾ.
ಚರಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ
ವಾಯುವಿನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವನಳಿದ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಗ್ರಾಹಕನ ನೋಡಾ.
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಸೇವನೆಯಿಂದ
ಕರ್ಮತ್ರಯವನಳಿದ ನಿರ್ಮಲ ನಿರಾವರಣನ ನೋಡಾ.
ಮಹಾಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ
ಜೀವ ಭಾವವನಳಿದ ಮಹಾಮಹಿಮನ ನೋಡಾ.
ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅಂಗಗುಣಂಗಳೆಲ್ಲವನು ಕಳೆದ ನಿರಂಗಸಂಗಿಯ ನೋಡಾ.
ಇಂತಪ್ಪ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಗುರುಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೪॥

೨೭೭

ಒಡಲು ಉಪಮಾತೀತನಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಮನವು ಮಾರಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿದು ನಿಂದ ಕಾರಣ
ತನು ಮನದ ತಾಮಸದ ತವಕ ಮುರಿದೋಡಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಜೀವ ಪ್ರಾಣವನಪ್ಪಿ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪು
ಕೃತನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚು ತಲೆದೋರಲೀಯದು ನೋಡಾ.

ಭಾವ ಬ್ರಹ್ಮವನಪ್ಪಿ ದೇಹ ಭಾವಂಗಳೆಲ್ಲವ ಕೊಡಹಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ದೇಹ ಮೋಹವನಳಿದು ಸರ್ವಾಂಗವು
ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೫॥

೨೭೮

ಶಿವತತ್ವದ ಆದಿಮಧ್ಯಾವಸಾನವನರಿಯದೆ ಭಕ್ತರೆಂತಪ್ಪಿರಯ್ಯ.
ಶಿವತತ್ವದಾದಿಯೆ ಮಾಹೇಶ್ವರ
ಶಿವತತ್ವದ ಮಧ್ಯವೇ ಸದಾಶಿವ
ಶಿವತತ್ವದ ಸಾವಧಾನವೇ ಪರತತ್ವ
ಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತನುವ ನಿಲಿಸಿ
ಸದಾಶಿವನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನವ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಲು
ಮನೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಪ್ಪನು ನೋಡಾ.
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತತ್ವವು ಪ್ರಾಣವು ಪರವನಪ್ಪಿ ಪರಾಪರನಾಗಿ
ಪ್ರಪಂಚುವನೇನು ಮುಟ್ಟದೆ ಪರಮ ಮಾಹೇಶ್ವರನಾದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೬॥

೨೭೯

ಅನಾದಿ ಪರಶಿವನ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಮೂದೇವಿ ಹುಟ್ಟಿ
ತ್ರಿಜಗದ ಜನನಿ ನೋಡಾ.
ಆಕೆ ಜಾತಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಕುಲಗೋತ್ರ
ನಾಮಸೀಮೆಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ ಭ್ರಾಂತು ಲಕ್ಷಣ ನೋಡಾ.
ಆಕೆಯ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಾದಿ ಲೋಕಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಾಕಾಗಿ
ಆಕೆಯೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಬೆಳದು ಆಕೆಯೊಡನೆ ಲಯವಾಗುತ್ತಿಪ್ಪವು.
ಆಕೆ ಉಂಟಾಗೆ ಲೋಕದ ತೋರಿಕೆ
ಆಕೆ ಲಯವಾದಲ್ಲಿಯೆ ಲೋಕಾದಿ ಲೋಕಂಗಳೆಲ್ಲವು ಲಯ ನೋಡಾ.
ಆಕೆಯ ಕೈಕಾಲ ಕಡಿದು ಮೊಲೆ ಮೂಗನುತ್ತರಿಸಿ
ಆಕೆಯ ವಿಕಾರ ಸಂಗವನಳಿದು
ಆದಿ ಪರಶಿವ ಬಿಂದುವನೆಯ್ದಬಲ್ಲರೆ
ಆತನು ಲೋಕಾದಿಲೋಕಂಗಳ ಪ್ರಪಂಚುವ ಗೆಲಿದು
ನಿಃಪ್ರಪಂಚ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ನೋಡಾ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೭॥

೨೮೦

ಸಟ್ಟುಗ ಸವಿಯಬಲ್ಲುದೆ?
ಅಟ್ಟಮಡಕೆ ಉಣ್ಣಬಲ್ಲುದೆ ಅಯ್ಯ?
ಬಟ್ಟಬಯಲು ಕಟ್ಟು ಕುಟ್ಟಿಗೊಳಗಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ನಿಷ್ಠೆಹೀನರಿಗೆ ಲಿಂಗಕಟ್ಟಣೆಗೆ ಬರಬಲ್ಲುದೆ?
ಕರಕಷ್ಟರಿರಾ ಸುಮ್ಮನಿರಿಭೋ
ಕಟ್ಟಣೆಗೆಯ್ದದ ಮಹಾಘನದಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದೆ
ಅಡಗಿದಾತನೆ ಅಚಲಿತ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ನೋಡಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೮॥

೨೮೧

ಕತ್ತೆಗೆ ಕೈಯ ಕಡಿವಾಣ,
ತೊತ್ತಿಗೆ ತೋಳ ಬಂದಿಯೇತಕಯ್ಯ?
ಶ್ವಾನಗೇಕೆ ಆನೆಯ ಚೋಹವಯ್ಯ?
ಹಂದೆಗೇಕೆ ಚಂದ್ರಾಯುಧವಯ್ಯ?
ಶಿವನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವಂಗೆ ವಿಭೂತಿ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಶಿವಮಂತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗವೆಂಬ
ಶಿವಚೋಹವೇತಕಯ್ಯ ಇವರಿಗೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೯॥

೨೮೨

ಹುಸಿ ಹುರುಡು ಕಪಟ ಕೊರಚಾಟಗಳನಿಂಬಿಟ್ಟು
ಭಸಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಶಿವಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿ ಫಲವೇನು?
ಅಸಮಮೂರುತಿ ಗುರುಬಸವನನರಿಯದ
ನರಪಶುಗಳಿಗೆ ವಶವಹುದೆ ಮಹಾಘನದ ನಿದಜರಿವು. ॥೫೦॥

೨೮೩

ರಾಗ : ಧನ್ಯಾಸಿ

ಬೆರೆಯದಿರು ಬೆರೆಯದಿರು ಎಲೆ ಮಾನವಾ
ಬರಿಯಹಂಕಾರ ನಿನಗೇತಕೆಲವೊ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಸಿರಿಯೊಳತಿಮಾಧವನೊ ಹಿರಿಯರೊಳು ರೋಮಜನೋ
ವರರಾವಣನೊ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ದುರಿಯೋಧನನೊ ನೀನು ಮಕುಟವರ್ಧನರಲ್ಲಿ
ಮರುಳು ಮಾನವ ನಿನ್ನ ಹವಣೇನೆಲೋ ॥೧॥

ಬಲುಹಿನಲಿ ಬಾಲಿಯೋ ಚಲುವಿನಲಿ ಕಾಮನೊ
ಸಲುಗೆಯಲಿ ನಾರದನೋ ಹೇಳೊ ನೀನು
ಕಲಿಗಳಲಿ ದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯ ಪಲ್ಗುಣನೊ
ಚಲದಲಿ ವಶಿಷ್ಠನೋ ಹೇಳು ನೀನು. ॥೨॥

ಯತಿಗಳೊಳಗಗಸ್ತ್ಯನೊ ಜತಿಗಳೊಳು ಹನುಮನೊ
ವ್ರತದಲಿ ಸುಕೇಶನೊ ಹೇಳು ನೀನು
ಶೃತಿಪಾಟದಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೊ ಹೇಳು ನೀನು ಜಡ
ಮತಿಯ ಮಾನವ ನಿನ್ನ ಪವಣೇನೆಲೊ. ॥೩॥

ತ್ಯಾಗದಲಿ ಕರ್ಣನೊ ಭೋಗದಲಿ ಸುರಪನೊ
ರಾಗದಲಿ ತುಂಬುರನೊ ಹೇಳು ನೀನು
ಯೋಗದಲಿ ಸನಕನೋ ಭಾಗ್ಯದಲಿ ಧನಪತಿಯೊ
ಈಗ ನೀನಾರಿಂದ ಮಿಗಿಲೇನೆಲೊ. ॥೪॥

ವೀರರೊಳು ವಿಕ್ರಮನೊ ಉದಾರದಲಿ ಭೋಜನೊ ವಿ
ಚಾರದಲಿ ಕೇಳುವಡೆ ಯಮಧರ್ಮನೊ
ತಾರಕನೊ ಯುದ್ಧ ತೋರದಲಿ ಪೇಳ್ವಡೆ ನೀನು
ಧಾರುಣಿಗೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೊ ನೀನು. ॥೫॥

ವಿದ್ಯೆದಲಿ ಸುರಗುರುವೊ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ನಿರ್ಮಾಯನೊ
ಸಿದ್ಧಿಯಲಿ ವಾಮದೇವನೊ ಹೇಳೊ ನೀನು
ಸಿದ್ಧರೊಳು ನವನಾಥಸಿದ್ಧರೊಳಗೊಬ್ಬನೊ
ಕ್ಷುದ್ರ ಮಾನವ ನಿನ್ನ ಹವಣೇನೆಲೊ ॥೬॥

ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲದ ಮಾತು ಸಲ್ಲದೆಲವೊ ನಿನಗೆ
ಎಲ್ಲವನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನಗದೇಕೆ ಗರ್ವ
ಬಲ್ಲೆಯಾದಡೆ ಸದಾಚಾರಿಯಾಗಿರು ಶಾಂತ
ಮಲ್ಲೇಶ ನಿನಗೊಲಿವನೆಲೆ ಮಾನುವ ॥೭॥ ॥೫೧॥

೨೮೪

ಗರ್ವಿಸದಿರೆಲೆ ಮನುಜ ನಿನ್ನ ಸಿರಿಯೇನೆಲವೊ
ಸರ್ವೇಶನೊಲವು ತಪ್ಪಿದ ಮಾತ್ರದಿಂ
ಉರ್ವಿಯೊಳು ಸುರ ನರೋರಗ ಧನುಜರೊಳಗಾದ
ಸರ್ವರಳಿದರು ಮುನ್ನ ವಿಧಿವಶದಿಂ ॥ಪಲ್ಲ॥

ಉಡುಪತಿಗೆ ಕ್ಷಯವು ಹಗಲೊಡೆಯಗಂಗಾಲು ಕು
ಷ್ಠಡಿಯೆರಡು ಮೋಟಾದವು ವರುಣಗೆ
ಷಡುಚಕ್ರವರ್ತಿ ಷೋಡಶರಾಯರಳಿದರೆಲೆ
ಜಡಮಾನವ ನಿನ್ನ ಹವಣೇನೆಲೊ. ॥೧॥

ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ತಲೆಯನೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಡಿದ ನಾಗಾರ್ಜುನನು
ಚಕ್ರಧರ ಕಾಲಿಂದ ಮರಣವಾದಾ
ಶಕ್ರಮುನಿ ಸತಿಗಳುಪಿಯೆಲ್ಲ ಭಗವಾಯಿತು
ಶುಕ್ರನಂಧಕನಾಗಿ ಕೋಲ್ವಿಡಿದನು. ॥೨॥

ನಾಯರೂಪಾಂತು ರಂಜಿಸಿದವು ಚತುರ್ವೇದ
ವಾಯಸವ ವಿಕ್ರಮಂ ಭುಂಜಿಸಿದನು
ಸಾಯಸದಿ ಹೊಲೆಯಗಾಳಾದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
ತಾಯತಲೆಯನು ಕೊಯಿದ ಪರಶುರಾಮಾ. ॥೩॥

ಶನಿಗೆ ಸಂಕಲೆಯಾಯಿತು ಬಲಿಗೆ ಬಂಧನ ಬಿಡದು
ಮುನಿಪ ಮಾಂಡವ್ಯಂಗೆ ಶೂಲವಾಯಿತು
ಜಿನ್ನ ಭೈರವ ಲಜ್ಜೆ ಬೆನ್ನಲಿ ಬಿಡದಿನ್ನು
ಬಿನುಗು ಮಾನವ ನಿನ್ನ ಹವಣೇನೆಲೊ. ॥೪॥

ಉರಿಯೊಳಳಿದನು ವ್ಯಾಳಿ ಕೆರೆಯೊಕ್ಕ ಕೋರಾಂಟ
ಅರಿಪಂಕದಿಂ ಮಡಿದ ರತ್ನಘೋಷಾ
ಶಿರಕಂಚಿಯಾಲದಲಿ ಕಟ್ಟಿ ತಾ ಶೂದ್ರಿಕನ
ತ್ವರಿತದಿಂ ಕುರಿದಲೆಯನಾದ ದಕ್ಷಂ. ॥೫॥
ಮಡುವ ಹೊಕ್ಕಡಗಿದನು ದುರಿಯೋಧನನು ನೀರ

ಕುಡಿವೆನೆಂದಳಿದನಾ ಚೌಡಲಯ್ಯ
ಬಿಡದೆ ಜೂಜಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಕೆಟ್ಟರು ಕೇಳು
ಕಡು ನಿದ್ರೆಯಿಂದಳಿದ ಕುಂಭಕರ್ಣ. ॥೬॥

ಅರಿವಾಗೀಶನ ಕೈಯಲಳಿದಂ ಹಿರಣ್ಯಕನು
ವರಹದಂಷ್ಟ್ರದಿ ಮಡಿದ ನರಕಾಸುರಾ
ಕರವಾಡಜಾತಕನಿಂದ ಹನುಮ ದವಡೆಯ ಹಲ್ಲ
ನಿರದೆ ಹೋಗಾಡಿಕೊಂಡನು ಕೇಳೆಲೊ. ॥೭॥

ಅಭಿಮಾನದಿಂದಲಭಿಮನ್ಯು ಮಡಿದನು ರಾಮ
ಅಭಿಮಾನಕೆಳಸಿ ರಾವಣ ಮಡಿದನು
ಅಭವನ ಪದಾಂಬುಜವ ನಂಬಲರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟ
ವಿಭವ ಕಾಶಿಯೊಳು ವೇದವ್ಯಾಸನು. ॥೮॥

ತಾರಕ ಜಲಂಧರನು ವೀರವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ
ಕಾರಿರುಳ ಧನುಜ ಭಸ್ಮಾಸುರರ್ಗಳಾ
ಚಾರುಸಾಹಸ ಧೈರ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಮೊದಲಾಗಿ
ಮಾರಹರಮುನಿಯಲಳಿದುದನು ಅರಿಯಾ. ॥೯॥

ದಶರಥನು ಶಾಪಹತನಾದನಾ ಮುನಿಪ ಶಪಿಸೆ
ಸತಿಕೂಡಲಸುವಳಿದ ಮಾಂಡ್ಯನೃಪನು
ಎಸೆಸಿಕೊಂಡನು ಬಾಲಿಬಿಸರುಹಾಕ್ಷನ ಕೈಯ
ವಿಷದೊಳಳಿದನು ಪರೀಕ್ಷಿತರಾಯನು. ॥೧೦॥

ಕುಂಭ ಶಾಂಭವನ ನಿಟ್ಟೆಲು ಮುರಿದು ಹೋಯಿತ್ತು
ಅಂಬುಧಿಯೊಳಡಗಿತ್ತು ಅಮರಾವತಿ
ಶಂಭರಾರಿಯು ಭಸ್ಮವಾದ ಶಂಕರ ಮಿತ್ರ
ಗಂಬಿಕೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣರತವು. ॥೧೧॥

ಸುರರಸುರರಿಂದ ವಾಸುಗಿ ಭಂಗವಡಯಿತ್ತು
ಶರೀರ ಕಪ್ಪಡರಿತ್ತು ಸಿರಿಯಪತಿಯಾ
ಶರಧಿವೊಕ್ಕುಡಿತೆಯಾಯಿತು ಕೇಳು ಮುಪ್ಪುರವು
ಉರಿದು ಹೋದವು ಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ. ॥೧೨॥

ದೂರ್ವಾಸನಿಂ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ಪುತ್ರ
ರೋರ್ವರುಳಿಯದೆ ಮಡಿದರಾ ಕೃಷ್ಣನಾ
ಪರ್ವತ ನಾರದರ ಶಾಪದಿಂ ಸತಿಯರು
ಸರ್ವರು ಸೂರೆಹೋದರು ಕೇಳೆಲೊ. ॥೧೩॥

ತಾನಳಿದ ಶ್ವೇತಮಾರ್ಕಂಡೇಯರ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಲೇನೆಂಬೆ ನಿಮಿಷದೊಳು ಯಮಧರ್ಮನು
ಸಾನಂದ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಥದಿ
ಹಾನಿಯಾದುದು ದಂಡಧರನ ಪುರವು. ॥೧೪॥

ಕಾಮಗೋವಿಂದಳಿದ ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿ ಪರಶು
ರಾಮನಾ ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯನವಂಶವಾ
ಭೂಮಿಯಲಿ ಹತಮಾಡಿ ಹೋದನೀಜಗವರಿಯೆ
ಶ್ರೀ ಮಹಾಶಿವನಂಘ್ರಿವಿಡಿ ಬಲ್ಲೊಡೆ. ॥೧೫॥

ಇಂತಖಿಳಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳು ಸರ್ವಜೀವರನು
ಪಂತದಲಿ ಕೊಂದಲದು ತಿಂಬ ವಿಧಿಯಾ
ಸಂತತಂ ಶರಣ ಜನರಂತರಂಗದೊಳಿರ್ಪ
ಶಾಂತಮಲ್ಲನ ಪಾದವಿಡಿ ಬಲ್ಲೊಡೆ. ॥೧೬॥ ॥೫೨॥

೨೮೫

ಹೋಗುತಿದೆ ಹೊತ್ತು ಬರಿದೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ
ಶ್ರೀಗುರುವೆ ಶಿವಶಿವ ಎನಲರಿಯದೆ ॥ಪಲ್ಲ॥

ನರನ ನಾನೂರಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೋಟಿ
ವರುಷವೊಂದೆ ದಿವಸ ಬ್ರಹ್ಮಗೆ
ಪರಿಕಿಸಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ ಸಹಸ್ರದಿಂದ
ನರಕಗತಿಯೊಳಿರ್ದು ಮರಳಿ ಧರೆಗೆ ಬಂದು.ಟ ॥೧॥

ಒಂದೊಂದಕಿಪ್ಪತ್ತು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಲಕ್ಷ
ವೆಂದೆನಿಸುವ ಅಂಡಜ ಸ್ವೇದಜ
ರಿಂದ ಜರಾಯಜ ಉದ್ಭಿಜ
ವೆಂದೆಂಬರಿಂದ ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋನಿಯಲಿ ಹುಟ್ಟಿ. ॥೨॥

ಮಾಸವೊಂಬತ್ತು ಮಾತೆಯ ಗರ್ಭವ ಕಾಯ್ದು
ಹೇಸದೆ ವುಂಡು ತೀರಿಸಿ ಬಳಿಕಾ
ದೂಸ್ಯವು ಕಳೆಯದೆ ಹುಟ್ಟಿ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ತನ್ನ
ಗಾಸಿಯನರಿಯದೆ ಗರ್ವದಿ ಮದಸೊಕ್ಕಿ ॥೩॥

ಪೇಳುವದರಿದು ಜೀವನವುಂಡ ಮೊಲೆ
ವಾಲು ಸಮುದ್ರವೆ ಮಿಗಿಲೆನುತಾ
ಹೋಲಿಸಬಾರದು ಪರಿದೆಂಬ ದುರ್ಭಾವದೊಳ
ಗಾಳುತ ಮುಳುಗುತವೆಂತಕ್ಕೆ ನರನಾಗಿ. ॥೪॥

ಕೆಲಹೊತ್ತು ಚದುರಂಗ ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಜೂಜು
ಕೆಲಹೊತ್ತು ಆಲಸ್ಯ ನಿದ್ರೆಯಿಂದಾ
ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕಾಕು ಪೋಕರ ಕಾಡು ಕಥೆಯಿಂದ
ಕೆಲಹೊತ್ತು ಪರನಿಂದ್ಯ ಪರರ ವಾರ್ತೆಗಳಿಂದಾ. ॥೫॥

ಮೆದೆಯ ಸುಟ್ಟರಳಮೆಲ್ವೆನುಯೆಂಬ ಮರುಳಂತೆ
ಸುಧೆಯನೊಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯಂಬಿಲಕೆ
ಹದಿದು ಕುದಿವವರಂತೆ ತತ್ವಸುಖವನು ಬಿಟ್ಟು
ಉದುಮದವೆಂಬ ಮಾಯ ಮೋಹಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ. ॥೬॥

ಕಾಲನ ಕಡೆತನಕ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸ
ವೇಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಿನ ಬಂಜೆಯಾಗಿ
ಜಾಳಿಸಿ ಹೋಗುತಲಿದೆಯೊಂದ ಎನಗೆ ನೀ
ಹೇಳಯ್ಯ ಕರುಣಿ ಕೃಪಾಳು ಶಂಕರಲಿಂಗವೆ ॥೭॥ ॥೫೩॥

೨೮೬

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಕಂಗೆಡಿಸಿ ಕಾಡುತಿದೆ ಸಂಸಾರ ಹಲಬರಿಗೆ
ಹಂಗಿಗನ ಮಾಡುತಿದೇನಯ್ಯೋ ಕರುಣಿ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಜೀವ ಪಶು ನಾನು ಪಶುಪತಿ ನೀನು ಕಟ್ಟಿದ
ಹಾವಡಿಗ ಸಂಸಾರ ಪಾಶದಲ್ಲಿ

ನೋವಿಗಾರದೆ ಶಿವಶಿವ ತ್ರಾಹಿಯೆಂಬೆ ದ
ಯಾವನಿಧಿಯೆಂಬೆಯೆನುತಿದೇನಯ್ಯೋ ಕರುಣಿ. ॥೧॥

ನೀನೆನ್ನ ಕೊರಳ ಕಣ್ಣಿಯ ಬಂದು ಬಿಡುವನಕ
ನಾನಾ ವಿಕಾರ ಬಂಧನಕೆ ಸಿಲುಕಿ
ದೂನಿಸುತ್ತೆ ದುಃಖಬಡುತಿದೇನಯ್ಯೋ
ಎನ್ನ ಹಾನಿ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಕರ್ತರಾರು ಹೇಳಾ? ॥೨॥

ಕೇಳಯ್ಯ ಇಂದಲ್ಲದೊಡೆ ನಾಳೆ ಬಿಡಿಸಿಹನು
ನಾಳೆಯಲ್ಲದೊಡೆ ನಾಡದಿಂದ ಬಂದು
ಶೂಲಿ ಬಿಡಿಸಿಹನೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೆವೈಯ್ಯುದ್ಗದ
ಬೇಳುವೆಯ ಬಿಡಿಸುವರ ಕಾಣೆನಯ್ಯೋ. ॥೩॥

ನೀರಮೇಲಣ ಹಾವಸೆಯ ತೆರದಿ ಬಂದು ಬಂ
ದೋರಂತೆ ಕವಿವುತಿದೆ ಮನಕೆ ಮರವೆ
ಆರೊಡನೆ ಮುದ್ದಿಸುವೆ ಆರೊಡನೆ ದುಃಖಿಸುವೆ
ಆರಿಗುಸುರುವೆ ಆರ ಮರೆವೊಗುವೆನೊ? ॥೪॥

ಅಕಟ ತುಪ್ಪವಕ್ಕು ಬಾಯಿ ಬೆಂದಂತೆ
ಕಕ್ಕುಲತೆಗೊಂಡು ಹೆರರೊಡನೆಯೆನ್ನಾ
ದುಃಖವನೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಗುವರಲ್ಲದೆ ತಾಮ
ಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವುಷಧಿಯ ಮಾಡರಯ್ಯೋ. ॥೫॥

ನಾ ಬಿಟ್ಟೆನೊಲ್ಲೆನೆಂದರೆ ತನುವನೆಡೆಗೊಂಡು
ತಾ ಬಿಡವು ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆ ನಿದ್ರೆ
ನೀ ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಬಿಡುವುದೈಸೆ ಮಿಕ್ಕಂ
ದೀ ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ ಸಂಸಾರವಯ್ಯೋ. ॥೬॥

ಅಳಲದಿರು ಕಂದ ನೀ ಬಳಲಿ ಬಾಯಾರದಿರು
ಕಳವಳಿಸದಿರು ಚಿಂತಿಸದಿರು ನಿನ್ನನು
ಸಲಹುವೆನು ಸಹವಾಗಿ ಬಹ ನಂಬುದೆನ್ನ
ಕುಲಗುರು ಮಹಾದಾನಿ ಶಂಕರಲಿಂಗವೆ. ॥೭॥ ॥೫೪॥

೨೮೭

ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣ

ಶಂಕರಾ ನೋಡಿ ನೀನೆನ್ನ ಪರಿಭವದ ಬಾಧೆಯನು
ಕೃಪೆಮಾಡು ಬೇಗದೊಳಭಯವಿತ್ತು ॥ಪಲ್ಲ॥

ಶಂಕರಾ, ಮಾಯಕರ್ಮದ ಬಾಧೆ ಕಾಮಕರಣದ ಬಾಧೆ
ವಾಯುವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯದ ಬಾಧೆ
ಶಂಕರಾ ಹೇಯವಹ ಜನನ ಮರಣದ ಬಾಧೆ
ತಾಪಸಮುದಾಯದೊಲು ಬಾಧೆ ಘನವೆನಗೆ. ॥೧॥

ಶಂಕರಾ, ಹಸಿವು ತೃಷೆಗಳ ಬಾಧೆ ವ್ಯಸನವೇಳರ ಬಾಧೆ
ದೆಸೆಗೆಡಿಸುವರಿಕುಲದ ಬಾಧೆ
ಶಂಕರಾ ಕುಸುಮಬಾಣನ ಬಾಧೆ ಮದಸೊಕ್ಕ
ಮೋಹ ರತಿವಿಸರದೊಲು ಬಾಧೆ ಬಲುಹೀನಗೆ. ॥೨॥

ಶಂಕರಾ, ಬೇರೆ ಬೇರಿಂತು ಮೈದೋರಿ ಕಾಡುವ ಬಾಧೆ
ನೂರು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿಯುಂಟು
ಶಂಕರಾ ಮೀರಲರಿದವನೆನಗೆ ನೀನೆ ತೊಲಗಿಸಿ
ಸುಖದ ಸೂರೆಗೊಡು ಗುರುಶಂಭುಲಿಂಗಾ. ॥೩॥ ॥೫೫॥

೨೮೮

ಉಣ್ಣೆ ಕೆಚ್ಚಲ ಹತ್ತಿದರೇನು ಕ್ಷೀರವವಕುಂಟೆ?
ತಗುಣಿ ತನುವ ಹತ್ತಿದರೇನು
ಅಂಗನೆಯರ ಸುರತದ ಸುಖವ ಬಲ್ಲುದೆ?
ಗಿಳಿವೋದಿದರೇನು ಲಿಂಗವೇದಿಯಪ್ಪುದೆ?
ಹೇಸರಯೇಸುದೊಡ್ಡನಾದರೇನು ತೇಜಿಯಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ತತ್ವದ ಮಾತು ಅಂಗಸಂಗಿಗಳಿಗೇಕೆ?
ಭರ್ಗನ ಸಂಗ ಭವಿಗೇಕೆ?
ಪಚ್ಚೆಯ ಪವಳದ ಗುಡಿಯು ಗುಡಾರವೇಕೆ ಗೂಗಿಗೆ?
ಗೌಡನ ಮನೆಯ ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಬಲ್ಲಿಹದನಾಣೆ ಯಾಕೆ?
ಕಿರುಕುಳದೈವಕ್ಕೆರಗಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿವ ದುರಾಚಾರಿಗಳಿಗೆ
ಶಿವಾಚಾರವಳವಡುವುದೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೫೬॥

೨೯೯

ಶೈವರು ಕಟ್ಟಿದ ಗುಡಿಯ ಹೊಗಲೇಕೆ?
ಶೈವರು ನಟ್ಟ ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸಲೇಕೆ?
ಅದಕ್ಕೆ ಉಪವಾಸವ ಮಾಡಲೇಕೆ?
ನಟ್ಟಿರ್ದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ನೀಡಿ ಕೆಡದರೆ
ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಕಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟವ ನೋಡಿರೆ?
ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಕಲ್ಲ ಕಳೆದಿಟ್ಟು
ನೆಟ್ಟಿರ್ದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ನಮಿಸಿರಾ ಭ್ರಷ್ಟರುಗಳಿರಾ.
ತನ್ನ ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಕೊಡಲರಿಯದೆಂದು
ನೆಟ್ಟಿರ್ದ ಲಿಂಗ ಕೊಟ್ಟೀತೆಂಬ ಖೊಟ್ಟಿಗಳ ನೋಡಿ
ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾದಂತೆ ನಗುತಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಕಟ್ಟಿರ್ದುದು ಕಲ್ಲು,
ನೆಟ್ಟಿರ್ದುದು ಕಲ್ಲು. ಅದೇಕೆನೆ?
ಏಕಲಿಂಗ ನಿಷ್ಠಾಚಾರವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಗೆ ಈ ಪಾಶಾಣದ ಹಂಗುಂಟೆ?
ಆತ್ಮನೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಅನುಭಾವಲಿಂಗವ
ಶ್ರೀಗುರು ತಂದು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದನಾಗಿ
ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣವಿದೆಂದರಿದು ಆರಾಧಿಸಿ
ಸುಖಿಯಾಗಿರ್ದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೫೭॥

೨೯೦

ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ಗುರುಕೊಟ್ಟ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು ಒಪ್ಪವಿಸಿದ ಮಾತ ಮರದಿರಲ್ಲಾ!
ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮವಂ ಮಾಡುವದು
ಆವ ಸದಾಚಾರವಯ್ಯ?
ತನ್ನ ಲಿಂಗವಿದ್ದಂತೆ ಅನ್ಯಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ
ದರುಶನವ ಮಾಡುವ ಪಾತಕರ
ಅಚ್ಚ ಶರಣರೆಂತೆಂಬೆನಯ್ಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೫೮॥

೨೯೧

ಪತಿವ್ರತೆಯಾದರೆ ಪರಪುರುಷರ ಸಂಗವೇಕೆ?
ಲಿಂಗಸಂಗಿಯಾದರೆ ಅನಂಗಸಂಗವೇಕೆ?

ಈ ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಹಿಂದೆ ಹರಿವ ಚಾಂಡಾಲಗಿತ್ತಿಯಂತೆ
ಒಬ್ಬನ ಕೈವಿಡಿದು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಸನ್ನೆಯ ಮಾಡುವ ಬೋಸರಗಿತ್ತಿಯಂತೆ.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿದ್ದಂತೆ ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹರಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಹೊಂಡಲೇಕೆ?
ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ ಜೀವಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಕೈಯ್ಯಾನಲೇಕೆ?
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ,
ಇಂತಪ್ಪ ಪಾತಕರ ಎನಗೆ ತೋರದಿರಯ್ಯ. ॥೫೯॥

೨೯೨

ಪೃಥ್ವಿ ಜಡನೆಂದರಿದವಂಗೆ ಸ್ಥಾವರಂಗಳಿಗೆರಗಲೇಕಯ್ಯ?
ಅಪ್ಪು ಜಡನೆಂದರಿದವಂಗೆ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಂಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವೇಕಯ್ಯ?
ತೇಜ ಜಡನೆಂದರಿದವಂಗೆ ಹೋಮ ಸಮಾಧಿಗಳ ಮಾಡಲೇಕಯ್ಯ?
ವಾಯು ಜಡನೆಂದರಿದವಂಗೆ ನೇಮ ನಿತ್ಯಂಗಳೇಕಯ್ಯ?
ಆಕಾಶ ಜಡನೆಂದರಿದವಂಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮೌನಂಗಳ ಹಿಡಿಯಲೇತಕಯ್ಯ?
ಇನಿತಿನಿತು ಜಡನೆಂದರಿದವಂಗೆ
ಸರ್ವಸಂಕಲ್ಪವೇಕೆ ಹೇಳಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೬೦॥

೨೯೩

ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿ ಶಿವನೆಂಬ ಪಾತಕವ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಪೃಥ್ವಿಯಂತೆ ಕಠಿಣವುಳ್ಳಾತನೆ?
ಅಪ್ಪುವಿನಂತೆ ಓಟ ಭರತವುಳ್ಳಾತನೆ?
ತೇಜದಂತೆ ತೃಣಕಾಷ್ಠವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಂದುವಾತನೆ?
ವಾಯುವಿನಂತೆ ಚಲನೆಯುಳ್ಳಾತನೆ?
ಆಕಾಶದಂತೆ ಬಚ್ಚಬರಿಯ ಬಯಲಾದಾತನೆ?
ಸೋಮ ಸೂರ್ಯರಂತೆ ದಿವರಾತ್ರೆಯ ನಡಸುವಾತನೆ?
ಜೀವಾತ್ಮನಂತೆ ಜನನ ಮರಣವುಳ್ಳಾತನೆ?
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನೀ ನಿನ್ನಂತೆ
ಇವರೆಲ್ಲರು ನೀನಿರಿಸಿದಂತೆ. ॥೬೧॥

೨೯೪

ಸರ್ವವು ಶಿವನಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವವೆಂದಡೆ
ಆ ಉದ್ಭವಿಸುವವೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೆ?
ಸಕಲ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತುವ ಒಕ್ಕಲಿಗನೆಂದಡೆ
ಆ ಬೆಳೆ ತಾನೊಕ್ಕಲಿಗನೆ?

ಮಡಕೆಯ ಕುಂಬಾರ ಮಾಡುವನೆಂದಡೆ
ಆ ಮಡಕೆ ತಾ ಕುಂಬಾರನೆ?
ಕಬ್ಬುನವ ಕಮ್ಮಾರಮಾಡುವನೆಂದಡೆ
ಆ ಕಬ್ಬುನ ತಾ ಕಮ್ಮಾರನೆ?
ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿನ ಸಚರಾಚರವ ರಚಿಸುವನೆಂದಡೆ
ಆ ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೆ?
ಹಾಂಗಾದಡೆ ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣಂಗಳೇಕಾದವು?
ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ, ಭವಿ-ಭಕ್ತರೆಂದೇಕಾದವು?
ಇದು ಕಾರಣ ಸದಾಚಾರ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಪ್ಪ
ಅಂತಲ್ಲದೆ ಸರ್ವವು ಶಿವನೆಂದಡೆ
ಅಘೋರನರಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬೭॥

೨೯೫

'ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವ'ನೆಂಬ ಬಾಲಭಾಷೆಯ ಕೇಳಲಾಗದು.
'ಶಿವ ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ' ಶಿವನಾದಡೆ ಜೀವಂಗಳಿಗೆ ಮರಣವೇಕೊ?
'ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವ' ನಾದಡೆ
ಜನನ ಸ್ಥಿತಿ ಮರಣ ರುಜೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನವೇಕೊ?
'ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವ' ನಾದಡೆ
ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಪ್ರಳಯಕಾಲ ಕಲ್ಪಿತನೆ ಶಿವನು?
ಇದು ಕಾರಣ, 'ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವ' ನಲ್ಲಂ
ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಳಯರಹಿತನು.
ಸದ್ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಪ್ಪನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯು ಇಲ್ಲ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬೮॥

೨೯೬

ಸರ್ವಗತ ಶಿವನೆಂಬುದೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲ.
ಶಿವಶಿವ ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ ಜನಂಗಳನೇನೆಂಬೆ?
ಸರ್ವವೆಲ್ಲ ಶಿವನೆಂದಡೆ
ಹಿಂದಣಯುಗ ಪ್ರಳಯಂಗಳೇಕಾದವು?
ಸರ್ವವೆಲ್ಲವು ಶಿವನಾದಡೆ
ಚೌರಾಸಿ ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಸಿಗಳೇಕಾದವು?
ಸೂತ್ರಧಾರಿ ನರರೊಳಗಾಗಿ ಯಂತ್ರವನಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ
ಹೊರಗಾಗಿದ್ದಾಡಿಸುವನಲ್ಲದೆ

ತಾನೊಳಗಿದ್ದಾಡುವನೆ?
ಆ ಹಾಂಗೆ ಶಿವನು ತನ್ನಾಧೀನವಾಗಿಪ್ಪ
ತ್ರಿಜಗಂಗಳ ತಾನು ಯಂತ್ರವಾಹಕನಾಗಿ
ಆಡಿಸುವನಲ್ಲದೆ ತಾನಾಡುವನೆ?
ಸರ್ವ ಯಂತ್ರವು ತಾನಾದಡೆ
ಸಕಲ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಲೇಕೊ?
ಇದು ಕಾರಣ, ಸರ್ವವು ಶಿವನೆನಲಾಗದು.
ಸದಾಚಾರ ಸನ್ನಿಹಿತ ಸದ್ಭಕ್ತಲಿಂಗ ಜಂಗಮದೊಳಗಿರ್ಪನಲ್ಲದೆ
ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ||೬೪||

೨೯೭

'ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋಮಹಿಯಾನ್' ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ಹುಸಿ.
ಲಿಂಗವಿದ್ದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯವುಂಟೆ?
ಭಕ್ತನ ಭಾವದಲ್ಲಿಪ್ಪನಲ್ಲದೆ
ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯು ಇಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ||೬೫||

೨೯೮

ವಂದಿಸಿ ನಿಂದಿಸುವ ಹಂದಿಯ ಮನೆಯ ಕೂಳು
ಹಂದಿಯ ಬಾಯ ತುತ್ತ ನಾಯಿ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು
ತಿಂದಂತೆ ಆಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ, ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ತನ್ನೊಡಲುಪಾಧಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಂದಿಸಿದ್ದುದನರಿಯದೆ
ಭಕ್ತನೆಂದು ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡವವರನೊಲ್ಲೆ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ||೬೬||

೨೯೯

ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡದರು ನಡೆಯಲಿ
ಅದಕ್ಕೇನು ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ತಥ್ಯಮಿಥ್ಯ ಸಲುವುದೆ? ಸಲ್ಲದೆಂದುದಾಗಿ.
ಆಧಿ ವ್ಯಾಧಿ ಸುಖ ದುಃಖ ಭಯ ಮೋಹ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ
ಇಹ ಪರವೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯ ಹೊದ್ದದೆ
ಆಚಾರ ಅನಾಚಾರವೆಂಬುದನರಿಯದಿದ್ದರೆ
ಜಲದೊಳಗಣ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ವಿಶ್ವಪ್ರಪಂಚ ಹೊದ್ದಿಯು ಹೊದ್ದದೆ ಬೆರಸಿಯೂ ಬೆರಸದೆ,
ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಕನಾಗಿರಬಲ್ಲರೆ

ಆತಂಗೆ ಸಲುವುದೀಮತ.
ಆಚಾರದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣೆಯುಂಟೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ? ॥೬೭॥

೩೦೦

ಗುರುಕರಜಾತನಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಲಿಂಗಾಂಗಿಯಾಗಿ ಭವಿಸಂಗಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಭಸ್ಮಾಂಗಿಯಾಗಿ ಪುಣುಗು ಕಸ್ತೂರಿ ಮೊದಲಾದ
ನಿಷೇಧ ಪರಿಮಳಲೇಪನಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ರುದ್ರಾಕ್ಷೆ ಧಾರಕನಾಗಿ, ನವರತ್ನ ಖಚಿತಾಭರಣ ಮೊದಲಾದವಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಷಡಕ್ಷರಿಮಂತ್ರಯುಕ್ತನಾಗಿ,
ಅನ್ಯಮಂತ್ರಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಸರ್ವಾಂಗ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಅಸಂಸ್ಕಾರಿಗಳು ಮಾಡಿದ
ಕ್ರಮುಖ ಚೂರ್ಣ ಗುಡ ತಂಡುಲ ಅರಿಶಿನ
ತಿಲರಸ ಮೃದ್ಘಟ ಹುರಿಗಡಲೆ
ಮೊದಲಾದ ಪಾಕ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು,
ವೀರಶೈವ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧವೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಹಿಷಿಯ ಕ್ಷೀರ
ಲಿಂಗಾಂಕಿತ ರಹಿತ ಗೋಕ್ಷೀರ ದಧೀ ತಕ್ರ ನವನೀತ ಘೃತ
ಕಮಕ್ಷಘೃತ ಮೊದಲಾದ ನಿಷೇಧ ದ್ರವ್ಯಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಭವಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಂದಮೂಲ ಪರ್ಣ ಕುಸುಮ ಫಳ
ಮೊದಲಾದ ಪಚ್ಚೆ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಅಬ್ಧಿ ನದಿ ತಟಾಕ ಕೂಪ ಮೊದಲಾದ ಬಹು ಜಲಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಕೈಕರಣದಿಂದಾದ ಉದಯ ಭಾಸ್ಕರ ಮಲಹಕ
ಚೂಡಲೆನಿಪನ್ನೆಮೆಂಬ ಕರ್ಪೂರಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಚರ್ಮ ತಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಇಂಗು ಕುಂಕುಮದ ಹೂವನು ಬಿಟ್ಟು,
ಕುಟಿಲದಿಂದ ಕಯಿಗಲಸಿದ ಮೆಣಸು
ಮೆಂಥೆಯ ಯಾಲಕ್ಕಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಸುಣ್ಣದ ನೀರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದುಚ್ಚರಿಸಿದ ಶುಂಠಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಗುಳ್ಳಿಯ ಸುಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಹಿಪ್ಪಲಿಯನು
ಕುರಿಯ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಲವಂಗದ ಕಡ್ಡಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಸಮುದ್ರದ ಲವಣ, ಡೋಣಿಯ ಉಪ್ಪು,
ಅಟ್ಟುಪ್ಪಂ ಪೆಟ್ಟುಪ್ಪು ಬಳೆಉಪ್ಪು ಮೊದಲಾದವಂ ಬಿಟ್ಟು,
ವಿದಳ ದ್ರವ್ಯಂಗಳ ಸೋದಿಸಿಕೊಂಬುದು.

ಕುರುಹಾದರೆ ಬೇಳೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಬುದು.
ತೈಲವ ತೆಗದು ಧೂಪವ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳದಿಹುದು.
ಬಳಸಿದ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು ಅಸಿಯ ಕಲ್ಲು ಒರಳ ಕಲ್ಲು
ಮೊದಲಾದವ ಮುಳ್ಳ ಹೊಯ್ದು ತೆಗದುಕೊಂಬುದು.
ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೊಳದುಕೊಳಬಾರದು.
ರಾಗಿಯ ಕಲ್ಲ ತೊಳದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ
ಅವರಗ್ಫವಣಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳದುಕೊಡುವುದು.
ತನ್ನಾಯತವಲ್ಲದೆ ಸುಟ್ಟ ಸುಣ್ಣದ ಹರಳ ಬಿಡುವುದು.
ತಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ದ್ರವ್ಯಂಗಳ ತೊಳದುಕೊಳ್ಳದಿಹುದು.
ಭವಿತೊಳದ ಸೀರಿಯಗಂಜಿಯ ತೆಗದು
ಭವಿಗೆ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವ ನಾಯಿಂದನ ಬಿಡುವುದು.
ವ್ಯಾಧಿಯ ಕುರಿತು ಅನ್ಯವುಷಧಿಯ ಮಾಡದಿಹುದು.
ಅನ್ಯ ಮಂತ್ರವ ಬಿಡುವುದು.
ಜಾತಕರ್ಮ ವಿವಾಹಕರ್ಮ
ಮೃತ್ಯು ಕರ್ಮಂಗಳ ಲೌಕಿಕರ ಹಾಂಗೆ ಮಾಡಲಾಗದು.
ತಿಥಿ ವಾರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಶಿವರಾತ್ರೆಯ ದೀವಳಿಗೆ ಗೌರಿಯ ಹರಕೆ
ಇವು ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಾಚಾರಮಂ ಬಿಟ್ಟು,
ಸ್ಥಾವರ ಭಜನೆಯಂ ಬಿಡುವುದು.
ಭವಿ ಬೆರದಲ್ಲಿ ಆ ದ್ರವ್ಯವ ಬಿಡುವುದು.
ಭವಿಯು ಶುನಕನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಬಿದ್ದ
ಆಯತದ ದ್ರವ್ಯಂಗಳ ಬಿಡುವುದು.
ಅಕ್ಕಿ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಗೆ
ಮೇಲಗ್ಘಣಿಯನೀಡಿ ತೆಗದುಕೊಂಬುದು
ಪಶು ಕರು ಗೃಹ ಉಪಕರಣಂಗಳು ಮೊದಲಾದವಕ್ಕೆ
ಲಿಂಗಾಂಕಿತವ ಮಾಡುವದು.
ಇಂತಿವು ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಾದವಂ ಬಿಡುವುದು.
ಇದು ನಿಷೇಧ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಬಿಡುವ ಕ್ರಮ.
ಇನ್ನು ತಾನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಆಚರಿಸುವಲ್ಲಿ
ಆಯಾಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಯೋಗ್ಯವೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಅಡಕೆ ಬೆಲ್ಲ ಸುಣ್ಣ ಅರಿಸಿನ ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆ ಘೃತ ತೈಲ
ವಿದಳ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಂಗಳು ಆಯತದಲ್ಲಿ ಪಾಕ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಬೇಕು.
ಸುಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ತೆಗದು ಕೂಪೋದಕಮಂ ಬಳಸುವದು.

ತೊಗಲ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣ ಕಲಸದ ಲಿಂಗವಂತ ಕುಂಬಾರ ಮಾಡಿದ
ಭಾಂಡಮಂ ತಂದು ಆಯತದ ಅಗ್ನಿವಣಿಯ
ಮಿಶ್ರವಾದ ಗೋಮಯಮಂ ಲೇಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾಕಮಂ ಮಾಡಿ
ಲಿಂಗ ಮುದ್ರೆಯನಿಕ್ಕಿ ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಬುದು.
ಭಾಂಡ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಗೆ
ಸರ್ವಾಂಗ ಪಾವಡಮಂ ಕಟ್ಟುವದು.
ಲಿಂಗವಂತರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಆದರು
ಆ ಲಿಂಗವಂತರ ಕೇಳಿ ಆ ವಾರಿನೀರಧಿಕ ಅಡವಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹಸಿರು ಪದಾರ್ಥ ಪುಷ್ಪ ಮೊದಲಾದಮಂ ಭವಿಗಳು ಕಾಣದ ಹಾಂಗೆ
ಮುಟ್ಟದ ಹಾಂಗೆ ತೆಗದುಕೊಂಬುವದು.
ಪಚ್ಚೆ ಕರ್ಪುರವ ತೆಗದುಕೊಂಬುವದು.
ಹೇರಿನ ಮೆಣಸ ತೆಕ್ಕೊಂಬುವದು.
ಯಾಲಕ್ಕಿ ಮೆಂತೆಯ ಸಂತೆಯ ಮೆಣಸು ಹಿಪ್ಪಲಿ ಲವಂಗ
ಮೊದಲಾದಮಂ ವಿಚಾರಿಸಿ ತೆಗದುಕೊಂಬುವದು.
ಭತ್ತ ಒನಕೆ ಒರಳು ಮೋದಕುಂದಣಿಗೆರಸಿ ಮೊದಲಾದವಂ ಶೋಧಿಸಿ,
ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಯನಿಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟಿದಕ್ಕಿಯ ತೆಗದುಕೊಂಬುವದು.
ರಾಗಿಯ ಶೋಧಿಸಿ ಕುಮ್ಮಿ ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸಿ ತೆಕ್ಕೊಂಬುವದು.
ಸೈಂಧವ ಸಲುವದಂ ಮಟ್ಟಿಯ ರುಚಿ
ಮೃತ್ತಿಕೆಯ ರುಚಿಯ ಆಯತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಬುವದು.
ಭವಿಗೆ ಕೆಲಸವ ಮಾಡದ ಲಿಂಗವಂತ ನಾಯಿಂದನ
ಕೈ ಕೆಲಸವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬುವದು.
ಲಿಂಗವಂತ ತೊಳದ ಸೀರೆಯ ತೊಳೆಯದೆ ಹೊದೆವುದು.
ಒಡೆಯರು ಭಕ್ತರು ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹೊದವುದು.
ತಾಮ್ರವನಾಮ್ರದಿಂ ಬೆಳಗುವದು
ಕಂಚ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುವದು
ಉಳಿದ ಲೋಹಮಂ ತತ್ ಕ್ರಮದಿಂ ಬೆಳಗುವದು.
ಲಿಂಗವಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವರ ಧಾನ್ಯವಂ ಮಾಡುವದು.
ಲಿಂಗವಂತರು ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ
ಪದಾರ್ಥವ ತೆಗದುಕೊಂಬುವದು.
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಒಡೆಯರಂ ಕರದುಕೊಂಬುವದು.
ಅಚ್ಚ ಪ್ರಸಾದಿ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಉದಕ ಮಜ್ಜನದ
ಉದಕವ ಮಾಡುವದು.
ತನ್ನ ಸತಿಗೆಯು ಹೀಂಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಬುವದು.

ತಾನು ಪ್ರಸಾದವ ಕೈಕೊಂಬ ಭಕ್ತರ
ಮಠದಲ್ಲಿಯು ಸಮವೃತವಾದಲ್ಲಿ
ಈ ಕ್ರಮ ತಪ್ಪದೆ ನಡಸುವದು.
ಇಂತಿವರ ಸಂಶಯವಾದರೆ ಬಿಡುವುದು.
ಈ ವ್ರತಾಚಾರವನು ಭೂತಂಗಳು, ರಾಕ್ಷಸರು
ದೇವರ್ಕಳು, ಪ್ರಚ್ಛನ್ನರು ಅಷ್ಟಮಹಾಸಿದ್ಧಿಯವರು,
ಸೇರದ ಭವಿಗಳು, ಸ್ವಭಾವದ ಭವಿಗಳು
ತಾನರಿಯದ ಹಾಂಗೆ ಕಂಡರೆ ಸ್ವಭಾವ
ತಾ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.
ಪ್ರಮಾದವಶ ಸ್ವಭಾವ
ಇಂತಪ್ಪ ವ್ರತಾಚಾರವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಪ್ಪ ಮಾಹೇಶ್ವರನು
ನಿಜಗುರುಶಾಂತ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ತಾನೆ ನೋಡಾ. ॥೬೮॥

೩೦೧
ಮಡಕೆ ತುಂಬ ಪಾವಡವ ಕಟ್ಟುವರಲ್ಲದೆ
ಸರ್ವಾಂಗವನು ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಪಾವಡದಲ್ಲಿ
ಕಟ್ಟುವರನಾರನು ಕಾಣೆನಯ್ಯ.
ಮುಖ ತುಂಬಿ ಪಾವಡವ ಕಟ್ಟುವರು ಮೂಗು ಹೋದವರಂತೆ
ಭಾವ ತುಂಬಿ ನಿರ್ವಾಣವೆಂಬ ಪಾವಡ ಕಟ್ಟುವರನಾರನು ಕಾಣೆನಯ್ಯ.
ಅಂಗ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಾಗದೆ
ಮನ ಅರುಹಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಾಗದೆ
ಭಾವ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಾಗದೆ ಬರಿದೆ ಶೀಲವಂತರು
ಶೀಲವಂತರೆಂಬೆನಯ್ಯ.
ತನು ಮನ ಧನದ ಅವಗುಣವೆಂಬ ಭವಿಯ ಕಳೆಯದೆ
ಹೊರಗೆ ವ್ರತಿಗಳೆಂದರೆ ಆರು ಮೆಚ್ಚುವರಯ್ಯ.
ಹುಚ್ಚರಿರಾ ಸುಮ್ಮನಿರಿ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭು ಮೆಚ್ಚನು ಕಾಣಿರೊ. ॥೬೯॥

೩೦೨
ಶಿವನೆ ದೈವ, ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಕುಲಜ, ಷಡಕ್ಷರಿಯೆ ಮಂತ್ರ,
ಕೊಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ ಧರ್ಮ,
ಆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಬಂದುದನೊಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ ನೇಮ.
ಆಸೆಯಿಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ ತಪ, ರೋಷವಿಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ ಜಪ,

ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ ಭಕ್ತಿ,
ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ ಸಮಯಾಚಾರ,
ಇದು ಸತ್ಯ ಶಿವಬಲ್ಲ ಶಿವನಾಣೆ ಶಿವ ಶಿವಾ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೭೦॥

೩೦೩

ಶೀಲ ಶೀಲವೆಂದು ಗರ್ವಿಸಿಕೊಂಡು ನುಡಿವುತಿಪ್ಪರು.
ಶೀಲವಾವುದೆಂದರಿಯರು.
ಇದ್ದುದ ವಂಚನೆಯ ಮಾಡದಿಪ್ಪುದೇ ಶೀಲ.
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಡನ ಬೇಡದಿಪ್ಪುದೇ ಶೀಲ.
ಪರಧನ ಪರಸತಿಯರಿಗೆ ಅಳುಪದಿಪ್ಪುದೇ ಶೀಲ.
ಪರದೈವ ಪರಸಮಯಕ್ಕೆಳಸದಿಪ್ಪುದೇ ಶೀಲ.
ಗುರುನಿಂದೆ ಶಿವನಿಂದೆ ಜಂಗಮನಿಂದೆಯ ಕೇಳದಿಪ್ಪುದೇ ಶೀಲ.
ಕೂಡಲಚನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಬರವಿಂಗೆ ಮುಯ್ಯಾಂತು
ಪರಿಣಾಮಿಸಬಲ್ಲರೆ ಅದೇ ಅಚ್ಚ ಶೀಲ. ॥೭೧॥

೩೦೪

ಶೀಲ ಶೀಲವೆಂದೇನೊ? ಮಾಡಿದ ಮನೆ,
ಹೂಡಿದ ಒಲೆ, ಅಟ್ಟುಂಬ ಮಡಕೆ,
ಕಟ್ಟಿದ ಕೆರೆ, ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆ,
ಇಂತಿವಕ್ಕೆ ಶೀಲವಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಶೀಲವಿಲ್ಲ.
ಶೀಲವಂತನೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಲಿಂಗ ಬಂದು ಮನವನಿಂಬುಗೊಂಬುದೆ ಶೀಲ.
ಜಂಗಮ ಬಂದು ಧನವನಿಂಬುಗೊಂಬುದೆ ಶೀಲ.
ಪ್ರಸಾದ ಬಂದು ತನುವನಿಂಬುಗೊಂಬುದೆ ಶೀಲ.
ಇಂತಪ್ಪ ಶೀಲಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ
ಉಳಿದ ದುಃಶೀಲರ ಕಂಡರೆ
ಎನ್ನತ್ತ ತೋರದಿರು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೭೨॥

೩೦೫

ಶೀಲವಂತ ಶೀಲವಂತರೆಂಬರು; ನಾವಿದನರಿಯೆವಯ್ಯ.
ಅಂಗನೆಯರ ಅಧರಪಾನ ಉದರವ ಹೊಗುವನ್ನಕ್ಕ

ಶೀಲವೆಲ್ಲಿಯದೊ?[೧]
ಈಷಣತ್ರಯವೆಂಬ ಸೊಣಗ ಬೆಂಬತ್ತಿ
ಬರುತ್ತಿರಲು ಶೀಲವೆಲ್ಲಿಯದೋ?
ಚಿತ್ತದ ಕಳವಳವಳಿದು
ಮನವು ಮಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡುದೆ ಶೀಲ.
ಪರಮ ಪರಿಣಾಮ ನೆಲೆಗೊಂಡುದೆ ಸೀಮೆ
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಶೀಲವಂತರು ಅಪೂರ್ವ. ॥೭೩॥

೩೦೬

ಚಿಲುಮೆಯ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಕುಡಿದರೇನೊ?
ಜನ್ಮದ ಮೈಲಿಗೆಯ ಕಳೆಯದನ್ನಕ್ಕ.
ಕಾಡಗಟ್ಟಿಯ ನೀರಕುಡಿದರೇನೊ,
ತನ್ನ ಕಾಡುವ ಕರಣಾದಿ ಗುಣಂಗಳ ಕಳೆದುಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ.
ಉಳ್ಳಿ ನುಗ್ಗಿಯ ಬಿಟ್ಟರೇನೊ?
ಸಂಸಾರದ ಸೊಕ್ಕಿನ ಉಕ್ಕ ಮುರಿದು
ಮಾಯಾದುರ್ವಾಸನೆಯ ವಿಸರ್ಜಿಸದನ್ನಕ್ಕ.
ಸಪ್ಪೆಯನುಂಡರೇನೊ,
ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಪ್ಪುಗೆಯ ಬಿಡದನ್ನಕ್ಕ.
ಅದೇತರ ಶೀಲ, ಅದೇತರ ವ್ರತ ಮರುಳೆ.
ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಆಚಾರಲಿಂಗವಳವಟ್ಟು
ಮನದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರ್ವದುರ್ಭಾವ ಚರಿತ್ರ ಕೆಟ್ಟು
ಸತ್ಯ ಸದ್ಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಶೀಲಕ್ಕೆ
ನಮೋ ನಮೋಯೆಂಬೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೭೪॥

೩೦೭

ನದಿ ತಟಾಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕನ್ನವನಿಕ್ಕಿ ಉದಕವ ತಂದು
ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರವರೆಲ್ಲ ಸುಯಿಧಾನಿಗಳಪ್ಪರೆ, ಶೀಲವಂತರಪ್ಪರೆ? ಅಲ್ಲ.
ಅಶನವರತು ವ್ಯಸನ ನಿಂದು
ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿ,
ತನುಗುಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದಡೆ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅವರ ಶೀಲವಂತರೆಂಬೆ. ॥೭೫॥

---

* ೧+ಚಾಲರಾಳಿಯಲ್ಲದೆ(ಮೂ)

೩೦೮

ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನು ಮುದ್ರಾಧಾರಿಗಳಪ್ಪರಯ್ಯ.
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲ, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳಲ್ಲ,
ವೇಷಧಾರಿಗಳಪ್ಪರಯ್ಯ.
ನೋಡಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿ ಸಜ್ಜನ ಸಾರಾಯವಲ್ಲ
ಗೊಹೇಶ್ವರ ಮೆಚ್ಚನಯ್ಯ. ॥೭೬॥

೩೦೯

ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರದು ಫಲವ ಬೇಡುವರಯ್ಯ,
ತಮಗೆಲ್ಲಿಯದೊ ಆ ಫಲವು ಸಿತಾಳಕ್ಕಲ್ಲದೆ.
ಪತ್ರೆಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿ ಫಲವ ಬೇಡುವರಯ್ಯ,
ತಮಗೆಲ್ಲಿಯದೊ ಆ ಫಲವು ಗಿಡುಗಳಿಗಲ್ಲದೆ?
ನೈದಾನವನರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದದ ಫಲವ ಬೇಡುವರು
ತಮಗೆಲ್ಲಿಯದೊ ಆ ಫಲವು ಹದಿನೆಂಟು ಧಾನ್ಯಕ್ಕಲ್ಲದೆ.
ಲಿಂಗದೊಡವೆಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು
ಫಲವ ಬೇಡುವ ಸರ್ವ ಅನ್ಯಾಯಿಗಳನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೭೭॥

೩೧೦

ಹಾಲನೇಮವ ಹಿಡಿದಾತ ಬೆಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ.
ಕಡಲೆಯ ನೇಮವ ಹಿಡಿದಾತ ಕುದುರೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ.
ಅಗ್ಘವಣಿಯ ನೇಮವ ಹಿಡಿದಾತ ಕಪ್ಪೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ.
ಪುಷ್ಪದ ನೇಮವ ಹಿಡಿದಾತ ತುಂಬಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ.
ಇವು ಷಟ್ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಹೊರಗು.
ಭಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವರ ಕಂಡಡೆ ಮೆಚ್ಚ ಗೊಹೇಶ್ವರನು. ॥೭೮॥

೩೧೧

ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭದ ರಕ್ಷೆಯಿದ್ದು ಮನೆ ಬೆಂದಿತ್ತಯ್ಯ.
ಬಲಮುರಿಯ ಶಂಖವಿದ್ದು ಪದ ಹೋಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ಏಕಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಿದ್ದು ವಿಘ್ನವಾಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ಇವೆಲ್ಲವ ಸಾಧಿಸಹೋದರೆ ಏನು ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತ್ತು.
ನಾನು ನಿಜವ ಸಾಧಿಸಿ ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯ ಗುಹೇಶ್ವರ. ॥೭೯॥

೩೧೨

ನೂರನೋದಿ ನೂರ ಕೇಳಿದರೇನು?
ಆಸೆ ಹರಿಯದು ರೋಷ ಬಿಡದು.
ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರದು ಫಲವೇನು?
ಮಾತಿನಂತೆ ಮನವಿಲ್ಲದ
ಜಾತಿಡೊಂಬರ ನೋಡಿ ನಗುವ
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನು. ॥೮೦॥

೩೧೩

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಣ ಅಚಲ ಪೀಠದೊಳಗಿರ್ದವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗವೆ? ಅಲ್ಲ.
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಯಿಲ್ಲಾಗಿ
ಜಾಯತೇಯೆಂದು ಜಂಘೆಯನಿಕ್ಕಿ ಚರಿಸುವರೆಲ್ಲ ಜಂಗಮವೆ? ಅಲ್ಲ.
ಅಚಾರ ಜ್ಞಾನ ಸಮತೆ ಸೈರಣೆ ಶಾಂತಿ ನಿರಾಸತ್ವವಿಲ್ಲಾಗಿ
ವೇಷಧಾರಿಗಳು ಉಪಜೀವಿಗಳು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ
ಆಸೆಯ ಹರಿದು ನಿರಾಸಕರಾದ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ
ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು. ॥೮೧॥

೩೧೪

ಮನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಜ್ಞಾನವಳವಟ್ಟು
ಮನ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಮನ ನಿರ್ದೇಶವಾಗಿ ದೇಶಾಂತ್ರಿಯಾಗದೇ,
ಮನ ವಿಕಳನಾಗಿ ಹೊರಹೊಂಟಡೆ ಅದು
ಹೇಸಾಂತ್ರವಲ್ಲದೆ ದೇಶಾಂತ್ರವಲ್ಲ.
ತನ್ನ ದೇಹದ ಪ್ರಕೃತಿವಿಡಿದು ಕಂಡವರ ಕಾಡಿ
ನಿಂದ ನಿಂದವರ ಬೇಡಿ ಜಾತಿಯೆನ್ನದೆ
ಅಜಾತಿಯೆನ್ನದೆ ತಿರಿದುಂಡು ಲಾಂಛನವ ಹೊತ್ತು
ಲಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟು ಬೇಡಿ ತಿರುಗುವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು
ಅವರು ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ದುಃಕೃತ್ಯ ಕರ್ಮದ ಫಲವಯ್ಯ.
ಅಂತಾಗದೆ ನಿಷ್ಕಲಪರವೆ ಜಂಗಮವೆಂದರಿದು
ಮನ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ

ನಿಂದು ಸುಳಿದು ಸೂತಕಿಯಲ್ಲದೆ ನಿಂದು
ಬದ್ಧಕನಲ್ಲದೆ ಇರಬಲ್ಲಡೆ ದೇಶಾಂತ್ರಿಗಳು.
ಅವರು ನಿಜವಾಸಿಗಳು ನಿರ್ಮಲ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರು,
ಅವರಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೮೨॥

೩೧೫

ನಾಣು ಮರೆಯ ನಾಚಿಕೆ ಒಂದು ನೂಲಮರೆಯಲಡಗಿತ್ತು.
ಬಲ್ಲೆನೆಂಬ ಅರುಹಿರಿಯರೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮರುಳಾದರು.
ನೂಲ ಮಾರಿ ಹತ್ತಿಯ ಬಿಲಿಯ ಹೋದರೆ
ಅದು ಅತ್ತಲೆ ಹೋಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೮೩॥

೩೧೬

ಕಳಬಂದ ಕಳ್ಳ ಬೆಳ್ಳನ ಕಾಲ್ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ
ಮರದು ನಿದ್ರೆಗೈದೆಚ್ಚತ್ತು ಮನೆಯವನೆಂದರೆ ಮಚ್ಚುವರೆ ಅಯ್ಯ?
ಅರಿವ ಮನ ಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಪಾಶಂಡಿಗಳಪ್ಪ ವೇಷಧಾರಿಗಳು
ವೇಷ ಜಂಗಮವಲ್ಲದೆ ಜ್ಞಾನ ಜಂಗಮವಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಂಥೆಯಿಲ್ಲ, ಕರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಪರವಿಲ್ಲ,
ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮ ಘುಂಟಿಕೆಯಿಲ್ಲ,
ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲವಿಲ್ಲ, ಶಿರದಲ್ಲಿ ಜಟಾಬಂಧವಿಲ್ಲ.
ಇಂತಿವರೆಲ್ಲ ರುದ್ರನ ವೇಷವ ಹೊತ್ತು
ಗ್ರಾಸಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವರೆಲ್ಲ ಜಂಗಮವೆ? ಅಲ್ಲ.
ಮನದಾಸೆಯ ಬಿಟ್ಟು ರೋಷವ ಕಿತ್ತು
ಮಹದಾಶ್ರಿತನಾಗಿ ತಾನೆಂಬುದ ತಾನರಿದು
ನಾನು ನೀನೆಂಬ ಉಭಯವಳಿದು
ತಾನು ತಾನಾದ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೮೪॥

೩೧೭

ಆ ಪರವನರಿದುದೆ ಕಪ್ಪರ,
ತ್ರಿವಿಧವ ಮುರಿದುದೆ ದಂಡ,
ಸರ್ವವ ಕೇಳಿಯು ಕೇಳದಿಪ್ಪುದೆ ಕುಂಡಲ,

ರುದ್ರನ ಪಾಶವ ಕಿತ್ತು ಘಟ್ಟಿಗೊಂಡುದೆ ಜಡೆ,
ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ಸುಜ್ಞಾನ ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಅಪರಜ್ಞಾನ
ಇಂತೀ ಪಂಚಮ ಜ್ಞಾನ ಒಂದಮಾಡಿ
ಬ್ರಹ್ಮಲಿಖಿತವ ತೊಡದಂತೆ ಧರಿಸುವದೆ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ.
ಇಂತೀ ನಿರಾಲಂಬ ವೇಷಮಂ ಧರಿಸಿ ಭಕ್ತನೆಂಬ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಸಕಲ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನಳಿದು
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತ ಕಳೆದುಳಿಯಬಲ್ಲರೆ
ಆತನೆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೮೫॥

೩೧೮

ಕಾಲಾರಿಯಂತೆ ದೇಶವ ತಿರುಗಲೇಕೆ?
ಪರಸಮಯದ ಜೈನನಂತೆ ನಿಂದಿಸಲೇಕೆ?
ಅರಿವುಳ್ಳವರ ಕಂಡು ಅಗಮ್ಯವ ನುಡಿಯಲೇಕೆ?
ಲಿಂಗವನಪ್ಪಿದ ನಿಜಮಹಿಮರ ಮಾತ ಕಲಿತು
ಮಂಡೆಯ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಈಶನ ವೇಷವ ತೊಟ್ಟು
ಗ್ರಾಸಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವ ವೇಷಧಾರಿಗಳ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೆಂದರೆ
ಅಘೋರ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಕಾಣಾ ಅಮುಗೇಶ್ವರ. ॥೮೬॥

೩೧೯

ತಲೆಯ ಬೋಳಿಸಬೇಡ, ತಿರಿದುಣ್ಣಬೇಡ,
ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ತಪಸು ಮಾಡಲು ಬೇಡ,
ಲಲನೆಯರ ನೋಡಿಹೆನೆಂಬ ಲಲ್ಲೆ ಬೇಡ
ಸುಲಭದೇವರದೇವ ಗುರುಬಸವೇಶನ
ನೆಲೆಯರಿದು ನಿಜದೊಳು ನಿಂದ ಶರಣಗೆ. ॥೮೭॥

೩೨೦

ದೇಶ ದೇಶವ ತಿರುಗಿ ಮಾತ ಕಲಿತು
ಮಂಡೆಯ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು
ಗ್ರಾಸಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವ ದಾಸಿವೇಸಿಯ ಮಕ್ಕಳ ವಿರಕ್ತರೆಂಬೆನೆ?
ತನುವಿನಲ್ಲಿಪ್ಪ ತಾಮಸವ ಕಳೆಯದೆ
ಕಾಬರ ಕಂಡು ವಿರಕ್ತರೆಂದರೆ
ಕುಂಬಿಯ ಪಾತಕ ತಪ್ಪದು ಕಾಣಾ ಅಮುಗೇಶ್ವರ. ॥೮೮॥

೩೨೧

ಶೀಲವಂತನಾದಡೆ ಜಾತಿಯ ಬಿಡಬೇಕು.
ಶಿವಜ್ಞಾನಿಯಾದಡೆ ಸಮಯವ ಬಿಡಬೇಕು.
ಹೀಂಗಲ್ಲದೆ ಜಗದಲ್ಲಿ ನಡವರ ಭ್ರಾಂತರ ಸುದ್ದಿಯಾಕೆ
ನಿಭ್ರಾಂತಂಗೆ ಅಮುಗೇಶ್ವರ. ॥೮೯॥

೩೨೨

ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂಗೆ ನೂಲಹಗ್ಗವೇತಕ್ಕೆ?
ಭೂಮಿಯ ಸೋಂಕದೆ ನಡವಂಗೆ ಧರಿತ್ರಿಯ ಹಂಗೇಕೆ?
ತನ್ನ ತಾನರಿದವಂಗೆ ಬಿನ್ನಾಣಿಗಳ ಮಾತೇಕೆ?
ಅಮುಗೇಶ್ವರಲಿಂಗವನರಿದ ಶರಣಂಗೆ
ಕಾವಿ ಕಾಶಾಂಬರವ ಹೊದ್ದು ತಿರುಗುವ ಕರ್ಮಿಗಳ ಹಂಗೇಕೆ? ॥೯೦॥

೩೨೩

ಹೆಣ್ಣ ಬಿಟ್ಟಡೇನು ಹೊನ್ನಾಸೆವುಳ್ಳನ್ನಬರ?
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಿರಿಯತನ ಸಲ್ಲದು.
ಹೊನ್ನ ಬಿಟ್ಟಡೇನು ಮಣ್ಣಿನಾಸೆವುಳ್ಳನ್ನಬರ?
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಿರಿಯತನ ಸಲ್ಲದು.
ಅವರೊಳಗೆ ಒಂದ ಹಿಡಿದಡೂ ಆ ತ್ರಿವಿಧವ ಹಿಡಿದವ.
ಆ ಮಾಯೆ ಒಂದ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದಿರದಾಗಿ.
ಅವನತಿಗಳೆದಲ್ಲದೆ ಭವನಾಸ್ತಿಯಾಗದು.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಮಲವ ಕಳೆದು ಸುಳಿವ
ನಿಜಸುಳುಹಿಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು. ॥೯೧॥

೩೨೪

ಮಾತಿನ ವೇದ, ನೀತಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಘಾತಕದ ಕಥೆಯ ಕಲಿವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟಾದರು ಉಂಟು.
ಅಜಾತನ ಒಲುಮೆ,
ನಿಶ್ಚಯವಾದ ವಾಸನೆಯ ಬುದ್ಧಿ,
ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ತ
ಸರ್ವರಿಗೆ ಹೇಸಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ನಡೆನುಡಿ
ಇಪ್ಪಿರಬೇಕೆಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೯೨॥

೩೨೫

ತನ್ನವರು ಅನ್ಯರಹರು,
ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣ ಹಿಡಿದು ಹೋರಲಾಗಿ.
ಆ ಮೂರ ಬಿಟ್ಟಡೆ ಅನ್ಯರು ತನ್ನವರಹರು.
ಅರಿದವಂಗೂ ಸರಿ ಜಗದೊಡಲಾದವಂಗೂ ಸರಿ.
ಆಸೆ ಒಂದೆ ಭೇದ ಉಭಯಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾಗು
ಐಘಟದೂರ ರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವನರಿವುದಕ್ಕೆ. ॥೯೩॥

೩೨೬

ಜಾತಿರತ್ನವ ಸುಟ್ಟಡೆ ಪ್ರಭೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವದಲ್ಲದೆ
ವಿಜಾತಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದಡೆ
ಹೊರೆಗಳೆದು ಪ್ರಭೆಯ ತೆರೆ ನಿಂದು
ತಾ ಜಜ್ಜರಿಯಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುತಿಪ್ಪುದು.
ನಡೆನುಡಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಂಗೆ ಆಗುಚೇಗೆ ಸೋಂಕಿದಲ್ಲಿ
ವಂದನೆ ನಿಂದನೆ ಬಂದಲ್ಲಿ
ತನುವಿನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸಂಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ಪೆರತೊಂದನರಿಯ.
ಆತ್ಮ ತೇಜಿಗೆ, ಅಹಂಕಾರಿಗೆ,
ದುರ್ವಿಕಾರವಿಷಯಾಂಗಿಗೆ
ಒಂದು ವ್ರತವ ಯತಿಯೆಂದು ಹಿಡಿದು
ಮತ್ತೊಂದು ವ್ರತವ ತ್ರಿವಿಧ ಮಲವೆಂದು ಬಿಟ್ಟು
ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಧಾತ್ರುವೀ ತನೆಂದಡೆ ಭಕ್ಷಿಸಿ
ತ್ರಿವಿಧವ ಹಿಡಿದು ಮತ್ತನಪ್ಪವಂಗೆ ವಿರಕ್ತಿಯೆತ್ತಣ ಸುದ್ದಿ?
ಇಂತೀ ಉಭಯಸ್ಥಲದ ಭೇದವನರಿದು ಆಚರಿಸಬೇಕು
ಸದ್ಯೋಜಾತಲಿಂಗವನರಿವುದಕ್ಕೆ. ॥೯೪॥

೩೨೭

ಲಿಂಗ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸರ್ವಗುಣಂಗಳ ಭೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾ ಕೊಂಬ ತೆರನಾವುದು.
ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಕಾರವೊ ಲಿಂಗದ ಸುಖವೊ?
ಹೊನ್ನ ಹಿಡಿವಲ್ಲಿ ತನ್ನಯ ಬಯಕೆಯೊ ಲಿಂಗದ ಭೋಗವೊ?
ಮಣ್ಣ ಹಿಡಿವಲ್ಲಿ ತನ್ನಯ ಬೆಳೆಯೊ ಲಿಂಗದ ಇರವೊ?
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧದ ಬಿಡುಮುಡಿಯನರಿತು

ಹೆಣ್ಣ ಬೆರಸಿದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವಿಷಯಸುಖ ತೋರಿ
ತನಗೆ ಅನ್ಯರ ಹಿಂಗಿ ನಿಂದ ನಿಜದೊಲುಮೆ ಲಿಂಗಸುಖ.
ಹೊನ್ನು ತನ್ನ ತಾ ಬಂದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿಹೆನೆಂಬುದನರಿಯದೆ
ಅದು ದೃಷ್ಟದಿಂದ ಬಂದುದು ತನ್ನಿಷ್ಟವೆಂಬುದನರಿದು ಇಪ್ಪಾತನೆ ನಿಸ್ಪೃಹ.
ಮಣ್ಣ ಅಡಿವಿಡಿದು ಹಿಡಿದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಿರುಗಳಂತೆ ಕಾದದೆ
ಅದು ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಇರಲಿಯೆಂಬುದು ಪರಮನಿರ್ವಾಣ.
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಮಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಮಲನಾಗಿ
ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದುದು ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯ ಅಂಗ.
ನಿರುತ ಸ್ವಯಾನುಭಾವಿಯ ಲಿಂಗಾಂಗಯೋಗ ಸಂಬಂಧ
ಶಂಭುವಿಗಿಂದಿತ್ತ ಸ್ವಯಂಭುವಿಗಿಂದತ್ತ ಅತಿ ಬಳ ನೋಡಾ
ಮಾತುಳಂಗ ಮಧುಕೇಶ್ವರನು. ॥೯೫॥

೩೨೮

ಅರುಹು ತಲೆದೋರಿತ್ತೆಂದು
ಗುರುಹಿರಿಯರ ಜರಿಯಲಾಗದಯ್ಯ.
ಗುರುವನು ಜರಿಯೆ, ಹಿರಿಯರನು ಜರಿಯೆ.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದೊಡೆ:
ಗುರುವೆ ಸದ್ರೂಪು, ಲಿಂಗವೆ ಚಿದ್ರೂಪು
ಜಂಗಮವೆ ಆನಂದಸ್ವರೂಪು.
ಈ ಮೂರು ಬರಿಯ ಅರಿವು ಸ್ವರೂಪು.
ಅವ ಜರಿಯಲುಂಟೆ? ನಡುವಣ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜರೆವುತಿಪ್ಪೆನಯ್ಯ.
ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜರಿದರೆ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಿಮಗೇಕೆ ದುಮ್ಮಾನವಯ್ಯ.
ಪ್ರಕೃತಿ ಏನು ನಿಮ್ಮ ಸೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿರಯ್ಯ?
ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಪರಮಾರ್ಥವನಲ್ಲಾಯೆಂಬ
ಪ್ರಪಂಚಿಗಳ ಮೆಚ್ಚನು
ಕಾಣಾ ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೯೬॥

೩೨೯

ನಿಜವ ಬಲ್ಲವಂಗೆ ಜಲನು ಸರಿ ನೆಲನು ಸರಿ,
ಅರಿದು ನುಡಿವಂಗೆ ಜಗವು ಸರಿ ಸಮಯವು ಸರಿ,
ಯಮಗಾ ಮಿಥ್ಯವಿಲ್ಲಾ, ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ. ॥೯೭॥

೩೩೦

ನೀರನೀಜುವನ ದೇಹ ಬಳಲುವದಲ್ಲದೆ
ನೀರು ಬಳಲುವದೆ?
ಸಮಯವು ನುಡಿದಡೆ
ಸಮಯಕ್ಕೆ ನೋವಲ್ಲದೆ
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಭಾವವಿಲ್ಲ
ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ. ॥೯೮॥

೩೩೧

ನೋಡುವ ಸೂರ್ಯ,
ಸುರಿವ ಜಲ, ಹೊಲೆ ನೆಲೆ ಶುದ್ಧವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸರಿ,
ಅರಿದು ನುಡಿವಂಗೆ,
ಮರದು ನುಡಿದು ತಲ್ಲಣಿಸುವಂಗೆ ಅವನ ಹೃದಯವೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತಥ್ಯಮಿಥ್ಯವಿಲ್ಲ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ. ॥೯೯॥

೩೩೨

ಮಸಿ ಕಪ್ಪಾಯಿತ್ತೆಂದು,
ಹಾಲುಮೆಕ್ಕೆಯ ಹಣ್ಣು ಕಹಿಯಾಯಿತ್ತೆಂದು,
ತಿಪ್ಪೆಯ ಹಳ್ಳ ಕದಡಿತ್ತೆಂದು
ಹಂದಿ ಗುಡುಗುಡುಗುಟ್ಟಿತ್ತೆಂದು
ನಾಯಿ ಬಗುಳಿತ್ತೆಂದು ಸಂದೇಹಿಸಿದವರುಂಟೆ?
ಇದು ಕಾರಣ, ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ನುಡಿದಡೆ
ಅರುಹಿಂಗೆ ಭ್ರಮೆಯುಂಟೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೦೦॥

೩೩೩

ವಿಷಕ್ಕಂಜುವರಲ್ಲದೆ
ಸರ್ಪಂಗೆ ಅಂಜಿದವರುಂಟೆ ಅಯ್ಯ?
ಕೊಲುವ ವ್ಯಾಘ್ರಂಗಂಜುವರಲ್ಲದೆ
ಸುಲಿದ ಬಣ್ಣಕ್ಕಂಜಿದವರುಂಟೆ ಅಯ್ಯ?
ಅರಿವು ಸಂಪನ್ನರಲ್ಲಿ
ಇದಿರಿಗೆಡೆಯ ಅಡಗಬೇಕಲ್ಲದೆ

ಈ ಬರುಕಾಯ ಬರುಬರಲ್ಲಿ ಉಂಟೆ ನೆರೆ ಅರಿವಿನ ಹೊಲಬು?
ಕಾಯಕಾಂಡಿ ಕರ್ಮಕಾಂಡಿ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ ಪಾಶಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ
ಆವ ಭಾವದ ಹೊಲಬನು ನಿಧಾನಿಸಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ
ಗೋರಕ್ಷಪಾಲ ಮಹಾಪ್ರಭು
ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥಲಿಂಗವನರಿದವರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ. ॥೧೦೧॥

೩೩೪

ಕಂಬಳಿಯ ಕೌಪ ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತೆ
ಅವರವರ ಬೆಂಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿಯ ಹೊದ್ದೆಹೆನೆಂಬ ಆಸೆಯಾಕೆ?
ಹೊದಿಯಲಿಲ್ಲದ ಕಂಬಳಿಯ ಉಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತೆ
ಈ ಕೈಗಡಿಗೆಯಣ್ಣಗಳನೊಡಗೂಡಲೇಕೆ?
ಅವರ ತೊಡೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು
ಅವರ ಮಾತಿಂಗೆ ಅಡಿಯಾಗಲೇಕೆ?
ಇಂತಿವರ ಅರಿದಹರೆಂದು
ಅಲೇಖನಾಥ ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನ ಮರೆಯಾದ. ॥೧೦೨॥

೩೩೫

ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಸರ್ಪನಾಗಿ, ಉದಕಕ್ಕೆ ವಳ್ಳೆಯಾಗಿ,
ಕೊಂಬಿಂಗೆ ಕೋಡಗವಾಗಿ,
ಅವರವರ ಬೆಂಬಳಿಯಲ್ಲಿ
ಅಜ ಬೀಜವ ಕಾವ ಜಂಬೂಕನಂತೆ ತಿರುಗಲೇಕೆ?
ಆಯುಷ್ಯ ತೀರಿದಲ್ಲಿ ಮರಣ
ಐಶ್ವರ್ಯ ಹೋದಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ ಬಪ್ಪುದು
ತಪ್ಪದು ಎಲ್ಲಿರ್ದಡುಯೆಂದರಿದು
ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸತ್ತಂತಿಪ್ಪುದೇತೆರ.
ಇದು ಭಕ್ತಿ ವಿರಕ್ತಿಯ ಪಥ.
ಶಂಭುವಿಗಿಂದಿತ್ತ ಸ್ವಯಂಭುವಿಗಿಂದತ್ತ ಅತಿಬಳ ನೋಡಾ
ಮಾತುಳಂಗಮಧುಕೇಶ್ವರನು. ॥೧೦೩॥

೩೩೬

ವಚನದ ರಚನೆಯ ಬಲ್ಲ ಅರುಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ
ಮೂರುಳ್ಳವನ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದೈದಾರೆ.

ಹೇಳಿಯೆ ಕೇಳಿ, ಅರಿದೆಹೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೆ ಸಿಕ್ಕಿದರು.
ಸ್ಥಾವರಾದಿಗಳು ಮೊದಲಾದವ ಇದಿರಿಟ್ಟು ಕುರುಹಿಲ್ಲ ತಾವಿದ್ದ ಠಾವಿಂಗೆ
ತಂದುಕೊಂಬುದರಿಂದ ಕಡೆಯೆ ಅರಿವಜ್ಞಾನಿಗಳು.
ಇದು ಕಾರಣ, ಸಂಚಿತ ಆಗಾಮಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಎಲ್ಲಿರ್ದಡೂ ತಪ್ಪದು.
ಹಲುಬಿ ಹರಿದಾಡಬೇಡಾ ಸದಾಶಿವಮೂರ್ತಿಲಿಂಗವ
ಒಲವರವಿಲ್ಲದೆ ನೆರೆ ನಂಬಿ. ॥೧೦೪॥

೩೩೭

ತನ್ನಿರವ ತಾನರಿಯದೆ
ಇದಿರಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಬೋಧೆಯ ಹೇಳುವನಿರವು
ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಹ ಲಘುವಿನ ಭಿನ್ನ ಭಾವದಂತೆ
ಇವರು ಗನ್ನದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ನುಡಿವುದು
ಅನ್ಯಾಯವೆ ಆತುರವೈರಿ ಮಾರೇಶ್ವರ. ॥೧೦೫॥

೩೩೮

ಸಮಯವ ಮಾಡಿ ಹಣವ ಬೇಡಲೇತಕೆ
ಆಚಾರಕ್ಕೂ ಹಣದಾಸೆಗೂ ಸರಿಯೆಂದ
ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೧೦೬॥

೩೩೯

ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದವರೊಡನೆ ಸಹಸ್ರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ
ನುಡಿಯಾಗದು.
ಲಕ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಯಲಾಗದು
ಕೋಟಿಗೊಮ್ಮ ನುಡಿಯಲಾಗದು.
ಸುಡಲವಂದಿರೊಡನೆ ಮಾರಿ ಹೋರಲಿ.
ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಲ್ಲದವರೊಡನೆ
ಬಾಯಿದೆಗೆಯಲಾಗದು. ॥೧೦೭॥

೩೪೦

ಪರಿಣಾಮ ಪರಿಮಿತ ದೊರಕೊಂಡಾತಂಗೆ
ಬಳಿಕೇಕೊ ಬಲುಮಾತಿನವರೊಡನೆ ಗೋಷ್ಠಿ?
ಬಳಿಕೇಕೊ ಬರಿಯ ಸಂಭ್ರಮಿಗಳೊಡತಣದ ಅನುಭವ?

ಐವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾವು
ಉಲಿದಂತೆ ಉಲಿದವು
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವನರಿದಾತಂಗೆ ಬಳಿಕೇಕೊ. ॥೧೦೮॥

೩೪೧

ಸತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ ಗುಣಂಗಳಲ್ಲಿ
ಬದ್ಧನಾದವರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೊ ಪರತತ್ತ್ವ?
ಅವರ ನಡವಳಿಗಳೆಂತೆಂದಡೆ :
ಸ್ಥಿರತ್ವ ಧೀರತ್ವ ಸಮರ್ಥತ್ವ
ಅವಕೃತನ ಲಘುತ್ವ ಸಂತೋಷ ಮೃದುತ್ವ
ಶುಚಿತ್ವ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸವನುಳ್ಳ ನೆನಹು
ಸಾಹಿತ್ಯಗುಣ, ಅಧಿಕವಾದ ಲವಲವಿಕೆ,
ದಾಂತಿ ಕ್ಷಾಂತಿ ಬಹುಕೃಪೆ ಎಂಬಿವು ಸತ್ವಗುಣ ನೋಡಾ.
ಸೂರತ್ವ ಕ್ಷೂರತ್ವ ಅಧಿಕೋತ್ಸಾಹ ಅಹಂಕಾರದೊಡನೆ
ಕೂಡಿರುವ ಕದಡಿದಗುಣ ಸಹಿತ್ವ, ದೃಢತ್ವ, ನಿರ್ದಯ
ಯೋಗ ಡಂಬು ಎಂಬಿವು ರಜೋಗುಣ ನೋಡಾ.
ರತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಂದ ಜಡ ಪಿಸುಣ
ಗುತತ್ವ ನಿರಾಧಿಕ್ಯತೆ ಮದ ಆಲಸ್ಯ ನಿರೋಧ
ಮೂಢತನ ಎಂಬಿವು ತಮೋಗುಣ ನೋಡಿರೆ.
ಇಂತೀ ಗುಣತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಿಯಾಗದೆ
ನಿಃಶಬ್ದಿಯಾಗದೆ ಕೋಪಿಯಾಗದೆ ಶಾಂತನಾಗದೆ
ಶೂನ್ಯನಾಥನೆಂದರಿದವರ ತೋರಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ॥೧೦೯॥

೩೪೨

ಶಬ್ದಿಯಾದಾತ ತರುಗಳ ಹೋತ.
ನಿಃಶಬ್ದಿಯಾದಾತ ಪಾಶಾಣವ ಹೋತ.
ಕೋಪಿಯಾದಾತ ಅಗ್ನಿಯ ಹೋತ.
ಶಾಂತನಾದಾತ ಜಲವ ಹೋತ.
ಬಲ್ಲೆನೆಂಬಾತ ಇಲ್ಲವೆ ಹೋತ.
ಅರಿಯೆನೆಂಬಾತ ಪಶುವ ಹೋತ.
ಇದು ಕಾರಣ ಅರಿಯೆನೆನ್ನದೆ
ಬಲ್ಲೆನೆನ್ನದೆ ಅರಿವಿನ ಕುರುಹನಳಿದು
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ಹೋತವರನಾರನು ಕಾಣೆ. ॥೧೧೦॥

೩೪೩

ವೀರನಾದರೆ ಅಲಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.
ಧೀರನಾದಡೆ ತನ್ನ ಸೋಂಕಿದಲ್ಲರಿಯಬಹುದು.
ಭಕ್ತನಾದಡೆ ತಾಗು ನಿರೋಧದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸುಜ್ಞಾನಿಯಾದಡೆ
ಸುಳುಹಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ॥೧೧೧॥

೩೪೪

ನಾಯಿಕುನ್ನಿ ನೀ ಕಚ್ಚಬೇಡ ಬಗುಳಬೇಡಾ ಎಂದು,
ಹಂದಿ ನೀನು ಅಶುದ್ಧವ ತಿನಬೇಡಾ ಎಂದು,
ನಯವಾಕ್ಯದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇಳಿದಡೆ
ಅವು ಮಾಣ್ಬವೆ ತಮ್ಮ ಸಹಜವ?
ಅವರ ತೆರನಂತೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿ ಅಂಗವಿಕಾರ ಹಿಂಗದೆ
ದುರ್ವಿಷಯ ದುರ್ವಿಕಾರ ದುರ್ಬೋಧೆ ದುಶ್ಚರಿತ್ರದಲ್ಲಿ
ಸಾವ ಅಜ್ಞಾನಿ ಮಹಾಪಾಪಿಗಳಿಗೆ
ಶಿವವಾಕ್ಯ ಪುರಾತರ ವಚನದಿಂದ ಹೇಳಿದಡೆ
ನಿರ್ವಿಷಯವಹುದೆ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೧೧೨॥

೩೪೫

ಮಾಯಾಂಗನೆ ಸೋಂಕವಳಿದಲ್ಲದೆ ಅಂಗಸೋಂಕಲ್ಲ.
ಘಟಸ್ವಯವಾದಲ್ಲದೆ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲ.
ನಿದ್ರೆ ಕವಿದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತಲೆವಾಗುವದು
ನಿಂದಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮಾಂಗವಲ್ಲ.
ಜಿಹ್ವೆ ಅರತಲ್ಲದೆ ಅಮಳೋಕ್ಯವಲ್ಲ
ಅನುಭಾವವರತಲ್ಲದೆ ಕಂಠವಲ್ಲ
ಹಿಡಿವುದು ಅರತಲ್ಲದೆ ಕರಸ್ಥಲವಲ್ಲ
ಇಂತೀ ಆರರ ಕುಳವರಿಯದಿದ್ದರೆ
ಮುಂದೆ ಬಹ ನರಕ ಇಂದೆ ಬಹುದು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೧೩॥

೩೪೬

ಕರಸ್ಥಲ ಸೆಜ್ಜೆಯಾದ ಶರಣನು
ಹೊನ್ನಿಂಗೆ ಕೈಯಾಂತರೆ ಕರಸ್ಥಲವಲ್ಲ

ಅದು ಕರ್ಮಸ್ಥಲ.
ಅಂಗಸೋಂಕು ಸೆಜ್ಜೆಯಾದ ಶರಣಂಗೆ
ಅಪ್ಪಿನ ಸೋಂಕಿನ ಸುಖವ ಅಂಗವಿಸಿದನಾದರೆ
ಅಂಗಸೋಂಕಲ್ಲ, ಅದು ಕರ್ಮಸೋಂಕು.
ಮುಖಸೆಜ್ಜೆಯಾದ ಶರಣನು ಹುಸಿಯನು
ಸುಳ್ಳುಳಡೆ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲ
ಅದು ಕರ್ಮಸೆಜ್ಜೆ.
ಉತ್ತಮಾಂಗ ಸೆಜ್ಜೆಯಾದ ಶರಣನು
ಪೂರ್ವಲಿಖಿತವನುಂಬಡೆ ಉತ್ತಮಾಂಗವಲ್ಲ
ಅದು ಕರ್ಮದ ಉತ್ತಮಾಂಗ.
ಅಮಳೋಕ್ಯ ಸೆಜ್ಜೆಯಾದ ಶರಣನು ಅನ್ನಪಾನಕ್ಕೆ ಬಾಯ್ದೆರೆದಡೆ
ಅಮಳೋಕ್ಯವಲ್ಲ; ಅದು ಕರ್ಮದ ಅಮಳೋಕ್ಯ.
ಇಂತೀ ನಿರ್ಣಯವರಿಯದಿರ್ದೊಡೆ ಶರಣನಲ್ಲ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೧೪॥

೩೪೭

ಉಪದೇಶ ನಷ್ಟವಾದೊಡೆ ಗುರುವೆಂಬೆ
ಗಮನ ನಷ್ಟವಾದೊಡೆ ಭಕ್ತನೆಂಬೆ
ಭಾವ ನಷ್ಟವಾದೊಡೆ ಲಿಂಗವೆಂಬೆ
ಮನ ನಷ್ಟವಾದೊಡೆ ಜಂಗಮವೆಂಬೆ
ಅರ್ಪಿತ ನಷ್ಟವಾದೊಡೆ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆ
ಆಚಾರ ನಷ್ಟವಾದೊಡೆ ಐಕ್ಯನೆಂಬೆ.
ಇಂತೀ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ನಿಲುವಿನ ಪರಿಭಾವ ಪದವ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆ ಬಲ್ಲ. ॥೧೧೫॥

೩೪೮

ವಿರಕ್ತ ವಿರಕ್ತರೆಂದು ವಿರಕ್ತಿಕೆಯ ಮಾತನಾಡುವರಲ್ಲದೆ
ವಿರಕ್ತಿಕೆಯೆಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಸತಿಸುತರು ಸತ್ತು ಸಂಸಾರವ ಬಿಟ್ಟೆನೆಂದು
ತಿರಿದುಂಡು ಬದುಕಿಹೆನೆಂಬುದು ವಿರಕ್ತಿಕೆಯೆ?
ಕ್ಷಾಮ ಡಾಮರ ದಿನ ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟು ಬಂದುದು ವಿರಕ್ತಿಕೆಯೆ?
ಬೆವಹಾರ ವ್ಯವಹಾರ
ವ್ಯವಸಾಯ ವಾಲಗದಲ್ಲಿ ಬೇಸತ್ತು ಬಂದುದು ವಿರಕ್ತಿಕೆಯೆ?

ಓದ ಕಲಿತು ಪುಸ್ತಕ ವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದುದು ವಿರಕ್ತಿಕೆಯೆ?
ವಿರಕ್ತಿಕೆಯ ಪರಿಯೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಸರ್ವಭೋಗದಲ್ಲಿರ್ದು ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನ
ಉದ್ಭವಿಸಿ ಸಂಸಾರ ನರಕವೆಂದರಿದು
ಮಾತೆ ಪಿತ ಸ್ತ್ರೀ ಪುತ್ರರು ಮೊದಲಾದ ಮೋಹಮಂ ಮರದು
ಆದಿ ಮಧ್ಯಾವಸಾನವನರಿದು ವಿರಕ್ತನಾದಲ್ಲದೆ
ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ನಾನಾ ಕುಟಿಲಶಾಸ್ತ್ರವ ಕಲಿತು
ಕೈಯೊಳಗಣ ವಾಲೆ, ಕಣ್ಣೊಳಗಣ ಕಾಮ,
ಬಾಯೊಳಗಣ ಸಂಪುಟದ ಮಾತ ಕಲಿತು
ವೇಷವ ಹೊತ್ತು ಕಾಮಾತುರರಾಗಿ
ಏನ ಮಾಡಿದಡೇನು ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ ಪಾಪವಿಲ್ಲ
ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ಸತ್ಯ ಅಸತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು
ಮಾತನಾಡುತಿಪ್ಪರು ನೋಡಾ.
ಕಾಯದ ಗುಣವಳಿದು ಕಂಗಳ ನೋಟ ಹಿಂಗದನ್ನಕ್ಕ
ಜ್ಞಾನಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗದನ್ನಕ್ಕ
ಜಿಹ್ವೆ ಗುಹ್ಯ ಲಂಪಟ ಬಿಡದನ್ನಕ್ಕ
ತನ್ನಾದಿಯ ತಾನರಿಯದನ್ನಕ್ಕ ವಿರಕ್ತಿಕೆಯೆಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಬಲ್ಲ ವಿರಕ್ತನ ಹೃದಯ ಪರಿಪೂರ್ಣದ ಬೆಳಗು
ಕಾಡೊಳಗಣ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಪ್ರಭೆಯ ಕಂಡವರಾರೋ?
ಅದ ಕಂಡಾತಂಗೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿದ
ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ.
"ಕರ್ಪೂರ ಮನಲಾದ್ರಾಹಂ ರೂಪಂ ನಾಸ್ತಿ ನಿರಂಜನಃ।
ತಥಾ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗ ತದ್ದೇಹಂ ಶೂನ್ಯಲಿಂಗಕಂ॥"
ಅಂಗದ ಗುಣವಳಿದು ಲಿಂಗದೊಳೊಡಗೂಡಿದಾತಂಗೆ
ಪುಣ್ಯ–ಪಾಪ ಸುಖ–ದುಃಖ ಸ್ವರ್ಗ–ನರಕ ಇಹ–ಪರವಿಲ್ಲ
ಬಂದುದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಾರದುದ ಬಯಸನಾಗಿ.
ಸರ್ವರಾಸೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕರಿಗೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮಂಗೆ
ಅಂಗನೆಯರು ಬಂದು ಕಾಮಾರ್ಥದಿಂದ ತನ್ನನಪ್ಪಿದರೆ
ಆತ ಮಹಾಲಿಂಗವನಪ್ಪಿಯಿಪ್ಪನಾಗಿ.
ಆತಂಗೆ ಮುಖ ಬೇರಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮನೆಲ್ಲಾವೊಂದೆ.
ಇದಕ್ಕೆ ಜಗವು ಪಾಪ ಪುಣ್ಯವೆಂಬರು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :

ಶಿವಂಗೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಲ್ಲ, ಭುವನಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ,
ತರು ಗಿರಿ ಗಹ್ವರಕ್ಕೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ
ಲಿಂಗವನೊಡಗೂಡಿದ ವಿರಕ್ತಂಗೆ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೧೧೬॥

೩೪೯

ವಿರಕ್ತರೆಂಬರು ನಾವಿದನರಿಯೆವಯ್ಯ.
ವಿರಕ್ತರಪ್ಪುದಿನ್ನೆಂತೊ? ಬಟ್ಟಗುತ್ತಿಗೆಯ ಭಂಡಮಲ್ಲರಂತೆ
ಗುರುಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ತಿರಿದುಂಡು ತಿರುಗಿದರೆ ವಿರಕ್ತನೆ?
ಹುಟ್ಟ ಕೆತ್ತುವ ಡೊಂಬನಂತೆ
ಮಂಡೆಯ ಬಾಚಿ ಶಿಖಿಯ ಶೃಂಗರಿಸಿ
ಎಣ್ಣೆ ಗಂಟ ಹಾಕಿದಡೆ ವಿರಕ್ತನೆ?
ಕಟ್ಟು ಹರಿದ ಪಂಜಿನಂತೆ
ಬಿಟ್ಟ ಕೇಶವ ಕಟ್ಟದಿದ್ದವ ವಿರಕ್ತನೆ?
ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಂತೆ ಬೋಳಾಗಿದ್ದರೆ ವಿರಕ್ತನೆ?
ಹೇಗನಂತೆ ಹೇಸಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ವಿರಕ್ತನೆ?
ಮೂಗನಂತೆ ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೆ ವಿರಕ್ತನೆ?
ಹರಹರ ವಿರಕ್ತಿಕೆಯ ಪರಿಯ ನೋಡಾ.
ಒಡಲೊಳು ಮೃಡಧ್ಯಾನ ಹುಟ್ಟಿ
ಆ ಮುದ್ರಾಧ್ಯಾನದೊಳು ಎಡದೆರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿರಕ್ತನೆಂಬೆ?
ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೈಲಾರಿಯ ಬಂಡಾರದ ಮಲ್ಲಿ
ಗೊರವಯ್ಯನ ಹೋಲದೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೧೧೭॥

೩೫೦

ಬಿಲ್ಲು ಕೋಲ ಹಿಡಿದು ಮನಬಂದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ
ಯಚ್ಚಾಡುವ ಅರ್ತಿಕಾರನಲ್ಲದೆ ಬಿಲ್ಲುಕಾರನಲ್ಲ.
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಂಡೆಯ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು
ಹಾಡಿಸದ ವಚನಂಗಳನೆ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ವಸ್ತುವ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ
ಹಸಿದರೆ ತಿರಿದುಂಡು ಮಾತಿನ ಮಾಲೆಯ ಕಲಿತಾತ
ವಿರಕ್ತನೆಂಬ ನಾಮಕ್ಕೆ ಅರುಹನಲ್ಲದೆ ಸಂಧಾನಕ್ಕರುಹನಲ್ಲ.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ :
ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿಲ್ಲ ಹಿಡಿದು

ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹೆಡೆಯನೇರಿಸಿ
ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯೆಂಬ ಬಾಣವ ಹಿಡಿದು
ಆಕಾಶದ ಮೇಲಣ ಮುಪ್ಪುರದ ಮಧ್ಯದ
ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕಂಭವ ಮುಳುಗಲೆಚ್ಚು
ಮಾಯ ಬಲವ ಗೆಲಿದ ಶರಣನೀಗ ಸಂಧಾನಿಯಯ್ಯ
ಘನಲಿಂಗಮೋಹಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೧೧೮॥

೩೫೧

ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಲಿಂಗವೆ
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಾತನ
ವಿರಕ್ತದೇವನೆಂದು ಬಣ್ಣವಿಟ್ಟು ನುಣ್ಣಿಸಿ ಕರವರಯ್ಯ.
ಯಾಪರಿ ವಿರಕ್ತನಾದನಯ್ಯ ಗುರುವೆ
ಹೊನ್ನೆಂಬ ರಿಪು ಚೋರರ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಶಿರಚ್ಛೇದನಮಂ ಮಾಡಿಸಿ
ನೃಪರಂ ಕೊಲಿಸುತಿಪ್ಪುದು ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ರಕ್ಕಸಿ ಲಲ್ಲೆ ಮಾತಿಂದ
ಗಂಡನ ಮನವನೊಳಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಸಂಸಾರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆನಿಸಿ
ಸಿರಿವಂತರಿಗೆ ಆಳುಮಾಡಿ ಇರುಳು ಹಗಲೆನ್ನದೆ ತಿರುಗಿಸುತಿಪ್ಪಳು.
ಮಣ್ಣೆಂಬ ಮಾಯೆ ತನ್ನಸುವ ಹೀರಿಹಿಪ್ಪೆಯ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ
ಮುಂದಣ ಗುಣವ ಕೊಡದು.
ಇವ ಬಿಟ್ಟಾತ ವಿರಕ್ತನೆ? ಅಲ್ಲ.
ಕಾಯಕಕ್ಕಾರದೆ ಜೀವಗಳ್ಳನಾಗಿ
ಮಂಡೆಯ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂಡಕಂಡವರ ಮನೆಯಲುಂಡು
ಕುಂಡೆಯ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿಪ್ಪಾತಾತ್ಮಸುಖಿಯಯ್ಯ.
ಮಾತಿನ ಮಾಲೆಯನುಳಿದು
ಕಾಯದ ಕಳವಳವಳಿದು
ಲೋಕದ ವ್ಯವಹಾರವ ನೂಂಕಿ
ಅಂಬಲಿ ಅಮೃತವ ಸರಿಯೆಂದು ಕಂಡು
ಏಕಿಕನಾಗಿ ತನುವ ದಂಡಿಸಿ
ಗಿರಿಗಹ್ವರದೊಳಗಿದ್ದರೆ ವಿರಕ್ತನೆ? ಅಲ್ಲ.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ :
ತಾಯಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಯಿಕ್ಕಿದ ಕುಕ್ಕುಟಾಸನವ ತೆಗೆಯದು,
ಸೀತೋಷ್ಣವೆನ್ನದು, ಉಪಾಧಿಕೆಯ ನುಡಿಯದು

ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು ಮುಗಿದ ಬಾಯಾಗಿ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಪ್ಪುದು.
ಅದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯಾದರೆ ಇವರಿಗೆ ವಿರಕ್ತಿಯುಂಟು
ಬರಿಯ ವೈರಾಗ್ಯ ಭವಕ್ಕೆ ಬೀಜವಯ್ಯ.
ಇನ್ನು ನಿಜವಿರಕ್ತಿಕೆಯ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ :
ತ್ರಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನವಿಲ್ಲದೆ
ಭಕ್ತರ ಬಣ್ಣದ ನುಡಿಗೆ ಹಣ್ಣಾಗದೆ
ಅಂಗಭೋಗವ ನೂಂಕಿ ಲಿಂಗಭೋಗವ ಕೈಕೊಂಡು
ಆತ್ಮತೇಜವ ಅಲಂಕರಿಸದೆ ಅಸುವಿಂಗೆ ಭಿಕ್ಷವ ನೆಲೆಮಾಡಿ
ಸದಾಕಾಲ ಮಂತ್ರಮಾತೆಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ
ಆದಿ ಮಧ್ಯಾವಸಾನಮಂ ತಿಳಿದು ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತನಾಗಿ
ಏಕಾಂತವಾಸಿಯಾಗಿ ನವಚಕ್ರಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಮಂ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ
ಕಾಯದ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕರತಳಾಮಳಕವ ನೋಡುವಂತೆ
ಮನದ ಕಣ್ಣಿಂದ ನವಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ಮನದಣಿವಂತೆ ನೋಡಿ
ಸುಚಿತ್ತವೆ ಮೊದಲು ನಿರವಯವೆ ಕಡೆಯಾಗಿ
ನವಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿ ನವಪುಷ್ಪಂಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ ಮನದಣಿಯದೆ
ಸುಚಿತ್ತ ಗುರುವನಪ್ಪಿ, ಸುಬುದ್ಧಿ ಲಿಂಗವನಪ್ಪಿ,
ನಿರಹಂಕಾರ ಜಂಗಮವನಪ್ಪಿ, ಸುಮನ ಪ್ರಸಾದವನಪ್ಪಿ
ಸುಜ್ಞಾನ ಪಾದೋದಕವನಪ್ಪಿದ ಲಿಂಗಾಂಗಿ ಈಗ ವಿರಕ್ತ.
ಇಂತಪ್ಪ ವಿರಕ್ತಿಕೆಯೆಂಬ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ಪ್ರಸಾದಮಂ
ಎನಗೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕರುಣಿಪುದಯ್ಯ
ಘನಲಿಂಗಮೋಹಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೧೧೯॥

೩೫೨

ನೆನಹೆ ಲಿಂಗವಾದ ಮತ್ತೆ ಮುಟ್ಟೂದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ.
ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ ಜ್ಞಾನವಾದಲ್ಲಿ
ಇಕ್ಕಿಹೆ ಎರದಿಹೆ ಕೊಟ್ಟಿಹೆ ಕೊಂಡಿಹೆನೆಂಬುದು ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು.
ಅರಿದು ಜ್ಞಾನಾರೂಢನಾಗಿ ತಿರಿದುಂಡು ನಿಜವಿರಕ್ತನೆನಿಸಿಕೊಂಬವಂಗೆ
ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ ಅನಾಚಾರವ ಸಂಪಾದಿಸುವನಲ್ಲ
ತಥ್ಯ ಮಿಥ್ಯ ರಾಗ ದ್ವೇಷವಳಿದು
ನಿಂದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆನೆಂಬ ಗೊತ್ತು ಕೆಟ್ಟು
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ನಿಂದುದು ನಿಜವಿರಕ್ತಿಕೆಯ ನಿಳಯ.
ಇಂತೀ ಭೇದಂಗಳ ಭೇದಿಸದೆ ವಿಚಾರಿಸದೆ ನಿಂದುದು

ವಿರಕ್ತಿಕೆಯ ನಿಷ್ಠೆ ಹೇಂಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದಡೆ
ವಾಯುವಿನ ಕೈಗಂಧದಂತೆ,
ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ವಾಸನೆದೋರಿ ಹಿಡಿದೆಹೆನೆಂದಡೆ ಬುಡಸಿಕ್ಕದಂತೆ
ಗೋಪತಿನಾಥ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಃಪತಿಯಾದ ಶರಣ. ॥೧೨೦॥

೩೫೩

ಎನ್ನ ಮಾಯದ ಮದವ ಮುರಿಯಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಕಾಯದ ಕಳವಳವ ಕೆಡಿಸಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಜೀವದ ಜಂಜಡವ ಬಿಡಿಸಯ್ಯ
ಎನ್ನ ದೇವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಸುತ್ತಿದ ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಡಿಸಾ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ॥೧೨೧॥

೩೫೪

ಒಡದೋಡು ಎನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಯ್ಯ.
ಕೊಡು ದೇವಾ ಎನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕರಕೆಯ.
ಮೃಡದೇವಾ ಶರಣೆಂದು
ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆ ದೇವಾಯೆಂದೆನಿಸು
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೨೨॥

೩೫೫

ಮನೆಮನೆದಪ್ಪದೆ ಕೈಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ಬೇಡುವಂತೆ ಮಾಡಯ್ಯ;
ಬೇಡಿದಡೆ ಇಕ್ಕದಂತೆ ಮಾಡಯ್ಯ.
ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಡೆ ನಾನೆತ್ತಿಕೊಂಬುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೆ
ಶುನಿಯೆತ್ತಿಕೊಂಬಂತೆ ಮಾಡಾ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ . ॥೧೨೩॥

೩೫೬

ಕಿಡಿಕಿಡಿ ಕೆದರಿದರೆ ಎನಗೆ ಹಸಿವು ತೃಷೆ ಅಡಗಿತ್ತೆಂಬೆ.
ಮುಗಿಲು ಹರಿದು ಬಿದ್ದಡೆ ಎನಗೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಯೆರದರೆಂಬೆ.
ಗಿರಿ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಡೆನಗೆ ಪುಷ್ಪವೆಂಬೆ.
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ,
ಶಿರಹರಿದು ಬಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣ ನಿಮಗರ್ಪಿತವೆಂಬೆನು. ॥೧೨೪॥

೩೫೭

ನೆನಹು ನಿಜದೊಳೊಂದುಗೂಡಿ ತನುಸುಖಂಗಳನೆ ಮರದು
ಮನುಜಗೃಹವ ಹೊಗದೆ ಚರಿಸಲಾತ ನಿತ್ಯನೂ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಕರದಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ
ದೃಷ್ಟಿನಟ್ಟು ಮನವು ಭಾವ ಕರಣವಾ
ಕಟ್ಟಿ ಮನುಜಗೃಹವ ಮೆಟ್ಟದಮಲ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಬೆಟ್ಟ ಘಟ್ಟದೊಳಗೆ ಚರಿಸಬಲ್ಲಡಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೧॥

ಎಂಟು ತನುವನೊಂದುಗೂಡಿ ಗಂಟನಿಕ್ಕಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ನಂಟು ಬಲಿದು ತೆರಹು ಮರಹು ಇನಿಸುವಿಲ್ಲದೆ
ತಂಟಕಮಲ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಗಿರಿ ಗುಹೆ ವನಾಂತರಗಳಾ
ಮೆಟ್ಟಿ ಚರಿಸಬಲ್ಲಡಾತ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನು. ॥೨॥

ಹೃದಯಕಮಲ ಕರ್ಣಿಕೆಯೊಳು ಭೇದಮಲಸ್ವರೂಪ
ವಾದ ನಿಜವ ಭಾವದಿಂದ ಮನಕೆ ತಂದು ನಯನದಿ
ಹುದಿಗಿ ಕರದಿ ಧರಿಸಿ ಅಜಡನಾದ ಕುಜನರುಗಳ
ಭಜಿಸಿ ಒಡಲ ಹೊರೆಯದಿರ್ದಡಾತ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತನು. ॥೩॥

ಬೆಟ್ಟ ಘಟ್ಟದೊಳಗೆ ಚರಿಸಿ ನಿಷ್ಠೆಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ತುಟ್ಟತುದಿಯ ಪದವನರಿದು ಹಸಿವು ತೃಷೆಗಳಾ
ಹುಟ್ಟುಗೆಡಿಸಿ ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳನು
ಬಟ್ಟಬಯಲ ಮಾಡಿ ಚರಿಸಲಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೪॥

ಆದಿಶೂನ್ಯ ಮಧ್ಯಶೂನ್ಯ ಅಂತ್ಯಶೂನ್ಯವೆಂಬ ಘನವ
ಭೇದಿಸರಿದು ಕರದಿ ಧರಿಸಿ ಸಂತತ
ನೋಟ ದೃಷ್ಟಿ ತೊಳಗದಲ್ಲಿ ಬರಗನ್ನೆದಿ ಜಡರ ಗೃಹದ
ಬಾಗಿಲುಗಳ ಹೊಗದೆ ಚರಿಸಲಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೫॥

ನಿಜವನರಿದು ನಿತ್ಯನಾಗಿ ಯಜನೆ ಭಜನೆಗಳನು
ತ್ಯಜಿಸಿ ಜಡರ ಗೃಹವ ಹೊಗದೆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪನೆನಿಸುವಾ
ಅಜಡನಪ್ರತಿಮನಭೇದ್ಯನಪ್ರಮಾಣ ಅಗಮ್ಯ ಲಿಂಗ
ಭಾಜನೊಡಲೊಳಡಗಿ ಚರಿಸಬಲ್ಲಡಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೬॥

ಚಕ್ರ ಚಕ್ರ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಯಿಪ್ಪ ಅಕ್ಷ
ರಕ್ಕೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ
ಅಕ್ಕರಿಂದ ಮನವು ನಚ್ಚಿ ಬೆರಸಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೊಂದುಗೂಡಿ
ಜಡರ ಕೂಡೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನವರಿವನುಸರದಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೭॥

ಕರದೊಳಿಪ್ಪ ಲಿಂಗವನ್ನು ಹರಣದೊಳಗೆ ಬೆರಸಿ ತೋರ್ಪ
ಪರಿಯನರಿದು ಮನುಜ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿ
ಅರಿವುಲಿಂಗದೊಳಗೆ ನಿಂದು ಉರುತರ ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದೆ
ಗಿರಿಗುಹೆಯೊಳು ಚರಿಸಬಲ್ಲಡಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೮॥

ಅರಿದು ಲಿಂಗನಿಜದ ಬೆಳಗ ಕುರುಹುಗೊಳಿಸಿ ಕರದಿ ಧರಿಸಿ
ಬೆರಗನೆಯ್ದಿ ಮರ್ತ್ಯದೊಳಗಣಲ್ಪಸುಖಗಳಾ
ಮರದು ಜಡಭಕ್ತ ಗೃಹವ ತೊರದು ಊಟ ನಿದ್ರೆಗಳನು
ಹರಿದು ಗಿರಿ ಗುಹೆಯೊಳು ಚರಿಸಲಾತ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನು. ॥೯॥

ಮಾತು ಹಲವು ಕಲಿತು ಅಸನ ಆತುರಕ್ಕೆ ಮನುಜ ಗ್ರಹದೊ
ಳೋತು ಹೊಕ್ಕು ಅವರ ಕಾಯ್ದು ಒಡಲ ಹೊರವುತಾ
ನೀತಿ ನಿಜವನರಿವರಂತೆ ತಥ್ಯವೆಂದು ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿ ತಲೆಯ ಕೊಡಹು
ಭ್ರಾಂತರುಗಳ ಕೂಡಿ ಚರಿಸದಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೧೦॥

ಸೀತ ಉಷ್ಣ ಹಸಿವು ತೃಷೆಗಳಾತುರಕ್ಕೆ ಜಡರ ಮನೆಯ
ಓತು ಹೊಕ್ಕು ಅವರೊಳನುಭಾವಂಗಳಾ
ಮಾತು ಹಲವು ರಚನೆಯಿಂದಿನಿತು ನುಡಿದು ಒಡಲ ಹೊರವ
ಭ್ರಾಂತರುಗಳ ಕೂಡೆ ಚರಿಸದಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೧೧॥

ಕರದಿ ಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶರಣರುಗಳ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ
ಪರಮಪುರುಷರೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಕರದೊಳುಣ್ಣುತಾ
ಶರಿರಗುಣಗಳರತವೆಂದು ಹಿರಿದು ಗಳಹಿ ಸತಿಯರುಗಳ
ನೆರವ ಮರುಳರುಗಳ ಕಂಡು ನಗುತ ಚರಿಸಲಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೧೨॥

ವೇಷವನ್ನು ರಂಜಿಸಖಿಳ ದೇಶದೊಳಗೆ ತಿರುಗಿ ಭಕ್ತಿ
ವಾಸದೊಳಗೆ ಉಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಾ

ಆಸೆ ಆಮಿಷಂಗಳಳಿದೆವೆಂದು ಒಸೆದು ಗಳಹಿ ತ್ರಿವಿಧ ಮಲವ
ಸೂಸುವವರ ಕಂಡು ನಗುವ ಅಜಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೧೩॥

ರಕ್ತ ಮೂತ್ರ ರಸಿಗೆ ಕೀವು ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಒಸರುತಿರ್ಪ
ಬಚ್ಚಲೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಿ ಹೊರಳಿ ಅನುದಿನಾ
ತತ್ವ ನಿಜವನರಿದೆವೆಂದು ಮತ್ತೆ ತಾವು ಹಿರಿಯರೆಂಬ
ಮಿಥ್ಯವಾದಿಗಳನು ಬೆರಸದಾತ ನಿತ್ಯನು. ॥೧೪॥

ಶಕ್ತಿಪಾತ ತಲೆಯ ಹಿಡಿದು ಯುಕ್ತಿಗೆಟ್ಟು ತಮ್ಮೊಳಿಪ್ಪ
ವಸ್ತು ನಿಜವನರಿಯದಳಲಿ ತೊಳಲಿ ಭ್ರಮಿಸುತಾ
ವ್ಯರ್ಥ ಜೀವಿಗಳನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲದುಳಿದ
ಮರ್ತ್ಯರುಗಳ ಮನೆಯಲುಂಬ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಚರಿಸಲಾತ ನಿತ್ಯನು ॥೧೫॥ ॥೧೨೫॥

೩೫೮

ಅಂಗದ ಗುಣವಳಿದು ಲಿಂಗಾಂಗಿಯಾದ ನಿಜಶರಣನು
ಜಗದ ಠಕ್ಕರಾದ ಜಂಗುಳಿಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಹೋಗನು ನೋಡಾ.
ಹೋದಡೆ ಗುರುವಾಕ್ಯವಿಡಿದು
ಹೋಗಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಭಿಕ್ಷಾಯೆಂದು ಭಿಕ್ಷವ ಬೇಡಿ
ಲಿಂಗಾಣತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಭಿಕ್ಷವ
ಲಿಂಗನೆನಹಿಂದ ಲಿಂಗ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡು
ಬಂದ ಬಂದ ಸ್ಥಲವನರಿದು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬೇಕು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
"ರಾಜಾನ್ನಂ ನರಕಶ್ಚೈವ ಸೂತಕಾನ್ನಂ ಸತ್ಯೈವಚಃ।
ಮೃತ್ಯಾನ್ನವರ್ಜಯೋ ಜ್ಞಾನಿ ಭಕ್ತ್ಯಾನ್ನಂ ಭುಂಜಿತೇ ಸದಾ॥"
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,
ಲಿಂಗಾಂಗಿಗೆ, ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಗೆ
ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಗೆ ಇದೆ ಪಥವಯ್ಯ
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೧೨೬॥

೩೫೯

ಸದಮಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಕ್ತನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಎನ್ನ ಕೈವಿಡಿದು ತನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ದು,
ತಾನು ಪಟ್ಟುಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು

ಚಿನ್ನದ ಪರಿಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಮೃತವನುಣ್ಣುತ್ತ,
ಎನ್ನ ಕದವಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಒಡದೋಡಿನಲ್ಲಿ ಅಂಬಲಿಯನೆರೆಯಲು
ಎಲೆ ದೇವಾ ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ನೊಂದೆನಾದಡೆ
ನಾನು ಕರ ಪಾತ್ರನಲ್ಲ ಅಪಾತ್ರನು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
ನಾನು ಮೂರಾರು ತಿಂಗಳು
ಜನನಿಯ ಜಠರವೆಂಬ ಸೆರೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವಾಗ
ಎನಗೆ ಸದಾ ಉಣಕೊಟ್ಟು ಸಲಹಿದವ ನೀನೊ ಅವನೊ?
ಆ ಸೆರೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಎನ್ನ ಕೈವಿಡಿದು ಕರತಂದು
ಶಿವಲಾಂಛನಮಂ ಕರುಣದಿಂದ ಇತ್ತು
ಮರ್ತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ಪೂಜ್ಯನ ಮಾಡಿದವ ನೀನೋ ಅವನೋ?
ಇದು ಕಾರಣ, ಇಕ್ಕುವಾತ ಅವನೆಂಬುದು ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ.
ಎಚ್ಚವನಿದ್ದಂತೆ ಅಂಬಿಗೆ ಮುನಿವರೆ ಅಯ್ಯ?
ನಾನುಂಡುಟ್ಟು ಸುಖಿಯಾದರೆ ನಿನ್ನ ಹಾಡುವೆ
ನಾನು ಹಸಿದು ನೊಂದೆನಾದರೆ ನಿನ್ನ ಬೈವೆನಲ್ಲದೆ
ಮಾನವರ ಆಸೆಯೆನಗೇಕಯ್ಯ.
ಘನಲಿಂಗಮೋಹಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ. ||೧೨೭||

೩೬೦

ಕೊಡುವವ ಮಾನವನೆಂದಡೆ ಹೊಡೆ ಬಾಯ ಕೆರಹಿನಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ.
ಮಾನಿಶನ ಹೃದಯದೊಳು ತಾನೀಶ ಹೊಕ್ಕು
ಸಲುವಷ್ಟು ಕೊಡಿಸುವ ಕಾಣಾ ದೇವರಾಯ ಸೊಡ್ಡಳಾ. ||೧೨೮||

೩೬೧

ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ ಉಂಬವರೆಲ್ಲ ಜಗದ ರೋಗವಂತರೆಂಬೆ.
ಕಾಡದೆ ಬೇಡದೆ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ತಲೆದೋರದೆ ಇರ್ದಡೆ
ಹೊತ್ತ ಘಟಕ್ಕೆ ತುತ್ತು, ಸೀತಕ್ಕೆ ಅಂಬರ,
ನಿರ್ಜಾತನೊಲುಮೆಯೆಲ್ಲಿರ್ದಡು ತಪ್ಪದೆಂದರಿದು
ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳ ಶರಣಂಗೆ
ಅವ ತೊಟ್ಟಿರ್ದುದು ಅದೇತರ ಕಾಯ ದಗ್ಧ ಪಟ ನ್ಯಾಯದಂತೆ
ನಾರಾಯಣಪ್ರಿಯ ರಾಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಳಿದ ಶರಣಾ. ||೧೨೯||

೩೬೨

ಹಸಿವಾದರೆ ಊರೊಳಗೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಗಳುಂಟು.
ತೃಷೆಯಾದರೆ ಕೆರೆ ಹಳ್ಳ ಬಾವಿಗಳುಂಟು.
ಅಂಗಸೀತಕ್ಕೆ ಬಿಸಾಟ ಅರುವೆಗಳುಂಟು.
ಶಯನಕ್ಕೆ ಹಾಳು ದೇಗುಲುಂಟು.
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ
ಆತ್ಮಸಂಗಾತಕ್ಕೆ ನೀನೆನಗುಂಟು. ॥೧೩೦॥

೩೬೩

ಹಸಿವು ತೃಷೆ ಚೇತನ ಅಚೇತನಾದಿಗಳಿಗುಂಟು
ಸ್ಥಾವರ ಚರಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಕ್ಕು ಉಂಟು
ಆತ್ಮನರಿವಿನ ಸಂಬಂಧಯೆಳ್ಳಂತುಟುಯಿಲ್ಲ.
ಅದು ಉಪಕಾಯದಂತೆ ತೋರಿ ಅಡಗುವ ಭೇದ
ಏಣಾಂಕಧರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ. ॥೧೩೧॥

೩೬೪

ವೃಕ್ಷಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷ ಪರಿಣಾಮಿಯಾದರೇನು?
ಸುತ್ತಳಿದು ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದರೇನು?
ಕಾಲರಹಿತನಾದರೇನು,
ಕರ್ಮರಹಿತನಾದರೇನು?
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಅನುಭಾವವನರಿಯದವರು
ಏಸುಕಾಲವಿರ್ದಡೇನು ವ್ಯರ್ಥಕಾಣಿರೆ. ॥೧೩೨॥

೩೬೫

ನಿನ್ನರಿಕೆಯ ನರಕವೆ ಮೋಕ್ಷ ಕಂಡಯ್ಯ;
ನೀನರಿಯದ ಮುಕ್ತಿಯೆ ನರಕ ನೋಡಯ್ಯ.
ನೀನೊಲಿಯದ ಸುಖವೆ ದುಃಖ ನೊಡಯ್ಯ;
ನೀನೊಲಿದ ದುಃಖವೆ ಪರಮಸುಖ ನೋಡಯ್ಯ.
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ,
ನೀ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಡಹಿದ ಬಂಧನವೆನಗೆ
ನಿರ್ಬಂಧನವೆಂದಿರ್ಪೆನಯ್ಯ. ॥೧೩೩॥

೩೬೬

ಸನ್ಮಣಿಯೆಂತು ಹೊದ್ದಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿಪ್ಪದು.
ನಿಜ ತನ್ನಂತೆ, ಅನುಭಾವಿ ಅವರವರಂತೆ.
ತೋರುವಾತ ತನ್ನಂತೆ, ಮತ್ತಾರಂತೆಯೂ ಆಗ.
ಸನ್ಮಾತ್ರ ಚಿನ್ಮಯ ಪರಮಾನಂದ
ತಿಳಿದು ನೋಡುವರೆ ನಿಜಗುಣ ನೀನೆ
ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೧೩೪॥

೩೬೭

ಪರಮಾರ್ಥದ ಪರೀಕ್ಷೆಯನರಿಯದೆ
ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿವವರ ಕಂಡಡೆಯೇನೆಂಬೆ?
ಅರಳಿಯ ಮರದ ಉಲುಹೆಂಬೆ,
ಮೂಗಜಾತಿಯ ಶಬ್ದವೆಂಬೆನು.
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವ ನಿಮ್ಮ ಅನುಭಾವವನರಿಯದವರ
ಕಂಡೆನಾದಡೆ ಹಳಿಹಳಿಯೆಂಬೆನು. ॥೧೩೫॥

೩೬೮

ಊರೆಲ್ಲಾ ನೆರದು ಕಳ್ಳನ ಬೆಳ್ಳನೆಂದರೆ
ಅವ ಕಳ್ಳನೊ ಬೆಳ್ಳನೊ ಬಲ್ಲವರು ನೀವು ಹೇಳಿರೆ?
ಇವರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಬಲ್ಲವನ ಅಲ್ಲಾಯೆಂದಡೆ
ಅವಯೆಲ್ಲಿರ್ದಡೇನು ಮಾರೇಶ್ವರ. ॥೧೩೬॥

೩೬೯

ಲೋಕವ ತಾ ಹೇಸಿದ ಬಳಿಕ
ತನ್ನ ಲೋಕ ಹೇಸುವಂತಿರಬೇಕು.
ಲೋದಕ ಚರಿತ್ರ ಶೃಂಗಾರವ ತಾ ಹೇಸಿದ ಬಳಿಕ,
ತನ್ನ ಚರಿತ್ರ ಶೃಂಗಾರವ ಲೋಕ ಕಂಡು ಹೇಸುವಂತಿರಬೇಕು.
ದೇಹ ಗುಣರಹಿತವಾದ ವಿರಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಇದೆ ಮುಕ್ತಿ.
ಈ ಯುಕ್ತಿಯ ತಿಳಿದಡೆ ಅದೆ ಮುಕ್ತಿ
ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೧೩೭॥

೩೭೦

ಲೋಕದ ಗತಿ ಬೇರೆ ತನ್ನ ಗತಿ ಬೇರೆ.
ಜಡಕರ್ಮಭೇದದಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಿಮರುಳು,
ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಲೋಕ ಮರುಳು.
ಈ ಭಾವ ಭೇದವ ತಿಳಿವುದರಿದು ನೋಡಾ.
ಈ ಪರಿ ಗತಿ ನೋಡುವಡೆ ನಿಜಗುಣ ನೀನೆ
ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೧೩೮॥

೩೭೧

ಎಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವರಯ್ಯ ಜಗ ಸದುಹೃದಯರಲ್ಲದವರ?
ಇಂತಪ್ಪವರನಲ್ಲದೆ ಲೋಕ ಹೊಗಳಬಲ್ಲುದೆ ಹೇಳಾ?
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರದವರ ಮೆಚ್ಚುವರಾರೊ
ಈ ಲೋಕದೊಳಗೆ? ಈ ಲೋಕದ ಪರಿಯಲ್ಲದವ ನೀನೆ
ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೧೩೯॥

೩೭೨

ಬೊಬ್ಬೆಯ ಬಾಯಿ ಬಾಚಿದ ಮಂಡೆ ಮೀರಿದ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆಯಿಲ್ಲ.
ಓಡಿನ ಊಟ ಕಾಡಿನ ಇಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆಯಿಲ್ಲ.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಮಲೆಯೊಳಗಿದ್ದಡೇನು
ಮಲೆಯೊಳಗಿದ್ದಡೇನು. ॥೧೪೦॥

೩೭೩

ಮಠವೇಕೊ ಪರ್ವತವೇಕೊ
ಜನವೇಕೊ ನಿರ್ಜನವೇಕೊ
ಚಿತ್ತ ಸಮಾಧಾನವುಳ್ಳ ಶರಣಂಗೆ?
ಮತ್ತೇಕೋ ಹೊರಗಳ ಚಿಂತೆ
ಧ್ಯಾನ ಮೌನ ಜಪತಪವೇಕೊ
ತಾನಾದ ಶರಣಂಗೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೪೧॥

೩೭೪

ತಪಕ್ಕೆ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದು ವಸ್ತು,
ಜಪಕ್ಕೆ ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯೊಳಗಲ್ಲ

ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಲಕ್ಷಿತ ಮುದ್ರೆಯವಾಗಿಪ್ಪುದು
ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧವಾದಲ್ಲಿ ಮನ ಸಂದಿತ್ತು ಮಾರೇಶ್ವರ. ॥೧೪೨॥

೩೭೫

ನಿಷ್ಠೆವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ನಿತ್ಯ ನೇಮದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಸತ್ಯವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ತತ್ವ ವಿಚಾರದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಹೂವಿನ ಹಂಗೇಕೆ?
ಅರಿವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಹಂಗೇಕೆ?
ಮನ ಶುದ್ಧ ಉಳ್ಳಾತಂಗೆ ಮಂತ್ರದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಭಾವಶುದ್ಧ ಉಳ್ಳಾತಂಗೆ
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನಿಮ್ಮನರಿದಾತಂಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇಕೆ? ॥೧೪೩॥

೩೭೬

ಮಾತು ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮಥನದ ಹಂಗೇಕೆ?
ರೇತವನರಿದಾತಂಗೆ ತೀರ್ಥದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಜ್ಯೋತಿಯನರಿದಾತಂಗೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಹಂಗೇಕೆ?
ಪರಮಾರ್ಥವನರಿದಾತಂಗೆ ಪ್ರಸಾದದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಲೋಕವನರಿದಾತಂಗೆ ಏಕಾಂತದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಇಂತೀ ತೆರನರಿದ ಶರಣಂಗೆ ಸರ್ವ ಉಪಚಾರ ಸಂಕಲ್ಪವೇಕೆ ಹೇಳಾ,
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ॥೧೪೪॥

೩೭೭

ನಿಜಸುಖ ತನಗುಳ್ಳಡೆ ವಿಷಯದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಉಸುರು ಪರಿಮಳವಾದರೆ ಕುಸುಮದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಲೋಕವು ತಾನಾದರೆ ಏಕಾಂತದ ಹಂಗೇಕೆ?
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ
ನಾನು ನೀನಾದ ಬಳಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಹಂಗೇಕೆ. ॥೧೪೫॥

೩೭೮

ಕಾಯವೆಂಬ ವನಿತೆಗೆ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಪುರುಷ ನೋಡಾ.
ಈ ದೇಹದ ಆತ್ಮನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ
ಸಕಲ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆ ಮಕ್ಕಳು ನೋಡಾ.

ಇದೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದನರಿಯದೆ
ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು
ವಿರಕ್ತನಾದೆನೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಪರಿಯ ನೋಡಾ.
ಇದು ವಿರಕ್ತಿಯೆ? ಅಲ್ಲ.
ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನ ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳ
ಮಹದಲ್ಲಿ ಒಡಗೂಡಿದಾತನೆ ಪರಮ ವಿರಕ್ತನು.
ಆತಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೪೬॥

೩೭೯

ಪುತ್ರೇಷಣ ಅರ್ಥೇಷಣ ಧಾರೇಷಣವೆಂಬ ಈಶಣತ್ರಯಂಗಳಳಿದು,
ಆಗು ಹೋಗು ಭೋಗ ಭೂಷಣಂಗಳೆಂಬ ಅನುರಾಗಮಂ ತ್ಯಜಿಸಿ
ಬಂಧಮೋಕ್ಷ ಸಂದು ಸಂಶಯವೆಂಬ ಜಡತ್ವಮಂ ಕಳೆದು
ನಿಂದ ನಿಲವಿನ ನಿಜಕ್ಕೆ ವಶವಾಗದೆ
ಸಹಜ ಶಾಂತಿ ಸಮತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ರಕ್ತ ಅನುರಕ್ತ ಅತಿರಕ್ತನೆಂಬ ರಕ್ತತ್ರಯಂಗಳಳಿದು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ
ಸಗುಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಗುಣದಲ್ಲಿ ನೋಡದೆ
ಸಗುಣ ನಿರ್ಗುಣಕ್ಕೆ ಉಪಮಾತೀತಮಾದ ಶಿವಲಿಂಗಾಂಗಿ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೧೪೭॥

೩೮೦

ಯತಿಗೆ ಲಾಂಛನವೇಕೆ?
ಶುಚಿಗೆ ಮೂದಲೆಯಾಕೆ?
ಧಿಕ್ಕರಿಗೆ ಕಜ್ಜವೇಕೆ?
ದಿಟವುಳ್ಳ ಮನಕ್ಕೆ ಆಚಾರವೇಕೆ?
ಸಜ್ಜನಸ್ತ್ರೀಗೆ ಬೇರೆ ನೋಂಪಿಯಾಕೆ?
ಭೃತ್ಯಾಚಾರ ಇಂಬುಗೊಂಡವರ ಮನವ
ಮಹಂತ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ. ॥೧೪೮॥

೩೮೧

ವೇಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವದು ಸಮಯದ ಹಂಗು.
ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವರೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹಂಗು.
ಯತಿ ಭೇದದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವರೆಲ್ಲ ಮನಸಿಜನ ಹಂಗು.

ಆಸೆ ಅರತು ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ತಿರುಗುವರೆಲ್ಲಾ ಶರೀರದ ಹಂಗು.
ಹಿಂದ ಮರದು ಮುಂದಳ ಮೋಕ್ಷವನರಸುವರೆಲ್ಲಾ ರುದ್ರನ ಹಂಗು.
ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವೆಂಬ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೆಟ್ಟದೆ
ಈ ಹಿಂದಳ ಈರಲು ಮುಂದಳ ಸಂಶಯವೆಂಬುದ
ಏನೆಂದು ಅರಿಯದೆ ನಿಂದುದು
ಸದಾಶಿವಮೂರ್ತಿಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂದ ಮನ. ॥೧೪೯॥

೩೮೨

ಕಾಯ ಕರ್ರನೆ ಕಂದಿದರೇನು?
ಕಾಯಮಿರ್ರನೆ ಮಿಂಚಿದರೇನು?
ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧವಾದ ಬಳಿಕ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೊಲಿದ ಕಾಯ
ಎಂತಾದರೆ ನಮಗೇನಯ್ಯ? ॥೧೫೦॥

೩೮೩

ತನುವಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮೋಹ
ಮನದಲ್ಲಿ ನಿರಹಂಕಾರ
ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯ
ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿರಾಪೇಕ್ಷೆ
ವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನ
ಭಾವದಲ್ಲಿ ದಿಗಂಬರ
ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾನಂದಯೆಡೆಗೊಂಡ ಬಳಿಕ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ಬೇರಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರೆ. ॥೧೫೧॥

೩೮೪

ನಿನ್ನ ಪರಕಾಯದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಸದ್ಗುಣಂಗಳನು
ಧರ್ಮಾಚಾರವೆಂಬ ಪಥದಲ್ಲಿ
ನೀ ನಡಸುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ :
ದಮೆಯೆನಿಸುವ ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ
ಲೇಸನೆ ಮಾಡುತಿರು ಕಂಡಾಯೆಂದು,
ಪ್ರಿಯನೆನಿಸು ಸ್ವಪಕ್ಷ ಪರಪಕ್ಷವೆನ್ನದೆ
ಸಕಲರಲ್ಲಿ ಹಿತವನೆ ಮಾಡುತಿರು ಕಂಡಾಯೆಂದು,
ವಾಣಿ ನೀನು ನಯ ಸ್ವರವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು

ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿತವನೆ ನುಡಿ ಕಂಡಾಯೆಂದು,
ದಮೆ ಮೇಲೆ ತಿತಿಕ್ಷೆ ಉಪರತಿ ಶಾಂತಿಗಳಿರಾ
ದಾರಿದ್ರ ಸಕಲಾಪತ್ತು ಬಂದರೆ
ಆರು ಬೈದರೆ ಹೊಯಿದರೆ ಜರೆದರೆ ನಿಂದಿಸಿದರೆ
ಪರಮ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಇರಿ ಕಂಡಾಯೆಂದು,
ಮತಿಯ ನೀನು ಭಕ್ತಿಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿರಿ ಕಂಡಾಯೆಂದು,
ಇಂತಿವು ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣಂಗಳನು
ಧರ್ಮಾಚಾರವೆಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಡಸುತಿದ್ದೆಯಯ್ಯ
ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪ ಬಸವಣ್ಣ. ॥೧೫೨॥

೩೮೫

ಹೊಯಿದವರೆನ್ನ ಹೊರದವರೆಂಬೆ
ಬೈದವರೆನ್ನ ಬಂಧುಗಳೆಂಬೆ
ನಿಂದಿಸಿದವರೆನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೆಂಬೆ
ಆಳಿಗೊಂಡವರೆನ್ನಾಳ್ದರೆಂಬೆ
ಜರದವರೆನ್ನ ಜನ್ಮಬಂಧುಗಳೆಂಬೆ
ಹೊಗಳಿದವರೆನ್ನ ಹೊನ್ನಶೂಲದಲ್ಲಿಕ್ಕಿದರೆಂಬೆ
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೫೩॥

೩೮೬

ಆತ್ಮತೇಜ ದೇಹ ಹಮ್ಮು ಮನದ ಬಿಮ್ಮು ತಥ್ಯಮಿಥ್ಯ
ರಾಗದ್ವೇಷ ಸುಖದುಃಖ ಮೋಹಾದಿ ಗುಣಂಗಳಡಗವಯ್ಯ.
ಇಂತಿವು ಅಳಿದಾತನು ನೀನೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ. ॥೧೫೪॥

೩೮೭

ಇದಿರೆನ್ನ ಹಳಿವವರು ಮತಿಯ ಬೆಳಗುವರು.
ಮನದ ಕಾಳಿಕೆಯ ಕಳದವರೆನ್ನ ನಂಟರು.
ದುರಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡವವರು ಕನ್ನಡಿಯೆನಗೆ,
ಹೇಯೋಪಾಯವ ತೋರುವರು.
ಇದು ಕಾರಣ ಅನ್ಯದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೊಲ್ಲೆ
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವರ ತೋರುವರೊಳರಿಲ್ಲಿಯೆ. ॥೧೫೫॥

೩೮೮

ತಾ ಸುಖಿಯಾದರೆ ತನ್ನ ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚ ನಡವುದು.
ತಾ ಸುಖಿಯಾದರೆ ತನ್ನ ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚ ನುಡಿವುದು
ನಿಂದೆ ಬೇಡ ಪರನಿಂದೆ ಬೇಡಾ.
ಆರಾದಡೇನು ಹೋದಡೇನು ತಾ ಸುಖಿಯಾದಡೆ ಸಾಕು
ಏಕೋರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ನಿಜವನರಿದಡೆ
ಬೀಗಿಬೆಳದ ರಾಜಾನ್ನದ ತೆನೆಯಂತೆ ಇರಬೇಕು ಶರಣ. ॥೧೫೬॥

೩೮೯

ಸರ್ವ ಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗವ ಮಾಡಿದ ಶಿವಶರಣನ
ಲೋಕದ ಸಂಸಾರಿಗಳೆಂತು ಮಚ್ಚುವರಯ್ಯ?
ಉರೊಳಗಿದ್ದರೆ ಉಪಾಧಿಕನೆಂಬರು
ಅಡವಿಯೊಳಗಿದ್ದರೆ ಮೃಗವೆಂಬರು
ಹೊನ್ನ ಬಿಟ್ಟರೆ ದಾರಿದ್ರನೆಂಬರು
ಹೆಣ್ಣ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಪುಂಸಕನೆಂಬರು
ಪುಣ್ಯವ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಿಯೆಂಬರು
ಮಾತನಾಡದಿರ್ದಡೆ ಮೂಗನೆಂಬರು
ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಜ್ಞಾನಿಗೇಕಯ್ಯ ಮಾತೆಂಬರು.
ನಿಜವನಾಡಿದರೆ ನಿಷ್ಠುರಿಯೆಂಬರು.
ಸಮತೆಯನಾಡಿದರೆ ಅಂಜುವನೆಂಬರು.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಲೋಕದಿಚ್ಛೆಯ
ನುಡಿಯ ಲೋಕದಿಚ್ಛೆಯ ನಡೆಯ. ॥೧೫೭॥

೩೯೦

ಉಂಡರೆ ಭೂತನೆಂಬರು
ಉಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಚಕೋರನೆಂಬರು
ಊರೊಳಗಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರಿಯೆಂಬರು
ಅಡವಿಯೊಳಗಿದ್ದರೆ ಮರ್ಕಟನೆಂಬರು
ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಪಾಪಿ ಕರ್ಮಿಯೆಂಬರು
ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೆ ಮೂಗ ಕರ್ಮಿಯೆಂಬರು
ಮಲಗದಿದ್ದರೆ ಚೋರನೆಂಬರು
ಮಲಗಿದರೆ ಜಡದೇಹಿಯೆಂಬರು

ಇಂತೀ ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಎಂಟುವಿಧವ
ಕಳೆಯಲು ವಶವಲ್ಲ ಕಲಿದೇವರದೇವ. ॥೧೫೮॥

೩೯೧

ಒಬ್ಬರು ಉತ್ತಮನೆಂಬರು
ಒಬ್ಬರು ಮಧ್ಯಮನೆಂಬರು
ಒಬ್ಬರು ಕನಿಷ್ಠನೆಂಬರು
ಒಬ್ಬರು ಅಧಮನೆಂಬರು
ಒಬ್ಬರು ಕನಿಷ್ಠನಿಷ್ಠುರಿಯೆಂಬರು
ಎಂದಡದಕೇನು ಎನಗೆ ವಿನಯವೆ ಕಂಟಕವಲ್ಲದೆ
ಲೋಕಾರ್ಥಕ್ಕೂ ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೫೯॥

೩೯೨

ನಿಂದಿಸುವನೊಬ್ಬ, ಸ್ತುತಿಸುವನೊಬ್ಬ.
ಇವರಿಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಪರಮ ಬಂದುಗಳಯ್ಯ.
ಪಾಪವನೊಬ್ಬ ಕೊಂಬ
ಪುಣ್ಯವನೊಬ್ಬಕೊಂಬ
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನು. ॥೧೬೦॥

೩೯೩

ಶಮೆ ದಮೆ ತಿತಿಕ್ಷೆ ಉಪರತಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಮಾಧಿ
ಎಂಬಿವು ಆರು ತೆರ ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಅಂತಃಕರಣ ನಿಗ್ರಹವೆ ಶಮೆ
ಬಾಹ್ಯಕರಣ ನಿಗ್ರಹವೆ ದಮೆ
ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳ ಸೈರಿಸುವದೆ ತಿತಿಕ್ಷೆ
ಸರ್ವಕರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗವೆ ಉಪರತಿ
ಸುಜ್ಞಾನಗುರುವಿನಲ್ಲಿಯ ವಿಶ್ವಾಸವೆ ಶ್ರದ್ಧೆ
ಗುರೂಪದೇಶವ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಡಿವುದೆ ಸಮಾಧಿ.
ಇಂತಿವು ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟ ಮಾಹೇಶ್ವರಗೇನು
ಮೈತ್ರಿ ಕರುಣ ಮುದಿತ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ತೆರ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :

ಸತ್ಪುರುಷರೊಡತಣ ಸ್ನೇಹವೆ ಮೈತ್ರಿಯೆನಿಸುವದು
ದುಃಖಾತ್ಮರಲ್ಲಿಯ ಮರುಕವೆ ಕರುಣವೆನಿಸುವುದು
ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂತೋಷವೆ ಮುದಿತವೆನಿಸುವುದು
ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗದ್ವೇಷವಿಲ್ಲದಿಪ್ಪುದೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಯೆನಿಸುವುದು ನೋಡಾ.
ಇಂತಿವು ಅಂಗವಾದ ಪರಮ ಮಾಹೇಶ್ವರನು
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗೃಹಸ್ಥ ವಾನಪ್ರಸ್ತ
ಸನ್ಯಾಸಿಯೆಂಬ ಚತುರಾಶ್ರಮಿಗಳಿಂದವು
ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧವಾದ ಮಾಹೇಶ್ವರನ
ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಅತಿಶಯವಿಲ್ಲಾ.
ಆತಗೊಂದು ಆಶ್ರಯಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾತೀತನಾಗಿ
ಸರ್ವಾಶ್ರಮಗಳಿಂದ ತಾನೆ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನೆಂದು
ಅವಧೂತನೆಂದು ಸ್ಥಿತಃ ಸಮಜ್ಞನೆಂದು
ಗುಣಾತೀತನೆಂದು ಶಿವಭಕ್ತನೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು,
"ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವಾನ್ ಶಂಭು
ಪರತತ್ವವಾದ ಶರಣವಶ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು
ಪೆಸರುವಡದಿಪ್ಪಾತನೆ ಅತ್ಯಾಶ್ರಮನಪ್ಪ ನೋಡಾ.
ಲಿಂಗಂತಿವೇಭವೇಕ್ಷೇತ್ರಂಮಂಗಂ ಸಂಯೋಗಮಾಶ್ರಿತಃ।
ತಸ್ಮಾರ್ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯುಕ್ತೋ ಯೇಪಿಸ್ತೋತ್ಯಶ್ರಿಮಿ ಭವೇತ್॥
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,
ಪರಶಿವತತ್ವವೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರಂಗವೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಪ್ಪನಯ್ಯ.
ಇನ್ನು ಕರ್ಮಿ ಮುಮುಕ್ಷು ಅಭ್ಯಾಸಿ
ಅನುಭವಿ ಆರೂಢನೆಂದು ಐದು ತೆರ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
ಮೂಢತನದಿಂದ ತನ್ನ ಜಾತಿಮಾತ್ರದ ಕರ್ಮವಿಡಿದು
ಶತಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೆ ಕರ್ಮಿಯೆನಿಸುವನು.
ಜಗವು ತಥ್ಯವೆಂದರಿದು ಬಾಹ್ಯ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠನಾಗಿ
ಮೂರು ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತನಪ್ಪವನೆ ಮುಮುಕ್ಷುಯೆನಿಸುವ.
ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚೆಲ್ಲಾ ಮಿಥ್ಯವೆಂದು
ಕಡೆಯಲಿ ಧ್ಯಾನಾದಿ ಕರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿ
ಜನ್ಮದ್ವಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಯೆನಿಸುವ.
"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂತು ಸದಾಚಾರಿ। ಪುನರ್ಜನ್ಮಂತು ವೈಷ್ಣವ।
ತಥಾಪು ಪುನೋರ್ಜನ್ಮೇನ ಜಾಯತೇ ಶೂಲಿಪೂಜಕಃ॥"
ಶಿವಪೂಜಾದಶಜನ್ಮಾನಾಂ। ಜಾಯತೇ ವೀರಶೈವಾಣಾಂ।

ವೀರಶೈವ ಪುನೋರ್ಜನ್ಮೇ। ಜಾಯತೇ ಚರಲಿಂಗಿನಾಂ।
ಚರಲಿಂಗಿ ಮಹಾಯೋಗಿ। ಪುನೋರ್ಜನ್ಮಂ ನವಿದ್ಯತೇ॥
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,
ವ್ಯವಹಾರವ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ವಿವೇಕತ್ಪರನಾಗಿ
ಏಕಜನ್ಮದಿಂದ ನಿಜಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೆ ಅನುಭಾವಿ ನೊಡಾ.
ವಿಶ್ವವಿಕೃತಿದೋರದೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ
ಸದ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೆ ಆರೂಢನಪ್ಪನಯ್ಯ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
ಶಿವಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷಾ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಯೋಗೀಶ್ವರಗೆ
ಗಗನದಂತೆ ಗಮನಾಗಮನವಿಲ್ಲ.
ನಾಡಿಮಾರ್ಗ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ
ಕಾಶಿಯಲಾಗಲಿ ಹೀನಾಶ್ರಯದಲಾಗಲಿ
ಅರಿವು ಮರವೆಗಳಿಂದಾಗಲಿ
ಇನ್ನಾವ ತೆರದಿಂದ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವಾದರು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
"ಆಕಾಶಲಿಂಗಮಿತ್ಯಾಹು। ಪೃಥ್ವಿ ತಸ್ಯಾದಿ ಪೀಠಿಕಂ।
ಆಲಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ। ಲಯನಾಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೆ॥"
ಇಂತಪ್ಪ ಯೋಗೀಶ್ವರಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು
ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೧೬೧॥

೩೯೪

ಅಟ್ಟುದನಡುವರೆ? ಸುಟ್ಟುದ ಸುಡುವರೆ?
ಬೆಂದ ನುಲಿಯ ಸಂದಿಸಬಹುದೆ?
ಪ್ರಣಮ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯಲ್ಲಿ ದಗ್ಧವಾದ ನಿರ್ದೇಹಿಗೆ ಸಂದೇಹವುಂಟೆ?
"ಸಂದಸ್ಯ ದಹನಂ ನಾಸ್ತಿ ಪಾಕಸ್ಯ ಪಚನಂ ಯಥಾ।
ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿದಗ್ಧದೇಹಸ್ಯ ನಚಸಾರ್ದಂ ನಚ ಕ್ರಿಯಾ॥"
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು
ಭ್ರಾಂತುಸೂತಕ ಕ್ರಿಯಾ ವಿರಹಿತರು. ॥೧೬೨॥

೩೯೫

ಮಹಾ ಮಹಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಮಹಾ ಪ್ರಮಥರು ಮಹಾ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ನರರುಗಳು ಬೆಂದು ಸುರರುಗಳ ನೆಮ್ಮುವರು.
ಸುರರುಗಳು ಬೆಂದು ಋಷಿಗಳ ನೆಮ್ಮುವರು.

ಋಷಿಗಳು ಬೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮರುಗಳ ನೆಮ್ಮುವರು.
ಬ್ರಹ್ಮರುಗಳು ಬೆಂದು ವಿಷ್ಣುಗಳ ನೆಮ್ಮುವರು
ವಿಷ್ಣುಗಳು ಬೆಂದು ರುದ್ರರುಗಳ ನೆಮ್ಮುವರು
ರುದ್ರರುಗಳು ಬೆಂದು ಈಶ್ವರರುಗಳ ನೆಮ್ಮುವರು
ಈಶ್ವರರುಗಳು ಬೆಂದು ಸದಾಶಿವರುಗಳ ನೆಮ್ಮುವರು
ಸದಾಶಿವರುಗಳು ಬೆಂದು
ರುಕ್ಷ ಭೈರವನಂತೆ ಬಂದು ಮಾಯೆಯ ನೆಮ್ಮುವರು
ಮಾಯೆ ಮನವ ನೆಮ್ಮುವಳು
ಆ ಮನ ನೆಮ್ಮುದಕ್ಕೆ ಠಾವಿಲ್ಲದೆ
ಬೆಂದು ಹೋಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ. ॥೧೬೩॥

೩೯೬

ತೆರಹಿಲ್ಲದ ಘನವ ಮನವನೊಳಕೊಂಡು,
ಆ ತೆರಹಿಲ್ಲದ ಮನವ ಘನವೊಳಕೊಂಡು
ತನಗೆ ತಾನೆ ತರಹರವಾದ ಬಳಿಕ
ಇನ್ನು ಮರಳಿ ಇಂಬುಗೊಡಲುಂಟೆ?
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಲೀಲೆ ಮಾಬನಕ್ಕ
ಉರಿಯೊಳಗಣ ಕರ್ಪುರದಂತಿರಬೇಕು ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. ॥೧೬೪॥

೩೯೭

ಗುರುತತ್ವದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಶಿವತತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು,
ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾದ ಶರಣಂಗೆ
ಕಾಯವಳಿದು ನಿರ್ವಯಲಾದರೇನು
ಕಂಥೆಯ ಕಳೆಯದೆ ನಿರ್ವಯಲಾದರೇನು
ಕಾಯಸಮಾಧಿ ಕರಣಸಮಾಧಿ ಭಾವಸಮಾಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬಯಲಭ್ರಮೆಯನೆ ಕಳೆದು
ಸುಜ್ಞಾನ ಸಮಾಧಿಯನೈದಬಲ್ಲರೆ
ಅದೆ ನಿಜ ಸಮಾಧಿ ಕೇಳಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. ॥೧೬೫॥

೩೯೮

ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಪಣವಾವುದು,
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಪಣವಾವುದು,
ಭಾವಲಿಂಗಾರ್ಪಣವಾವುದೆಂದರೆ

ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯ.
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶರೀರವೆ ಸಮರ್ಪಣ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನವೆ ಸಮರ್ಪಣ
ಭಾವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯೆ ಸಮರ್ಪಣ.
ಶರೀರವೆಂದರೆ ರೂಪು, ಮನವೆಂದರೆ ರುಚಿ,
ತೃಪ್ತಿಯೆಂದರೆ ಸಂತೋಷ.
ಈ ತೆರನನರಿದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ
ಪ್ರಸಾದವ ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲಾತನೆ
ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬೬॥

೬೯

ಕಾಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬಿರಿ
ಮನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬಿರಿ
ಆತ್ಮಂಗೆ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬಿರಿ.
ಈ ತ್ರಿವಿಧಂಗದಲ್ಲಿ
ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬಿರಿ.
ಮನ ಭಾವಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತ
ಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲಾಯೆಂಬುದು ಅದು ಅರುಹೆ?
ಕ್ರೀಗೂ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನವುಂಟೆ ಕುರಿಮಾನವ?
ಇದು ಕಾರಣ ಕಾಯದ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಕ್ರಿಯಾರ್ಪಣ
ಮನದ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಜ್ಞಾನಾರ್ಪಣ
ಭಾವದ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಪರಿಣಾಮಾರ್ಪಣ.
ಈ ತ್ರಿವಿಧಾರ್ಪಣದೊಳಗೆ ಒಂದ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗದು.
ಇದು ಕಾರಣ, ಎಷ್ಟರುಹುಳ್ಳಾತನಾದರು ಆಗಲಿ
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣವೆ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೆಂದು
ಅನ್ನಪಾನಂಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೂಪಾಗಿ
ಬಂದ ಸಮಸ್ತಪದಾರ್ಥಂಗಳನು
ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡದೆ ತನ್ನ
ಬಾಯಿಚ್ಛೆಗೆ ತಿಂಬ ನರಕಿ ಜೀವಿಯ
ಎನಗೊಮ್ಮೆ ತೋರದಿರಯ್ಯ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಶಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬೭॥

೪೦೦

ರೂಪಾಗಿ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ
ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು,
ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಸರ್ವಾಂಗ
ಶುದ್ಧನಾದೆನು ನೋಡಾ.
ರುಚಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ
ಮನದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜಿಹ್ವೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು,
ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ ಮನ ನಿರ್ಮಲವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ
ಭಾವದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೃದಯಮುಖದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು
ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಶುದ್ಧ ಪರಮಾತ್ಮನಾದೆನು ನೋಡಾ.
ಈ ಕ್ರಿಯಾ ಜ್ಞಾನಾರ್ಪಣವಿರಬೇಕು.
ಕಾಯವು ಆತ್ಮನು ಬಯಲಾಹನ್ನಕ್ಕ
ಈ ಕಾಯವು ಜೀವವು ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಡಗದೆ
ಬರಿಯ ವಾಗದ್ವೈತದಿಂದ ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾದೆನೆಂದು
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಪಣವ ಬಿಡುವ ನಾಯ ಮುಖವ
ಎನಗೊಮ್ಮೆ ತೋರದಿರಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬೮॥

೪೦೧

ಕಾಯ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಾಗಿ
ನಿರ್ಮಲಾಂಗಿಯಾದೆನು ನೋಡಾ.
ಜೀವ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಜೀವ ಪರಮರೆಂಬ
ಉಭಯವಳಿದು ಚಿತ್ಪರಮಲಿಂಗವಾದೆನು ನೋಡಾ.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಇಹ ಪರವನರಿಯೆನು ನೋಡಾ.
ಪರಿಣಾಮ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಶರಣ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಕುರುಹಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ನಾನೆಂಬುದು ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ನಾನುಯಿಲ್ಲ
ನೀನು ಇಲ್ಲ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ
ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಸಾದಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬೯॥

೪೦೨

ತನುವಿನಲ್ಲಿ ಗುರುಭರಿತವಾದುದೆ ಭರಿತ ಭೋಜನ.
ಮನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಭರಿತವಾದುದೆ ಭರಿತ ಭೋಜನ.
ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಸ್ತು ಭರಿತವಾಗಿ
ಎಡೆಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಭರಿತವಾದುದೆ ಭರಿತಬೋನ.
ಹಿಂಗಲ್ಲದೆ ಪುರುಷಾಹಾರ ಪ್ರಮಾಣಿನಿಂದ ಓಗರವ ಗಡಣಿಸಿಕೊಂಡು
ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೊಂಡು ಎಂಜಲೆಂದು ಕಳೆದು
ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಮುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಲಮ್ಮದವರಿಗೆ
ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಿಲ್ಲ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ,
ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬುದುಯಿಲ್ಲ.
ಇವರ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆಂತೆಂಬೆನಯ್ಯ?
ಲಿಂಗಾಂಗಿಯ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಸೂತಕವುಂಟೆ?
ಈ ಭಂಗಿತರ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೦॥

೪೦೩

ಪ್ರಸಾದ ಪದಾರ್ಥ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವೆನುತಿಪ್ಪಿರಿ.
ಪ್ರಸಾದವಾವುದು, ಪದಾರ್ಥವಾವುದು
ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾವುದು ಹೇಳಾ ಮರುಳೆ?
ಪ್ರಸಾದವೆಂದರೆ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಶಿವತತ್ವವು.
ಪದಾರ್ಥವೆಂದರೆ ಆತ್ಮನು.
ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವೆಂದರೆ ಮಾಯೆ ನೋಡಾ.
ಈ ಮಾಯ ಕಾರ್ಯವಾದುದೆ ದೇಹ
ಇಂದ್ರಿಯ ಮನ ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳಪ್ಪ
ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ವಂಗಳು.
ಆತ್ಮ ಸಹವಾಗಿ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವಂಗಳು.
ಅವಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿ ಆತ್ಮನು.
ಅಂತು ಈ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ
ಕಳೆದು ಆತ್ಮನ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ
ಸಮರ್ಪಿಸಬಲ್ಲರೆ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆನು
ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶವೆಂಬೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೧॥

೪೦೪

ಅಂಗಲಿಂಗ ಲಿಂಗವಂಗವೆಂಬಿರಿ.
ಅಂಗಸೂತಕವ ಹೇಳುವಿರಿ.
ಪ್ರಾಣವೆ ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದವೆ ಪ್ರಾಣವೆಂದೆಂಬಿರಿ.
ಪ್ರತಿಭಾವವ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಬಿರಿ.
ಇದು ಲಿಂಗಾಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದ ಭಾವವೆ ಅಲ್ಲ ಕಾಣಿರೊ.
ಲಿಂಗಾಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಭಾವ ಭರಿತವಾದರೆ
ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ ಅರ್ಪಿಸಲಮ್ಮೆನೆಂಬುದು ಅಜ್ಞಾನ ನೋಡಾ.
ಈ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವುಂಟೆ?
ಮನದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವುಂಟೆ ? ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವುಂಟೆ?
ಈ ಅಶುದ್ಧ ದೇಹಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ
ಶುದ್ಧವಹ ಶಿವಪ್ರಸಾದ ಸಂಬಂಧಯೆಂದೂ ಇಲ್ಲ ಕಾಣಾ.
ಲಿಂಗಸೋಂಕಿದ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಅಶುದ್ಧವುಂಟೆ? ಇಲ್ಲ.
ಈ ಅನಂಗ ಸಂಗಿಗಳ ಮುಖವ ತೋರದಿರಾ ಎನಗೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೨॥

೪೦೫

ಜೀವವ ತಪ್ಪಿಸಿ ಜೀವಿಸಬಾರದು;
ಶ್ರಾವಕರನಾರನು ಕಾಣೆ.
ಪೃಥ್ವಿ ಬೀಜ ತಥಾಮಾಂಸಂ ಅಪ್ಪು ದ್ರವ್ಯ ಸುರಾಮಯಂ।
ಆತ್ಮ ಜೀವ ಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಜೀವಂ ಜೀವೇನಭಕ್ಷಯೇತ್॥
ಎಂದುದಾಗಿ, ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಶುದ್ಧ
ಮಿಕ್ಕದು ಜೀವಮಯ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೭೩॥

೪೦೬

ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮುಖವಾವುದು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಮುಖವಾವುದು,
ಭಾವಲಿಂಗದ ಮುಖವಾವುದು ಎಂದರೆ ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ.
ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮುಖವೈದು, ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳ ಮುಖವನೆಯ್ದಿ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.
ಭಾವವನೈದಿ ಭಾವಲಿಂಗವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.
ಒಂದೆ ಲಿಂಗ ತನುತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವ ರೂಪಕವಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಜೀವತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಧ್ಯಾನರೂಪಕವಾಗಿಪ್ಪುದು.

ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆ ತದ್ವಾಸನೆ ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಮಲತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯ ಚರ ಪರ ರೂಪಕವಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಈಷಣತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರೈಲಿಂಗ ಪ್ರೇಮರತಿಗೆ ಸಕಲಸಾಧನಂಗಳಾಗಿ
ಮಾಯಾಭ್ರಾಂತಿಯನು ನಿಭ್ರಾಂತಿಯೆನಿಸಿ
ಶುದ್ಧ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗ ತಾನೆ
ಪ್ರಸನ್ನಪ್ರಸಾದ ರೂಪಕವಾಗಿರುತಿರ್ದೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೪॥

೪೦೭

ಎನ್ನ ಕಾಯ ಕಾಮಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಸಾವಧಾನವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಕಾಯವೆನಗಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಎನ್ನ ಮನವು ಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚು ಹೆರೆತೆಗದೋಡಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಪ್ರಾಣಾದಿ ವಾಯುಗಳ ಪ್ರಪಂಚಿನ ಗಮನಾಗಮನ
ನಾಸ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಎನ್ನ ಭಾವ ಭವಹರನಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಭಾವ ಭ್ರಮೆಗಳು ಅಳಿದು ಹೋದವು ನೋಡಾ.
ಭಾವನಿರ್ಭಾವವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವ ಮುಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿ
ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನನೊಳಕೊಂಡಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೫॥

೪೦೮

ಗುರು ಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ವಾತ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮವೆಂಬ ತ್ರಿದೋಷವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು.
ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಸೀತೋಷ್ಣಾದಿಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು.
ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಆಧಿವ್ಯಾಧಿಗಳಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು.
ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಮರಣವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು.
ತಾಪತ್ರಯ ತನುವ ಪೀಡಿಸುವನ್ನಕ್ಕ
ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಸಾದಿಗಳೆಂದೇನೊ ಜಡರುಗಳಿರಾ!

ಕೆಂಡವ ಇರುಹೆ ಮುತ್ತಬಲ್ಲುದೆ?
ನೊಣ ಹಾಯ್ದರೆ ಮದಸೊಕ್ಕಿದಾನೆಯ ಬದಿ ಮುರಿಯಬಲ್ಲುದೆ?
ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಳಯ ಬಾಧಿಸಬಲ್ಲವೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೬॥

೪೦೯

ಪಶ್ಚಿಮಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನದ ಬೆಳಗು
ತತ್ವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಿಂದತ್ತತ್ತಲಾದ ಘನವು ನೋಡಾ.
ಅದು ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಪರತತ್ವ ಪರಾಪರವಸ್ತುವೆ ಪ್ರಸಾದ ನೋಡಾ.
ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲದ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ
ನಿಃಪತಿಯಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೭॥

೪೧೦

ಶಿಖಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಕಳಂಕ ಅದ್ವಯ ಅಪ್ರಮೇಯ
ಶುದ್ಧ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿನ್ಮಯನು ನೋಡಾ.
ಆ ಚಿದಾಮೃತ ಕಳಾಪ್ರಸಾದವನೊಡಗೂಡಿ
ಶುದ್ಧ ಪ್ರಣಮ ಪ್ರಸಾದಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೮॥

೪೧೧

ಸಹಸ್ರದಳದಲ್ಲಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸರ್ವಜ್ಞನು
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯರ ಬೆಳಗು ನೋಡಾ.
ಸಾವಿರದೈವತ್ತೆರಡುಯೆಸಳಿನಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳಗುವ
ಏಕಮೇವನದ್ವಿತೀಯನ ಪ್ರಸಾದದುದಯ ನೋಡಾ.
ಆ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದ ಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ
ಸಿದ್ಧ ಶಿವಯೋಗಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೭೯॥

೪೧೨

ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರ ದ್ವಿದಳ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ
ಅವಿರಳ ಸುಜ್ಞಾನ ಪೀಠದೊಳಗೆ
ಅಮೃತಮಯ ಲಿಂಗವ ಕಂಡೆನು ನೋಡಾ.

ಆ ಲಿಂಗ ಸಂಗದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಳಯವ ಗೆಲಿದು
ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ.
ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದವೆ ಒಂದು ಎರಡಾಗಿ
ಎರಡು ಮೂರು ಆರಾಗಿ,
ಆರು ಮೂವತ್ತಾರಾಗಿ,
ಆ ಮೂವತ್ತಾರು ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರಾಗಿ
ಆ ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರರ ಬೆಳಗು
ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿಪ್ಪುದು ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣ
ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೆ
ಅಜಹರಿಸುರ ಮನುಮುನಿಗಳಿಗೆ
ಅಗೋಚರ ಅಪ್ರಮಾಣ ಅಸಾಧ್ಯ ನೋಡಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೮೦॥

೪೧೩

ಭಾವದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಂದಿಸಿ
ಪದಾರ್ಥದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳವನು ಶರಣನು.
ಮನ ಮುಟ್ಟಲೀಯದೆ ಸ್ವಾಮಿ ಭೃತ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ದೂರವೆಂದು
ಭಕ್ತನ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಪಾವನವಾಯಿತ್ತೆಂಬ
ಶಬ್ದ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗದು.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಆರೂಢದ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದಿಯಾದೆನು. ॥೧೮೧॥

೪೧೪

ಮನ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಘನವೇದ್ಯವಾದೆನೆಂದು ನುಡಿವಲ್ಲಿ
ತಾ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬುವಾಗ ಭವಿದೃಷ್ಟಿ ಸೋಂಕಿತೆಂದು
ಬಿಡುವ ಅನಾಚಾರವ ನೋಡಾ.
ಕೊಂಬುದೆ ಅನಾಚಾರ, ಬಿಡುವುದೆ ಆಚಾರವೆಂಬ
ಅನ್ವಯವ ನೋಡಾ.
ಇದು ಕಾರಣ ಸಂಕಲ್ಪವ ಮಾಡಲಾಗದು.
ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಲ್ಲ, ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ,
ಲಿಂಗಮುಟ್ಟಿ ತಾ ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ
ಭವಿಯಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೮೨॥

೪೧೫

ತಾ ಸವಿದಲ್ಲದೆ ಆ ಸವಿಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಾಗದು.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ:
ಆ ಲಿಂಗವು ಕಹಿಸಿಹಿಯೆಂದರಿಯದಾಗಿ.
ಕಹಿಯೆಂದು ಕಳೆದು ಸಿಹಿಯೆಂದು ಕೊಂಡಡೆ
ಕೊಂಡುದು ಕಿಲ್ಬಿಷ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೮೩॥

೪೧೬

ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಸವಿದು ಚಪ್ಪರಿದು
ಆ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತೆಂದು
ಕಂಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ಅಂಗವ ತೂಗಿ ಮಹಾಲಿಂಗವೆ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆಯೆಂದು
ಕಂಡವರು ಕೇಳುವಂತೆ ಹಿಂಗದ ಲಿಂಗಾಂಗಿಯಿವನೆಂದು
ವಂದಿಸಿ ಕೊಳಬೇಕೆಂದು ಅಂದಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡವ
ಭಂಡರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೊ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ?
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಂದ ಸವಿಯ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆಯಿದ್ದವರು ಕೇಳುವಂತೆ
ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವುಂಟೆ?
ಭ್ರಮರ ಕೊಂಡ ಕುಸುಮದಂತೆ
ಅರುಣ ಕೊಂಡ ಕಿರಣದಂತೆ
ವಾರಿ ಕೊಂಡ ಸಾರದಂತೆ
ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಅರ್ಪಿತವಧಾನಿಗೆ
ಹೀಂಗಲ್ಲದೆ ಕೀಲಿನೊಳಗಿಪ್ಪ ಕೀಲಕನಂತೆ
ಇನ್ನಾರಿಗೆ ಹೇಳುವೆ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ? ॥೧೮೪॥

೪೧೭

ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆಂದು ಕೈಯ್ಯಾಂತು ಕೈಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ಬಾಯಿದೆರವಲ್ಲಿ
ಘೃತ ಘಳ ಮಧುರಸ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವೆಂದು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕಲೆದೋರಿ
ಜಿಹ್ವಾಲಂಪಟಕ್ಕೆ ಕೈಯ್ಯಾಂತು ಬಾಯಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಡೆ
ಸಮಗಾರನ ತಿತ್ತಿಯ ಪೋಷಣ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಲ್ಲ
ಶಂಭುಗಿಂದಿತ್ತ ಸ್ವಯಂಭುಗಿಂದತ್ತ ಅತಿಬಳ ನೋಡಾ
ಮಾತುಳಂಗ ಮಧುಕೇಶ್ವರಾ. ॥೧೮೫॥

೪೧೮

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ತೋರಿ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವ ಹೊಡವವರಿಗೆ
ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಅದುಯೆಲ್ಲಿಯದೊ ಲಿಂಗ?
ಅದುಯೆಲ್ಲಿಯದೊ ಜಂಗಮ?
ಅದೆಲ್ಲಿಯದೊ ಪ್ರಸಾದ ಪಾದೋದಕ
ಅಲ್ಲದಾಟವನಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದುಗೆಟ್ಟರು,
ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೧೮೬॥

೪೧೯

ಉಪಚಾರದ ಗುರುವಿಂಗೆ ಉಪಚಾರದ ಶಿಷ್ಯನು
ಉಪಚಾರದ ಲಿಂಗವು ಉಪಚಾರದ ಜಂಗಮ.
ಉಪಚಾರದ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಗುರುವಿಂಗೆ ಭವದ ಲೆಂಕನಾಗಿ
ಅಂಧಕನ ಕೈಯ ಅಂಧಕ ಹಿಡಿದಂತೆ
ಇವರಿಬ್ಬರು ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟರು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೮೭॥

೪೨೦

ಗುರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಪ್ರಸಾದವೆಂಬೆನೆ? ಎನ್ನೆ.
ಅದೇನು ಕಾರಣ, ಆದಿಯ ಲಿಂಗವ ಭೇದಿಸಿ ತೋರಲರಿಯನಾಗಿ.
ಲಿಂಗ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಪ್ರಸಾದವೆಂಬೆನೆ? ಎನ್ನೆ.
ಅದೇನು ಕಾರಣ, ಅಂಗದ ಗುಣವಳಿದು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವೇದಿಸದೆ
ಷೋಡಶೋಪಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತ್ತಾಗಿ.
ಜಂಗಮ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಪ್ರಸಾದವೆಂಬೆನೆ? ಎನ್ನೆ.
ಅದೇನು ಕಾರಣ, ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿಯದೆ
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಅನ್ಯರ ಮನೆಯ ಕಾಯ್ದು
ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ ಒಡಲ ಹೊರವ ಕಾರಣ.
ಆ ಜಂಗಮ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ತಟ್ಟಿದುದು ಕೊಟ್ಟುದು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
"ಲಿಂಗೋತ್ಪತ್ಯಂ ಗುರುಸ್ಥಾನಂ ಗುರೋತ್ಪತ್ಯಂತು ಜಂಗಮಂ।
ಜಂಗಮೋತ್ಪತ್ಯಂತು ಶೂನ್ಯಂ ತತ್ಶೂನ್ಯಂ ಚರಲಿಂಗಯೋಃ॥"
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,
ಗುರುವೆ ಸದಾಶಿವನೆನಿಸುವ.
ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೋತ್ಪತ್ಯ.

ಆ ಗುರು ಜಂಗಮದಲುತ್ಪತ್ಯ,
ಆ ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ಯವೆಂದರಿಯದೆ,
ಅನ್ಯರ ಆಸೆಯ ಮಾಡಿದರಾಗಿ
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ
ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಬಲ್ಲರೆ ಆತನೆ ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದಿ.
ಆ ಪ್ರಸಾದಿಯ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೮೮॥

೪೨೧

ಗುರುವಿನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಶಿಷ್ಯ ಕಳೆದನಲ್ಲದೆ,
ಶಿಷ್ಯನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಗುರು ಕಳೆಯಲರಿಯ.
ಶರಣನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಲಿಂಗ ಕಳೆಯಿತ್ತೆಂಬರು:
ಲಿಂಗದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಶರಣ ಕಳೆದನಲ್ಲದೆ,
ಆ ಶರಣನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಲಿಂಗವು ಕಳೆಯಲರಿಯದು.
ಭಕ್ತನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಜಂಗಮ ಕಳೆದನೆಂಬರು.
ಆ ಜಂಗಮದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಭಕ್ತ ಕಳೆದನಲ್ಲದೆ,
ಆ ಭಕ್ತನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಜಂಗಮ ಕಳೆಯಲರಿಯ.
ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಪ್ರಸಾದಿ ಕಳೆದನಲ್ಲದೆ,
ಆ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಪ್ರಸಾದ ಕಳೆಯಲರಿಯದು.
ಆ ಪ್ರಸಾದದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆಯಲ್ಕಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯಾದ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೧೮೯॥

೪೨೨

ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನರಸುವ ಮಹಾಂತರ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ.
ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಗುರು ಶಿವಸೋದರ
ಗುರುವಿಂಗೆ ಲಿಂಗ ಶಿವಸೋದರ
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮ ಶಿವಸೋದರ
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದ ಶಿವಸೋದರ
ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮ ಶಿವಸೋದರ
ಇದು ಕಾರಣ, ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಗುಣವ,
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣವ, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕುಲವ,
ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಕುರುಹನರಸುವ
ಪಾತಕರ ತೋರದಿರು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೯೦॥

೪೨೩

ಆ ಭಕ್ತಂಗೆ ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣ
ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಗುರುವೆ ಪ್ರಾಣ
ಆ ಗುರುವಿಂಗೆ ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣ ನೋಡಾ.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ
ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಪರವಸ್ತುವೆ ಘನಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಜಂಗಮವು ನೋಡಾ.
ಆ ಪರಮ ಜಂಗಮದಿಂದ
ನಿಷ್ಕಲಗುರುಮೂರ್ತಿ ಉದಯವಾದನು ನೋಡಾ.
ಆ ನಿಷ್ಕಲ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಿಂದ
ಆದಿ ಮಹಾಲಿಂಗ ಉದಯವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆದಿ ಮಹಾಲಿಂಗದಿಂದ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡನು ಭಕ್ತನು.
ಆ ಗುರುವಿಂಗೆ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಭಕ್ತಂಗೆ
ಆ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆ ಪ್ರಾಣ ನೋಡಾ.
ಇದು ಕಾರಣ ಭಕ್ತನಾದರು ಲಿಂಗವಾದರು ಗುರುವಾದರು
ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಲೇಬೇಕು.
ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಆತ ಗುರುವಲ್ಲ,
ಅದು ಲಿಂಗವಲ್ಲ; ಆತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಆ ಶೈವ ಪಾಶಂಡಿಯ ಕೈಯ ಪಡದುದು
ಉಪದೇಶವಲ್ಲ, ಅದು ಲಿಂಗವಲ್ಲ.
ಆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಪ್ಪಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ,
ಅವ ಭೂತಪ್ರಾಣಿ ನೋಡಾ.
ಇದು ಕಾರಣ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವ
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬಾತನೆ ಶಿವಭಕ್ತನು.
ಆ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ
ಅವ ಭವಿಗಿಂದಲು ಕರಕಷ್ಟ ನೋಡಾ.
ಆ ಭವಭಾರಿಯ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೯೧॥

೪೨೪

ಶುದ್ಧ ಮಿಶ್ರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪೂರ್ವ ಮಾರ್ಗ ಶೈವಂಗಳಲ್ಲಿ
ಕರ್ಮಭಕ್ತಿಯಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಮಳ ಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಒಮ್ಮೆ ಧರಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಇರಿಸಿ
ಸುಚಿಯಾದೆನೆಂದು ಅಸುಚಿಯಾದೆನೆಂದು

ಭವಿಯಾಗುತೊಮ್ಮೆ ಭಕ್ತನಾಗುತ್ತೊಮ್ಮೆ
ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಹೊಲೆಯ ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಕುಲವೆಂದು
ತೆರನನರಿಯದಿಪ್ಪ ಬರಿಯ ಶುದ್ಧಶೈವಂ ಬಿಟ್ಟು
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಾಹೇಶ್ವರ ಒಂದೆಯೆಂದು
ನುಡಿವ ದುಃಖರ್ಮಮಿಶ್ರವಾದ ಮಿಶ್ರ ಶೈವವ ಬಿಟ್ಟು
ಹರನೆ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯರೆಲ್ಲ ದೇವರೆಂದು ನುಡಿದು
ಕಂಡ ಕಂಡವರ್ಗೆ ಹೊಡೆಗೆಡೆವ ವೇಶಿಯ ಸುತನಂತೆ
ಸಂಕೀರ್ಣಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಶೈವಮಂ ನೋಡದೆ
ದೂರದಿಂದ ನಮಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಶೇಷವನುಣ
ಕರ್ತನಲ್ಲವೆಂದು ದೂರಸ್ಥನಹ ಪೂರ್ವ ಶೈವಮಂ ತೊಲಗಿ
ಅಂಗದಲನವರತ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿದ್ದು
ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನಃ ಪ್ರಾಣಜ್ಞನ
ಭಾವಮಂ ಲಿಂಗಮುಖಮಂ ಮಾಡಿ
ಸದ್ಗುರು ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಪಡೆದು
ಲಿಂಗವೆ ಪತಿ ಗುರುವೆ ತಂದೆ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದರಿದು
ದ್ರವ್ಯವೆಂಬುದು ಭೂತರೂಪು
ಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದು ಲಿಂಗರೂಪೆಂದು ತಿಳಿದು,
ಲಿಂಗದ ಪಾದೋದಕವೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನವಾಗಿ
ಲಿಂಗದ ಪ್ರಸಾದವೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆರೋಗಣೆಯಾಗಿ
ಲಿಂಗದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ರುಚಿಸುತ್ತ
ಮುಟ್ಟುತ್ತ ವಾಸಿಸುತ್ತ ಆನಂದಿಸುತ್ತ
ಅಹಮ್ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಸಂದು ಸಂಶಯವರತು
ಹಿಂದು ಮುಂದ ಹಾರದಿಪ್ಪುದೆ ವೀರಶೈವ.
ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ:
**"ಪಿತಃ ಗುರುಃ ಪತಿರ್ಲಿಂಗಂ। ಸ್ವದೈವೋ ಜಂಗಮಃ ಪ್ರಭುಃ।
ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ತದೈವಾರಾಧನಂ। ಕುರುತದೈವಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಂತು।
ಭರ್ತಾರ್ಯಾದಿಸಮರ್ಪ್ಯ ಚ। ತತ್ಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ಭಕ್ತವ್ಯ ಸಮಾವಿಗತ ಕಲ್ಮಷ॥"** ಎಂದುದಾಗಿ,
ಇಂತಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ಇತರ ಶೈವ ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೯೨॥

೪೨೫

ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವದು
ಆವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಂಟೆಂದು ಕೇಳುವ ಅಜ್ಞಾನಿ ನೀ ಕೇಳಾ.

“ಪ್ರಸಾದಂ ಚ ಗುರೋತ್ಸಮ್ಯ ಜಂಗಮಾನಂಚ ಸರ್ವದ।
ಶಿವಸ್ಯತ್ಸತತಂಭೋಜ್ಯಾಂ ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲಮುಚ್ಯತೇ ॥”
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಇಂತೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯನೋದಿ ಪವಿತ್ರವಲ್ಲದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ದ್ರವ್ಯವ
ಪವಿತ್ರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಡೆಂಬ ಅನಾಚಾರಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು.
“ಅಪವಿತ್ರ ಪವಿತ್ರಾಣಿ ಶಿವಪಾತ್ರಂ ಪವಿತ್ರಕಂ।
ಶಿವಮಂತ್ರ ಪವಿತ್ರಾಣಿ, ಲಿಂಗದೇಹಿ ಸದಾ ಶುಚಿಃ॥”
ಇಂತೆಂಬ ಶೃತಿಯ ಕೇಳಿ ಭಕ್ತನು ಅಪವಿತ್ರಮಂ ಕಳೆದು
ಪವಿತ್ರವೆನಿಸುವ ಜಂಗಮದ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವ
ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದ ಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿಪ್ಪ ಭಕ್ತಂಗೆ
ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು ಕಾಣಾ
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೯೩॥

೪೨೬

ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಮೃತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ
ಜಂಗಮ ಪಾದತೀರ್ಥದಿಂದಲಿ ಅಭಿಷೇಕವ ಮಾಡಲಾಗದೆಂಬ
ಪಾಪಿಯ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು.
ಸಾಕ್ಷಿ:
“ಪಾದಾಭಿಷೇಕ ಸಲಿಲಂ ಲಿಂಗಮಜ್ಜನಮುತ್ತಮಂ।
ತತ್ಪ್ರಸಾದಂ ಚ ನೈವೇದ್ಯಂ ಅರ್ಪಿತಂ ಚ ವರಾನನೆ॥”
ಇದು ಕಾರಣ, ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳಬಲ್ಲಾತನೆ ಭಕ್ತ;
ಆತನೆ ಶುಚಿ, ಹೀಂಗಲ್ಲದೆ
ಅಪವಿತ್ರವ ಪವಿತ್ರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನ ಭೋಜನವ ಮಾಡುವ
ಚಾಂಡಾಲನ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೯೪॥

೪೨೭

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಪರುಷನವೆಂಬ ಪರುಷನ ಗುಣದಿಂದ ಪಾದೋದಕ
ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಗುಣವಳಿಯಿತ್ತಾಗಿ
ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು ಲಿಂಗೋದಕ.
ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಗಣಂಗಳ ಬರವಿನಿಂದ
ಬಂದುದಾಗಿ ಮಜ್ಜನೋದಕ.
ಚತುರ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಳ ಪದ್ಮ ವಿಕಸಿತವಾಗಿಪ್ಪುದಾಗಿ ಪರುಷನೋದಕ.

ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪರಮ ಪರಿಯಾಣವನಿಕ್ಕುವಲ್ಲಿ ಅವಧಾರೋಧಕ.
ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟರೂಪಾಗಿ ನಿರೂಪರ್ಪಿತ.
ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರೋಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಪ್ಯಾಯನೋದಕ
ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹಸ್ತೋದಕ.
ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ ಪರಿಣಾಮೋದಕ.
ನವಮದಲ್ಲಿ ನಾಮ ಸೀಮೆಯಿಲ್ಲಾಗಿ ನಿರ್ನಾಮೋದಕ.
ದಶಮದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಲ್ಲಾಗಿ ನಿತ್ಯೋದಕ
ಇಂತಿವು ದಶವಿಧ ಪಾದೋದಕ.
ಇನ್ನು ಏಕಾದಶ ಪ್ರಸಾದ:
ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಂಗೆ ಮನವರ್ಪಿತ.
ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ವೀರಾರ್ಪಿತ.
ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕರಂಗೆ ಸಮಾಧಾನಾರ್ಪಿತ.
ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಷಯವರ್ಪಿತ.
ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಾರ್ಪಿತ.
ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾರ್ಪಿತ
ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮರದ ಮರಹಾರ್ಪಿತ.
ನವಮದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರನಾಳದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯೆ ಅರ್ಪಿತ.
ದಶಮದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತ ಸುಯಿಧಾನಿಯಾಗಿ ಸುಷುಮ್ನನಾಳದಿಂದ ಅಮೃತಾರ್ಪಿತ.
ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವ ನೋಡ ಹೋದರೆ ತನ್ನ ನುಂಗಿತ್ತಯ್ಯ.
ಹೇಳಬಾರದ ಘನವು ಕಾಣಬಾರದಾಗಿ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಘನವು. ॥೧೯೫॥

೪೨೮

ಅರ್ಪಿತ ಅನಾರ್ಪಿತವೆಂದೆನುತ್ತಿಹರೆಲ್ಲ.
ಅರ್ಪಿತವಾವುದು ಹೇಳಿರಯ್ಯ.
ಕಾಯಾರ್ಪಿತವೆಂದರೆ ಅಳಿವಿನೊಳಗಾಯಿತ್ತು.
ಭಾವಾರ್ಪಿತವೆಂದರೆ ಭ್ರಮೆಯೊಳಗಾಯಿತ್ತು.
ಜೀವಾರ್ಪಿತವೆಂದರೆ ರುಚಿಯೊಳಗಾಯಿತ್ತು.
ಸರ್ವವು ಶಿವಾಜ್ಞೆಯೆಂದರೆ ಭವಬಂಧನ ಬಿಡದು.
ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು, ಅರ್ಪಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದವಾಗದು.
ಅರ್ಪಿತದ ವರ್ಮದ ಸಕೀಲವನು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ. ॥೧೯೬॥

೪೨೯

ಅಂಗದಲ್ಲಿಹ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಕೊಳಲಾಗದು.
ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅರ್ಪಿಸಿಹೆನೆಂದರೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗದು.
ಇನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದರೆ:
ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಗಂಧಾರ್ಪಿತ
ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ರುಚಿಯರ್ಪಿತ
ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರೂಪಾರ್ಪಿತ
ತ್ವಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಶನಾರ್ಪಿತ
ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಪಿತ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಾರ್ಪಿತ
ಇಂತೀ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಬಲ್ಲರೆ ಅರ್ಪಿತ.
ಇದನರಿದು ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲರೆ ಪ್ರಸಾದ.
ಈ ಕ್ರಮವನರಿಯದೆ
ಕೊಂಡ ಪ್ರಸಾದವೆಲ್ಲ ಅನರ್ಪಿತ;
ನುಂಗಿದ ಉಗುಳೆಲ್ಲಾ ಕಿಲ್ಬಿಷ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೯೭॥

೪೩೦

ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ಕಾಲುಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತ.
ಕೈ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ಕೈಯಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತ.
ತನು ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ತನುಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತ.
ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ಮನಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತ.
ತನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯಿಲ್ಲ.
ಕೊಟ್ಟುದ ಕೊಳಬಾರದು, ಕೊಡದೆ ಕೊಳಬಾರದು
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ಗುರುಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗ ಕುರುಹಿನವು. ॥೯೮॥

೪೩೧

ದೇಹ ಪ್ರಸಾದವೆಂದರೆ ಅಂತರ್ದೇಹಕ್ಕೆ ಆಕಾರವಿಲ್ಲ
ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಸಾದವೆಂದರೆ ಸ್ವಪ್ನಕ್ಕೆ ಬೀಜವಿಲ್ಲ.
ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗ
ತೋರಿದನಾಗಿ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ. ॥೯೯॥

೪೩೨

ತನು ಭಕ್ತ, ಮನ ದಾಸೋಹಿ
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪ್ರಸಾದಿಗಳು
ಸಜ್ಜನ ಶರಣರ ಮನವೆ ಲಿಂಗ
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ
ಹೊರಗೇನು ಅರಸಲಿಲ್ಲಾ. ॥೨೦೦॥

೪೩೩

ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಸಾವವ್ವಾ, ಸ್ವಯಂ ಲಿಂಗವವ್ವಾ;
ಸ್ವಯಂ ದಾಸೋಹವವ್ವಾ,
ಸ್ವಯಂ ಶರಣನವ್ವಾ
ಸ್ವಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಪ್ರಸಾದವವ್ವಾ. ॥೨೦೧॥

೪೩೪

ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಸರ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಸರ್ವಾಂಗ ಸ್ವಯವವ್ವ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ಪ್ರಸಾದವವ್ವಾ. ॥೨೦೨॥

೪೩೫

ಒಲಿತ ಫಲಿತ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಗಮನಾಗಮನ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಸ್ವಯ ಕೂಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ. ॥೨೦೩॥

೪೩೬

ಭಾಂಡಭಾಜನ ಅಂಗಲೇಪನ ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಸರ್ವಂ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ರೋಮ ರೋಮ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಸ್ವಯಮವ್ವ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ. ॥೨೦೪॥

೪೩೭

ಸರ್ವತ್ರಯ ಸರ್ವಗುಣತ್ರಯ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಸರ್ವಭಾವ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ

ಸರ್ವಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ
ಸ್ವಯವವ್ವ ಶರಣವ್ವ ಸ್ವಯವವ್ವ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಪ್ರಸಾದವವ್ವ ॥೨೦೫॥

೪೩೮

ಕಾಗೆಯ ತಿಂದಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲ
ಕೋಣನ ತಿಂದಲ್ಲದೆ ಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲ
ಕೋಡಗವ ತಿಂದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲ
ನಾಯ ತಿಂದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಲ್ಲ
ಇರುಹೆಯ ತಿಂದಲ್ಲದೆ ಶರಣನಲ್ಲ
ಇಂತಿವೈವರ ತಿಂದವರ ತಿಂದಾತನಲ್ಲದೆ
ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೨೦೬॥

೪೩೯

ಕೂಟದ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ
ಭಾವದ ಕಲ್ಪಿತವುಳ್ಳನಕ್ಕ ಶರಣಸ್ಥಲ
ಕೊಂಡೆಹೆ ಹೊಟ್ಟೆಹೆನೆಂಬನ್ನಕ್ಕ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ
ಉಂಡೆಹೆ ಉಟ್ಟೆಹೆನೆಂಬನಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ
ಅರಿದೆಹೆನರಿದೆಹೆನೆಂಬನ್ನಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ
ಗುರುವಿಂಗೆ ತನು, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನ,
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಧನವ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂಬನ್ನಕ್ಕ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ
ಇಂತೀ ಸ್ಥಲಲೇಪವಾದ ಮತ್ತೆ ಮೀರಿದ ತೆರನ ನೀವೆ ಬಲ್ಲಿರಿ
ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೨೦೭॥

೪೪೦

ಪೃಥ್ವಿ ಸುಚಿತ್ತ ಘ್ರಾಣ ಗಂಧ ಪಾಯುವೇಂದ್ರಿಯ
ಇವೈದು ಭಕ್ತನಂಗ ಮುಖಂಗಳು.
ಆ ಭಕ್ತಂಗೆ ಆಚಾರಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಅಪ್ಪು ಸುಬುದ್ಧಿ ಜಿಹ್ವೆ ರಸ ಗುಹ್ಯ
ಇವೈದು ಮಾಹೇಶ್ವರನಂಗ ಮುಖಗಳು.
ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ಗುರುಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಅಗ್ನಿ ನಿರಹಂಕಾರ ನೇತ್ರ ರೂಪು ಪಾದ
ಇವೈದು ಪ್ರಸಾದಿಯಂಗ ಮುಖಂಗಳು.

ಆ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ಶಿವಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ವಾಯು ಸುಮನ ತ್ವಕ್ಕು ಸ್ಪರುಷನ ಪಾಣಿ
ಇವೈದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಅಂಗ ಮುಖಂಗಳು.
ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಗೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಆಕಾಶ ಸುಜ್ಞಾನ ಶ್ರೋತ್ರ ಶಬ್ದ ವಾಕು
ಇವೈದು ಶರಣನ ಅಂಗ ಮುಖಂಗಳು.
ಆ ಶರಣಂಗೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಆತ್ಮ ಸದ್ಭಾವ ಮನ ನೆನಹು ಪರಿಣಾಮ ಇವೈದು ಐಕ್ಯನಂಗ ಮುಖಂಗಳು
ಆ ಐಕ್ಯಂಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಇಂತೀ ಐದು ಮುಖಂಗಳನರಿದು ಲಿಂಗಮುಖವ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ
ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆನಯ್ಯ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೦೮॥

೪೪೧

ಎಡದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಿಯ ಪಿಡಿಕೊಂಡು ಉಣಿಸಿದರೆ
ಒಲ್ಲದು ಕಾಣಿರಯ್ಯ.
ದೇವರುಂಡಿತ್ತೆಂದು ಬಿಗಿಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಬರಯ್ಯ.
ದೇವರಿಗೆ ಹಿಪ್ಪಿಯ ತೋರಿ ರಸವ ನೀ ಉಂಡು
ದೇವರನೇಕೆ ದೂರುವಿರಯ್ಯ.
ದೇವರು ಹೀಂಗೆ ಒಲ್ಲದು ಉಂಬ ಕ್ರಮವ ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯ.
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದಲ್ಲದೆ
ಸವಿಸವಿದು ಪರಿಣಾಮಿಸುವದುಯೆಲ್ಲಿಯೆಂದರೆ
ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ
ತಟ್ಟುವ ಮುಟ್ಟುವ ಷಡುರಸಾನ್ನದ ರುಚಿಯ
ತಾನೆನ್ನದೆ ಲಿಂಗವೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದೆಂಬೆ.
ನಿಶ್ಚಯವು ನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳರೆ ಸವಿದು ಪರಿಣಾಮಿಸುವುದಯ್ಯ.
ನಾಸಿಕದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಷಡ್ವಿಧ ಗಂಧಂಗಳ
ಭೋಗವನರಿದು ಭೋಗಿಸುವದು ಲಿಂಗ ತಾನೆ.
ನೇತ್ರದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟುವ ಷಡ್ವಿಧ ರೂಪಿನ
ಭೋಗಂಗಳ ಭೋಗಿಸಿ ಸುಖಿಸುವದು ಲಿಂಗ ತಾನೆ ನೋಡಾ.
ತ್ವಕ್ಕಿನ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಂಕುವ ಷಡ್ವಿಧ ಪರುಷನದ
ಭೋಗಂಗಳ ಭೋಗಿಸಿ ಸುಖಿಸುವದು ಲಿಂಗ ತಾನೆ ನೋಡಾ.

ಶ್ರೋತ್ರದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟುವ ಷಡ್ವಿಧ ಶಬ್ದಂಗಳ
ಭೋಗಾದಿ ಭೋಗಂಗಳ ಭೋಗಿಸಿ ಸುಖಿಸಿ
ಪರಿಣಾಮಿಸುವದು ಲಿಂಗ ತಾನೆ ನೋಡಾ.
ಭಾವದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ತೀವಿ
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರ್ದ ಷಡ್ವಿಧ ತೃಪ್ತಿಯ
ಭೋಗವ ಭೋಗಿಸಿ ಸುಖಿಸಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುವದು
ತಾನೆ ಲಿಂಗದೇವನೆಂದರಿದು
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಮುಖಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪದಾರ್ಥವ
ಸರ್ವತೋಮುಖ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲ ಬಾಯಾಗಿ
ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು
ಆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪ್ರಸಾದದೊಳಗಡಗಿದೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೦೯॥

೪೪೨

ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮವನೊಡಗೂಡಿಹೆನೆಂದಡೆ
ಅದಾರಿಗೆ ನಿಲುಕುವದಯ್ಯ?
ಅರ್ಪಿತನಾರ್ಪಿತವೆಂದು ಒಪ್ಪಕ್ಕೆ ನುಡಿಯಬಹುದಲ್ಲದೆ
ಅರ್ಪಣದೊಳಗಣ ಅರ್ಪಣದ ಭೇದವನರಿದು
ಸೊಪ್ಪಡಗಿದ ನಿಸ್ಪತಿ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯದಿರವೆಂತೆಂದಡೆ :
ಕಾಯದ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಕ್ರಿಯಾರ್ಪಣವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ
ಭೋಜ್ಯವಾಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ, ಪಾನ್ಯ ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ,
ಭಕ್ಷ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ, ಚೋಹ್ಯ ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ,
ಲೇಹ್ಯ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ, ಇವೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯ ಅರಿವು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ಕಾಯಾರ್ಪಣವಾದಲ್ಲಿ
ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕರಣಾರ್ಪಣದ ಭೇದಮಂ ಪೇಳ್ವೆ,
ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಲಿಂಗ,
ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗ, ತ್ವಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಲಿಂಗ,
ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಿಲಿಂಗ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ಆಚಾರಲಿಂಗದರಿವು ಗಂಧ,
ಗುರುಲಿಂಗದರಿವು ರಸ, ಶಿವಲಿಂಗದರಿವು ರೂಪು,
ಜಂಗಮಲಿಂಗದರಿವು ಪರುಶನ, ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗದರಿವು ಶಬ್ದ,
ಮಹಾಲಿಂಗದರಿವು ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ.
ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಭತ್ತೀಶ ತತ್ವದ ಭೇದಮಂ ಕುರುಹಿನಲ್ಲಿ ಪೇಳ್ವೆ,

ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಆವುದಾನೊಂದು ಅರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದು ಬೇರು ಗೆಣಸು
ಮೊದಲಾದ ಗಂಧವನರಿವುದು ಆಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಮರ ತಿಗುಡು ಹಗಿನ ಮೊದಲಾದ ಗಂಧವನರಿವುದು ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಚಿಗುರು ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರೆಯ ಗಂಧವನರಿವುದು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಮೊಗ್ಗೆ ಮೊದಲಾದ ಪುಷ್ಪದ ಗಂಧವನರಿವುದು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಫಳದ ಗಂಧವನರಿವುದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯ ಗಂಧವನರಿವುದು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತಿವು ಆಚಾರಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣ.
ಇನ್ನು ಗುರುಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರ :
ಮಧುರವಾದ ರುಚಿಯನರಿವುದು ಆಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಓಗರದ ರುಚಿಯನರಿವುದು ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಖಾರವಾದ ರುಚಿಯನರಿವುದು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ,
ಆಮ್ರವಾದ ರುಚಿಯನರಿವುದು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಕಹಿಯಾದ ರುಚಿಯನರಿವುದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯ ರುಚಿಯನರಿವುದು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತೀ ಪಂಚ ರಸಂಗಳಲ್ಲಿ ಲವಣ ಕೂಡಿದಲ್ಲದೆ ರುಚಿಯಾಗದಾಗಿ.
ಆ ಲವಣವ ಪಂಚ ರಸಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗದು
ಇಂತಿವು ಗುರುಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣ.
ಇನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರ :
ಪೀತವರ್ಣದ ರೂಪನರಿವುದು ಆಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ರೂಪನರಿವುದು ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಹರಿತವರ್ಣದ ರೂಪನರಿವುದು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಮಾಂಜಿಷ್ಟ ವರ್ಣದ ರೂಪನರಿವುದು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಕಪೋತ ವರ್ಣದ ರೂಪನರಿವುದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯ ರೂಪನರಿವುದು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತಿವು ಶಿವಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣ.
ಇನ್ನು ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರ:
ಕಠಿಣವಾದ ಸ್ಪರುಷನವನರಿವುದು ಆಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಮೃದುವಾದ ಸ್ಪರುಷನವನರಿವುದು ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಉಷ್ಣವಾದ ಸ್ಪರುಷನವನರಿವುದು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಶೈತ್ಯವಾದ ಸ್ಪರುಷನವನರಿವುದು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.

ಮಿಶ್ರವಾದ ಸ್ಪರುಷನವನರಿವುದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯ ಸ್ಪರುಷನವನರಿವುದು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತಿವು ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣ.
ಇನ್ನು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರ :
ತಾಳ ಕೌಸಾಳವಿಡಿದು ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವನರಿವುದು ಆಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ತಂತಿವಿಡಿದು ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವನರಿವುದು ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಕುಡುಹುವಿಡಿದು ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವನರಿವುದು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಕೊಳಲು ವಾಸುಗೆ ನಾಗಸ್ವರ ಶಂಖದೊಳಗಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವನರಿವುದು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ವಚನ ಗೀತದೊಳಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವನರಿವುದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವನರಿವುದು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತಿವು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣ.
ಇನ್ನು ಮಹಾಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರ :
ಗಂಧದ ತೃಪ್ತಿಯನರಿವುದು ಆಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ರಸದ ತೃಪ್ತಿಯನರಿವುದು ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ರೂಪಿನ ತೃಪ್ತಿಯನರಿವುದು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಸ್ಪರುಷನ ತೃಪ್ತಿಯನರಿವುದು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಶಬ್ದದ ತೃಪ್ತಿಯನರಿವುದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯ ತೃಪ್ತಿಯನರಿವುದು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತು ಚರಿಸಿ ಕರಣಾರ್ಪಣವಾದಲ್ಲಿ
ಅವರೊಳಗೆ ಭಾವಾರ್ಪಣವುಂಟು.
ಅದು ಹೇಗೆಂದೊಡೆ:
ಮಿಶ್ರದೊಳಗಣ ಮಿಶ್ರಮಂ ಪೇಳ್ವೆ:
ಆವುದಾನೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಸೋಂಕುವ ಕಾಲ ವೇಳೆ ಆಚಾರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಆ ಸೋಂಕಿದುದನರಿವ ಕಾಲ ವೇಳೆ ಗುರುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಅರಿದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವ ಕಾಲ ವೇಳೆ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಸುಖಿಸುವ ಕಾಲ ವೇಳೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಸುಖಿಸಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುವ ಕಾಲ ವೇಳೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಪರಿಣಾಮಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಯನೈದುವ ಕಾಲ ವೇಳೆ ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ.
ಇಂತು ಕಾಯಾರ್ಪಣ ಕರಣಾರ್ಪಣ ಭಾವಾರ್ಪಣದೊಳಗೆ
ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣ ಪಸರಿಸಿ
ಆ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣದೊಳಗೆ ಛತ್ತೀಶಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣ ಪಸರಿಸಿ
ಆ ಛತ್ತೀಶಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣದೊಳಗೆ

ಷೋಡಶೋತ್ತರ ದ್ವಿಶತಲಿಂಗಾರ್ಪಣ ಪಸರಿಸಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಅದು ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಪ್ಪುದೆ? ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಕುಚಿತ್ತವಳಿದು ಸುಚಿತ್ತ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಆಚಾರಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
ಕುಬುದ್ಧಿಯನಳಿದು ಸುಬುದ್ಧಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಗುರುಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
ಅಹಂಕಾರವಳಿದು ನಿರಹಂಕಾರ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
ವ್ಯಾಕುಲವಳಿದು ಸುಮನ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಸುಜ್ಞಾನ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
ದುರ್ಭಾವವಳಿದು ಸದ್ಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಮಹಾಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ಹಸ್ತ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲದೆ,
ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗ ಸಂಯೋಗವಾಗದು.
ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗ ಸಂಯೋಗವಾದಲ್ಲದೆ
ಷಡ್ವಿಧಾರ್ಪಣದ ಮಿಶ್ರದೊಳಗಣ ಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣದ ಛಾಯೆ ಕಾಣಿಸದು.
ಈ ಷಡ್ವಿಧ ಹಸ್ತ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಬ ಭೇದಮಂ ಪೇಳ್ವೆ.
ಎಂತೆಂದೊಡೆ :
ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಮಥನದಿಂದ ಪ್ರಾಣವಾಯುವ ನಿಲಿಸಿ
ಆಧಾರಚಕ್ರದ ಕೆಂಪುವರ್ಣದ ನಾಲ್ಕುದಳದ
ವ ಶ ಷ ಸ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕಕ್ಷರದ
ಅಧಿದೈವ ಬ್ರಹ್ಮನ ಜಾಗ್ರಾವಸ್ಥೆಯನು
ನಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂ ತಿಳಿದು
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ವಿಚಾರವಿಡಿದು ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಒಂದನೆ ತತ್ವದಾದಿಯ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ
ಸದ್ಯೋಜಾತ ಮುಖವನರಿದು
ಪೃಥ್ವಿಯ ಕಠಿಣವನು ಕಿಂಕುರ್ವಾಣ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂ ತಿಳಿದು
ತನುಗುಣ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವನಂಗಂಗೊಂಡುದೀಗ ಸುಚಿತ್ತದ ನೆಲೆ.

ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯ ಮಥನದಿಂದ ಅಪಾನವಾಯುವ ನಿಲಿಸಿ
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಚಕ್ರದ ನೀಲವರ್ಣದ ಷಡ್ದಳದ
ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ಎಂಬ ಷಡಕ್ಷರದ
ಅಧಿದೈವ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯನು ಮಕಾರವೆಂಬ
ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂ ತಿಳಿದು
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ವಿಚಾರವಿಡಿದು ನೈಷ್ಠಿಕಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಎರಡನೆ ತತ್ವದಾದಿಯ
ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ವಾಮದೇವ ಮುಖವನರಿದು
ಅಪ್ಪುವಿನ ಮೃದುವನು ದೃಢವ್ರತದಿಂ ತಿಳಿದು
ಸಂಸಾರ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲವನಂಗಂಗೊಂಡುದೀಗ
ಸುಬುದ್ಧಿಯ ನೆಲೆ.
ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಮಥನದಿಂದ ವ್ಯಾನವಾಯುವ ನಿಲಿಸಿ
ಮಣಿಪೂರಕ ಚಕ್ರದ ಕೆಂಪುವರ್ಣದ ದಶದಳದ
ಡ ಢ ಣ ತ ಥ ದ ಧ ನ ಪ ಫ ಎಂಬ ದಶಾಕ್ಷರದ
ಅಧಿದೈವ ರುದ್ರನ ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥೆಯನು
ಶಿ ಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂ ತಿಳಿದು
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ವಿಚಾರವಿಡಿದು ಅವಧಾನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಮೂರನೆಯ ತತ್ವದಾದಿಯ
ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ಅಘೋರಮುಖವನರಿದು
ಅಗ್ನಿಯ ಉಷ್ಣವನು ಶಿವಯೋಗದಿಂ ಕೆಡಿಸಿ
ಕಾಮ್ಯಗುಣ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವನಂಗಂಗೊಂಡುದೀಗ
ನಿರಹಂಕಾರದ ನೆಲೆ.
ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಮಥನದಿಂದ ಉದಾನವಾಯುವ ನಿಲಿಸಿ
ಅನಾಹತಚಕ್ರದ ಪೀತವರ್ಣದ ದ್ವಾದಶ ದಳದ
ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ ಟ ಠ ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರದ
ಅಧಿದೈವ ಈಶ್ವರನ ತೂರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನು
ವಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂ ತಿಳಿದು
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ವಿಚಾರವಿಡಿದು ಅನುಭಾವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ನಾಲ್ಕನೆ ತತ್ವದಾದಿಯ
ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ತತ್ಪುರುಷಮುಖವನರಿದು
ವಾಯುವಿನ ಚಲನೆಯನು ಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವದಿಂ ಕೆಡಿಸಿ
ಗಮನಾಗಮನ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಥಲವನಂಗಂಗೊಂಡುದೀಗ
ಸುಮನದ ನೆಲೆ.

ಪರಶಕ್ತಿಯ ಮಥನದಿಂದ ಸಮಾನವಾಯುವ ನಿಲಿಸಿ
ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರದ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಷೋಡಶ ದಳದ
ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ೠ ಲೃ ಲೄ ಎ ಐ ಒ ಔ ಅಂ ಅಃ
ಎಂಬ ಷೋಡಷಕ್ಷರದ ಅಧಿದೇವ ಸದಾಶಿವನ ಅತೀತವಸ್ಥೆಯನು
ಯ ಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂ ತಿಳಿದು
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ವಿಚಾರವಿಡಿದು ಆನಂದಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಐದನೆಯ ತತ್ವದಾದಿಯ
ಊರ್ಧ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ಈಶಾನ್ಯ ಮುಖವನರಿದು
ಆಕಾಶದ ಭ್ರಮೆಯನು ಪರಿಣಾಮದಿಂ ತಿಳಿದು
ಕರ್ಮನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಶರಣಸ್ಥಲವನಂಗಂಗೊಂಡುದೀಗ
ಸುಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆ.
ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮಥನದಿಂದ ನಾಗ ಕೂರ್ಮ ಕೃಕರ ದೇವದತ್ತ ಧನಂಜಯವೆಂಬ
ಪಂಚವಾಯುವ ನಿಲಿಸಿ
ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದ ಮಾಣಿಕ್ಯ ವರ್ಣದ ದ್ವಿದಳದ
ಹಂ ಕ್ಷಾಯೆಂಬ ದ್ವಿಯಕ್ಷರದ
ಅಧಿದೈವ ಮಹಾ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ನಿರಾವಸ್ಥೆಯನು
ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂ ತಿಳಿದು
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ವಿಚಾರವಿಡಿದು ಸಮರಸ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಆರನೆಯ ತತ್ವದಾದಿಯ
ಗಂಭೀರ ದಿಕ್ಕಿನ ಮಹಾ ತತ್ವದ ಮುಖವನರಿದು
ಆತ್ಮನ ಅಹಂ ಮಮತೆಯನು ಘನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂ ತಿಳಿದು
ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವನಂಗಂಗೊಂಡುದೀಗ
ಸದ್ಭಾವದ ನೆಲೆ.
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ಶಕ್ತಿಯ ಮಥನದಿಂದ ದಶವಾಯುವ ನಿಲಿಸಿ
ಷಡ್ವಿಧ ಚಕ್ರದ ಷಡ್ವಿಧ ವರ್ಣದ ಷಡ್ವಿಧ ದಳದ,
ಷಡ್ವಿಧಕ್ಷರದ ಷಡ್ವಿಧ ಅಧಿದೈವದ ಷಡ್ವಿಧವಸ್ಥೆಯನು
ಷಡ್ವಿಧ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂ ತಿಳಿದು
ಇಂತೀ ಅಂತರ್‌ಮುಖ ಛತ್ತೀಸ ವಿಚಾರವಿಡಿದು ಕಾಣಿಸಿದ ಷಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಷಡ್ವಿಧ ತತ್ವದಾದಿಯ, ಷಡ್ವಿಧ ದಿಕ್ಕಿನ
ಷಡ್ವಿಧ ಮುಖವನರಿದು
ಷಡ್ವಿಧ ಭೂತ ಗುಣವ
ಷಡ್ವಿಧ ಶೀಲ ವ್ರತದಿಂ ತಿಳಿದು
ಷಡ್ವಿಧ ಮದ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ

ಷಡ್ವಿಧ ಅಂಗಸ್ಥಲವನುವಾಗಿ
ಷಡ್ವಿಧ ಹಸ್ತ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಷಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ
ಇಂತು ಕಾಯಾರ್ಪಣ ಕರಣಾರ್ಪಣ ಭಾವಾರ್ಪಣದೊಳಗೆ
ಷಡ್ವಿಧ ಕಾಯಾರ್ಪಣ ಮಿಶ್ರ:
ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಪಣ ಛತ್ತೀಸ ತತ್ವದ ಕುರುಹಿನಲ್ಲಿಯೆ ಅರಿವ ಮಿಶ್ರ ಷಡ್ವಿಧವಾಗಿ
ಷೋಡಶೋತ್ತರ ದ್ವಿಶತಾರ್ಪಣದಲ್ಲಿ
ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರಸಾದದೊಳಗೋಲಾಡುತ್ತ
ಪರಿಣಾಮವೆ ಅಂಗವಾಗಿ
ಪರಿಣಾಮವೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ
ಪರಿಣಾಮವೆ ಸಂಗವಾಗಿ
ಪರಿಣಾಮವೆ ಸಮರಸವಾಗಿ
ಒಳಹೊರಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲದೆ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ಬೆಳಗ
ಬೀರುತ್ತ ತೋರುತ್ತ ಮೀರುತ್ತ
ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧ ಸ್ಥಲದ ನಿರ್ದೇಶವನು
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂಬ ಮೂರು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ
ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಯಂ ತಿಳಿದು
ಜೀವಾತ್ಮ ಅಂತರಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಆತ್ಮತ್ರಯದಲ್ಲಿ
ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಭಾವಲಿಂಗವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯವ ಸಂಬಂಧಿಸಿ
ಸ್ಥೂಲತನು ಸೂಕ್ಷ್ಮತನು ಕಾರಣತನು ಎಂಬ ತನುತ್ರಯದಲ್ಲಿ
ತ್ಯಾಗಾಂಗ ಭೋಗಾಂಗ ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಯಾಂಗಸ್ಥಲ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ
ನಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನದಿರವೆಂತೆಂದರೆ:
ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರರೆಂಬ ಉಭಯಸ್ಥಲವು ಸಂಗವಾಗಿ
ತನುಮನಧನದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದಾಗಿ
ತ್ಯಾಗಾಂಗ ಸ್ಥಲದ ಬೆಳಗಿನೊಳಡಗಿತ್ತು.
ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೆಂಬ ಉಭಯಸ್ಥಲವು ಲಿಂಗಾಂಗವಾಗಿ
ಸಕಲ ಕಳೆಯೊಳಗೆ ಲಿಂಗಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದಾಗಿ
ಭೋಗಾಂಗ ಸ್ಥಲದ ಬೆಳಗಿನೊಳಡಗಿತ್ತು.
ಶರಣೈಕ್ಯವೆಂಬ ಉಭಯ ಸ್ಥಲವು
ಭಿನ್ನ ರುಚಿಯನರಿಯದೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿಹುದಾಗಿ
ಯೋಗಾಂಗ ಸ್ಥಲದ ಬೆಳಗಿನೊಳಡಗಿತ್ತು.
ಆಚಾರಲಿಂಗ ಗುರುಲಿಂಗವೆಂಬ ಉಭಯ ಸ್ಥಲವು
ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆನಿಸಿಕೊಂಡು

ಅನಿಷ್ಟವ ಪರಿಹರಿಸಿ ತೋರಿತ್ತು.
ಶಿವಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗವೆಂಬ ಉಭಯ ಸ್ಥಲವು
ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಒಳ ಹೊರಗೆ ಬೆಳಗಿ ತೋರಿತ್ತು.
ಪ್ರಸಾದಿಲಿಂಗ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂಬ ಉಭಯ ಸ್ಥಲವು
ನಿರವಯವಾಗಿ ಭಾವಲಿಂಗವೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಸರ್ವ ನಿರ್ವಾಹಂ ಮಾಡಿ ತೋರಿತ್ತು.
ಇಂತು ಮೂರು ಸ್ಥಲದ
ಲಿಂಗಾಂಗದ ನಿರ್ಣಯವ ಮುಟ್ಟಿ ತೋರುತ್ತ
ನೋಡುತ್ತ ಮೂರು ಸ್ಥಲದ ಬಳಗ
ಭಕ್ತ ಜಂಗಮವೆಂಬ ಉಭಯ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ
ಶಿವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು
ಕಾಯ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬ
ತ್ರಯಾಂಗಸ್ಥಲವು ಭಕ್ತನಲ್ಲಿಯೆ ಸುಳಿದು
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣೈಕ್ಯರೆಂಬ
ತ್ರಯಾಂಗ ಸ್ಥಲವು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು
ಸಾಕಾರ ಮೂರು ಸ್ಥಲವು
ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಸವೆದು
ನಿರಾಕಾರ ಮೂರು ಸ್ಥಲವು
ಜ್ಞಾನಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಸವೆದು
ಮಾರ್ಗ ಕ್ರೀ ಮೀರಿದ ಕ್ರೀಯೆಂದೆನಿಸಿ
ಕುರುಹಿನ ಸ್ಥಲವ ರೂಪ ಮಾಡಿ
ಅರುಹಿನ ಸ್ಥಲವ ನಿರೂಪ ಮಾಡಿ
ರೂಪು ರುಚಿಯೆಂಬ ಉಭಯ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಇಂತು ಉಭಯ ಸ್ಥಲವ ಏಕ ಮಾಡಿ ತೋರುತ್ತ
ಈ ಉಭಯ ಸ್ಥಲವ ಅಳಿದು
ಏಕಮೇವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಪಶ್ಚಿಮ ಪದದ ನಿಜದ ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಭೆಯಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಎರಡಾದುದಂ ಕಂಡು
ಎರಡು ಮೂರಾದುದಂ ಕಂಡು
ಆ ಮೂರು ಆರಾದುದಂ ಕಂಡು
ಆ ಆರು ಮೂವತ್ತಾರಾದುದಂ ಕಂಡು

ಆ ಮೂವತ್ತಾರು ಇನ್ನೂರಾ ಹದಿನಾರಾದುದಂ ಕಂಡು
ಆ ಇನ್ನೂರಾ ಹದಿನಾರರ ಮಿಶ್ರ ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿ
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳಗಿ ತೋರಿತ್ತೆಂಬುದಂ ಕಂಡು
ಕಡೆ ಸೂಸಿ ಅರಿವರಳ್ದು ಬೆರಗು ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ
ಇಂತೀ ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿ ತೋರುವ
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭೆಯ ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರರಲ್ಲಿ ಭೇದಿಸಿ
ಆ ಇನ್ನೂರಾ ಹದಿನಾರರ ಪ್ರಭೆಯ
ಮೂವತ್ತಾರರಲ್ಲಿ ಅರಿದು
ಆ ಮೂವತ್ತಾರರ ಬೆಳಗ ಆರು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅರಿದು
ಆರು ಸ್ಥಲದ ಅನ್ವಯವ ಮೂರು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅರಿದು
ಆ ಮೂರು ಸ್ಥಲದ ಮೂಲವನು ಉಭಯ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅರಿದು
ಆ ಉಭಯಸ್ಥಲದ ಉಪಮೆಯ ಉಪಮಾತೀತದಲ್ಲಿ ಅರಿದು
ಉಪಮೆ ಅನುಪಮೆ ಎಂಬ ಅರಿವರಿತು ಮರವು ನಷ್ಟವಾಗಿ
ವಾಚಾತೀತ ಮನಾತೀತಂ ಭಾವಾತೀತಮಗೋಚರಂ
"ಸರ್ವಶೂನ್ಯ ನಿರಾಕಾರಂ ನಿತ್ಯತ್ವಂ ಪರಮಂ ಪದಂ।
ಆದಿ ಶೂನ್ಯಂ ಮಧ್ಯಶೂನ್ಯಂ ಅಂತ್ಯ ಶೂನ್ಯ ನಿರಾಮಯಂ
ಸರ್ವಶೂನ್ಯ ನಿರಾಲಂಬಮ್ ನಿಶ್ಶಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮಮುಚ್ಯತೆ॥"
ಎಂಬ ನುಡಿಗೆಡೆಯಿಲ್ಲದೆ
ನಿರವಯ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಜವನೆಯ್ದಿಪ್ಪಾತನೀಗ
ಅಭೇದ್ಯ ಭೇದಕ ಅಸಾಧ್ಯ ಸಾಧಕ
ಚಿನ್ಮಯ ಚಿದ್ರೂಪಕ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಇಂತಪ್ಪ ದಿವ್ಯ ಶಿವಯೋಗಿಯಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವ. ॥೨೧೦॥

ಚರ್ಯಾಪಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ

❖❖

೪

ಯೋಗಪಾದ

೪೪೩

ಲೋಹ ಗುಂಡಾದಲ್ಲಿ ಇರಿಯಬಲ್ಲುದೆ?
ಮುದ್ರೆಯ ಪಶು ದಿಟಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ಡಾಗಿನ ಪಶುಗಳೆಲ್ಲಾ ಭೇದವನರಿಯಬಲ್ಲವೆ
ಎಂದನಂಬಿಗರ ಚವುಡಯ್ಯ. ॥೧॥

೪೪೪

ಸುಗುಣವೆ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯಯ್ಯ
ದುರ್ಗುಣವೆ ವಾಯುಪ್ರಾಣಿಯಯ್ಯ.
ಸುಗುಣ ದುರ್ಗುಣವೆಂಬ ಉಭಯವನತಿಗಳೆದು
ಸುಖ ದುಃಖಾದಿಗಳ ಸಮಾನಂಗಂಡು
ಶತ್ರು ಮಿತ್ರಾದಿಗಳ ಸಮಾನಂಗಂಡು
ಸ್ತುತಿ ನಿಂದ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮಾನಂಗಂಡು
ಹಾಸ್ಯ ವಿಸ್ಮಯ ವಿರಹ ಕರಣ ಹೇಸಿಕೆ[೧]
ಇಂತೀ ಪ್ರಾಣನ ವಿಷಯ ಭ್ರಾಂತಿಯನತಿಗಳೆದು
ಪ್ರಾಣನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವನತಿಗಳೆದು
ಲಿಂಗ ನೆನಹು ಸಂಬಂಧಿಸಿ
ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿರಬಲ್ಲರೆ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲವಿದೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨॥

---

೧. ಯ ಗುಣಮಂ(ಮೂ)

೪೪೫

ರಾಗ : ಭೂಪಾಳಿ

ಮಾತು ಘನ ಮನದೊಳಗೆ ಭ್ರಾಂತು ಬಿಡದಿನ್ನೇವೆ
ನೀತಿ ನಿಜ ನಿರ್ವಾಣವೆಂದಿಗಹುದೊ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಶಿಲೆಯ ತೆಪ್ಪವನೇರಿ ಜಲವ ದಾಂಟಲಿಬಹುದೆ?
ಬಲು ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿನೊಳು ಮಂಜಿನ
ತಳೆಯಹಿಡಿಯಲುಬಹುದೆ ಹಲವು ಬಹುಮನದೊಳಗೆ
ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬಹುದೆ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವಾ. ॥೧॥

ವಾರಿಕಲ್ಲ ಪುತ್ಥಳಿಗೆ ಹಾರವಿಕ್ಕಲಿಬಹುದೆ?
ಮಾರುತಗೆ ದೀವಿಗೆಯ ಪಿಡಿಯಬಹುದೆ?
ಧಾರುಣಿಯ ಸುಖಗಳನು ಮಚ್ಚಿಪ್ಪ ಮನುಜರಿಗೆ
ಕಾರಣಿಕ ಲಿಂಗವನು ಕಾಣಬಹುದೆ? ॥೨॥

ಸುರಚಾಪವನು ಹಿಡಿದು ಎಸೆಯಬಹುದೆ? ಚಂದ್ರಮನ
ಎರಳೆಯ ಕರಿಯ ಮಸ್ತಕದ ಮುತ್ತು
ಸರಗೊಳಿಸಬಹುದೆ? ನಾನಾ ಕುಟಿಲ ಮನದೊಳಗೆ
ಕರಿಗೊಳಿಸಬಹುದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ. ॥೩॥

ಸರ್ಪಬಾಣದಿ ಗರುಡನೆಸೆಯಬಹುದೆ? ಅಗ್ನಿಯ
ಕರ್ಪೂರದ ಸುರಗಿಯಿಂದಿರಿಯಬಹುದೆ?
ಕಪ್ಪುಕಾಳಿಕೆವಿಡಿದು ಮಚ್ಚಿಪ್ಪ ಮನುಜರಿಗೆ
ಅಪ್ಪಬಹುದೆ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ. ॥೪॥

ಅರಗಿನ ಮಂಟಪದ ಮಾಳಿಗೆಯೊಳಗೆ
ಹರುಷದಿಂದಗ್ನಿಯನು ಇರಿಸಬಹುದೆ?
ದುರುಳಾರುವರ್ಗವನು ಮಚ್ಚಿಪ್ಪ ಮನುಜರೊಳು
ಗುರು ನಿಃಕಳಂಕ ಸೋಮೇಶನಿಹನೆ? ॥೫॥ ॥೩॥

೪೪೬

ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ಶ್ರೀರೂಪು ರಸ ಗಂಧ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ
ಸಪ್ತಧಾತು ಅಷ್ಟಮದದಿಂದ
ಮುಂದುಗಾಣದಿಪ್ಪವರು ನೀವು ಕೇಳಿರೆ.
ಲಿಂಗದ ವಾರ್ತೆಯ ವಚನದ ರಚನೆಯ ಮಾಡುವರಯ್ಯ.
ಸಂಸಾರದ ಮಚ್ಚು ಬಿಡದನಕ್ಕ
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿವಪಥ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವಾಕು
ಪಾಕವಾದಡೇನೊ ಮನಪಾಕವಾಗದನ್ನಕ್ಕ. ॥೪॥

೪೪೭

ಕದಳಿಯ ಬನವ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಲಬು ತಿಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ
ಬಯಲಗಾಳಿಯ ಹಿಡಿದು ಘಟ್ಟಿ ಮಾಡದನ್ನಕ್ಕ
ಬರಿದೆ ಬಹುದೆ ಶಿವಜ್ಞಾನ?
ಷಡುವರ್ಗವಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ ಬರಿದೆ ಬಹುದೆ ಶಿವಜ್ಞಾನ?
ಅಷ್ಟಮದವಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ
ಮದಮತ್ಸರವ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ
ಹೊದಕುಳಿಗೊಳಲಿಲ್ಲ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ಕಲ್ಪಿತದೊಳಗಲ್ಲ. ॥೫॥

೪೪೮

ದೇಹಭಾವವಳಿದಲ್ಲದೆ
ಜೀವಭಾವವಳಿಯದು.
ಜೀವಭಾವವಳಿದಲ್ಲದೆ
ಭಕ್ತಿಭಾವವಳವಡದು.
ಭಕ್ತಿಭಾವವಳವಟ್ಟಲ್ಲದೆ
ಅರಿವು ತಲೆದೋರದು.
ಅರಿವು ತಲೆದೋರಿದಲ್ಲದೆ
ಕುರುಹು ನಷ್ಟವಾಗದು.
ಕುರುಹು ನಷ್ಟವಾದಲ್ಲದೆ
ಮಾಯೆ ಹಿಂಗದು.
ಇದು ಕಾರಣ, ಕಾಯ ಜೀವದ
ಹೊಲಿಗೆಯ ಭೇದವ

ತಿಳಿಯಬಲ್ಲಡೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ
ಲಿಂಗದರಿವು ಬಳಿಕಸಾಧ್ಯವಪ್ಪುದು
ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ॥೬॥

೪೪೯

ತನುಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ವಿಕಾರವುಂಟೆ?
ಮನಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಮಾಯೆವುಂಟೆ ಅಯ್ಯ.
ಭಾವಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಭ್ರಮೆಯುಂಟೆ?
ಕಾಯಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಕಳವಳವೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಜೀವಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಉಪಾಧಿಯುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಳಯವಿಲ್ಲ
ಕಾಣಾ ಮಹಾಲಿಂಗಗುರುಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೭॥

೪೫೦

ಆಚಾರಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಪಂಚಭೂತದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಳಿದಿರಬೇಕಯ್ಯ.
ಪರುಷಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಪಂಚವಿಷಯಂಗಳ ಸಂಚವಂಚನೆಯ ಕೆಡಿಸಿರಬೇಕಯ್ಯ?
ಶಿವಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಮಾಯಾ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯದ ಕುರುಹನಳಿದಿರಬೇಕಯ್ಯ.
ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಬುದ್ಧೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ
ಸುಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದರಬೇಕಯ್ಯ.
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಷಡುವರ್ಗ ಸಪ್ತಧಾತುವನಳಿದು ವಸ್ತುರೂಪಾಗಿ
ಶುದ್ಧ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ತನುತ್ರಯ ಜೀವತ್ರಯ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯ
ಪ್ರಕೃತಿತ್ರಯ ಇಂತೀ ನಾನಾ ವಿಧಗಳನೆಲ್ಲವನು ಒಂದು ಮಾಡಿ
ನಾನೀನೆಂಬ ಉಭಯವಿಲ್ಲ ಜೀವಪರಮೈಕ್ಯವಪ್ಪ
ಪರಾಪರವೆ ತಾನಾಗಿರಬೇಕಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೮॥

೪೫೧

ಪರುಷ ಸೋಂಕಿಯು ಪಾಶಾಣ ಶುದ್ಧವಾಗದಿದ್ದರೆ
ಆ ಪರುಷದ ಗೊಡವೆ ಏತಕಯ್ಯ?

ಅಗ್ನಿ ಸೋಂಕಿಯು ಕಾಷ್ಠದ ಗುಣವಳಿಯದಿದ್ದರೆ
ಆ ಅಗ್ನಿಯ ಗೊಡವೆ ಏತಕಯ್ಯ?
ಗರುಡನಿರ್ದು ಸರ್ಪನ ಭಯ ಹಿಂಗದಿದ್ದರೆ
ಆ ಗರುಡನ ಗೊಡವೆ ಏಕಯ್ಯ?
ವಜ್ರಾಂಗಿಯ ತೊಟ್ಟಿರ್ದು ಬಾಣದ ಭಯ ಹಿಂಗದಿದ್ದರೆ
ಆ ವಜ್ರಾಂಗಿಯ ಗೊಡವೆ ಏತಕಯ್ಯ?
ಆನೆಯನೇರಿಯು ಸ್ವಾನನ ಭಯ ಹಿಂಗದಿದ್ದರೆ
ಆ ಆನೆಯ ಗೊಡವೆ ಏತಕಯ್ಯ?
ಜ್ಯೋತಿಯಿದ್ದು ಕತ್ತಲೆ ಹಿಂಗದಿದ್ದರೆ
ಆ ಜ್ಯೋತಿಯ ಗೊಡವೆ ಏತಕಯ್ಯ?
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಚಿದ್ಘನಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿದ್ದು
ತನು ಮನದವಗುಣ ಹಿಂಗದಿದ್ದರೆ
ಆ ಲಿಂಗದ ಗೊಡವೆ ಏತಕಯ್ಯ?
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೆ
ನೀವು ಸೋಂಕಿಯು ಭವ ಹಿಂಗದಿದ್ದರೆ
ನಿಮಗೇ ಕುಂದಯ್ಯ. ॥೯॥

೪೫೨

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆನುತಿಪ್ಪರು
ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಸುದ್ದಿಯನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯ?
ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನರಿದರೆ
ಅನಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗಿರಬೇಕು ನೋಡಾ.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವನರಿದರೆ
ಪ್ರಪಂಚು ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು ನೋಡಾ.
ಇಷ್ಟವು ಪ್ರಾಣವು ಒಂದೆಯೆಂದರಿದು ಒಡವೆರಸಿದ ಬಳಿಕ
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ತೋರಲಾಗದು ನೋಡಾ.
ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ ॥೧೦॥

೪೫೩

ಅಂಬಿಕಾಯೋಗಿಗಳ ಡೊಂಬರಿಗೆ ಸರಿಯೆಂಬೆ
ಹಠಯೋಗಿಗಳ ಅಟಮಟಕಾರರೆಂಬೆ

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಿಗಳ ಕಷ್ಟಕರ್ಮಿಗಳೆಂಬೆ
ಪವನಯೋಗಿಗಳ ಪ್ರಪಂಚಿಗಳೆಂಬೆ
ಲಯಯೋಗಿಗಳ ನಾಯಿಗಿಂದ ಕಡೆಯೆಂಬೆ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:
ಲಯಯೋಗವೆಂಬುದು
ನಾನಾ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸೂದಾಗಿ,
ಅದ ಶಿವಯೋಗಿಗಳೊಲ್ಲರು.
ಮಂತ್ರಯೋಗವೆಂಬುದು
ಸರ್ವಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿ ಕೊಲುತಿಪ್ಪುದು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
ಮಂತ್ರವೆ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೆ ಮಂತ್ರವೆಂದರಿದು
ಲಿಂಗನೆನಹ ಸಂಬಂಧಿಸಿಕೊಳಲರಿಯದೆ,
ಲಿಂಗವಿರಹಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವರಾಗಿ,
ಅದ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳು ಮೆಚ್ಚರು ನೋಡಾ.
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ:
ಅವ ಶೈವರು ಮಾಡುವರಾಗಿ.
ರಾಜಯೋಗವೆಂಬುದು ಗಾಜುಗೋಜು ನೋಡಾ.
ಅದನು ಲಿಂಗವಿರಹಿತವಾಗಿ
ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯವೊಂದಾದಲ್ಲಿಯೆ ಯೋಗವೆನುತಿಪ್ಪರಾಗಿ.
ಇವು ಒಂದು ಲಿಂಗಯೋಗದ ಹಜ್ಜೆಯಲ್ಲ.
ಅದು ಕಾರಣ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠರು ಮೆಚ್ಚರು.
ಅದೇಕೆಂದರೆ ಲಿಂಗವ ತೆಗದಡೆ
ಆ ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಪ್ರಾಣಹೋಗದಾಗಿ
ಅವೆಲ್ಲಿಯ ಭ್ರಾಂತುಯೋಗ.
ಇದು ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಗಳು,
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಪ್ರಸಾದಮುಕ್ತರು
ಈ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತಿಪ್ಪರು ಶಿವಯೋಗಿ.
ಇದು ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು
ಸ್ವಾನುಭಾವ ಜ್ಞಾನ ಶುದ್ಧ ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ
ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೧॥

೪೫೪

ಆಶಾ ಪಾಶವೆಂಬ ಆಧಿವ್ಯಾಧಿ ಅಂಡಲೆವುತಿಪ್ಪವು ನೋಡಾ.
ದೋಷ ದುರ್ಗುಣವೆಂಬ ದುರಿತ ದುಃಖ ಪೀಡಿಸುತಿಪ್ಪವು ನೋಡಾ.
ನಾಚದ ಪಾಶಂಡಿ ವೇಷಧಾರಿಗಳು
ಪಶುಗಳು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧದ ಯೋಗವನಿವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು?
ತಮ್ಮಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದು ಅನ್ಯಮತವ ಆಚರಿಸುವ ಕುನ್ನಿಗಳಿಗೆ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವೆಲ್ಲಿಯದೊ,
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೨॥

೪೫೫

ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧದ ನಿಲುಕಡೆಯನರಿಯದೆ
ಅಘೋರತಪವ ಮಾಡಿದರೇನೋ?
ಗಾಳಿಯ ಹಾರವಕೊಂಡರೇನೊ?
ತರಗೆಲೆಯ ಮೆದ್ದರೇನೊ?
ಗಿರಿಗಹ್ವರದೊಳಗಿದ್ದರೇನೊ?
ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗಬಲ್ಲರೆ?
ಅದು ಹೇಗೆಂದಡೆ :
ಅಂಗವೆಂದರೆ ಆತ್ಮನು,
ಲಿಂಗವೆಂದರೆ ಸಂಪತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ನೋಡಾ.
ಅದರಿಂದಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮಲಿಂಗದ ಆದ್ಯಂತವನರಿಯಬಾರದು.
ಆತ್ಮಲಿಂಗದ ಆದ್ಯಂತವನರಿಯದೆ ಅಘೋರತಪವಮಾಡಿದರೆ
ಅದೇತಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೩॥

೪೫೬

ಯಮ ನಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ
ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿ ಈ ಎಂಟು ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಂಗಳು.
ಇವರೊಳು ಉತ್ತರ ಭಾಗ ಪೂರ್ವ ಭಾಗವೆಂದೆರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಹುದು.
ಯಮಾದಿ ಪಂಚಕವೈದು ಪೂರ್ವಯೋಗ.
ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿಯೆಂದು ಮೂರು ಉತ್ತರಯೋಗ.
ಇನ್ನು ಯಮಯೋಗ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರ :
ಅನೃತ ಹಿಂಸೆ ಪರಧನ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಪರನಿಂದೆ

ಇಂತಿವೈದನು ಬಿಟ್ಟು ಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯ
ಮಾಡುವದೀಗ ಯಮಯೋಗ.
ಇನ್ನು ನಿಯಮ ಯೋಗ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರ:
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ನಿರಾಪೇಕ್ಷಕನಾಗಿ
ಆಗಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡವನು ಶಿವನಿಂದೆಯ ಕೇಳದಿಹನು
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ನಿಗ್ರಹವ ಮಾಡುವನು
ಮಾನಸ ವಾಚಕ ಉಪಾಂಶಿಕವೆಂಬ
ತ್ರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಶುಚಿಯಾಗಿಹನು
ಅಶುಚಿತ್ವವ ಬಿಟ್ಟು ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಧರಿಸಿ
ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ತತ್ಪರನಾಗಿ
ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭೀತನಾಗಿಹನು ಇದು ನಿಯಮಯೋಗ.
ಇನ್ನು ಆಸನಯೋಗ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರ :
ಸಿದ್ಧಾಸನ ಪದ್ಮಾಸನ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಸನ
ಸಮಾನ ನಾಗ ಕೃಕರ ದೇವದತ್ತ ಧನಂಜಯನೆಂಬ ದಶವಾಯುಗಳು.
ಇವಕ್ಕೆ ವಿವರ :
ಪ್ರಾಣವಾಯು ಇಂದ್ರನೀಲವರ್ಣ
ಹೃದಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರ್ದು
ಉಂಗುಷ್ಠ ತೊಡಗಿ ವಾಣಾಗ್ರಪರ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪ್ರಾಣಿಸಿಕೊಂಡು
ಉಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸಂಗೈದು
ಅನ್ನ ಜೀರ್ಣಕರಣನಂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಅಪಾನವಾಯು ಹರಿತ, ವ್ಯಾನವಾಯು ಗೋಕ್ಷೀರವರ್ಣ,
ಸರ್ವಸಂಧಿಯಲ್ಲಿರ್ದು ನೀಡಿಕೊಂಡಿರ್ದುದನು
ಮುದುಡಿಕೊಂಡಿರ್ದುದನು,
ಅನುಮಾಡಿಸಿ ಅನ್ನರಸವ ತುಂಬಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಉದಾನವಾಯು ಎಳೆಮಿಂಚಿನವರ್ಣ, ಕಂಠಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರ್ದು
ಸೀನು ಕೆಮ್ಮುವ ಕನಸಕಾಣುವ ಏಳಿಸುವ
ತರ್ಜನಿರೋಧಂಗಳಂ ಮಾಡಿಸಿ
ಅನ್ನರಸ ಆಹಾರಸ್ಥಾಪನಂಗೈಸುತ್ತಿಹುದು.
ಸಮಾನವಾಯು ನೀಲವರ್ಣ, ನಾಭಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು
ಅಪಾದಮಸ್ತಕ ಪರ್ಯಂತರ ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಅನ್ನರಸವನು
ಎಲ್ಲಾ ರೋಮನಾಳಂಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕ್ಕುತ್ತಿಹುದು.
ಇದು ಪ್ರಾಣಪಂಚಕ.

ಇನ್ನು ನಾಗವಾಯು ಪೀತವರ್ಣ,
ರೋಮನಾಳಂಗಳಲ್ಲಿ
ಚಲನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಾಡಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಕೂರ್ಮವಾಯು ಶ್ವೇತವರ್ಣ ಉದರ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿರ್ದು,
ಶರೀರಮಂ ತಾಳ್ದು ದೇಹವಪುಷ್ಟಿಯಂ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾಯಮುಚ್ಚುತ್ತ ತೆರವುತ್ತ
ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉನ್ಮಿಯಂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಕೃಕರವಾಯು ಅಂಜನವರ್ಣ,
ನಾಸಿಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು
ಕ್ಷುಧಾದಿ ಧರ್ಮಂಗಳಂ ನೆಗಳ್ಚಿ
ಗಮನಾಗಮನಂಗಳಂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ದೇವದತ್ತವಾಯು ಸ್ಫಟಿಕವರ್ಣ,
ಗುಹ್ಯ ಕಟಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರ್ದು
ಕುಳ್ಳಿರ್ದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಮಲಗಿರ್ದಲ್ಲಿ
ಏಳಿಸಿ ನಿಂದಿರಿಸಿ ಚೇತರಿಸಿ
ಒರಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಧನಂಜಯವಾಯು ನೀಲವರ್ಣ, ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರ್ದು
ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಘೋಷಮಂ ಘೋಷಿಸಿ
ಮರಣಗಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ಘೋಷಮಪ್ಪುದು.
ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ವಾಯುವೊಂದೆ
ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಚರಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಆ ಪವನದೊಡನೆ ಪ್ರಾಣಕೂಡಿ ಪ್ರಾಣದೊಡನೆ ಪವನ ಕೂಡಿ
ಹೃದಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಹಂಸನೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಆಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಟ ಮಣಿಪೂರಕ ಅನಾಹತ ವಿಶುದ್ಧಿಯಾಗ್ನೆಯೆಂಬ
ಷಡುಚಕ್ರಂಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಳಿದು
ನವನಾಳಂಗಳೊಳಗೆ ಚರಿಸುತ್ತಿಹುದು.
ಅಷ್ಟದಳಂಗಳೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ
ಅಷ್ಟದಳಂಗಳನು ಮೆಟ್ಟಿ ಚರಿಸುವ ಹಂಸನು
ಅಷ್ಟದಳಂಗಳಿಂದ ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರವನ್ನೆಯ್ದಿ
ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾಸಿಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರಂಗುಲ
ಪ್ರಮಾಣಂ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿಹುದು,
ಹನ್ನೆರಡಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣದೊಳಗೆ ತುಂಬುತ್ತಿಹುದು.

ಹೀಂಗೆ ರೇಚಕ ಪೂರಕದಿಂದ ಮರುತ ಚರಿಸುತ್ತಿರಲು
ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಯುಷವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕುಂದುತ್ತಿಹುದು.
ಹೀಂಗೆ ಈಡ ಪಿಂಗಳದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುವ
ರೇಚಕ ಪೂರಕಂಗಳ ಭೇದವನರಿದು
ಮನ ಪವನಂಗಳ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಸಂಬಂಧಿಸಿ
ಮನ ಪವನ ಪ್ರಾಣಂಗಳ ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಕೂಡಿ
ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವ ಮಾಡಿ
ವಾಯುಪ್ರಾಣತ್ವವ ಕಳೆದು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಡಿ
ಹೃದಯಕಮಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ;
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಸಕಾರೇಣ ಬಹಿರ್ಯಾತಿ। ಹಕಾರೇಣ ವಿಷಯಂ ಸ್ಮರೇತ್।
ಹಂಸಂ ಹಂಸೇತಿ ಮಂತ್ರಂ। ಸರ್ವಜೀವ ಜಪಂತಿ ವೈಃ।
ಗುರುವಾಕ್ಯತ್ತುಸುಮ್ನಾಯ। ವಿಪರೀತೌದ್ಭವೇಜಪಃ।
ಸೋಹಂ ಸೋಹಮಿತಿಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮಂತ್ರಯೋಗ ಸವುಚ್ಯತೇ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ, ಪರಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತರಹರನಾಗಿಪ್ಪುದೀಗ
ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಯೋಗ.
ಇನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಯೋಗ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರ:
ಆಹಾರದಿಂದ ನಿದ್ರೆ,
ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು,
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ವಿಷಯಂಗಳು ಘನವಾಗುತ್ತಿಹವು ನೋಡಾ.
ಆ ವಿಷಯಂಗಳಿಂದ ದುಃಕರ್ಮಂಗಳ ಮಿಗೆ ಮಾಡಿ
ಜೀವಂಗೆ ಭವಬಂಧನವನೊಡಗೂಡಿ
ಆಯಸಬಡುತಿಪ್ಪಜ್ಞಾನಕರ್ಮಿಗಳು
ಈಯವಸ್ಥೆಯ ಹೊಗದಿಹರು ಸುಜ್ಞಾನಿಧರ್ಮಿಗಳು
ಅದರಿಂದಲಾಹಾರಮಂ ಕ್ರಮದಿಂದ
ಉದರಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುತ್ತಲಿಹುದು ಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ.
ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು
ಇನ್ನು ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಸಾವಧಾನವ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಪ್ಪುದೀಗ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಯೋಗ.
ಈ ಐದು ಪೂರ್ವಯೋಗ.
ಇನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿಯೆಂದು
ಮೂರು ಉತ್ತರ ಯೋಗಂಗಳು.
ಇನ್ನು ಧ್ಯಾನಯೋಗ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರ:

ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧ ಪರಮಾತ್ಮಲಿಂಗವನೆ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ವರೂಪ ಮಾಡಿ
ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಗುರು ತಂದುಕೊಟ್ಟನಾಗಿ
ಆ ಕರಸ್ಥಲದಲಿದ್ದ ಶಿವಲಿಂಗವೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಚಿಹ್ನವೆಂದರಿದು
ಆ ಶಿವಲಿಂಗವನೆ ಆಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಟ ಮಣಿಪೂರಕ ಅನಾಹತ
ವಿಶುದ್ಧಿ ಆಗ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿ
ಆ ಶಿವಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯನೆ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನೆ
ಇಲ್ಲದೆ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದೀಗ ಧ್ಯಾನಯೋಗ.
ಆ ಲಿಂಗವ ಭಾವ ಮನ ಕರಸ್ಥಲ ಮುಖ್ಯವಾದ
ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವದೀಗ ಧಾರಣಯೋಗ.
ಸತ್ಕ್ರಿಯಾ ಜ್ಞಾನಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣಂಗೆ ಲಿಂಗಕಳೆಯ ಸಂಬಂಧಿಸಿ
ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆಂಬ ಲಿಂಗತ್ರಯವನು ಏಕಾಕಾರವಂ ಮಾಡಿ
ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕೇವಲ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪಮಪ್ಪ
ಮಹಾಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಸಂಯೋಗವಾಗಿ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಏಕಾರ್ಥವಾಗಿಹುದೀಗ ಸಮಾಧಿಯೋಗ.
ಇಂತೀ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದಲ್ಲಿ
ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ
ಶಿವತತ್ತ್ವದೊಡನೆ ಕೂಡುವುದೀಗ ಲಿಂಗಾಂಗಯೋಗ.
ಇನ್ನು ಕರ್ಮಕಾಂಡಿಗಳು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಯೋಗಂಗಳು
ಆವಾವುವೆಂದಡೆ :
ಯಮ ನಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರವೆಂಬವೈದನು
ಲಿಂಗವಿರಹಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತಿಪ್ಪರಾಗಿ
ಈ ಐದು ಕರ್ಮಯೋಗಂಗಳು.
ಅವರು ಲಕ್ಷಿಸುವಂಥಾ ವಸ್ತುಗಳು ಉತ್ತರಯೋಗವಾಗಿ ಮೂರು ತೆರ.
ಆವಾವುವೆಂದಡೆ :
ನಾದಲಕ್ಷ ಬಿಂದುಲಕ್ಷ ಕಳಾಲಕ್ಷವೆಂದು ಮೂರು ತೆರ.
ನಾದವೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರತತ್ವವೆಂದು ಲಕ್ಷಿಸುವರು.
ಬಿಂದುವೆ ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರ ಈ ಮೂರು ಶುದ್ಧ ಬಿಂದು.
ಅಶುದ್ಧ ಬಿಂದು ಸಂಬಂಧವೆ
ಕೇವಲ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಳ್ಳುದೆಂದು ಲಕ್ಷಿಸುವದು.
ತಲೆಯೆ ಚಂದ್ರನ ಕಲೆಯ ಹಾಂಗೆ
ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಂಗಳ ಹಾಂಗೆ
ಮಿಂಚುಗಳ ಪ್ರಕಾಶದ ಹಾಂಗೆ
ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕ ನವರತ್ನ ದೀಪ್ತಿಗಳ ಹಾಂಗೆ

ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿಹುದೆಂದು ಲಕ್ಷಿಸುವುದೀಗ ಕಳಾಲಕ್ಷ.
ಈ ಎಂಟನು ಇತರ ಮತದವರು ಮಾಡುವ ಯೋಗಂಗಳು.
ಇವನು ಲಿಂಗವಿರಹಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವರಾಗಿ ಕರ್ಮಯೋಗಂಗಳು.
ಈ ಕರ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಅದು ಕಾರಣ ಇವ ಮುಟ್ಟಲಾಗದು.
ಇನ್ನು ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರುಗಳ ಲಿಂಗಸಂಧಾನವೆಂತೆಂದಡೆ :
ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿಪ್ಪ ನಾದ ಚೈತನ್ಯವಪ್ಪ ಪರಮ ಚಿತ್ಕಳೆಯನೆ
ಭಾವ ಮನ ಕರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ತಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿದನಾಗಿ
ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಭಾವಲಿಂಗವೆನಿಸಿ
ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆನಿಸಿ
ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆನಂದಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆನಿಸಿ
ಒಂದು ವಸ್ತು ತನು ಮನ ಭಾವಂಗಳಲ್ಲಿ
ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವಾದದ ಭೇದವನರಿದು
ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಮನಜ್ಞಾನದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿ
ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗವ ಭಾವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿ
ಈ ಲಿಂಗತ್ರಯವಿಡಿದು ಆಚರಿಸಿ
ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಲಿಂಗವೆ ತಾನು ತಾನಾಗಿ
ವಿರಾಜಿಸುತಿಪ್ಪುದೀಗ ಶಿವಯೋಗ ನೋಡಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೪॥

೪೫೭

ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳಾ ಭೇದವ ತಿಳಿದಲ್ಲದೆ
ಆರಕ್ಷರವಾದ ತೆರನನರಿಯಬಾರದು.
ಆರಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಪ್ರಣವ ತಿಳಿದಲ್ಲದೆ ನಾದ ತಲೆದೋರದು.
ನಾದ ಬೆಳಗಿನ ಕಳೆಯ ನೋಡಿ ಕಂಡಲ್ಲದೆ ರಾಜಶಿವಯೋಗಿಯಾಗಬಾರದು.
ರಾಜಶಿವಯೋಗವೆಂಬುದು ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಬೀಜವಾದ ಮಹಾಮಹಿಮನಿಗೆ
ಸಾಧ್ಯವಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ
ತ್ರೈಜಗದಲಾರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ ನೋಡಾ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೫॥

೪೫೮

ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರವಿಲ್ಲದಂದು
ಹಮ್ಮ ಬಿಮ್ಮುಗಳಿಲ್ಲದಂದು
ಜೀವ ಪರಮರಿಲ್ಲದಂದು
ಮನ ಮನನ ಮನನೀಯವಿಲ್ಲದಂದು
ಶೂನ್ಯ ನಿಃಶೂನ್ಯ ನಾಮ ನಿರ್ನಾಮ ಇವೇನೂ ಇಲ್ಲದಂದು
ಬಚ್ಚಬರಿಯ ಬಯಲೇ ಸಹಜದಿಂದ
ಘಟ್ಟಿಗೊಂಡು ಘನಲಿಂಗವೆಂಬ ಪುರುಷ ತತ್ತ್ವವಾಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ಆ ಘನಲಿಂಗದಿಂದ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ ಜನಿಸಿದಳು
ಆ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಶಕ್ತಿ ಪುಟ್ಟಿದಳು
ಪರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗಳಾದವು.
ಅಕಾವೆ ನಾದ, ಉಕಾರವೆ ಬಿಂದು, ಮಕಾರವೆ ಕಳೆ.
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಪರಶಕ್ತಿಯೇ ತಾಯಿ
ಇಂತೀ ನಾಲ್ಕು ಒಂದಾದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರವಾಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ಮುಂದೆ ಪ್ರಣವ ತಾನೆ ಪಂಚ ಲಕ್ಷಣವಾಯಿತ್ತು.
ಆ ಘನಲಿಂಗದಿಂದಲೆ ಪಂಚಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಮೂರ್ತಿ
ತಾನೆ ತ್ರಯವಾದ ಭೇದವ ಹೇಳಿಹೆನು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶಿವತತ್ತ್ವ, ಸದಾಶಿವತತ್ತ್ವ, ಮಾಹೇಶ್ವರತತ್ತ್ವವೆಂದು
ಮೂರು ತೆರನಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಒಂದು ನಿಷ್ಕಲತತ್ತ್ವವಾಗಿಪ್ಪುದು
ಒಂದು ಸಕಲನಿಷ್ಕಲತತ್ವವಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಆ ಶಿವತತ್ವವೆ ಏಕಮೇವ ಒಂದೆಯಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಸದಾಶಿವತತ್ತ್ವವೆ ಈ ಐದು ತೆರನಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಮಾಹೇಶ್ವರತತ್ತ್ವವೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ತೆರನಾಗಿಪ್ಪುದು.
ಹೀಂಗೆ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತೊಂದು ತೆರನೆಂದು ಅರಿವುದು.
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರತತ್ತ್ವವೆಂಬ
ಮೂರು ತತ್ತ್ವವೆ ಆರಾದ ಭೇದಮಂ ಪೇಳ್ವೆ
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಆ ಘನಲಿಂಗದ ಸಹಸ್ರಂಶದಲ್ಲಿ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ
ಆ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರ
ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ

ಆ ಈಶ್ವರನ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವನು,
ಆ ಸದಾಶಿವನ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಆದಿಶಕ್ತಿ
ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ
ಆ ಈಶ್ವರನ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ
ಆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರನು.
ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರನ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ.
ಆ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನು.
ಆ ರುದ್ರನ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ.
ಆ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದನು.
ಹೀಂಗೆ ಮೂರು ಆರು ತೆರನಾಯಿತ್ತಯ್ಯ.
ಇನ್ನೀ ಲಿಂಗಂಗಳಿಗೆ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣವ ಹೇಳಿಹೆನು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯೆ ಸರ್ವತೋ ಮುಖ
ಸರ್ವತೋ ಚಕ್ಷು ಸರ್ವತೋ ಬಾಹು
ಸರ್ವತೋ ಪಾದ ಸರ್ವ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಮಾಣಿಕ್ಯವರ್ಣವಾಗಿ, ಮಾಣಿಕ್ಯವರ್ಣದ ಧಾತಿನಲ್ಲಿ
ಭಾವಗಮ್ಯವಾಗಿ, ಒಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದು.
ಅದರಿಂದಲಾದ ಮೂರ್ತಿಗೆ
ಏಕ ಶಿರಸ್ಸು ತ್ರಿನೇತ್ರ ಎರಡು ಹಸ್ತ ಎರಡು ಪಾದ
ಮಿಂಚಿನ ವರ್ಣದ ಧಾತಿನಲ್ಲಿ ಮನೋಗಮ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದು.
ಅದರಿಂದಲಾದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಶಿರಸ್ಸು,
ಆರು ಕಂಗಳು ನಾಲ್ಕು ಭುಜ ಎರಡು ಪಾದ
ಸುವರ್ಣದ ಧಾತಿನಲ್ಲಿ ಮನೋಗಮ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದು.
ಅದರಿಂದಲಾದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಮೂರು ಮುಖ,
ಒಂಬತ್ತು ಕಂಗಳು, ಆರು ಭುಜ, ಎರಡು ಪಾದ,
ಶ್ವೇತ ವರ್ಣದ ಧಾತಿನಲ್ಲಿ
ಅಹಂಕಾರ ಗಮ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದು.
ಅದರಿಂದಲಾದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ ಹನ್ನೆರಡು ಕಂಗಳು,
ಎಂಟು ಭುಜ ಎರಡು ಪಾದ ಕುಂಕುಮವರ್ಣದ ಧಾತಿನಲಿ
ಬುದ್ಧಿಗಮ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದು.
ಅದರಿಂದಲಾದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಪಂಚಮುಖ
ದಶಭುಜ ದಶಪಂಚ ನೇತ್ರ
ದ್ವಿಪಾದ ತನುವೇಕ ಶುದ್ಧಸ್ಫಟಿಕವರ್ಣದ ಧಾತಿನಲ್ಲಿ

ಚಿತ್ತಗಮ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದು.
ನಿರಾಕಾರವೆ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು.
ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ಏಕವೆಂಬುದನು
ಸ್ವಾನುಭಾವದಿಂದ ಅನುಭಾವಕ್ಕೆ ತಂದೆನಯ್ಯ.
ಇದು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಸ್ವಯಂಭುವಾದಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲದೆ
ಮತ್ತೊಂದರಿಂದಾದುದಲ್ಲ.
ಇಂತೆಸೆವ ಶಿವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಗೆದ ಭೂತಂಗಳಾವಾವೆಂದಡೆ:
ಸದ್ಯೋಜಾತಮುಖದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ, ವಾಮದೇವಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪು,
ಅಘೋರಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ,
ತತ್ಪುರುಷಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ,
ಇಂತುದಯವಾದ ಪಂಚಭೂತಂಗಳು
ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವವಾದ ಭೇದವ ಹೇಳಿಹೆನು.
ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶವೆಂಬ ಸ್ಥೂಲ ಭೌತಿಕವೈದು;
ಪ್ರಾಣ ಅಪಾನ ವ್ಯಾನ ಉದಾನ ಸಮಾನವೆಂದು ವಾಯುಗಳೈದು;
ವಾಕು ಪಾಣಿ ಪಾದ ಪಾಯು ಗುಹ್ಯವೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದು;
ನಾಲ್ಕು ಜೀವನೊಬ್ಬನು ಅಂತು ಆತ್ಮತತ್ವವಿಪ್ಪತ್ತೈದು.
ಶ್ರೋತ್ರ ತ್ವಕ್ಕು ನೇತ್ರ ಜಿಹ್ವೆ ಘ್ರಾಣವೆಂದು ಬುದ್ಧೇಂದ್ರಿಯಗಳೈದು;
ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರವೆಂದು ಕರಣ ಚತುಷ್ಟಯ.
ವಿದ್ಯಾ ತತ್ತ್ವ ಹತ್ತು ತೆರನು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಶಾಂತ್ಯಾತೀತೆ, ಶಾಂತಿ, ವಿದ್ಯೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ನಿವೃತ್ತಿಯೆಂದು
ಕಲಾ ಶಕ್ತಿಯರೈದು.
ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯ, ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ, ಕರ್ತೃಸಾದಾಖ್ಯ,
ಕರ್ಮ ಸಾದಾಖ್ಯವೆಂದು ಶಿವಾದಿಯಾದ ಸಾದಾಖ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳೈದು.
ಅಂತು ವಿದ್ಯಾತತ್ವ ಹತ್ತು ತೆರನು.
ದ್ವಿತೀಯ ತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತೈದು ತೆರನು.
ಇವೆಲ್ಲಾ ತತ್ತ್ವಂಗಳಗೆ ಉತ್ತರತತ್ತ್ವವಾಗಿ ಶಿವತತ್ತ್ವವೊಂದು.
ಅಂತು ತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತಾರು.
ಅಂತು ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ ವಿದ್ಯಾತತ್ತ್ವ
ಶಿವತತ್ತ್ವವೆಂಬ ತ್ರಿತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತಾರು ತೆರನು.
ಈ ತತ್ತ್ವಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತು.
ಅದು ಹೇಂಗೆಂದಡೆ :
ತತ್ಪದ, ತ್ವಂಪದ, ಅಸಿಪದವೆಂಬ ಮೂರು ತೆರನು.

ತತ್ಪದವೆಂದು ತೂರ್ಯನಾಮವಾದ ಶಿವತತ್ತ್ವವು.
ತ್ವಂಪದವೆಂದು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ತೆರನಾತ್ತಂ ಇದ್ದಂಥಾ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವು.
ಅಸಿಪದವೆಂದು ಹತ್ತು ತೆರನಾಗುತ್ತಂ
ಇದ್ದಂಥಾ ವಿದ್ಯಾತತ್ತ್ವವು ತತ್ಪದವೆ ಲಿಂಗ, ತ್ವಂಪದವೆ ಅಂಗ,
ಅಸಿಪದವೆ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧ.
ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಪದವನೊಳಕೊಂಡು ನಿಂದುದೆ ಪರತತ್ತ್ವವೈ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬॥

೪೫೯

ತತ್ಪದಂಗನಾದ ತೇಜಿಯ ಮೇಲೆ
ತ್ವಂಪದ ಬಿಂದುವೆಂಬರಸು ಆರೂಢವೇರಲು. ॥ಪಲ್ಲ॥

ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ವಿವೇಕವೆಂಬ ತತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಯನಿಕ್ಕಿ
ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಜೋಡ ಜೋಡನೆ ಕೊಂಡು
ನಿತ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರೀಯೆಂಬ ಸರ ದಾಂಟಿನೋಳ್ದಾಂಟುತಲಿ. ॥೧॥

ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಎರಡಕ್ಕೆ ಮೂರಾಗಿ ಮೂರಕ್ಕೆ ಆರು
ಮೂವತ್ತಾರರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರೆಂಬ ಬಯಲೊಳಗೆ
ನೀ ನಲಿನಲಿದಾಡುತಲಿ ಕುಣಿದಾಡುತಲಿ. ॥೨॥

ಪರಕೆ ಪರವಾಗಿ ಉಪಮೆಗುಪಮೆಯಾಗಿ
ನಿರುಪಮ ನಿರಾಳ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ
ವೆಂಬ ತಲೆ ಹೊನಲದಾಂಟಿತು ತೇಜಿ. ॥೩॥ ॥೧೭॥

೪೬೦

ಪರವೆಂಬುದೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶೂನ್ಯ
ಅದರಿಂದ ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದಾಖ್ಯವೆಂಬ ನಾದವು ಜನಿಸಿತ್ತು.
ಅದರಿಂದ ಶಾಂತ್ಯಾತೀತೋತ್ತರೆಯೆಂಬ ಕಳೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಈ ಕಳೆಯು ಆ ನಾದವು ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯೆಂಬ
ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಮಹಾಲಿಂಗ ಉದಯವಾಯಿತ್ತು.
ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯವೆಂಬ ನಾದವು ಶಾಂತ್ಯತೀತೆಯೆಂಬ ಕಳೆಯು
ಪರಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗೋದ್ಭವ.
ಅಮೂರ್ತಿ ಸಾದಾಖ್ಯವೆಂಬ ನಾದವು

ಶಾಂತಿಯೆಂಬ ಕಳೆಯು
ಆದಿಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು
ಜಂಗಮಲಿಂಗೋದ್ಭವ.
ಮೂರ್ತಿ ಸಾದಾಖ್ಯವೆಂಬ ನಾದವು
ವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಕಳೆಯು
ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು
ಶಿವಲಿಂಗೋದ್ಭವ.
ಕರ್ತೃ ಸಾದಾಖ್ಯವೆಂಬ ನಾದವು
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೆಂಬ ಕಳೆಯು
ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು
ಗುರುಲಿಂಗೋದ್ಭವ.
ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯವೆಂಬ ನಾದವು
ನಿವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಕಳೆಯು
ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು
ಆಚಾರಲಿಂಗೋದ್ಭವ.
ಇಂತೀ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವಂಗಳ ಹಸುಗೆಯನರಿದು
ಷಡುಸ್ಥಲ ಕ್ರಿಯಾಮಿಶ್ರಾರ್ಪಣಂಗಳನರಿದು
ಆಚರಿಸಿ ಸುಖಿಸುವಾತನೆ ಶಿವ ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೮॥

೪೬೧

ಶಿವಭಾವದಿಂದ ಆತ್ಮ ಹುಟ್ಟಿ
ಶಿವ ತಾನೆಂಬ ಉಭಯವನಲಂಕರಿಸಿದನಾಗಿ
ಆತ್ಮಾಂಗಭಾವವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು.
ಆತ್ಮನು ಆಕಾಶವ ಬಂದು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು.
ಆತ್ಮನು ವಾಯುವ ಬಂದು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ
ಮನವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು.
ಆತ್ಮನು ಅಗ್ನಿಯ ಬಂದು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ
ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು.
ಆತ್ಮನು ಅಪ್ಪುವ ಬಂದು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ

ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತ್ತು.
ಆತ್ಮನು ಪೃಥ್ವಿಯ ಬಂದು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತ ಪುಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯ.
ಚಿತ್ತವಾಚಾರಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಪ್ಪುದು.
ಬುದ್ಧಿ ಗುರುಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಪ್ಪುದು.
ಅಹಂಕಾರವು ಶಿವಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಪ್ಪುದು.
ಮನ ಜಂಗಮಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಪ್ಪುದು
ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಪ್ಪುದು.
ಭಾವ ಮಹಾಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಈ ಭೇದವನರಿದು ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಬಲ್ಲರಾಗಿ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿಗಳಯ್ಯ.
ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಸವಪ್ರಭು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ
ಮುಖ್ಯವಾದ ವೀರಶೈವ ಶಿವೈಕ್ಯರ ಬಂಟನಾಗಿರಿಸಯ್ಯ
ಮಹಾಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೯॥

೪೬೨

ಪಂಚ ಭೂತಿಕ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗೆ
ತನುತ್ರಯಂಗಳೆಂಬ ಅಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ
ಗುಣತ್ರಯಂಗಳೆಂಬ ಘೋರಾರಣ್ಯ ನೋಡಾ.
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳೆಂಬ ತೋಹುಗಳು
ಆಗು ಹೋಗು ಚೇಗೆಗಳೆಂಬ ಕುಳಿ ತೆವರು ನೋಡಾ.
ಪ್ರಕೃತಿ ತ್ರಯಂಗಳೆಂಬ ಮೃಗ, ಮಲತ್ರಯಂಗಳೆಂಬ ಮೇವ ಮೇದು
ವಿಷಯಂಗಳೆಂಬ ಜಲವ ಕುಡಿದು ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತಿದೆ ನೋಡಾ.
ಜೀವವೆಂಬ ಕಾಡ ಬೇಡನು ತೋಹಿನೊಳಗಣ
ಮೃಗದ ಬೇಂಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ತೋಹಿನೊಳಗಣ
ತಳವಾರರು ಹಿಡಿದೊಯಿದುದ ಕಂಡು
ಬೆರಗಾದೆನು ಕಾಣಾ ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೦॥

೪೬೩

ಅಪ್ಪು ತನುವಿಂಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಲಾಗಿ
ವಾತ ಪಿತ್ಥ ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಬಲಿದು ಮಜ್ಜೆ ಮಾಂಸ ನರ ಅಸ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಿಸಿತ್ತು.
ಆ ವೇದನೆ ಸರ್ವಾಂಗವನವಗ್ರಹಿಸಿ
ದ್ವಾರಾದ್ವಾರಂಗಳು ಮುಚ್ಚಿ

ಅಗ್ನಿಯ ಗುಣವೊಂದು, ಅಪ್ಪುವಿನ ಗುಣವೈದು.
ಇಂತೀ ಆರು ಗುಣ ಶರೀರದಲ್ಲಿ
ಅಂಕಿಸಲಾಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸದೆ
ಅಜೀರ್ಣವ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ
ಕಲ್ಪನೆತೀರುವನ್ನಕ್ಕ ಕರಗದೆ
ದೇಹವ ದರ್ಪಗೆಡಿಸಿಪ್ಪುದ ಶೋಧಿಸಿಕೊಂಡು
ಕ್ರಮಲಕ್ಷಣವ ಶೋಧಿಸಿಕೊಂಡು
ವೈದ್ಯ ಪ್ರಯೋಗರಿದು ಆತ್ಮನ ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು
ಹಂಸನು ಇಹ ಇರನೆಂಬ ತೆರನ ತಿಳಿದು
ರಸ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ, ಗಂಧ ನಾಶಿಕದಲ್ಲಿ,
ಶಬ್ದ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ, ರೂಪು ಕಂಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಪರುಷ ಕೈಯಲ್ಲಿ.
ಇಂತೀ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣ ಶೈತ್ಯ ಅಪ್ಪುವನರಿದು
ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರವವರತು
ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಸೂಸುವ ವಾಯುವಿನ ಸೈವರತು
ಕರ್ಣವಾಸದಲಿ ಶಬ್ದ ಶೂತ್ರಗೆಟ್ಟು
ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಅನಿತ್ಯವ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿದ ಮತ್ತೆ
ತಾ ಸಿಕ್ಕಿದ ಬಳಿಕ ವೈದ್ಯದಲೇತರ ಗುಣ
ಇಂದ್ರಿಯ ಗುಣ ಮೊಗಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನ ವೈದ್ಯ ನೋಡಾ.
ಮರುಳಶಂಕರಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದ
ನಿಲವನರಿದವಂಗಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ॥೨೧॥

೪೬೪

ಅಂಗಾಲ ಮೇಲೆಯು ದೊಡ್ಡ ಉಂಗುಷ್ಠದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಪೃಥ್ವಿನಾಡಿ.
ನಾಭಿ ಮೂತ್ರನಾಳದ ನಾಲ್ಕಂಗುಲ ಮಧ್ಯದಲಿ ಅಪ್ಪುನಾಡಿ.
ಉರಸೂತ್ರ ನಾಭಿ ಮೊದಲಾದ
ಪಂಚಾಂಗುಲಿಯ ಮಧ್ಯದಲಿ ತೇಜನಾಡಿ.
ಕಿಸಲಯದೋವಾಸದ ಉದಯದ ಮಧ್ಯಾಂಗುಲದ ಮೇಲ್ದೆಸೆ
ಈಡೆ, ಪಿಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಯುನಾಡಿ
ಸುಷುಮ್ನನಾಳದ ಅಂಗುಲದ ನಾಡಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಆಕಾಶಕ್ಕೆಯಿದಿದನಾಡಿ
ಇಂತೀ ಪಥವನೆಯ್ದುವ ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುವ
ಆತ್ಮನ ವಿವರವ ನೋಡಾ
ಮರುಳಶಂಕರ ಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ನಿಲವ ಕಾಣದೆ. ॥೨೨॥

೪೬೫

ಅಯ್ಯ, ಇಂತೀ ಐದು ನಾಡಿಯೊಳಗಾದ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಾಡಿ
ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡುವವ ಜೀವಗತಿಯಾಗಿ
ಅಸ್ಥಿ ನರನಾಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಚೇತನ
ಅಸ್ಥಿಯೊಳಗಾದ ಸಂದು ಸಂದಿನ ಮಜ್ಜೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತನಾಡಿ.
ಇಂತೀ ಉಭಯ ನಾಡಿ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಪರವಶನಾದೊಡೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ನೋಡಾ.
ಮರುಳಶಂಕರಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವನರಿಯಲಾಗಿ. ॥೨೩॥

೪೬೬

ಹೊರನಾಳ ಎಂಟುಕೋಟಿ, ಒಳನಾಳ ನೂರೆಂಟು;
ಹೊರದ್ವಾರ ಒಂಬತ್ತು,
ಒಳದ್ವಾರ ಸರ್ವಾಂಗಮಯ.
ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಗುಣಂಗಳು
ಪಂಚವಿಂಶತಿ ಗುಣಂಗಳು
ದಶೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಮೊದಲಾದವು ಕೂಡಿ ಘಟ್ಟಿಗೊಂಡ ತನು
ಶುಕ್ಲ ಶ್ರೋಣಿತ ಮಜ್ಜೆ ಮಾಂಸ ಎಲು ನರ ಚರ್ಮ ರೋಮ
ಇಂತೀ ಅಷ್ಟಗುಣಂಗಳ ಕಷ್ಟೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆತ್ಮಂಗೆ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಗುಣರೋಗ ಹಿಡಿದು
ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷ ಕರ್ಮಂಗಳೆಂಬ ಸೀತಜ್ವರ ತಾಪಂಗಳಲ್ಲಿ
ವ್ಯವಹರಿಸುವಾತಂಗೆ
ನಾನೊಂದು ನಿಹಿತದ ಮದ್ದ ತಂದೆ
ಅದ ಅರಿವರೆ ಅಸಾಧ್ಯ, ಸುಮ್ಮನೆ ಮೆಲುವರೆ ಸವೆಯದು.
ದೃಷ್ಟಿನಟ್ಟು ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರೋಗ ರುಜೆ ಬಚ್ಚಬರಿಯ ಬಯಲು
ಮರುಳಶಂಕರಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವನರಿಯಲಾಗಿ. ॥೨೪॥

೪೬೭

ಜಿಹ್ವೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ರೋಗ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ
ಗುಹೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ರೋಗ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ ನೋಡಾ.
ಆಸೆಯೆಂಬ ರೋಗ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು
ಸರ್ವರನೆಲ್ಲರನು ಪಾಶಂಡಿವೇಷಧಾರಿಗಳೆನಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಈ ರೋಗ ನಿರೋಗವಹುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮದ್ದುಂಟು.
ಅದು ಬೇರು ಮೂರು, ಶಾಖೆಯೆರಡು, ಎಲೆಯಾರು,

ಕೊನೆಯಿಪ್ಪತ್ತೈದು.
ಇಂತೀ ಗಿಡವ ಸಹ ಮೂಲ ಸಹಿತ ತಂದು ಕಂಗಳ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ
ಆನಂದಾಶ್ರುವೆಂಬ ಜಲವನೆರೆದು
ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧವೆಂಬ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಸಿ ಅರೆಯಲಾಗಿ
ಮದ್ದು ನೀರೊಳಗಡಗಿತ್ತು,
ಕಲ್ಲು ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತು.
ಮರುಳಶಂಕರಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿಗಾಗಿ. ॥೨೫॥

೪೬೮

ಅಷ್ಟದಳಕಮಲವ ಮೆಟ್ಟಿ ಚರಿಸುವ
ಹಂಸನ ಭೇದವ ಹೇಳಿಹೆನು.
ಪೂರ್ವದಳಕ್ಕೇರಲು ಗುಣಿಯಾಗಿಹನು.
ಅಗ್ನಿದಳಕ್ಕೇರಲು ಕ್ಷುಧೆಯಾಗಿಹನು.
ದಕ್ಷಿಣದಳಕ್ಕೇರಲು ಕ್ರೋಧಿಯಾಗಿಹನು.
ನೈರುತ್ಯದಳಕ್ಕೇರಲು ಅಸತ್ಯನಾಗಿಹನು.
ವರುಣದಳಕ್ಕೇರಲು ನಿದ್ರೆಗೈವುತ್ತಿಹನು.
ವಾಯುವ್ಯದಳಕ್ಕೇರಲು ಸಂಚಲನಾಗಿಹನು.
ಉತ್ತರದಳಕ್ಕೇರಲು ಧರ್ಮಿಯಾಗಿಹನು.
ಈಶಾನ್ಯ ದಳಕ್ಕೇರಲು ಕಾಮಾತುರನಾಗಿಹನು.
ಈ ಅಷ್ಟದಳಮಂಟಪದ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುವ ಹಂಸನ ಕುಳವ
ತೊಲಗಿಸುವ ಕ್ರಮವೆಂತುಟಯ್ಯಯೆಂದರೆ:
ಅಷ್ಟದಳಮಂಟಪದ ಅಷ್ಟಕೋಣೆಗಳೊಳಗೆ
ಅಷ್ಟಲಿಂಗ ಕಳೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ
ಹಂಸನ ನಟ್ಟನಡು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ತಂದು ನಿಲಿಸಲು ಮುಕ್ತಿಮೋಕ್ಷವನೈದಿ ಪರವಶನಾಗಿಪ್ಪನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೨೬॥

೪೬೯

ರಾಗ : ಭೂಪಾಳಿ

ಬೇರೆ ಬಹುವಿದ್ಯೆಯೊಳ್ಬಳಲುವರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ
ತೋರುವ ಮಹಾಮಂತ್ರವನು ಜಪಿಸದೆ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಪವನಗತಿಯೆನಿಸುವರುಣೇಂದುವಿಡಿದೊಳ ಹೊರಗೆ ವೀಧಿಗಳೊಳಗೆ
ಸವಿಸರ್ಗ ಬಿಂದು ಸಹಶಕ್ತಿವರ್ಣ
ಶಿವಬೀಜವೆಂಬೆರಡು ಚರಿಸುತ್ತೆಲ್ಲರೊಳು ತೋ
ರುವ ಮಂತ್ರವಾತ್ಮ ಪ್ರಸಾದವಹುದು. ॥೧॥

ಅರುನೂರು ಮಿಕ್ಕ ಮೂರೇಳುಸಾಸಿರ ಜಪದೊ
ಳುರಿವ ಫಲವಹುದು ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ
ನೆರೆ ನಿರಾಯಸವದರಿಂದುದುಯ ಸಮಯದೊ
ಳ್ಮರೆಯದಾ ಮಂತ್ರವನೆ ಜಪಿಸುತಿಹುದು. ॥೨॥

ಬಳಿಕಲಾ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ್ವಯದ ನಡುವೆ ಗಮನ
ವಳಿದು ಕೂಡಿದ ಸಂಗಮಸ್ಥಲದೊಳು ಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ
ಬಳಕೆಗೊಳಗಾಗದಿಹ ವರನಾದವದು ತಾನೆ
ತಿಳಿಯೆ ಪರಮ ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರವಹುದು. ॥೩॥

ಮತ್ತಾರು ಚಕ್ರದ ಸರೋಜದೆಸಳೆನಿಸಿದ್ದೈ
ವತ್ತು[೧] ಶುದ್ಧಗೆ ಮಾತೃಕಾಮನುವದು[೨]
ಬಿತ್ತರದ ಕರ್ಣಿಕೆಗಳಾಗಿಹ ನಕಾರಾದಿ
ಮೊತ್ತವೆಸವುದೆ ಮೂಲಮಂತ್ರವಹುದು. ॥೪॥

ನೋಡಲಿಂತಮಳ ಮಂತ್ರಾಳಿ ವಾಚಕವದನು[೩]
ಕೂಡಿರ್ಪ ಶಂಭುಲಿಂಗವೆ ವಾಚ್ಯವು
ರೂಢಿವೆತ್ತೀ ಪರಿಯೊಳಿಹುದನಾರೈದೆಳಸಿ
ಮಾಡೆ ಜಪವನು ಮುಕ್ತಿಸಿದ್ಧಿಯಹುದು. ॥೫॥ ॥೨೭॥

೪೭೦

ಬೆಳಗಾಯಿತೇಳಿ ಸಾಸಿರ ದಳದ ಮಧ್ಯದಲಿ
ಬೆಳಗ ಪಸರಿಸಿ ಹೊಳದು ಥಳಥಳಿಸುವಾ ಪ್ರಭೆಯ
ಬೆಳಗ ಬೀರುತ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಉದ್ಯೆಸಿ ಮಹಾಬೆಳಗಿನೊಳು ಬೆಳಗಾದುದು. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಮೇರುಗಿರಿಪರ್ವತವನೋರಂತೆ ಬಲಗೊಂಡು
ಸೂರ್ಯನು ತಿರುಗುತಿಹನಾತಂಯದು ಸಹಜ

---

೧ + ಶುದ್ಧಗೆಗೆ(ಮೂ) ೨ + ಹದಾಮನುವನು(ಮೂ) ೩ +ವಾಚ್ಯವದರ(ಮೂ)

ಧಾರುಣಿಯ ಮನುಜರಾತನ ಕಂಡುದೆ ಉದಯ ಕಾಣದುದೆ ಅಸ್ತಮಯವು
ಮೇರುಮರೆಯಾಗಿ ತಿರುಗಲು ಸೂರ್ಯ ಜಗಕೆಲ್ಲ
ಕಾರಿರುಳು ಕವಿದು ಕಡುನಿದ್ರೆಯಲಿ ಮೈಮರದು
ಘೋರಿಗೊಳಿಸುವ ತ್ರಿವಿಧವಸ್ಥೆಗಳನೊಳಕೊಂಡು ಮರದೊರಗಿದವರೆಲ್ಲರು. ॥೧॥

ಜಗಕೆ ಜಾಗರವಾಗೆ ಹಗಲಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು
ಜಗಕೆ ಜಾಗರವಡಗೆ ಇರುಳಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು
ಜಗವು ಹಗಲಿರುಳಿಂದ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಹರು ಜಾಗ್ರಸ್ವಪ್ನಂಗಳಿಂದಾ
ಜಗಕೆ ದಿನಕಾಲ ಸಂವತ್ಸರಂಗಳ ಮಾಡಿ
ಯುಗಜುಗಂಗಳನೆಣಿಸಿ ಅಳವ ಕೊಳಗಗಳಾಗಿ
ಹಗಲು ರವಿ ಇರುಳು ಶಶಿ ತೊಳಲಿ ಬಹುದದರಿಂದ ಹಗಲಿರುಳು ಅವರಿಗಿಲ್ಲಾ. ॥೨॥

ಅಡಿಯ ಮಡದಿಂದೊತ್ತಿ ದೃಢವಿಡಿದ ಬಂಧದಿಂ
ಅಡರಿದನಲನ ಕುಡಿಯ ತೇಜಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ
ಅಡಿಯಿಡುತ ಸೂರ್ಯನು ನಾಭಿ ಮಂಡಲದಿಂದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನಡರೆ
ಯಡಬಲನ ತಡೆದು ನಡುಮಧ್ಯ ಮಾರ್ಗದಿ ನಿಂದು
ಸಡಗರಿಸಿ ಮನಪವನ ರವಿ ಶಶಿಯುಂ ಶಿಖಿ ಮಿಂಚು
ಒಡಗೂಡಿಯೊಂದಾಗಿ ಸಮರಸ ಸಮಾಧಿಯೊಳಗೆಡೆವಿಡದೆ ನೋಡುತಿರಲು. ॥೩॥

ಅಷ್ಟದಳದೆಸಳ ತುದಿಯಲಿ ನಡವ ಗತಿ ಜಾಗ್ರ
ಮೆಟ್ಟಿ ಕರ್ಣಿಕೆಗಾಗಿ ಇಳಿವ ಗತಿಗಳುಂ ಸ್ವಪ್ನ
ನಟ್ಟ ನಡುಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಡಿಯನಡಗಲು ಹಂಸ
ಸುಷುಪ್ತಿಯೆಂದೆನಿಸುತಿಹುದು.
ಬಿಟ್ಟುಜಾಗ್ರಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳವ ಮೀರಿ
ತುಟ್ಟತುದಿ ಪದಕೆಯ್ದಿ ತೂರ್ಯಸ್ಥಾನದಿ ನಿಂದು
ನೆಟ್ಟನಧೋಮುಖ ಕಮಲವೆಲ್ಲಾ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ನೋಡುತಿರಲು .॥೪॥

ಎಪ್ಪತ್ತುಯೆರಡು ಸಾವಿರ ನಾಡಿಯೆಲ್ಲವಕೆ
ಒಪ್ಪುತಿಹ ಸುಷುಮ್ನನಾಡಿಯೆ ಮುಖವಾಗಿ
ತಪ್ಪದದು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಕೆ ನಡವ ಪಥವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಪವನೋರ್ಧ್ವದಿಂದಾ
ಒಪ್ಪುಗೊಳಿಸುವ ಜಪದೋಂಕಾರಧ್ವನಿಗಳಿಂ
ದಪ್ಪಿ ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳಿ ತಪ್ಪದಾಧಾರ ಶಕ್ತಿಯ

ಶಿವನೊಳೊಡವೆರಸಿ
ಆರೈದು ನಾದದಿಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವ ನೋಡುತಾ. ॥೫॥

ಮನದ ಸಂಚಲವಡಗಿ ಮರುತಪಲ್ಲಟನಿಂದು
ಇನನ ಕಳೆ ಚಂದ್ರಕಳೆಗಳು ಕೂಡಿ ಸಮರಸವಾಗಿ
ಅನಲಕಳೆಯಮೃತಕಳೆಗಳನುಂಡು ತೃಪ್ತಿಯಿಂ ಪರಿಣಾಮ ತಲೆದೋರುತಾ
ಅನುಮಿಷ ದೃಷ್ಟಿಯಾನಂದದಿಂ ಮೈಮರದು
ಅನುಭಾವದರಿವನನುಸಂಧಾನವಂ ಮಾಡಿ
ಮನಕೆ ಮಂಗಳವಾಗಿ ಬೆಳಗುತಿದೆ ಪರತತ್ವ ಪರಮ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದಾ. ॥೬॥

ನಾದವೆ ಶಬ್ದ ನಿಃಶಬ್ದವೆ ಬ್ರಹ್ಮಮಯ
ನಾದದೊಳಗಣ ಸುನಾದ ಧ್ವನಿಯೋಂಕಾರ
ನಾದವಡಗಲು ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಭೆಯಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ನಿಜ ಚಿದಾಕಾಶದಿಂದಾ
ನಾದಬಿಂದು ಕಳಾತೀತದಲ್ಲಿ ಮರದು ಅ
ನಾದಿ ಗುರುಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಬೆರಸಿ ಬೆಳಗಿನೊಳು ಬೆಳಗಾಗಿ ಬೆಳಗು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ॥೭॥
॥೨೮॥

೪೭೧

ರಾಗ : ಧನ್ಯಾಸಿ

ಮೂರು ತನುವಿಡಿದು ತೋರುವ ಮೂರವಸ್ಥೆಯೊಳು
ಮೂರು ಗುಣ ವೃತ್ತಿಗೊಳಗಾದ ಜೀವತ್ರಯದ
ದೂರುವಡೆಯದೆ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ತಾನೆಂದ[ರಿದ] ಮೇಲೆ ಭವ ಮಾಲೆಯುಂಟೆ
॥ಪಲ್ಲ॥

ಕರಣವೈದಿಂದ್ರಿಯ ದಶಕವೈದು ಭೂತಾದಿ
ಮರುತವೈದಿಂತೆಸೆವ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವ
ಪರಿಕರದೊಳೊಂದಿಹುದು ತೋರತನುವಿನಲಿ ಸಾತ್ವಿಕಗುಣ ವಕಾರಾಕ್ಷರಾ
ವರಲೋಚನ ಸ್ಥಾನವಷ್ಟದಳಕುಳದ ಗತಿ
ವೆರಸಿ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ ವೈಶ್ವಾನರರು ವನಿತಾದಿ
ಪರಿವಿಡಿಯ ಭೋಗವನು ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದುಣುತಿಹುದೆ ಜಾಗರಣವು. ॥೧॥

ಪೇಳಿದಿಪ್ಪತ್ತೈದು ತತ್ವದೊಳು ಮತಿ ಚಿತ್ತ
ಮೇಲೆ ಭೂತಂಗಳಿವನುಳಿದು ಮಿಕ್ಕಾದ ಹದಿ
ನೇಳು ಮತ್ತೊಂದು ತತ್ವವೆ ಲಿಂಗತನು ರಜೋಗುಣ ಕಂಠದೆಡೆಯುಕಾರಾ
ಮೇಳದೊಳು ತೈಜಸ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭರು ಕೂಡಿ
ಲೋಲಗತಿಕರ್ಣಿಕೆಯೊಳಾಗೆ ವಾಸನೆಯು ವಿಷ
ಯಾಳಿಯನು ಮನವೆಂಬ ಕರಣದಿಂದನುಭವಿಸುತಿದೆ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯು ॥೨॥

ಮೊದಲ ತನುವೆರಡರೊಳಗೊರೆದಖಿಳ ತತ್ವಸಂ
ಪದವಡಗಿ ಸಂಸ್ಕಾರದುಳುಮೆಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿ
ಯದು ಕಾರಣಾಂಗವದರಲ್ಲಿ ತಾಮಸಗುಣ ಮಕಾರವೆ ನೆಲೆ ಹೃದಯ ನಡುವೆ
ಪದುಳದಿಂ ನಿಂದಗತಿಗಳನೊಂದಿ ಪ್ರಾಜ್ಞೇಶ
ರೊದವಿ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಸಾಧನದಿಂದೆ
ಸದಮಲಾನಂದ ವಿಷಯವನು ಸೇವಿಸುತಿಹುದೆ ಸುಪ್ತಿಯೆಂದೆನಿಪವಸ್ಥೆ. ॥೩॥

ಆ ಜಾಗರಣದೊಳೆಡೆಯಾಡಿ ಬಳಲುವ ಮನವ
ನೋಜೆಯಿಂ ನಿಲಿಸಿ ಬೇರೊಂದನೆಣಿಸದ ಮಹಾ
ತೇಜೋಮಯದ ಮೂಲಮಂತ್ರದ ಸುನಾದವನೆ ಕೇಳುತಿರ್ಪುದೆ ತುರೀಯವೂ
ರಾಜಿಸುವ ನಾದಾನುಸಂಧಾನದಾರೈಕೆ
ಮಾಜಿ ಸೈತಿರಲು ತುರೀಯತೀತವೀಯೆರಡ
ನೀಜಗದೊಳಭ್ಯಾಸಮಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತಿಪದಸಿದ್ಧಿಯಹುದು. ॥೪॥

ಈ ಪರಿಯ ದೆಸೆಗಳೈದರೊಳಾಳುತೇಳುತನು
ತಾಪ ಮಮಕಾರ ಮೋಹ ಜನನಾದಿ ವಿಕೃತಿಯಿಂ
ದಾಪತ್ತುಗೊಳುತಿರ್ಪ ಜೀವನೊಡವೆರಸದಾಶ್ರಯವಾದ ಸಾಕ್ಷಿತೂರ್ಯಾ
ರೂಪು ಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಕೂಟಸ್ಥನೆಂದೆನಿಪ ತಾ
ನಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಪರತತ್ವನಿ
ರ್ಲೇಪ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಘನಶಂಭುಲಿಂಗದಿರವಾಗಿ ತನಗಿಲ್ಲವಸ್ಥೆ. ॥೫॥ ॥೨೯॥

೪೭೨

ಮೋಹ ಮಲ ಪಾಶವಿಲ್ಲದ ನಿನಗೆ ನಿದ್ರೆಯೆಂ
ದೂಹಿಸಿದೆನೆನ್ನ ಮರವೆಯನೆ ತಿಳಿವವಗಾದ
ಸಾಹಸವೆಯುದಯ ಸಮಯಾರೋಪವಿಂತಾಗೆ ದೇವನೀನುಪ್ಪವಡಿಸಾ ॥ಪಲ್ಲ॥

ಪರನಾದವೆಂಬ ಮುಂಗೋಳಿ ಮಿಗೆ ಕೂಗುತಿದೆ
ವರಬಿಂದುವೆಂಬ ಮೂಡಣ ಕೆಂಪು ಮಸಗುತಿದೆ
ಚಿರಕಾಲದಿಂದಡಸಿದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತಮವಿರಲಂಜಿ ಪರೆವುತ್ತಿದೆ
ಭರದಿ ಕುಂಡಲಿಯೆಂಬ ತರಣಿ ತಲೆದೋರುತಿದೆ
ನೆರದುಲಿವುತಿವೆ ವಿಧಿಗಳೆಂಬ ಖಗರಾಜಿ ಬಹು
ತರ ಹೃದಯವೆಂಬ ವಾರಿಜವಲರುತಿವೆ ತಳವದನಘನೀನುಪ್ಪವಡಿಸಾ. ॥೧॥

ಮನದ ವಿಕೃತಿಗಳೆಂಬ ಕುಮುದತತಿ ಕೊರಗುತಿವೆ
ಮುನಿವ ಮಮಕಾರಂಗಳೆಂಬ ಚೋರರ ಭೀತಿ
ಯನುಗೆಡುತ್ತಿದೆ ಅಷ್ಟಮದವೆಂಬ ರಕ್ಕಸರ ಸುಳುಹು ಮೈಗಾಣಿಸದಿದೆ
ಜಿನುಗುವಿಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿಗಳು ಮು
ನ್ನಿನ ವಿಲಾಸಂದೊರವುತಿವೆ ಸುಕೃತವೆಂಬಖಿಳ
ಜನರುಚಿತ ಕರ್ಮವೆಸಗಲು ಬಯಸುತಿದೆ ನಿರಾವರಣ ನೀನುಪ್ಪವಡಿಸಾ. ॥೨॥

ದುರಿತ ಬಲವೆಂಬ ಕೌಶಿಕನು ಕಂಗೆಡುತಲಿದೆ
ಹರವರಿಯ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕನಸಳಿವುತಿದೆ
ಪರಿಮಿತದ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆಂಬ ವಿಷಯಾಳಿ ಗೋಚರಿಸುತಿದೆ ಮತಿದೃಷ್ಟಿಗೆ
ಪರಿವ ಗಂಗಾ ಯಮುನೆಯೆಂಬ ಕೋಕಂಗಳೊಡ
ವೆರವುತಿವೆ ಭಾವನೆಗಳೆಂಬ ತಾರೆಗಳು ಮೈ
ಗರೆವುತಿವೆ ಹಮ್ಮಿನಿರವೆಂಬ ಶಶಿ ಮಾಜುತಿದೆ ವರದನೀನುಪ್ಪವಡಿಸಾ. ॥೩॥

ಹವಣಿಸುವ ಕರಣ ಮುದ್ರೆಗಳೆಂಬ ಭಜಕರೊ
ಪ್ಪುವ ಯೋಗವೆಂಬ ಪೂಜೋಪಚಾರಂಗುಡಲು
ಸವಿನಯದೊಳವಧರಿಸಿ ಚೌಕಮಧ್ಯದ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರದಲ್ಲಿ
ತವೆರಾಜವಿಭವದೊಳು ರಂಜಿಸುತ್ತಿರೆ ಲಕ್ಷ್ಯ
ನಿವಹವೆಂಬಖಿಳ ಭೂಪಾಲರೋಲಗವೀಯೆ
ಕವಿದ ದಶವಿಘ್ನಂಗಳೆಂಬರಿಗಳೋಡುವರು ನಿತ್ಯ ನೀನುಪ್ಪವಡಿಸಾ ॥೪॥

ಆ ಸಮಯದನುಭಾವವೆಂಬ ಪರಿಚಾರಕನ
ಲೇಸೆನಿಪ ನಿಜಮಂತ್ರವೆಂಬ ವಿಜ್ಞಾಪನವ
ನೋಸರಿಸದಾಲಿಸಿ ಪರಾಕು ಮಾಡದೆ ನೋಡಿ ಸನ್ನಿಧಿಯೊಳಿರ್ದೆನ್ನನು
ಮೋಸ ಹೋಗದಿರಣುಗನಿನಗಿನ್ನು ಭವಬಂಧ

ದಾಸರಿಲ್ಲೆಂದಭಯವಿತ್ತು ತವಪದಕಮಲ
ವಾಸದೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟು ಸಲಹುರುರೆ ಶಂಭುಲಿಂಗವೆ ಘಳಿಲನುಪ್ಪವಡಿಸಾ. ॥೫॥ ॥೩೦॥

೪೭೩

ರಾಗ : ರಾಮಕ್ರಿ

ನೋಡು ನೋಡು ನೀನೆ ಪರವೆಂದು ತತ್ವ
ಗೂಡದೆ ವಿಲಕ್ಷನಾಗಿ ನಿಂದು. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಅದಿದೆನ್ನದಿದಿರಿಟ್ಟುದಳಿದು ಪೋಪು
ದಿದು ಸತ್ಯವೆಂದು ನೇತಿಗಳದು
ಮೊದಲ ವಾಸನೆಯ ಹಮ್ಮುಳಿದು ನಿಜ
ಪದವ ಖಂಡಿತವೆಂದು ತಿಳಿದು. ॥೧॥

ನೆನಸಿನಖಿಲ ಜಗವೆಲ್ಲ ಪುಸಿ
ಕನಸಿನಂದವೆ ನಿತ್ಯವಲ್ಲ
ಜನನಾದಿ ವಿಕೃತಿಯೊಂದಿಲ್ಲ ನಿನ
ಗೆನುತವೆ ಶೃತಿಕುಲವೆಲ್ಲಾ. ॥೨॥

ಧರೆ ಮೊದಲು ಮೂಲ ಬಿಂದು ಕಡೆ
ಚರವಚರಾದಿಯೊಳಗೊಂದುದಿಲ್ಲಾ
ಬೆರಸದಾಶ್ರಯವಾಗಿ ನಿಂದು ತೋರ್ಪ
ಗುರುಶಂಭುಲಿಂಗವೆ ನೀನೆಂದು. ॥೩॥ ॥೩೧॥

೪೭೪

ರಾಗ : ದೇಶಿ

ಕರುಣಿಸೆನಗಿದನೆ ಬೇಡುವೆನಭವ ಬೇರೊಂದು
ವರವನೊಲ್ಲೆನು ಮುಕ್ತಿದೊರೆವಸಾಧನವಾ ॥ಪಲ್ಲ॥

ಆವ ಕಾಲದೊಳು ಬಳಿಕಾವ ದೇಶದೊಳು ಬೇ
ರಾವ ವಸ್ತುವಿನೊಳೊಡೆವರಿಯದ ಮಮತೆ

ಆವ ಪರಿಯೊಳು ತನ್ನ ಮೇಲಿರ್ಪುದಂತೆ ಗುರು
ದೇವತೆಯೊಳನುರಾಗವಿಹುದೆ ನಿಜಭಕ್ತಿ. ॥೧॥

ಅದಿದೆನ್ನದಖಿಳ ತತ್ವವ ನೇತಿಗಳೆದುಳಿದ
ಸದಮಲ ಚಿದಾನಂದ ಪೂರ್ಣವಾನೆಂದು
ಹೃದಯದೊಳು ನಂಬಿ ಬಹುಮತವನೆಣಿಸದೆ ಮತ್ತೆ
ಪದುಳದಿಂದಿರಲದೆ ಸಹಜ ಸುಜ್ಞಾನ. ॥೨॥

ಅರಿದು ವನಿತಾದಿ ವಿಷದೊಳುಳ್ಳ ದೋಷವನು
ತೊರೆದವನು ಮರಳಿ ಮೋಹಿಸದೆ ಛಲಿಯಾಗಿ
ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದ ಶಂಭುಲಿಂಗದಂತಿರೆ ಭೋಗ
ದೆರಕವಿಲ್ಲದುದೀಗ ಪರಮ ವೈರಾಗ್ಯ. ॥೩॥ ॥೩೨॥

೪೭೫

ರಾಗ : ರಾಮಕ್ರಿ

ನಾನೆಂಬಾಸೆ ಮತ್ತೇಕಯ್ಯ ಭಕ್ತಿ
ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯವು ಬೇಕಯ್ಯ ॥ಪದ॥

ಹುಚ್ಚನೆಂದು ಕಲ್ಲಿಲಿಡಿಸಯ್ಯ
ತುಚ್ಚಕತನದಿಂದ ನುಡಿಸಯ್ಯ
ಮಚ್ಚಿದ ಲೋಕವ ಬಿಡಿಸಯ್ಯ ನಿಜ
ನಿಶ್ಚಟದೊಳಗೆನ್ನನಿರಿಸಯ್ಯ. ॥೧॥

ಅಸನವನೊದಗಿಸಬೇಡಯ್ಯ ಎನ್ನ
ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಯ್ಯ ಎನ್ನ
ವಿಷಯ ಗುಣವ ಹುಸಿ ಮಾಡಯ್ಯ ನಿ
ಮ್ಮಸಮಾಕ್ಷದೊಳೆನ್ನ ನೋಡಯ್ಯ. ॥೨॥

ಸಂತತಯೆನ್ನೊಳು ನಿಂತೆಯ್ಯ ಎನ್ನ
ಚಿಂತೆಯ ಬಿಡಿಸು ಸ್ವತಂತ್ರಯ್ಯ
ಕಂತುಮರ್ದನ ಗುಣಶಾಂತಯ್ಯ. ॥೩॥ ॥೩೩॥

೪೭೬

ರಾಗ : ಸುವ್ವಾಲೆವರ್ಣ

ನೋಡಲಾಗದೆ ದೇವ ನೋಡಲಾಗದೆ
ಕೂಡೆ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಮೂರು ನಾಡ ಲೇಸ ಮಾಡಲೆನ್ನ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಮಿಸುಕಲೀಯದೆನ್ನ ಮೋಹ
ವಿಸರವೆಂಬ ವನವನುರುಹಿ
ಭಸಿತವೆರಸಿ ರುದ್ರ ನಿನ್ನ
ನೊಸಲವಹ್ನಿ ನೇತ್ರದಿಂದೆ. ॥೧॥

ಕಲುಷ ತಿಮಿರ ಮುಸುಕಿ ಮುಗಿದು
ನಲಿಯದೆನ್ನ ಹೃದಯ ನಳಿನ
ವಲರೆ ದಿವ್ಯ ರೂಪ ನಿನ್ನ
ಬಲದ ಭಾನುನಯನದಿಂದೆ. ॥೨॥

ಕರುಣ ಗುಣ ಚಕೋರದಣಿಯೆ
ಹರುಷ ಶರಧಿ ಮೀರಲೆನ್ನ
ವರದಶಂಭುಲಿಂಗ ವಾಮ
ದುರು ಸುಧಾಕರಾಕ್ಷಿಯಿಂದೆ. ॥೩॥ ॥೩೪॥

೪೭೭

ರಾಗ : ಭೈರವಿ

ಯೋಗಿಯೆಂದೆನಿಸೆನ್ನನು ವಿಷಯ ಸುಖ
ಭೋಗಿಯೆನಿಸದೆ ಜಗದೊಳು ಶಿವನೆ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ವರಚೌಕಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ರಾಜಿಸುವ
ಪರನಾದವನೆ ಬೋಧಿಸಿ ಊರೊಳಗೆ
ತರುಣಿಯನುಭವದ ನುಡಿಯ ಕೇಳುವಾ
ತುರನಿದನು ಬಗೆಗೊಳಿಸದೆ ಶಿವನೆ. ॥೧॥

ಚಲಿಸದಾಸನ ಮುದ್ರೆಯಾ ಮೊದಲಲ್ಲಿ
ಸಲೆ ಸಾಂಗವೆನಿಸಿ ನಿಲಿಸಿ ಬಳಿಕಾ
ಲಲನೆಯಾಲಿಂಗನವನು ಮಾಡು ವಿನಿ
ಗಲೆಯ ಮೋಹವನೆಸಗದೆ ಶಿವನೆ. ॥೨॥

ಮಂಡಲತ್ರಯದ ಮೇಲೆ ದೀಪಿಸುವ
ಖಂಡತೇಜವನೆ ತೋರಿ ಬೇರೆ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯಧಿಕಾರೂಪನೆಡೆ
ಗೊಂಡು ಭಾವಿಸಲೀಯದೆ ಶಿವನೆ. ॥೩॥

ನಡುನಾಡಿಯಗ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾರಸುಖ
ದೆಡೆಯಮೃತರಸವನೂಡಿ ಕೂಡೆ
ಕಡುಚೆಲುವೆಯಧರಸುಧೆಯ ಸೇವನೆಯ
ಸಡಗರದೊಳೊಡವೆರಸದೆ ಶಿವನೆ. ॥೪॥

ನವ ಹೃದಯ ಕಮಲವಲರೆ ಬಿಡದೆ ತೀ
ಡುವ ಸುಗಂಧವನೆ ತೀವಿ ಮಿಕ್ಕಾ
ಯುವತಿಯುಸುರೊಳು ಗಂಪನು ವಾಸಿಸುವ
ಸವಿಗುಡದೆ ಶಂಭುಲಿಂಗ ಶಿವನೆ. ॥೫॥ ॥೩೫॥

೪೭೮

ಕಾಮನ ಸುಟ್ಟು ಹೋಮವನುರುಹಿ
ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರದ ಕೀಲನರಿಯಬಲ್ಲಡೆ
ಯೋಗಿಯಾದರೇನು, ಭೋಗಿಯಾದರೇನು
ಶೈವನಾದರೇನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದರೇನು
ಅಸನವ ತೊರದಾತ, ವ್ಯಸನವ ಬಿಟ್ಟಾತ,
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಿರಿಯರೆಂಬೆನು. ॥೩೬॥

೪೭೯

ಹೋಮವ ಮಾಡುವರ ಕಂಡೆ;
ಹೊಗೆಯ ನಿಲಿಸುವರ ಕಾಣೆ.
ದೂರದಾರಿಯ ನಡವರ ಕಂಡೆ;
ಕಾಲುಗಳ ನುಂಗುವರ ಕಾಣೆ.

ಆಲುತ್ತ ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು ರಣದೊಳಗೆ
ಅಳಿದ ಮುಂಡ ಮುಂದೆ ನಡದಾಡುವರ ಕಂಡೆ;
ಹರಿದ ಶಿರವ ಹಿಡಿದು ಕುಣಿದಾಡುವರ ಕಾಣೆ
ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೩೭॥

ಳಲಂ

ವೇದ ವೇಧಿಸಲರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟವು.
ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಧಿಸಲರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟವು.
ಪುರಾಣ ಪೂರೈಸಲರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟವು.
ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ತಾವರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟರು.
ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ತಮ್ಮನೆ ತಿಂದಿತ್ತು
ನಿಮ್ಮನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೩೮॥

ಳಲಗ

ಅಂಗ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ಅಸನಕ್ಕೆ ನೆರದು
ಲಿಂಗವಾರ್ತೆಯ ನುಡಿವರು
ಕಾಯ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಳವಳಿಸಿ ನುಡಿವರು
ಮನ ಬಂದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿವವರಿಗೆ
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬಲಿಂಗ ನಿಮಗೆಲ್ಲಿಯದೊ? ॥೩೯॥

ಳಲ೨

ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಡಿಲ್ಲ
ಲಕ್ಷ ಗಂಗೆಯ ಮಿಂದಡಿಲ್ಲ
ತುಟ್ಟತುದಿಯ ಮೇಲುಗಿರಿಯ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೂಡಿದಡಿಲ್ಲ.
ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ ನೆನವ ಮನವ
ಅಂದಂದಿಂಗೆ ಅತ್ತಲಿತ್ತ ಹರಿವ ಮನವ
ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಬೆಳಗು
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವರಿಯಬಲ್ಲಡೆ. ॥೪೦॥

ಳಲ೩

ಎನ್ನ ಸ್ಥೂಲ ತನುವಿಂಗೆ ಶಿಲೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು
ಎನ್ನ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು,
ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ :

"ಯತಾದೇವ ಪರಂ ಲಿಂಗಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಸಂಜ್ಞಕಂ
ಚಿನ್ಮಾತ್ರಂ ಭಾವನ ಪುಷ್ಪಃ ಪೂಜನೀಯ ಪ್ರಯತ್ನಕಃ"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಗಳಿಂದ ಸ್ಥೂಲತನುವ ಶುದ್ಧತೆಯ ಮಾಡಿದೆಯಯ್ಯ.
ಎನ್ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತನುವಿಂಗೆ ಭಾವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಾಗಿ ಬಂದನಯ್ಯ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಭ್ರೂಯುಗ ಮಧ್ಯಗತಂ ಶಿಖಿವಿದ್ಯುತ್ಸೂರ್ಯೈವ
ತಜ್ಜಗದ್ಭಾತಿಕೇಷಾಂತಿತ್ಪುಣ್ಯ ದೃಶಾಮುನ್ನಿಲಯತಿ
ಚಿನ್ಮಯಂ ಜ್ಯೋತಿ
ಸ್ನಾನಂ ಶಮತ್ವಸಲೀನೇನಹಿ ಪೂರ್ಣಭಾವ
ವಸ್ತ್ರಂತಿ ಶಕ್ತಿಗುಣ ಸಂಯುತಯಜ್ಞಸೂತ್ರಂ
ವಿದ್ಯಸುಗಂಧಮಿಹಭೂತದಯಾಕ್ಷತಾಂಶ್ಚಾ
ಶಬ್ದಾದಿ ಪುಷ್ಪಚಯಮರ್ಪಯ ನಿತ್ಯಮಂಗಂ
ಪ್ರಾಜ್ಞಾಮನೋಹಂಕೃತಿ ಚಿತ್ತ ಧೂಪಂ
ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದೀಪಮಂಗ
ತದ್ವಾಸನಾತೈಲಯುತಂ ಚ ದೇಹಿ
ಜೀವೋಪಹಾರಂ ಸುಖದುಃಖ ಬಾಹ್ಯಂ
ಗುಣತ್ರಯಾಖ್ಯತಾಂಬೂಲಂ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣ ನಮಸ್ಕೃತಿಂ
ಯೇವಮಭ್ಯಂತರದ್ರವ್ಯ ಸಭೃತಂತೇವ ಪೂಜನಂ॥
ಎಂದುದಾಗಿ, ಆತ್ಮನು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ
ಬಹುತೆರನ ತೀರ್ಚಿಸಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತನುವ ಶುದ್ಧತೆಯ ಮಾಡಿದೆಯಯ್ಯ.
ಎನ್ನ ಕಾರಣ ತನುವಿಂಗೆ ಇಂದ್ರ ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲದಂತೆ
ಮರೀಚಿಕಾಜಲವಳಿಯಂತೆ
ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯ ಸಂಚದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳಗಿನಂತೆ
ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದೆಯಯ್ಯ.
ಯಃ ಪ್ರಾಣಪಾನ ಸಂಘಟ್ಟಾದುದಿತಂ ಕಂದಮಧ್ಯತಃ
ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಂತದಿತ್ಯಹು। ಪ್ರಾಣೋಪಾನ ನಿರೋಧಕಾಃ
ಶತಿಭಾಸ್ಕರಸಂಘಟ್ಟಾ ಪ್ರಾಣೋಯತ್ರವಿಲೀಯತೆ
ತತ್ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮಾಹಿತಂ ತದ್ಧಾರಿತನ್ನಯೋ ಭವೇತ್
ಕಲ್ಪರ್ಕನಿಲಯಸ್ಥಾನೇ ಪರಮೇಸ್ಮಿಂಚ್ಛಿವಾಲಯೆ
ಸಕಲಂ ನಿಃಕಲಂ ಶಾಂತಂ ದ್ಯಯೆಚ್ಚಿ ಹೃಪಿವೊಂಚ್ಛಿವಂ
ಅಹಿಂಸಾಪ್ರಮಂ ಪುಷ್ಪಂ ಕ್ಷಮಾಪುಷ್ಪದ್ವಿತೀಯಕಂ

ತೃತೀಯಂತು ದಯಾಪುಷ್ಪಂ ಚತುರ್ಥಕ್ರೋಧವರ್ಜಿತಂ
ಪಂಚಮಂ ಮದ ಮಾತ್ಸರ್ಯಂ ಷಷ್ಟಮಂ ವೈಭಾವ ಪುಷ್ಪಕಂ
ಸಪ್ತಮಂ ಧ್ಯಾನಪುಷ್ಪಂಚ ಸಮಾಧಿಶ್ಚಾಷ್ಟಮಂ ಭವೇತ್
ಸರ್ವೋಪಚಾರ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತ್ವಾತ್ವಂಪೂಜಯೋಚ್ಚಿದಂ
ಪ್ರಾಕೃತಂ ಭಾವಮುತ್ಸೃಜ್ಯಂ ಶಿವೋಹಮಿತಿ ಭಾವಯೇತ್।"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಆ ಮರವೆಯಿಂದ ಮಗ್ನನಾಗಲೀಸದೆ
ಇಂತೀ ಚಿತ್ತಿಂಗೆ ಚಿತ್ತಾಗಿ ನೀನೆ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡೆಯಲ್ಲಾ!
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪಿನಿಂದ ತ್ರಿವಿಧಾಂಗ ಭರಿತನಾಗಿ
ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪ ನೀನಲಾ ಭಕ್ತಿ ಕಾರಣನಾಗಿ
ಶಂಭುವಿಂಗಿಂದಿತ್ತ ಸ್ವಯಂಭುವಿಗಿಂದತ್ತ ಅತಿಬಳ ನೋಡಾ
ಮಾತುಳಂಗ ಮಧುಕೇಶ್ವರನು. ॥೪೧॥

೪೮೪

ಎನ್ನ ಮನವ ಮಂಚವ ಮಾಡಿ
ಎನ್ನ ತನುವ ಪಚ್ಚಡಿಸುವೆ ಬಾರಯ್ಯ.
ಎನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿಪ್ಪೆ ಬಾರಯ್ಯ.
ಎನ್ನ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿಪ್ಪೆ ಬಾರಯ್ಯ.
ಎನ್ನ ಶಿವಲಿಂಗದೇವನೆ ಬಾರಯ್ಯ.
ಎನ್ನ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವನೆ ಬಾರಯ್ಯ.
ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿ ವತ್ಸಲನೆ ಬಾರಯ್ಯ.
ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂದು ಕರವೆನು.
ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆ ಬಾರಯ್ಯ. ॥೪೨॥

೪೮೫

ರಾಗ : ನಾಟಿ

ಭದ್ರತರವಹ ಸುಸಂವೇದ್ಯನು ಭವರೂಪ
ಚಿದ್ವಿಲಾಸೋದಯಾನಂದ ಭರಿತಾ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಕಮಳನಾಳದ ಭ್ರಮರ ಭ್ರಮರನಾಲಯದೊಳಗೆ
ದ್ಯುಮಣಿ ಶಶಿ ಶಿಖಿಗಳೇಕೀಭವಿಸಿದಾ

ಅಮಲಪೀಠದೊಳು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನಿಃಶೂನ್ಯ ನಿ
ರ್ಗಮನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಪ್ಪಿರಿ. ॥೧॥

ಷಟ್ಪದಿಯ ತಾಣದೊಳಗಿಪ್ಪ ದ್ವಿದಳದಲ್ಲಿ
ಸುಪ್ರಕಾಸೋಜ್ವಲನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ
ಸೊಪ್ಪಡಗಿ ನಿಂದು ನಿಜನಿಷ್ಪತಿಯನೈದಿ ಮಹಿ
ಮಾಸ್ಪದದೊಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತಿಪ್ಪಿರಿ. ॥೨॥

ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲವನು ಮುಟ್ಟದೆ ಚತುರ್ದಳದ
ನಟ್ಟನಡುವಣ ಪ್ರಣವ ಪೀಠದಲ್ಲಿ
ತಟ್ಟು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲದುಷ್ಪದೂರ್ಜಿತ ಬೆಳಗು
ಘಟ್ಟಿಗೊಂಡಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತಿಪ್ಪಿರಿ. ॥೩॥

ತನುವಿನೊಳು ತನುವಾಗಿ ಮನದೊಳಗೆ ಮನವಾಗಿ
ನೆನಹಿನೊಳು ನೆನಹಾಗಿ ತೋರುತಿರ್ಪಾ
ಅನುಪಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿಜಘನಶಕ್ತಿಪೀಠದೊ
ಳನುಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತಿಪ್ಪಿರಿ. ॥೪॥

ತತ್ವವಾಕ್ಯದಿಂದುತ್ತರ ವಿಭಾಗೆಯೊಳು
ಷಟ್ಸ್ಥಲಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಾಂಗ ಯೋಗಾ
ವಿಸ್ತಾರದಿಂ ರೂಪುವೆತ್ತ ಗುರುಬಸವನ
ಹಸ್ತಪೀಠದೊಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಪ್ಪಿರಿ. ॥೫॥ ॥೪೩॥

೪೮೬

ತನುವ ತೋಟವ ಮಾಡಿ
ಮನವ ಗುದ್ದಲಿಯ ಮಾಡಿ
ಅಗೆದು ಕಳೆದನಯ್ಯ. ಭ್ರಾಂತಿನ ಬೇರ
ತೊಡದು ಸಂಸಾರದ ಹೆಂಟೆಯ ಬಗೆದು ಬಿತ್ತಿದೆನಯ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಬೀಜವ.
ಅಖಂಡಮಂಡಲವೆಂಬ ಬಾವಿ, ಪವನನೆ ರಾಟಾಳ,
ಸುಷುಮ್ನಾನಾಳದಿಂದ ಉದಕವ ತಿದ್ದಿ
ಬಸವಗಳೈವರು ಹಸಗೆಡಿಸಿಹರೆಂದು
ಸಮತೆ ಸೈರಣೆಯೆಂಬ ಬೇಲಿಯನಿಕ್ಕಿ

ಆವಾಗಲು ಈ ತೋಂಟದೊಳಗೆ ಜಾಗರವಿದ್ದು
ಈ ಸಸಿಯ ಸಲಹಿದೆ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೪೪॥

೪೮೭

ಕಾಯವೆಂಬ ಕೆರೆಗೆ ತನುವೆಂಬ ಏರಿ
ಮನವೆಂಬ ಕಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ,
ಧೃಢವೆಂಬ ತೂಬನಿಕ್ಕಬೇಕಯ್ಯ.
ಆನಂದವೆಂಬ ಜಲವ ತುಂಬಿ
ಸ್ವಾನುಭಾವವೆಂಬ ಸೋಪಾನವ ಮಾಡಬೇಕಯ್ಯ.
ಆ ಕೆರೆಯ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ಆಚಾರವೆಂಬ ವೃಕ್ಷವ ಬೆಳಯಿಸಿ
ಅರುಹೆಂಬ ಹೂವ ಅದ್ವೈತವೆಂಬ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಯಿದು
ಅನುಪಮಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಬಲ್ಲರೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕರೆಂಬೆ.
ಈ ಭೇದವನರಿಯದೆ ಹುಸಿಯನೆ ಪೂಜಿಸಿ ಗಸಣಿಗೊಳಗಾದ
ಪಿಸುಣಿಗಳ ಲಿಂಗಪೂಜಕರೆಂತೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೫॥

೪೮೮

ರಾಗ : ಧನ್ಯಾಸಿ

ಮಾಡು ತನುಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ವಚನದಿಂ
ಪಾಡಿ ಮಾನಸದಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ ಸೋಹಂಭಾವ
ಗೂಡಿ ಭವದೊಡಕನೀಡಾಡೆ ನಿಜಸುಖದೊಳೋಲಾಡಿ
ನಿತ್ಯವಂ ಪಡವಡೆಯಾತ್ಮ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಸಕಲಕಾಧಾರವು ಶಿವನೆಂಬುದಾಸನ ಹರಂ
ನಿಖಿಳಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂದೆಂಬುದೆಯಾಹ್ವಾನ
ಭಕುತವತ್ಸಲ ಪರಮ ಹರುಷವಾರುಧಿಯೆಂಬುದರ್ಘ್ಯವೀಜಗದೀಶನಾ
ಪ್ರಕಟತರ ಚರಣಗುಣವೆಂಬುದೆ ಪಾದ್ಯ ಪಾವನಾ
ತ್ಮಕನು ಶಿವನೆಂಬುದಾಚಮಾನೀಯ ನಿರ್ಮಲಂ
ಶಿಖಿನೇತ್ರನೆಂಬುದಭಿಷೇಕ ವಿಶ್ವಾತೀತ ಶಿವನೆಂಬುದಾಚ್ಛದನಾ. ॥೧॥

ಪರಶಿವಂ ಗುಣರಹಿತನೆಂದೆಂಬುದುಪವೀತ
ಗಿರಿಶೈಭನನೆಂಬ ತಿಳಿವಲಂಕೃತಿ ತಾನೆ

ಪರಮನೆಂದೆಂಬ ಬಗೆಯ ನುತಿಪನ ಶಂಭುವರರೆ ನಾದಾದಿಯೆಂಬಾ
ಇರವೆ ಸುಮನಸ ಶಿವಂ ಕೀರ್ತಿಯುತನೆಂಬುದೆ
ವರಧೂಪ ಪರತರಂ ಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ ಗಿರೀ
ಶ್ವರನೆಂಬುದೆ ದೀಪ ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತಂ ಸರ್ವನೆಂಬುದೆ ನೈವೇದ್ಯವು. ॥೨॥

ಕರುಣರಸಭರಿತ ಶಂಕರನೆಂಬುದೆ ವೀಳ್ಯ
ಶರಣ ಶಿವಶರಣನೆಂಬುದಾವೃತ್ತಿ ಪರಾ
ತ್ಪರನು ತಾನೆಂಬುದೆ ವಂದನಂ ಬೇರೆತನಗನ್ಯವಿಲ್ಲೆಂಬುದೆ
ಪರಿಕಿಸಲ್ಕುದ್ವಾಸನವಿದೆಂದರಿದು ಹೃದಯ
ಸರಸಿ ನಿಜಗುರುಸಿದ್ಧಶಾಂತನಂ
ಸುರಪದಂ ಸಿರಿ ಮೋಕ್ಷದಿರವನುರೆ ಜರಿದು ನಿಜ
ಪರಮಸುಖದಿಂದಿರ್ಪರೆ. ॥೩॥ ॥೪೬॥

೪೮೯

ಹೃದಯಮಧ್ಯದಲೊಂದು ಸದಮಲದುದಯವ ಕಂಡೆ.
ಅದಕ್ಕೆ ಉದಯವಿಲ್ಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಿಲ್ಲ, ಅಸ್ತಮಾನವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಆ ಸದಮಲದೆಸಳಿನಿಂದ ಈಶ್ವರ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಸರ್ವಜ್ಞಂಗೆ
ಹೊರ ಉಪಚಾರವೆಂಬ ಬರಿಯ ಭಾವದ ಬಳಲಿಕೆಯೆಂದೇನು ಹೇಳಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೪೭॥

೪೯೦

ಹೊರಗನೆ ಕೊಯಿದು
ಹೊರಗನೆ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಪರಿಣಾಮವಿಲ್ಲ.
ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಸುಖದೊರಕೊಳ್ಳದು ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
ಸರ್ವಜೀವಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯ ಮಾಡದಿಪ್ಪುದೆ ಪ್ರಥಮದ ಪುಷ್ಪ.
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಲ್ಲಡೆ ದ್ವಿತೀಯ ಪುಷ್ಪ.
ಸರ್ವ ಅಹಂಕಾರವರತು ಶಾಂತನಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ ತೃತೀಯ ಪುಷ್ಪ.
ಸರ್ವವಳಿದು ನಿರುಪಾಧಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ ಚತುಃಪುಷ್ಪ.
ದುರ್ಭಾವ ಪ್ರಕೃತಿಯಳಿದು ಸದ್ಭಾವಯೆಡೆಗೊಂಡಿರಬಲ್ಲಡೆ
ಪಂಚಮ ಪುಷ್ಪ.
ಉಂಡು ಉಪವಾಸಿ ಬಳಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ ಷಡುಪುಷ್ಪ.

ಅನೃತವ ಮರದು ಸತ್ಯವ ನುಡಿಯಬಲ್ಲಡೆ ಸಪ್ತಮ ಪುಷ್ಪ.
ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚನಳಿದು ಶಿವಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ ಅಷ್ಟಮ ಪುಷ್ಪ.
ಇಂತೀ ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಶರಣರು
ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆಯಿಪ್ಪರು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪೮॥

೪೯೧

ರಾಗ : ರಾಮಕ್ರಿ

ಹೃದಯ ಸರೋಜ ಗದ್ದುಗೆಗೆ ಎನ್ನ
ಸದಮಲಗುಣನಿಧಿಬಾರಯ್ಯ ದೇವಾ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಆನಂದ ಜಲಧಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರವೆ
ಸುಯಿದಾನಾದಿ ಗಂಧವನೊರವೆ
ಆನು ನೀನೆನ್ನದಕ್ಷತೆಯನಿಕ್ಕುವೆ ದಿವ್ಯ
ಜ್ಞಾನದಾರತಿಯನೆತ್ತುವೆನು ಬಾರಯ್ಯ ದೇವಾ. ॥೧॥

ಧ್ಯಾನವೆ ಬೇರುವರಿದ ಮುಡಿವಾಳ ಸು
ಜ್ಞಾನಾದಿ ಚಿಗುರ್ದ ಪಚ್ಚೆಯನು
ಹೀನತೆಯಳಿದ ದವನಂಗಳಿಂದಲಿ
ಆ ನಿಮ್ಮನರ್ಚಿಪೆ ಬಾರಯ್ಯ ದೇವಾ. ॥೨॥

ತನುವುಪುಳಕದೊಳರಳ್ದ ಸೇವಂತಿಗೆ
ನೆನಹು ನೀನಾದ ಜಾಜಿಯನು
ವಿನುತ ಗಂಧ ಸಂಪಗೆಯರಳ್ಗಳಿಂದವೆ
ಮನವೊಲಿದರ್ಚಿಪೆ ಬಾರಯ್ಯ ದೇವಾ. ॥೩॥

ಮೂಲಜ್ಞಾನದ ಧೂಪವನಿಕ್ಕುವೆ
ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ಶೂಲಿ ನಿಮಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನೀಡುವೆ
ಸುಲಲಿತ ತಾಂಬೂಲವನೀವೆ ಬಾರಯ್ಯ ದೇವಾ. ॥೪॥

ನೋಟವು ಬೇಟವು ಮಾಟಯೆ
ನ್ನಾಟದೊಳೆಲ್ಲವು ನೀವಾಗಿ

ನಾಟಿಸಿ ಮನದ ಕೊನೆಯೊಳು ನೆಲಸಿಹ ಶಶಿ
ಜೂಟ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಬಾರಯ್ಯ ದೇವಾ. ॥೫॥ ॥೪೯॥

೪೯೨

ತನು ಕರಗದವರಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನವನೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು.
ಮನಕರಗದವರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪವನೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು.
[೧]ಹದು[೧]ಳಿಗರಲ್ಲದವರಲ್ಲಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯನೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು.
ಅರಿವು ಕಣ್ದೆರೆಯದವರಲ್ಲಿ ಆರತಿಯನೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು.
ಭಾವಶುದ್ಧವಲ್ಲದವರಲ್ಲಿ ಧೂಪವನೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು.
ಪರಿಣಾಮಿಗಳಲ್ಲದವರಲ್ಲಿ ನೈವೇದ್ಯವನೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು.
ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವರಲ್ಲಿ ತಾಂಬೂಲವನೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು.
ಹೃದಯ ಕಮಲವರಳದವರಲ್ಲಿ ಇರಲೊಲ್ಲೆಯಯ್ಯ ನೀನು
ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಏನುಂಟೆಂದು ಕರಸ್ಥಲವನಿಂಬುಗೊಂಡೆ ಹೇಳಾ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ॥೫೦॥

೪೯೩

ನಿರಾಳದಷ್ಟದಳದ ಕಮಲದೊಳಗೆ
ನಿರಂಜನ ಚವುಕಮಧ್ಯ ನೋಡಾ.
ಅದರ ಭೇದವನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯ.
ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ, ಅವಾಚ್ಯಪ್ರಣವ, ಕಲಾ ಪ್ರಣವ,
ಅಕಾರ ಪ್ರಣವ, ಉಕಾರ, ಪ್ರಣವ, ಮಕಾರ ಪ್ರಣವ,
ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಣವ, ಅಖಂಡಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಣವ,
ಅಖಂಡ ಮಹಾಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಣವ,
ಗೋಳಕಾಕಾರ ಪ್ರಣವ,
ಅಖಂಡಗೋಳಕಾಕಾರ ಪ್ರಣವ,
ಅಖಂಡ ಮಹಾಗೋಳಕಾಕಾರ ಪ್ರಣವ,
ನಿರಾಳದಷ್ಟದಳ ಕಮಲದೊಳಗೆ
ನಿರಂಜನ ಚವುಕಮಧ್ಯ ನೋಡಾ.
ಅದರ ಭೇದವನಾರು ಬಲ್ಲರು ನಿಜ ಶರಣರಲ್ಲದೆ
ಮಿಕ್ಕಿನ ವೇಷಧಾರಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೫೧॥

೧-೧ ಹುರು(ಮೂ)

೪೯೪

ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶ ನಿರಂಜನ ದೇವ
ನಿಮ್ಮ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರಣವ ರೂಪಲ್ಲದೆ
ಕಾಣದಾರಿಗೆಯು ಬಾರದಯ್ಯ.
ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ನಾಳ ಶುದ್ಧದ್ವಾರನಾಗಿ
ಆರಾಧಿಸಿ ಕಂಡೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ. ॥೫೨॥

೪೯೫

ಎನ್ನ ಪಾದವೆ ಪದಸಿಲೆಯಾಗಿ
ಎನ್ನ ಕಾಯವೆ ಕಡಹದ ಕಂಭಂಗಳಾಗಿ
ಎನ್ನ ತೋಳೇ ನಾಗವಂದಿಗೆಯಾಗಿ
ಎನ್ನ ಅಸ್ಥಿಯೆ ಸುತ್ತಳ ಜಂತೆಯಾಗಿ
ಎನ್ನ ಅಧರವೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಗಿಲಾಗಿ
ಎನ್ನ ಗುಣವೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ
ಎನ್ನಂಗವೆ ರಂಗಮಧ್ಯವಾಗಿ
ಎನ್ನ ಶಿರವೆ ಸುರ್ಣದ ಕಳಸವಾಗಿ
ಎನ್ನ ನಯನವೆ ಕುಂದದ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ
ಎನ್ನ ಚರ್ಮವೆ ನಿರ್ಮಳ ಹೊದಕೆಯಾಗಿ
ಎನ್ನ ನೆನಹೆ ನಿಮಗೆ ಉಪಹಾರವಾಗಿ
ಗುರುಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಇದ್ದನಾಗಿ ॥೫೩॥

೪೯೬

ಕಾಯವೆ ಶಿವಾಲಯ,
ಕಮಲಮಧ್ಯ ಮಂಟಪವೆ ಸುಖವಾಸಿಕೆ ನೋಡಯ್ಯ.
ಜ್ಞಾನಾರೂಢ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನೆಂಬಾತನಲ್ಲಿಯ ದೇವರು.
ಒಂಬತ್ತು ಮಾನಿಸ ತಾಂಡಾಲ ಇಂಬಿನ ಮಠಪತಿ
ಹಂಸಜೀಯನು ತನ್ನ ದಳವಳಯವನೊಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವೆ ಗೂಡಾದನು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಿಂತನು. ॥೫೪॥

೪೯೭

ಎನ್ನಂಗದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮಜ್ಜನ,
ಎನ್ನ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆ,

ಎನ್ನ ತುರುಬಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಕುಸುಮದ ಪೂಜೆ,
ಎನ್ನ ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ನಾನಾ ರೂಪಿನ ವಿಚಿತ್ರ ವಿನೋದ,
ಎನ್ನ ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯದ ಕೇಳಿಕೆ,
ಎನ್ನ ನಾಶಿಕದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸುಗಂಧ ಧೂಪ ಪರಿಮಳ,
ಎನ್ನ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಷಡುರಸಾನ್ನದ ನೈವೇದ್ಯ
ಎನ್ನ ತ್ವಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಅಲಂಕಾರದ ಪೂಜೆ
ಎನ್ನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೆಂಬ ಸೆಜ್ಜೆ ಗೃಹದಲ್ಲಿ
ನೀನು ಸ್ವರುಷನಂಗೈದು ನೆರದಿಪ್ಪೆಯಾಗಿ
ನೀ ನಾನೆಂಬೆರಡಳಿದು ತಾನು ತಾನಾದ ಘನವನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೫೫॥

೪೯೮

ರಾಗ : ದೇಶಿ

ಅಕ್ಕುಲಜನೆ ಯೋಗಿ ಅನಾಮಿಕನೆ ದೈವ
ಮಿಕ್ಕ ಶೀಲವೆ ಹಿಂಸೆ ಮೀರುವದೆ ನೇಮ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಕರು ಹಸುವನರಿದು ಹಾರುವನ ಕೊಲುವದೆ ಯುಕ್ತಿ
ಹುಸಿಯೆಂಬುದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಯೋಗಿಗೆ
ಶಶಿ ರವಿಗಳಳಿದ ಸ್ವಸ್ಥಿರವೆ ನಿರ್ಮಲ ಭೂಮಿ
ಅಸಿಪದವೆ ಮೋಕ್ಷ ಆ ವರ್ಣವೆ ಲಿಂಗ. ॥೧॥

ಕರಿ ತುರಗ ಕಾಲಾಳನಿರಿದು ಕೊಲುವದೆ ಭಕ್ತಿ
ಪುರಕೆ ಕಿಚ್ಚಿಕ್ಕಿ ಎಲ್ಲರ ಹೊಯಿವ ನೇಮಾ
ಹರಿಯಜ ರುದ್ರರನು ಹರಿದು ಹಾಕುವ ಶೀಲ
ಉರಿವ ಸರ್ಪನ ಕಂಡು ಉಣುತಿಹುದೆ ಸಿದ್ಧಿ. ॥೨॥

ಮುಂದಡಿಗಳೊಡನಾಟ ಮೂರು ಲೋಕದ ಹಗೆಯು
ಎಂದೆಂದು ಕಾಣದ ನದಿಯ ಸ್ನಾನಾ
ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಗುರುಶಾಂತೇಶನೊಳು
ದ್ವಂದ್ವ ಬುದ್ಧಿಯನಳಿದ ಶಿವಯೋಗಿಯು. ॥೩॥ ॥೫೬॥

೪೯೯

ಚಿತ್ತದ ಕಳೆಯಲ್ಲಿ ಸದ್ವಿವೇಕವೆಂಬ ಲಿಂಗ ಕಳೆ ಉದ್ಯೆಸಿ,
ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಮೆರವುತ್ತಿಹದೀ ಲಿಂಗವು.
ಶರಣನ ದೇಹವೆಂಬ ಭೂಮಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನದಂತೆ
ಷಡಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರವಾಗಿ
ಷಡಾತ್ಮಕನಾಗಿಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ದ್ವಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚವದನನಾಗಿ
ಪ್ರಭಾವಿಸುತಿಪ್ಪನು ನೋಡಾ.
ದಶವಾಯುಗಳ ಕೂಡಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ನಡವುತ್ತ
ವಿಶ್ವಚೈತನ್ಯನಾಗಿಪ್ಪನು ನೋಡಾ.
ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿಯು ತನ್ಮಯವಾಗಿಪ್ಪನು ನೋಡಾ.
ಮನದಲ್ಲಿ ಮತಿಯ ಕಣಜ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಾಗಿ
ಎನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ನೀನೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೫೭॥

೫೦೦

ಊರೊಳಗೆ ಆರು ಮಂಟಪವ ಕಂಡೆನು,
ಐವತ್ತೆರಡು ಎಸಳಿಂದ ರಚಿಸುತಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಎಸಳೆಸಳು ತಪ್ಪದೆ ಅಕ್ಷರ ಲಿಪಿಯನೆ ಕಂಡು
ಆ ಅಕ್ಷರ ಲಿಪಿಯ ಹೆಸರ ಕಲ್ಪಿತ ಲಿಪಿಯನೆ ತೊಡದು
ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ನಿತ್ಯಾತ್ಮಕನಾದೆನಯ್ಯ.
ಆರು ಮಂಟಪವಳಿದು ಮೂರು ಕೋಣೆಗಳ ಕೆಡಿಸಿ
ಸಾವಿರೆಸಳ ಮಂಟಪವ ಹೊಗಲಾಗಿ ಸಾವು ತಪ್ಪುವದೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೫೮॥

೫೦೧

ಪಿಂಡಾಂಡದ ಮೇಲೊಂದು ತುಂಬಿದ ಭಾಂಡವ ಕಂಡೆನಯ್ಯ.
ಪಿಂಡಾಂಡವ ಹೊದ್ದದೆ ಅಖಂಡಮಯವಾಗಿದೆ ನೋಡಾ.
ಆ ಭಾಂಡವ ಎನ್ನ ಮಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿಪ್ಪೆನಯ್ಯ.
ಮೂಲ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯೆದ್ದು ಮೇಲಣ ಕಮಲವ ತಾಗಲು
ಕಮಲದೊಳಗಣ ಕೊಡ ಕೊಡದೊಳಗಣ ಉದಕ ಉಕ್ಕಿ

ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಲು
ಪಿಂಡ ಕರಗಿ ಅಖಂಡಮಯನಾದೆನು
ಅಮೃತಬಿಂದುವ ಸೇವಿಸಿ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ ಗೆದ್ದು
ನಿರ್ಮಲ ನಿರಾವರಣನಾದೆನು.
ಸೀಮೆಯ ಮೀರಿ ನಿಸ್ಸೀಮನಾದೆನು.
ಪರಮನಿರಂಜನನನೊಡಗೂಡಿ
ಮಾಯಾ ರಂಜನೆಯಳಿದು ನಿರಂಜನನಾಗಿದ್ದೆನು
ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವಪ್ರಪಂಚಿಗೆ ಹೊರಗಾಗಿ
ನಿಃಪ್ರಪಂಚ ನಿರ್ಲೇಪಕನಾಗಿದ್ದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೫೯॥

೫೦೨

ರಾಗ : ದೇಶಿ

ಬಳ್ಳು ಕೂಗಿದ ಫಲವ ಬಲ್ಲೆಯ ಎಲೆಯಕ್ಕ
ಒಳ್ಳಿತಲ್ಲವೆ ತಂಗಿ ಪುರದ ಜನರ್ಗಳಿಗೆ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಪುರದ ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕ ಅಡರಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಬಂದು
ಸ್ವರವಿಕ್ಕುತಿದೆ ಯಮ ನೈರುತ್ಯಕಾಗಿ
ದೊರೆಗಳಳಿದರು ತಂಗಿ ಮರಣ ತಳವಾರರಿಗೆ
ಸಿರಿ ಅನ್ಯಭೂಪರಿಗೆ ಸಾರುವದು ತರಳೆ. ॥೧॥

ನಡುಕೇರಿ ಉರಿದು ನಾನಾ ಭಟರು ಮಡಿದರು
ನಡವುತಿದೆ ವರುಣ ವಾಯವ್ಯಕಾಗಿ
ಕಡುಚೆಲುವೆ ಕೇಳು ಕುಬೇರನಲಿ ಕೂಗುತಿದೆ
ವಡೆಯನಾದನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ. ॥೨॥

ನಿಲ್ಲುತಿದೆ ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಂಬುಕ ತಾನು
ಎಲ್ಲ ಮಾತೇಕೆ ಶಿವಪುರವಾದುದು
ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿ ಗುರುಶಾಂತನೊಳಗಾ ಬಳ್ಳು
ನಿಲ್ಲುತಿದೆ ಬಟ್ಟ ಬಯಲಲಿ ಕೋಮಲೆ. ॥೩॥ ॥೬೦॥

೫೦೩

ಕಾಯವೆಂಬ ಕದಳಿಯನಾರು ಗೆಲಬಾರದು;
ಗೆಲಬಲ್ಲವರ ಕಾಣೆ.
ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ ಬಳಸಿಪ್ಪುದು;
ಭವವೆಂಬ ಅರಣ್ಯದೊಳು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ
ವಿಷಯದ ಮಳೆ ಸುರಿವುತಿಪ್ಪುದು.
ಕೋಪವೆಂಬ ಪೆರ್ಬುಲಿ ಮೊರೆವುತಿಪ್ಪುದು
ಅಷ್ಟಮದವೆಂಬ ಮದಗಜಂಗಳು ಬೀದಿವರಿವುತಿಪ್ಪವು
ಕಾಮನೆಂಬ ಮಾರ ಅಂಬಿನಸೋನೆ ಸುರಿವುತಿಪ್ಪುದು
ಮತ್ಸರವೆಂಬ ಮಹಾ ಸರ್ಪ ಕಿಡಿಯನುಗುಳುತಿಪ್ಪುದು
ಆಸೆಯೆಂಬ ಪಾಪಿಯ ಕೂಸು ಹೇಸದೆ ತಿನುತಿಪ್ಪುದು
ತಾಪತ್ರಯವೆಂಬ ಕೆಂಡದ ಮಳೆ ಅಡಿಯಿಡಬಾರದು
ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಗಿರಿಗಳಡ್ಡಬಿದ್ದಿಪ್ಪವು
ಪಂಚಭೂತಂಗಳೆಂಬ ಭೂತ ಪ್ರೇತಂಗಳ ಭಯ ದಿಟ್ಟಿಸಬಾರದು.
ಮಾಯೆಯೆಂಬ ರಕ್ಕಸಿ ಹಸಿದು ತಿನುತಿಪ್ಪಳು
ವಿಷಯವೆಂಬ ಕೂಪವ ಬಳಸಬಾರದು
ಮೋಹವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಲಗುತ್ತಬಾರದು
ಲೋಭವೆಂಬ ಮಸದಡ್ಡಾಯುಧವನೊರೆ ಉಚ್ಚಬಾರದು.
ಇಂತಪ್ಪ ಕದಳಿಯ ಹೊಗಲರಿಯದೆ
ದೇವ ದಾನ ಮಾನವರೆಲ್ಲಾ ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮರುಳಾಗಿ ಹೆರೆದೆಗದೋಡಿದರು.
ಅಂಗಾಲಕಣ್ಣವರು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣವರು ತಲೆ ಬಾಲಗೆಟ್ಟರಾಗಿ,
ನಾನೀ ಕದಳಿಯ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಯಿದಾಡಿ ಮುಳ್ಳು ಮಸಿ ಮುಟ್ಟದೆ
ಕಳೆವರಿದು ಗೆಲಿದು ಉತ್ತರಿಸಿ
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಜ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಪರವಶನಾಗಿ ನಿರಾಳಕ್ಕೆ ನಿರಾಳವಾಗಿರ್ದೆನಯ್ಯ. ॥೬೧॥

೫೦೪

ರಾಗ : ಮುಖಾರಿ

ಅಂಗದಾಸೆಯನಳಿದು
ಲಿಂಗದಂಘ್ರಿಯ ಪಿಡಿದು
ಹಿಂಗದೋನ್ನಮಃ ಶಿವಾಯೆನು ಪ್ರಾಣವೆ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳೆಂಬ ಏಳೊತ್ತಿನ ಗಳು
ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಾಶದ ಮುಳ್ಳ ಬೇಲಿ
ಸುತ್ತಿ ಭವ ಭವವೆಂಬ ಪಾರಿಯ ಗಡಸಲೆಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷವಯ್ಯ.
ಸತ್ಯವೆಂಬ ಕಳ್ಳ ಊರ ಹೊಕ್ಕಹನೆಂದು
ಚಿತ್ತ ಸಂಚಲದಿಡ್ಡೆ ಹರೆ ಕಹಳೆಯು
ಎತ್ತಿ ಚಾಂಡಾಲವೆಂಬುಕ್ಕಡದ ಕಹಳೆಗಳು ಅಸತ್ಯದ ಬಿರಿದ ಕೊಂಡಹರಣ್ಣಾ. ॥೧॥

ಕುಟಿಲಕುಹಕವೆಂಬ ಕೋಂಟೆಯ ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ
ಸಟೆದೆರಹೆಂಬ ಕೊತ್ತಳಗಳು ಪಟುಪ್ರಾಯವೆಂಬ
ಅಟ್ಟಣೆ ಆಳುವೇರಿಗಳು ಕಟಕಿಯ ನುಡಿಯೆಂಬ ಸೂಲಂಗಿಯೂ.
ದಿಟವ ನುಡಿವವನ ಶಿರಮುರಿಯಲಿಡುವೆನೆಂಬ
ಅಟಮಟದ ಡೆಂಕಣಿಯ ಗುಂಡು ನೋಡಾ
ಪುಟ ನೆಗದುದುರು ನುಡಿಯ ಕವಣೆಯ
ಕ್ಷಮೆ ದಮೆಯ ಘಟಮುರಿಯಲಿಡುವೆನೆಂಬರು ಕಾಣಿರಣ್ಣ. ॥೨॥

ಹೊಕ್ಕು ಧರ್ಮವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕೆ ದಾಳಿಯನು
ಇಕ್ಕಿರಿದು ಹಿಡಿದು ತಹೆನೆನುತಲಿ
ಠಕ್ಕು ಟವುಳಿಕವೆಂಬ ಹೊಳಕೆಯ ಬಂಟರು ಇಕ್ಕಯ್ಯ ವೀಳ್ಯವನೆನುತಿರ್ದರೂ.
ಸಿಕ್ಕಾಟ ಮುಂಡು ಮುರುಹೆಂಬ ಸಬಳಿಗರು
ಲೆಕ್ಕಿಸರು ದಯ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವುಳ್ಳವರ
ಒಕ್ಕಲನು ಪೊರಮಡಿಸಿಯಿಲ್ಲದಪರಾಧವನು ಇಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ವೆನೆನುತಿಹರು ಕೇಳಣ್ಣ. ॥೩॥

ಶೃಂಗಾರವೆನಿಪ ಕಾಮನೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಾಳು
ಭಂಗಬಡಿಸುವರು ಪಟ್ಟಣವನೆಲ್ಲ
ಲಿಂಗವನು ನೋಡು ಮನವೆಂಬ ಮೃಗವನು ಕಂಗಳಲಿ ನೋಡಿ ಎಸೆವೆನೆನುತಲಿ
ಅಂಗವಿಸಿಯಷ್ಟಮದವೆಂಬಯೆಂಟಾನೆಯನು
ಅಂಗವಿಕಾರನೆಂಬರಸುಯೇರಿ
ಹಿಂಗದೆ ಬಹುವಿಕಾರಂಗಳನು ಒಡಗೂಡಿ ಭಂಗಬಡಿಸಿಯೆ ಕೊಲುತಿಹರು ಕೇಳಣ್ಣ॥೪॥

ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಅರಸಿನ ಚಾವಡಿಯೊಳಗೆ
ಕುಹಕದ ಮಂತ್ರಿಯರಸಿನ ಇದಿರೊಳು
ಮಹಾಜಾಲಗಳೆಂಬ ಡೊಳ್ಳು ಮೃದಂ

ಗ ಹೆಗ್ಗಾಳೆ ಉಲಿವುತಿಹವಯ್ಯ
ಬಹುಚಿತ್ರವೆನಿಪ ಗಿಡಿಬಿಡಿ ನಾಗರ ವಾಸುಗಿ ಕೊಳಲು
ಇಹದೊಳಗೆ ಉಪಚರಿಸಿ ಮೆರವುತಿಹವು
ಬಹಳ ಮರವೆಗಳೆಂಬ ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರಗಳು ಸಹಜವೆಂಬಂತೆ ಸಂತೈಸುತಿಹರಣ್ಣ. ॥೫॥
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಗಳೆಂಬ ಮನ್ನೆಯ ನಾಯಕರು
ಪಂಚಭೂತಿಕವೆಂಬ ಪ್ರಧಾನರು
ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಂಗವಿಕಾರವೆಂಬರಸ ಹೊದ್ದಿ ಓಲೈಸುತಿಹರಯ್ಯ
ಮುಂಚುವ ಕೋಪ ಕ್ರೋಧಗಳೆಂಬ ವಾಜಿಗಳು
ಪಂಚವದನನ ನೆನವ ಮನಸ್ಸುಗಳನು
ಕಿಂಚಿತಂ ಮಾತ್ರ ತಡಹಿಲ್ಲದೆ ತಹೆವೆನುತ ಮುಂಚಿ ವೀಳ್ಯವ ಬೇಡುತಿಹರು ಕೇಳಣ್ಣ. ॥೬॥

ಬಿನ್ನಾಣವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲು
ಅನ್ಯಾಯ ಉಲುಹೆಂಬ ಹುಲಿಮುಖಗಳು
ಇನ್ನು ಶಿವಶಬ್ದ ಬಂದೂರ ಹೊಕ್ಕವೆಂದಂಗ ವಿಕಾರದ ದ್ವಾರವಟ್ಟಾ
ಗನ್ನಗದುಕು ಹದಿರು ಚದುರೆಂಬ ಬೀಗವನು
ತನ್ನ ಸತ್ಯವ ಮೆರವ ಅಗುಳಿದೆರಹು
ಬನ್ನಬಡಿವ ಸಂಕಲ್ಪದೊಳಾಪರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೆರದೊಪ್ಪುತಿಹುದು ಕೇಳಣ್ಣ. ॥೭॥

ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲೋಭದ ಸುತ್ತ ಪೌಳಿ
ಮನ್ನೆಯನೆಂದೆಂಬ ಮೋಹದಾ ಅರಸು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿಹನಯ್ಯ
ಪನ್ನಗಧರನ ನೆರವೆಯ ಕಳ್ಳ ಬಂಟರು
ಕನ್ನವಿಕ್ಕುವರು ಅರಮನೆಯನೆಲ್ಲ
ಗನ್ನ ಬಹುನುಡಿಯೆಂಬ ಚಿತ್ರದೊಳಬಾಗಿಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿದೊಪ್ಪುತಿಹುದು ಕೇಳಣ್ಣ.॥೮॥

ಇಂತಪ್ಪ ಪಟ್ಟಣದೊಳೆಂತಿಹನೊ ಎಲೆ ಸ್ವಾಮಿ
ಚಿಂತೆಯನು ಬಿಡಿಸಿ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿಯೊಳಗೆ
ಸಂತಸದೊಳಿರಿಸೆನ್ನ ಭ್ರಾಂತುವನು ಬಿಡಿಸಯ್ಯ ಎಂತಕ್ಕೆ ಬಂದೆನಯ್ಯ
ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಮರವೆಗಳೆಂಬ ಪಾಶವನು
ನಿಂತೊಲಗಿಸೆನ್ನಂತರಂಗದ ಕಮಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ನಿಂತು ನೀವಲ್ಲದೆ ರಕ್ಷಿಸುವರಿಲ್ಲೆಂದು ಮರೆಹೊಕ್ಕೆ ಕಂತುಹರ ಸಲಹು
ನಿಃಕಳಂಕ ಸೋಮಯ್ಯ. ॥೯॥ ॥೬೨॥

೫೦೫
ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕು ನವಖಂಡವೆಂಬ ಭೂಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಯವೆಂಬ ಪುರ
ಅದರ ಘಟವಳಯ ಅಪ್ರಮಾಣು ಅಗೋಚರ
ಸಾಧಿಸಿಹೆನೆಂಬವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ
ಭೇದಿಸಿಹೆನೆಂಬವರಿಗೆ ಅಭೇದ್ಯ ನೋಡಾ.
ಸಾಮ ಭೇದ ದಾನ ದಂಡವೆಂಬ
ಚತುರೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೋಳುಹೋಗದ ಕೋಂಟೆ
ಅದಕ್ಕೆ ನವನಾಳವೆಂಬ ಬಾಗಿಲವಾಡ
ನವದ್ವಾರವೆಂಬ ದ್ವಾರವಟ್ಟಂಗಳು
ಮರಹು ಮಹಾಕತ್ತಲೆಯೆಂಬ ಅಗಳು
ಕುಟಿಲ ಕುಹಕವೆಂಬ ಕೊತ್ತಳ
ನೂತನವೆಂಬ ನೆಲಗುಮ್ಮ, ಪ್ರಪಂಚೆಂಬ ಡೆಂಕಣೆ,
ಮಾಯಾಪಾಶವೆಂಬ ಮನ್ನೆಯ ನಾಯಕನು
ಸತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ ಪರಿವಾರ
ದಶವಾಯುಗಳೆಂಬ ಕುದುರೆ
ಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಪ್ರಧಾನರು
ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗವೆಂಬ ಕಳ್ಳ ಬಂಟರು
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬ ಬಾರಿಕರು
ಷಡೂರ್ಮೆಗಳೆಂಬ ಕೋಲಕಾರರು
ಅಷ್ಟಮದವೆಂಬ ಎಂಟು ಘಟ ಆನೆ
ಸಪ್ತವ್ಯಸನಂಗಳೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಅಂಗವಿಕಾರವೆಂಬರಸು
ರೇಚಕ ಪೂರಕ ಕುಂಭಕವೆಂಬ ತ್ರಿಕೋಣೆ
ಆ ಅರಮನೆ ನಿಟಿಲ ನಿವಾಸವೆಂಬ ಸಿಂಹಾಸನ.
ಇಂತೀ ಪಟ್ಟಣವ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲವರಾರು,
ಅದ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲವರಾರಯ್ಯ?
ಇದಕ್ಕೆ ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಮೂಲಮಂತ್ರವನೆ ತಿಳಿದು
ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಈ ಮನವ ಮೀಸಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಹಿಂದಳ ತೊಟ್ಟನೆ ಬೇರುವೆರಸಿ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ
ಮುಂದಳ ಹಮ್ಮುಗಳ ಹರಿದು
ಬಾಹಳ ಬಾಧೆಗಳನೆ ಕಳೆದುಳಿದು
ತನುವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಮನವೆಂಬ ಹೆದೆಯನೇರಿಸಿ

ಉರಿನಾಗರೆಂಬ ನಾಭಿಲಿಂಗ
ನಾಭಿಕಮಲ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವೆಂಬ ಊರ್ಧ್ವಮುಖಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ
ಏಕಚಿತ್ತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಗುರುಕೊಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲ ದೃಢವಿಡಿದು
ಈಡ ಪಿಂಗಳ ಸುಷುಮ್ನೆಗಳೆಂಬ ಅಂಬುಗಳನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು
ಕಾಲ ಕರ್ಮನೆಂಬ ಗುರಿಯನೊಡ್ಡೆ
ಏಕಭಾವದಿಂದ ಎಸೆಯಲು
ಕಾಲ ಕರ್ಮದ ಶಿರಹರಿಯಿತು.
ಅಷ್ಟಮದ ಕರಿಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ
ಅಂಗವಿಕಾರವೆಂಬ ಅರಸು ಸತ್ತು
ಮಾಯಾಪಾಶವೆಂಬ ಪಾಯದಳ ಸಂಹಾರವಾಯಿತ್ತು
ಕೋಂಟೆ ಕೋಳುಹೋಯಿತ್ತು
ಪಟ್ಟಣ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು.
ಮೂವತ್ತಾರು ಕೇರಿಯ ಜನಪದ ಧೂಳೀಪಟವಾಗಿ ಹೋದರು.
ಒಳಗಣ ಅರಮನೆಯ ಕೋಟೆಗೆ ಮೂಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಗ್ನಿಯ ಹತ್ತಿಸಲು
ಉರಿವೊಂದೆ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು
ಅಲ್ಲಮನ ಓಳಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣಗಳವಟ್ಟಿತ್ತು
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ಕೈಸಾರಿತ್ತು ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ. ॥೬೩॥

೫೦೬

ನೂರನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ದೇಹವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವೆ ತೇಜಿ
ಕರಣಂಗಳೇಳು ಮಾನಿಸೇನಬೋವರು
ಅಷ್ಟಮದವೆಂಬ ಎಂಟಾನೆ
ಮೊದಲ ನಾಯಕರು ಇಪ್ಪತ್ತೈವರು
ಕಾಯಾಪುರ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಅನಾಮಿಕನೆಂಬ ಲಿಂಗ,
ಆ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿದಾತ ಅಜಾತನೆಂಬ ಶರಣ
ಆ ಅಜಾತನೆಂಬ ಶರಣನ ಮರ್ತ್ಯಜನೆಂದರೆ ನಾಯಕನರಕ ತಪ್ಪದು
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬೪॥

೫೦೭

ಕಾಯವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಮನವೆಂಬರಸು
ತ್ರಿಗುಣಂಗಳೆಂಬ ಪ್ರಧಾನರು
ವಸೀಕರಣವೆಂಬ ಸೇನಬೋವರು

ಸಂಚಲವೆಂಬ ತೇಜಿ, ಅಷ್ಟಮದವೆಂಬಾನೆ,
ಮೊದಲ ನಾಯಕರಿಪ್ಪತ್ತೈವರು
ಪ್ರಜೆ ನೂರನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು
ದೇಹವಿಕಾರವೆಂಬ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಮನಂ ರಾಜ್ಯಂಗೈವುತ್ತಿರಲು
ಇತ್ತ ಶೂನ್ಯವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಅನಾಮಿಕನೆಂಬ
ಲಿಂಗ ಅರಸು ಅಜಾತನೆಂಬ ಶರಣ
ನಿಷ್ಪತಿಯೆಂಬ ಅಲಗ ಪಿಡಿದು
ಪ್ರಪಂಚುಗಳೆಲ್ಲವನು ತರಿದು
ಮೂವರಾಟಮಂ ಕೆಡಿಸಿ
ಮನವೆಂಬರಸು ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಂಗೊಲಿದ ಕಾರಣ. ॥೬೩॥

೩೦೮

ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದ ಪೂಗಲ್ಲ ಹಿಡಿದು
ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಧವಳಾಯವೆತ್ತಿತ್ತು.
ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರಮಂ ತೆಗದು
ನೋಡುವರೆ ವಿಪರೀತ.
ಏಕೋಭಾವವೆಂಬುದೊಂದು ಕಂಭ
ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಂಗಳಡಗಿದ ಪ್ರಭೆಯೊಳಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವೆಂಬ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ
ಪವಳಹಾರದ ಪಂಜರದ ಮೌಕ್ತಿಕ ಮಾಲೆಯನಿಳವಿಟ್ಟು
ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದವು ನವರತ್ನದ ಗೊಂಡೆಯಂಗಳು
ಕಾಳಿಕೆಯ ಕಪ್ಪಡವದಕ್ಕೆ ಮೇಲುಹೊದಕೆ.
ಉಲುಹಿನ ಅರಳೆಲೆಯ ಬಳಸಿ ತೋರಣವ ಕಟ್ಟಿ
ದಶವಾಯುವೆಲ್ಲವನೊಂದು ಮಾಡಿ
ಲಿಂಗಸುಖವಾಯುವ ಸಂತೈಸಿ ಆಲವಟ್ಟಮಂಚ ಮಾಡಿ
ಲಂಬಿಸಿದ ಮಂದಾನಿಲನ ಮಲಗು ಮಾಡಿ
ಹರುಷವನೆ ವಸವಂತನ ಚೌಕವಟ್ಟಿಗೆಯ ಮಾಡಿ
ನವನಾಳದ ಸುಷುಮ್ನನಾಳದೊಳು ಮೊರೆವ ಶಬ್ದಮಂ
ಶುಕ ಪಿಕ ಭ್ರಮರಂಗಳ ಮೋದಮಂ ಮಾಡಿ
ಪರಮ ಶಾಂತಿಯೆಂಬ ಶೈತ್ಯಾಕಾರದ ಸುಶೋಂಕಿನ
ಚೂತ ಅಶೋಕೆಯ ಫಲಂಗಳಂ ಹರಹಿ
ಉತ್ತರದ್ವಾರವೆಂಬ ನುಸುಳಗಂಡಿಯಂ ರಚಿಸಿ

ಪೂರ್ವಯೋಗಂಗಳೆಂಬ ಸೋಪಾನಮಂ ಮಾಡಿ
ಪಶ್ಚಿಮನಾಳವೆಂಬ ನಿಜದ್ವಾರವಟ್ಟವಂ ಮಾಡಿ
ಸಪ್ತವ್ಯಸನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬ ಪವುಳಿಯನಿಕ್ಕಿ
ಆಸೆ ಆಮಿಷಮಂ ಕೆಡಿಸಿ
ಊರ್ಧ್ವಚಕ್ರವೆಂಬ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯಂ ಮಾಡಿ
ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರೆಂಬ ದೀಪಂಗಳಂ ಬೆಳಗಿ
ಕೋಹಂ ಎಂಬ ಶಿಖರಿಯ ಮೇಲೆ
ಮಹಾಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹೊನ್ನ ಕಳಸಮಂ ಮಾಡಿ
ನಿಃಶೂನ್ಯ ನಿರಾಳವೆಂಬ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಮಂ ಮಾಡಿದೆನಯ್ಯ
ಬಸವಪ್ರಿಯ್ಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೬೬॥

೫೧೯

ಅಂಗದ ಪ್ರಕೃತಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಳಿದು
ಮನದ ಪ್ರಕೃತಿ ಅರಿವಿನಲ್ಲಳಿದು
ಜೀವನ ಭ್ರಾಂತಿ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಪದದಲ್ಲಳಿದು
ನಿಃಶೂನ್ಯ ನಿರಾಮಯದಲ್ಲಿಯ ನಿಜನಿವಾಸಕ್ಕೆ
ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಕೆಸರುಗಲ್ಲನಿಕ್ಕಿ
ಸರ್ವಾಚಾರ ಸಂಪತ್ತೆಂಬ ಪೂಗಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿ
ಅಂತಃಕರಣಚತುಷ್ಟಯವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಮಂ ನಿಲಿಸಿ
ಜ್ಞಾತೃವೆಂಬ ಭಿತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಶಿಖರಿಯನನುಗೊಳಿಸಿ
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹೊನ್ನ ಕಳಸವ ಶೃಂಗಾರಮಂ ಮಾಡಿ
ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ ಊರ್ಧ್ವದ್ವಾರವೆಂಬ ನಿಜದ್ವಾರಮಂ ಮಾಡಿ
ನಿರ್ವಯಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನಯ್ಯ
ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೬೭॥

೫೨೦

ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿರಯ್ಯ.
ಸತ್ವ ರಜ ತಮಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯರಯ್ಯ.
ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಯ್ಯ.
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಪಡಿಹಾರರಯ್ಯ.
ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಲೆಂಕರಯ್ಯ.

ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಬಾಣಸಿಗರಯ್ಯ.
ಅಷ್ಟಮದಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕುಮಾರರಯ್ಯ.
ನವರಸಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಭಂಡಾರಿಗಳಯ್ಯ.
ದಶವಾಯುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಸೀಗುರಿ ಚಾಮರಂಗಳಯ್ಯ.
ಷೋಡಶಕಳೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿವಾಸವಯ್ಯ.
ಶಂಭುಸೋಮನಾಥಲಿಂಗಾ ನಿಮಗೆ
ಎನ್ನ ಕಾಯ ಮುಂತಾಗಿ ಬಾಹತ್ತರಯೋಗ ಡಿಂಗರಿಗರಯ್ಯ. ॥೬೮॥

೫೧೧

ಎನ್ನ ಹೃದಯಕಮಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿಪ್ಪ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಂಗೆ
ಎನ್ನ ಕ್ಷಮೆಯೇ ಅಭಿಷೇಕ,
ಎನ್ನ ಪರಮ ವೈರಾಗ್ಯವೇ ಪುಷ್ಪದ ಮಾಲೆ,
ಎನ್ನ ಸಮಾಧಿ ಸಂಪತ್ತೇ ಗಂಧ
ಎನ್ನ ನಿರಹಂಕಾರವೇ ಅಕ್ಷತೆ
ಎನ್ನ ಸದ್ವಿವೇಕವೇ ವಸ್ತ್ರ
ಎನ್ನ ಸತ್ಯವೆ ದಿವ್ಯಾಭರಣ
ಎನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಧೂಪ
ಎನ್ನ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವೇ ದೀಪ
ಎನ್ನ ನಿಭ್ರಾಂತಿಯೇ ನೈವೇದ್ಯ
ಎನ್ನ ನಿರ್ವಿಷಯವೇ ತಾಂಬೂಲ
ಎನ್ನ ಮೌನವೇ ಘಂಟೆ
ಎನ್ನ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಣೆಯೇ ಪ್ರದಕ್ಷಣ
ಎನ್ನ ಶುದ್ಧಿಯೇ ನಮಸ್ಕಾರ
ಎನ್ನಂತಃಕರಣದಿಂದ ಮಾಡುವ ಸೇವೆಯೇ ಉಪಚಾರಂಗಳು
ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ
ಬಾಹ್ಯ ಕ್ರೀಯ ಮರದೆನು ಕಾಣಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ. ॥೬೯॥

೫೧೨

ಸದಾಚಾರಿಯಾದಡೆ ಉಪ್ಪರಗುಡಿ ಸಿಂಧುಪತಾಕೆ
ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಶರಣೆಂಬುದೆ ಸರ್ವತೀರ್ಥ.
ಭಕ್ತನ ದೇಹವೆ ತ್ರಿಕೂಟ ಶಿವಾಲಯ.

ಕಾಲೇ ಕಂಭ, ಶಿರವೇ ಸುವರ್ಣದ ಕಳಸ,
ಶಿವಾಚಾರವೆ ಪವುಳಿ,
ವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಧವಳಿಸಿ ಪರದೈವಂಗಳ ಹೊಗಲೀಯದೆ,
ಪ್ರಣವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆಂಬ ಅಗುಳಿದ್ವಾರವಟ್ಟ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರೆ
ವಿನಯವೆ ಅರ್ಘ್ಯವಣಿ, ಸಜ್ಜನವೆ ಮಜ್ಜನ,
ಸದಾಸನ್ನಿಹಿತವೆ ಲಿಂಗಪೂಜೆ,
ಸತ್ಯವೆ ಅಡ್ಡಣಿಗೆ, ಸಮತೆಯೆ ಪರಿಯಾಣ,
ಮನಮೀಸಲೋಗರ ಲಿಂಗಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು
ಹರುಷವೆ ಹಸ್ತ ಮಜ್ಜನ, ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮವೆ ಕರ್ಪೂರದ ವೀಳ್ಯ,
ಕಲಿತನವೆ ಜಯಘಂಟೆ, ಛಲಪದವೆ ಭೇರಿ,
ವೀರವೃಂದವೆ ಮದ್ದಳೆ ಗೀತವೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ. ॥೭೦॥

೫೧೩

ಸದಾಚಾರ ಸತ್ಕ್ರೀಯೆಂಬ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಸರ್ವಶುದ್ಧವೆಂಬ ಗೋಮಯವ ತಂದು
ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆಯಂ ಮಾಡಿ
ತನುವಿನ ಅವಗುಣಂಗಳ ಹುಡಿಗುಟ್ಟಿ ರಂಗವಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ
ಅಕಾಯವೆಂಬ ಬಿಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿ
ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಅರ್ಘ್ಯವಣಿಯ ತುಂಬಿ
ಸಮರಸದಿಂದ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರದು
ಹೃದಯ ಕಮಲವೆಂಬ ಪುಷ್ಪವ ಸಲಿಸಿ
ಸೌಖ್ಯತರ ಶಾಂತಿಯೆಂಬ ಗಂಧವನಿಟ್ಟು
ಅಕ್ಷಯವೆಂಬ ಅಕ್ಷತೆಯನಿಟ್ಟು
ಸದ್ವಾಸನೆಯೆಂಬ ಧೂಪಮಂ ಬೀಸಿ
ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ನಿವಾಳಿಯನೆತ್ತಿ
ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನವೆಂಬ ನೀರಾಜನವ ಬೆಳಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮನಾದವೆಂಬ ಘಂಟೆಯ ನಾದಿಸಿ
ನಿತ್ಯಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಲು
ಇದರ ವರ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನರಿದು

ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ
ಮರ್ತ್ಯದಲ್ಲಿನ್ನಾನು ಕಾಣೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೭೧॥

೫೧೪

ಆಸೆಯಾಮಿಷ ತಾಮಸ ಹುಸಿ
ವಿಷಯವೆಲ್ಲವನು ಸಟೆ ಮಾಡಿ
ಸದ್ಗುಣವೆಂಬ ಗೋಮಯವನು
ವಿನಯಾರ್ಥವೆಂಬ ನಕದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆಯಂ ಮಾಡಿ
ಕುಟಿಲ ಕುಹಕ ಕ್ರೋಧ ಕ್ಷುದ್ರ ಮಿಥ್ಯವೆಲ್ಲವ ಘಟ್ಟಿಸಿ ರಂಗವಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ
ಸಮತೆಯೆಂಬ ಹತ್ತಿಯ ಕೊಂಡು
ಪುಣ್ಯ ಪಾಪವೆಂಬ ಕಸಕಡ್ಡಿಯಂ ಕಳೆದು
ದೃಢವೆಂಬ ಬತ್ತಿಯ ತೀವಿ
ತನುವೆಂಬ ಪ್ರಣತೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಂಕಲವೆಂಬ ತೈಲವನೆರದು
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿಯ ಹೊತ್ತಿಸಿ
ಸಮತೆ ಸಲಿಲವೆಂಬ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರದು
ನಿಃಹೃದಯ ನಿಷ್ಕಾಮ್ಯವೆಂಬ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯನಿಟ್ಟು
ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲವ ಕೊಯ್ದು ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಿನಾಶವೆಂಬ ಪಂಚಾರತಿಯ ಬೆಳಗಿ
ನಿರಂತರ ಅವಧಾನವೆಂಬ ನೀರಾಜನವ ಬೆಳಗಿ
ತನು ಮುಖಾದಿಗಳ ಏಕಾರ್ಥವ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿವುದೆ ಏಕಾರತಿ.
ಸರ್ವ ಜೀವದಯಾಪರವೆಂಬ ಧೂಪವ ಬೀಸಿ
ನಿರ್ಧರವೆಂಬ ನಿತ್ಯ ನೇಮವ ಸಲಿಸಿ
ಪರಮಾರ್ಥವೆಂಬ ನೈವೇದ್ಯಮಂ ಇಟ್ಟು
ಶಿವಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂದ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ
ಪರಿಣಾಮವೆಂಬ ಪ್ರಸಾದವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸುಜ್ಞಾನಭರಿತನಾಗಿಹ
ಇಂತಪ್ಪ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚಕರ ಪಾದವ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೭೨॥

೫೧೫

ಎನ್ನ ತನುವೆ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಬಿಂದಿಗೆ
ಮನವೆ ಸಿಂಹಾಸನ
ಹೃದಯಕಮಲ ಪುಷ್ಪದ ಪೂಜೆಯಮಾಡಿ

ಎನ್ನ ಕಿವಿಗಳೆ ಕೀರ್ತಿಮುಖ
ನುಡಿವ ನಾಲಿಗೆಯೆ ಘಂಟೆ
ಶಿರವೆ ಸುವರ್ಣದ ಕಳಸ
ಎನ್ನ ನಯನವೆ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಯಾರತಿಯನೆತ್ತುವೆ
ಎನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭಂಗೆ ಮಾಡುವೆ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪೂಜೆಯ
ಎನ್ನ ಕಾಯಭಾಜನ ಈ ಪರಿಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲದೆ ನಿಲಲಾರೆನು. ॥೭೩॥

೫೧೬

ಬಯಲ ಉದಕವ ಹಿಡಿದು ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರವೆನಯ್ಯ
ಅಷ್ಟದಳ ಪುಷ್ಪದ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯ
ಸುಗಂಧ ದುರ್ಗಂಧವ ಕಳೆದು ಧೂಪವ ಬೀಸುವೆನಯ್ಯ
ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಹಿಡಿದು ನಿವಾಳಿಯನೆತ್ತುವೆನಯ್ಯ
ಪುಣ್ಯಪಾಪವ ಕಳೆದು ಓಗರವ ನೀಡುವೆನಯ್ಯ
ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನವನೊಳಗುಮಾಡಿ
ಹೊರಗೆ ಸದಾಶಿವನ ಪೂಜಿಸಿದಾತನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ॥೭೪॥

೫೧೭

ನೀರನೊರಳ ಮಾಡಿ, ನೆಳಲ ಒನಕೆಯ ಮಾಡಿ
ಭಾರವಿಲ್ಲದಕ್ಕಿಯ ಥಳಿಸುತ್ತಿರಲು,
ಮೇರುಗಿರಿಯಾಕಳವ ಕರೆದು ಕ್ಷೀರದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿ
ನಾರಿಯ ಬಸುರೊಳಗೆ ಗಂಡ ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿರಲು
ಮಾಡಿದಡಿಗೆಯನು ಮನವುಂಡು ಹೋಗಲು
ಕೈಯಿ ತಲೆ ಹಿರಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಪ್ರಾಣಸಖಿ ತನ್ನ ಗಂಡಂಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರಲು
ಅರಳು ಮುಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿ ಕೂಡುವ ಭೇದ
ಮರಳಿ ಕೂಡಲಿಕೆಯೆಂತು ಪರಿಣಾಮವಿಲ್ಲ.
ಕೇಳಿ ಮುನಿದು ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಮೇಲು
ಘರ್ಜಿಸಲೊಡನೆ ತೆರಳಲಮ್ಮದೆ ಅಂಜಿ ಒಳಗಡಗಿದ
ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿಯೆಂಬ ಭಾವನಿಗೆ
ನೀವು ಹರನ ಬಿಟ್ಟಿಯ ನೋಡಿ ಸುಯ್ಯಬೇಡ.

ಜನನ ಮರಣ ರಹಿತ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೭೫॥

೫೧೮

ಮನ ಮುಕ್ತಿ ವಿವೇಕವೆಂಬಕ್ಕಿಯನು
ಗುಪ್ತವೆಂಬ ಒರಳೊಳಗಿಕ್ಕಿ
ಅಭಿನ್ನ ಮತವೆಂಬ ಒನಕೆಯಲ್ಲಿ ಥಳಿಸಿ
ಕಲ್ಮಷವೆಂಬ ತವುಡ ಹಾರಿಸಿ
ಸಮತೆಯೆಂಬ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಸಿ
ಅಳುಪೆಂಬ ಹರಳ ಕಳೆದು
ದಯಾಮೃತವೆಂಬ ಹಾಲು ಬೋನಮಂ ಮಾಡಿ
ಸಮರಸ ರುಚಿಕರದಿಂ ಶಾಕಪಾಕಂಗಳ ಮಾಡಿ
ನೆನಹದ ಲವಲವಿಕೆಯೆ ಅಭಿಗರವಾಗಿ
ನಿರ್ಮಳವೆಂಬ ಶಿವದಾನವನೆಳವಡಿಸಿದೆನಯ್ಯ
ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೭೬॥

೫೧೯

ಕಾಯವೆಂಬ ಘಟಕ್ಕೆ ಕರಣಾದಿಗಳೆ ಸೈದಾನ;
ಅದಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವೆ ಜಲವಾಗಿ,
ಸಮತೆಯೆಂಬ ಮುಚ್ಚುಳಿಗೆ,
ಧೃತಿಯೆಂಬ ಸವುದೆ, ಮತಿಯೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯ ರೂಹಿಸಿ,
ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದರ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಘಟ್ಟಿಸಿ
ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಂದು, ಭಾವದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಪರಿಣಾಮವೆಂಬ ಓಗರವ ನೀಡುವೆನಯ್ಯ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೭೭॥

೫೨೦

ನಿಶ್ಚಲವೆಂಬ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ನಿಜಜ್ಞಾನವೆಂಬಕ್ಕಿಯ ತುಂಬಿ
ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಜಲವನೆರದು
ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಪಾಕವಾದ ಲಿಂಗದೋಗರವು
ಮಹದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಘನತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದುತಿದ್ದಿತ್ತು ಕಾಣಿರೆ
ಅದ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು, ಕೈಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಂಡು

ಬಾಯಿಲ್ಲದೆ ಉಂಡು ತೃಪ್ತಿಯ
ಅರಿವಿಲ್ಲದರಿವಿಂದ ಅರಿದು
ಸುಖಿಯಾದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೭೮॥

೩೨೧

ಪರಿಣಾಮ ಅಂಗ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಾಜನವೆಂಬರು;
ಅಂಗ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಾಜನವಲ್ಲ.
ಕಾಯಗುಣಂಗಳ ಕಳೆದು
ಮಾಯಾ ಸಂಬಂಧವ ಹಿಂಗಿಸಿ
ಮನವೆಂಬ ಘನಪರಿಯಾಣವ ಬೆಳಗಿ
ಷಡಾಧಾರಚಕ್ರವೆಂಬ ಅಡ್ಡಣಿಗೆಯನಿಟ್ಟು
ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬ ಕೆಲವಟ್ಟಲುಗಳಳವಡಿಸಿ
ಸುಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳಂ ಬೆಳಗಿ
ಸಕಲ ಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಮೇಲುಸಾಧನಂಗಳಂ ಹಿಡಿದು
ಸದ್ಭಕ್ತಾನಂದವೆಂಬ ಬೋನಮಂ ಬಡಿಸಿ
ವಿನಯ ವಿವೇಕವೆಂಬ ಅಭಿಗರಮಂ ನೀಡಿ
ಪ್ರಸನ್ನ ಪರಿಣಾಮದ ಮಹಾರುಚಿಯೆಂಬ
ಚಿಲುಪಾಲ ಘಟ್ಟಿಯಂ ತಂದಿಳಿಪಿ
ಇಂತೀ ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಂಗಳ ನಿವೇದಿಸಿದೆನು
ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಯ್ಯ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭೯॥

೩೨೨

ರಾಗ : ಧನ್ಯಾಸಿ

ಜಯ ಜಯ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ನಿರ್ಗುಣ
ಜಯ ಜಯ ನಿರ್ಮಲ ನಿರುಪಮ ನಿರವಯ
ಜಯ ಜಯ ಗುರುಪ್ರಿಯ
ಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆಯವಧರಿಸಯ್ಯಯ್ಯ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಯಮ ನಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಣವ ಸಮಾಧಿಯ
ಸುಮನೋದ್ಭಾವದ ಸುಜ್ಞಾನಂದದಿ

ಗಮನಿಸಿ ಮೇಲಣ ಕನಕದ್ವಾರದ ತ್ರಿಕೂಟಗಿರಿಯೊಳಗೆ
ವಿಮಲಾನಂದದ ಅಮೃತದ ಶರಧಿಯ
ಸಮರಸ ಭಾವದ ಶಾಂತಿ ಸಲಿಲವ
ಸಮತೆಯಿಂದ ಘನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆ ಮಜ್ಜನವವಧರಿಸಯ್ಯ. ॥೧॥

ನಿತ್ಯವನರಿದಾ ಉತ್ತುಮ ನೇಮದ
ಸತ್ಯದ ಸಾಣೆಯ ಮೇಲನುಭಾವದೊ
ಳೊತ್ತಿ ಸವದ ನಿಜವಸ್ತು ಸುಗಂಧದ ತತ್ವದ ಪರಿಮಳದಾ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಸುವಿಚಾರದ ಸಾರದ
ಭಕ್ತಿರಸದ ಪನ್ನೀರನೆ ಮಿಶ್ರಿಸಿ
ನಿತ್ಯ ಕರ್ತೃ ನಿಜವಸ್ತು ಸುಗಂಧವ ಚಿತ್ತದೊಳವಧರಿಸಯ್ಯ ॥೨॥

ಕಳವಳಿಸುವ ಕರಣಂಗಳನೆಲ್ಲವ
ಸುಳುಹುಗೆಡಿಸಿ ಹೊರಬಳಕೆಯ ಮಾಣಿಸಿ
ಒಳಗಿನ ಬೆಳಗಿನ ಸುಳುಹಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿರಾಳಮಯದೊಳಗೆ
ದಳದ ಮೇಲೆ ಹೊಳದಾಡುವ ಹಂಸನ
ಕುಳವನರಿದು ನಿಜದಿಂದ ಶಿವೈಕ್ಯದ
ತಿಳುಹಿನ ಬೆಳಗಿನ ಕಳೆಯಕ್ಷತೆ ತ್ರಿಯಕ್ಷತೆಯವಧರಿಸಯ್ಯ .॥೩॥

ಮನಮಾರುತ ಸಂಯೋಗದ ಕೊನೆಯೊಳು
ಪ್ರಣಮೋಚ್ಚರಣೆಯ ನೆನಹಿನ ನೆನೆಗಳಿ
ಗನುಪಮ ತುಂಬಿದ ಪರಿಮಳವೆಸವುತ ಬಿರಿಮುಗಳರಳಾಗಿ
ಉನ್ಮನಿಯೆಂಬ ಸುಹಸ್ತದ ಮುಖದಿಂ
ಚಿನ್ಮಯಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯವಸರಗ
ಳನುವನರಿದು ನಿಜ ಸಹಸ್ರ ಕಮಲದ ಪುಷ್ಪವನವಧರಿಸಯ್ಯ. ॥೪॥

ಸಾಲುವಿಡಿದು ಷಡುಚಕ್ರದ ಕಮಲದ
ಮೇಲುಗಿರಿಯ ಭ್ರೂಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದ
ಲೀಲೆಯಿಂದ ನಿಜಾತ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ನಿಜಪ್ರಕಾಶದಲಿ
ಮೂಲ ಕಮಲದ ಗುಂಡಿಗೆಯೊಳಗಣ
ಜ್ವಾಲೆಯ ಘನಧೂಪಾಗ್ನಿಯನೆಬ್ಬಿಸಿ
ಮೇಲೆ ತಿಳಿದಮೃತದ ಸುಖ ಸದ್ವಾಸನೆ ಧೂಪವನವಧರಿಸಯ್ಯ. ॥೫॥

ಒದಗಿದ ಹತ್ತಿಯ ಕರ್ಮದ ಕಸವನು
ಪದುಳದಿ ವಿವರಿಸಿ ಮನದೃಢ ಬತ್ತಿಯ
ಹೃದಯಾಂಬುಜ ಘನಪ್ರಣತೆಯೊಳಿರಿಸುತ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನದಾ
ಸದಮಳದರುಹಿನ ತೈಲವನೆರವುತ
ಮುದದಿಂ ಜ್ಞಾನದ ಜ್ಯೋತಿಯ ಮುಟ್ಟಿಸಿ
ಯದರಿಂದೊದಗಿದ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶದ ದೀಪವನವಧರಿಸಯ್ಯ. ॥೬॥

ಸನ್ಮನದೊರಳು ಸುಧರ್ಮದ ಒನಕೆ ಸು
ಕರ್ಮದ ತಂಡುಲಗಳ ನಿಚ್ಚಳಿಸುತ
ಹಮ್ಮುಬಿಮ್ಮುಗಳ ಭಾವಿಸಿ ಕಳೆವುತ ಒಮ್ಮನವನೆ ಮಾಡಿ
ನಿರ್ಮಳವೆನಿಪ ಮಹದಮೃತದ ಬೋನವ
ಸುಮ್ಮಾನದಿ ಪರಿಯಾಣದಿ ಗಡಣಿಸಿ
ನಿರ್ಮಿಸಿದೆನು ನಿಜನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತ ನೈವೇದ್ಯವನವಧರಿಸಯ್ಯ. ॥೭॥

ಫಲದ ಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಲ್ಲದ ಕ್ರಮುಕವು
ಉಲುಹಡಗಿದ ನಿಜ ಪ್ರಬಲತೆ ವರ್ಣವ
ನರಿದ ನಿಜದವಿರಳ ತತ್ವದ ಚೂರ್ಣದ ಮುಕ್ತಿಯ ಕರ್ಪುರದಾ
ಲಲಿತ ಸುಖ ಸದ್ಭಾವದ ಸಮರಸ
ಫಲಿತವಾದ ನಿರ್ಭಾವದ ಮುಖದಿಂ
ದೊಲಿದಾನಂದದಿ ಘನಮಹಾಲಿಂಗವೆ ತಾಂಬೂಲವನವಧರಿಸಯ್ಯ. ॥೮॥

ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನದ ಸಹಜ ಸಮಾಧಿಯ
ನಿರ್ಮಳಯೋಗದ ನಿರುಪಮ ಚರಿತೆಯ
ಹಮ್ಮನಳಿದು ಮಹಾಘನಲಿಂಗದ ಬೆಳಗಿನ ಪೂಜೆಯ ನೋಡುತಲಿ
ವರ್ಮವನರಿದನುಭಾವದ ಮುಖದಿಂ
ಅಗಮ್ಯದ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯವಸರಗಳ
ಎಮ್ಮಯ್ಯ ಗುರುಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆಯವಧರಿಸಯ್ಯ. ॥೯॥ ॥೮೦॥

೫೨೩

ಕಾಲಚಕ್ರವ ಗುರುವಿಂಗಿತ್ತು,
ಕರ್ಮಚಕ್ರವ ಲಿಂಗಕ್ಕಿತ್ತು, ನಾದಚಕ್ರವ ಜಂಗಮಕ್ಕಿತ್ತು,
ಬಿಂದುಚಕ್ರವ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಿತ್ತು,
ಇಂತೀ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕನು ಕೊಟ್ಟು

ಕೊಟ್ಟಿಹೆನೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಕೊಂಡೆಹೆನೆಂಬುದಿಲ್ಲ
ಬಯಲೊಳಗಡಗಿದ ಘಟವು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೮೧॥

೫೨೪

ಗುರುವೆಂದಡೆ ತನು
ಲಿಂಗವೆಂದಡೆ ಆತ್ಮ
ಜಂಗಮವೆಂದಡೆ ಆತ್ಮನರಿವು.
ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಳೆದುಳಿದ
ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧದ ಮನವೆ
ಆನಂದದವಿರಳ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೮೨॥

೫೨೫

ಗುರುವೆ ಅಂಗ, ಲಿಂಗವೆ ಮನ,
ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣವಯ್ಯ.
ನಾದವೆ ಗುರು, ಬಿಂದುವೆ ಲಿಂಗ,
ಕಳೆಯೆ ಜಂಗಮವಯ್ಯ.
"ನಾದಂ ಗುರುಮುಖಶ್ಚೈವ, ಬಿಂದು ಲಿಂಗಮುಖಸ್ಥಿತಾ।
ಕಳಾಚರಂ ಮುಖಂ ಜ್ಞಾತ್ವ ಗುರೋರ್ಲಿಂಗಂತು ಜಂಗಮಂ॥"
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,
ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಿನ್ನೇವೆನಯ್ಯ.
ಗುರುವೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗವೆ ಜಂಗಮು,
ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಸಾದವೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದರೆ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ತಾನೆ. ॥೮೩॥

೫೨೬

ಸತ್ತಾತ ಗುರು, ಹೊತ್ತಾತ ಲಿಂಗವು,
ಎತ್ತಿಕೊಂಡಾತ ಜಂಗಮವೆಂಬೆನಯ್ಯ.
ಸತ್ತವನೊಬ್ಬ, ಹೊತ್ತವನೊಬ್ಬ
ಎತ್ತಿಕೊಂಡವನೊಬ್ಬನೆಂಬನ್ನಕ್ಕರ ಕತ್ತಲೆ ಹರಿಯದಯ್ಯ.
ಅತ್ತವರು ಅಮರರು, ನಿತ್ಯವಾದುದು ಪ್ರಸಾದ,
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದುದು ಪಾದಜಲ.

ಇದರರ್ಥವ ಬಲ್ಲರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗಿರಬೇಕು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೮೪॥

೩೨೭

ತನ್ನ ತಾನರಿಹವೇ ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗ,
ಮರವೇ ಮಾಯಾ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯ.
ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಂಬ ಪರಮಾಕಾಶಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪನು.
ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಉಪಮಾತೀತ
ನಿಷ್ಪತಿ ಕೇವಲ ನಿಃಕಲ ಸ್ವರೂಪನು.
ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಅಂತರಾತ್ಮನೆನಿಸಿ
ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲ ತಾನಾಗಿಪ್ಪನು.
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಜೀವಾತ್ಮನಾಗಿ
ಕೇವಲ ಸಕಲನಾಗಿಪ್ಪನು.
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲ ಗುರುಮೂರ್ತಿಲಿಂಗ
ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ನಿಃಕಲ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ
ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸಕಲ ಜಂಗಮಲಿಂಗ.
ಇಂತು ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಪರಮಾತ್ಮ
ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಅಂತರಾತ್ಮ
ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಜೀವಾತ್ಮಾ,
ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಗುರುಲಿಂಗ
ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಶಿವಲಿಂಗ
ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗ
ಇಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಪರಮಾತ್ಮ.
ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಸರ್ವಾತ್ಮ
ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಸರ್ವಗತ
ಇದು ಕಾರಣ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಅಂತರಂಗ
ಬಹಿರಂಗಭರಿತ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಯ್ಯ.
ಇಂತರಿವುದೆ ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗ
ಮರವೆಯೆ ಮಾಯಾ ಸಂಬಂಧಿ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೮೫॥

೩೨೮

ತನುವಿನಲ್ಲಿಪ್ಪುದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬರು.
ಆತ್ಮನ ನೆನಹಿನಲ್ಲಿಪ್ಪುದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬರು.
ಇಂತೀ ಘಟಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಉಭಯಲಿಂಗವುಂಟೆ?
ಹೊರಗಣ ಅಸ್ಥಿ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಅಸುವ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದೆ?
ಒಳಗಣ ಕರುಳು ಮಜ್ಜೆ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ
ಬೇರೊಂದು ಅಸುವಿನ ಕಲೆಯುಂಟೆ?
ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟವ ಕಂಡೆ.
ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಣವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವುಂಟು.
ಅದು ಅಚೇತನವಪ್ಪುದೊಂದು ಸಾವಯವ,
ಚೇತನವಪ್ಪುದೊಂದು ನಿರವಯ.
ಸಾವಯ ನಿರವಯದೊಳಗಡಗಿ ಕುರುಹಾದ ಭೇದ
ಆ ಕಾಯದ ಒಳ ಹೊರಗಿನ ನೋವಿನ ಭೇದದ
ಉಭಯವನರಿವ ಆತ್ಮವೊಂದೆಯಾಗಿ
ಕಾಯದಲಿ ಇಷ್ಟವೆಂದು, ಆತ್ಮನೆ ಅರಿವೆಂದು,
ಎರಡೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೊಂದು ಕುರುಹಿಲ್ಲ
ಅದು ಏಕಯೇವ ಸ್ವರೂಪು, ಅದು ಚಿದ್ಘನಸ್ವರೂಪು.
ಘಟಮಠದೊಳಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿಪ್ಪ ಬಯಲಿನ ಇರವಿನ ಪರಿಯೆಂತೊ
ಎನ್ನಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗವು
ಅತ್ಯತಿಷ್ಟರ್ದಶಾಂಗುಲನಾಗಿಪ್ಪನು. ॥೮೬॥

೩೨೯

ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯಾವುದು
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯಾವುದು
ಭಾವಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯಾವುದೆಂದರೆ ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯ.
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವುದು
ಇದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ.
ಆ ಲಿಂಗವ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ
ಮನೋ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಪ್ಪ ನಿಷ್ಕಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನು
ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಲಿಂಗದ ಗೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೆರವುದೀಗ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯ.

ಮನಸ್ಸು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿ
ನಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಅಪ್ಪಿ ಅಗಲದಿಪ್ಪುದೇ
ಭಾವಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯ.
ಇವು ಮೂರು ಲಿಂಗದ ಅರ್ಚನೆ.
ಮೂರು ಲಿಂಗದ ಉಪಚಾರ ಶಿವಾರ್ಥಿಗಳಾದ ವೀರಶೈವರುಗಳು
ಮಾಡುವ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಕ್ರಮವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯ.
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೮೭॥

೫೩೦

ಧ್ಯಾನದಿಂದ ವಸ್ತುವ ಮನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ತಂದು,
ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಗೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೈಚಿಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಆಧಾರ ದೃಷ್ಟ.
ಆ ಮೂರ್ತಿ ಒಂದೆಯೆಂಬುದನರಿಯದೆ
ನೆನವುದು ನೆನಹಿಸಿಕೊಂಬುದು ಉಭಯವಾದಲ್ಲಿ
ಸಂದೇಹದ ಸಂದು ಆ ಸಂದನಳಿದಲ್ಲಿ
ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಭೋಗಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗವು ತಾನು ತಾನೆ. ॥೮೮॥

೫೩೧

ಆ ಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧನನರ್ಚಿಸುವ
ಆನಂದಮಯ ಶರಣರ ಧ್ಯಾನ ಮೌನ ಸಮಾಧಿಗಳೆಂತೆಂದಡೆ:
ಪ್ರಸಾದವ ಬಯಸಿ ಪರವನರಿಯದಿಪ್ಪುದೆ ಧ್ಯಾನ.
ಶಿವನಲ್ಲದೆ ಅತಃಪರವಿಲ್ಲವೆಂದು
ಅನ್ಯರ ಕೂಡಿ ನುಡಿಯದಿಪ್ಪುದೆ ಮೌನ.
ವ್ರತವಾರರಲ್ಲಿ ತದ್ಗತವಾಗಿಪ್ಪುದೆ ಸಮಾಧಿ.
ಇಂತಪ್ಪುದೀಗ ಶಿವಯೋಗ.
ಇಂತಪ್ಪವರ ತೋರು
ನಿನ್ನ ಅರ್ಚನೆಯನೊಲ್ಲೆ.
ಅವರ ಗಡಣ ಸಂಗಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ
ನಿಮ್ಮ ಪದವಯ್ಯ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ. ॥೮೯॥

೫೩೨

ಶ್ರುತಿಯ ನಂಬದಿರೊ
ಶ್ರುತಿತತಿಗಳು ಮುನ್ನವೆ ಶಿವನಡಿಯ ಕಾಣದೆ
ಶ್ರುತಿ ಚಕಿತಮಭಿದತ್ತೆ ಎನುತ ಮುನ್ನವೆ ಅರಸಿ

ತೊಳಲಿ ಬಳಲುತ್ತೈದಾವೆ.
ಶ್ರುತಿ ಹೇಳಿದತ್ತ ಹರಿಹರಿದು ಬಳಲದಿರೊ.
ಶೂನ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆವಾರನಿಕ್ಕದಿರೊ.
ವಸ್ತು ಹೃದಯದಲುಂಟೆಂದು ನೆನೆಯದಿರೊ.
ವಸ್ತು ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲುಂಟೆಂದು ಭ್ರಮಿಸದಿರೊ.
ವಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲುಂಟೆಂದು ಹೊಲಬುಗೆಡದಿರೊ.
ವಸ್ತು ನಿಶ್ಚಯವ ಕಾಬಡೆ ಎನ್ನ ಸದ್ಗುರು ಅನುಮಿಷದೇವನಂತೆ
ನಿನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ವಸ್ತು ನಿಶ್ಚಯವ ಕಂಡು
ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗೊ ಮರುಳೆ. ॥೯೦॥

೫೩೩

ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಪಣವಾವುದು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಪಣವಾವುದು,
ಭಾವಲಿಂಗಾರ್ಪಣವಾವುದೆಂದರೆ ಹೇಳಿಹೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯ.
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶರೀರವೆ ಸಮರ್ಪಣ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನವೆ ಸಮರ್ಪಣ
ಭಾವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯೆ ಸಮರ್ಪಣ.
ಶರೀರವೆಂದರೆ ರೂಪು, ಮನವೆಂದರೆ ರುಚಿ,
ತೃಪ್ತಿಯೆಂದರೆ ಸಂತೋಷ.
ಈ ತೆರನನರಿದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವ ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲಾತನೆ
ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೯೧॥

೫೩೪

ಲಿಂಗವನರಿದು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬಲ್ಲಿ ಅರಿವೇನು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೊರಗೊ
ಲಿಂಗದಿಂದಾದ ಅರಿವು ತಾನಾಗಿ,
ಬೇರೆ ದ್ವೈತವೆಂದೆನಲಿಲ್ಲ, ಅದ್ವೈತವೆಂದೆನಲಿಲ್ಲ,
ತರುವಿನ ತಿಗುಡಿನ ಸಾರದಂತೆ.
ತರುಗೂಡಿಯೆ ಸುಖದುಃಖವನನುಭವಿಸುವಂತೆ
ಅರಿದರ್ಪಿಸುವ ಕ್ರಮ ಸದ್ಯೋಜಾತ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ. ॥೯೨॥

೫೩೫

ಎನಗೆ ಸೋಂಕುವ ಸಕಲ ರುಚಿಗಳನು
ನಿನಗೆಂದು ಅವಧಾನಿಸುವನ್ನಬರ

ಅದು ಎನಗೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಿನಗೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತು.
ಇಂತಪ್ಪ ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯ ಮಾಣಿಸಿ
ನಾನರಿದುದೆ ನೀನರಿದುದೆಂಬಂತೆ
ಎನ್ನನೆಂದಿಂಗೆ ಇರಿಸುವೆಯಯ್ಯ ಸಕಳೇಶ್ವರಾ? ॥೯೩॥

೫೩೬

ಉದಕ ನಾನಾ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿ
ಅವರ ಛಾಯಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ
ಆ ರೂಪಿಂಗೆ ತಾ ದ್ರವ ಒಡಲಾಗಿ ತೋರುವಂತೆ,
ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ತೋರಿಕೆ ನೀನಾಗಿ
ಮುಕುರವ ನೋಡುವ ನೋಟದಂತೆ
ಒಳಗೆ ತೋರುವನ ಇರವು ಹೊರಗಳವನ ಪ್ರತಿರೂಪಿನಂತೆ.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲವು ನೀನಾಗಿ ನಾನರಿವುದಕ್ಕೆ ತೆರಹಿಲ್ಲ.
ಹಾಂಗೆಂದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನುಳುಮೆ
ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯದಹನ ಭೀಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ ನಿರಂಗಸಂಗ. ॥೯೪॥

೫೩೭

ಕಾಯದೊಳಗಣ ಜೀವ ಹೇಂಗಿಪ್ಪುದೆಂದರೆ,
ಒಳಗೊಂದು ಬೆಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿಯಂತಿಪ್ಪುದಯ್ಯ.
ಕಾಯವೆ ಶರಣ,
ಜೀವವೆ ಲಿಂಗವೆಂಬುಪಾಯವನಾರು ತಿಳಿಯರಲ್ಲಾ!
ಜೀವನ ಬೆಳಗು ಕಾಯವ ನುಂಗಲು
ಕಾಯ ನಿರವಯವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನಯ್ಯ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವಿನೊಳು. ॥೯೫॥

೫೩೮

ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧದ ಇರವು
ಬೀಜವೊಡದು ಮೊಳೆದೋರುವಂತೆ,
ಕುಸುಮ ಬಲಿದು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಪಸರಿಸುವಂತೆ
ಭೂಜಲ ಉಣ್ಮಿ ಪರಿವ ತೆರನಂತೆ
ಘಟಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಘನಲಿಂಗ ನಿಂದು ಕುರುಹುದೋರುತ್ತದೆ
ಐಘಟದೂರ ರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವು
ಮೂರ್ತಿ ಅಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ॥೯೬॥

೫೩೯

ಆರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವರಯ್ಯ, ನಾ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವವನಲ್ಲ.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ನೆನೆವ ಮನ ನೀವಾದಿರಾಗಿ.
ಆರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸುವರಯ್ಯ, ನಾ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸುವನಲ್ಲ.
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಎನ್ನ ತನುವಿಂಗೆ ನೀವೇ ಪೂಜೆಯಾದಿರಾಗಿ.
ಆರಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವರಯ್ಯ, ನಾ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವನಲ್ಲ;
ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗವು ನಿಮಗರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಾಗಿ.
ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವ ದೇವದೇಹಿಕ ಭಕ್ತನೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯಿದ್ದ ಕಾರಣ
ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿ ಅಭಿನ್ನನಾದೆನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೯೭॥

೫೪೦

ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಒಲಿಸುವೆನೆ ಅಯ್ಯ?
ನೀನು ಬಹಿರಂಗದ ವ್ಯವಹಾರ ದೂರಸ್ಥನು.
ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನವ ಮಾಡಿ ಒಲಿಸುವೆನೆ ಅಯ್ಯ?
ನೀನು ವಾಙ್ಮನಾತೀತನು.
ಜಪಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಒಲಿಸುವನೆ ಅಯ್ಯ?
ನೀನು ನಾದಾತೀತನು.
ಭಾವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒಲಿಸುವೆನೆ ಅಯ್ಯ?
ನೀನು ಮತಿಗೆ ಅತೀತನು.
ಹೃದಯ ಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಬೆನೆ?
ನೀನು ಸರ್ವಾಂಗಪರಿಪೂರ್ಣನು.
ಒಲಿಸಲೆನ್ನಳವಲ್ಲ, ನೀನೊಲಿವುದೆ ಸುಖವಯ್ಯ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ. ॥೯೮॥

೫೪೧

ಎನ್ನ ಗತಿ ನಿನ್ನ ಗತಿ
ಎನ್ನ ಕೇಳಿಕೆ ನಿನ್ನ ಕೇಳಿಕೆ
ಎನ್ನ ನೋಟವೆ ನಿನ್ನ ನೋಟ
ಎನ್ನಂಗ ಸ್ಪರುಷನವೆ ನಿನ್ನಂಗ ಸ್ಪರುಷನ
ಎನ್ನ ಸುಖಭೋಗವೆ ನಿನ್ನ ಸುಖಭೋಗ
ನಿನ್ನ ಸುಖಭೋಗವೆ ಎನ್ನ ಸುಖಭೋಗ
ಎನ್ನೊಳಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನಾನು
ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ನಾನಾದ ಕಾರಣ

ಎನ್ನ ಸೋಂಕಿತ್ತೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೯೯॥

೫೪೨

ತನುವಿಂಗೆ ಕುರುಹ ಕೊಟ್ಟು, ಮನಕ್ಕೆ ಅರುಹ ಕೊಟ್ಟು,
ಘನಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಕೊಟ್ಟು,
ಸುಳಿದಾಡುವ ಪರಿಪೂರ್ಣಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ
ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೧೦೦॥

೫೪೩

ಅಷ್ಟತನುವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಿಷ್ಠಾಪರದಲ್ಲಿ
ಮುಟ್ಟುವ ಭರದಲ್ಲಿ
ವಿದ್ಯದೊಳಗಣ ದ್ವಾರಮಂಟಪದೊಳಗಣ ಸಹಜವರಿದಂಗಲ್ಲದೆ
ಗುರುವೆನಬಾರದು, ಲಿಂಗವೆನಬಾರದು,
ಜಂಗಮವೆನಬಾರದು, ಪ್ರಸಾದವೆನಬಾರದು,
ದ್ವಾರಮಂಟಪದೊಳಗಣ ಸಹಜವರಿಯದೆ
ಕರಣಂಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದರೂ
ಕರಣಲಿಂಗಾರ್ಚಕರಾದರೂ ಮರಣತಪ್ಪುವದಿನ್ನೆಂತೊ?
ಇವೆಲ್ಲವನತಿಗಳೆದು
ನಿಜಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ತೋರಿ
ನಿಜೈಕ್ಯರೊಳಿರಿಸಿ ಬದುಕಿಸಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯ. ॥೧೦೧॥

೫೪೪

ಅರಿದ ಶರಣಂಗೆ ಆಚಾರವಿಲ್ಲ
ಆಚಾರವಿಲ್ಲದವಂಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ
ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಶರಣನ ಸುಳುಹು
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತ ಚರಿತ್ರ; ಅದು ಪ್ರಕಟವಲ್ಲ ನೋಡ!
ಸಂಸಾರಿಗಳಸುವ ಬಯಕೆಯನೆಂತು ಹೊದ್ದನು.
ಸಟೆಯ ಹಿಡಿದು ದಿಟವ ಮರದು
ಇಲ್ಲದ ಲಿಂಗವನುಂಟೆಂದು ಪೂಜಿಸುವರಾಗಿ
ಆಚಾರವುಂಟು; ಆಚಾರವುಳ್ಳವಂಗೆ ಗುರುವುಂಟು,
ಗುರುವುಳ್ಳವಂಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟು, ಲಿಂಗಪೂಜಕಂಗೆ ಭೋಗವುಂಟು.

ಈ ಇಬ್ಬರು ಬಾಯ ಬಣ್ಣಕರೆಲ್ಲ ಪೂಜಕರಾದರು
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನು
ಈ ವೇಷಧಾರಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು? ॥೧೦೨॥

೫೪೩

ಆಡಿಗೆ ದಾಯಾದ್ಯರಾದಿರಲ್ಲಾ!
ಕಾಡಗಿಡುವಿಂಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾದಿರಲ್ಲಾ!
ಅರಿವನರಿಯ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಗುರು ಕುರುಹ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ
ಅರಿವ ಮರೆದು ಕುರುಹನೆ ಪೂಜಿಸುವ
ಕುರಿಗಳ ನೋಡಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೦೩॥

೫೪೬

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಸುಯಿಧಾನವ ಮಾಡು ಮಗನೆಯೆಂದು
ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವ ಕೊಟ್ಟನೇಕಾಂತದಲ್ಲಿ.
ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗದ ನೇಮವನರಿಯದೆ
ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮರುಳಾದರು.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಾರವ ಮಾಡುವರಾರುಯಿಲ್ಲ.
ಅಂಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಹಿಂಗಿದರೆ
ಈ ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸುವರೆಲ್ಲ ಭಂಗಿತರಾದರು.
ಅರುಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ಸಂಬಂಧ ಸಾಲದೆ
ಎಲೆ ಮರೆಯ ಕಾಯಂತೆ,
ಮರೆಯ ಮಾಡಿ ಕುರುಹ ತೋರಿ ನೆರೆ ಜಗವನಾಳಿಗೊಂಡ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು. ॥೧೦೪॥

೫೪೭

ಗ್ರಾಮ ಮಧ್ಯದ ಧವಳಾರದೊಳಗೆ
ಎಂಟು ಕಂಭ ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲ
ಶಿವಾಲಯವಿರುತ್ತಿರಲು,
ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಯಂಭುನಾಥನನರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟರೆಲ್ಲರು.
ಆ ಸ್ವಯಂಭುನಾಥನು ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು
ಕಲ್ಲಿನಾಥನ ತೋರಿದನು.
ಆ ಕಲ್ಲಿನಾಥಗೆ ಮಚ್ಚಿ ಮರುಳಾದರು.

ಶಿವಾಲಯದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನವನರಿದು
ಗರ್ಭಗೃಹವ ತಿಳಿದರೆ ಕಲ್ಲಿನಾಥ ನಾಸ್ತಿ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿರುತ್ತಿರಲು ಎತ್ತಲೆಂದರಿಯರಲ್ಲಾ. ॥೧೦೫॥

೫೪೮

ನಾದದ ಬಲದಿಂದ ವೇದಂಗಳಾದವಲ್ಲದೆ,
ವೇದಸ್ವಯಂಭುವಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲು.
ಮಾತಿನ ಬಲದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಾದವಲ್ಲದೆ,
ಶಾಸ್ತ್ರ ಸ್ವಯಂಭುವಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲು.
ಪಾಶಾಣದ ಬಲದಿಂದ ಸಮಯಂಗಳಾದವಲ್ಲದೆ,
ಸಮಯ ಸ್ವಯಂಭುವಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲು.
ಇಂತೀ ಮಾತಿನ ಬಣಬೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಆತನ ಕಂಡೆನೆಂದಡೆ
ಆತನೆಂತು ಸಿಲುಕುವನೆಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ॥೧೦೬॥

೫೪೯

ತರುಗಳ ಹರಿಯೆ
ಜಲಧಿಯ ತುಳುಕೆ
ಪಾಶಾಣವ ಪೂಜಿಸೆ
ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯೆ
ವಚನಕ್ಕೆ ತಾರೆ
ಹೊಡವಂಟು ಬೇರುಮಾಡೆ
ತಾಯ ಬಸುರೊಳಗಿರ್ದು ಕಾಲಗೆಡುವ ಬುದ್ಧಿ
ಕೂಡದು ಕೂಡದುಯೆಂದನಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೧೦೭॥

೫೫೦

ವರ್ಣವಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ರೂಪಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡುವರು.
ಪ್ರಳಯವಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡುವರು.
ನುಡಿಯಬಾರದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಪಸ್ತೋತ್ರ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವರು.
ಮುಟ್ಟಬಾರದಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡೆಹೆವೆಂಬರು
ಬೊಟ್ಟಿಡಲೆಡದೆರಹಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗವ
ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಭ್ರಷ್ಟರ ನೋಡಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೧೦೮॥

೩೫೧

ಕಾಯವೆ ಪೀಠಿಕೆ, ಪ್ರಾಣವೆ ಲಿಂಗವಾಗಿರಲು
ಬೇರೆ ಮತ್ತರಸಲೇಕಯ್ಯ?
ಕುರುಹುವಿಡಿದು ಕೂಡುವ ನಿರವಯವುಂಟೆ ಜಗದೊಳಗೆ?
ನಷ್ಟವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ದೃಷ್ಟವ ಕಂಡೆಹೆನೆಂದಡೆ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರು
ಸಾಧ್ಯವಹ ಪರಿಯ ಹೇಳಾ ಪ್ರಭುವೆ? ॥೧೦೯॥

೩೫೨

ಅರಿಯದ ಕಾರಣ ಮರಹುವಿಡಿದೆನಲ್ಲದೆ
ಅರಿದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನೆಂತೊ?
ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಮಯವಿರೋಧ
ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವಿರೋಧ
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಉಭಯದಳದ ಮೇಲೈದಾನೆ
ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. ॥೧೧೦॥

೩೫೩

ಆಕಾಶವನಡರುವಂಗೆ ದೋಟಿಗೋಲ ಹಂಗೇಕೆ?
ಸಮುದ್ರವ ದಾಂಟುವಂಗೆ ಹರುಗೋಲ ಹಂಗೇಕೆ?
ಸೀಮೆಯನಳಿದ ನಿಸ್ಸಿಮ ಸಿದ್ಧರಾಮಂಗೆ ಸಮೆಯ ಹಂಗುಂಟೆ?
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಂಗೆ
ಲಿಂಗವೆಂಬುದೇನು ಹೇಳಾ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ? ॥೧೧೧॥

೩೫೪

ಅಹುದಹುದು ಅಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವನರಸಬೇಕಲ್ಲದೆ
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವನರಸಲುಂಟೆ?
ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವನರಸಬೇಕಲ್ಲದೆ
ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವನರಸಲುಂಟೆ?
ಎರಡಾಗಿದ್ದುದನೊಂದು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ
ಒಂದಾಗಿದ್ದುದನೇನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ನಿಃಸ್ಸೀಮ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನ ಶ್ರೀ ಪಾದಕ್ಕೆ
ಶರಣೆಂದು ಬದುಕಿದೆನು ಕಾಣಾ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೧೨॥

೫೫೫

ಅಂಗದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗಯೆಲ್ಲಿಯಾದರುವುಂಟು;
ಪ್ರಾಣದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗವಪೂರ್ವ.
ಅವರನೆ ಅರಸಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದೇನಯ್ಯ.
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿದ್ದಾರು ಕಾಣಬಾರದು. ॥೧೧೩॥

೫೫೬

ಪೂಜ್ಯ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡಲು
ಜ್ಞಾನ ಶೂನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡಲು
ಉಂಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಒಡಲು
ಇಂತೀ ಒಡಲಳಿದು ಎಡೆಯಾಟ ನಿಂದು
ಬೇಕು ಬೇಡೆಂಬ ಜಿನುಗು ಹರಿದು
ಶೂನ್ಯವೆಂಬ ಸುಳುಹು ಸತ್ತು
ಮತ್ತಾವುದು ತಲೆದೋರದಿಪ್ಪುದೆ ನಿಂದ ನಿಲವು ತಾನೆ
ಕಾಮಧೂಮ ಧೂಳೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆ ನೀನಾದೆಯೊ. ॥೧೧೪॥

೫೫೭

ಅರಿಯಬಹುದು, ಕುರುಹಿಡಬಾರದು.
ಭಾವಿಸಬಹುದು, ಬೆರಸಬಾರದು.
ಕಾಣಬಹುದು, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದು.
ಅಖಂಡ ನಿರಾಳವ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರೆ ಬಲ್ಲರು. ॥೧೧೫॥

೫೫೮

ಆಕಾರವಲ್ಲದ ನಿರಾಕಾರ ಲಿಂಗವ
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದೆವೆಂಬ ನರಕ ಜೀವಿಗಳು;
ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳರಸಿ ಕಾಣದ ಲಿಂಗವು.
ಭಕ್ತಿಗೆ ಫಲಪದವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.
ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನರಕವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.
ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.
ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪರಿಭ್ರಮಣವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.

ಇದು ಕಾರಣ ಅದ್ವೈತದಿಂದ ತನ್ನ ತಾನರಿದು ತಾನಾದರೆ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗವು ತಾ ಬೇರಿಲ್ಲಾ. ॥೧೧೬॥

೫೫೯

ನೋಡಿರೆ ನೋಡಿರೆ ಎಡದೆರಹಿಲ್ಲದ ದೇವನೆಂಬರು
ಧರಿಸಿದೆ ವಿರಿಸಿದೆವೆಂಬರು
ಇಂತಪ್ಪ ಜಡರುಗಳು ಎನ್ನ ದೇವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರ
ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಜಗಭರಿತನ. ॥೧೧೭॥

೫೬೦

ಲಿಂಗ ಹೋಯಿತ್ತು ಇದ್ದಿತ್ತೆಂಬ ಭಂಗಿತರು ನೀವು ಕೇಳಿರೆ.
'ಲಿಂಗ ಮಧ್ಯ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ' ಎಂಬ ಲಿಂಗವು.
'ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋಮಹೀಯಾನ್' ಎಂಬ ಲಿಂಗವು
ಹೋಗಲಿಕೆ ತೆರಹುಂಟೆ?
'ಅಲಕ್ಷಮದ್ವಯಂ ಶೂನ್ಯಂ' ಎಂಬ ಲಿಂಗವು.
ಇರಲಿಕ್ಕೇನು ಮೂರ್ತಿಯೆ?
ಭಾವ ಭರಿತ ಲಿಂಗವು
ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವಾದಡೆ ತಾನೆ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರನ ಬೇರರಸಲುಂಟೆ ಮರುಳೆ? ॥೧೧೮॥

೫೬೧

ಅಂಗದೊಳಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗವಿರಲು
ಕೈಯಲಿಂಗ ಬಿದ್ದಿತ್ತೆಂದು
ನೆಲದೊಳಗೆ ಅಂಗವ ಹೂಳುವರು ಭಂಗಬಡುವರಲ್ಲ.
ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವನರಿಯದ ಜಡರೆಲ್ಲರು. ॥೧೧೯॥

೫೬೨

ತೆರಹಿಲ್ಲದ ಮಹಾಘನ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವು
ಭರಿತವೆಂದೆ ಭಾವಿಸಿ ಪುನರಪಿ
ಮರಳಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಕೆಡಹಿತ್ತೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನವ ನೋಡಾ.
ತೆರಹಿಲ್ಲದ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವು ಬೀಳಲಿಕೆ ತೆರಹುಂಟೆ?
ಅರಿಯರರಿಯರು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ನೆಲೆಯನು.

ಅರಿಯದೆ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕುರುಹು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತೆಂದು
ಪ್ರಾಣಘಾತಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ನೋಡಾ.
ಅರಿದು ಕೂಡಿ ಸ್ವಯವಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗವು ಓಸರಿಸಿತೆಂದು
ಆ ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಸಾವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ
ಅಘೋರ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೨೦॥

೫೬೩

ಅರಿವಿನ ಹೃದಯ ಕಣ್ದೆರೆಯಬೇಕೆಂದು
ಗುರುವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನಲ್ಲದೆ,
ಗುರುವಿಂಗೆ ಶಿಷ್ಯನೆಂದುಂಟೆ?
ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಗುರುವೆಂದುಂಟೆ?
ಗಮನಾಗಮನ ನಾಸ್ತಿಯಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಅಂಗವೆಲ್ಲಿಯದೊ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೧೨೧॥

೫೬೪

ಕೃತ್ತಿಮಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಲಿಂಗವ
ಕೃತ್ತಿಮಕ್ಕೆ ತಂದವರಾರೋ?
ವಾಙ್ಮನಸಿಂಗಗೋಚರ ಲಿಂಗವು.
ಬೊಟ್ಟಿಡಲೆಡದೆರಹಿಲ್ಲದ ಪರಿಪೂರ್ಣಲಿಂಗವ
ಹರಹರಾ, ಈ ಗುರು ಕೊಟ್ಟ,
ಶಿಷ್ಯ ಕೊಂಡನೆಂಬ ರಚ್ಚೆಯ ಭಂಡರ ನೋಡಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೨೨॥

೫೬೫

ಶ್ರೀ ಗುರುಲಿಂಗದೇವರು ತಮ್ಮ ಹಸ್ತವ ತಂದೆನ್ನ
ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದಾಗಳೆ ಎನ್ನ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು.
ಎನ್ನ ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡಿದ;
ಎನಗೆ ತನಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಮಾಡಿ
ತೋರಿದ ನೋಡಾ.
ತನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗವನೆನ್ನ
ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ.

ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗವನು
ಎನ್ನ ಮನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ.
ಎನ್ನ ಮನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗವನು
ಎನ್ನ ಭಾವಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ.
ಎನ್ನ ಭಾವಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗವನು
ಎನ್ನ ಜ್ಞಾನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ.
ಎನ್ನ ಜ್ಞಾನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಲಿಂಗವನು
ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗೆ ಹೊರಗೆ
ತೆರಹಿಲ್ಲದೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ
ಕಬ್ಬ ಮೆದ್ದು ತನಿರಸವ ನುಂಗಿ ಹಿಪ್ಪಿಯನುಗುಳುವಂತೆ
ಮೈಮೇಲಣ ಪಾಶಾಣ ಹೋಯಿತ್ತೆಂದು
ಆತ್ಮಘಾತಕವ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ
ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಸೂನೆಗಾರರ ಮುಖವನೆನಗೆ ತೋರದಿರಾ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ॥೧೨೩॥

೫೬೬

ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲದ ಅಪ್ರತಿಮ ಲಿಂಗವು
ಭಿನ್ನವಾಯಿತ್ತೆಂದು ತನುವಿನ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಘಾತಿಸಿಕೊಂಬ
ಆತ್ಮದ್ರೋಹಿಯ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
"ಪ್ರಣಿತಂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿನಾಂ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣತದುತ್ತಮಂ।
ಸ್ವಯಮಾತ್ಮಕಂ ಕುರ್ಯ್ಯಾತ್ ನರಕೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ॥"
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,
ಮಂತ್ರಭಿನ್ನವಿಲ್ಲಾಗಿ ಪೂಜೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲ,
ಪೂಜೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲಾಗಿ ವೇಧೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲ,
ವೇಧೆ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಿಪ್ಪ ಮಹಾಬಯಲ ಕೂಡಿಹ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಸಂಚವನರಿಯರಾಗಿ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ
ಅವರಿಗೆ ಗುರೂಪದೇಶವು ತಪ್ಪಿ ಅಘೋರ ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿವರು. ॥೧೨೪॥

೫೬೭

ಪರುಷದ ಲಿಂಗವಿದ್ದುದ ಕಾಣಲರಿಯದೆ
ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಬಿದ್ದಿತ್ತೆಂದು ತನುವಿಂಗೆ ಶಸ್ತ್ರವ ಹಾಕಿಕೊಂಬರು.

ಅರಿದರಿದು ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ
ಅರಿವುಳ್ಳವರಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೆಯು ಅಳವಡದು.
ಕುರುಹು ಘನವೊ ಲಿಂಗ ಘನವೊ
ಅರಿವುಳ್ಳವರು ನೀವು ಹೇಳಿರೆ?
ಮರಹು ಬಂದುದೆಂದು ಗುರು ಕುರುಹ ತೋರಿದನಲ್ಲದೆ
ಅರಿವ ಮರದರೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಂಗೆ ಅವರಂದೆ ದೂರ. ॥೧೨೫॥

೫೬೮

ಅರಿದಾಗಲಿದ್ದಿತ್ತು, ಮರದಾಗ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.
ಅರಿವು ಮರವೆಯಳಿದು ಕರಿಗೊಂಡ
ಗವರೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರಿವೆ ಅರ್ಪಿತ ಮರಹೆ ಅನರ್ಪಿತ
ಮೊರನ ಹೊಲಿವಾಗವರ ನಾನೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆ. ॥೧೨೬॥

೫೬೯

ಪೃಥ್ವಿಯ ಪಾಶಾಣ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಭಿನ್ನವಾದರೆ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಹೋಯಿತ್ತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬಿರಿ.
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಹೋದರೆ ನೀವು ನುಡಿವ ಪರಿಯೆಂತು?
ಅಂತರಂಗದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಸಂಬಂಧದ ಸುದ್ದಿಯನರಿಯರಾಗಿ
ಗೊಹೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿದ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೆರಗಾದೆನು ॥೧೨೭॥

೫೭೦

ಕಟ್ಟಿದಾತ ಭಕ್ತನಪ್ಪನೆ? ಕೆಡಹಿದಾತ ದ್ರೋಹಿಯಪ್ಪನೆ?
ಲಿಂಗವು ಕಟ್ಟಲಿಕೆ ತಗಿಯಲಿಕೆಯೊಳಗಪ್ಪುದೆ?
ಕೆಡಹಲಿಕೆ ಬೀಳಬಲ್ಲುದೆ?
ಆ ಲಿಂಗವು ಬಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತು ಉಳಿಯಬಲ್ಲುದೆ?
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯಬಲ್ಲುದೆ?
ಲಿಂಗ ಬಿದ್ದಿತ್ತೆಂಬುದು ಸೂತಕ ಸಂಶಯ,
ಭ್ರಾಂತುವಿನ ಪುಂಜ ಅಂತು ಅದ ಕೇಳಲಾಗದು.
ಯುಗ ಜುಗಂಗಳು ಗತವಹವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಗತವುಂಟೆ?
ಲಿಂಗ ಬಿದ್ದಿತೆಂದು ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿವ
ದ್ರೋಹಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೨೮॥

೫೭೧

ವ್ರತಗೇಡಿ ವ್ರತಗೇಡಿಯೆಂಬರು :
ವ್ರತಗೆಡಲೇನು ಹಾಲಂಬಿಲವೆ?
ವ್ರತ ಕರಿದೊ ಬಿಳಿದೊ?
ಕಟ್ಟಿದಾತ ಭಕ್ತನಪ್ಪನೆ ?
ಕೆಡಹಿದಾತ ವೈರಿಯಪ್ಪನೆ
ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವು ಒಳಗಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
ಕೆಡಹೂದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವು ಬೀಳಬಲ್ಲುದೆ?
ಲಿಂಗ ಬಿದ್ದರೆ ಭೂಮಿಯಾನಬಲ್ಲುದೆ?
ಲಿಂಗ ಬಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾದಿಲೋಕಂಗಳು ಉಳಿಯಬಲ್ಲವೆ?
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಬಿದ್ದಿತ್ತೆಂದು ಬಗುಳುವ
ದೂಸಕರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೨೯॥

೫೭೨

ವ್ರತಗೇಡಿ ವ್ರತಗೇಡಿಯೆಂಬಾತನೆ ವ್ರತಗೇಡಿ
ವ್ರತಗೆಡಲೇನು ಹಾಲಂಬಿಲವೆ?
ವ್ರತಗೆಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಘಟ ಉಳಿಯಬಲ್ಲುದೆ?
ಕಾಯದೊಳಗೆ ಜೀವವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ
ಅದೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೩೦॥

೫೭೩

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವರು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವರು,
ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವರು,
ಮಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವರು, ಮನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಕಟ್ಟರಾಗಿ.
ಆದ್ಯರು ಹೋದರೆಂದು ವಾಯಕ್ಕೆ ಸಾವುದು
ವಿಚಾರವೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೧೩೧॥

೫೭೪

ಅಂಗದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಿತ್ತೆಂದು
ಆತ್ಮಘಾತಕವ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು
ಅಂಗವಾವುದು ಲಿಂಗವಾವುದೆಂಬುದನವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು?
ಅಂಗವೆ ಆತ್ಮನು, ಲಿಂಗವೆ ಸಂಪತ್ತು.

ಈ ಎರಡರ ಸಂಬಂಧವ ತಿಳಿಯದೆ
ಅಂಗದ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಿತ್ತೆಂಬವರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗನಾಸ್ತಿ.
ಪ್ರಸಾದವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೊ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೧೩೨॥

೫೭೫

ಅಂಗದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಲಾರದೆಂಬರು.
ಅಂಗಲಿಂಗವಾದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನು, ಮನ ಲಿಂಗವಾಗದನ್ನಕ್ಕರ?
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ಮನದಿಂದಲೇನು ಘನವಿಲ್ಲವಯ್ಯ. ॥೧೩೩॥

೫೭೬

ಅಂಗದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಿದಾತನ ಭವಿಯೆಂಬರು.
ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಪ್ಪಾತನ ಭಕ್ತನೆಂಬರು.
ಅಂಗದೊಳಗೆ ಬೆರೆಸಿಪ್ಪ ಲಿಂಗದ ಹೊಲಬನರಿಯದೆ
ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದುಕ್ಷಣ ಒಂದಂಗ ಸುಳಿದುದುಂಟೆ ಜಗದೊಳಗೆ?
ಅಂಗದೊಳಗಣ ಲಿಂಗವ ಹಿಂಗಿದವರಿಗೆ ಭವಮಾಲೆಯುಂಟು
ಹಿಂಗದವರಿಗೆ ಭವಮಾಲೆಯಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೩೪॥

೫೭೭

ಜ್ಯೋತಿ ನಾಲ್ಕರೊಳಗೆ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ.
ಆತ್ಮನೊಳಗೆ ಸಾಕಾರನೈದಾನೆ.
ಸಾಕಾರನೊಳಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮನೈದಾನೆ
ಈಸುವನರಿದಾತಂಗೆ ಆ ಕಾಯ ಕೆಡದೆಂದನಂಬಿಗಚವುಡಯ್ಯ. ॥೧೩೫॥

೫೭೮

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೇನು?
ಪ್ರಾಣವೇನು ವಾಯು ಪ್ರಾಣಿಯೆ?
ಪ್ರಾಣದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೇನು?
ಕಾಯವೇನು ಬರುಕಾಯವೆ? ಹಾಂಗಲ್ಲ. ನಿಲ್ಲು.
"ಗುರು ರೂಪಂ ಕಾಯ ಸಂಬಂಧಂ
ಹರ ರೂಪಂ ಪ್ರಾಣ ಸಂಯುತಂ।
ಅಶರೀರಾತ್ಮ ಸಂಬಂಧಂ ಗುರು ಶಿಷ್ಯಮನುಗ್ರಹಂ॥"

ಎಂದುದಾಗಿ, ಹರರೂಪಾಗಿದ್ದುದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಗುರುರೂಪಾಗಿದ್ದುದೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗ.
ಹರರೂಪಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು
ವಾರಕೈಯಲುಂಬುವದೆಂದರೆ
ಭಕ್ತನ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದೊಳುಂಬನು.
ಗುರುರೂಪಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಗುರುಲಿಂಗವು
ವಾರಕೈಯಲುಂಬನೆಂದರೆ
ಜಂಗಮದ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದೊಳುಂಬನು.
ಇದು ಕಾರಣ ಹರ ರೂಪಾಗಿದ್ದುದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ
ಗುರುರೂಪಾಗಿದ್ದುದೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಕಾಣಾ
ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೩೬॥

೫೭೯

ಸಿಡಿಲೊಡನೆ ಕಾಯ್ದುವಂಗೆ ಕೊಡೆಯೊಂದು ಮರೆಯೆ?
ಪರ್ವತವ ಹೊರುವಂಗೆ ಸಿಂಬಿಯೊಂದು ಸಹಾಯವೆ?
ಸಕ್ಕರೆಯ ಸವಿವುದಕ್ಕೆ ಬೇವು ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವೆ?
ಗೊಹೇಶ್ವರನನರಿವುದಕ್ಕೆ ಕುರುಹು ಮುನ್ನೇಕೆ? ॥೧೩೭॥

೫೮೦

ಮಣಿಯನೆಣಿಸಿ ಕಾಲವ ಕಳೆಯಬೇಡ
ಕಣಿಯ ಪೂಜಿಸಿ ಕಾಲವ ಕಳೆಯಬೇಡ
ಕ್ಷಣವಾದರೆಯೂ ಆಗಲಿ ನಿಜದನೆನಹೆ ಸಾಕು.
ಕ್ಷಣಾರ್ಧವಾದರೆಯೂ ಆಗಲಿ ನಿಜದ ನೆನಹೆ ಸಾಕು.
ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲುಳ್ಳ ಗುಣ ಬಿಸಿನೀರಲ್ಲುಂಟೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ? ॥೧೩೮॥

೫೮೧

ಆಲಿ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಕರಿಗೊಳ್ಳಲು
ಆಲಿಸುವ ಶ್ರವಣದ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶವನಪ್ಪಲು
ಉಲುಹು ನಿರ್ಭೂತ ಚಿತ್ತ ಸಮಾಧಾನವನೆಯ್ದಲು
ಕಾಲಕರ್ಮ ಭವಾರಣ್ಯವ ಗೆಲುವದೇನು
ಸೋಜಿಗವೆ ಅಯ್ಯ ರೇವಣ್ಣಾ. ॥೧೩೯॥

೫೮೨

ಗುದಲಿಂಗ ನಾಭಿಕಮಲದ ಮೇಲೆ ಷಡಂಗುಲವನೊತ್ತಿದರೆ
ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಕಾಣಬಹುದು ಲಿಂಗ ಪ್ರಕಾಶವ.
ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಬಹುದು ಮಹಾ ನಾದವ.
ಸುನಾದವ ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಮನ ನಂಬದಿದ್ದರೆ
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ ತಪ್ಪದು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೧೪೦॥

೫೮೩

ಗುದಲಿಂಗ ನಾಭಿಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಷಡಂಗುಲವನೊತ್ತಿ
ಅಧೋಮುಖ ಕಮಲವ ಊರ್ಧ್ವಮುಖಕ್ಕೆ ತಂದು
ನಾಭಿಯಂತರಾಸಿದಂತರಿಕ್ಷವೆಂಬ
ಅಂತರಿಕ್ಷಣದೊಳಗಿಪ್ಪ ಚಿದಾತ್ಮನಂತೆ
ಆದಿತ್ಯನ ಕಿರಣಂಗಳು ಹೋಗಿ ತಾಗಲ್ಕೆ ಪದವಿಕಸಿತವಾಗಿ
ಅನೇಕ ರತ್ನ ಸಂಕೀರ್ಣವಹಂತಾ ದಯದೀಪ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶಮಂ ಕಂಡು
ಶಿವಜ್ಞಾನದೊಳ್ಪಿಡಿದು
ಯಮ ನಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ
ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿಯೆಂಬ
ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದೊಳ್ಪಿಡಿದು
ನಿಟಿಲತಟ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದ ಮೇಲಣ
ಉಭಯದಳ ಕಮಲದ ಮೇಲಿಪ್ಪ
ಜೀವ ಪರಮನ ಭೇದ ಹೇಂಗೆಂದಡೆ:
"ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಚ ಮುಕ್ತಾನಾಂ
ಪರಮಾಂ ಗತಿ ಅವ್ಯಯಃ ಪುರುಷಃ
ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞೋಕ್ಷಯ ಮೇವಚ" ಎಂದುದಾಗಿ
ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮರಿಬ್ಬರ ಏಕಾರ್ಥವ ಮಾಡಲ್ಕೆ
"ದ್ವಾಸುಪರ್ಣೌಸಯುಜಾತ ಸಖಾಯ ಸಮಾನಂ
ವೃಕ್ಷಂ ಪರಿಪಶ್ಯಜಾತೆ ತಯೋರ್ನ್ಯಃ ಸ್ವದಂ ಸರ್ವತ್ಯಸ್ತುಂ
ವನ್ಯೆ ಅಭಿಜಾತಃ ಶಿವಂ"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಇಂತಾತನು ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನು. ಇಂತಪ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನೊಳಗಿಪ್ಪಾತನು
'ಗಂಧದ್ವಾರಾಂ ದರುಶನ' ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನಾಳದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ

ಕವಾಟದ್ವಾರಮಂ ತೆಗೆದು
ತಲಹಿಲ್ಲದ ಬಯಲು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೧೪೧॥

೫೮೪

ಯಮ ನಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ
ಧಾರಣ ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಯೆಂಬೀ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದಡೆ :
ಅಹಿಂಸೆ ಸತ್ಯ ಅಸ್ತೇಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಅಪರಿಗ್ರಹ ಎಂಬೈದು ಯಮ.
ತಪ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಸಂತೋಷ ಶೌಚ ಈಶ್ವರಪೂಜೆ ಎಂಬೈದು ನಿಯಮ.
ಆಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಎಂಬೆರಡು ಚಕ್ರಂಗಳ ಮಧ್ಯವೆ
ಶಿವಯೋಗಿಯ ಸ್ಥಾನವು.
ಯೋನಿಯ ಸ್ಥಾನವನು ಎಡದ ಮಡಹಿನಲೊತ್ತಿ
ಆ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಮೇಢ್ರಮಂ ನಿಲಿಸಿ
ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಲದ ಪಾದಮನಿರಿಸಿ
ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಲೆಯದ ಹಾಂಗೆ
ವಜ್ರದಂಡ ರುಜುತ್ವವ ಆವಾಗಲು ಮಾಡುವದು.
ಅದರಿಂದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ನಷ್ಟ ನೋಡಾ.
ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕಾಸನದೊಳಗೆ
ಎರಡಾಸನವೆ ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದೇ ಆಸನ.
ಆಧಾರಾದಿ ಚಕ್ರಾಂತರಾಳ ವರ್ಣಸ್ಥವಾದ ಹಂಸ
ಪ್ರಸಾದ ಮಂತ್ರಮನರಿದು ನಮಿಸುತ್ತಿಹರು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
"ಆಧಾರೇ ಲಿಂಗನಾಭೌ ಹೃದಯ ಸರಸಿಜೇ ತಾಲು ಮೂತಿ
ಲಲಾಟೆ ದ್ವಿಪತ್ರೇಷೋಡಸಾರೆ ದ್ವಿದಶದಳೇ ದ್ವಾದಸಾರ್ದೆ ಚತುಷ್ಟಿ
ವಾಸಾಂತೆ ಬಾಲ ಮಧ್ಯೆಡಬಫಟಸಹಿತೆ ಕಂಠದೆಸ ಸ್ವರಾಣಾಂ ಹಂಸಂ
ತತ್ವಾರ್ಥಯುತ ಸಕಲದಳಗತಂ ರೂಪವರ್ಣಂ ನಮಾಮಿ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಹ ಹ್ರಾ ಹಂ ಹಂಸವೆಂದು ಪಂಚಪ್ರಸಾದಮಂತ್ರಮಂ
ಸರ್ವರು ನೆನವುತ್ತಿಹರು.
ಇಂತೀ ಪರಮಹಂಸ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಶಿವಮಂತ್ರವೆ
ಜೀವಹಂಸ ರೂಪಾಗಿ
ಆಧಾರಾದಿ ಚಕ್ರಪರ್ಯಂತರ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೃದಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ನಾಸಿಕ ರಂಧ್ರದ ಗತಿಯಾಗಿಪ್ಪುದು ನೋಡಾ.

ದಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರವೋಡುವ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರದ ಆರುನೂರು ಗಂಧಸ್ವರವನು
ಪ್ರಾಣಾಯಾಮರತನಾದ ಶಿವಯೋಗೀಶ್ವರನು
ಅತಃಪ್ರವೇಶಗತಿಶಂಖಾ ಜಪವ ಮಾಡುತ್ತಿಹನು.
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ :
ಆತ್ಮ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದೆ ಸರ್ವಾತ್ಮರಲ್ಲಿ
ರೇಚಕ ಪೂರಕವೆಂಬ ಪ್ರಾಣಾಪಾನ ರೂಪ
ರವಿ ಶಶಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ಸಂಚರಿಸಿ
ಹಂ ಸಂ ಸೋಹಮೆಂದುವೀತೆರನಾಗಿ ಜೀವ ಮಂತ್ರವೆಂದು
ಹಂಸ ಮಂತ್ರವೆಂದು, ಅಜಪೆ ಗಾಯತ್ರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಅದನಾದೊಡೆ ಪ್ರಣಮ ಮಂತ್ರವ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕಾ
ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಂಸ ರುಷಿ ಅವ್ಯಕ್ತ ಗಾಯತ್ರಿ ಛಂದಸ್ಸು
ಪರಮಹಂಸನೆ ದೇವತೆ ಹಂ ಬೀಜ, ಸ್ವಹಾ ಶಕ್ತಿ
ಸೋಹಂ ಕೀಲಕ ಪರಮಹಂಸ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥವಾದ ಜಪವೆ
ವಿನಿಯೋಗಂಗಳೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹಂ ಸಾಂ
ಸೂರ್ಯಾತ್ಮನೆ 'ಅಂಗುಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ'
ವಿಷಯಾರ್ಥವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ವಿರೋಧವೆ
ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ.
ವಿಷಯಂಗಳ ಬಿಡುವುದೆ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ.
ಸ್ವಾತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯೆ ಧಾರಣ.
ಪರತತ್ವವೆ ತಾನೆಂಬುದೆ ಧ್ಯಾನ.
ಎಚ್ಚರಲ್ಲದ ಮರವೆಯಲ್ಲದ ಸಂವಿತ್ತಾಗಿಪ್ಪುದೆ ಸಮಾಧಿ.
ಇಂತೀ ಎರಡು ತೆರದ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗವನರಿದ
ಶರಣನು ದೇಹಾಕಾರವುಳ್ಳಾತನಾಗಿದ್ದು
ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನೆಳಲ ಶರೀರದ ಹಾಂಗೆ ತೋರುವ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ
ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರ
ರೋಗ ಜರೆ ಮರಣ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಶೋಕ ಚಿಂತೆ ಕ್ಷುಧೆ ತೃಷೆ ತೃಷ್ಣೆ
ಲಜ್ಜೆ ಸುಖ ದುಃಖ ವಿಷಾದ ಹರುಷ
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿ ಶಂಖೆ ಗರ್ವವೆಂಬಿವರ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ತಾಪತ್ರಯಂಗಳುಯಿಲ್ಲ;
ಸಪ್ತಧಾತೃಗಳುಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ
ನಿರಾಲಂಬನಾದ ತನುವಿನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಇಲ್ಲ.

ಆಕಾರ ಸಮೇತನಾಗಿದ್ದು ನಿರಾಕಾರವಾದ ಯೋಗೀಶ್ವರನು
ಶರೀರದ ಹಾಂಗೆ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ತೋರುವನು
ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೧೪೨॥

೫೮೫

ಉದಯಮುಖದ ಜ್ಯೋತಿ ಶರೀರತ್ರಯವ ನುಂಗಿತ್ತು.
ಮಧ್ಯಾಹ್ನಮುಖದ ಜ್ಯೋತಿ ಮನತ್ರಯವ ನುಂಗಿತ್ತು.
ತೃಪ್ತಿಮಯಮುಖದ ಜ್ಯೋತಿ ಅಹಂಕಾರತ್ರಯವ ನುಂಗಿತ್ತು.
ಈ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ಯೋತಿಯ ಅಖಂಡಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ನುಂಗಿತ್ತು.
ಅಖಂಡಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಅವಿರಳ ಬ್ರಹ್ಮವನೆಯ್ದಿ ನುಂಗಿ
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿತ್ತು.
ಅದು ಅಡಗಿದಲ್ಲಿ ತಾನಡಗಿದಾತನೆ ಶಿವಯೋಗಿ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೪೩॥

೫೮೬

ನಾದ ಗುರುಮುಖವೆಂಬರು,
ಬಿಂದು ಲಿಂಗಮುಖವೆಂಬರು,
ಕಳೆ ಜಂಗಮಮುಖವೆಂಬರು.
ನಾದವೆಲ್ಲಿಯದು ಜೀವವಿಲ್ಲದವಂಗೆ?
ಬಿಂದುವೆಲ್ಲಿಯದು ಕಾಯವಿಲ್ಲದವಂಗೆ?
ಕಳೆಯೆಲ್ಲಿಯದು ಕರಣಂಗಳಿಲ್ಲದವಂಗೆ?
ನಾದ ಗುರುವೆಂದೆನೆ? ಎನ್ನೆ.
ಬಿಂದು ಲಿಂಗವೆಂದೆನೆ? ಎನ್ನೆ.
ಕಳೆ ಜಂಗಮವೆಂದೆನೆ? ಎನ್ನೆ.
ನಾನುಳ್ಳನಕ್ಕರ ನೀನಲ್ಲದೆ ನಾನೆಂಬುದು
ಅಳಿದ ಬಳಿಕ ನಾನಿಲ್ಲ ನೀನಿಲ್ಲ.
ಸ್ವಯವಿಲ್ಲ ಪರವಿಲ್ಲ.
ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳಾತೀತ,
ನಾದ ಆದಿಸ್ವಯಂಭು ತಾನಾದ ಶಿವೈಕ್ಯಂಗೆ
ತನಗನ್ಯವಾಗಿ ಇನ್ನೇನನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೪೪॥

೫೮೭

ವಾರುಧಿಯೊಳಗಣ ವಾರಿಕಲ್ಲ ಕಡಿದು
ತೊಲೆ ಕಂಬವ ಮಾಡಿ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆ ಅಯ್ಯ?
ಅಗ್ನಿಯೊಳಗಿಪ್ಪ ಕರ್ಪುರದ ಕರಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿ ಪರಿಮಳವ ತುಂಬಿ
ವಾಯುವಿನೊಳಗಣ ಪರಿಮಳವ ಹಿಡಿದು
ದಂಡೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಮಂಡೆಯೊಳಗೆ ಮುಡಿದುಕೊಳಬಹುದೆ ಅಯ್ಯ?
ಅನುಲೇಪನವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖಿಸಬಹುದೆ ಅಯ್ಯ?
ಬಯಲ ಮರೀಚಕಾಜಲವ ಕೊಡನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತಂದು
ಅಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಣ್ಣಬಹುದೆ ಅಯ್ಯ?
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
"ಪುನೋರ್ಭವದಿಕಾರಶ್ಚ ಮುಕ್ತಿಸ್ಸಹ ನವಿದ್ಯತೇ।
ಯಥಾದಗ್ದಸ್ಯ ಬೀಜಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಹನಾತೃದೃಸ್ಯತೆ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ನಿಮ್ಮ ನೆಲೆಯರಿದು ನೆರದು ಪರವಶನಾಗಿ
ತನ್ನ ಮರದ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ ಮರಳಿ ಪರಿಭವಂಗಳುಂಟೆ
ಪರಮಗುರು ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೧೪೫॥

೫೮೮

ರಾಗ : ಧನ್ಯಾಸಿ

ಬಲ್ಲೆನೆಂಬಹಂಕಾರ ಸಲ್ಲದೆಲ್ಲರಿಗೆ
ಬಲ್ಲಾತ ಪರಮಗುರು ಶಿವಯೋಗವಾ ॥ಪಲ್ಲ॥

ಆನೆ ಹೃದಯದಲೊಂದು ಆನೆ ಜನಿಸಿದ ಕಂಡೆ
ಆನೆ ಮದವೇರಿ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರಲು
ಆನು ನೀನೆಂಬ ಮದ ಮತ್ಸರದ ಕುಜ ಮುರಿದು
ತಾನಾಗಬಲ್ಲಡದು ಶಿವಯೋಗವು. ॥೧॥

ಕಾಯ ಕರಡಿಗೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣಕರ್ಪುರ ತೈಲ
ವಾಯು ತೈಲಗೂಡಿ ಬೆಳಗುತಿರಲು ಪಂಚಾರತಿಯು
ಕಾಯಜೀವದ ನೆಲೆಯ ತಾನರಿಯಬಲ್ಲಡೆ ಬೇ
ರೆಯರಸಿದರುಂಟೆ ಶಿವಯೋಗವ. ॥೨॥

ಆರುವಂತಣದೊಳಗೆಯಾರುದರುಷನ ಪೂಜೆ
ಆರೂಢರೂಢಯೋಗಿಗಳೆನಿಸುವಾ
ಆರಾರರಿಂದತ್ತ ಮೀರಿ ತೋರುವ ಘನವ
ಬೇರೆಯರಸಿದರುಂಟೆ ಶಿವಯೋಗವ. ॥೩॥

ಘಟವೆಂಬ ಮಠದೊಳಗೆ ಸಟೆದಿಟಮೂರುತಿಗೊಳಿಸಿ
ಘುಟಕ ತೋರಿಸಿ ಎಂಬತ್ತು ನಾಲುಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ
ಘಟುವಳಿದು ಮಠ ಬೆಂದು ಸಟೆಯಾಗಿ ಹೋಹಾಗ
ದಿಟದ ಸುದ್ದಿಯ ಬಲ್ಲ ಶಿವಯೋಗಿಯು. ॥೪॥

ನರವಿಂದ್ಯ ತರುವಿಂದ್ಯ ಗಿರಿಯು ಗಹ್ವರದೊಳಗೆ
ತರಗೆಲೆಯನೆ ಮೆದ್ದು ತೃಪ್ತರಾಗಿ
ಮರದು ಅನಂತಕಾಲದೊಳು ಮಹಾ ಉಗ್ರತಪವನೆ ಮಾಡಿ
ಪರವಕಾಣದೆ ಭ್ರಮಿತರಾದರಣ್ಣ. ॥೫॥

ಅರುಹೆಂಬ ಮೂರುತಿಯು ಕುರುಹಧ್ಯಾನಿಸುತಿರಲು
ಅರುಹು ಕುರುಹನು ಒಂದು ಮರವೆ ನುಂಗಿ
ತೆರಹಿಲ್ಲದಿಹ ಘನವು ನಿಶ್ಚಿಂತ ನಿರ್ವಯಲು
ಪರವು ತನ್ನೊಳಗಾಗಿ ಸುಳಿವುತ್ತಿರಲು. ॥೬॥

ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ಸಾಕಾರ ಸನ್ನಿಹಿತ
ಲೋಕವಿರಹಿತ ಶರಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು
ಭ್ರಾಂತಿನಾ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಆತ ಸಿಲುಕುವನಲ್ಲಾ
ಜಾತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು. ॥೭॥ ॥೧೪೬॥

೫೮೯

ಮಂತ್ರಯೋಗ ಹಠಯೋಗ ಲಯಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗವೆಂಬ
ಇಂತೀ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಗವನರಿದು ಮರದು
ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಮೇಲೆ ನಿಂದು
ರಾಜಯೋಗದ ಮೇಲೆ ನಡೆವ ನುಡಿವ ಕಾಣಿರೆ.
"ವಾಚಾತೀತ ಮನಾತೀತಂ ಭಾವಾತೀತ ಪರಃ ಶಿವಃ
ಸರ್ವಶೂನ್ಯ ನಿರಾಕಾರಂ ಪರಮಾನಂದಮುಚ್ಯತೇ"

ಎಂದುದಾಗಿ, ಮಹಾಲಿಂಗೈಕ್ಯರ ನಿಲವ ಅನುಮಾನಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೪೭॥

೫೯೦

ಉಪಮೆ ಉಪಮಿಸಲರಿಯದೆ
ಉಪಮಾತೀತನೆನುತಿದ್ದಿತ್ತು.
ಅರಿವು ಅರಿವಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದನರಿಯದೆ
ಅರಿವು ಪರಾಪರವೆನುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು.
ಧ್ಯಾನ ಧ್ಯಾನಿಸಲರಿಯದೆ
ಧ್ಯಾನವು ರೂಪಾತೀತನೆಂದು ತಧ್ಯಾನಗೊಂಡಿತ್ತು.
ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯಕ್ಕೆಂದಾವ ಜ್ಞಾನವೊ
ವೇದವಿಜ್ಞಾಣ್ಯೆಂದುದಾಗಿ
ತತ್ವಮಸಿ ವಾಕ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲ ಹುಸಿಯಾಗಿ ಹೋದವು.
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೆಂದುದಾಗಿ
ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಹಾರವಾಗಿ ಹೋದರು.
ಬಂದು ಬಾರದ ನಿಂದ ನಿರಾಳ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೧೪೮॥

೫೯೧

ಯುಗ ಜುಗ ಮಡಿವಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳಳಿವಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗವೆಂದರಿತವರಾರೊ ಶಿವಶಿವಾ.
ವಾಯದಲೊದಗಿದ ಮಾಯಾವಾದಿಗಳು
ದೇವರೆಂದರಿದವರಾರೊ ಶಿವಶಿವಾ.
ಅಗ್ನಿ ತೃಣದೊಳಗಡಗಿ ಲೀಯವಾದ
ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲಾ. ॥೧೪೯॥

೫೯೨

ಏಕಂ ಏಕವಾದ ವಸ್ತುವ ಲೋಕಾಲೋಕಂಗಳರಿಯವು.
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆನುತಿಪ್ಪವರೆಲ್ಲ
ಆತನೀತ ಬೇರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬಾತನೆಂಬ
ಭೂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಆತನ ಘನವ?
ಚಿಟುಕು ಮುನ್ನೂರರುವತ್ತು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ವಿಘಳಿಗೆ,

ಆ ವಿಘಳಿಗೆ ಅರುವತ್ತು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ಘಳಿಗೆ,
ಆ ಘಳಿಗೆ ಅರುವತ್ತು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ದಿನ;
ದಿನ ಮೂವತ್ತು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ಮಾಸ;
ಮಾಸ ಹನ್ನೆರಡು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ವರುಷ.
ವರುಷ ಅರುವತ್ತು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ.
ಇಂತೀ ಕಾಲಚಕ್ರಂಗಳು ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿಹವು ಕಾಣಿರೆ.
ನಾಲ್ಕು ಯುಗಂಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಳೆಯೊಳು
ಕೃತಯುಗ ಹದಿನೇಳು ಲಕ್ಷವು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರವರುಷ
ವರ್ತಿಸಿ ನಿಂದಿತ್ತು.
ತ್ರೇತಾಯುಗ ಹನ್ನೆರಡು ಲಕ್ಷವು ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ವರುಷ ವರ್ತಿಸಿ ನಿಂದಿತ್ತು.
ದ್ವಾಪಾರ ಎಂಟುಲಕ್ಷವು ಅರುವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರುಷ
ವರ್ತಿಸಿ ನಿಂದಿತ್ತು.
ಕಲಿಯುಗ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷವು ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ವರುಷ
ವರ್ತಿಸಿ ನಿಂದಿತ್ತು.
ಇಂತೀ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಂಗಳು ಕೂಡಿ ಒಂದಾಗಿ ಮೇಳೈಸಿದರೆ,
ನಾಲ್ವತ್ತ ಮೂರು ಲಕ್ಷವು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಕಟ್ಟಳೆಯಾಯಿತ್ತು.
ಈ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಂಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿದರೆ
ಸುರಪತಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಜಾವ.
ಅಂಥಾ ಅಷ್ಟಾಸೀತಿ ಸಹಸ್ರ ಋಷಿಯರು ಸಹಸ್ರ ಬಾರಿ ತಿರುಗಿದರೆ
ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಆಯುಷ್ಯ ನೂರಪ್ಪುದು, ವಿಷ್ಣುವಿಂಗೆ ಜಾವವಪ್ಪುದು.
ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಒಂದು ದಿನದೊಳಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಹೊಂದುವ.
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಒಂದು ದಿನವಪ್ಪುದು.
ಸಮಸ್ತ ಈರೇಳು ಭುವನಂಗಳೆಲ್ಲ ಭೂತ ಸಂಹಾರ.
ಅಂಥಾ ಭೂತ ಸಂಹಾರಂಗಳು ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷವು
ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಸಹಸ್ರವಪ್ಪುದು-ಪೃಥ್ವಿಯೆಲ್ಲ ಜಲಪ್ರಳಯ.
ಅಂಥಾ ಜಲಪ್ರಳಯ ಎಂಟು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿಂಗೆ ಮರಣ.
ರುದ್ರಂಗೆ ನಿಮಿಷ, ರುದ್ರನ ಒಂದು ದಿನವಪ್ಪುದು.
ಅತಳ ವಿತಳ ಸುತಳ ಮಹೀತಳ ರಸಾತಳ ತಳಾತಳ
ಪಾತಾಳ ಇಂತೀ ಕೆಳಗೇಳು ಭುವನಂಗಳು.
ಮೇಲೆ ಸತ್ಯಲೋಕ ಜನರ್ಲೋಕ ತಪರ್ಲೋಕ
ಮಹರ್ಲೋಕ ಸ್ವರ್ಲೋಕ ಭುವರ್ಲೋಕ ಭೂಲೋಕ ಮೊದಲಾಗಿ

ಇಂತೀ ಲೋಕಾಲೋಕಂಗಳೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಿ ಮಹಾ ಪ್ರಳಯವಾದಲ್ಲಿ
ರುದ್ರ ಲೋಕವೊಂದುಳಿಯೆ, ಆ ರುದ್ರಂಗೆ ಒಂದು ದಿನ.
ಅಂತಾ ದಿನ ಮುನ್ನೂರರುವತ್ತು ಕೂಡಲು ಒಂದು ವರುಷ.
ಅಂತಾ ವರುಷ ಶತಕೋಟಿ ಕೂಡೆ ರುದ್ರಂಗೆ ಪರಮಾಯು.
ಅಂತಾ ರುದ್ರರು ಅನೇಕರು ಹೋದರಲ್ಲಾ!
ಮತ್ತಂ, ಪಶುಪತಿ ಶಂಕರ ಶಶಿಧರ ಸದಾಶಿವ
ಗೌರೀಪತಿ ಮಹಾದೇವ ಈಶ್ವರರೆಂಬರು.
ಅಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರಥಮ ಗಣೇಶ್ವರರು.
ತಪೋರಾಜ್ಯವನುಂಬರು ತಪಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈವರು
ಆ ರುದ್ರರು ಲೋಕಾಲೋಕಂಗಳು ಕೂಡಿ
ಭೂತವರ್ತಿಸುತಿದ್ದಿತ್ತೊಂದು ಕೆಲವುಕಾಲ.
ಅದು ತೊಡದು ಹೋಯಿತ್ತು;
ಬಳಿಕ ಶೂನ್ಯ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತೊಂದು ಕೆಲವು ಕಾಲ;
ಅದು ತೊಡದು ಹೋಯಿತ್ತು.
ಬಳಿಕ ಕಾಳಾಂಧರ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತೊಂದು ಕೆಲವು ಕಾಲ.
ಅದು ತೊಡದು ಹೋಯಿತ್ತು.
ಬಳಿಕ ಮಹಾ ಪ್ರಕಾಶದ ಬೆಳಗು.
ಇಂಥಾ ಕಾಲಂಗಳು ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬರುತಿಹವು ಕಾಣಿರೆ.
ಅಂತಾ ಕಾಲಂಗಳು ಅರಿಯವು
ಅಂತಾ ದಿನಂಗಳು ಅರಿಯವು
ಅಂತಾ ದೇವರುಗಳು ಅರಿಯರು
ಅಪ್ರಮಾಣ ಅಗಮ್ಯ ಅಗೋಚರ ಉಪಮಿಸಬಾರದು
ಅಂತಿಂತೆನಲಿಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ
ನಿರಂಜನ ನಿರಾಳ ನಿರಾಮಯ. ॥೧೫೦॥

೫೯೩

ಅರುಹಿನಿಂದಾದ ಮರಹಿನ ಶಬ್ದವನರಿಯಲಾಗದು.
ಅರಿದಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಭಂಗ.
ಅರಿವರತು ಮರಹು ನಷ್ಟವಾಗಿ
ಜ್ಞಾನ ಬೆಂದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಿಲ್ಲ.
ಅಜ್ಞಾನದೊಳಗಣ ಬುದ್ಧಿಯ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಧರಿಸಿದಲ್ಲೆ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಸರ್ವನಿವಾಸಿ. ॥೧೫೧॥

೫೯೪

ಎನ್ನ ತನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸವೆದು
ಎನ್ನ ಮನ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹಿನಲ್ಲಿ ಸವೆದು
ಎನ್ನರಿವು ನಿಮ್ಮ ಘನದೊಳಗೆ ಸವೆದು
ನಿಶ್ಚಲ ನಿಜೈಕ್ಯವಾಗಿ ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನೀನಾನೆಂಬುದು ಏನಾಯಿತ್ತೆಂದರಿಯೆನು. ॥೧೫೨॥

೫೯೫

ಎನ್ನ ಕಾಯವೆಂಬ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಲಿಂಗವ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ
ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರಲು
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿದ ಸಂಸಾರ ಬಯಲ ಬೆರಸಿ
ನೀನಾನೆಂಬ ಭೇದವಳಿದು
ಮಹಾದಾನಿ ಸೊಡ್ಡಳನಲ್ಲಿ ನಿಜೈಕ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ॥೧೫೩॥

೫೯೬

ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯ ಷೋಡಶೋಪಚಾರದ ಹಂಗು ಹರಿದು
ಸೋಹಂ ಸೋಹಂ ಎನುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು.
ಸೋಹಂ ಸೋಹಂ ಎಂಬ ಸುಖದ ಸವಿಯ
ಮಹಾದಾನಿ ಸೊಡ್ಡಳನಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿ
ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾದ ಕಾರಣ ನಾನು ನಾಮ ಸೀಮೆಗೆಟ್ಟೆನು. ॥೧೫೪॥

೫೯೭

ಜ್ಞಾತೃವ ಜ್ಞಾನ ನುಂಗಿ,
ಜ್ಞಾನವ ಜ್ಞೇಯ ನುಂಗಿ,
ಜ್ಞೇಯವು ತನ್ನ ತಾನರಿದು,
ಶ್ರವಣ ಮನ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸಗಳನು ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿ
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣಂಗಳು ಏಕೀಭವಿಸಿ
ಒಂದೆ ಸಂಧಾನವಾಗಿ
ಅನ್ಯ ಸಂಧಾನವರತು
ಪರಮಾಮೃತವೆ ಆಲಿಂಗನವಾಗಿ
ಆಲಿಂಗನವೆ ಪರಮಾಮೃತವಾಗಿ

ಪ್ರತಿಬಿಂಬದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿದ್ದುದೆ ಭಕ್ತ ಜಂಗಮದೈಕ್ಯ.
ಇಂತಿರ್ದುದೆ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಐಕ್ಯ
ಇಂತಿರ್ದುದೆ ಲಿಂಗ ಶರಣನೈಕ್ಯ.
ಇಂತಿರ್ದುದೆ ಜೀವ ಪರಮರೈಕ್ಯವಯ್ಯ
ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧೫೫॥

೫೯೮

ಆಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ,
ಅಲ್ಲಿ ಸದ್ಯೋಜಾತ ಕರ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮ ಪೂಜಾರಿ,
ಮಾಣಿಕ್ಯ ತೇಜ,
ಬಾಲಾರ್ಕಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ,
ನಾಲ್ಕೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಪದ್ಮದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಮಾಣಿಕ್ಯ ವರ್ಣದ ಲಿಂಗ
ಅದು ಆಚಾರಲಿಂಗ.
ಓಂ ನಾಂ ನಾಂ ನಾಂ ನಾಂ ನಾಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ,
ಎಸಳು ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ವ ಶ ಷ ಸ
ಋಗ್ವೇದ ಯಜುಃಸಾಮ ಅಥರ್ವಣವೆಂಬ ವೇದ ಘೋಷ.
ಅದು ದೇವರಿಗೆಯು ತನಗೂ ಹೊಡೆತಲೆಯ ಮುಖ.
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪುವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ,
ಅಲ್ಲಿ ವಾಮದೇವ ಕರ್ತ, ವಿಷ್ಣು ಪೂಜಾರಿ,
ನೀಲವರ್ಣ, ಬಾಲಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ,
ಆರೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಲ ತೇಜದ ಲಿಂಗ,
ಅದು ಗುರುಲಿಂಗ.
ಓಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ಎಸಳಾರರಲ್ಲಿ ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ಎಂಬ ವೇದಘೋಷ.
ಅದು ದೇವರಿಗೂ ತನಗೂ ಎಡದ ಕಡೆಯ ವಾಮದೇವಮುಖ.
ನಾಭಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪೂರಕಚಕ್ರ.
ಅಗ್ನಿಯೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ,
ಅಘೋರ ಕರ್ತ, ರುದ್ರ ಪೂಜಾರಿ,
ಸ್ಫಟಿಕ ವರ್ಣ, ಬಾಲಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ.
ಹತ್ತೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅಘೋರ ವರ್ಣದಲಿಂಗ, ಅದು ಶಿವಲಿಂಗ.

ಓಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ಎಸಳು ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಡ ಢ ಣ ತ ಥ ದ ಧ ನ ಪ ಫ ಎಂಬ ವೇದಘೋಷ.
ಅದು ದೇವರಿಗೂ ತನಗೂ ಬಲದ ಕಡೆಯ ಮುಖ.
ಅಘೋರವಕ್ತ್ರ ಮಣಿಪೂರಕಚಕ್ರ.
ಹೃದಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನಾಹತಚಕ್ರ.
ವಾಯುವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ
ಅಲ್ಲಿ ತತ್ಪುರುಷ ಕರ್ತ, ಈಶ್ವರ ಪೂಜಾರಿ
ಪೀತವರ್ಣ, ಬಾಲಕೋಟಿಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ.
ಹನ್ನೆರಡೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸುವರ್ಣದ ಲಿಂಗ, ಅದು ಜಂಗಮಲಿಂಗ.
ಓಂ ವಾಂ ವಾಂ ವಾಂ ವಾಂ ವಾಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ಎಸಳು ಹನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ ಟ ಠ ಎಂಬ ವೇದ ಘೋಷ.
ಅದು ದೇವರಿಗೂ ತನಗೂ ಪೂರ್ವ ಮುಖ
ತತ್ಪುರುಷ ವಕ್ತ್ರ.
ಕಂಠಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರ.
ಆಕಾಶವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ,
ಅಲ್ಲಿ ಈಶಾನ ಕರ್ತ, ಸದಾಶಿವ ಪೂಜಾರಿ,
ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯಂತೆ ಬಾಲಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ.
ಹದಿನಾರೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅನಂತ ಮಿಂಚುಗಳ ತೇಜದಲಿಂಗ,
ಅದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ.
ಓಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ಎಸಳು ಹದಿನಾರರಲ್ಲಿ ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ೠ ಌ ೡ ಏ ಐ ಓ ಔ ಅಂ ಅಃ ಎಂಬ ವೇದ ಘೋಷ.
ಅದು ದೇವರಿಗೂ ತನಗೂ ಊರ್ಧ್ವಮುಖ.
ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರ.
ಮನವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ,
ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಕರ್ತ ಪರಶಿವ ಪೂಜಾರಿ
ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಸಂಕುಳ ಪ್ರಕಾಶ.
ಎರಡೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗವಿಪ್ಪುದು.
ಓಂಯೆಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.

ಎಸಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಹಂ ಕ್ಷಂ ಎಂಬ ವೇದ ಘೋಷ.
ಅದು ದೇವರಿಗೂ ತನಗೂ ಸ್ವಯಮುಖ.
ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯಂಗೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ಷಡುಚಕ್ರಂಗಳ ನಿರ್ವಹಿಸಿ
ಜೀವಾತ್ಮಯೋಗದ ಮೇಲಣ ತ್ರಿಚಕ್ರಸ್ಥಾನದ ಭೇದಮಂ ತಿಳುಪಿದ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಶಿಖಾಚಕ್ರ ಪಶ್ಚಿಮಚಕ್ರವೆಂದು ಅವರೊಳಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರ ದಳಪದ್ಮ,
ಜ್ಯೋತಿವರ್ಣ, ನಿರ್ಮಾಯಶಕ್ತಿ,
ಅಂತರಾತ್ಮನೆಂಬ ಮಹಾಗುರು,
ಅಧಿದೇವತೆ ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ, ದಿವ್ಯನಾದ.
ಶಿಖಾಚಕ್ರಕ್ಕೆ ತ್ರಿದಳ,
ತ್ರಿಜ್ಯೋತಿವರ್ಣ, ನಿಭ್ರಾಂತಿ ಶಕ್ತಿ,
ಸ್ವರಾತ್ಮನೆಂಬ ಮಹಾಲಿಂಗ,
ಅಧಿದೇವತೆ ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ ಅನಾಕ್ಷರಾತ್ಮಕ,
ಸಿಂಹನಾದ.
ಪಶ್ಚಿಮಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಏಕದಳ,
ಅಪ್ರದರುಷನವರ್ಣ, ನಿರ್ಭಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ,
ಸರ್ವಾತ್ಮನೆಂಬ ಜಂಗಮಲಿಂಗ
ಅಧಿದೇವತೆ ಅಕ್ಷರಾಕ್ಷರಾತೀತ
ನಿಃಶಬ್ದವಾಗಿಪ್ಪುದೆಂದು
ತ್ರಿಚಕ್ರಭೇದಮಂ ನಿರೂಪಿಸಲು ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೈಕೊಂಡು
ನಿವಾಸಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಜಸಮಾಧಿಯಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದು
ಮಹಾಗುರು ಪ್ರಭುವಿನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ
ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೫೬॥

೫೯೯

ಗುದಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಧಾರಚಕ್ರ
ಚತುಃಷ್ಕೋಣೆವಿವಾಗಿಹುದು.
ಚತುರ್ದಳ ನಾಲ್ಕೆಸಳ ಪದ್ಮ
ವ ಶ ಷ ಸ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರ,
ಪೀತವರ್ಣ, ಬ್ರಹ್ಮ ಪೂಜಾರಿ,

ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಆಚಾರ್ಯರು.
ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಋಗ್ವೇದ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ
ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ
ಓಂ ನಾಂ ನಾಂ ನಾಂ ನಾಂ ನಾಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ತಾರಕಾಕೃತಿ, ಅನಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಜ್ಞೆ,
ನಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ, ಭಕ್ತನೆ ಅಧಿದೇವತೆ,
ಆ ಭಕ್ತಂಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯೆ ಅಂಗ,
ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸುಚಿತ್ತವೆ ಹಸ್ತ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯ
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ
ಆ ಶಕ್ತಿಗಾಚಾರಲಿಂಗ
ಅದು ಬಾಲಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ,
ಅದು ಭಕ್ತನಾಚಾರಲಿಂಗವು.
ಆ ಭಕ್ತಂಗೆ ನಿವೃತ್ತಿಯೆ ಕಲೆ,
ಆ ಕಲೆಗೆ ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯವೆ ಮುಖ,
ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಗಂಧ ವಿಷಯ,
ಆ ವಿಷಯ ಸುಪದಾರ್ಥವನು ಕುಚಿತ್ತವಳಿದು ಸುಚಿತ್ತ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕೆಸಳ ತಾವರೆಯ ಪುಷ್ಪ ಸುಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯವನು
ಆಚಾರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಆ ಪರಿಣಾಮವನು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ
ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಸದ್ಯೋಜಾತಮುಖವನರಿದು ಮಾಡುವದೆ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ.
ಇನ್ನು ಲಿಂಗಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಚಕ್ರ
ದ್ವಿಮೂಲೆಯಾಕಾರ ಹಳ್ಳವಾಗಿಹುದು.
ಷಡ್ದಳಪದ್ಮ ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ಎಂಬಾರಕ್ಷರ
ಪಚ್ಚೆಯ ವರ್ಣ, ವಿಷ್ಣು ಪೂಜಾರಿ,
ಏಕೋರಾಮಯ್ಯ ಆಚಾರ್ಯರು.
ಅವರಿಗೆ ಭೋಗಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಯಜುರ್ವೇದ ಷಟ್ಪದಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ
ನಮಃಶಿವಾಯನ ಎಂಬ ಪ್ರಸಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರ
ಓಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ಮಾಂ
ಎಂಬಾ ನಾದ ಘೋಷ.

ದಂಡಕಾಕೃತಿ, ಲಿಂಗವೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆ,
ಮಕಾರವೆಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರ,
ಮಾಹೇಶ್ವರನಧಿದೇವತೆ.
ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ಅಪ್ಪುವೆ ಅಂಗ,
ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸುಬುದ್ಧಿಯೆ ಹಸ್ತ
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಸಾದಾಖ್ಯ
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ
ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಗುರುಲಿಂಗ
ಅದು ನೀಲವರ್ಣ
ದ್ವಿಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ,
ಅದು ಮಾಹೇಶ್ವರನ ಗುರುಲಿಂಗ.
ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೆ ಕಳೆ
ಆ ಕಳೆಗೆ ಜಿಹ್ವೇಂದ್ರಿಯವೆ ಮುಖ
ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಸ ವಿಷಯ
ಆ ವಿಷಯ ಸುಪದಾರ್ಥವನು
ಕುಬುದ್ಧಿಯಳಿದು ಸುಬುದ್ಧಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ನೈಷ್ಠಿಕಾಭಕ್ತಿಯಿಂದಾರೆಸಳಿನ ಪುಷ್ಪ ಸುಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯವ
ಗುರುಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಆ ಪರಿಣಾಮದನುವನು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ
ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ವಾಮದೇವ ಮುಖವನರಿದು
ಮಾಡುವದೆ ಪರಮ ವಿರಕ್ತಿ
ಅದೇ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಲವು.
ಇನ್ನು ನಾಭಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪೂರಕಚಕ್ರ,
ತ್ರಿಕೋಣೆಯಾಕಾರ ಅಗ್ನಿಯ ಜಿಹ್ವೆಯಂತೆಯಿಹುದು.
ದಶದಳಪದ್ಮ 'ಡಢಣ ತಥದಧನ ಪಫ' ಎಂಬ ದಶಾಕ್ಷರ.
ರಕ್ತವರ್ಣ, ರುದ್ರ ಪೂಜಾರಿ,
ಮರುಳುಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು ಆಚಾರ್ಯರು.
ಅವರಿಗೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಸಾಮವೇದ, ತ್ರಿಪದ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ,
ಶಿವಾಯ ನಮಃ ಎಂಬ ಮಾಯಾಖ್ಯ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರ.
ಓಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಶಿಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ಕುಂಡಲಾಕೃತಿ, ಶರೀರವೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆ,

ಶಿಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ, ಪ್ರಸಾದಿಯೆ ಅಧಿದೇವತೆ,
ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯೆ ಅಂಗ,
ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ನಿರಹಂಕಾರವೆ ಹಸ್ತ,
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ,
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ,
ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಶಿವಲಿಂಗ,
ಅದು ಪುಷ್ಯರಾಗವರ್ಣ,
ತ್ರಿಕೋಟಿಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ,
ಅದು ಪ್ರಸಾದಿಯ ಶಿವಲಿಂಗ.
ಆ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಕಲೆ,
ಆ ಕಲೆಗೆ ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯವೆ ಮುಖ,
ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ರೂಪು ವಿಷಯ,
ಆ ವಿಷಯ ಸುಪದಾರ್ಥವನು ಅಹಂಕಾರವಳಿದು
ನಿರಹಂಕಾರ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಅವಧಾನಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ದಶ ಎಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಪುಷ್ಪ ಸುಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯವನು
ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಆ ಪರಿಣಾಮವನು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ
ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ಅಘೋರ ಮುಖವನರಿದು ಮಾಡುವದೆ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವು.
ಇನ್ನು ಹೃದಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನಾಹತಚಕ್ರ
ಷಟ್ಕೋಣೆಯಾಕಾರ ಸಂಚಲವಾಗಿಹುದು.
ದ್ವಾದಶ ಎಸಳಿನ ಪದ್ಮ,
'ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ ಟ ಠ' ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ,
ಕುಂಕುಮ ವರ್ಣ, ಈಶ್ವರ ಪೂಜಾರಿ,
ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಆಚಾರ್ಯರು.
ಅವರಿಗೆ ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಅಥರ್ವಣ ವೇದ, ಪರಮಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ,
ವ ಶಿ ಯ ನಮಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ,
ಓಂ ವಾಂ ವಾಂ ವಾಂ ವಾಂ ವಾಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ,
ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿ, ಗೂಢವೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆ,
ವಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೆ ಅಧಿದೇವತೆ.
ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಗೆ ವಾಯುವೆ ಅಂಗ,

ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸುಮನವೆ ಹಸ್ತ,
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಅಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ,
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಆದಿಶಕ್ತಿ
ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗ.
ಅದು ಮೌಕ್ತಿಕ ವರ್ಣ
ಚತುಃಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ
ಅದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಜಂಗಮಲಿಂಗ.
ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಗೆ ಶಾಂತಿಯೆ ಕಲೆ,
ಆ ಕಲೆಗೆ ತ್ವಗೇಂದ್ರಿಯವೆ ಮುಖ
ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸ್ಪರುಷನ ವಿಷಯ
ಸುಪದಾರ್ಥವನು ಕುಮನವಳಿದು ಸುಮನ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಅನುಭಾವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದ್ವಾದಶಯೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಪುಷ್ಪ
ಸುಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯವನು ಚರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ,
ಆ ಪರಿಣಾಮವನು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ
ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ತತ್ಪುರುಷಮುಖವನರಿದು
ಮಾಡುವದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಸ್ಥಲವು.
ಇನ್ನು ಕಂಠಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರ ವರ್ತುಳಾಕಾರದಂತಿಹುದು.
ಷೋಡಶದಳ ಪದ್ಮ,
'ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ೠ ಲೃ ಲೄ ಏ ಐ ಓ ಔ ಅಂ ಅಃ'
ಎಂಬ ಷೋಡಶಾಕ್ಷರ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ,
ಸದಾಶಿವ ಪೂಜಾರಿ,
ಅನುಮಿಷದೇವರೆ ಆಚಾರ್ಯರು
ಅವರಿಗೆ ಅಮರೇಶ್ವರ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಧನುರ್ವೇದ,
ಹಂಸ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ
ನಮಃಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರ,
ಓಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಯಾಂ ಎಂಬ ನಾದಘೋಷ.
ಬಿಂದು ಕೃತಿ, ಪರವೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆ
ಯಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ,
ಅಧಿದೇವತೆಯೆ ಶರಣನು.
ಆ ಶರಣಂಗಾಕಾಶವೆ ಅಂಗ
ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸುಜ್ಞಾನ ಹಸ್ತ

ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯ
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಶಕ್ತಿ
ಆಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ.
ಅದು ವೈಢೂರ್ಯ ವರ್ಣ
ಆ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಪಂಚಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ.
ಅದು ಶರಣನ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವು.
ಆ ಶರಣಂಗೆ ಶಾಂತ್ಯತೀತ ಕಲೆ
ಆ ಕಲೆಗೆ ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯವೆ ಮುಖ
ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಶಬ್ದ ವಿಷಯ
ಆ ವಿಷಯ ಸುಪದಾರ್ಥವನು
ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಸುಜ್ಞಾನ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಆನಂದಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಷೋಡಸಯೆಸಳಿನ ತಾವರೆಯ ಪುಷ್ಪ ಸುಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯವನು
ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಪರಿಣಾಮವನು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ
ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವನರಿದು ಮಾಡುವದೆ ಶರಣಸ್ಥಲವು.
ಇನ್ನು ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರ
ತಮಂಧಾಕಾರ ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಹುದು.
ಅದು ದ್ವಿದಳ ಪದ್ಮ, ಒಂದು ಬಿಳಿದು ಒಂದು ಕೆಂಪು,
ಎರಡೆಸಳಿನ ಪದ್ಮ,
ಹಂ ಕ್ಷಂ ಎಂಬೆರಡಕ್ಷರ,
ಆ ಎರಡು ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಪಾದವು.
ಪರಶಿವ ಪೂಜಾರಿ,
ಘಂಟಾಕರ್ಣದೇವರು ಆಚಾರ್ಯರು.
ಅವರಿಗೆ ಅಮೃತ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಪರ ಸ್ವಯವಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ
ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರೂಂ ಹ್ರೇಂ ಹ್ರೌಂ ಹ್ರಃ ಎಂಬ
ಶಾಂತ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರ.
ಓಂ ಓಂ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ಅವರ್ಣ ಕೃತಿ, ನಿರಾಳವೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆ,
ಓಂಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ, ಉಮಾಧವ ಕರ್ತ.
ಅದು ಐಕ್ಯತ್ವ ; ಆ ಐಕ್ಯಂಗೆ ಆತ್ಮನೆ ಅಂಗ,

ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸ್ವಭಾವವೆ ಹಸ್ತ,
ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಮಹಾಸಾದಾಖ್ಯ
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ
ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗ
ಅದು ಎಳೆಯ ಮಾಣಿಕ್ಯ ವರ್ಣ
ಅನಂತಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ,
ಅದು ಐಕ್ಯನ ಮಹಾಲಿಂಗವು.
ಆ ಐಕ್ಯಂಗೆ ಶಾಂತ್ಯತೀತೋತ್ತರೆಯೆ ಕಲೆ
ಆ ಕಲೆಗೆ ನಿರ್ಭಾವವೆ ಮುಖ
ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಪರಮಾನಂದವೆ ವಿಷಯ
ಆ ವಿಷಯ ಸುಪದಾರ್ಥವನು
ಸದ್ಭಾವವಳಿದು ನಿರ್ಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಸಮರಸಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ದ್ವಿಯೆಸಳಿನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಸುಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯವನು
ನಾಹಂ ಕೋಹಂ ತಳಿದು ಸೋಹಂ ಎಂದು
ಚಿದ್ರೂಪ ಚಿನ್ಮಯ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶವನುಳ್ಳ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ
ಅಂತದಿಕ್ಕಿನ ಗಂಭೀರ ಮುಖವನರಿದು ಮಾಡುವದೆ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವು.
ಇನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವೆಂಬ ಗಗನಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ರವಿಹುದು.
ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರದಳ ಪದ್ಮ,
ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷರ, ಗೋಮಯವರ್ಣ,
ದಿವ್ಯತೇಜೋಪರಿ,
ಬಯಲಬೊಮ್ಮವೆ ಆಚಾರ್ಯರು.
ಅವರಿಗೆ ಅಮೃತಮಯವಾದ ಚಿದ್ರೂಪೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ.
ಗಾಂಧರ್ವವೆಂಬ ವೇದ,
ಪ್ರಣವ ಮಾಲೆಯ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ,
ಓಂ ಮೇಂ ವಾಂ ಮೇಂ ಓಂ ಎಂಬ ಮೂಲ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರ
ಓಂ ಳ್ ಳ್ ಳ್ ಳ್ ಳ್ ಎಂಬ ಸಹಸ್ರ ದಳವೆ ನಾದ ಘೋಷ.
ಅವಾಚ್ಯ ಕೃತಿ, ನಿಷ್ಕಲ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆ,
ಳ ಕಾರವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ,
ನಿರಂಜನವೆ ಅಧಿದೇವತೆ,
ಆ ನಿರಂಜನಕ್ಕೆ ಸುರಾಳ ನಿರಾಳವೆ ಅಂಗ,
ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸೋಹಂ ಎಂಬ ಹಸ್ತ,

ಆ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಸತ್ತು ಚಿತ್ತಾನಂದವೆಂಬ ಸಾದಾಖ್ಯ
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಋಷಭನೆಂಬ ಶಕ್ತಿ,
ಕ್ರಿಯಾ ಮಾಡುವದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ.
ಆ ಲಿಂಗ ಅರ್ಭುತಮಯವಪ್ಪ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ.
ಅದು ನಿರಂಜನ ಸ್ಥಲದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು
ಆ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಉಪಮಾತೀತವೇ ಕಲೆ,
ಆ ಕಲೆಗೆ ಆನಂದವೆ ಮುಖ,
ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಪರಮಾಮೃತ ಸಲೀಲವೆ ವಿಷಯ,
ಆ ವಿಷಯ ಸುಪದಾರ್ಥವನು
ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮುವಳಿದು ಸೋಹಂ ಎಂಬ ಹಸ್ತ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಸಹಸ್ರದಳ ಅಮೃತಮಯವಪ್ಪ ಸುರರಾ ಪಾನವನು
ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ,
ಆ ಪರಿಣಾಮವನು ತೃಪ್ತಿಯೊಳೆಯ್ದಿ
ಓಷ್ಟ್ರಮುಖವನರಿದು ಮಾಡುವದೆ ನಿರಂಜನಸ್ಥಲವು.
ಇನ್ನು ಅಪ್ರಶಿಖಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಿಖಾಚಕ್ರವಿಹುದು.
ಅಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯವೆ ಅಂಗ,
ಆ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಚಿದಾನಂದ ಸ್ಥಲದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ,
ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪಚ್ಚೆಯ ವರ್ಣ, ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿದಳ,
ಭುವೆಂಬ ತ್ರಿಯೆಸಳಿನ ಪುಷ್ಪ
ಆ ಪುಷ್ಪವನು ಇಹವಳಿದು ಪರಹಸ್ತ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ
ಆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಬಾರದು.
ಆ ಪರವಶವಪ್ಪ ಹೃತ್ಕಮಲಕರ್ಣಿಕಾವಾಸವೆಂಬ ಮುಖದಲ್ಲಿ
ಟಂ ಟಂ ನಾಂ ನಾಂ ಗಾಂ ಗಾಂ ಆಂ ಆಂ ವಾಂ ವಾಂ
ಎಂಬ ಸ್ಥೂಲವೇದ.
ಅಸಾಧ್ಯವಹ ಹಸ್ತ, ಗಾಯತ್ರಿಯ ಜಪ,
ಬಸವೇಶ್ವರನೆ ಪೂಜಾರಿ,
ಅನಾದಿಯೆಂಬ ಮಹಾ ಅಧಿದೇವತೆ,
ದೈವಜ್ಞನೆಂಬ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಅದು ತ್ರಿಶಂಖ ರವಿಪ್ರಕಾಶ.
ಆ ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪರಿಣಾಮವನು
ಮಹಾತೃಪ್ತಿಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ,
ಅಧೋಮುಖದ ಮೂದಿಕ್ಕಿನ ಮಧ್ಯದೊಳು
ನಿಂದು ಮಾಡುವದೆ ಚಿದಾನಂದಸ್ಥಲವು.

ಇನ್ನು ಉನ್ಮನಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಚಕ್ರವಿಹುದು.
ಅದಕ್ಕೆ ಶೂನ್ಯವೆ ಅಂಗ,
ಅದು ನಿರಂಜನ ಸ್ಥಲವು.
ಆ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗದ ರೂಪು ನ ಚ ವಜ್ರದಂತೆ ಏಕದಳ,
ಗುರುವೆ ಇಷ್ಟ ಕರ್ತ,
ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯೆಂಬ ಎಸಳಿನ ಪದ್ಮ,
ಆ ಪದ್ಮ ಪುಷ್ಪವನು ನಿಃಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಮುಚ್ಯತೆಯೆಂಬ ಹಸ್ತ
ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲದೆ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
ಆ ಬ್ರಹ್ಮವನೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಕಾಳರಾತ್ರೆ ಪರ್ಬಿದ ಮುಖದಲ್ಲಿ
ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯವ ತರಿತರಿದೊಟ್ಟಿ
ತೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟ ಬಟ್ಟಬಯಲನೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ
ಗೊಂ ಗೊಂ ಸ್ವಾಂ ಸ್ವಾಂ ರಾಂ ರಾಂ ಎಂಬ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ
ಮಾಡುವದೆ ನಿರಂಜನಸ್ಥಲ.
ಆ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಅಘಟಿತ ಘಟಿತವೆ ಕಲೆ,
ಆ ಕಲೆಗೆ ಏಂ ಏಂ ಸ್ವಾಂ ಸ್ವಾಂ ಕಾಂ ಕಾಂ ಮಾಂ ಮಾಂ ಎಂಬ ಸಾದಾಖ್ಯ.
ಆ ಸಾದಾಖ್ಯಕ್ಕೆ ಮೈ ಮೈ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರ,
ಆ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಾರ್ಯನೆಂಬ ವೇದ,
ಆ ವೇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಕ್ಷರವೆಂಬ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪ,
ಓಂ ಪಾಂ ಪಾಂ ಪಾಂ ಪಾಂ ಪಾಂ ಪಾಂ ಪಾಂ ಪಾಂ ಪಾಂ
ಓಂ ಪ್ಂ ಪ್ಂ ಪ್ಂ ಪ್ಂ ಪ್ಂ ಪ್ಂ ಪ್ಂ ಪ್ಂ
ಓಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಗಿಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ
ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ೠ ಲೃ ಲೄ ಎ ಐ ಒ ಔ ಅಂ ಅಃ
ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ
ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ ತ ಥ ದ ಧ ನ
ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ವ ಶ ಷ ಸ ಹ ಳ ಕ್ಷ
ಎಂಬಿವು ಐವತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರವು.
ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ೠ ಲೃ ಲೄ ಏ ಐ ಓ ಔ ಅಂ ಅಃ ಎಂಬೀ
ಹದಿನಾರು ಸ್ವರದ ಲಯವು.
ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ, ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ, ಟ ಠ ಡ ಢ ಎಂಬೀ
ಹದಿನಾಲ್ಕು ಅಕಾರದ ಲಯವು.
ಣ ತ ಥ ದ ಧ ನ ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ಎಂಬೀ
ಹದಿನಾಲ್ಕು ನಕಾರದ ಲಯವು

ವ ಶ ಷ ಸ ಎಂಬೀ ನಾಲ್ಕು ಮಕಾರದ ಲಯವು.
ಹ ಳ ಕ್ಷ ಎಂಬೀ ಮೂರು ಅಕಾರದ ಲಯವು.
ಈ ಪಶ್ಚಿಮಚಕ್ರದ ಪೂಜಾರಿಯೆ ವಸ್ತು ನೋಡಾ.
ಆ ವಸ್ತುವಿನ ನಿರ್ದೇಶವೆ ಕರ್ತು.
ಓಂ ಕ್ ಕ್ ಕ್ ಕ್ ಕ್ ಕ್ ಕ್ ಕ್ ಕ್ ಎಂಬ ನಾದ ಘೋಷ.
ಶೂಂ ಷಂ ಸೂಂ ತಾಂ ದಾ ಎಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರ
ಅದು ಅಗಣಿತ ಬಾಲಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ.
ಅದು ನಿರಂಜನ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗ.
ಆ ಲಿಂಗದ ಪರಿಣಾಮವನು ಮಹಾ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಆ ವಸ್ತುವಿನ ನಿರ್ದೇಶ ಹೇಂಗೆಂದಡೆ :
ಶೂನ್ಯ ನಿಃಶೂನ್ಯ ಕಳಾಶೂನ್ಯ
ಬಟ್ಟುಶೂನ್ಯವೆಂಬ ಅರ್ಧಣುವಂ ಪೊಕ್ಕು
ಆ ಸುನಾದ ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯನರಿವುದು.
ನಿತ್ಯತೃಪ್ತ ನಿರ್ಗುಣ ನಿರುಪಮ
ನಿರ್ವಂದ್ಯ ನಿರಾಲಂಬ ನಿರ್ಮಾಯ
ನಿರ್ಮಳ ನಿರ್ಭಯಾಕಾರ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ನಿಶ್ಚಿಂತ
ನಿರಾಧಾರ ನಿರ್ಲೇಪ ನಿರ್ದೋಷಿ ನಿರ್ಭಿನ್ನ ನಿರಾಪ್ರೇರಕ
ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವ ನಿಷ್ಕಳನೆಂಬೀ ಭಾವವನುಳ್ಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಮಹಾಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶವನರ್ಪಿಸಿ
ನವದಿಕ್ಕನರಿತು ಮಾಡುವರೆ ನಿರಂಜನ ಸ್ಥಲವಯ್ಯ
ಇಂತೀ ನವಚಕ್ರಂಗಳನರಿದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪರವಶವಾಗಿಪ್ಪ
ಶರಣರ ಶ್ರೀಪಾದವ ತೋರಿಸಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೧೫೭॥

೬೦೦

ಆಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಮಣಿಪೂರಕ ಅನಾಹತ ವಿಶುದ್ಧಿ ಆಜ್ಞೆ
ಎಂಬ ಷಡುಚಕ್ರಂಗಳ
ಚತುರ್ದಳ ಚತುರಾಕ್ಷರ, ಷಡುದಳ ಷಡಾಕ್ಷರ,
ದಶದಳ ದಶಾಕ್ಷರ, ದ್ವಾದಶದಳ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ,
ಷೋಡಶದಳ ಷೋಡಶಾಕ್ಷರ, ದ್ವಿದಳ ದ್ವಿಯಕ್ಷರ
ಎಂಬ ಚಕ್ರ ದಳ ಅಕ್ಷರಂಗಳೆಲ್ಲ ಬಯಲಾದವು ನೋಡಾ.
ಶ್ವೇತ ಪೀತ ಹರಿತ ಮಾಂಜಿಷ್ಟ ಕಪೋತವರ್ಣ ಮುಖ್ಯವಾದ
ಸಮಸ್ತ ವರ್ಣಂಗಳೆಲ್ಲ ಬಯಲಾದವು ನೋಡಾ.

ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಈಶ್ವರ ಸದಾಶಿವನೆಂಬ
ಪಂಚಾಧಿದೇವತೆಗಳು ಬಯಲಾದವು.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ,
ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ,
ರುದ್ರ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ,
ಈಶ್ವರ ಸದಾಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ,
ಸದಾಶಿವ ಚಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ,
ಆ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಆದಿಶರಣನೆ ಮಹಾಲಿಂಗದೊಳಗಡಗಿ
ನಿರ್ವಯಲಾದುದೆ ಇವರೆಲ್ಲರ ಬಯಲು ನೋಡಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೫೮॥

೬೦೧

ಸದ್ಯೋಜಾತನ ಮುಟ್ಟಿ ಪೃಥ್ವಿ ಬಯಲಾಗಿ
ಚಿತ್ತ ಪಂಚಕವು ಕೆಟ್ಟವು ನೋಡಾ.
ವಾಮದೇವನಿಗೊಲಿದು ಅಪ್ಪು ಬಯಲಾಗಿ
ಬುದ್ಧಿಪಂಚಕವು ಕೆಟ್ಟವು ನೋಡಾ.
ಅಘೋರನ ನೆರದು ಅಗ್ನಿ ಬಯಲಾಗಿ
ಅಹಂಕಾರಪಂಚಕವು ಅಳಿದು ನಿರಹಂಕಾರಿಯಾದೆನಯ್ಯ.
ತತ್ಪುರುಷನನಪ್ಪಿ ವಾಯು ಬಯಲಾಗಿ
ಮನ ಪಂಚಕವಳಿದವು ನೋಡಾ.
ಈಶಾನನನಪ್ಪಿ ಆಕಾಶ ಬಯಲಾಗಿ
ಅರುಹು ಪಂಚಕವು ನಿರ್ಮೂಲ್ಯವಾದವು ನೋಡಾ.
ಮಹಾದೇವನ ನೆರದು ಆತ್ಮ ಬಯಲಾಗಿ
ಭಾವ ಪಂಚಕವಳಿದು ನಿರ್ಭಾವಿಯಾಗಿ ನಿಜೈಕ್ಯನಾದೆನಯ್ಯ.
ಎಲ್ಲಾ ಪದಂಗಳ ಮೀರಿ ಮಹಾಲಿಂಗಪದದೊಳಗೆ
ಸಂಯೋಗವಾಗಿರ್ದೆನು ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೫೯॥

೬೦೨

ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲದಲ್ಲಡಗಿ,
ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಡಗಿ,

ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಡಗಿ,
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ ಶರಣಸ್ಥಲದಲ್ಲಡಗಿ
ಶರಣಸ್ಥಲ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲದಲ್ಲಡಗಿ
ಇಂತೀ ಷಡಾಂಗಯೋಗ ಸಮರಸವಾಗಿ
ಷಡುಸ್ಥಲವ ಮೀರಿ ನಿರವಯಸ್ಥಲವನ್ನೆಯ್ದಿ
ಆ ನಿರವಯಸ್ಥಲ ನಿರಾಳದಲ್ಲಡಗಿ
ಆ ನಿರಾಳ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಪರವಸ್ತು ತಾನಾಯಿತ್ತಾಗಿ
ಕ್ರಿಯಾನಿಷ್ಪತಿ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಪತಿ ಭಾವನಿಷ್ಪತಿಯ ಮಾಡುವ
ಕ್ರೀಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಷ್ಪತಿಯಾಗಿ
ಅರಿವ ಅರುಹೆಲ್ಲ ಅಡಗಿ,
ಭಾವಿಸುವ ಭಾವವೆಲ್ಲ ನಿರ್ಭಾವವಾಗಿ
ನಿರ್ಲೇಪಕ ನಿರಂಜನ ವಸ್ತು ತಾನೆ ತಾನಾದನಲ್ಲದೆ
ಧ್ಯಾನಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏನುಯಿಲ್ಲ
ಮಾಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭು ತಾನೆ. ॥೧೬೦॥

೬೦೩

ನಿರಾಕಾರ ಪರವಸ್ತು ತಾನೆ ತನ್ನ ವಿನೋದಾರ್ಥ ಕಾರಣ
ನಿಜಜ್ಞಾನವಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಆ ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಚಿತ್ತೆ ಅಂಗಸ್ಥಲ ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆಂದಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ.
ಅಂಗವೆ ಶರಣ ಲಿಂಗವೆ ಶಿವ
ಈ ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಗಸಮರಸ ತಾನೆಂಬಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭು ತಾನೆ ಕಾಣಿರೊ. ॥೧೬೧॥

೬೦೪

ಪಡಿಗಳ ಪದವ ವಿಚಾರಿಸಲು
ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪದವಿಯಿಂ ಮಾನವ ಪದ ವಿಶೇಷ.
ಮಾನವ ಪದವಿಯಿಂ ಮಾನವರಾಜಪದ ವಿಶೇಷ
ಮಾನವರಾಜ ಪದವಿಯಿಂ ದಾನವರಾಜಪದ ವಿಶೇಷ
ದಾನವರಾಜ ಪದವಿಯಿಂ ದೇವಜಾತಿಗಳ ಪದ ವಿಶೇಷ
ದೇವಜಾತಿಗಳ ಪದವಿಯಿಂ ಇಂದ್ರಪದ ವಿಶೇಷ
ಇಂದ್ರ ಪದವಿಯಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಪದ ವಿಶೇಷ
ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯಿಂ ವಿಷ್ಣುಪದ ವಿಶೇಷ
ವಿಷ್ಣುಪದವಿಯಿಂ ರುದ್ರಪದ ವಿಶೇಷ

ರುದ್ರಪದವಿಯಿಂ ಲಿಂಗಪದ ವಿಶೇಷ
ಲಿಂಗಪದವಿಯಿಂ ಭಕ್ತಪದ ವಿಶೇಷ
"ಲಿಂ ಲಿಂಗಿ ಮಮತ್ಕರ್ತಂ ಲಿಂಗಾಲಿಂಗಿ ಮಮತ್ಪ್ರಭು।
ಲಿಂಗಲಿಂಗಿ ಮಮಾಸ್ವಾಮಿ ಲಿಂಗಲಿಂಗಿಮನೋದ್ಧರಂ॥"
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಲಿಂಗವಂತನು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕರ್ತನಹ ಪದದಲ್ಲಿರ್ದು
ಮಹಾಲಿಂಗವಿಂತು ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಭರಿತನಾಗಿ
ಮಹಾಲಿಂಗ ಪದದಲ್ಲಿರ್ದು ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗವ
ಭೋಗಿಸಲರಿಯದೆ ಅಲ್ಪರನಾಸೆಗೈದರೆ
ಭಕ್ತನಲ್ಲ, ಶರಣನಲ್ಲ, ಲಿಂಗವಂತನಲ್ಲ.
ಅವರಿಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲಯ್ಯ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ ॥೧೬೨॥

೬೦೫

ಬ್ರಹ್ಮಪದವ ಪಡದೆನೆಂಬುದು ಭ್ರಮೆ ಕಾಣಿರೊ.
ವಿಷ್ಣುಪದವ ಪಡದೆನೆಂಬುದು ತೃಷ್ಟಿ ಕಾಣಿರೋ
ಇಂದ್ರಪದವ ಪಡದೆನೆಂಬುದು [ಬಂಧನ] ಕಾಣಿರೋ
ಮರುಳು ಮಾನವರಿರಾ.
ದೇವತಾದಿ ಭೋಗವ ಪಡೆದೆನೆಂದು
ಪರಿಣಾಮಿಸುವ ಗಾವಿಲರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ?
ದನುಜಪದ ನಿತ್ಯವೆಂಬ ಮನುಜರ
ಮರುಳತನವ ನೋಡಾ.
ಬ್ರಹ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ
ರುದ್ರಪದವ ಪಡೆದೆನೆಂಬುದಂತಿರಲಿ,
ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ :
ಇವೆಲ್ಲವು ಅನಿತ್ಯಪದವಾದ ಕಾರಣ.
ಇಂತಿವೆಲ್ಲಾ ಪದಂಗಳಿಗೂ ಮೊದಲಾದ
ಮಹಾಲಿಂಗಪದವೆ ನಿತ್ಯತ್ವ ಪದ.
ಆ ಮಹಾಲಿಂಗಪದದೊಳಗೆ ಸಂಯೋಗವಾದ
ಘನಲಿಂಗಪದಸ್ತ ಶರಣನು ತನಗನ್ಯವಾಗಿ
ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತುವ ಬಲ್ಲನೆ ಅನನ್ಯ ಶರಣನು.
ಇದು ಕಾರಣ, ತನುವ ಬಳಲಿಸಿ ತಪವ ಮಾಡಿ ಫಲಪದವ ಪಡೆದು
ಭೋಗಿಸಿಹೆನೆಂಬವರ ವಿಧಿಯೆಲ್ಲಾ ಹಂದಿ ತಪವ ಮಾಡಿ

ಹಾಳಕೇರಿಯ ಪಡದಂತಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ.
ಶಿವ ಪದವಲ್ಲದೆ ಉಳಿದವೆಲ್ಲ ಹುಸಿ ಕಾಣಾ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬೩॥

೬೦೬

ಅಂಗದ ಕಳೆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗದ ಕಳೆ ಅಂಗದಲ್ಲಿ,
ಅಂಗದ ಕಳೆ ಲಿಂಗದ ಕಳೆಯೆಂಬ ಉಭಯವಳಿದು
ಆತನಂಗವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಅಂಗಲಿಂಗ ಪದಸ್ಥನಯ್ಯ ಶರಣನು.
ಮನ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನ ಬೆರಸಿ
ಮನವು ಮಹಾಘನವನಿಂಬುಗೊಂಡಿಪ್ಪುದಾಗಿ
ಪ್ರಪಂಚು ಪದಂಗಳನರಿಯನಯ್ಯ ಶರಣನು.
ಮನ ಲಿಂಗಪದಸ್ಥನಾದ ಕಾರಣ
ಪ್ರಾಣದೊಡನೆ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಪ್ರಾಣ ಕೂಡಿ
ಪ್ರಾಣನ ಗುಣವಳಿದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಪದಸ್ಥನಯ್ಯ ಶರಣನು.
ಭಾವ ಬ್ರಹ್ಮವನಪ್ಪಿ ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯೆಂಬ
ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಯನಳಿದ ಪರಮಾವಸ್ಥನಯ್ಯ ಶರಣನು.
ಎಲ್ಲಾ ಪದಂಗಳ ಮೀರಿ ಮಹಾಘನವನಿಂಬುಗೊಂಡ
ಘನಲಿಂಗಪದಸ್ಥನಯ್ಯ ಶರಣನು.
ಇಂತಪ್ಪ ಘನಮಹಿಮ ಶರಣಂಗೆ
ಆವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯು ಇನ್ನಾರು ಸರಿಯಿಲ್ಲ.
ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲದಪ್ರತಿಮ ಶರಣಂಗೆ
ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಪ್ರಭುವೆ. ॥೧೬೪॥

೬೦೭

ಗೃಹಾದಿ ಸರ್ವಾರಂಭಮಂ ಬಿಟ್ಟ ಶರಣಂಗೆ
ನಿರಾಲಂಬವಾದ ಕುಟುಂಬಂಗಳು ಹೇಂಗೆಂದೊಡೆ:
ವಿದ್ಯವೆ ಸತಿ, ಸಂತೋಷವೆ ಸುತನು,
ಶ್ರದ್ಧೆಯೆ ನಾಸ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯವೆ ಬಂಧು,
ಕ್ಷಮೆಯೆ ಪರಿಚಾರಕನು, ಶಾಂತಿಯೆ ಸಖನು,
ಭಕ್ತಿಯೆ ಮಾತೆ, ಆಚಾರವೆ ತಂದೆ,
ಸತ್ಯವೆ ಮೊಮ್ಮಗನು, ಮೈತ್ರಿ ಕರುಣ ಮುದಿತ
ಶಾಂತಿಯೆಂಬಿವು ಮರಿಮಕ್ಕಳು.

ಜ್ಞಾನವೆ ದೇಹ, ವಿಚಾರವೆ ಕ್ಷೇತ್ರ,
ಅಹಿಂಸೆಯೆ ದಾಸಿ, ಅಸ್ತಮಯವೆ ದಾಸ,
ಧರ್ಮವೆ ವಾಹನ, ದಮೆಯೆ ಆಚಾರ್ಯನು,
ಮುಕ್ತಿಯೆ ದೇಶಯೆಂಬೀ ಪರಮಾರ್ಥವಾದ
ಸಂಸಾರವನುಳ್ಳ ಶರಣಂಗೆ,
ಸಮತೆಯೆ ಕಂಥೆ, ಜ್ಞಾನವೆ ದಂಡ,
ದಮೆಯೆ ಕಮಂಡಲ, ವೈರಾಗ್ಯವೆ ಭಿಕ್ಷಪಾತ್ರೆ,
ಕ್ಷಮೆಯೆ ಭಸ್ಮಘುಂಟಿಕೆಯೆಂಬ ಪಂಚಮುದ್ರೆಯನರಿದು,
ಶಿವಲಾಂಛನವಾದ ಆವ ವೇಷವನಾದರು ಧರಿಸಿ
ಭಿಕ್ಷಾಹಾರವನೆ ಕೊಂಡು,
ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳನ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಶಿವಮಂತ್ರಜಪ ಶಿವಧ್ಯಾನ
ಸ್ಥಲಕುಳವಿಚಾರ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗಾದಿ
ಸುಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯಾ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ
ರಸರಸಾಯನವಾದ ವಶ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಷ,
ಅಕ್ರಯ ವಿಕ್ರಯಾದಿ ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರಮಂ ಬಿಟ್ಟು
ವನಿತೆಯರ ವಿಷಯಂಗಳ ಬಿಟ್ಟು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ,
ಆ ಭವಾರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದ ಲೋಭವೆಂಬ ಪಂಕಮಂ ಪುಗದೆ
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬ ರಿಪುಗಳಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ
ಮೋಹವೆಂಬ ಪಿಶಾಚಿ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ,
ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ವ್ಯಾಘ್ರಂಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ,
ಮಮತೆಯೆಂಬ ಸರ್ಪ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ
ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಚೋರಂಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ
ಮದವೆಂಬಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗೆಡದೆ
ತಾಪತ್ರಯವೆಂಬ ಗುಳಿಯೊಳು ಬೀಳದೆ
ವಿಷಯವೆಂಬ ಕಂಟಕಂಗಳ ಮೆಟ್ಟದೆ
ಅಸುವೆಂಬ ವಿಷಲತೆಯೊಳು ತೊಡಕದೆ
ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಮಡುವಿನೊಳು ಬೀಳದೆ
ಸರ್ವಾವಧಾನಿಯಾಗಿ ನಿಜ ಜಂಗಮಸ್ಥಲವನೆಯ್ದಿ ಷಡುಸ್ಥಲಜ್ಞಾನಿಯಾದ
ವೀರಶೈವಸಂಪನ್ನ ಶರಣನೆ ಸರ್ವರಿಗೆಯು ಅಧಿಕ ನೋಡಾ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :
ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಕ ಪಥಂಗಳಿಂದ ಪಶುಗಳಧಿಕ
ಆ ಪುಶುಗಳಿಂದ ನರನಧಿಕ

ಆ ನರರುಗಳಿಂದ ದ್ವಿಜರಧಿಕ
ಆ ದ್ವಿಜರಿಂದ ವಿಪ್ರರಧಿಕ
ಆ ವಿಪ್ರರಿಂದ ಯಜ್ಞ ಕರ್ಮರಧಿಕ
ಆ ಯಜ್ಞ ಕರ್ಮರಿಂದ ಯಜ್ಞ ಕರ್ತೃಗಳಧಿಕ
ಆ ಯಜ್ಞಕರ್ತೃಗಳಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಧಿಕ
ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಬಲ್ಲವರಧಿಕ
ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ಶಿವಪೂಜಕರಧಿಕ
ಆ ಶಿವಪೂಜಕರಿಂದ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿದವರೆ ಅಧಿಕ.
ಆ ಲಿಂಗಧಾರಕರಿಂದ ಷಡುಸ್ಥಲಜ್ಞಾನಿಗಳೆ ಅಧಿಕ.
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಶಂಕರ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ–
"ಯಜ್ಞೋಪವೀತೀ ಸಹಸ್ರಭ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ,
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಸಹಸ್ರಭ್ಯೋ ವೇದಧ್ಯಾಯ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ
ವೇದಧ್ಯಾಯ ಈ ಸಹಸ್ರೇಭ್ಯೋ ಶ್ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ
ಶ್ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಸಹಸೇಭ್ಯೋ ಯಗ್ನಯಾಜಿ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ
ಯಗ್ನಯಾಜಿ ಸಹಸ್ರೇ ಭ್ಯೋ ಶತ್ರಯಾಜಿ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ
ಶತ್ರಯಾಜಿ ಸಹಸ್ರೇಭ್ಯೋ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾರ್ಥಪಾರಗಂ
ಸರ್ವವಿದ್ಯಾರ್ಥ ವಿತ್ಕೋಟ್ಯ ಶಿವಭಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಯತೆ
ನಿಕೃಷ್ಟಾಚಾರ ಜನ್ಮಾನೋ ವಿರುದ್ಧೋ ಲೋಕವರ್ತಿಸು
ಕೋಟಿಭ್ಯೆ ವೇದ ವಿದೂಷಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋಮದ್ಭವ ಭಾವಿತಂ",
ಎಂದುದಾಗಿ,
ಆ ಷಡುಸ್ಥಲಸಂಪನ್ನ ಶರಣನು
ಸರ್ವರಿಗೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾರಣ
ಸ್ಕಾಂದೇ–
"ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಕ ಪಥಂ ಗೇಭ್ಯೇ ಪಶುವಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಯಾಧಿಕಂ,
ಪಶುಭ್ಯೇಪಿ ನರಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತೇಷು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ವಿಜಾತಯಃ
ದ್ವಿಜಾತಿಷ್ಠಾ ಕೋ ವಿಪ್ರ ವಿಪ್ರೇಷು ಕೃತುಬುದ್ಧಿಮಾನ್
ಕೃತು ಬುದ್ಧೇಷು ಕರ್ತಾರಂ ಲೇಭ್ಯಂ ಸನ್ಯಾಸಿನೋಧಿಕಾ
ಸ್ತೇಭ್ಯಂ ವಿಜ್ಞಾನಿನಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತೇಷು ಶಂಕರ ಪೂಜಕ
ತೇಷು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಭಾಗಂ ಮಮ
ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗಿನಃ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗಿಷ್ಠಧಿಕೋ
ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನವಾನ್ಭವೇತ್
ತಸ್ಮಾದಪ್ಯಧಿಕೋನಾಸ್ತಿ ತ್ರಿಲೋಕೇಷು ಸರ್ವದಾ॥"
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,

ಇಂತಪ್ಪ ಷಟ್ಸ್ಥಲಸಂಪನ್ನ ಶರಣನಿಂದ
ಮೂರುಲೋಕ ಮೊದಲಾದ
ಸರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಯಪ್ಪ ಶರಣನು
ಆವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಆವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಜಮುಕ್ತನಾದ ಕಾರಣ
ಆತಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂದು ಬದುಕಿದೆನು ಕಾಣಾ ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ॥೧೬೫॥

೬೦೮

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಶಿಲೆಯಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ವಿಚಾರಹೀನರನೇನೆಂಬೆ?
ಪ್ರಾಣವು ಲಿಂಗವಲ್ಲ, ಶಿಲೆಯು ಲಿಂಗವಲ್ಲ,
ತನ್ನರಿವಿಂದ ತಾನೆ ಲಿಂಗ
ಎನ್ನಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ॥೧೬೬॥

೬೦೯

ಮೂಲ ಬ್ರಹ್ಮ ಮೇಲುಂಟೆಂಬ ಲೀಲೆಗಾರರನೇನೆಂಬೆ,
ಮೂಲ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಪ್ಪುದೆ?
ಅರುಹಿಂದ ಮೂಲಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ.
ನಡೆಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲದ ನಿಃಶಬ್ದ ನಿರಾಕಾರ ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ಪರಮಾನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಿರವಯ ನಿರಾಳ
ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ನಿಲ್ಲು ಮಾಣು. ॥೧೬೭॥

೬೧೦

ಸರ್ವಶೂನ್ಯ ನಿರಾಭಾರಿಯಾದ ಲಿಂಗವು
ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಬಳಿಕ
ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು ಪ್ರಪಂಚಿಗೊಳಗಾಗಬೇಡ.
ಪರುಷದ ಪುತ್ಥಳಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸಿ ಹಿಡಿದೆಹೆನೆಂದರೆ ಕಾಳಿಕೆಯುಂಟೆ
ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ? ॥೧೬೮॥

೬೧೧

ಅನಾದಿ ಶರಣನ ಹೃತ್ಕಮಲಮಧ್ಯದ
ತೇಜೋಮಯನ ನಾನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆನಯ್ಯ?

ಜಲವೇ ಪದಶಿಲೆ, ಪೃಥ್ವಿ ಗುಂಡಿಗೆ, ಆಕಾಶವೆ ಲಿಂಗ,
ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಂಗಳೆ ಪಂಚಾಮೃತ.
ಮೇಘವೇ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಬಿಂದಿಗೆ,
ಮಳೆಗಾಲವೆ ಮಜ್ಜನ, ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರೆ ನೊಸಲಗಂಧ,
ನಕ್ಷತ್ರವೆ ಅಕ್ಷತೆ, ತರುಲತಾದಿಗಳೆ ಪತ್ರೆ ಪುಷ್ಪ,
ಸಿಡಿಲೆ ಭೇರಿ, ಮಿಂಚುಗಳೆ ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ,
ಮಾಗಿಯೆಂಬ ಪರಿಯಾಣವ ಬೆಳಗಿ,
ಬೇಸಗೆಯೆಂಬ ಬೋನವ ಗಡಣಿಸಿ
ಸರ್ವಪರಿಮಳವೆಂಬ ತುಪ್ಪವನೆರದು
ಪರವೆಂಬ ಮೇಲೋಗರವನಿಕ್ಕಿ
ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬ ಕನ್ನಡಕವ ಕಟ್ಟಿ
ಲಿಂಗವ ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ
ಸುಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆರದು,
ಭಾವವೆಂಬ ವೀಳ್ಯವ ಕೊಟ್ಟು
ಆನು ನೀನೆಂಬ ಅನುಲೇಪನ ಗಂಧವ ಹೂಸಿ
ವಾಯುವೆಂಬ ವಸ್ತ್ರವನುಡಿಸಿ,
ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ಪರಿ ಪೂರ್ಣವು. ॥೧೬॥

೬೧೨

ಪರತತ್ವ, ಪರಮಾರ್ಥ,
ಪರಮಜ್ಞಾನ, ಪರಾಪರ, ವಾಙ್ಮನಕ್ಕಗೋಚರ,
ಶಬ್ದ ಗಂಭೀರ ಉಪಮಾತೀತ,
ಉನ್ನತ ಪರಶಿವಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ
ಸುಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಸುಳಿದಾಡುವ
ಪರಮಾನಂದದ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ
ಶಿವಜ್ಞಾನವೆ ಶೃಂಗಾರ, ಮಹಾಬೆಳಗೆ ವಿಭೂತಿ,
ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವೆ ದರುಷನ, ಗಗನಸ್ಥಾನವೆ ಕಂಥೆ, ಆಕಾಶವೆ ಟೊಪ್ಪರ,
ಅಜಾಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ,
ಆದಿಯಾಧಾರವೆ ಕಕ್ಷಪಾಳ,
ಅನಾಹತವೆ ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ, ಅದ್ವೈತವೆ ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ,
ಅಗಮ್ಯವೆ ಯೋಗವಾವುಗೆ, ಅಚಳಿತವೆ ಕರ್ಪರ,
ಅಪ್ರಮಾಣವೆ ಲಾಕುಳ,
ಅವಿಚಾರವೆ ಸುಳುಹು, ಅಕಲ್ಪಿತವೆ ಭಿಕ್ಷ,

ಕೊಂಡುದೆ ಗಮನ, ನಿಂದುದೆ ನಿವಾಸ,
ನಿಶ್ಚಿಂತವೆಂಬಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ
ನಿರಾಕುಳವೆಂಬ ಸಿಂಹಾಸನವನಿಕ್ಕಿ
ಗಗನಗಂಭೀರದ ಬಾವಿಯೊಳಗೆ
ಅಗೋಚರರದ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ತಂದು
ಮಹಾಘನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಂಗಳದ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆರದು
ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶವೆ ಗಂಧ, ಮಹದಾಕಾಶವೆ ಅಕ್ಷತೆ,
ಪರಾಪರವೆ ಪುಷ್ಪ, ನಿರ್ಮಳವೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ,
ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವೆ ಪೂಜೆ, ನಿತ್ಯನಿರಂಜನವೆ ಧೂಪ,
ಸಕಲ ಭುವನಾದಿ ಭುವನಂಗಳೆ ಸೈದಾನ
ಆಚಾರವೆ ಅರ್ಪಿತ, ಮಹಾತತ್ವವೆ ಸಿತಾಳ,
ಅಖಂಡಿತವೆ ಅಡಕೆ, ಏಕೋಭಾವವೆ ಎಲೆ,
ಶುದ್ಧ ಶಿವಾಚಾರವೆ ಸುಯಿದಾನದ ಸುಣ್ಣ,
ವಿವೇಕವಿಚಾರದಿಂದ ವೀಳ್ಯವನವಧರಿಸುವದು.
ಮಹಾಲಿಂಗದ ಪರಿಣಾಮವೆ ಪ್ರಸಾದ
ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನವೆ ಸಂತೋಷ
ಸಹಜ ನಿರಾಭಾರಿಗಳ ಮೇಳದಿಂದ
ನಿಸ್ಸೀಮದ ನಿಭ್ರಾಂತಿನ ಸುಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಪದವೆ ಅನುಕೂಲ
ನಿಃಶಬ್ದವೆ ಅನುಭಾವ, ಅನುಪಮದ ನಿಃಶೂನ್ಯವೆ ವಿಶ್ರಾಮ,
ನಿರಾಕಾರವೆ ಗಮನ, ನಿರಂತರ ಪಾತಾಳ
ಊರ್ಧ್ವಪವನ ಸಂಯೋಗ ತ್ರಿಭುವನ ಗಿರಿಯೆಂಬ ಪರ್ವತವನೇರಿ
ಕಾಯವೆಂಬ ಕದಳಿಯ ಹೊಕ್ಕು
ಸುಳಿದಾಡುವ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ
ಇಹಲೋಕವೇನು ಪರಲೋಕವೇನು
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಅಗಮ್ಯ ನಿರಾಳ ಪರಮಜ್ಞಾನದ ಸಿದ್ಧಿ
ಮಹಾಲಿಂಗದ ಬೆಳಗು
ಗೊಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ನಿಜವನರಿದ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ
ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿರ್ದೆನು. ॥೧೭೦॥

೬೧೩

ವೀರಶೈವಾಚಾರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಮರಳಿ
ಬಾರೆನಿಳೆಗೆಯೆಂದು ಹೇಳು ಕೋಗಿಲೆ ॥ಪಲ್ಲ॥

ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಶಿವನೆನ್ನನುಂಟುಮಾಡಿ
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ತೋರಿ ತನ್ನ ಮರಸಿ
ಬನ್ನಬಟ್ಟೆ ಜೀವ ಭಾವವನ್ನು ನೀಗಿ ನಿಂದು
ಇನ್ನು ಬಾರನೆಂದು ಹೇಳು ಕೋಗಿಲೆ. ॥೧॥

ಭಿನ್ನ ಕ್ರೀಯನಳಿದು ತನಗನ್ಯನಾಗಿ ಕರ್ಮ
ವನ್ನು ನೀಗಿ ಸುಪ್ರಸಾದ ಭೋಗಿಯಾಗಿ
ತನ್ನ ಸಾಲೋಕ್ಯದಿ ಪದವನ್ನು ನೀಗಿ ನಿಂದು
ಇನ್ನು ಬಾರೆನೆಂದು ಹೇಳು ಕೋಗಿಲೆ. ॥೨॥

ಕರ್ತೃ ಭೃತ್ಯ ತಥ್ಯಮಿಥ್ಯ ಕರ್ಮಭೇದಮಿಥ್ಯವನ್ನು
ಎತ್ತಣಾವು ಶಕ್ತಿ ಶಿವಯೋಗದಿಂದಾ
ತತ್ವಮಸಿ ಪದಂಗಳರ್ಥವನ್ನು ನೀಗಿ
ಮರ್ತ್ಯದತ್ತ ಬಾರನೆಂದು ಹೇಳು ಕೋಗಿಲೆ .॥೩॥

ಜಗವ ನುಂಗಿ ಉಗುಳದಿಹುದು ಶಿವನ ಮಾಯೆ ಶಿವನ
ನಗಲದೀಯದೆನ್ನ ಮನವು ಆತ್ಮಸಯ್ಯ
ಮುಗಿದ ಕೈಯ ಪಿಡಿಯೊಳಡಗಿದಾನೆಯಂತೆಯೆನ್ನ
ಬಗೆಯೊಳಡಗಿ ಬಾರನಿಳೆಗೆಂದು ಹೇಳು ಕೋಗಿಲೆ. ॥೪॥

ಇಂತು ಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯಿಂದಲಾದ ಮಾಯ
ಪಂತವನ್ನು ಏಕಾಂತ ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ನೂಂಕಿ
ಭ್ರಾಂತು ಭಾವವಳಿದು ನಿಜಗುರುಸಿದ್ಧ
ಶಾಂತನಾದನೆಂದು ಹೇಳು ಕೋಗಿಲೆ. ॥೧೬೧॥

೬೧೪

ರಾಗ : ಆಹೇರಿ

ಆನೆ ಬಂತು ಮದ್ದಾನೆ ತನ್ನ
ತಾನೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಿನಿಂದ ಶರಣನೆಂಬ
ಆನೆ ಬಂತು ಮದ್ದಾನೆ ॥ಪಲ್ಲ॥

ಮನವೆಂಬ ಮಾವತಿಗನ ಕೊಂಡು ಮಾಟದಿ
ನೆನಹೆಂಬ ನೇಮ ಗಂಭವ ಬಲಿದು

ಧನವೆಂಬ ನಿಗಳವ ಪರಿದು ಕಿತ್ತೀಡಾಡಿ
ಘನಲಿಂಗ ಸಂಗಸಂಯೋಗ ಸೊಕ್ಕೇರಿದಾ. ॥೧॥

ಅರುಹಿಂದಲಾನಂದವೆಂಬ ಮೇಲ್ಮದವೇರಿ
ಕಿರುಬುದ್ಧಿ ಮಾಯ ಕೀಳ್ಪಡಿಸುತಲಿ
ಕುರುಹ ಮರದು ಕುಲಛಲದ ಚಿತ್ತಹಂಕಾರ
ತರುಗಳ ಮುರಿದು ತಾಮಸದ ಬಳ್ಳಿಯ ಮೆಟ್ಟಿ. ॥೨॥

ವರ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕವ
ಪರಮಪ್ರಸಾದದ ಕವಳನು
ಕರವೊಡ್ಡಿ ಸೇವಿಪ ಕರುಣಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ
ಬರೆಸಿಪ್ಪ ಶಿವಯೋಗಿ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪಟ್ಟಾ.. ॥೩॥ ॥೧೭೨॥

೬೧೫

ರಾಗ : ಗೌಳಪಂತು

ಕಾಣಬಾರದು ಕರುಕನ ತಿರುಕನ ಆರು
ಕಾಣದ ಕಣ್ಣಲಿ ಕಂಡಾತ ಯೋಗಿ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಕೊಡನ ತುಂಬಿದ ಗಾಳಿ ಗುಮ್ಮುಗುಮ್ಮೆನುತಲಿ
ಹೆಡೆಯನೆತ್ತಿದ ಸರ್ಪ ಹೊಡೆಮರಳಿ
ಅಡಗಿರ್ದ ಕಳ್ಳರನೈವರ ವಂಚಿಸಿ ಆರು
ನಡೆಯದ ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡದಾತ ಯೋಗಿ. ॥೧॥

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಣುವಾಗಿ ತಪ್ಪದೆ ತಾನಾಗಿ
ಸಣ್ಣ ಜವ್ವನ ಸಾರಿ ಶಶಿ ವಸರಿ
ಬಣ್ಣಿಸಬಾರದು ಭಸಿತಲೆಯೊಡೆಯರು
ಉಣ್ಣದ ಊಟವನುಂಬಾತ ಯೋಗಿ. ॥೨॥

ಅರಳಿದ ತಾವರೆ ತುದಿಯೆಸಳಿನ ಮೇಲೆ
ತಿರುಗುವ ಹಂಸನ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ
ಉರುತರಪ್ರಿಯ ನಿರ್ವಾಣ ಬೋಳೇಶ್ವರನು
ಆರು ನೆರೆಯದ ಕಾಂತೆಯ ನೆರದಾತ ಯೋಗಿ. ॥೩॥ ॥೧೭೩॥

೬೧೬

ರಾಗ : ಮುಖಾರಿ

ಆರು ಬಲ್ಲರು ಶಿವಯೋಗದ ನೆಲೆಯಾ
ಊರಿಂದ ಹೊರಗಾದ ಅನಾಮಿಕಂಗಲ್ಲದೆ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ನಾರಿಯೊರ್ವಳು ವಿಷಯದೊಳಿರೆ ಕಂಡು
ನೀರೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚನುರುಹಿಕೊಂಡು
ಗರಗರನೆ ಸುಟ್ಟು ಸುರಿಖಂಡವ ಮಾಡಿ
ಓರಂತೆ ತಿನುತಿಹ ಅನಾಮಿಕಂಗಲ್ಲದೆ. ॥೧॥

ಅಟ್ಟಿ ಕುಬಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಆರಣ್ಯದ
ದುಷ್ಟ ಮೃಗಗಳನೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಕೆಡಹಿ
ಅಷ್ಟಮದಕರಿಗಳ ಅಟ್ಟಟ್ಟು ಭಕ್ಷಿಪ
ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದ ಹೊಲೆಯಂಗಲ್ಲದೆ. ॥೨॥

ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂದು ಸಿದ್ಧಿಗೆಯನೆ ತುಂಬಿ
ಯಿದ್ದ ಹುಸಿಗಳ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು
ಸಿದ್ಧ ಶಾಂತನೊಳು ಭವಿಯ ಕೂಡದ ನೇಮ
ಹೊದ್ದಿಯು ಹೊದ್ದದ ಪೋದ ಪೊಲೆಯಂಗಲ್ಲದೆ. ॥೩॥ ॥೧೭೪॥

೬೧೭

ರಾಗ : ರಾಮಕ್ರೀ

ಮುಂದೆ ಹೊಗಳಿ ಹಿಂದೆ ಹಳಿವ
ದ್ವಂದ್ವ ಕರ್ಮಜೀವರುಗಳು
ಸಂದ ಶರಣ ಸೌಖ್ಯದಿರವ ಮಂದಮತಿಗಳರಿವರೆ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಗಂಧ ಬಿದಿರು ಅದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ
ಚಂದನ ಸುಗಂಧದಿರವ ಇಂದು ಏಣು ಬಲ್ಲುದೆ
ನಿಂದು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನವ ಹೊಂದಿಸಿದ ಶರಣನಿರವ
ಕುಂದು ಹೆಚ್ಚು ಯೋನಿಮುಖದಿ ಬಂದ ಮನುಜರರಿವರೆ. ॥೧॥

ಅಣ್ಣೆವಾಲು ರುಚಿಯ ಜಿಹ್ವೆಯನ್ನವನ್ನು ಸವಿವ ತೆರನ
ಉಣ್ಣ ಹೇಳಿ ಕಲಸಿಕೊಡುವ ಕರವು ತಾನು ಬಲ್ಲುದೆ
ಪುಣ್ಯ ಪಾಪರಹಿತನಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ ಶರಣನಿರವ ಹೊನ್ನು
ಹೆಣ್ಣು ಮೂರು ಕಣ್ಣ ಸುತ್ತಿದಣ್ಣ ತಾನು ಬಲ್ಲನೆ. ॥೨॥

ನೀರುಕ್ಷೀರನೊಂದುಗೂಡಿ ಬೇರೆ ಮಾಳ್ಪ ಹಂಸನಿರವ
ವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚರಿಸುವಸ್ಥಿರಾಹು ತಾನು ಬಲ್ಲುದೆ?
ವೀರಶೈವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಧೀರನಾದ ಶರಣನಿರವ
ಭೂರಿ ಷಡುಭ್ರಮೆಯಲಿಪ್ಪ ಭವಭಾರಿ ಮನುಜರರಿವರೆ. ॥೩॥

ಹೊಳೆಯ ತೇಜಿ ನೃಪನ ಹೊತ್ತು ರಣವ ಜೈಸುವಂದವನ್ನು
ಇಳೆಯ ರಜಕನಿಳೆಯೊಳಿಪ್ಪ ಹಳೆಯ ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ
ಪ್ರಳಯರಹಿತ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯನಾದ ಶರಣನಿರವ
ಇಳೆಯ ಹಂಗು ಹರಿಯದಿಪ್ಪ ಕಳತೆ ಮನುಜರರಿವರೆ. ॥೪॥

ಉರುವ ಗಜವು ಇಕ್ಷುರಸದ ಸಾರವನ್ನು ಸವಿವ ತೆರನ
ಹೊರಗಣೆಲೆಯ ತರಗ ತಿಂಬ ಕುರಿಯು ತಾನು ಬಲ್ಲುದೆ?
ಮರವೆ ಗರ್ವ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ವಜ್ರವೆನಿಪ ಗುರುಬಸವನ
ತೆರನ ತಿಳಿಯಲರಿಯದಿಪ್ಪ ಕುರಿಯ ಮನುಜರರಿವರೆ. ॥೫॥ ॥೧೭೫॥

೬೧೮

ಎನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳಗಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುರಿವವರನಾರನು ಕಾಣೆ
ಎನ್ನ ಕಾಲೊಳಗಣ ಮುಳ್ಳ ತೆಗೆವವರನಾರನು ಕಾಣೆ
ಎನ್ನಂಗದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಅಹಂಕಾರವನು ಸುಡುವವರ[ನಾರ]ನು ಕಾಣೆ
ಎನ್ನ ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚುವ ಕೆಡಿಸುವವರನಾರನು ಕಾಣೆ
ಆದ್ಯರ ವೇದ್ಯರ ವಚನಂಗಳಿಂದ ಅರಿದೆಹೆನೆಂಬರು
ಅರಿಯಬಾರದು ನೋಡಾ.
ಎನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳಗಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ನಾನೆ ಮುರಿವೆನು
ಎನ್ನ ಕಾಲೊಳಗಣ ಮುಳ್ಳ ನಾನೆ ತೆಗೆವೆನು
ಎನ್ನಂಗದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಅಹಂಕಾರವ ನಾನೆ ಸುಡುವೆನು
ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚುವ ನಾನೆ ಕಳೆವೆನು
ಅಮುಗೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ನಾನೆ ಅರಿವೆನಯ್ಯ. ॥೧೭೬॥

೬೧೯

ತನುಗುಣವುಳ್ಳನಕ್ಕ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ
ಪರತತ್ವ ಬೋಧೆಯೆಂದು ಬೆಸಗೊಳಲಿಲ್ಲಾ.
ಮನಗುಣವುಳ್ಳನಕ್ಕ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ನಿಷ್ಠೆ ನಿಶ್ಚಟವುಂಟೆಂದು ಕಂಡೆಹೆನೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ.
ಆತ್ಮ ಮಥನವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಕರಣಮಥನ ಅಡಗದಾಗಿ
ಇಂತೀ ಭೇದವನರಿದು ನಿಂದಲ್ಲಿ
ಮನಸ್ಸಿಂಗೆ ಮರವೆ ತನುವಿಂಗೆ ಸೂತಕ,
ಭಾವಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೋಗುವ ಬ್ರಹ್ಮದ ನಿಲುಕಡೆ.
ಈ ತೆರನ ಬಲ್ಲರೆ ಮರದು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ,
ಅರಿದು ಕೂಡಲಿಲ್ಲ.
ಕುರುಹಿನ ಸಾಕಾರವಿಡಿದಾಡುವರಿಗೆ
ಕುತ್ತದ ತೂಳು ಮೂರೊಂದು ಕರಿಗೊಂಡಿತ್ತು
ಈ ಮೂರೊಂದ ನಿನ್ನ ಗೋಣಿಯ
ತಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊರದಿಡಾ ಕೀಟೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆ. ॥೧೭೭॥

೬೨೦

ಗಿರಿ ತರು ಗುಹೆ ಸರೋವರ ಮಹಾ ವಿಪಿನದಲ್ಲಿ
ಹಿರಿದುಗ್ರ ತಪವ ಮಾಡುತ್ತ
ಪವನಾಹಾರ ಪರ್ಣಾಹಾರ ಜಲಾಹಾರ ಪಲಾಹಾರ
ನಿರಾಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೇನು
ತನು ಮನ ರೂಪಾದ ಮಾಯೆ ತೋರದೆ ಬಿಡುವುದೆ?
ತನುವಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕುಲವಾಗಿ ಕಾಡದೆ ಬಿಡುವುದೆ?
ಈ ಮಾಯೆಯ ಗೆಲುವುದಕ್ಕೊಂದುಪಾಯ ಕಾಬುದು.
ಕಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದ ನೋಟ
ಮನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದ ನೆನೆಹು
ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮಂತ್ರ
ಭಾವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾನುಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡರೆ
ಅಂಗದ ಅವಯವಂಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗದ ಅವಯವಂಗಳಾಗಿಪ್ಪವಾಗಿ
ಕೀಟ ಭೃಂಗನಂತೆ ತಾನೆ ಶಿವನಹನು.
ಇಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಂಗಿಗೆ ಅಂಗವಿಲ್ಲ
ಅಂಗವಿಲ್ಲದ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲಂಗೆ ಮಾಯಾ ಮಲಿನ

ಮುನ್ನವೆ ಹೊದ್ದದಯ್ಯ
ನಿಜಗುರು ಸ್ವತಂತ್ರಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರಾ. ॥೧೭೮॥

೬೨೧

ರಾಗ : ಕಾಂಬೋದಿ

ಜಾಣನಲ್ಲವೆ ಶರಣ ಜಾಣನಲ್ಲವೆ,
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿಪ್ಪ ಹೃದಯ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಮನವನಿತ್ತಾ. ॥ಪಲ್ಲ॥

ಆವುದೊಂದು ಸುಖವು ತನುವ
ನಾವರಿಸದೆ ಮುನ್ನ ಲಿಂಗ
ದೇವಗಿತ್ತು ಸವಿವ ಸುಖವ ನಿ
ರಾವಲಂಬಿಯಾದ ಶರಣ. ॥೧॥

ಪ್ರಣವಮಂತ್ರದೊಳಗೆ ಜೀವ
ಪರಮರೈಕ್ಯರೆಂದರಿದು
ತುರಿಯತೀತ ಶಾಂತನೊಳಗೆ
ಬೆರಸಿಭೇದವಳಿದ ಶರಣ. ॥೨॥

ನೀನು ನೆನವ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೇಲೆ
ಮನೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗ
ತನುವಿನೊಳಗೆ ಹೊರಗೆ ತುಂಬಿ
ಚಿನ್ಮಯಾತ್ಮನಾದ ಶರಣ. ॥೩॥ ॥೧೭೯॥

೬೨೨

ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಜಾಗ್ರದ ಪ್ರಸಾದ
ಮನಸಾದಿ ಧ್ಯಾನ ಮೌನ ಸ್ವಪ್ನದ ಪ್ರಸಾದ
ಮೂರ್ಛೆ ಸಮತೆ ಸಮಾಧಿ ಸುಷುಪ್ತಿಯ ಪ್ರಸಾದ
ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರಾದಿಗಳು ಮಾಯೆಯ ಪ್ರಸಾದ
ನಿರ್ಮೋಹ ನಿತ್ಯಪದ ಗುರುಬಸವನ ಪ್ರಸಾದ. ॥೪॥ ॥೧೮೦॥

೬೨೩

ಲೋಭಿಯಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನಾ ಮುನ್ನವೆ ದಾರಿದ್ರನಲ್ಲ.
ನೀ ವರದನಾದ ಕಾರಣ ನಾನಾರನು ಬೇಡುವನಲ್ಲ.
ನೀನಭಯಕರನಾದ ಕಾರಣ ನಾನಾರಿಗೂ ಅಂಜುವನಲ್ಲ.
ನೀ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಕಾರಣ ನಾ ಪರದೇಶಿಕನಲ್ಲ
ಗುರುಬಸವೇಶಾ. ॥೧೮೧॥

ಯೋಗಪಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ
ಉಭಯ ವಚನ ೬೨೩ ಕಂ ಪ*[ರಮಾ]*ನಂದ ಸುಧೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಂಗಳ

❖❖

* ೧-೧ ರಾ(ಮೂ)

[ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ]

ಶ್ರೀ ಮತ್ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅವಿರಳ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪರಾದ ಹೇಮ ಕಾಮಿನಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮವನುಳ್ಳ ಶಂಕು ಗಿಣಿಲು ದಂಡ ಧಾರಣ ಜಡೆ ಶಿಖಿ ಮಕುಟ ಭೂಷಣ ಯೋಗ್ಯ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಮಂತ್ರ ಸ್ಮರಣೆ ಧ್ಯಾನಾರೂಢರು, ಕಂತೆ ಬಟುವು ಬೆವರ ವಸನ ಮುಂಗೈಮುರಿ ಮುದ್ರೆ ಉಂಗುರ ಕಂಠ ಪಾವಡ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಬಟ್ಟೆ ಪಾವಡ ಅಲಂಕೃತರು ಚಿನ್ನಗಾಳಿ ಮನ್ಯಗಾಳಿ ಬುರುಗು ಜಾಗಟೆ ಕೈತಾಳ ಶಂಖುಧ್ವಾನ ಡಮಾಮಿ ಘಂಟಾರವ ನಾದಪೂಜೆ ವೃಷಭವಾಹನ ನಾಲ್ಕಾರು ಹತ್ತು ಎಂಟು ದೇಶಾಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ದಿಕ್ಕೆಂಬ ದೇಶ ಕೋಶಂಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಾಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಚರಿಸುತ್ತ ಸದ್ಭಕ್ತರುಗಳ ಪೂರಿತಂತಃಕರಣಯುಕ್ತರಾಗಿ ಶೀತಾಪರಿಹರವ ಭಸ್ಮ ಮುಂತಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಬುತ್ತೆ ಸ್ವಾದಿ ಬಿದರೂರು ಇಕ್ಕೇರಿ ಉಳುವಿ ಯಡೂರು ಸಿದ್ಧಗಿರಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಶಿವಗಂಗೆ ನಂಜನಗೂಡು ಕಲ್ಯಾಣ ಸಿಂಹಾಸನ ತೋಪಜಾತ್ರೆ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸಿ ಯಡೆಬಿಡಾರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರದೊಳಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಗಣನೆಗಳ ತೆಗದುಕೊಳುತ್ತ ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡ ಆಕಾಶದ ಬರಸಿಡಿಲು ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು ಶಿವಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರು ಅನಾಚಾರ ಸಂಹಾರಕರು ಪರಸಮಯ ಜೈನ ಚಾರವಾಕ ಬೌದ್ಧ ಬಾಟ ಮತಾಂತ್ರಿಗಳ ಮಸ್ತಕಶೂಲರು; ಹರದ್ರೋಹ ಗುರುದ್ರೋಹ ಲಿಂಗದ್ರೋಹ ಜಂಗಮದ್ರೋಹ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದದ್ರೋಹ ಶಿವದೂಷಕರ ಸಂಹಾರಕರಾದಂತ ನಟ್ಟ ಕಲ್ಲು ಬಿಟ್ಟ ಬಸವಿ ಆಚಾರ ಅಪುತ್ರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣ ಕರ್ತುಗಳಾದ ಘನಲಿಂಗದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯ ಕುಲಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪೂಜ್ಯ ನೈಜ ಯತಿರಾಜ ಪಾವನಂದನ ಪುರಪ್ರಭು ಪ್ರಸನ್ನಮೂರ್ತಿ ॥ರಾ॥ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ॥ರಾಜ॥ ಮುರುಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರ। ಸಮೀಪ ಸಂಪ್ರದಾಯಕರಾದ ರೇವಣಾಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಂತ ಸದ್ಭಕ್ತರಾದ ಮಾಮಲೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಾಡ ಸರದೇಸಾಯಿ। ವ ಪರಗಣೆ ನಾಡಗೌಡ ಸರದೇಸಾಯಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪನ ಮಗ ಸುಪುತ್ರನಾದ ಸರದೇಸಾಯಿ ರುದ್ರಪ್ಪಗೆ ಮದನ ಶೃಂಗಾರ, ಶ್ರೀಪತಿ ವಿಲಾಸ, ವಾಕ್ಪತಿ ವಿಲಾಸ, ವಾಕ್ಪತಿ ಪ್ರೌಢಿ, ಸುರಪತಿ ಸುಭೋಗ, ಧನಪತಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ರಾಮಚಂದ್ರನ ರಾಜತೇಜತ್ವ, ಪರಶುರಾಮನ ಪರಾಕ್ರಮ, ಫಲ್ಗುಣನ ವಿಜಯ, ಧರ್ಮಜನ ನೀತಿ, ಭೀಮನ ಶಕ್ತಿ, ಸೋಮನ ಕಾಂತಿ, ಭಾಸ್ಕರನ ಭಾಸುರತ್ವ, ದೇವಗುರು ವಿವೇಕ, ಬಹು ದುರ್ಗ ವರ್ಗ ಚಟುಲ ಘೋಟಕ ಪಟಲ ತುಂಗ ಮಾತಂಗ ಸಂಘಾತ ಮಹಾರಥ ಸಮಾಜ ಕಳಕಳಮಿಳಿತ ಘನ ಪದಾತಿ ವಿಪುಳ ಪ್ರತಾಪ ವಿಶಾಲ ಕೀರ್ತಿ ವಾರ್ತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಯಗುಣ ಪರಹಿತ ನವರತ್ನ ಪುಂಜ ಮೃದು ಮಂಜುಳ ಭಾಷ ಭೂಷಣತ್ವ ಕನಕರಾಶಿ ನವೀನ ಕಾಂತಾ ಕದಂಬ ವಿಸ್ತಾರ ದೇಶ ಕೋಶ ಮಾಮ ಹೋರನ್ನತಾಯುರಾರೋಗ್ಯ ಶಾಂತಿ ದಾಂತಿ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ ಶುಭ ಗುಣಾದಿಗಳಾಗಲೆಂದು ಆಶೀರ್ವಾದವಂ ಮಾಡಿ ಹರಸಿ ಬರದು ಕಳುಹಿದಾಶೀರ್ವಾದವು.

❖

ಅನುಬಂಧ

೧. ವಚನ–ಸ್ವರವಚನ–ಕಾಲಜ್ಞಾನವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

೨. ವಚನಕಾರರು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

೩. ಸ್ವರವಚನಕಾರರು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

೧. ವಚನ–ಸ್ವರವಚನ–ಕಾಲಜ್ಞಾನವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

(ಅಕಾರಾದಿಯ ಮುಂದಿನದು ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ)

ಪ

ಬ

ಲ

ವ

ಶ

❖❖

೨. ವಚನಕಾರರು-ಅಂಕಿತ-ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

೧. ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ : ಅಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ-೧೩
೫೪, ೫೬, ೯೭, ೧೫೪, ೨೪೦, ೨೭೦,೩೨೪, ೩೩೮, ೪೪೩, ೫೧೬, ೫೪೮, ೫೪೯, ೫೭೭.

೨. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ : ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ-೧೭
೧೦೮, ೧೮೧, ೨೨೧, ೩೪೮, ೩೪೯, ೩೫೩, ೩೫೫, ೩೫೬, ೩೬೨, ೩೬೫, ೩೭೭,
೩೮೨, ೪೯೨, ೫೪೦, ೫೫೮, ೫೫೯, ೫೬೫.

೩. ಅಮುಗೆದೇವಯ್ಯ : ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರ-೧
೬೬.

೪. ಅಮುಗೆ ರಾಯಮ್ಮ : ಅಮುಗೇಶ್ವರ-೫
೩೧೮, ೩೨೦, ೩೨೧, ೩೨೨, ೬೧೮.

೫. ಅರಿವಿನ ಮಾರಿತಂದೆ : ಸದಾಶಿವಮೂರ್ತಿಲಿಂಗ-೩
೧೮೨, ೩೩೬, ೩೮೧.

೬. ಅವಸರದ ರೇಕಣ್ಣ : ಸದ್ಯೋಜಾತಲಿಂಗ-೨
೩೨೬, ೫೩೪.

೭. ಆದಯ್ಯ : ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ-೮
೯, ೭೮, ೧೧೧, ೧೭೯, ೩೭೯, ೩೮೩,೩೮೬, ೫೨೫.

೮. ಉರಿಲಿಂಗದೇವ : ಉರಿಲಿಂಗದೇವ-೨
೧೦೬, ೨೩೦

೯. ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ : ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ-೩೨
೧೦, ೧೯, ೨೪, ೨೮, ೭೩, ೧೦೭,೧೪೦, ೧೪೩, ೧೪೪, ೧೭೬, ೨೦೩, ೨೦೭, ೨೦೮, ೨೦೯,
೨೧೦, ೨೧೧,೨೫೪, ೨೫೫, ೨೫೬, ೨೫೯, ೨೬೪, ೨೬೬, ೨೬೮, ೨೬೯, ೩೦೨, ೩೧೪,
೪೯೩, ೪೯೭, ೫೨೭, ೫೪೧, ೫೯೭, ೬೨೪.

೧೦. ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ : ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ-೧
೪೮೪.

೧೧. ಏಲೇಶ್ವರ ಕೇತಯ್ಯ : ಏಲೇಶ್ವರಲಿಂಗ-೧
೧೮೩.

೧೨. ಒಕ್ಕಲು ಮುದ್ದಣ್ಣ : ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವ ಧನದೊಡೆಯ-೧
೧೨೯.

೧೩. ಕರಸ್ಥಲದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಒಡೆಯ : ಪರಮಗುರು ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ-೧
೫೮೭.

೧೪. ಕಲ್ಯಾಣದ ವಚನಭಾಂಡಾರಿ ಶಾಂತರಸ : ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ-೧
೩೩೪.

೧೫. ಕೋಲಶಾಂತಯ್ಯ : ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯದಹನ ಭೀಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ-೧
೫೩೬.

೧೬. ಗಜೇಶ ಮಸಣಯ್ಯ : ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರ-೧
೪೩.

೧೭. ಗಜೇಶ ಮಸಣಯ್ಯಗಳ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ : ಮಸಣಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಗಜೇಶ್ವರ-೧
೨೩೪.

೧೮. ಗುಪ್ತ ಮಂಚಣ್ಣ : ನಾರಾಯಣಪ್ರಿಯ ರಾಮನಾಥ-೧
೩೬೧.

೧೯. ಗುರುಬಸವ : ಗುರುಬಸವ-೪
೨೮೨, ೩೧೯, ೬೨೨, ೬೨೩.

೨೦. ಗೋಣಿಮಾರಯ್ಯ : ಕೇಟೇಶ್ವರಲಿಂಗ-೧
೬೧೯.

೨೧. ಗೋರಕ್ಷ : ಗೋರಕ್ಷಪಾಲ ಮಹಾಪ್ರಭುಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ-೧
೩೩೩.

೨೨. ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯ : ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ನಿಲ್ಲು ಮಾಣು-೩
೯೬, ೧೮೪, ೬೦೯.

೨೩. ಘನಲಿಂಗಿದೇವ : ಘನಲಿಂಗಿಯ ಮೋಹಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ-೩
೩೫೦, ೩೫೧, ೩೫೯.

೨೪. ಚಂದಿಮರಸ : ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ-೧೫
೫೩, ೬೮, ೭೯, ೮೨, ೮೩, ೮೪,೧೨೮, ೧೯೪, ೩೪೪, ೩೬೬, ೩೬೯, ೩೭೦, ೩೭೧, ೩೯೫,
೪೩೯.

೨೫. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ : ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವಾ-೧೫೮
೫, ೬, ೨೧, ೨೩, ೨೬, ೨೭, ೨೯, ೩೨, ೩೫, ೪೬, ೪೭, ೪೮, ೪೯, ೫೦, ೫೨, ೫೭, ೬೧,
೬೨, ೬೩, ೬೪, ೬೫, ೬೭, ೭೧, ೮೦, ೮೧, ೧೦೩, ೧೦೪, ೧೦೫, ೧೧೩, ೧೧೪, ೧೧೫,
೧೧೬, ೧೨೨, ೧೨೩, ೧೨೪, ೧೨೭, ೧೩೧, ೧೩೩, ೧೪೬, ೧೪೭, ೧೪೮, ೧೪೯, ೧೫೦,
೧೫೧, ೧೫೩, ೧೫೭, ೧೫೮, ೧೫೯, ೧೬೦,೧೬೬, ೧೬೭, ೧೬೯, ೧೮೦, ೧೮೫, ೧೯೧,
೧೯೩, ೧೯೫,೧೯೬, ೧೯೮, ೧೯೯, ೨೦೦, ೨೦೧, ೨೧೪, ೨೧೫, ೨೧೬, ೨೧೯, ೨೨೦,
೨೨೨, ೨೨೭, ೨೩೮, ೨೪೧, ೨೪೩, ೨೫೨, ೨೫೩, ೨೫೭, ೨೫೮, ೨೬೦, ೨೬೧, ೨೭೧,
೨೭೨, ೨೭೩, ೨೮೮, ೨೯೦, ೨೯೧, ೨೯೩,೨೯೪, ೨೯೫, ೨೯೬, ೩೦೩, ೩೦೪, ೩೦೫, ೩೦೭,
೩೧೨, ೩೧೩, ೩೨೩, ೩೪೩, ೩೪೫, ೩೪೬, ೩೪೭, ೩೬೪, ೩೭೨, ೩೭೫, ೩೮೯, ೩೯೨,
೩೯೪, ೪೧೩, ೪೧೪, ೪೧೫, ೪೨೦,೪೨೧, ೪೨೨, ೪೨೪, ೪೨೫, ೪೨೬, ೪೨೭, ೪೨೮,

೪೨೯, ೪೩೦, ೪೩೧, ೪೩೨, ೪೩೩, ೪೩೪, ೪೩೫, ೪೩೬, ೪೩೭, ೪೪೨, ೪೬೦,
೪೯೦, ೪೯೬, ೫೦೬, ೫೦೭, ೫೧೨, ೫೧೩, ೫೧೪, ೫೧೫, ೫೧೭, ೫೧೯, ೫೨೧, ೫೨೩,
೫೩೯, ೫೪೬, ೫೪೭, ೫೫೪, ೫೫೫, ೫೬೨, ೫೬೪, ೫೬೬, ೫೬೭, ೫೭೪, ೫೭೫, ೫೭೮,
೫೮೩, ೫೮೯, ೫೯೩, ೫೯೪, ೫೯೮.

೨೬. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ : ರಾಮನಾಥ–೩
೫೫, ೧೦೦, ೨೪೬.

೨೭. ಜೋದರ ಮಾಯಣ್ಣ : ಶಂಭು ಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ–೧
೫೧೦.

೨೮. ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ : ಗೋಪತಿನಾಥ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೨
೨೨೩, ೩೫೨.

೨೯. ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ : ಮಹಾಲಿಂಗಗುರು ಶಿವಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೆ–೯೫
೧, ೨, ೩, ೧೧, ೧೨, ೧೩, ೧೪, ೧೫, ೧೬, ೧೭, ೮೮, ೮೯, ೯೦, ೯೧, ೯೨, ೧೩೬, ೧೩೭,
೧೩೮, ೧೩೯, ೧೪೧, ೧೪೨, ೧೫೨, ೧೬೨, ೧೬೩, ೧೬೪, ೧೬೫, ೨೦೪, ೨೦೫,
೨೦೬, ೨೧೨, ೨೭೪, ೨೭೫, ೨೭೬, ೨೭೭, ೨೭೮, ೨೭೯, ೨೮೦, ೨೮೧, ೨೮೯, ೨೯೮,
೨೯೯, ೩೦೧, ೩೦೬, ೩೨೮, ೩೩೨, ೩೭೮, ೩೯೧, ೩೯೮, ೩೯೯, ೪೦೦, ೪೦೧, ೪೦೨, ೪೦೩,
೪೦೪, ೪೦೬, ೪೦೭, ೪೦೮, ೪೦೯, ೪೧೦, ೪೧೧, ೪೧೨, ೪೨೩, ೪೪೦, ೪೪೧, ೪೪೪,
೪೫೦, ೪೫೧, ೪೫೨, ೪೫೩, ೪೫೪, ೪೫೫, ೪೫೬, ೪೫೭, ೪೫೮, ೪೬೧, ೪೬೨,
೪೬೮, ೪೮೭, ೪೮೯, ೪೯೯, ೫೦೦, ೫೦೧, ೫೨೬, ೫೨೯, ೫೩೩, ೫೩೭, ೫೮೫, ೫೮೬,
೬೦೦, ೬೦೧, ೬೦೨, ೬೦೩, ೬೦೫, ೬೦೬.

೩೦. ದಾಸೋಹದ ಸಂಗಣ್ಣ : ಮಾತುಳಂಗ ಮಧುಕೇಶ್ವರ–೪
೩೨೭, ೩೩೫, ೪೧೭, ೪೮೩.

೩೧. ನಗೆಯ ಮಾರಿತಂದೆ : ಆತುರವೈರಿ ಮಾರೇಶ್ವರ–೧
೩೩೭.

೩೨. ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ : ಗುರುಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ–೧
೪೯೫

೩೩. ಪ್ರಭುದೇವ : ಗೊಹೇಶ್ವರ, ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೯೮
೪, ೨೫, ೩೦, ೩೧, ೩೩, ೩೬, ೩೭, ೩೮, ೩೯, ೪೦, ೪೧, ೪೨, ೪೪, ೪೫, ೫೧, ೫೯,
೬೦, ೭೦, ೭೨, ೯೩, ೯೫, ೯೮, ೧೦೧, ೧೦೨, ೧೦೯, ೧೧೦, ೧೩೫, ೧೫೫, ೧೭೧,
೧೭೨, ೧೭೩, ೧೮೮, ೧೮೯, ೧೯೦, ೧೯೨, ೨೧೭, ೨೧೮, ೨೨೪, ೨೩೩, ೨೩೬, ೨೩೯,
೨೫೦, ೨೯೨, ೨೯೭, ೩೦೮, ೩೦೯, ೩೧೦, ೩೧೧, ೩೧೫, ೩೨೯, ೩೩೦, ೩೩೧, ೩೩೯,
೩೪೦, ೩೪೨, ೩೭೩, ೩೯೬, ೩೯೭, ೪೦೫, ೪೧೮, ೪೧೯, ೪೩೮, ೪೪೬, ೪೪೭, ೪೪೮,
೪೭೮, ೪೭೯, ೪೮೦, ೪೮೧, ೪೮೨, ೪೮೬, ೫೦೩, ೫೦೫, ೫೧೧, ೫೧೮, ೫೨೦, ೫೩೨,
೫೪೪, ೫೪೫, ೫೫೦, ೫೫೨, ೫೫೩, ೫೬೧, ೫೬೩, ೫೬೯, ೫೭೦, ೫೭೧, ೫೭೨, ೫೭೩,
೫೭೬, ೫೭೯, ೫೮೦, ೫೮೨, ೫೯೦, ೫೯೧, ೫೯೨, ೬೧೧, ೬೧೨.

೩೪. ಪ್ರಸಾದಿ ಭೋಗಣ್ಣ : ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಭೋಗಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗ–೧
೫೩೦.

೩೫. ಬಸವಣ್ಣ : ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ–೧೨
೯೪, ೧೨೭, ೧೩೧, ೧೮೫, ೨೪೮, ೨೪೯, ೨೫೧, ೩೧೨, ೩೫೪, ೩೮೫, ೩೯೨, ೪೯೪.

೩೬. ಬಹುರೂಪಿ ಚೌಡಯ್ಯ : ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥಾ–೧
೩೪.

೩೭. ಬಾಚಿಕಾಯಕದ ಬಸವಪ್ಪ : ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮತಕ್ಕೆ ಕಾಳಿಕಾ ವಿಮಲ ರಾಜೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೧
೨೩೭.

೩೮. ಬಿಬ್ಬಿ ಬಾಚಯ್ಯ : ಏಣಾಂಕಧರ ಸೋಮೇಶ್ವರ–೧
೩೬೩.

೩೯. ಬೊಂತಾದೇವಿ : ಬಿಡಾಡಿ–೧
೯೯.

೪೦. ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ : ಕಲಿದೇವರ ದೇವ/ಕಲಿದೇವಯ್ಯ–೧೧
೧೬೮, ೧೭೦, ೧೭೪, ೧೭೫, ೧೯೭, ೨೧೩, ೨೩೫, ೨೪೫, ೨೪೭, ೩೯೦, ೫೪೩.

೪೧. ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯಗಳ ಸಮಯಾಚಾರದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ: ಪರಮಪಂಚಾಕ್ಷರಮೂರ್ತಿ ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೧
೭೫.

೪೨. ಮನಸಂದ ಮಾರಿತಂದೆ : ಮನಸಂದಿತ್ತು ಮಾರೇಶ್ವರ–೨
೭೭, ೩೭೪.

೪೩. ಮನುಮುನಿ ಗುಮ್ಮಟದೇವ : ಗೂಡಿನ ಗುಮ್ಮಟನೊಡೆಯ ಅಗಮ್ಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೧
೭೬.

೪೪. ಮರುಳಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ : ರೇವಣ್ಣ–೧
೫೮೧.

೪೫. ಮಾದಾರ ಧೂಳಯ್ಯ : ಕಾಮಧೂಮ ಧೂಳೇಶ್ವರ–೧
೫೫೬.

೪೬. ಮಾರೇಶ್ವರೊಡೆಯ : ಮಾರೇಶ್ವರಾ–೧
೩೬೮.

೪೭. ಮೆರೆಮಿಂಡದೇವ : ಐಘಟದೂರ ರಾಮೇಶ್ವರ–೨
೩೨೫, ೫೩೮.

೪೮. ಮೇದಾರ ಕೇತಯ್ಯ : ಗವರೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೧
೫೬೮.

೪೯. ಮೋಳಿಗೆ ಮಹಾದೇವಿ : ಎನ್ನಯ್ಯಪ್ರಿಯ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೩
೭೪, ೫೨೮, ೬೦೮.

೫೦. ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯ : ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೭
೨೦೨, ೩೧೬, ೩೧೭, ೪೧೬, ೫೨೪, ೫೪೨, ೬೧೦.

೫೧. ಕರಸ್ಥಲ ವೀರಣ್ಣದೇವರು : ನಿಜಗುರು ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೨
೨೬೨, ೩೦೦.

೫೨. ವೈದ್ಯ ಸಂಗಣ್ಣ : ಮರುಳ ಶಂಕರಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೫
೪೬೩, ೪೬೪, ೪೬೫, ೪೬೬, ೪೬೭.

೫೩. ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಅಪ್ಪಣ್ಣ : ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ–೮
೧೧೭, ೨೩೧, ೨೩೨, ೨೪೨, ೨೬೩, ೨೬೭, ೫೦೮, ೫೧೯.

೫೪. ಸಕಳೇಶಮಾದರಸ : ಸಕಳೇಶ್ವರ–೬

೧೫೬, ೩೫೮, ೩೬೭, ೩೮೦, ೩೮೭, ೫೩೫.

೫೫. ಸಿದ್ಧರಾಮ : ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೪

೨೨೮, ೫೩೧, ೫೫೧, ೫೫೭.

೫೬. ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸ : ಮಹಾದಾನಿ ಸೊಡ್ಡಳ, ದೇವರಾಯ ಸೊಡ್ಡಳಾ–೫

೨೨೯, ೨೬೫, ೩೬೦, ೫೯೫, ೫೯೬.

೫೭. ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ : ನಿಜಗುರು ಸ್ವತಂತ್ರಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ–೧

೬೨೦.

೫೮. ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ : ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ–೧

೩೭೬.

೫೯. ಹಾವಿನಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ : ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರಾ, ಕಲ್ಲೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೭

೭, ೮, ೨೦, ೫೮, ೮೭, ೨೪೪, ೫೬೦.

೬೦. ? : ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪ ಬಸವಣ್ಣ–೧

೩೮೪.

೬೧. ? : ಏಕೋರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೧

೩೮೮.

೬೨. ? : ಶೂನ್ಯನಾಥಯ್ಯ, ಶೂನ್ಯನಾಥ–೧೮

೬೯, ೧೧೮, ೧೧೯, ೧೨೦, ೧೨೧, ೧೨೫,೧೨೬, ೧೩೦, ೧೩೨, ೧೩೪, ೧೭೭, ೧೭೮, ೧೮೭, ೩೪೧, ೩೯೩, ೫೮೪, ೫೯೯, ೬೦೭

೬೩. ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲ –೨

೨೨೫, ೨೨೬.

❖❖

೩. ಸ್ವರವಚನಕಾರರು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

೧. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ : ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೧
೪೯೧.

೨. ಕರಸ್ಥಲ ನಾಗಿದೇವ–೬
–ಶಾಂತ–೬೨೧.
–ಸಿದ್ಧಶಾಂತ–೬೧೬.
–ಗುರುಶಾಂತಯ್ಯ–೪೭೫.
–ಗುರುಶಾಂತೇಶ್ವರ–೧೮, ೪೯೮, ೫೦೨.

೩. ಕರಸ್ಥಲದ ವೀರಣ್ಣೊಡೆಯ (ವೀರಣ್ಣದೇವ)–೩
–ನಿಜಗುರುಶಾಂತಮಲ್ಲೇಶ–೮೬.
–ಶಾಂತ ಮಲ್ಲೇಶ–೨೮೩.
–ಶಾಂತ ಮಲ್ಲ–೩೮೪.

೪. ಗುರುಬಸವ : ಗುರುಬಸವ–೨
೪೮೫, ೬೧೭.

೫. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ–೪
–ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗ–೨೨.
–ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವಾ–೩೫೭, ೪೭೦, ೫೮೮.

೬. ಜಿಗುನಿ ಮರುಳದೇವ : ನಿಜಗುರುಸಿದ್ಧಶಾಂತ–೨
೪೮೮, ೬೧೩.

೭. ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ : ಶಂಭುಲಿಂಗ; ಗುರುಶಂಭುಲಿಂಗ–೮
೨೮೭, ೪೬೯, ೪೭೧, ೪೭೨, ೪೭೩, ೪೭೪, ೪೭೬, ೪೭೭.

೮. ನಿರ್ವಾಣಿ ಬೋಳೇಶ : ನಿರ್ವಾಣಪ್ರಿಯ ಬೋಳೇಶ್ವರಲಿಂಗ; ಉರುತರಪ್ರಿಯ ನಿರ್ವಾಣ ಬೋಳೇಶ–೨
೮೫, ೬೧೫.

೯. ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ : ಗುರುಪ್ರಿಯ ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ–೧
೧೪೫.

೧೦. ಪ್ರಭುದೇವ : ಗುಹೇಶ್ವರ-೧
೪೫೯.

೧೧. ಶಂಕರದೇವ : ಶಂಕರಲಿಂಗ-೨
೨೮೫, ೨೮೬.

೧೨. ಸಂಗಮೇಶ ಅಪ್ಪಣ್ಣ : ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ-೧
೧೬೧.

೧೩. ? : ನಿಃಕಳಂಕ ಸೋಮೇಶ-೨
೪೪೫, ೫೦೪.

೧೪. ? : ಚಿಂತರಿಪು ಸಿದ್ಧಪ್ರಭುವೆ-೧
೧೧೨.

೧೫. ? : ಗುರುಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ-೧
೫೨೨.

೧೬. ? : ಸಿದ್ಧರಾಮ-೧
೬೧೪.

❖❖

ಲಿಂಗಾಯತ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನಮಾಲೆ : ೭೦

ಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣಂಗಳು ಸೇರಿಸಿದ

ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ

ಯಡೆಯೂರು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನಮಠ

ಡಂಬಳ–ಗದಗ

೨೦೧೪

*

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಊಹಿಸಿದಂತೆ ಈ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ' ಕೃತಿಯ ಕಾಲ ಸು. ೧೪೨೫–೩೦. ಆದರೆ ಇದರ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ನಾವು ಬಳಸಿದ ತಾಳೆಪ್ರತಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಕಾಲ ೧೪೧೨. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಮೂಲಕೃತಿ ಅಥವಾ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದ ಕೃತಿ ಎಂಬ ಮಹತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ೧೯೭೪ರಂದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಭೂಸನೂರಮಠ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿ ಇಂದು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದುದೂ ನಾವು ಈ ಆವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನ ವಚನಗಳ **'ಸೃಷ್ಟಿ'** ಸಂದರ್ಭ. ಬಳಿಕ, ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದ ವಚನಗಳನ್ನು 'ಸಕಲಪುರಾತನರ ವಚನ' ಹೆಸರಿನ ಕಟ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲೆಹಾಕಿದುದು ವಚನಗಳ **'ಸಂಗ್ರಹ'** ಸಂದರ್ಭ. ಈ ತರುವಾಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂವಾದರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ 'ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ'ಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದು ವಚನಗಳ **'ಸಂಪಾದನ'** ಸಂದರ್ಭ. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ' ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದುದು ವಚನಗಳ **'ಸಂಕಲನ'** ಸಂದರ್ಭ. ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಬಳಿಕ ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸತೊಡಗಿದ ಇಂದಿನದು ವಚನಗಳ **'ಪಾಠಪರಿಷ್ಕರಣ'** ಸಂದರ್ಭವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಚನಗಳ **'ಸಂಕಲನ'** ಸಂದರ್ಭದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ, 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ'.

ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲಸಿದ್ಧಾಂತ

ವಿಶ್ವಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಲಿಂಗಾಯತಧರ್ಮವು ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದು, ಇದರ ಕಣವಾಗಿರುವ ಲಿಂಗವು ಮಲತ್ರಯದ ಆವರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಂಗ(ವ್ಯಕ್ತಿ)ವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಗವು ತನಗೆ ಆವರಿಸಿದ ಮಲತ್ರಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತ, ತನ್ನ ಮೂಲ ರೂಪವಾಗಿರುವ ಲಿಂಗವಾಗುವುದು, ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮರಸಗೊಳ್ಳುವುದು ಇಲ್ಲಿ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅಂಗವು ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗವಾಗುವ 'ಅಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲ'ವನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಲಿಂಗವು ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗುವ 'ಲಿಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲ'ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದೇ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳ ಅವಾಂತರಸ್ಥಲಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಅಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲ :

೧. ಭಕ್ತಸ್ಥಲದ ಅವಾಂತರ ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೧೫.

೨. ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲದ ಅವಾಂತರ ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೯.

೩. ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದ ಅವಾಂತರ ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೭.

೪. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲದ ಅವಾಂತರ ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೫.

೫. ಶರಣಸ್ಥಲದ ಅವಾಂತರ ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೪.

೬. ಐಕ್ಯಸ್ಥಲದ ಅವಾಂತರ ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೪.

–ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಅಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳು ೪೪.

ಲಿಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲ :

೧. ಭಕ್ತಸ್ಥಲಾಶ್ರಿತ ಆಚಾರಲಿಂಗದ ಅವಾಂತರ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೯.

೨. ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲಾಶ್ರಿತ ಗುರುಲಿಂಗದ ಅವಾಂತರ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೯.

೩. ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಾಶ್ರಿತ ಶಿವಲಿಂಗದ ಅವಾಂತರ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೯.

೪. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲಾಶ್ರಿತ ಜಂಗಮಲಿಂಗದ ಅವಾಂತರ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೯.

೫. ಶರಣಸ್ಥಲಾಶ್ರಿತ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದ ಅವಾಂತರ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೯.

೬. ಐಕ್ಯಸ್ಥಲಾಶ್ರಿತ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಅವಾಂತರ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು ೧೨.

–ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಲಿಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳು ೫೭.

ಈ ೪೪ ಅಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲ + ೫೭ ಲಿಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲ=೧೦೧ಸ್ಥಲಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯೇ ನೂರೊಂದು ಸ್ಥಲ ಅಥವಾ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯೂ ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಲಿಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ೧. ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ೧೨ ಅವಾಂತರಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಭೂಸನೂರಮಠ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯು ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ೧೨ ಅವಾಂತರ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ೧೨ ಅವಾಂತರಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವಾಮೃತಮಹಾಪುರಾಣ, ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಈ 'ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಸಂದೇಹ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨. ಶ್ರೀ ಭೂಸನೂರಮಠರ ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಲಿಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಗುರುಲಿಂಗ, ಶಿವಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ, ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬಳಸಿದರೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯು ಇವುಗಳಿಗೆ ಬದಲು ಅಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ ಭಕ್ತಸ್ಥಲ, ಮಹೇಶಸ್ಥಲ, ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ, ಶರಣಸ್ಥಲ, ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೂ ಬಳಸಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಅವಾಂತರ ಸ್ಥಲಗಳು ಒಂದಿಷ್ಟು ಗೊಂದಲ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಗಮವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಎಸ್.ಸಿ. ನಂದೀಮಠ ಅವರು 'ನೂರೊಂದು ಸ್ಥಲದ ವಿಚಾರ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅನಂತರ ಬೆಳೆದುದೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಈ 'ಕೃತಿ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳ ಒಂದು ಕಂತೆಯಾಗಿದೆ'. 'ಅವಾಂತರ ಸ್ಥಲಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಪರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುನರುಕ್ತಿಗಳು ಬರುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಮುಗ್ಗರಿಸದಿರಲಾರೆವು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸರಿ ಹೊಂದಿಸುವುದು ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರವಾದ ವಿಷಯ (ವೀರಶೈವಧರ್ಮ ಕೈಪಿಡಿ.ಪು. ೧೭೩, ೧೯೨), ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಪಾದನೆ ಕನ್ನಡ ಏಕೋತ್ತರಸ್ಥಲದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಲಿಂಗಾಯತದ ವೀರಶೈವೀಕರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಗೊಂದಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಏಕೋತ್ತರಸ್ಥಲದ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಯಾರು?

ವಚನಗಳ 'ಸಂಗ್ರಹ'ದ ಬಳಿಕ ಆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಅನುಭಾವಿಗಳು ಸಂವಾದರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಹಲವು ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ, ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಹಲವು ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಯಾರು? ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯ ರಚಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲೀ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಭುವೃಷಾಂಕ ದಂಡೇಶೈಃ=ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಬಸವರಾಜ ಚನ್ನಬಸವರಾಜ' ಇವರಿಂದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ರೂಪಗೊಂಡಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಂತೆ ಮಗ್ಗೆಯ ಮಾಯಿದೇವನು 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲದ ಭಾವದನುಭಾವವಂ ಭೂಮಿಯೊಳು ಪೇಳಿದ ಬಸವೇಶ ಭಕ್ತಜನಕೆ' ಎಂದು ತನ್ನ 'ಪದ್ಯೈಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂಬಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯು 'ರೇಣುಕೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ಗಣೇಶ್ವರೇನ ಕಥಿತಮಗಸ್ತ್ಯಾಯ'(೧-೨೯) ಅಂದರೆ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ರೇಣುಕೇಶನಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಉಭಯವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಾದಿಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಂದು ಬಹುಜನ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕ್ರಿಯಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲಾನಾಂ ಷಟ್ಸ್ಥಲಾಂತರ್ಗತ ತತ್ತ್ವೇನ ತೇಷಾಂ ಪೃಥುಗುಪದೇಶ। ತದ್ಭೇದಸ್ತು ಭಾಷಾ ಪ್ರಬಂಧಾದೇವ

ಅವಗಂತವ್ಯಃ' ಅಂದರೆ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಭಾಷಾ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದೇಶೀ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ–ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯು ಮೇಲಿನ ವಾದವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಶೀ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವಾಗ, ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವೇ ಕ್ರಿಯಾಸಾರಕಾರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಿದೆ.

ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ

ಕವಿಚರಿತೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟ(೧೯೧೯) ಮೊದಲುಮಾಡಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಎಲ್ಲ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲದ ಕರ್ತೃ ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಪುರವರಾಧೀಶ್ವರನಾದ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವ. ಈ ಕೃತಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಮಹಾಲಿಂಗದೇವರ ಅನಾದಿ ಸಂಸಿದ್ಧ ಗುರುಕುಲದನ್ವಯವೆಂತೆಂದಡೆ' ಎನ್ನುತ್ತ, ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದು '......... ವಿಂಶತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವರು, ಏಕವಿಂಶತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಬಂಕನಾಥದೇವರು, ಆ ಕುಮಾರ ಬಂಕನಾಥದೇವರ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದ ಕರಕಮಲದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ತಚ್ಛಿಷ್ಯ ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣನು ಆ ಗುರುವಿಂಗೆ ಬಿನ್ನಪಂಗೈದು......... ಎನ್ನ ಷಡಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಹ ಭೇದದ ನಿರೂಪವ ಕೊಟ್ಟು ಪಾಲಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಆ ಗುರುಸ್ವಾಮಿ..........ವಚನಂಗಳಿಂದ ಆ ತಚ್ಛಿಷ್ಯಂಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರಲು...' ಎಂಬ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯು ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನಿಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವನ ಬದಲು ಅವನ ಶಿಷ್ಯ ಕುಮಾರ ಬಂಕನಾಥನಿಂದ ಬೋಧಿತವಾಯಿತೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನೇ ಇದರ ಕರ್ತೃವಾಗಿರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾವು ಬಳಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಅಂಗಸ್ಥಲದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ '........ಮಹಾಲಿಂಗದೇವರು .... ನಿಜ ತಚ್ಛಿಷ್ಯ ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯಂಗೆ ಸತ್ಪ್ರೇಮ ಮಹಾನುಭಾವ ಸಂಬೋಧೆ ಸಂಬಂಧ ನಿರೂಪಣಕಾರಣಾರ್ಥ ವಿರಚಿಮಪ್ಪ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಇದರ ಕರ್ತೃ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೊನೆಯ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲು ಯಾರ ಹೆಸರೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಮುಕ್ತಾಯ ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಗೊಂದಲ ಕಾರಣವಾಗಿ ಇದರ ಕರ್ತೃ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವನೊ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನೊ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಲ್ಲಿ ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರವು 'ಕುಮಾರ ಬಂಕನಾಥದೇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯ ಪಂಡಿತರು ತಮ್ಮ ಗುರುನಿರೂಪದಿಂದ ಸಕಲಪುರಾತನರ ವಚನಂಗಳಿಂದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವ ಸೂತ್ರವ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಸ್ಥಲವಿಟ್ಟು' ರಚಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಇದರ ಕರ್ತೃ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಈ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವನ್ನು ಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯರು ಸೇರುವೆಯು ಮಾಡಿದ ದಿನಪ್ರಮಾಣವೆಂತೆಂದೊಡೆ...' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿದುದು ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲೀ' ಹೆಸರಿನ ಕೃತಿಯನ್ನು, ಒಂದುನೂರಾ

ಒಂದು ಸ್ವರವಚನಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆ ಬರೆದ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಟೀಕು' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇವನು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ದೊಡ್ಡ ಅಭ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು, ಕಾರಣ ಇವನೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಾವು ಈ ಕೃತಿಗೆ "ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣಂಗಳು ಸೇರಿಸಿದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ" ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಲು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯ ೧೫ನೇ ಶತಮಾನದ ವೀರಶೈವ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಪುರಾಣವು 'ಲಕ್ಕಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿತ್ತಮಂ ವೆಚ್ಚಿಸಿ' ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈತನು ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಲಿಂಗಾಯತಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈತನು ಮುಕುಂದಪೆದ್ದಿಯನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವನ್ನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆಸಿದನೆಂದೂ ಚಾಮರಸನಿಂದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯನ್ನು ಬರೆಸಿದನೆಂದೂ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ 'ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲೀ' (ಸಂಸ್ಕೃತ), ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಟೀಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ವಚನಗಳಿಗೆ ಈತನೇ ಟೀಕೆ ಬರೆದಿರುವನೆಂದು ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮಣಿಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೇಳಲೇಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ ವೀರಶೈವನಾಗಿರುವ ಈತನು ಮೂಲತಃ ದೂರ್ವಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ಶುದ್ಧಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿವದವನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಪರಂಪರೆಯು ಗೋಳಕಿಮಠ ಅಥವಾ ಗೋಲಗೇರಿಮಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಈತನ ಗುರುವಿನ ಗುರು ಮಹಾಲಿಂಗದೇವನ ಪುಲಿಗೆರೆ(ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ) ಯಲ್ಲಿ ಗೋಲಗೇರಿಮಠ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವೆನಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ವೀರಶೈವದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯ.

ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ

೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕಲನ, ಸಂಪಾದನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಿಡಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ, ತೆಗೆದು ಹಾಕುವ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಲಿಪಿಕಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಾಠಾಂತರ(Veriation)ದಂತೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರೂಪಾಂತರ(Version)ಗಳಿಗೂ ಗುರಿಯಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಹೊರತಲ್ಲ. ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಭೂಸನೂಮಠ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೩೯. ಆದರೆ ಇವರು ಬಳಸಿದ 'ಅ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೮೩. ಹೀಗೆ ರೂಪಾಂತರ(Version)ಆಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಚನಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಮೂಲಕೃತಿಯ ಗಾತ್ರ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಲಿಪಿಕಾರರ ಅಜ್ಞಾನ, ಅನವಧಾನ, ಅನ್ಯಥಾಜ್ಞಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರ ನಕಲು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಾಂತರ(Veriation)ಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಪ್ರೊ. ಭೂಸನೂಮಠ ಅವರ ಕೃತಿಯಿಂದಲೇ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಯ್ಕೆಯ ಕಿಚ್ಚು>ಬಯಕೆಯ ಕಿಚ್ಚು, ಪಲ್ಲವ ತಳಿರು>ಪಲ್ಲವ ತರು, ದೃಷ್ಟಿವಾರಿ>ದೃಷ್ಟಿವಾ(ಯಾ)ರೆ,

ಬಿಟ್ಟೆ ಜನ್ನಿಗೆಯರ>ಬಿಟ್ಟೆ ಜನ್ನಿಗೆಯೇರ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪಾಠಾಂತರಗಳಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ (ಪಾಠಾಂತರ-ರೂಪಾಂತರ)ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಮೂಲಕೃತಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುವುದು. ನಮ್ಮ ಸುದೈವಕ್ಕೆ 'ಯಿ ಯೇಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವನೂ ಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಂಣಗಳು ಸೇರುವೆಯ ಮಾಡಿದ ದಿನಪ್ರಮಾಣವೆಂತೆಂದೊಡೆ ಶಕವರ್ಷ ೧೩೩೪ ವರ್ಷದ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಬ.೫. ಗುರುವಾರದಲು ಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣಂಗಳು ಸೇರಿಸಿದ ಯೇಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಸಮಾಪ್ತಂ' ಎಂದು ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಬಹುಶಃ ಮೂಲಪ್ರತಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಯೇ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೧೨ಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಮಹಾಲಿಂಗದೇವನ ಕಾಲ ೧೪೨೫, ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯನ ಕಾಲ ೧೪೩೦ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ೧೪೧೨ ಎಂಬ ತೇದಿಯು ಈ ಕೃತಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಇಂಥ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಸಿಗುವುದು ಅಪರೂಪ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಿಕ್ಕ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನೇ ಬಳಸಿ, ಲಿಪಿಕಾರನ ಮರೆವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿರಬಹುದಾದ ಅಕ್ಷರದೋಷಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿತ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾಠಾಂತರಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಬಹುಶಃ ಮೂಲಕೃತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಮೂಲಕೃತಿಯ ಸಮೀಪದ ಪ್ರತಿಯೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪಾಠ ಸರಿಪಡಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನಮಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಎದುರಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಈ ತಾಳೆಪ್ರತಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ (ಕೆ. ೨೧೬) ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಆಕಾರ ೬-೫``x ೨``. ಗರಿ ೧-೨೨೧. ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ; ಸದೃಢವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಭೂಸನೂಮಠ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯ ೨೪ ವಚನಗಳು(ಪು ೧೫-ವ ೬, ೩೭-೧೧, ೫೨-೧೫, ೫೪-೭, ೬೫-೮, ೭೩-೭, ೯೦-೬, ೭, ೮, ೯, ೧೦. ೧೨೦-೬, ೧೨೮-೯, ೧೩೭-೧೫, ೧೮೨-೮೪-೧೧,೧೨, ೧೩, ೧೪, ೧೫, ೧೬, ೧೭. ೧೯೮-೩. ೨೦೧-೬. ೨೦೪-೨) ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಮುಂದಿನ ೧೦ ವಚನಗಳು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ: ೧. ಲಿಂಗವೆಂದೆನದವಂಗೆ...-ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ೨. ಆಯಿತ್ತು ಹೋಯಿತ್ತು...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ೩. ಹೆಸರಿಡಬಾರದ...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ೪. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ...-ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ೫. ಐದು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ೬. ಭವದ ಬೇರು ಹರಿಯಲ್ಕೆ...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ೭. ಅಯ್ಯ ಬಂದನವ್ವ...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ೮. ಮಜ್ಜಕೆರೆಯ ಹೇಳಿದರೆ...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ೯. ಪ್ರಸಾದಿಯಾದಾತ...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ೧೦. ಅಂಗಲಿಂಗ...-ಸಿದ್ಧರಾಮ. ಶ್ರೀ ಭೂಸನೂರಮಠ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಗಿಂತ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉದ್ಧರಣೆಗಳು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ. ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ "ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಕೋವೆ' ಹೆಸರಿನ ಪಠ್ಯ ಈ ಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಳಸಿದ ಮೂಲಪ್ರತಿಗೆ(ಮೂ) ಶ್ರೀ ಭೂಸನೂರಮಠರ ಮುದ್ರಿತ(ಮು) ಪ್ರತಿಯ ಪಾಠ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

* * *

ಓದುಗರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರಬಹುದಾದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಣಾಮಗಳು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೆರವಾದ ಡಾ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಮೇಲಿನಮನಿಯವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

೧೬-೪-೨೦೧೪ – **ಸಂಪಾದಕರು**

*

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು

೧. ಭಕ್ತ:

ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು

೩. ಶಿವಲಿಂಗ:

೪. ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ

೫. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ:

❖❖

ಅಂಗಸ್ಥಲಗಳು

ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ

*ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಭುವನಜನತಿಮಿರಹರಣ ಕಾರಣಸ್ವರೂಪರುಂ, [೧]ಭಕ್ತ ದೇಹಿಕ ದೇವರುಂ, ಭಕ್ತಿವತ್ಸಲರುಂ, ಸರ್ವಾಂಗಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ವಿಲಾಸರುಂ,[೧] ಪುಲಿಗೆಱೆಯ ಪುರವರಾಧೀಶ್ವರರುಂ, ಅಪೂರ್ವ ಸ್ವಯಂಭು ಪ್ರಸನ್ನ ಚೆನ್ನದಕ್ಷಿಣ ಶ್ರೀಸೋಮನಾಥದೇವರ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೀಪಾದಪದ್ಮಾರಾಧಕರುಂ, ತ್ರಿಕಾಂಡನಿಷ್ಠರುಂ, ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಾಥರ್ವಣಾಂತರ್ಗತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಪ್ರಮುಖರುಂ, ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣಾಗಮ ಇತಿಹಾಸಾದಿ ನಾನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದರುಂ, ಪರಮ ವೀರಶೈವಾಗಮಾಚಾರ್ಯರುಂ, ಸಕಲಪ್ರಸಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧರುಂ, ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿರಂಜನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪರುಮಪ್ಪ ಪರಮ ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಜಗದಾರಾಧ್ಯರುಮಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವರ ಅನಾದಿ ಸಂಸಿದ್ಧ ಗುರುಕುಲದನ್ವಯವೆಂತೆಂದೊಡೆ:

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯನಿರ್ಮಳ ನಿರಂಜನನಪ್ಪ ಪರಶಿವನು, ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ವಾಙ್ಮನೋತೀತನಪ್ಪ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನು, ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಋಷೀಶ್ವರನಪ್ಪ ದೂರ್ವಾಸದೇವರು, ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ವಯಂಭು ತ್ರಿನೇತ್ರದೇವರು, ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಗಳು, ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರದೇವರು, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಪೆದ್ದಣ್ಣಗಳು, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಾಳಿದಾಸಭಟ್ಟರು, ನವಮದಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವದೇವರು, ದಶಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಮಿದೇವರು, ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯದೇವರು, ದ್ವಾದಶದಲ್ಲಿ ಮೋನಿದೇವರು, ತ್ರಯೋದಶದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಸೋಮಯ್ಯದೇವರು, ಚತುರ್ದಶದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಯ ಬಂಕನಾಥದೇವರು, ಪಂಚದಶದಲ್ಲಿ ಶಂಕರದೇವರು, ಷೋಡಶದಲ್ಲಿ ಸೋಮಶಂಭು ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಸಪ್ತದಶದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಧರದೇವರು, ಅಷ್ಟದಶದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದ ಮಾಯಿದೇವಪಂಡಿತರು, ನವದಶದಲ್ಲಿ ಬಂಕಯ್ಯದೇವರು, ವಿಂಶತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವರು, ಏಕವಿಂಶತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಬಂಕನಾಥದೇವರ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಕರಕಮಲದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ತಚ್ಛಿಷ್ಯ ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣನು ಆ ಶ್ರೀಗುರುರಾಯಂಗೆ ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ದು, ಪರಮಗುರುವೇ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳು ಎನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾಡಿ,

---

* ಶ್ರೀಗುರುಬಸವಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ ಶ್ರೀಶಾಂತಪ್ರಭುವೆ ನಮಃ। ಶ್ರೀ ಗುರುವೇ ನಮಃ. ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ (ಮೂ) ೧–೧ x (ಮೂ)

ಪುನರ್ಜಾತನೆನಿಸಿ, ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಣವಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಪ್ರಾಣಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಎನ್ನ ಕೃತಾರ್ಥನ ಮಾಡಿದಿರಿ ದೇವಾ! ಇನ್ನು ಎನ್ನ ಷಡಂಗವೂ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಹ ಭೇದದ ನಿರೂಪವ ಕೊಟ್ಟು ಪಾಲಿಸುವುದೆಂದಡೆ, ಆ ಶ್ರೀಗುರುಸ್ವಾಮಿ ತಮ್ಮ ಪರಮಜ್ಞಾನಾನುಭವ ಪ್ರಸನ್ನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಷಡುಸ್ಥಲವನು, ಬಸವರಾಜದೇವರು ಚೆನ್ನಬಸವರಾಜದೇವರು ಪ್ರಭುದೇವರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳ ಪರಮವಾಕ್ಯಾಮೃತಮಪ್ಪ ವಚನಂಗಳಿಂದ ಆ ತಚ್ಛಿಷ್ಯಂಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆ ಷಡುಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅಂಗಸ್ಥಲ ನಾಲ್ವತ್ತುನಾಲ್ಕು, ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಐವತ್ತೇಳು; ಉಭಯಂ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲಂಗಳಾದವು. ಆ ವಿವರವೆಂತೆಂದೊಡೆ:

[ಅಂಗಸ್ಥಲ :]

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ: ಪಿಂಡಸ್ಥಲ, ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲ, ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲ, ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗಧಾರಣಸ್ಥಲ, ವಿಭೂತಿಸ್ಥಲ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಸ್ಥಲ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಸ್ಥಲ, ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ, ಉಭಯಸ್ಥಲ, ತ್ರಿವಿಧಸಂಪತ್ತುಸ್ಥಲ, ಚತುರ್ವಿಧಸಾರಾಯಸ್ಥಲ, ಉಪಾಧಿಮಾಟಸ್ಥಲ, ನಿರುಪಾಧಿಮಾಟಸ್ಥಲ, ಸಹಜಮಾಟಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಭಕ್ತಸ್ಥಲ ಹದಿನೈದು. ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ: ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾಸ್ಥಲ, ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ ನಿರಸನಸ್ಥಲ, ವಾಗದ್ವೈತನಿರಸನಸ್ಥಲ, ಆಹ್ವಾನನಿರಸನಸ್ಥಲ, ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿ ನಿರಸನಸ್ಥಲ, ಸರ್ವಗತನಿರಸನಸ್ಥಲ, ಶಿವಜಗನ್ಮಯಸ್ಥಲ, ಭಕ್ತದೇಹಿಕಲಿಂಗಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು.

ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ: ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ, ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗಮಹಾತ್ಮೆಸ್ಥಲ, ಜಂಗಮಮಹಾತ್ಮೆಸ್ಥಲ, ಭಕ್ತಮಹಾತ್ಮೆಸ್ಥಲ, ಶರಣಮಹಾತ್ಮೆಸ್ಥಲ, ಪ್ರಸಾದಮಹಾತ್ಮೆ ಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ಏಳು.

ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ: ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಸ್ಥಲ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಸ್ಥಲ, ಶಿವಯೋಗಸಮಾಧಿಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗನಿಜಸ್ಥಲ, ಅಂಗಲಿಂಗಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ ಐದು.

ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ: ಶರಣಸ್ಥಲ, ತಾಮಸನಿರಸನಸ್ಥಲ, ನಿರ್ದೇಶಸ್ಥಲ, ಶೀಲಸಂಪಾದನೆಸ್ಥಲ– ಅಂತು ಶರಣಸ್ಥಲ ನಾಲ್ಕು.

ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ: ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ, ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತುಸ್ಥಲ, ಏಕಭಾಜನಸ್ಥಲ, ಸಹಭೋಜನಸ್ಥಲ– ಅಂತು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ನಾಲ್ಕು–ಅಂತು ಅಂಗಸ್ಥಲ ನಾಲ್ವತ್ತುನಾಲ್ಕು.

ಇನ್ನು ಲಿಂಗಸ್ಥಲ:

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ: ದೀಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲ, ಶಿಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನಗುರುಸ್ಥಲ, ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ಭಾವಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ಸ್ವಯಸ್ಥಲ, ಚರಸ್ಥಲ, ಪರಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು.

ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ: ಕ್ರಿಯಾಗಮಸ್ಥಲ, ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನಾಗಮಸ್ಥಲ, ಸಕಾಯಸ್ಥಲ, ಅಕಾಯಸ್ಥಲ, ಪರಕಾಯಸ್ಥಲ, ಧರ್ಮಾಚಾರಸ್ಥಲ, ಭಾವಾಚಾರಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನಾಚಾರಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು.

ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ: ಕಾಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲ, ಇಂದ್ರಿಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲ, ಪ್ರಾಣಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲ, ಕಾಯಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲ, ಕರಣಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲ, ಭಾವಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲ, ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಲ, ಶುಶ್ರೂಷಾಸ್ಥಲ, ಸೇವ್ಯಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು.

ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ: ಜೀವಾತ್ಮಸ್ಥಲ, ಅಂತರಾತ್ಮಸ್ಥಲ, ಪರಮಾತ್ಮಸ್ಥಲ, ನಿರ್ದೇಹಾಗಮಸ್ಥಲ, ನಿರ್ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲ, ನಷ್ಟಾಗಮಸ್ಥಲ, ಆದಿಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ, ಅಂತ್ಯಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ, ಸೇವ್ಯಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು.

ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ: ದೀಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲ, ಶಿಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನಪಾದೋದಕಸ್ಥಲ, ಕ್ರಿಯಾನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲ, ಭಾವನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲ, ಪಿಂಡಾಕಾಶಸ್ಥಲ, ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶಸ್ಥಲ, ಮಹದಾಕಾಶಸ್ಥಲ–ಅಂತು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು.

ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ: ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲ, ಭಾವಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲ, ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲ, ನಿಂದುದೋಗರಸ್ಥಲ, ಚರಾಚರನಾಸ್ತಿಸ್ಥಲ, ಭಾಂಡಸ್ಥಲ, ಭಾಜನಸ್ಥಲ, ಅಂಗಲೇಪನಸ್ಥಲ, ಸ್ವಯಪರವರ್ಜಿಯದಸ್ಥಲ, ಭಾವಾಭಾವನಷ್ಟಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಸ್ಥಲ– ಅಂತು ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಹನ್ನೆರಡು. ಅಂತು ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೫೭. ಉಭಯಸ್ಥಲ ೧೦೧; ಏಕೋತ್ತರಶರಸ್ಥಲ ಸಮಾಪ್ತಂ.

❖❖

ಭಕ್ತಸ್ಥಲ

೧. ಪಿಂಡಸ್ಥಲ

*** ಪಿಂಡಸ್ಥಲದ ವಚನ:**

೧

ಕಲ್ಲೊಳಗಣ ಪಾವಕನಂತೆ, ಉದಕದೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ, ಬೀಜದೊಳಗಣ ವೃಕ್ಷದಂತೆ, ಶಬ್ದದೊಳಗಣ ನಿಃಶಬ್ದದಂತೆ, ನೋಡಾ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಬಂಧ. ॥೧॥

೨

ಉದಕದೊಳಗೆ ಬೈಚಿಟ್ಟ [೧][ಬಯ್ಕೆ][೧]ಯ ಕಿಚ್ಚಿನಂತಿದ್ದಿತ್ತು. [೨]ಸಸಿ[೨]ಯೊಳಗಣ ಫಲದ ರುಚಿಯಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ನನೆಯೊಳಗಣ ಪರಿಮಳದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಕನ್ನೆಯ ಸ್ನೇಹದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ॥೨॥

೩

ಫಲದೊಳಗಣ ಮಧುರ ಗೋಪ್ಯದಂತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಉದಕದ ಪರಿಯಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಮಯೂರನ ತತ್ತಿಯ ಚಿತ್ರದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಶಿಶು ಕಂಡ ಕನಸಿನ ತೆಱದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಸದ್ಗುರುವಿನ ಚಿತ್ತದ ಪದದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ॥೩॥

೪

ಮರಿ[ೀಚಿ]ಯೊಳಡಗಿದ ಬಿಸಿಲಿನಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಕ್ಷೀರದೊಳಗಡಗಿದ ತುಪ್ಪದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಚಿತ್ರಕನೊಳಡಗಿದ ಚಿತ್ರದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಆಲಿಯೊಳಡಗಿದ ತೇಜದ ಗೋಪ್ಯದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ನುಡಿಯೊಳಡಗಿದ ಅರ್ಥದಂತಿದ್ದಿತ್ತು, ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ನಿಲವು. ॥೪॥

---

* ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗಾಯನಮಃ. ೧-೧ ಬಯಕೆ (ಮೂ); ೨-೨ ಶಶಿ (ಮೂ)

೫

ಕಲ್ಲೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಉರಿಯಬಲ್ಲುದೆ? ಬೀಜದೊಳಗಣ ವೃಕ್ಷ ಉಲಿಯಬಲ್ಲುದೆ? ತೋಱಲಿಲ್ಲಾರಿಗೆಯೂ. ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಂದ ನಿಲವ ಅನುಭವಸುಖಿ ಬಲ್ಲ. ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಬಿಂದು ಬಿನ್ನಾಣದೊಳಗಂದವಿಟ್ಟಿಹ ಕಳಾ
ನಂದ ಪಿಂಡೋದಯದ ಜ್ಞಾನ ನಿರುತಂ.

ಪದ :

ಕಾರಮೇಘದೊಳು ಮಿಂಚಡಗಿ ತೋಱದ ತೆಱದಿ
ನೀರೊಳಡಕಂಗೆಯ್ದ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ
ಬೀರುತಿಹ ಫಳರಸದೊಳಿಪ್ಪ ನವರುಚಿಯಂತೆ
ವಾರಣದ ಮಸ್ತಕದ ಮುತ್ತಿನಂತೆ ॥೧॥

ಶಶಿಕಾಂತದೊಳಗುದಕವೊಸರಡಗಿ ನಿಂದಂತೆ
ಹಸುಳೆಯೊಳಗಣ ಸ್ವಪ್ನ ತೋಱದಂತೆ
ನಸುನನೆಯೊಳಡಗಿರ್ದ ನವ ಸುಗಂಧದ ತೆಱದಿ
ಉಸುರೊಳಡಗಿರ್ದ ಚೈತನ್ಯದಂತೆ ॥೨॥

ಕ್ಷೀರದೊಳು ಘೃತವಡಗಿ ನೀರು ಮುತ್ತಿನೊಳಡಗಿ
ಆರೈದು ನೋಡೆ ಬೀಜದೊಳು ವೃಕ್ಷ
ಸಾರಿದ್ದು ಮೊಳೆದೋರದಂತಿಪ್ಪ ಮಹಘನವ-
ನಾರು ಭೇದಿಸಿ ಕಾಣಲರಿದು ನೋಡಾ ॥೩॥

ಪಾಷಾಣದೊಳಗಗ್ನಿ ಸೂಸದ ಬೆಡಂಗು ಪ್ರತಿ
ಭಾಷೆದೋರದ ಜಲದ ನಿಲವಿನಂತೆ
ನೇಸರೊಳಡಂಗಿರ್ದ ಮರೀಚನಂದದೊಳು ವಿ-
ಲಾಸಿಸುವ ಪಿಂಡ ಮೈದೋರದಿಹುದು ॥೪॥

ರೂಪು ರೂಪಿನೊಳಡಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ನಿಂದ ನಿಜದ ನೀಲ
ರೂಪು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಸಂಚಲಿಸದೆ

ತಾ ಪರಾತ್ಪರವಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಜಪದವು ಚಿದ್
ರೂಪ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು ॥೫॥

●

೨. ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತಪ್ಪ ಮಹಾ ಪಿಂಡಸ್ಥಲವು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂ ತನ್ನೊಳಡಗಿದ ನಿಃಕಳಾತ್ಮಕತತ್ವಂಗಳನುಂಟುಮಾಡಿ ತೋಱಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೈಸಲು, ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲವಾಮದು.

ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬

ಅಂಕುರ ಪಲ್ಲವ ತರು ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳ ಫಲರಸ ಸಾರಾಯ ಇನಿತಿನಿತೆಲ್ಲಿದ್ದುದೊ–ಬೀಜ ಮೊಳೆಯಾಗದಂದು? ನಾಭಿ ಕಳೆಯದ ಪಶುವಿನ ಅಮೃತವೆಲ್ಲಿದ್ದುದೊ–ವೃಷಭ ಮುಟ್ಟದಂದು? ಘನಕುಚ ಯೌವನೆಯುರ ಅವಸ್ಥಾಂತರದಲುದಿಸಿದ ಶಿಶುವೆಲ್ಲಿದ್ದುದೊ–ಕೊಡಗೂಸು ಕನ್ನೆಯಳಿಯದಂದು? ಶರಧಿಯ ಸಿಂಪಿನ ರತ್ನವೆಲ್ಲಿದ್ದುದೊ–ಸ್ವಾತಿಯ ಸಲಿಲವಿಲ್ಲದಂದು? ಸಪ್ತಸ್ವರ ಅಕ್ಷರ ವಸ್ತುಕ ವರ್ಣಕವೆಲ್ಲಿದ್ದುದೊ–ಜ್ಞಾನ ಉದಯಿಸದಂದು? ತ್ರಿಜಗದುತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಕಾರಣ ಸಚರಾಚರಗಂಭೀರವೆಲ್ಲಿದ್ದುದೊ–ಶಿವನ ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿ ಗಳಿಲ್ಲದಂದು? ಶರಣಪಥ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವೆಲ್ಲಿದ್ದುದೊ–ಆರಾಧ್ಯಲಿಂಗ ಸಕಳೇಶ್ವರ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವಿದ್ದಾನೆಂದು ಸದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ತೋಱದಂದು? ॥೧॥

೭

ಅಂಡಜ ಸೃಷ್ಟಿ ರಚಿಸದಂದು, ಭೂಮಂಡಲವಾಗದಂದು, ಪಿಂಡದ ಬೀಜವ ನವಬ್ರಹ್ಮರು ತಾರದಂದು, ನವಖಂಡವು ರಚಿಸದಂದು, ಪೃಥ್ವಿಯಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯುವಾಕಾಶ ಸ್ಥಲವಿಡಿಯದಂದು, ಅನುಕರಿಸದಂದು, ರೂಹಿಸದಂದು, ಎನಗೆ ತನಗೆಂಬ ಚೈತನ್ಯ ತಲೆದೋಱದಂದು, ಋಷಿಗಳಾಶ್ರಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹರಿಯದಂದು, ಅಂದು ಬಸವನಿದ್ದ ಕಾಣಾ! ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥ; ಬಸವನಿಂದ ಬದುಕಿತೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ! ॥೨॥

೮

ಸರ್ಪನ ಮೇಲೆ ಸೃಷ್ಟಿ ರಚಿಸದಂದು, ಸಮುದ್ರಂಗಳೇಳೂ ಹಾಸದಂದು, ಅಷ್ಟದಿಗುದಂತಿಗಳು ಹುಟ್ಟದಂದು, ಶಂಕು ಶಲಾಕೆಯಿಲ್ಲದಂದು, ಗಂಗೆ ಗೌರೀವಲ್ಲಭರಿಲ್ಲದಂದು, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಈಶ್ವರ ಸದಾಶಿವ–ಈ ಐವರು ಹುಟ್ಟದಂದು, ಇವರೈವರ ತಾಯಿತಂದೆ ಇಲ್ಲದಂದು, ನಿಜಗುರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನಯ್ಯಾ? ॥೩॥

೯

ಕಾಳಾಂಧರ ಧರೆ ವಾರುಧಿ ಸಹಿತ ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಪ್ರಮಥನೊಬ್ಬನಿದ್ದನೊಂದನಂತಕಾಲ, ನಿರವಯ ನಿರ್ಮಾಯನಾಗಿದ್ದನೊಂದು ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ವರುಷ. ಅಲ್ಲಿ ಅನಾಗತವುಂಟು. ಮನವು ಮಹದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಉತ್ಪತ್ಯವೆಂದರೆ, ಬಯಲು ಬೆಸಲಾಯಿತ್ತು. ನರರು ಸುರರು ಮೊದಲಾದ ಚೌರಾಸಿ ಜೀವಂಗಳು ಉದಿಸಿದವಯ್ಯಾ–ಇಂತಿವೆಲ್ಲವೂ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ ನೆನೆದಡೆ. ॥೪॥

೧೦

ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ನಿರಾಳ ನಿರ್ಮಾಯನಾಗಿಪ್ಪೆಯಾಗಿ, ಆಕಾಶ ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದಂದು, ಸಾಕ್ಷಿ ಸಭೆಗಳಿಲ್ಲದಂದು, ಆಧಾರದೊಳಗಣ ವಿಭೂತಿಯನೆ ತೆಗೆದು ಭೂಮಿಯ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಪಂಚಾಶತಕೋಟಿವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ಹರಿದವು ಸಪ್ತಸಾಗರಂಗಳು. ಎಂಬತ್ತಾಱುಕೋಟಿಯುಂ ತೊಂಬತ್ತೇಳುಲಕ್ಷ ಕಾಲ ಭುವನಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಉದಯಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವ ಱುವತ್ತಾಱುಕೋಟಿ ತಾರಾಮಂಡಲವೆಂದರೆ, ಬೆಳಗಿ ತೋಱಿದ ಹನ್ನೆರಡು ಜ್ಯೋತಿಯ; ನಿಲಿಸಿ ತೋಱಿದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನವ; ಈ ಜಗದ ಜಂಗುಳಿಯ ಕಾವ ಗೋವಳ ತಾನಾಗಿ, ಚೌರಾಸಿ ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಸಿಗಳಿಗೆ ರಾಸಿವಾಳ ತಾನಾಗಿ, ಸಕಲದ ಅಳಿವಿನ ಉಳಿವಿನಿಂದ ನಿಲವ ನೋಡಿ ಕಂಡೆ, ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿರ್ದೆನು.

॥೫॥

೧೧

ಕಾಳಿಯ ಕಂಕಾಣದಿಂದ ಮುನ್ನ, ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರದಿಂದ ಮುನ್ನ, ಹರಿವಿರಿಂಚಿಗಳಿಂದ ಮುನ್ನ, ಉಮೆಯ ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಮುನ್ನ, ಮುನ್ನ, ಮುನ್ನ, ಮುನ್ನ; ಅಂದಿಂಗೆಳೆಯ ನೀನು, ಹಳೆಯ ನಾನು; ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೬॥

೧೨

ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದಣ ಮೂವರದೇನೊ? ಸನಕ ಸನಂದಾದಿಗಳಿಂದತ್ತಲು ನೋಡಾ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಾನಾಳು ನೀನಾಳ್ದ ಕಂಡಯ್ಯಾ. ॥೭॥

೧೩

ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ನಿರಾಕಾರವಾಗಿರ್ದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೆ ಕಾಣಾ. ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ನಾಟ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಂದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೆ ಕಾಣಾ. ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಆಕಾರನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ವೃಷಭನೆಂಬ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದೆ ಕಾಣಾ. ಅಯ್ಯಾ, ನೀನೆನ್ನ ಭವವ ಕೊಂದೆಹೆನೆಂದು ಜಂಗಮಲಾಂಛನವಾಗಿ ಬಂದಡೆ, ನಾನು ಭಕ್ತನೆಂಬ ವಾಹನನಾಗಿದ್ದೆ ಕಾಣಾ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೮॥

೧೪

ಅಯ್ಯಾ, ಏಳೇಳು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿ ಬಾರದೆ ಇದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿದೆಱೆಯೆನಯ್ಯಾ. ಪ್ರಥಮ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾದನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು, ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯನ ಮಾಡಿ ಎನ್ನನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಯ್ಯಾ. ಎರಡನೆಯ ಭವಾಂತರದಲಿ ಸ್ಕಂದನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು, ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಯ್ಯಾ. ಮೂಱನೆಯ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ನೀಲಲೋಹಿತನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು, ನಿಮ್ಮ ಲೀಲಾವಿನೋದದಿಂದಿರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಿರಯ್ಯಾ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು, ನಿಮ್ಮ ಮನಃಪ್ರೇರಕನಾಗಲೆಂದಿರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಿರಯ್ಯಾ. ಐದನೆಯ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಲೋಚನನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು, ಸರ್ವಕಾಲ ಸಂಹಾರವ [1]ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಯ್ಯಾ.[1] ಆಱನೆಯ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ವೃಷಭನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು, [2]ನಿಮಗೇಱಲು ವಾಹನವಾಗಲೆಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಯ್ಯಾ.[2] ಏಳನೆಯ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ [3]ಬಸವನೆಂಬ[3] ಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಡಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು ನಿಮ್ಮೊಕ್ಕುದ ಮಿಕ್ಕುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಲೆಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಯ್ಯಾ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನೀವು ಬರಿಸಿದ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರುತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ॥೯॥

೧೫

ಅಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದೆಯಾಗಿ ನೆನೆದು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಆನು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯಾ. ಅದೇನು ಕಾರಣ ತಂದೆಯೆಂದಱಿದೆನಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಕಾರಣ ತಂದೆಯೆಂದಱಿದೆನಯ್ಯಾ. ಅಱಿದಱಿದು ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ಆಚರಿಸುವ ಆಚರಣೆಯ ಕಂಡು, ಕಂದೆಱೆದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ಪಲ್ಲವ:

ಸ್ವಾನುಭಾವ[4]ದುದಯದಿಂದ
ಜ್ಞಾನನೇತ್ರ ಮುಸುಕ ತೆರೆದು
ತಾನು ತನ್ನ ನಿಜವ ನೋಡಿ ತಿಳಿದ ಮಹಿಮನು.

ಪದ :

ಚಿತ್ತಬಿಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಹಿಂಗಿ
ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಿವೇಕದಿಂದ
ಅತ್ತ ನಿಲುಕಿ ನೋಡಿ ಕಂಡ ಸಕಲದಳಿವನು
ತತ್ತ್ವದಲಿ ವಿವೇಕಿಯಾಗಿ

೧–೧ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಿದ್ದಿರಯ್ಯ(ಮೂ). ೨–೨ ನಿಮ್ಮೊಕ್ಕುದಮಿಕ್ಕುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಲೆಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಯ್ಯ(ಮೂ). ೩–೩ ಬಸವದಣ್ಣಾಯಕನೆಂಬ(ಮೂ). ೪ + ದಿಂ(ಮೂ)

ನಿಶ್ಚಲ ನಿಜಾಂತರಂಗ
ನಿಶ್ಚಯವನೆಯ್ದಿ ಸುಖದ ಮುಖವನರಿವನೂ ॥೧॥

ಜ್ಞಾನಮುಕುರದೊಳಗೆ ನೋಡಿ
ತಾನು ತನ್ನ ಕುಱು[೧]ಹುವಿ[೧]ಡಿದು
ತಾನು ತನಗೆ ಅನ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭೇದವ
ತಾನೆಯರಿದು ಮಾಯಾ ಮಿಥ್ಯ
ವಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿ ಶಿವ
ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನವನಿತ್ತ [೨]ಸತ್ಯ[೨]ಶರಣನೂ ॥೨॥

ಹಿಂದ ಹರಿದು ಹರಿದ ಹಿಂದ
ನೊಂದು ಮಾಡಿ ಬೆರಸದಾ-
ನಂದದಿಂದಲೆಯ್ದಿ ಮನೋಭಾವಿಯಾಗಿ
ಬಿಂದು ನಾದ ಕಳಾತ್ರಯದ
ಸಂದನಳಿದ ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪ
ಬಿಂದುವಿನೊಳು ನಿಂದು ಮೆರೆದ ಸೌಖ್ಯ ಶರಣನೂ ॥೩॥

ಶಕ್ತಿಯೊಳು ಶಿವಾತ್ಮವಡಗಿ
ಶಕ್ತಿರಹಿತನೆಂಬ ಬೆಡಗ
ಶಕ್ತಿಮುಖದೊಳರಿದು ಶಕ್ತಿ ಸಂಗಭಂಗವಾ ವಿ-
ರಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೆಲಿದು ಪರಮ
ಶಕ್ತಿ ಸುಖವ ಕಂಡ ಸುಖಿಯು
ಚಿತ್ತದರಿವು ಜಗವ ನುಂಗಿ ಉಗುಳದಿಪ್ಪುದೂ ॥೪॥

ಆದಿ ಮಧ್ಯ ಅಂತ್ಯವೆಂಬ
ಭೇದವಾಕ್ಯದೊಳಗೆ ಪೊಗದ-
ನಾದಿಸಿದ್ಧವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಂಡು ಅ-
ಭೇದ್ಯಪದವನೆಯ್ದಿ ಕೂ-
ಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲದಿಪ್ಪ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿ ನೋಡಾ ॥೫॥

●

೧-೧ ಹಿ(ಮೂ) ೨-೨ ಸೌಖ್ಯ(ಮೂ)

೩. ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪಿಂಡಜ್ಞಾನ ಉದಯವಾದ ಮಹಂತನು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಿವೇಕವಱಿದು, ಅನಿತ್ಯವಾದ ಸಂಸಾರಹೇಯೋಪಾಯಮಂ ಕಂಡು, ತಾ ನಿರಸನಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸಂಸಾರಹೇಯಸ್ಥಲ :

೧೬

ಚಂದ್ರಮನಂತೆ ಕಳೆ ಸಮನಿಸಿತ್ತೆನಗೆ; ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರಾಹು ಸರ್ವಗ್ರಾಸಿಯಾಗಿ ನುಂಗಿತ್ತಯ್ಯಾ, ಇಂದೆನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಣವಾಯಿತ್ತು; ಇನ್ನೆಂದಿಂಗೆ ಮೋಕ್ಷವಹುದೊ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೧॥

೧೭

ಜನಿತಕ್ಕೆ ತಾಯಾಗಿ ಹೆತ್ತಳು ಮಾಯೆ. ಮೋಹಕ್ಕೆ [೧]ಮಗಳಾಗಿ[೧] ಹುಟ್ಟಿದಳು ಮಾಯೆ. ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಕೂಡಿದಳು ಮಾಯೆ. ಇದಾವಾವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಿತೀ ಮಾಯೆ. ಈ ಮಾಯೆಯ ಕಳೆವರೆ ಎನ್ನಳವಲ್ಲ; ನೀವೆ ಬಲ್ಲಿರಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೨॥

೧೮

ಒಂದು ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ದುಃಖವ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಾನು ಕಳೆಯಲಾಱೆ. ಎಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಯೋನಿಯೆಂದರೆ ಇನ್ನೇವೆನಯ್ಯಾ? ನೊಂದೆನಯ್ಯಾ, ನೊಂದೆನಯ್ಯಾ! ಮತ್ತೊಂದನಱಿಯದ ಶಿಶು ಬೆಂದೆನಯ್ಯಾ! ಶಿವಾ, ಎನ್ನ ಕಂದ ನೀ ಬಾಯೆಂದು, ಕಂಬನಿ ತೊಡೆದು, ಎತ್ತಿ ಆನಂದದಿಂದ ಕಂದೆಱೆ ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಾ. ॥೩॥

೧೯

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದೆನಯ್ಯಾ; ಕಾಯಯ್ಯಾ, ಕಾಯಯ್ಯಾ! ಎನ್ನುವನು ಕಾಯಯ್ಯಾ!! ಹುರುಳಿಲ್ಲ ಹುರುಳಿಲ್ಲ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಶೀವಧೋ ಶಿವಧೋ!! ॥೪॥

೨೦

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರಾಹುವಿನ ಅಣಲೊಳಗೆ ಇದ್ದೆನಯ್ಯಾ! ಆವಾಗ ನುಂಗಿಹಿತೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ! ಆವಾಗ ಉಗುಳಿಹಿತೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ! ಅದಱ ಬಾಯಿಂದಲೆನ್ನ ತೆಗೆದು ಕಾಯಿ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥಾ!!* ॥೫॥

೧–೧ ಮಗುವಾಗಿ(ಮೂ) * ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ(ಸಂ)

೨೧

ಇಂದಿಂಗೆಂತು ನಾಳಿಂಗೆಂತೆಂದು ಬೆಂದೊಡಲ ಹೊರೆಯ ಹೋಯಿತ್ತೆನ್ನ ಸಂಸಾರ. ಹಿಂದೆ ನಾನಾ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದೆನೆಂಬ ಹೇಯವಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಯುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಎಂದೆಂದೂ ಸದಾಶಿವನ ಕುಂದದೆ ನೆನೆಯಲೀಯದೆ, ಕೊಂದಿಹುದೀ ಮಾಯೆ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬॥

೨೨

ತುಪ್ಪದ ಸವಿಗೆ ಅಲಗ ನೆಕ್ಕುವ ಸೊಣಗನಂತೆ ಎನ್ನ ಬಾಳುವೆ. ಸಂಸಾರ ಸಂಗವ ಬಿಡದು ನೋಡೆನ್ನ ಮನವು! ಈ ನಾಯಿತನವ ಮಾಣಿಸು; ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ! ॥೭॥

೨೩

ಸಂಸಾರಸಾಗರದ ತೆರೆ ಕೊಬ್ಬಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಅಲೆವುತ್ತಲಿದ್ದುದೆ! ಸಂಸಾರಸಾಗರ ಉರದುದ್ದವೆ ಹೇಳಾ? ಸಂಸಾರಸಾಗರ ಕೊರಳುದ್ದವೆ ಹೇಳಾ? ಸಂಸಾರಸಾಗರ ಶಿರದುದ್ದವಾದ ಬಳಿಕ ಏನ ಹೇಳುವೆನಯ್ಯಾ? ಅಯ್ಯಾ ಅಯ್ಯಾ, ಎನ್ನ ಹುಯ್ಯಲು ಕೇಳಯ್ಯಾ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಾನೇವೆನೇವೆನಯ್ಯಾ? ॥೮॥

೨೪

ಆಸೆಯೆಂಬ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಭವಬಂಧನನಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ಸಕೃತು ನಿಮ್ಮ ನೆನೆಯಲೆನಗೆ ತೆಱಹಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಕರುಣಾಕರ, ಅಭಯಕರ, ವರದಾನಿ ಕರುಣಿಸಯ್ಯಾ. ಸಂಸಾರಬಾಧೆಗಳೆಲ್ಲವ ಮಾಣಿಸಿ, ಎನಗೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಯ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮರನಾಗಿರಿಸು, ಭಕ್ತಜನ ಮನೋವಲ್ಲಭ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೯॥

೨೫

ಭವಬಂಧನ ಭವಪಾಶಂಗಳೇತಱಿಂದಾಯಿತ್ತೆಂದಡೆ: ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಮಱೆದೆನಾಗಿ, ಹಿಂದಣ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವ ಮಱೆದೆನಾಗಿ, ಅಱೆದಡೀ ಸಂಸಾರವ ಹೊದ್ದಲೀವೆನೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೧೦॥

೨೬

ಶೂಲದ ಮೇಲಣ ವಿಭೋಗವೇನಾದಡೇನೊ? ನಾನಾ ವರ್ಣದ ಸಂಸಾರ, ಹಾವು ಹಾವಾಡಿಗನ ಸ್ನೇಹದಂತೆ. ತನ್ನಾತ್ಮ ತನಗೆ ಹಗೆಯಾದ ಬಳಿಕ, ಬಿನ್ನಾಣವುಂಟೆ ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೧೧॥

೨೭

ಎಂದೋ, ಸಂಸಾರ ದಂದುಗ ಹಿಂಗುವುದು ಎಂದೋ? ಮನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ವಹುದೆನಗೆಂದೋ? ಎಂದೋ? ಮನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವಹುದೆನಗೆಂದೋ? ಎಂದೋ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಇನ್ನೆಂದೋ ಪರಮ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿಹುದೆನಗೆಂದೋ? ॥೧೨॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಧನ್ಯಾಸಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಏವೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಯಾಮಯದ ಭಯ ತನುವ-
ನಾವರಿಸಿ ನುಂಗುತಿದೆ ನಾನಾ ಭವದ ದುಃಖ
ಧಾವತಿಗೆ ಹೇವರಿಸಿ ಮರೆಹೊಕ್ಕೆ ಮದನಾರಿ ಕಾಯಿ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿಯೇ

ಪದ :

ಶುಕ್ಲಶೋಣಿತಬದ್ಧ ಮಲದಿಂದಲಾದಂಗ
ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾಯಕೆ ಪಥ್ಯ ಮಾಯಾ ಮಲತ್ರಯದ
ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚು ಮೋಹಾನುಬಂಧದ ಬಂಧನವೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ
ಸಕೃತು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಲೀಯದಿದನೇ ತೋರಿ
ವಿಕಳನೆನಿಸದೆ ಕರುಣದಿಂ ಬಂದು ಭಕ್ತದೇ-
ಹಿಕ ದೇವನೆಂಬುದುಂಟದ ನೋಡಿ ಪರಿಹರಿಸು ಮಾಯಾವಿಡಂಬನವನು ॥೧॥

ಆಸೆಯಾಮಿಷದ ಸಂಸಾರ ತಾಮಸದ ವಾ-
ರಾಶಿಯೊಳಗಾಳುತೇಳುತಲದಕೆ ಕಡೆಗಾಣ-
ದಾಸತ್ತಳಲುತೊಡಲ ಹೊರೆವ ಮಾಯಾಭ್ರಮೆಯ ಕ್ಲೇಶದಂಡಲೆ ತನುವನು
ಘಾಸಿಮಾಡಿಹಿತೀಷಣತ್ರಯದ ಮೋಹಿನಿಯ
ಪಾಶಪಾಣಿಯೊಳು ಸಿಲುಕಿದ ಶಿಶುವಿಗಭಯಕರ-
ದಾಸೆದೋರೆಳೆದುಕೋ ನಿಮ್ಮತ್ತ ದುರಿತಾರಿ ಪಾಶನಿರ್ಮುಕ್ತ ಶಿವನೆ ॥೨॥

ಆವಾವ ಮುಖಮುಖದೊಳಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ತಾನೆ
ಭಾವಿತಾ ಭಾವದೊಳು ನಿಂದು ಭ್ರಮೆಯಂ ಬೀರು-
ತಾವಲೋಕಿಸುತವಗ್ರಹಿಸಿರ್ಪ ಸಂಸಾರ ಸರ್ವತೋಮುಖವೆನ್ನನು
ಆವಕಡೆಗಡಿಯಿಡಲು ತೆರಹುಗುಡದೈ ಮಹಾ-
ದೇವ ನಿಮ್ಮುವ ನೆನೆಯಲೀಯದಿನ್ನೇವೆನೀ
ಧಾವತಿಯ ಪರಿಹರಿಪುದೇನು ಮದನಾರಿ ಮಾಯಾರಿ
ದುರಿತಾರಿ ಗುರುವೆ ॥೩॥

ಹುಟ್ಟಿ ಹೊಂದುವ ಹೊಂದಿ ಹುಟ್ಟುತಿಹ ಭವಮಾಲೆ-
ಯಟ್ಟುಳಿಯ ಕ್ಲೇಶ ನಾನಾ ಕರ್ಮ ರೋಗ ಭಯ
ಕಷ್ಟ ವ್ಯಸನಂಗಳಿಂ ಬೇವ ದುಷ್ಕೃತದ ತಾಮಸ ತವಕ ಮಾಯೆ ಮನವ
ಮೆಟ್ಟಿ ಕೂಗಿಡೆ ಕೊಲುತಲಿದೆ ಇದರ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಕೆಟ್ಟೆ ಶಿವಧೋ ಶಿವನೆ ದಂದುಗದ ದಾಳಿಯರೆ-
ಯಟ್ಟುತಿದೆ ನಿಲಲಾರೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಮರೆಯೊಳಿಂಬಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಾಮಣಿಯೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದು॥೪॥

ಭವಪಾಶಬಂಧದಿಂ ಬಿಗಿದು ಕವಿಲೆಯ ಹುಲಿಯ
ಗವಿಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾದೆ ಸಂಸಾರವೆಂ-
ಬವಿಚಾರ ಸರ್ಪ ಸರ್ವಗ್ರಾಸಗೊಂಡುದಿದನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿಮ್ಮ
ಅವಿರಳ ಶ್ರೀಪಾದದೊಳು ಮನ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಮ-
ತ್ತವಿಕಲ್ಪಸಮಸುಖಾನಂದದೊಳಗೆಂದಿಹೆನೊ
ಭವರಹಿತ ಪರಮೇಶ ಪಾಲಿಸೈ ಸದ್ಗುರುವೆ ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆ ॥೫॥

●

೪. ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸಂಸಾರಹೇಯಮಂ ನಿರಸನಮಂ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ನಿಜವ ತಾನು ನೋಡಿಹೆನೆಂದಡೆ, ಇದಿರಿಟ್ಟಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕಾಣಬಾರದು. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ : ತನ್ನ ಮುಖವ ತಾನು ನೋಡಿಹೆನೆಂಬವನು ಇದಿರೆ ಕನ್ನಡಿವಿಡಿದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕಾಣೆನೆಂದು, ಕನ್ನಡಿಯನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋಡುವನಂತೆ, ತನ್ನಿದಿರೆ ಗುರುವನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪಾವಸ್ತೆಯ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಗುರುಕರುಣಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೮

ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಂಯೊಳು ಜನಿಸುವುದೆ ಜನಿತವೆಲ್ಲರಿಗೆ. ಆ ಜನ್ಮಾಂತರಯೋನಿಯೊಳು ಜನಿಸದಾತನೆ ಶಿವಯೋಗಿ; ಆ ಯೋನಿ ಜನ್ಮಾಂತರವ ಕಳೆದನೆ, ಹೇಗೆಂದಡೆ-ಶ್ರೀಗುರುಕಾರುಣ್ಯಕರಪಲ್ಲವದೊಳಗೆ ಬೆಸಲಾಯಿತ್ತಾಗಿ. ಅಂಥ ಯೋನಿಮುಖ ಜನ್ಮಾಂತರವ ಕಳೆದ ಶರಣಂಗೆ ಭವಮಾಲೆಯುಂಟೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ? ॥೧॥

೨೯

ಭಾವದಲ್ಲಿ ಗಮನ, ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಲೋಭ, ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ರುಚಿ, ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಶಬ್ದ, ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಂಧ, ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ-ಇಂತಿಹ ಭವಿಯ ಕಳೆದು ಭಕ್ತನ ಮಾಡಿದ

ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ: ಆಕಾರವಿಲ್ಲದಂದಿನ, ನಿರಾಕಾರವಿಲ್ಲದಂದಿನ, ಕಾಮನ ಸುಟ್ಟ[೧] ವಿಭೂತಿಯಿಲ್ಲದಂದಿನ, ಕಾಲನ ಸುಟ್ಟ ವಿಭೂತಿಯಿಲ್ಲದಂದಿನ, ತ್ರಿಪುರವ ಸುಟ್ಟ[೧] ವಿಭೂತಿಯಿಲ್ಲದಂದಿನ, ಆದಿಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದಂದಿನ ಚಿದ್‌ವಿಭೂತಿಯನೆ ತೆಗೆದು ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಭಾವಕ್ಕೆ ಗುರುವಾಯಿತ್ತು, ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು, ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು, ಶ್ರೋತ್ರಕ್ಕೆ ಶಿವಮಂತ್ರವಾಯಿತ್ತು, ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧವಾಯಿತ್ತು, ನೋಟಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತು, ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಯಿತ್ತು. ಪೂರ್ವಗುಣವಳಿದು ಪುನಃಜಾತನಾದ ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿಯಾದ.[೨] ॥೨॥

೩೦

ಪೂರ್ವಜನ್ಮವ ನಿವೃತ್ತಿಯನೆ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಕರಕಮಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಭಕ್ತನ, ಪಂಚಭೌತಿಕದ ತನುವಿನಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿ ನುಡಿಯಬಹುದೆ? ಉತ್ತಮಾಧಮ ತೃಣ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಾ ಜ್ಯೋತಿಯ ಮುಟ್ಟಿ ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಯಪ್ಪುವು ಕೇಳಿರೆ. ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿದ ತನು, ಕೈವಲ್ಯಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಲಿಂಗ. ಆಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮಣಿಪೂರಕ, ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧಿ, ಆಜ್ಞೇಯ, ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ, ದಳ, ವರ್ಣ, ಅಕ್ಷರ, ಅಧಿದೇವತೆಯೆಂದು, ಅಲ್ಲಿ, ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತಾತ್ಮಕನಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿ ನುಡಿಯಬಹುದೆ ಶಿವಲಿಂಗತನುವನು.

ಗೌರವಂ ಲೈಂಗಿಕಾಚಾರಂ ಪ್ರಸಾದಂ ಚರಣಾಂಬುಕಂ।
ಭಾಕ್ತಿಕಂ ಚ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಷಡ್ವಿಧಂ ವ್ರತಮಾಚರೇತ್॥

ಎಂಬ ಷಡುವ್ರತಂಗಳನು ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿ, ಅಂತರ್‌ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಭರಿತನಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗ.[೩] ॥೩॥

೩೧

ಘನವ ನೆನೆವ ಮನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾದವಾಗಿ, ಗುರುವಚನದ ರತಿಸುಖ ಸಾರಾಯಸಂಬಂಧದನು ಭಾವಿಯಾಗಿ, ಶರಣಸತಿ ಗರ್ಭವಾದಳು. ಇರುಳಿಲ್ಲ, ಹಗಲಿಲ್ಲ; ನವಮಾಸಂಗಳನಜಿಯಳು. ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥ ಅಯೋನಿಸಂಭವನಾಗಿ, ಪ್ರಸೂತಿಕಾಯನಲ್ಲ. ॥೪॥

೩೨

ಗುರುವಿನ ಕರುಣದಿಂದ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂದಜಿದೆನಯ್ಯಾ. ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮ ಸಫಲವಾಯಿತ್ತಿಂದು, ಸಿದ್ಧ ಸೋಮನಥನಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂದು. ॥೫॥

---

೧ ಟ್ಟು(ಮೂ) ೨. + ಕಾರಣ(ಮೂ). ೩. ಗೌ(ಮೂ)

೩೩

ಗುರು-ಲಿಂಗದ ಕರುಣಕೃಪೆಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನ ಶರಣರ ಸುಖವ ಕಂಡೆ-ನೇನೆಂದು ಪಮಿಸಬಹುದಯ್ಯಾ ಗುರು-ಲಿಂಗ ಮಹಿಮೆಯನು-ಮಹಾಘನಸೋಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಗುರುಲಿಂಗವ ತೋಜಿದನಾಗಿ! ॥೭॥

೩೪

ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಯ ಸೋಂಕಿದ ಉತ್ತಮಾಧಮ ತೃಣ ಮೊದಲಾದವು ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಯಪ್ಪವು. ನೋಡಿರೆ ದೃಷ್ಟವ! ಮತ್ತೆ ಅಂತಿಂತೆಂದುಪಮಿಸಲುಂಟೆ? ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸದ್ಗುರುಲಿಂಗವ ಸೋಂಕಿದ ಸದ್ಭಕ್ತನ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಸರ್ವಾಂಗ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗ. ಮತ್ತೆ ದೇಹವೆಂದು, ಪ್ರಾಣವೆಂದು, ಆಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠ ಮಣಿಪೂರಕ ಅನಾಹತ ವಿಶುದ್ಧಿ ಆಜ್ಞೇಯ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವೆಂದು, ವರ್ಣ ದಳ ಅಕ್ಷರ ಅಧಿದೇವತೆಯೆಂದು ವಿವರಿಸಿ ನುಡಿಯಲುಂಟೆ-ಪಂಚಭೂತಿಕದ ತನುವಿನಂತೆ? ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವವನು ಸಂಧಿಸಿ ನುಡಿಯಲುಂಟೆ-ಕೇವಲ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ-ಲಿಂಗತನುವಿಂಗೆ? ಸದ್ಭಕ್ತನ ಅಂಗಲಿಂಗ, ಮನಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗ, ಭಾವಲಿಂಗ; ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆಲ್ಲ ಲಿಂಗತತ್ತ್ವ ಇಂತಿದು ಕಾರಣ, ಲಿಂಗವಂತನನು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವೆಂಬುದಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ! ॥೭॥

೩೫

ಇನ್ನು ಮುಕ್ತನೆಂಬನ್ನಬರ, ಮುನ್ನಲೇನು ಬದ್ಧನೆ? ಮುನ್ನ ಮುನ್ನವೆ ಮುಕ್ತನು. ಒಂದು ಕಾರಣ ಬದ್ಧನಾದಡೆ ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನು.

ವಿಚ್ಛಿನ್ನಾಶೇಷಪಾಪಸ್ಯ ಪಾಶೋರಸ್ಯ ಹರೇತ್ ತ್ವಯಾ।
ಬಂಧಕತ್ವೇನ ಸಂಸ್ಥೇಯಂ ಶಿವಾಜ್ಞಾಂ ಶ್ರಾವಯೇದಿತಿ॥

ಗುರುಕರುಣವಾ[೧]ದ ಬಳಿಕ ಬದ್ಧ ಮುಕ್ತನೆಂಬ ದಂದುಗದ ನುಡಿಯ ನುಡಿಯಲುಂಟೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ? ॥೮॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಲಹರಿ

ಪಲ್ಲವ :

ನಾನಾ ಭವಭಯ ಸಂಸಾರದ ಅಜ್ಞಾನ ಜಡವನು ಪರಿಹರಿಸಿ
ಜ್ಞಾನಾನುಗ್ರಹಜನ್ಮಜನಿತನನು ಮಾಡಿದುದೆನ್ನಯ ಗುರುಕರುಣ

ಪದ :

---

೧ ದಿಂದಾ(ಮೂ)

ಕರ್ಮಜಾತಜನಿತೇಂದ್ರಿಯದ ದುಃ-
ಕರ್ಮಂಗಳ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ
ನಿರ್ಮೂಲನಂಗೈದು ಶಿವಜ್ಞಾನದ
ವರ್ಮವ ತೋರಿದ ಗುರು ಶರಣು ॥೧॥

ಕರಕಮಲವ ಶಿರದೊಳು ಕರುಣದೊಳಿಟ್ಟು
ದುರಿತದುಃಕೃತ ಲಿಪಿಯನು ತೊಡೆದು
ನರಜನ್ಮದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯದೋಷವ
ಪರಿಹರಿಸಿದುದೆನ್ನಯ ಗುರುಕರುಣಾ ॥೨॥

ಅಂಗದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವನಿರಿಸಿ ಸ-
ರ್ವಾಂಗವ ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸಿ
ಮಂಗಳಮಯ ಪರಮಜ್ಞಾನದ ನಿಜ-
ದಂಗವ ತೋರಿದ ಗುರು ಶರಣು ॥೩॥

ಒಳಹೊರಗೆನ್ನದೆ ಎನ್ನೊಳು ತನ್ನಯ
ಪರಮಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಾ
ಕಂದೆರವೆಯ ಮಾಡಿ ಎನ್ನೊಳು ತನ್ನ ತೋರಿಸಿ
ಸಲಹಿದ ಶ್ರೀಗುರುವೇ ಶರಣು ॥೪॥

ಉರಿ ಕರ್ಪುರವ ಸೋಂಕಿದಂತೆನ್ನೊಳು
ಬೆರಸಿಪ್ಪ ಮಹಾಘನವನು ತೋರಿಸಿ
ಪರಮಸುಖದೊಳಗಿರಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಸೋಮೇಶ-
ಕರುಣಾಮೃತ ಗುರುವೇ ಶರಣು ॥೫॥

●

೫. ಲಿಂಗಧಾರಣಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಗುರುಕರುಣಮಂ ಪಡೆದ ಮಹಿಮನು ಸ್ಥೂಲ ತನುವಿನ ವ್ಯವಹಾರಮಂ ಕೆಡಿಸಿ, ಸದಾಚಾರ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾವರ್ತನೆಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿ, ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ ಮುಂದೆ ಲಿಂಗಧಾರಣಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಲಿಂಗಧಾರಣಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೬

ಶಿವಲಿಂಗಧಾರಣವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದುದು ಶ್ರುತಿ. ಶಿವಶಿವಾ! ಲಿಂಗವನೆ ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ದಥರ್ವಣಾ! 'ತದಂತರ್ ಗ್ರಹಣಾ'ಯೆಂಬ ಶ್ರುತಿ. ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ, ಲಿಂಗವನೆ ಧರಿಸೆಂದು, ಶಿವಲಿಂಗಧಾರಣವೆ ಪಥವೆಂದುದಥರ್ವಣಾ. ।೧॥

೩೭

ಹರನೇ, ನೀನೆನಗೆ ಗಂಡನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅನಂತಕಾಲ ತಪಸಿದ್ದೆ ನೋಡಾ। ಹಸೆಯ ಮೇಲಣ ಮಾತ ಬೆಸಗೊಳಲಟ್ಟಿದರೆ, ಶಶಿಧರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿದರೆಮ್ಮವರು. ಭಸ್ಮವನೆ ಹೂಸಿ, ಕಂಕಣವನೆ ಕಟ್ಟಿದರು–ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ತನಗೆ ನಾಸಾಗಬೇಕೆಂದು. ।೨॥

೩೮

ಕಂಗಳ ಮುಂದಳಿಂದ ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗ ಹಿಂಗಿದರೆ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಭಂಗವಾದುದೆಂದು, ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಗುರು, ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ! ಆ ಲಿಂಗ ಮುಟ್ಟಲೊಡನೆ ತನು ಪ್ರಸಾದ, ಮನ ಪ್ರಸಾದ, ಧನ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು, ಇಂತು ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩॥

೩೯

ಪಚ್ಚೆಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟು, ಕನಕದ ತೋರಣ, ವಜ್ರದ ಕಂಭ, ಪವಳದ ಚಪ್ಪರವನಿಕ್ಕಿ, ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿದರು; ಎಮ್ಮವರೆನ್ನ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿದರು. ಕಂಕಣ, ಕೈಧಾರೆಯಿಂ ಸ್ಥಿರಸೇಸೆಯನಿಕ್ಕಿ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಗಂಡಂಗೆ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿದರೆನ್ನ. ॥೪॥

೪೦

ಬಸವ ಬಲಗುಡಿತೆ, ಸಂಗಯ್ಯ ಮದವಣಿಗ, ನಾನು ಮದವಳಿಗೆ, ವಸುಧೆಯ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ನಿಬ್ಬಣಿಗರು. ಶುದ್ಧಶಿವಾಚಾರವೆಂಬ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೊಬ್ಬನೆ ಅಚಳ, ನಾನು ನಿತ್ಯ ಮುತ್ತೈದೆ. ॥೫॥

೪೧

ಹುಟ್ಟಿದೆ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ. ಬೆಳೆದೆನು ಅಸಂಖ್ಯಾತರ ಕರುಣದೊಳಗೆ. ಭಾವವೆಂಬ ಹಾಲು, ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತುಪ್ಪ, ಪರಮಾರ್ಥವೆಂಬ ಸಕ್ಕರೆಯನಿಕ್ಕಿದರು ನೋಡಾ! ಇಂತಪ್ಪ ತ್ರಿವಿಧಾಮೃತವನು ದಣಿಯಲೆರೆದು ಸಲಹಿದಿರೆನ್ನ. ವಿವಾಹವ ಮಾಡಿದಿರಿ; ಸ್ವಯವಪ್ಪ ಗಂಡಂಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಲೆಂದು ಅಸಂಖ್ಯಾತರೆಲ್ಲರೂ ನೆರೆದು ಬಂದಿರಿ. ಬಸವಣ್ಣ ಮೆಚ್ಚಲು ಒಕತನವ ಮಾಡುವೆ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಗಂಡನ ಕೈವಿಡಿದು, ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಹೂವ ತಹೆನಲ್ಲದೆ ಹುಲ್ಲ ತಾರೆನು. ಅವಧರಿಸಿ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೆಲ್ಲರೂ. ಮರಳಿ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ವುದು. ಶರಣಾರ್ಥಿ. ॥೬॥

೪೨

[1]ಅಂಗಾತ್ರಯವ[1] ಕಳೆದು, ಲಿಂಗಾತ್ರಯವ ಮಾಡಿದ ಗುರುವೇ ಶರಣು. ಶ್ರೀ ಗುರುವೇ ಶರಣು–ಪರಮಸುಖವ ತೋಱಿದೆಯಾಗಿ, ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ ನಿಜನಿವಾಸದಲ್ಲಿರಿಸಿದಿರಾಗಿ. ॥೭॥

೪೩

ಶಿವಭಕ್ತರ ಶಿಶು ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗವೆ ವಿಭೂತಿಯ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿ, ಪಾದೋದಕದಿಂದ ಮಜ್ಜನಂ ಮಾಡಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದದೆಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಪಾಲನೆಱೆದು ಸಲಹುವುದು ಸದಾಚಾರ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಱಿಲುಗುಳಿಯೆಂದು ಸೂತಕವ ಮಾಡಲಾಗದು. ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚ ಸೋಂಕಿತ್ತೆಂದು ಗಣಿಕ ಭೇಷಜರ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಂಗೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ನಚ್ಚಿದ ಮಚ್ಚು ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತಲ್ಲದರ ಕಂಡಡೆ ನಾನೊಲ್ಲೆನಯ್ಯಾ. ॥೮॥

೪೪

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಭಕ್ತಿಶೂನ್ಯರ ನುಡಿಯ ಕೇಳಲಾಗದು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ ಶಿವಾಚಾರ ಪಥವಲ್ಲಾಗಿ.

ದಾಸೀಗೋಪಾಲಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಗೃಹಸ್ಥಃ ಸುಯೋಷಿತಾಂ।
ಲಿಂಗಂ ಸ್ವಾಂಗೇ ನ ಚೇದ್ಯೇಷಾಂ ಸರ್ವೇ ಚಾಂಡಾಲ ಉಚ್ಯತೇ॥

ಎಂದುದಾಗಿ, ಅಳುಪಿ[2] ತಾಯಿ ತಂದೆಯವರೊಡನೆ ಉಂಡಡೆ ಅವರಚ್ಚ ವ್ರತಗೇಡಿಗಳೆಂಬೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೯॥

೪೫

ಬೀದಿಯ ಬಸವಂಗೆ, ದೇವಾಲಯದ ಪಶುವಿಂಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಱು, ಹೋರಿ ಗೂಳಿಗಳಪ್ಪವೆ–ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಯಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ? ಭಕ್ತಂಗೆ ಭಕ್ತೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ, ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ, ಬಱಿಯ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಪ್ಪರೆ? ಅವರನೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆವವರ ಭಕ್ತಹೀನರೆನಿಸಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ವಚನ. ॥೧೦॥

೪೬

ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆವವನ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ನುಡಿವವನ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಉಗುಳ ನುಂಗಿದಡೆ, ಅಂದಂದಿಂಗೆ ಕಿಲ್ಬಿಷವಯ್ಯಾ. ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆ? ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆವವನ ಅಂಗ ಲೌಕಿಕ, ಮುಟ್ಟಲಾಗದು. ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ನುಡಿವ ಶಬ್ದ ಸೂತಕವ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಗಮನಿಸಿದಡೆ, ನಡೆನುಡಿಗೊಮ್ಮೆ ವ್ರತಗೇಡಿಗಳೆಂಬೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧೧॥

೧–೧ ಅಲ್ಲದಾತ್ರಯವ(ಮೂ) ೨ ಬ(ಮೂ)

೪೭

ಗುರುಕರುಣವ ಹಡೆದುದಕ್ಕೆ ಚಿಹ್ನವಾವುದೆಂದಡೆ, ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಿಲ್ಲದೆ ಬಱಿಯ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವಾಯಿತ್ತೆಂದಡೆ, ಅದೆಂತೋ? ಲಿಂಗಹೀನವಾಗಿ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವುಂಟೆ? ಇಲ್ಲ. ಆ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಲಿಂಗಧಾರಣವುಳ್ಳುದೆ ಸದಾಚಾರ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ ಅನಾಚಾರವೆಂಬೆನಯ್ಯಾ ತೆಲುಗೇಶ್ವರಾ. ॥೧೨॥

೪೮

ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯ ಉದ[ರ] ಲಿಂಗವಂತರ ಉದರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಿಂಗಪಿಂಡ ಉದಯಿಸಿದಡೆ, ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿ, ಆ ಶಿಶುವ ತನ್ನ ಶಿಶುವೆಂದು ಮುಖವ ನೋಡುವುದು ಸದಾಚಾರವಲ್ಲದೆ, ಬಱಿಯ ವಿಭೂತಿಯನೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ, ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವಾಯಿತ್ತೆಂದು ಅನುಸರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಕೊಂಬುದು ಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ, ತಾ ಲಿಂಗವೇದಿಯಾದುದಕ್ಕೆ ಕುಱುಹು. ಲಿಂಗವುಳ್ಳವರ ತನ್ನವರೆನ್ನಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರ ತನ್ನವರೆಂದರೆ ತನ್ನ ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ವಹುದು; ಸಮಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಸಲ್ಲದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಗಿ– ಹುದುತ್ತಮವಯ್ಯ ನಾಗಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನರಾಮೇಶ್ವರಾ. ॥೧೩॥

೪೯

ಕಾಂಚನಕ್ಕೆ ಕೈಯಾನದಿದ್ದಡೆ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಯ್ಯಾ ಶಿವಲಿಂಗವ. ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಯ್ಯಾ ಶಿವಲಿಂಗವ. ಅಪ್ಪಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಉರಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಯ್ಯಾ ಶಿವಲಿಂಗವ. ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿದೆಱೆಯದಿದ್ದಡೆ, ಅಮಳೋಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಯ್ಯಾ ಶಿವಲಿಂಗವ. ಭಿನ್ನಶಬ್ದವ ನುಡಿಯದಿದ್ದಡೆ, ಮುಖಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಯ್ಯಾ ಶಿವಲಿಂಗವ. ಲೋಕಕ್ಕೆಱಗದಿದ್ದಡೆ, ಉತ್ತಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಯ್ಯಾ ಶಿವಲಿಂಗವ. ನಾಭಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಧರಿಸಲಾಗದು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ: ಅದು ಹೇಯಸ್ಥಾನವಾಗಿ. ಜಿಹ್ವೆ ತಾಗಿದ ಸಕಲ ರುಚಿಯು ಗಳದಿಂದಿಳಿವುದಾಗಿ, ಗಳವೇ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಗಳದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದೆನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧೪॥

೫೦

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗಹೀನರ ಬೆರೆಸಲಾಗದು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳನು ಗಮಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಅಂಗ ಮುಂತಾಗಿ ಗಮಿಸಲಾಗದು. ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ, ಅಂಗ ಮುಂತಾಗಿಪ್ಪವರು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೂರವಯ್ಯಾ ನಾಗಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನರಾಮೇಶ್ವರಾ. ॥೧೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಫಳಮಂಜರಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಗುರು ಪರಮಾರ್ಥವ [೧]ರೂಹಿಸಿ[೧] ಪ್ರಾಣನ[೨]
ಕರದೊಳು ಕರುಣಿಸಲಾತನು ಲಿಂಗದ
ಶರೀರವಹುದೆನಲನವರತಂ ಶಿವಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಹುದು

ಪದ :

ಲಿಂಗಸಹಿತ ನಡೆ ಲಿಂಗಸಹಿತ ನುಡಿ
ಲಿಂಗಸಹಿತ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಮುಖವು
ಲಿಂಗಾಲಿಂಗಿತವಾಗಿಹವಿಂತಾ ಲಿಂಗಾಂಗಿಯ ಸಹಜಾ
ಅಂಗದಿ ಸತಿ ಸುತ ಮಿತ್ರರುಗಳು ಶಿವ
ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಹುದದು ಕಾರಣದಿಂ
ಅಂಗ ಸುಸಂಗತದಂತಃಗ್ರಹಣಯೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯೆ ಮತವು ॥೧॥

ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧತೆಯಿಂದವಧಾನದಿ
ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪಲ್ಲಟಿಸದೆಯಾಪೇಕ್ಷದ
ವಿಕಳತೆಯಿಂ ಕಾಂಚಾಣಕೆ ಕೈಯಾನದೆ ನಿಶ್ಚಯ ದೃಢದಿಂದಾ
ಅಕಳಂಕಚರಿತ್ರದೊಳಗಣುಮಾತ್ರ ವಿ
ರಕತಿಗೆಡದೆ ನಿಜ ನಿಷ್ಠೆಯ ಭಕುತಿ
ಯುಕುತಿಯುಳ್ಳಡೆ ಶಿವಲಿಂಗವ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೆ ಧರಿಸಿಹುದು ॥೨॥

ಏನೇನುಂಟಾದಖಿಳ ಸುಖಂಗಳ
ನಾನಾಮುಖ ಭೋಗಾಭೋಗಂಗಳ
ತಾನೇ ಕಾಮಿಸಿ ತನಗದು ಬೇಕೆಂಬತಿಕಾಂಕ್ಷೆಯ ವಶದಾ
ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖವುಗಲೀಯದೆ
ಸ್ವಾನುಭವನಿಜವುಳ್ಳಡೆ ಕಕ್ಷ-
ಸ್ಥಾನದೊಳವಧರಿಸುವುದು ನಿರಂತರ ಶಿವಲಿಂಗವನೊಲಿದು ॥೩॥

ಉರಸೆಜ್ಜೆಯೊಳಗೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಹ
ಪರಿಯೆಂತೆಂದೆನಲಂಗವಿಕಾರದ
ವಿರಹದೊಳಂಗನೆಯರ ಸಂಗವ ಮಾಡದೆ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿ
ಶರೀರವಿಡಿದು ಸೋಂಕುವ ಸೌಖ್ಯಂಗಳ-

೧-೧ ನಿರೂಪಿಸಿ(ಮೂ) ೨ ದ(ಮೂ)

ನರಿದಾ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಸಮವೇಧಿಸಿ
ಪರಮಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯೊಳಿರಬಲ್ಲಡೆ ತಾನದು ಸತ್ಪಥವು ॥೪॥

ಅನೃತವನಪಶಬ್ದವನು ಕುತರ್ಕವ
ಮನಸ್ಸೂತಕ ನಿಂದೆಯ ನಿಷ್ಠೂರವ-
ನನಿಮಿತ್ತಾದಿ ವಿಕಾರದ ಭ್ರಾಂತನು ಮದಮತ್ಸರಗಳನು
ಅನುಕರಿಸದೆ ಜಿಹ್ವಾಲಂಪಟತನ-
ವನು ತಲೆದೋರಲಿಕೀಯದೆ ಲಿಂಗವ
ನನುದಿನ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆಯೊಳಗೆ ಧರಿಸಿದಡದು ಸದ್ಗುರುಮಾರ್ಗ ॥೫॥

ಕರಣಾದಿಗುಣಂಗಳ ಸಂಚವ ಸಂ-
ಹರಿಸಿ ಶಿವಜ್ಞಾನದೊಳಂತರ್ಮುಖ-
ವೆರಡರಿಯದೆ ನವನಾಳದೊಳಗೆ ಬೀಸುವ ಪ್ರಾಣನ ಗುಣವಾ
ಪರಿಹರಿಸಿ ಮಹಾಸುವಿಚಾರದೊಳಗೆ
ಪರಿಪಕ್ವ ಸದಾಸನ್ನಿಹಿತ ಸುಖದೊ-
ಳರಿದಮಳೋಕ್ಯದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿದಡದು [1]ಸತ್ಪಥವು[1] ॥೬॥

ಅವಿಚಾರತೆಯಿಂ ಲೋಕದ ಜಡಮಾ
ನವರಿಗೆರಗದಿಹುದುಳ್ಳಡೆ ಶಿವಲಿಂ-
ಗವ ಮಸ್ತಕದಲಿ ಧರಿಸುವುದೀ ಕ್ರಮವರಿದು ಧರಿಸಿದವರು
ಶಿವತತ್ತ್ವದ ಮೂಲಜ್ಞಾನದ ಸಂ-
ಭವಸಂಬಂಧಿಗಳೆನಿಸುವರಾ ನಿಜಮಹಿ-
ಮರ ಚರಣಕೆ ಶರಣೆಂಬೆನು ಸದ್ಗುರುವೆ ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯಾ ॥೭॥

●

೬. ವಿಭೂತಿಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಲಿಂಗಧಾರಣವಾಗಿ, ಸದಾಚಾರ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ ಶಿವನ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯಸ್ವರೂಪವುಪ್ಪ ವಿಭೂತಿಯ ಧರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ಮುಂದೆ ವಿಭೂತಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

೧-೧ ಸದ್ಗುರುಮಾರ್ಗ(ಮೂ)

ವಿಭೂತಿಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೧

ಹಿತವಿದೆ ಸಕಲಲೋಕದ ಜನಕ್ಕೆ. ಮತವಿದೆ–ಶ್ರುತಿ ¹ಪುರಾಣಾಗಮದ¹ ಗತಿಯಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳಗಿನ ಉನ್ನತಿಯಿದೆ. ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯು ಧರಿಸಿರೆ, ಭವವ ಪಱಿವುದು; ದುರಿತ ಸಂಕುಳವನೊರಸುವುದು; ಹರನ ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸುವುದು. ನಿರುತವಿದು ನಂಬು ಮನುಜಾ. ಜನನ ಭೀತಿಯು ಮರಣಭಯದಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಕಶ್ಯಪ ಜಮದಗ್ನಿಗಳು ಧರಿಸಿದರಂದು ನೋಡಾ, ಶ್ರೀಶೈಲ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಒಲುಮೆಯ ವಿಭೂತಿಯ. ॥೧॥

೫೨

ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೆಂತು ಹೋಹುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ಕಹಿ ಸೋರೆಯ ಕಾಯ ತಂದು ವಿಭೂತಿಯ ತುಂಬಿದಡೆ ಸಿಹಿಯಾಗದೆ ಮೂಱು ದಿವಸಕ್ಕೆ? ಅಯ್ಯಾ, ಹಲವು ದಿನ ಕೊಂದ ಸೂನೆಗಾಱನ ಕತ್ತಿಯಾದಡೇನು, ಪರುಷ ಮುಟ್ಟಲಿಕೆ ಹೊನ್ನಾಗದೆ? ಅಯ್ಯಾ, ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ ಬರಲಿಕೆ ಪಾಪ ಪಲ್ಲಟವಾಗದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೨॥

೫೩

ಒಪ್ಪುವ ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯ ನೊಸಲಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿವಾರೆ ನಿಮ್ಮ ನೋಡಲೊಡನೆ, ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ತಪ್ಪುಳ್ಳಡೆಯೂ ಮುಟ್ಟಲಮ್ಮವು ನೋಡಾ! ದುರಿತ ಅನ್ಯಾಯವ ಹರ ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲಡೆ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಶರಣೆಂಬುದೆ ಮಂತ್ರ.

ಶ್ಲೋಕ:

ನಮಃ ಶಿವಾಯೇತಿ ಮಂತ್ರಂ ಯಃ ಕರೋತಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಕಂ।
ಸಪ್ತಜನ್ಮಕೃತಂ ಪಾಪ ತತ್‌ಕ್ಷಣಾದೇವ ವಿನಶ್ಯತಿ॥

ಎಂದುದಾಗಿ, ಸಿಂಹದ ಮಱಿಯು ಸೀಳುನಾಯಿ ತಿಂಬಡೆ, ಭಂಗವಿನ್ನಾರದು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ? ॥೩॥

೫೪

ನೀರಿಂಗೆ ನೈದಲು ಶೃಂಗಾರ. ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತೆರೆ ಶೃಂಗಾರ. ಗಗನಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಮ ಶೃಂಗಾರ. ನಾರಿಗೆ ಗುಣ ಶೃಂಗಾರ. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಲಲಾಟಕ್ಕೆ ವಿಭೂತಿ ಶೃಂಗಾರ. ॥೪॥

೫೫

ಅಡ್ಡ ವಿಭೂತಿಯಿಲ್ಲದವನ ಮುಖ ಹೊಲ್ಲ, ನೋಡಲಾಗದು. ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವನಂಗ ನರವಿಂಧ್ಯ, ಬೆರಸಲಾಗದು. ದೇವಾ, ಭಕ್ತರಿಲ್ಲದೂರು ಸಿನೆ ಹಾಳು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೧–೧ ಪುರಾಣದ(ಮೂ)

ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದಡೆಯೂ ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯ ಧರಿಸಬೇಕೆಂದುದು ವೇದ. ಬಳಿಕವೊಂದು ದಿವ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದುದು ವೇದ. 'ಅವೀರ್ಯೋ ಭಸ್ಮಂ ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾಮುದ್ಧೂಳಯೇತ್ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಾನೇ ಶಿವಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್'–ಎಂದುದಾಗಿ, ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ : ಭೈರವಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯನೊಲಿದು ಧರಿಸಿದ–
ಡಾವ ಕರ್ಮವು ಹೊದ್ದಲಮ್ಮವು
ಪಾವನವ ಮಾಡುವುದು ಪರಮಪದವಿಯ ತೋರುವುದು

ಪದ :

ಶಿವನ ಪರಮಜ್ಞಾನ ಮೂಲ ಆಧಾರ
ಶಕ್ತಿಯ ಸರ್ವಾಂಗಮಂಗಳಭೂಷಣ
ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಸಾರೋದ್ಧಾರದ ಸುಖದ ಮಹದೈ–
ಶ್ವರ್ಯ ಅನಾದಿ ಸಿದ್ಧ ವಿಭೂತಿ ॥೧॥

ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮಕದಿಂದುದಯವಾದ ಪಂಚ
ಗವ್ಯ ಗೋಮಯವನು ಆಗಮಮತದಿಂದ
ದಹಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಮುನಿಜನಂಗಳು ಧರಿಸುವ ಭಸಿತ ॥೨॥

ಶ್ರೀಗುರು ವಿಭೂತಿಯ ಶಿಷ್ಯನ ಹಣೆಯೊಳಿಡೆ
ಆಗಳೆ ಮಾಂಸಪಿಂಡದ ಗುಣವಳಿದು ಮಂತ್ರ–
ಪಿಂಡವಾಗಿ ದುರ್ಲಿಖಿತವ ತೊಡೆದೊಪ್ಪುತಿಪ್ಪುದು ॥೩॥

ಆಣವಮಲ ಮಾಯಾಮಲ ಕಾರ್ಮಿಕ
ಮಲವೆಂಬ ಮಲತ್ರಯದ ಕುಲವ
ಜಲದೊಳಗೆಲೆದೊಳೆವಂತೆ ತೊಳೆದು
ಎನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿಪ್ಪ ಭಸ್ಮಾ ॥೪॥

ಆಗಮಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿದು ಆಚಾರದನುಗತಿಯ
ಪಥವಿದು ಕಾಲಕರ್ಮದ ಮೂಲನಾಶನವಿದು

ಜನನ ಮರಣ ಭಯವೆಂಬ ದುಃಕೃತವ
ದೂರವ ಮಾಡುವುದೀ ವಿಭೂತಿ ॥೫॥

ಸಕಲ ಕ್ರೀಗಳಿಗಿದು ಕವಚ ಸಕಲವಶ್ಯ-
ಕ್ಕಿದು ಶುಭತಿಲಕ ಸಕಲಸಂಪದಕ್ಕೆ ತಾಣವಿದು
ಅಘಟಿತಘಟಿತವೆನಿಸುವ
ಅನುಪಮ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾ ॥೬॥

ಅಣುಮಾತ್ರ ವಿಭೂತಿಯ ಹಣೆಯೊಳಿಡಲು
ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಭವಪಾಶವ ಹರಿವುದು
ತ್ರಿಣಯನೊಲಿದು ಧರಿಸುವನೆಂದೆನೆ
ಆನು ಧರಿಸಿ ಬದುಕಿದೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ ॥೭॥

●

೭. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಮಹಾಜ್ಞಾನಭಸ್ಮಮಂ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಮುಖದಿಂ ಧರಿಸಿದ ಲಿಂಗಕ್ರಿಯಾಸಂಪನ್ನಂಗೆ ಶಿವಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುವಿಂದುದಯಿಸಿದ ಶ್ರೀ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣ ಮುಂದೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೭

ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯ ಧರಿಸದವನ, ಶ್ರೀರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧರಿಸದವನ, ನಿತ್ಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡದವನ, ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದಱಿಯದವನ, ಸದ್ಭಕ್ತರ ಸಂಗದಲ್ಲಿರದವನ ತೋಱದಿರಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಸೆಱಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡುವೆನು. ॥೧॥

೫೮

ಶ್ರೀ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಲಿಂಗವಿದ್ದವರನೆ ಲಿಂಗವೆಂಬೆ. ಇಲ್ಲದವರನೆ ಭವಿಯೆಂಬೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಕಂಡರೆ ನೀವೆಂಬೆ. ॥೨॥

೫೯

ಅಡ್ಡ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ಮಣಿಮಕುಟದ ವೇಷದ ಶರಣರ ಕಂಡರೆ ನಂಬುವುದೆನ್ನ ಮನ, ನಚ್ಚುವುದೆನ್ನ ಮನ, ಸಂದೇಹವಾಗಿದ್ದವರ ಕಂಡಡೆ ಹೊದ್ದೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩॥

೬೦

ಸದ್ಯೋಜಾತ ವಾಮದೇವ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚವಕ್ತ್ರವೆ ಪಂಚಮುಖದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ. ಆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಹಸ್ತ ತೋಳು ಉರ ಕಂಠ ಕರ್ಣ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಪ್ಪ ಶಿವಭಕ್ತನೆ ರುದ್ರನು. ಆತನ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ ಭವರೋಗ ದುರಿತವಿರಲಮ್ಮವು ನೋಡಾ. 'ಅತ ಏವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಂ ರುದ್ರಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ರುದ್ರಪದವಿಯನೀವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧರಿಸಿಪ್ಪ ಶರಣರಿಗೆ ಶರಣೆಂಬೆನು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೪॥

೬೧

ಹಸ್ತಕಡಗ ಕೈಗಧಿಕ ನೋಡಾ, ಕೊಡಲಹುದು, ಕೊಳಲಾಗದು. ಬಾಹು ಬಳೆ ತೋಳಿಂಗಧಿಕ ನೋಡಾ, ಪರವಧುವನಪ್ಪಲಾಗದು. ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಕಿವಿಗಧಿಕ ನೋಡಾ, ಶಿವನಿಂದೆಯ ಕೇಳಲಾಗದು. ಕಂಠಮಾಲೆ ಕೊರಳಿಗಧಿಕ ನೋಡಾ, ಅನ್ಯದೈವಕ್ಕೆ ತಲೆವಾಗಲಾಗದು. ಆಗಳೂ ನಿಮ್ಮುವ ನೆನೆದು–ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮುವನೆ ಪೂಜಿಸಿ, ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿಪ್ಪನು ಲಿಂಗಶಿಖಾಮಣಿಯಯ್ಯಾ.

॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದ :

ರಾಗ: ಸಾಳಂಗ

ಪಲ್ಲವ :

ಮಂತ್ರಮೂಲ ಗೂಢಪದದ
ಚಿಂತಾಮಣಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನು–
ಅಂತುವಜಿದು ಧರಿಸಬಲ್ಲಡಾತ ರುದ್ರನು

ಪದ :

ಮಾರಮಥನ ತ್ರಿಪುರದಹನ
ಕಾರಣದಲಿ ನೋಡೆ ನಯನ
ವಾರಿಬಿಂದು ಬೀಳವಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯದಾ

ಘೋರ ಪಾತಕಂಗಳನು
ದಹಿಸಿ ಭಕ್ತಜನದೊಳೊಪ್ಪಿ
ತೋರುತಿಪ್ಪ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಪುಣ್ಯಪುಂಜವು ॥೧॥

ಸ್ಮರಿಸೆ ದುರಿತ ಹರಿವುದೀಕ್ಷಿ–
ಸಲಿಕೆ ಕರ್ಮವಳಿವುದೊಲಿದು
ಸ್ಪರುಶನವನು ಮಾಡೆ ಜನ್ಮಪಾಶ ಪರಿವುದು
ಧರಿಸೆ ರುದ್ರಪದವಿಯಜಿದು

ಧರಿಸಿ ಜಪಿಸೆ ಸದ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತಿ
ಪರಮ ವೀರಶೈವಮತದ ಮೂಲಭೂಷಣಾ ॥೨॥

ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಬಾಹು ಕಂಠ-
ದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಯುಗಳದಲ್ಲಿ
ಉತ್ತಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿಖಿಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ
ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಮನೋನುರಾಗ-
ದಿಂದ ತಿಳಿದು ನೋಡಿಯಾಗ-
ಮೋಕ್ತದಿಂದ ಧರಿಸಿದಾತ ಸತ್ಯನಿತ್ಯನು ॥೩॥

ಎಸೆವ ಹಲವು ಮುಖದ ಭೇದ-
ವರಿದು ಧರಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ
ಪಶುವಿಘಾತ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯ ಪಾಪನಾಶನ
ಒಸೆದು ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಂದ
ಧರಿಸಿದಾತ ರುದ್ರನೆಂದು
ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಸಾರುತಿಹುದು ವೇದವಾಕ್ಯವು ॥೪॥

ಪರಮಶಿವನ ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ದೇಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಿಗೆಯಾಗಿ
ಪರಮಪುಣ್ಯಪುಂಜಮಾಲೆಯೆನಿಸಿ ಒಪ್ಪುವ
ಶರಣಜನ ಮನೋರಥವೆ-
ನಿಪ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನು
ಧರಿಸಿಯಾನು ಬದುಕಿದೆನು ಸಂಗ ನಿಮ್ಮೊಳು ॥೫॥

•

೮. ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ, ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂ ಧರಿಸಿ, ನಿತ್ಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವ ಲಿಂಗಸಂಪನ್ನಂಗೆ ಪ್ರಣವ ಮೂಲವಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಜಪಿಸಬೇಕೆಂದ ಕಾರಣ, ಮುಂದೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೨

ವಿಮುಳ ವೇದವೇದಾಂತಸಾರ; ಸಕಲಲೋಕಜನ ಹಿತಾಧಾರ; ಸಪ್ತಕೋಟಿ ಮಂತ್ರಂಗಳ ತವರ್ಮನೆ; ಭಕ್ತ ಜೀವಾನಂದ; ಅಖಿಳಾಗಮ ಸಂತಾನದ ಹರಣ; ಮುಕ್ತಿಯಾಗರದ ಸೋಪಾನ; ಪ್ರಣವಾಕ್ಷರಪಲ್ಲವ ಫಳರೂಪ; ತ್ರಿಣಯನನೊಲಿಸುವ ಕರ್ಣಾಭರಣ; ಹರನ ನಾಮದ ಸಾಕಾರದ ನಿಲವು; ಪರಮಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ; ಪರತತ್ತ್ವದ ನಿತ್ಯ ನೆಲೆ–ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪನ ತೋಱುವ ಗುರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ. ॥೧॥

೬೩

ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆ ಸರ್ವಮಂತ್ರವೆಲ್ಲವಕ್ಕೆಯೂ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಸ್ಥಾನ; ಸರ್ವಕಾರಣವೆಲ್ಲಕ್ಕೆಯೂ ಮೂಲಮಂತ್ರ.

ಗ್ರಂಥ: ಸಪ್ತಕೋಟಿಮಹಾಮಂತ್ರಾ ಉಪಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ವನೇಕಥಾ
ಪಂಚಾಕ್ಷರ್ಯಾಂ ಪ್ರಲೀಯಂತೇ ಪುನಸ್ತತ್ರೈವ ನಿರ್ಗತಿಃ
ತಸ್ಮಿನ್ ವೇದಾಶ್ಚ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮಂತ್ರ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಸ್ಥಿತಂ॥

ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದು ಕಾರಣ, ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯುಳ್ಳ ಶಿವಭಕ್ತನೆ ವೇದವಿತ್ತು. ಆ ಸದ್ಭಕ್ತನೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಾನ್. ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನೆ ಪುರಾಣಿಕನು; ಆಗಮಿಕನು. ಆತನೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೨॥

೬೪

ಭಕ್ತಿಯ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಂಕುರವನೆ ಮೆಲಿದು, ಆನಂದ ಜಲವನೀಂಟಿ, ಸಮತೆಯೆಂಬ ನೆಳಲಲ್ಲಿಪ್ಪುದ ನೆನೆಯಾ ಮನವೇ. ಮಹಾಮಂತ್ರ ಶಿವಧ್ಯಾನವನೆ ಸವಿದು, ಮೆಲುಕೊತ್ತುತ್ತಿಪ್ಪುದು. ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಮೊಲೆ ತೊರೆಯಲು, ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪನ ಕಱೆವ ಕಾಮಧೇನು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆಂಬುದು. ॥೩॥

೬೫

ಸದ್ಗುರುಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ ಚ ಜಂಗಮಂ ಚ ಪ್ರಸಾದಕಂ ।
ಚತುರ್ವಿಧಂ ಷಡಕ್ಷರಂ ಮಂತ್ರಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಃ ಶಿವಃ॥

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎನ್ನದಿದ್ದಡೆ ಬಂಧನ; ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂದಡೆ ಮೋಕ್ಷ.

ಷಡಕ್ಷರ ಜಪಂ ನಾಸ್ತಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬಂಧನಸ್ತಥಾ ।
ತನ್ಮಂತ್ರ ಜಪತೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸದ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಂ ನ ಸಂಶಯಃ॥

ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ, ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷವು ತಾನೆ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ.॥೪॥

೬೬

ಅಗ್ರಜನಾಗಲಿ ಅಂತ್ಯಜನಾಗಲಿ, ಮೂರ್ಖನಾಗಲಿ ಪಂಡಿತನಾಗಲಿ, ಜಪಿಸುವುದು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ. ಜಪದಿಂದ ರುದ್ರನಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು.

ಅಗ್ರಜೋ ಅಂತ್ಯಜೋ ವಾಪಿ ಮೂರ್ಖೋ ವಾ ಪಂಡಿತೋಪಿ ವಾ।
ಜಪೇತ್ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀಂ ನಿತ್ಯಂ ಸ ರುದ್ರೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ॥

ಇದಕ್ಕೆ ಶಪಥವ ಮಾಡಿದೆನು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೫॥

೬೭

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ವೇದ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಆಗಮ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಪುರಾಣ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಸಕಲ ಕಳೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೬॥

೬೮

ವಶ್ಯವ ಬಲ್ಲೆವೆಂದೆಂಬಿರಯ್ಯಾ. ಬುದ್ಧಿಯನಱಿಯದ ಮನುಜರು ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ. ವಶ್ಯವಾವುದೆಂದಱಿಯದೆ, ಮರುಳುಗೊಂಬಿರೆಲೆ ಗಾವಿಲ ಮನುಜರಿರಾ! ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರ, ಸರ್ವಜನ ವಶ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ. ॥೭॥

೬೯

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಛಂದ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಋಷಿ ತಾನು. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಅಧಿದೇವತೆ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂದೆನಲು ಸದ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತಿ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೮॥

೭೦

ಅಕಟಕಟಾ! ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣವೆಂಬುದೇನೋ? ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ಮಂತ್ರ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬುದೆ ತಂತ್ರ. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವರ ನೆನೆವುದೆ ಮಂತ್ರ. ॥೯॥

೭೧

ಎನ್ನ ಭವಬಂಧನ ದುರಿತಂಗಳ ಗೆಲುವಡೆ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಶರಣೆಂದಡೆ ಸಾಲದೆ? ಜಯ ಜಯ ಶಂಕರ, ಶಿವ ಶಿವ ಶಂಕರ ಶರಣೆನುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎನ್ನ ಪಾತಕಕೋಟಿ ಪರಿಹಾರ, ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ಶರಣೆನುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.* ॥೧೦॥

* ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ)

ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದ ಮತ್ತೊಂದನಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎನುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನ ಮನ. ಎನಗಿದೇ ಮಂತ್ರವಿದೇ ಜಪ ಇದೇ ನಿತ್ಯ.

ಅವಶ್ಯ ಮಂತ್ರಂ ಶತವೈದಿಕತ್ವಂ
ಅಗಸ್ತ್ಯ ರಾಮಭೃಗುವತ್ರಿ ನಿತ್ಯಂ
ಶಿವಸ್ಯ ಮಂತ್ರಂ ಪರಮಂ ಸುಗೂಢಂ
ನಮಃ ಶಿವಾಯೇತಿ ಸದಾ ಜಪದ್ಧ್ವಂ

ಎಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ; ಎಲೆ ಲಿಂಗವೆ. ॥೧೧॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದ:

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ : ಸುರಿದು ಕರುಣಾಮೃತವ
ಹೊರೆವುದೈ ಭಕ್ತರನು
ಪುರದಮಲ್ಲನ ನಾಮ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ

ಪದ : ತಾಯಿ ಶ್ರುತಿಗಳ ಮೊತ್ತ-
ದಾಯು ಭಕ್ತ್ಯಾಂಗನೆಯ
ಶ್ರೀಯಖಿಳ ಭುವನ ಭವನವ ಸಲಹುವಾ
ಈಯಲಿಕೆ ಬೇಡಿದುದ
ಕಾಯಲಿಕೆ ತನ್ನುವನು ತಾಯಿಂದಲನುಕಂಡ್ಯ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೧॥

ಕರಗಿ ಮನ ಕಂಗಳೊಳು
ಸುರಿಯೆ ಸುಖವರುಷವಂ-
ಕುರಿಸೆ ಪುಳಕಂಗಳಗೆವೊಯಿದಂದದಿ
ಹರುಷದಿಂ ನೆನೆದು ನೆನೆ-
ವರಿಗೆ ಗಿರಿಜಾವರನ
ಕರೆದು ತೋರುವುದು ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೨॥

ಓದು ವಾದಿನದಲಿ ಸುರ-
ರಾದರಿಪ ಧರ್ಮದಲಿ
ಸಾಧಿಸುವ ತಪಸಿದ್ಧಿವಿದ್ಯೆಗಳಲಿ
ವೇದದಲಿ ಹಿರಿದು ಹೆಸ-
ರಾದ ಹೆಂಪುಳ್ಳ ಶಿವ-
ನಾದಿನಾಮವು ನೋಡು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೩॥

ದಣಿವರಿಯದುಕ್ಕಿ ಸಂ–
ದಣಿಸಿ ಕರಣಂಗಳುರ–
ವಣಿಸಿ ನೆನೆವರಿಗೆ ಸುರಧೇನುವಾಗಿ
ಮಣಿಮಕುಟರಾಶಿಗಳ–
ನಣಿಮಾದಿ ಗುಣಗಳನು
ತ್ರಿಣಯನನು ಕರೆವುದೀ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೪॥

ಅರಿ ಮಿತ್ರ ತಪ ಪುನಃ–
ಶ್ಚರಣೆ ಸಿದ್ಧಾಸಿದ್ಧಿ–
ಕರದ ಹಂಗೇತಕವರಿವರೆನ್ನದೆ
ಸ್ಮರಣೆ ಮಾತ್ರದಲಿ ಉ–
ಚ್ಚರಣೆ ಮಾತ್ರದಲಿ ಶಂ–
ಕರನ ತೋರುವುದು ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೫॥

ಪ್ರಣವರಾಜನ ಹೊಳೆವ
ಮಣಿಮಕುಟದಲಿ ಕೇ–
ವಣದ ರತುನದ ತೊಡುಗೆಯಾಭರಣದಾ
ತ್ರಿಣಯನೊಸೆದಿಪ್ಪ ಗುಣ–
ಮಣಿಯ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ
ಕಣಿಯ ಕರಡಿಗೆ ನೋಡು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೬॥

ದಯದ ನಿಧಿ ಪುಣ್ಯಸಂ–
ಚಯದ ಸಿರಿ ಸಂಶ್ರುತಿಯ ನಿ–
ಶ್ಚಯದ ನಿಜ ಧರ್ಮಂಗಳಾಪ್ತಜನದಾ
ಪ್ರಿಯನಾಮ ಭಕ್ತರಿ–
ಚ್ಛೆಯ ನಾಮವಿದು ನೀತಿ
ನಯದ ನಾಮವು ನೋಡು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೭॥

ಶರಣರಿಟ್ಟೆಡೆಗಳನು
ಶರಣರಾಪತ್ತುವನು
ಶರಣರಿಗೆ ಮುನಿವ ಕಡುಪಾತಕರನು
ಒರೆಸುವುದು ಕಡಿದು ಕ
ತ್ತರಿಸುವುದು ಉಃಪೆಂದು
ಉರುಹುವುದು ನೋಡು ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೮॥

ಏಳುಕೋಟಿಯು ಮಹಾ
ಮಂತ್ರಾದಿಗಳ ಪಡೆದ
ತಾಯಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಪತಿ ಮಂತ್ರರಾಜ
ಶೂಲಿಯಗ್ಗದ ಸಿರಿ ಕ–
ಪಾಲಿಯುರುತರ ತೇಜ
ಬಾಲೇಂದುಧರನ ನಿಜ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೯॥

ಹರಿ ಹರಿದು ಮೆಲ್ಲಡಿಯ
ಸರಸಿಜಭವನು ಮುಡಿಯ
ಭರದಿಂದಲರಸಿ ಯಾರೂ ಕಾಣದಾ
ಹರನು ತಾನಿರ್ದೆಡೆಗೆ
ಬರಿಸಿ ತೋರುವ ಜಗ
ದ್ಗುರುವೆನ್ನ ಹೊರೆವ ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೧೦॥

ಗುರು ದೈವ ತಂದೆ ತಾಯಿ
ಪೊರೆವ ಸಖಿ ತೇಜ ಬಲ
ಹರನ ಸಿರಿ ಸೌಭಾಗ್ಯದಾನಂದದಾ
ಪರಿಪರಿಯೊಳಾಗಿ ನೆನೆ–
ವವರ ಸಲಹುವುದು ಗುರು–
ಪುರದ ಮಲ್ಲನ ನಾಮ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ॥೧೧॥

•

೯. ಭಕ್ತಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂ ಧರಿಸಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯಂ ಜಪಿಸಿ, ನಿತ್ಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುವ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಸಂಪನ್ನನ ಸಾಂಗ ಕ್ರಿಯಾವರ್ತನೆ ಎಂತಿರ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಕ್ತಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೩

ಅಂದಂದಿಂಗೆ ನೂಱು ತುಂಬಿತೆಂಬ ದಿಟವಿರಬೇಕಯ್ಯಾ. ಸಂದ ಪುರಾತನರ ನೆನೆವುತ್ತಿರಬೇಕು. ಜಂಗಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು. ಎನಗಿದೇ ವರವನೀವುದು ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೧॥

೭೪

ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟ ಶಿಶು ತನ್ನ ತಾಯನಱಸುವಂತೆ, ಬಳಿದಪ್ಪಿದ ಕಱು ತನ್ನ ಹಿಂಡ ತಾನಱಸುವಂತೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಬರವ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಬರವ. ದಿನಕರನುದಯಕ್ಕೆ ಕಮಲ ವಿಕಸಿತವಾದಂತೆ–ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಬರವು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೨॥

೭೫

ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುತ್ತ, ಜಂಗಮದ ಮುಖವ ನೋಡುವ ಸುಖವ ಕೊಡು ಕಂಡಾ ಲಿಂಗವೆ! ಪರಮಸುಖವ ಕೊಡು ಕಂಡಾ ಲಿಂಗವೆ! ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ, ಇದೇ ವರವ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇಡುವೆ. ॥೩॥

೭೬

ಮಾಘಮಾಸದ ನವಿಲಿನಂತಾದೆ ನೋಡವ್ವಾ! ಇರುಳು ತೊಳಲುವ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯಂತೆ ಹಲಬುತ್ತಿದ್ದೆ ನೋಡವ್ವಾ! ಮಾಗಿಯ ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ಮೂಗಿಯಾಗಿದ್ದೆ ನೋಡವ್ವಾ! ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರನ ಅನುಭಾವಸಂಬಂಧಿಗಳ ಬರವು ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಬರವು ನೋಡವ್ವಾ!! ॥೪॥

೭೭

ಇಂದೆನ್ನ ಮನೆಗೆ ಪ್ರಮಥರು ಬಂದರೆಂದು ಗುಡಿ ತೋರಣಗಟ್ಟಿ, ಷಡುಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆಯ ಮಾಡಿ, ರಂಗವಾಲಿಯನಿಕ್ಕಿ, ಉಘೇ ಚಾಂಗು ಭಲಾಯೆಂಬೆ,–ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ತಮ್ಮ ಒಕ್ಕುದನಿಕ್ಕಿ ಸಲಹುವರಾಗಿ. ॥೫॥

೭೮

ಆವನಾದಡೇನು? ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನ ನೆನೆವವನ ಬಾಯ ತಂಬುಲವ ಮೆಲುವೆ; ಬೀಳುಡಿಗೆಯ ಹೊದೆವೆ. ಪಾದರಕ್ಷೆಯ ಕಾಯ್ದು ಬದುಕುವೆನಯ್ಯಾ–ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಮಾಣದೆ ನೆನೆವವರ. ॥೬॥

೭೯

ಆವಾವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ, ಆವಾವ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಹೆ ಕೂಡಿಹೆನೆಂಬವರ ಬಾಗಿಲ ತೋಱಯ್ಯಾ. ತನುವನೊಪ್ಪಿಸಿದವರ, ಮನವನೊಪ್ಪಿಸಿದವರ, ಧನವನೊಪ್ಪಿಸಿದವರ ಬಾಗಿಲ ತೋಱಯ್ಯಾ. ಇವೆಲ್ಲವನೊಪ್ಪಿಸಿ, ಜಂಗಮವೆನ್ನವರೆನ್ನವರೆಂಬವರ ಕೆರಹ ಹೊತ್ತಿರಿಸಾ ಎನ್ನನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭॥

೮೦

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಡಿಗೆಱಗಿ, ಶರಣೆಂಬೆ. ನುಡಿಯ ಬೋಧೆಯ ಮಾತು, ಅನ್ಯ ನುಡಿ ಸಮನಿಸದು. ಒಡೆದೆಲು, ಶಿರ ಬಿಗಿದು, ಮಡುಗಟ್ಟಿ ಕಂಬನಿಯ ಕಡಲೊಳ^೧^ಗೆ

೧–೧ ಗಾ(ಮೂ)

ತೇಲಾ᠎ಡುತೆಂದಿಪ್ಪೆನೊ? ಮೃಡ ಶರಣು ಶರಣೆಂಬ ಶಬ್ದವೊಡಲುಗೊಂಡು ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರದೇವಗೆ ಶರಣೆನುತ್ತ ಮೈಮಱೆದೆನೊ? ॥೮॥

೮೧

ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಸಾಸವೆಯ ಷಡ್ಭಾಗದನಿತಿಲ್ಲ. ಎನ್ನ ಭಕ್ತನೆಂದೆಂಬರು. ನಾನಾವ ಪಾಪವ ಮಾಡಿದೆನೊ? ಬೆಳೆಯದ ಮುನ್ನ ಕೊಯ್ವರೆ ಹೇಳಯ್ಯಾ? ಇಱಿಯದ ವೀರ, ಇಲ್ಲದ ಸೊಬಗುವನು ಎಲ್ಲಾ ಒಡೆಯರು ಏಱಿಸಿ ನುಡಿವರು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೯॥

೮೨

ಅರಸರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಸಿಯಾಗಿಪ್ಪುದಱಿಂದ, ಭಕ್ತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊತ್ತಾಗಿಪ್ಪುದು ಕರ ಲೇಸಯ್ಯಾ. ತಾರೌ ಅರ್ಘ್ಯವಣಿಯ, ನೀಡೌ ಪತ್ರೆಯ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೋನವ ಹಿಡಿಯೌ ಎಂಬರು. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಮಹಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕುದನುಣ್ಣಾ ತೊತ್ತೇ ಎಂಬರು. ॥೧೦॥

೮೩

ಎನ್ನನು ಭಕ್ತನೆಂಬರು–ಎನ್ನ ಹೊಱಹೊಂಪು, ಒಳಬೋಳೆತನ ವನಱಿಯರಾಗಿ, ಎನ್ನ ಮಾನಾಪಮಾನವು ಶರಣರಲ್ಲಿ ! ಜಾತಿ–ವಿಜಾತಿಯೂ ಶರಣರಲ್ಲಿ! ತನುಮನಧನವೂ ಶರಣರಲ್ಲಿ! ವಂಚನೆಯುಳ್ಳ ಡಂಭಕ ನಾನು. ಶಿವ ಶಿವಾ! ತಲೆಯೊಡೆಯಂಗೆ ಕಣ್ಣ ಬೈಚಿಡುವೆ, ಕೂಡಲಸಂಗನೆಂತೊಲಿವ? ॥೧೧॥

೮೪

ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ಪರನಿಂದೆಯ ಕೇಳಿಸದಿರಯ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ! ನಾನು ಭಕ್ತನೆಂದೆನ್ನಲ್ಲಿ ಲೇಸುಂಟೆಂದು ಪರಿಣಾಮಿಸಿದಡೆ, ನಿಮಗಾನು ದ್ರೋಹಿಯಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಲೇಸೇ ಎನ್ನ ಲೇಸಯ್ಯಾ. ॥೧೨॥

೮೫

ಮನ ಮನ ಬೆರಸಿದಲ್ಲಿ ತನು ಕರಗದಿರ್ದಡೆ? ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿ ಪುಳಕಂಗಳು ಹೊಱಹೊಮ್ಮದಿರ್ದಡೆ? ಕಂಡಾಗಳಶ್ರುಜಲಂಗಳು ಸುರಿಯದಿರ್ದಡೆ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಭಕ್ತಿಗೆ ಇದೇ ಚಿಹ್ನೆ. ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಇವಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಆನು ಢಂಬಕ ಕಾಣಿರೆ. ॥೧೩॥

೮೬

ಸಾಸವೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಗರಹರಿದಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಆನಂದದಿಂದ ನಲಿನಲಿದಾಡುವೆ! ಆನಂದದಿಂದ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಬಂದರೆ, ಉಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಹರುಷದೊಳೋಲಾಡುವೆ!! ॥೧೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ಪಲ್ಲವ :

ಮುಂದನೆಣಿಸದೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪರಮಾಯು ಸಲೆ
ಸಂದುದೆನಿಪಾ ದೃಢತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಚರಲಿಂಗ–
ಕಂದಂದಿಗೇನುವಂ ವಂಚಿಸದೆ ಮಾಡುವಾತನು ಭಕ್ತನು।

ಪದ :

ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಕರುಣ ಕಿಂಕುರ್ವಾಣ ದಾಸೋಹ
ನಯ ಭೃತ್ಯಭಾವ ಸಜ್ಜನ ಸತ್ಯ ಸಮತೆ ಸ–
ದ್ವಿನಯಗುಣ ನಿಷ್ಠೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರ್ವವಧಾನ ಕ್ಷಮೆ ಷಡ್ವ್ರತಾಚಾರವು
ನಿಯತ ನಿರ್ವಂಚನ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪತೆ ನಿರತಿ
ಶಯ ಜಾತಿಭೇದ ನಿರಹಂಕಾರ ಸಾತ್ವಿಕ
ದಯದಳುಕಿನಿಂ ಲಿಂಗಜಂಗಮಕೆ ಸ್ವಯವಾಗಿ ಮಾಡುವಾತನೆ ಭಕ್ತನು ॥೧॥

ಅನವರತ ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ಮನ ಬೆರಸಿ ನಿಜ
ತನು ಕರಗುಹಂ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವ ಕಾಣುತ್ತ
ವಿನಯದಿಂದಶ್ರುಜಲವಾನಂದದಿಂದವರ ಪದಸೋಂಕಿನಿಂ ಸುರಿಯಲು
ತನು ಪುಳಕ ತಳಿತು ತನತನಗೆ ಹೊರೆಯೇರಿ ನಲಿ–
ದಣುಕೇಳುಹಂ ಮಹೋತ್ಸವದ ಭಾವ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ
ಕುಣಿಕುಣಿದು ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ ಮಾಡಿ ದಣಿವಿಲ್ಲದಿರುಹಂ ಭಕ್ತನಂಗಚಿಹ್ನ ॥೨॥

ತನ್ನ ಮಾಟಕೆ ತಾನೆ ಮುಯ್ಯಾನ ದಾಸೋಹಿ
ಸನ್ನಿಹಿತನೆಂಬ ಹೊಗಳತೆಯ ಹೊರ ಪರರ ಹಳಿ–
ವನ್ಯಾಯಕೆಳಸಹಂಕಾರವಳಿದೇನುವನು ತಾನೆನ್ನ ತನಗೆನ್ನನು
ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣಿನೊಳು ಸಿಲುಕದಾ ತ್ರಯವ
ತನ್ನದೆನ್ನದೆ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕೆ ಸವೆಸುತ್ತ
ತನ್ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಭ್ರಾಂತನಾಗಿರಬಲ್ಲಡಾತನೇ ಸದ್ಭಕ್ತನು ॥೩॥

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆಯು ಮಗುಳೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮಕೆ
ತೊತ್ತಾಗಿ ಕೀಳು ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಭಯದಿಂದ
ಭೃತ್ಯರಾಳಾಗಿ ಉಟ್ಟ ಮೈಲಿಗೆ ಉಗುಳ್ವ ತಂಬುಲಕೊಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕ
ಸತ್ಯ ಪ್ರಸಾದಕ್ಯೋಗ್ಯತೆವಡೆದೆನೆಂಬ ಭಾ–
ವೋತ್ತಮತೆಯಿಂದ ಚರಿಸುವ ಭಕ್ತನೇ ಭಕ್ತಿ–
ಗೆತ್ತಿದ ಶಿವನ ಸಿಂಧು ಭಕ್ತಿಯ ಕುಳಸ್ಥಳವನಿಂಬುಗೊಂಡಾಚಾರ್ಯನು ॥೪॥

ದೇಹಾಭಿಮಾನ ಕುಲ ಛಲವಳಿದು ಭಕ್ತಿದಾ-
ಸೋಹವಳವಟ್ಟು ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಾಣ-
ಗ್ರಾಹಕತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗೆ ಸರ್ವಾಚಾರ ಲೀಯವಾಗಿ
ಸೋಹ ದಾಸೋಹವೆಂಬೆರಡಳಿತು ಸಹಜ ನಿರ್
ದೇಹಿಯಾಗಿಪ್ಪ ಭಕ್ತರ ಭೃತ್ಯನಾಗಿ ಶಿವ-
ಭಾವಭರಿತಾನಂದಸುಖವನೀಯೆನಗೆ ಕರುಣಾಬ್ಧಿ ಸೊಡ್ಡಳಲಿಂಗವೆ ॥೫॥

•

೧೦. ಉಭಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಸದ್ಭಕ್ತಿಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಭಕ್ತನ ದೇಹ ಪ್ರಾಣ ಸ್ವರೂಪವಪ್ಪ ಕರ್ತೃಭೃತ್ಯಾಂತರಸಂಬಂಧವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಉಭಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಉಭಯಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೮೭

ಗತಿ ಪಥ ಮುಕ್ತಿಯ ಬಯಸಿ ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ; ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಡುವಾತ ಜಂಗಮವಲ್ಲ. ಗತಿ ಪಥ ಮುಕ್ತಿಸೂತಕವಿರಹಿತ ಭಕ್ತ; ಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮು ಗಮನ ನಾಸ್ತಿ ಜಂಗಮವೆ. ಮಾಡುವಡೆ, ಭಕ್ತ ಮಾಟದೊಳಗಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು; ಬೇಡುವಡೆ, ಜಂಗಮ ಕೊಂಬುದಱೊಳಗಿಲ್ಲ ದಿರಬೇಕು; ಕಾಯವಿಲ್ಲದಾತ ಭಕ್ತ; ರೂಹಿಲ್ಲದಾತ ಜಂಗಮ. ಈ ಉಭಯ ಕುಳ ಸ್ಥಲದ ಸಂದೊಂದಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಲವು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ ಜಂಗಮವೆಂಬೆ. ॥೧॥

೮೮

ಭಕ್ತನ[೧] ಮಠಕ್ಕೆ ಜಂಗಮ ಬಂದು, ಆ ಭಕ್ತ ಮಾಡಿದಂತೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕ್ಷಮಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಜಂಗಮ; ಆ ಕ್ಷಮೆಯೊಳಗೆ ಮಗ್ನನಾಗಬಲ್ಲಡೆ ಭಕ್ತ. ಉಪಾಧಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬನ್ನಬರ ಭೂತಪ್ರಾಣಿ; ಬಂದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿ. ಬೇಡಿದಲ್ಲದೆ ಮಾಡೆನೆಂಬನ್ನಕ್ಕರ ಫಲದಾಯಕ; ಬಂದ ಜಂಗಮದ ಇಂಗಿತಾಕಾರನಱಿದ, ಬೇಡದ ಮುನ್ನವೆ ಮಾಡಬಲ್ಲಡೆ ಸದ್ ಭಕ್ತನೆಂಬೆನು. ಬೇಡದ ಮುನ್ನವೆ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನು, ಬೇಡದೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬ ಜಂಗಮವು-ಇಂತೀ ಎರಡಱ ಸಮ್ಮೇಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಾನು ಸುಖಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರಾ. ॥೨॥

೧+ ಜಂಗ(ಮೂ)

೮೯

ಉನ್ಮನಿಯ ಲೌಕಿಕದನುಸಂಧಾನದ ತನುವಿನ ಕೊಱತೆಯ ಕಳೆಯಲ್ಕೆ ಸ್ಥಾವರವಾಯಿತ್ತು; ಮನದ ಕೊಱತೆಯ ಕಳೆಯಲ್ಕೆ ಜಂಗಮವಾಯಿತ್ತು. 'ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಶ್ಚೈವ ದ್ವಿವಿಧಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ'–ಇಂತೆಂಬ ವಚನವು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಮಯಾಚಾರಿಗಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೋ? ॥೩॥

೯೦

ಲಿಂಗದಲುದಯ, ಜಂಗಮದಲನುಭಾವ–ಮತ್ತೊಂದ ಮತ್ತೊಂದನಱಿಯನಯ್ಯಾ ಶರಣ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ದ್ವಿವಿಧಸಂಪನ್ನನಾಗಿ. ॥೪॥

೯೧

ಗುರುಕರುಣ ಸದಾಚಾರ ಲಿಂಗದಲನುದಿನ ವೇಳೆ. ಜಂಗಮದಲನುಭಾವ ಸಮಯಾಚಾರ ಲಿಂಗದಲನುದಿನ ವೇಳೆ. ಈ ಉಭಯಾಚಾರದಿಂದ ತಿಳಿದ ತಿಳಿವು ಲಿಂಗದಲನುದಿನ ವೇಳೆ; ಬೇಱೆ ತೋಱಲಿಲ್ಲ; ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾದಾಚಾರ ಸಮಯಾಚಾರ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಲಿಂಗದಲನುದಿನ ವೇಳೆ. ॥೫॥

೯೨

ಆಚಾರವಿಡಿದು ಲಿಂಗ, ಅನುಭಾವವಿಡಿದು ಜಂಗಮ. ತನುವಿನ ಪ್ರಾಣ ಆಚಾರ, ಮನದ ಪ್ರಾಣ ಅನುಭಾವ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ, ಲಿಂಗವನು ಜಂಗಮವನು ಬೇಱೆಸಲಿಲ್ಲ. ॥೬॥

೯೩

ಒಡಲಿಲ್ಲದಾತ ಜಂಗಮ, ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದಾತ ಭಕ್ತನಯ್ಯಾ. ಆಚಾರವೆ ಜಂಗಮ, ವಿಚಾರವೆ ಭಕ್ತನಯ್ಯಾ. ಆಚಾರ ವಿಚಾರವೆಂಬುದು ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭॥

೯೪

ಕಾಯವೂ ಜೀವವೂ, ಎಂತು ಬೆರಸಿಪ್ಪುದಂತೆ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಜಂಗಮ, ಜಂಗಮದೊಳಗೆ ಲಿಂಗ ಬೆರಸಿಪ್ಪುದು ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದೆ.

> ನ ಶಿವೇನ ವಿನಾ ಶಕ್ತಿರ್ನ ಶಕ್ತಿರಹಿತೋ ಶಿವಃ।
> ಪುಷ್ಪಗಂಧಮಿವಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಮಾರುತಾಂಬರಯೋರಿವ॥

ಎಂದುದಾಗಿ, ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲದ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ.॥೮॥

೯೫

'ಅಕಾಯಂ ಭಕ್ತಕಾಯಂ ವಾ ಮಮ ಕಾಯಸ್ತು ಭಕ್ತಕಾಯೋ'-

ಇಂತು ಭಕ್ತನ ನೋಡುವಡೆ. 'ಮಹಾಂತೋ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ, ಮಹಾಂತೋ ಜಂಗಮಸ್ತಥಾ'- ಇಂತು ಜಂಗಮವ ನೋಡುವಡೆ. ಇಂತೆರಡೊಂದಾದ ಕಾರಣ, ತೆಱಹಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ. ॥೯॥

೯೬

ಭವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತನ ಪರಿಯ ನೋಡಾ! ಮನಃಪ್ರಾಣಮುಕ್ತಿ, ಭಾವ-ರಹಿತ, ಒಡಲಿಲ್ಲದ ಜಂಗಮದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ! ಸಿಡಿಲ ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಗನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲುಂಟೆ? ಈ ಉಭಯವು ಒಂದಾದವರ ಕಂಡಡೆ ನೀನೆಂಬೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಾಳವಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ಸಂಬಂಧದ ನಿ-
ರ್ಭಾವದುಭಯ ಕೂಟವನೇನೆಂಬೆ॥

ಪದ :

ಆಚಾರವೆ ಜಂಗಮವು ವಿಚಾರದ
ಗೋಚರ ಭಕ್ತಿ ಸ್ವಾನುಭಾವಾ
ಆಚಾರ ವಿಚಾರಂಗಳೆಂಬುಭಯದ
ವಾಚಕವೊಂದೇ ಭಾವಿಸಲು ॥೧॥

ಸೂತಕವಿರಹಿತದಂಗ ಲಿಂಗ ಮನ
ಪಾತಕವಿರಹಿತ ಜಂಗಮವು
ಸೂತಕ ಪಾತಕವೆಂಬುಭಯವನಳಿ-
ದಾತನೆ ಸಹಜ ಸುಸಂಬಂಧಿ ॥೨॥

ಅಂಗದೊಳನುಭಾವ ಸತ್ಯಾಚಾರ ಚಿ-
ದಂಗದೊಳಗೆ ಪರಮಜ್ಞಾನೋದಯ
ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಸ್ಥಲವೆಂಬುದು
ಜಂಗಮ ಲಿಂಗದ ಸಂಬಂಧಾ ॥೩॥

ನಾದವೆ ಜಂಗಮ ಬಿಂದುವೆ ಲಿಂಗವು-ಅ
ನಾದಿಯೆ ಭಕ್ತಸ್ಥಲ ಸತ್ಪಿಂಡವು
ನಾದ ಬಿಂದುಗಳೆರಡೊಂದೆನಿಪಾ
ಆದಿಯೊಳುಭಯದ ಸಂಬಂಧಾ ॥೪॥

ಅನುಭಾವದಂಗದೊಳಜೀವಜೀವಿನೊಳಾ
ಅನುಭವವೆಂತಾ ಪರಿ ಜಂಗಮ ಭ-
ಕ್ತನ ಸಂಬಂಧವಿದನು ಕೂಡಲಸಂ-
ಗನ ಶರಣ ತಾನೇ ಬಲ್ಲಾ ॥೫॥

•

೧೧. ತ್ರಿವಿಧಸಂಪತ್ತುಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಉಭಯಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆರಡಱ ಸಂಬಂಧವನಱಿದ ಭಕ್ತನ ತನುವಿನಲ್ಲಿ ಗುರು ಸಂಬಂಧ, ಮನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧ, ಅಱಿವಿನಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಸ್ಥಲವಾದುದು.

ತ್ರಿವಿಧಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೯೭

ಒಂದಾಗಿ ತೋಱಿದೊಡೆ ಮೂಱಾಗಿ ವಿವರಿಸುವೆ. ಗುರುವೆಂಬೆ, ಲಿಂಗವೆಂಬೆ, ಜಂಗಮವೆಂಬೆ. ಎನ್ನ ಮನೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತೋಱಿದೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೯೮

ಲಿಂಗವೆಂದೆನದವಂಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟೆ? ಜಂಗಮವೆಂದೆನದವಂಗೆ ಜಂಗಮವುಂಟೆ? ಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನದವಂಗೆ ಪ್ರಸಾದವುಂಟೆ? ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಏಕವಾದಡೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ತಾನೆ ಉಂಟು.* ॥೨॥

೯೯

ಹೊಲೆಯುಂಟೆ, ಲಿಂಗವಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ? ಕುಲವುಂಟೆ, ಜಂಗಮವಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ? ಎಂಜಲುಂಟೆ, ಪ್ರಸಾದವಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ? ಅಪವಿತ್ರದ ನುಡಿಯ ನುಡಿವ ಸೂತಕವೆ ಪಾತಕ, ನಿಃಕಳ ನಿಜೈಕ್ಯ ತ್ರಿವಿಧ ನಿರ್ಣಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ॥೩॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತ ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ).

೧೦೦

ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸೂತಕವ ಹಿಡಿವನ್ನಕ್ಕ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯೆಂತೆಂಬೆ?

ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸೂತಕವ ಹಿಡಿವನ್ನಕ್ಕ, ಅನುಭಾವ ಸಂಬಂಧಿಯೆಂತೆಂಬೆ? ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಸೂತಕವ ಹಿಡಿವನ್ನಕ್ಕ, ಸ್ವಾಮಿಭೃತ್ಯ ಸಂಬಂಧಿಯೆಂತೆಂಬೆ? ಭಕ್ತನೆಂತೆಂಬೆ? ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂತೆಂಬೆ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣನೆಂತೆಂಬೆ? ॥೪॥

೧೦೧

ಲಿಂಗವಿಕಾರಿಗೆ ಮನವಿಕಾರವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮವಿಕಾರಿಗೆ ಧನ ವಿಕಾರವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದವಿಕಾರಿಗೆ ತನುವಿಕಾರವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಗುಣವನಱಿಯದ ಕಾರಣ ಅಚ್ಚ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಕೂಡಲ[1]ಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೧೦೨

ಕಾಮದ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡುವೆ. ಕ್ರೋಧದ ನಯನದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡುವೆ. ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡುವೆ–ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದೆನು ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೬॥

೧೦೩

ಲಿಂಗಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಮಾಡೆನೀ ಮನವನು. ಜಂಗಮಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಮಾಡೆನೀ ಧನವನು. ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಮಾಡೆನೀ ತನುವನು–ಈ ತ್ರಿವಿಧವನು ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆನು. ಅನರ್ಪಿತವಾದಡೆ ತಪ್ಪೆನ್ನದು; ಮೂಗ ಕೊಯಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭॥

೧೦೪

ಗುರುವಿಂಗೆ ತನುವ ಕೊಟ್ಟು, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನವ ಕೊಟ್ಟು, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಧನವ ಕೊಟ್ಟು–ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿಧವ ಕೊಟ್ಟು, ನಾನು ಶುದ್ಧನಾದೆನು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೮॥

೧೦೫

ಲಿಂಗಪ್ರಣಮ ಮಾಡುವೆ; ಲಿಂಗಾವಲೋಕನವ ಮಾಡುವೆ. ಜಂಗಮಪ್ರಣಮ ಮಾಡುವೆ; ಜಂಗಮಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮಾಡುವೆ. ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಣಮ ಮಾಡುವೆ; ಪ್ರಸಾದಭೋಗವ ಮಾಡುವೆ–ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಾವಲೋಕನವ ಮಾಡುವೆ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನೀ ಮಾಡಿಸಲು. ॥೯॥

೧೦೬

ಗುರುಪ್ರಸಾದ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ, ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ. ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಚಿತ ಲಿಂಗನಿಕ್ಷೇಪ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಲಿಂಗತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ. ॥೧೦॥

---

೧ + ಚೆನ್ನ (ಮೂ)

೧೦೭

ಆಚಾರವಂಗಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಗುರು ಸನ್ನಿಹಿತ. ಅಱಿವು ಮನ ಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ, ಶಿವಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತ. ಉಭಯಲಾಂಛನ ಸಂಬಂಧವಾದಲ್ಲಿ, ಜಂಗಮ ಸನ್ನಿಹಿತ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಲಿಂಗತ್ರಿವಿಧ ಸಂಬಂಧ ಶರಣ. ॥೧೧॥

೧೦೮

ಗುರುವೆನ್ನ ತನುವ ಬೆರಸಿದ ಕಾರಣ, ಗುರುವಿನ ತನುವ ನಾ ಬೆರಸಿದ ಕಾರಣ, ಗುರು ಶುದ್ಧವಾದನಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗವೆನ್ನ ಮನವ ಬೆರಸಿದ ಕಾರಣ, ಲಿಂಗದ ಮನವ ನಾ ಬೆರಸಿದ ಕಾರಣ, ಲಿಂಗ ಶುದ್ಧವಾದನಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮವೆನ್ನ ಜಿಹ್ವೆಯ ಬೆರಸಿದ ಕಾರಣ, ಜಂಗಮದ ಜಿಹ್ವೆಯ ನಾ ಬೆರಸಿದ ಕಾರಣ, ಜಂಗಮ ಶುದ್ಧವಾದನಯ್ಯಾ. ಈ ಮೂವರು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೆ ಶುದ್ಧವಾಗಲಱಿಯದೆ, ಎನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ಶುದ್ಧವಾದರು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೨॥

೧೦೯

ಗುರುಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಮಹಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಜಂಗಮಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಹೃದಯಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಪರಿಯಂತರಂಗಭರಿತ ನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆಯಯ್ಯಾ. ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವಾಗಿ ದೀಕ್ಷಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಶಿವಲಿಂಗವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಜಂಗಮಲಿಂಗವಾಗಿ ಅವಗುಣಂಗಳೆಲ್ಲವನು ಕಳೆದು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ–ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವು ಒಂದೇ ರೂಪಾಗಿ, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಭರಿತನಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದವ ಕರುಣಿಸಿ, ಮುಕ್ತನ ಮಾಡಿದೆಯಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧೩॥

೧೧೦

ನವಸಾರ ಅಷ್ಟಸಾರ ದಶಸಾರ ಪಂಚಸಾರ ಚತುಸ್ಸಾರ ಏಕಸಾರ–ಇಂತಿವನತಿಗಳೆದ ಮಹಾಮಹಿಮನ ನಿಲವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಹಜ, ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ತದ್ಗತ, ಇಂತೀ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ನಿಜೈಕ್ಯನ ನಿಲವು ಸುಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿದ್ದು, ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಗಿಪ್ಪುದು ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೧೪॥

೧೧೧

ಮನಸುಖವನಱಿಯನಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆಂದಱಿದನು. ಧನಸುಖವನಱಿಯನಾಗಿ, ಜಂಗಮ ವೆಂದಱಿದನು. ತನುಸುಖವನಱಿಯನಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದವೆಂದಱಿದನು. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ–ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಯ್ಯ ಸ್ವಯಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ.* ॥೧೫॥

* ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಗುಂಡಕ್ರೀ

ಪಲ್ಲವ :

ಮಾರುಗ ಕ್ರಿಯಾಚಾರ ಸಮಯಾ
ಮೀರಿದ ಕ್ರೀಯಿಂದತ್ತಲೆ
ಮೂರೊಂದೆನಿಸದೆ ಬೇಱ
ತೋಱದೆ [೧]ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದ ಶರಣಂ

ಪದ :

ಗುರುಕರುಣದಿ ಶುದ್ಧಶರೀರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀ–
ಕರಿಸಿದ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ
ಹೊರಗೆ ಮಾಡುವ ಮಾರುಗಕ್ರಿಯಾ
ಪರಮ ಸಂಪತ್ತಿನೊಳಾದ ಶರಣಂ ॥೧॥

ತನುವಿಂಗಾಚಾರ ಮನಸಿಂಗರಿವು ಮ–
ತ್ತಿನಿದಾದ ಭಾವದ ಭಜನೆಯಾ
ನೆನಹಂ ಮಾಡುವ ಅನುಮಿಷಲಿಂಗದ
ಅನುಭವಸಂಪತ್ತಿನೊಳಾದ ಶರಣಂ ॥೨॥

ಒಳಹೊರಗೆಂಬಾ ಕುಳವನರಿದು ಮ–
ತ್ತಳವಟ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಭಾವದ ಭಜನೆಯಾ
ಸ್ಥಳವಂ ತಂದು ತನ್ನೊಳಗೆ ವೇಧಿಸಿ
ತಿಳಿವಿನ ಸಂಪತ್ತಿನೊಳಾದ ಶರಣಂ ॥೩॥

ಆ ಲಿಂಗವಸರದಲ್ಲಿ ಲೋಲುಪ್ತನಾಗಿ ಮ–
ತ್ತಾ ಲಿಂಗದೊಳು ನಿಜವಱದು
ಆಳಾಪನೆ ಮನದೊಳಗಾಳಲು ಮೀಱದ ಕ್ರಿಯಾ
ಲೀಲಾ ಸಂಪತ್ತಿನೊಳಾದ ಶರಣಂ ॥೪॥

ನೋಟ ಸ್ಥಾವರ ಮಾಟ ಜಂಗಮ
ಕೂಟ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ

೧+ ಲಿಂಗಾ(ಮೂ)

ನಾಟಿಸಿದನುಭವ ಸುವಿವೇಕದ ಅ-
ಘಾಟದ ಸಂಪತ್ತಿನೊಳಾದ ಶರಣ ॥೫॥

•

೧೨. ಚತುರ್ವಿಧಸಾರಾಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಭಕ್ತನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಭಕ್ತಿ, ಅಱಿವಿನಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಭಕ್ತಿ, ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಭಕ್ತಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಚತುರ್ವಿಧಸಾರಾಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಚತುರ್ವಿಧಸಾರಾಯಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೧೨

ಹರ ತನ್ನ ರೂಪ ತೋಱಬೇಕೆಂದು ಗುರುರೂಪಾಗಿ ಬಂದು, ಮನಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರವಾದ, ತನುಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವಾದ, ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವಾದ, ಪ್ರಾಣಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವಾದ. ಇಂತು ಚತುರ್ವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನೊಬ್ಬನೆ. ॥೧॥

೧೧೩

ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾಡುವನ್ನಕ್ಕ, ಗುರುಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾಡುವನ್ನಕ್ಕ, ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲ . ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾಡುವನ್ನಕ್ಕ, ಜಂಗಮಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ರುಚಿಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾಡುವನ್ನಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆವ ಭವಿಗಳನೇನೆಂಬೆ? ॥೨॥

೧೧೪

ತನುವಿಡಿದಿಹುದು ಪ್ರಕೃತಿ. ಪ್ರಕೃತಿವಿಡಿದಿಹುದು ಪ್ರಾಣ. ಪ್ರಾಣವಿಡಿದಿಹುದು ಜ್ಞಾನ. ಜ್ಞಾನವಿಡಿದಿಹುದು ಗುರು-ಇಂತೀ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಾಣವೆಂದು ಹಿಡಿದು, ನಿರ್ಗುಣವೆಂದು ಕಂಡ ಸಂದೇಹಿ ವ್ರತಗೇಡಿಗಳನೇನೆಂಬೆ? ಅಂಥವರ ತೋಱದಿರು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩॥

೧೧೫

ದಾಸೋಹವೆಂಬ ಸೋಹೆಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗುರುವ ಕಂಡೆ, ಲಿಂಗವ ಕಂಡೆ, ಜಂಗಮವ ಕಂಡೆ, ಪ್ರಸಾದವ ಕಂಡೆ-ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಸಂಪನ್ನನಾದೆನು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೧೧೬

ತನು ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು ಗುರುವಿನಿಂದ. ಮನ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು ಲಿಂಗದಿಂದ. ಧನ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು ಜಂಗಮದಿಂದ. ಪ್ರಾಣ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು ಪ್ರಸಾದದಿಂದ–ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧದಿಂದೆನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೧೧೭

ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತ, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸದರ್ಥನು, ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿ–ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮತನು–ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು.* ॥೬॥

೧೧೮

ಇದು ಗುರು, ಇದು ಲಿಂಗ, ಇದು ಜಂಗಮ, ಇದು ಪ್ರಸಾದ–ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಸ್ಥಲವನೊಂದುಮಾಡಿ ತೋಱಿದ. ಸಮತೆ ಸೈರಣೆಯಿಂದಾದ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಭೆಯೊಳಗಿರಿಸಿ, ಗತಿಯತ್ತ ಹೊದ್ದಲೀಯದೆ, ಲಿಂಗದ ವ್ಯಾವರ್ಣನೆಯ ತೋಱಿ, ಜಂಗಮವ ನಿರಾಕಾರ ಲಿಂಗವೆಂದು ತೋಱಿ, ಆ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವ ತೋಱಿದನು. ನಿರವಯದ ಹಾದಿಯ ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ಕಂಡೆ ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೭॥

೧೧೯

ಗುರು ಸ್ವಾಯತವಾದ ಬಳಿಕ, ಗುರುವ ಮಱೆಯಬೇಕಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗವ ಮಱೆಯಬೇಕಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮ ಸ್ವಾಯತವಾದ ಬಳಿಕ, ಜಂಗಮವ ಮಱೆಯಬೇಕಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವಾಯತವಾದ ಬಳಿಕ, ಪ್ರಸಾದವ ಮಱೆಯಬೇಕಯ್ಯಾ–ಇಂತೀ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಯಾಗಿ, ಸಮಯಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿದೆನು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೮॥

೧೨೦

ಗುರುವಿಂಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ಗುರುಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬುದು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬುದು. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವಾಗಿ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬುದು. ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಆ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಕೊಂಬುದು–ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಚತುರ್ವಿಧವಾಗಬಲ್ಲಡೆ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೯॥

೧೨೧

ಗುರುವೊಂದೇ ಬಸುಱು, ಲಿಂಗವೊಂದೇ ಬಸುಱು, ಜಂಗಮವೊಂದೇ ಬಸುಱು, ಪ್ರಸಾದವೊಂದೇ ಬಸುಱು. ಇದನಾರಯ್ಯಾ ಅಮಳೋಕ್ಯವ ಮಾಡಿ ಬೇಱೆ ತೋಱಿದವರು?

---

* ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ)

ಇದನಾರಯ್ಯಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವ ಮಾಡಿ, ಬೆಳಗಿ ತೋಱಿದವರು? ಪೂರ್ವಾಚಾರಿ ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣಾ, ಎನಗೆ ನೀನು ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ತೋಱಿದೆಯಾಗಿ, ಲೋಕಾದಿಲೋಕವೆನಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು. ॥೧೦॥

೧೨೨

ಲಿಂಗಸ್ಥಲವಿಲ್ಲದವರ ಭಕ್ತರೆಂಬೆ. ಗುರುಸ್ಥಲವಿಲ್ಲದವರ ಐಕ್ಯರೆಂಬೆ. ಪ್ರಸಾದಿ ಸ್ಥಲವಿಲ್ಲದವರ ಜಂಗಮವೆಂಬೆ. ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವಿಲ್ಲದವರ ಶರಣರೆಂಬೆ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಭವಿಯಾದವರ ಲಿಂಗವಂತರೆಂಬೆ. ॥೧೧॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ದೇಶಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಸಾರಾಯ ಚತುರ್ವಿಧವ-
ನಾರೈದು ನೋಡಿ ಗುರು
ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಮಾಡುವುದುಚಿತವಾ

ಪದ :

ಗುರುಚರಣಕಮಲಕ್ಕೆ
ಹರುಷ ದಯ ಚಿತ್ತದಿಂ
ಶರೀರಮರ್ಥಂ ಚ ಪ್ರಾಣಂಗಳಾ
ಕರಣಸಂತತಿಗಳನು
ಸ್ಥಿರಕರಿಸಲರಿಯದೆ
ಪರಿಣಾಮಿಸಿ ಮಾಡೆ ಗುರುಭಕ್ತಿ ನೋಡಾ ॥೧॥

ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತ-
ನ್ನವಯವಂ ಬೆರಸಿ ಮಾ-
ಡುವ ನಿತ್ಯ ನಿಯತ ವ್ರತ ನೇಮಂಗಳಾ
ಸವೆಯಲೀಯದೆ ಪೂ
ರವಿಸಿ ಮಾಡಲಿಕೆ ಸಂ
ಭವಿಸುವುದು ಶಿವಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆ ನೋಡಾ ॥೨॥

ಹರನ ವೇಷವನೊಲಿದು
ಧರಿಸಿಪ್ಪ ಜಂಗಮಕ್ಕಾ
ದರದಿಂದ ವಸ್ತ್ರಾನ್ನಪಾನಂಗಳಾ
ಭರದಿಂದಲಿತ್ತವರ-

ವರ ತೃಪ್ತಿಬಡಿಸೆ ಸಂ
ಭವಿಸುವುದು ಜಂಗಮಪ್ರೇಮ ನೋಡಾ ॥೩॥

ಸ್ವಶರೀರವಿಡಿದು ಭಾ-
ವಿಸಿ ಬಂದ ಸಕಲ ಸುಪದಾರ್ಥಂಗಳಾ
ಸಸಿನೆಗೆಯ್ದಲ್ಲಿ ಯೋ-
ಚಿಸಿಯರ್ಪಿಸುತ್ತ ಭೋ-
ಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದನಿಷ್ಠೆ ನೋಡಾ ॥೪॥

ಗುರು ಸದಾಚಾರದಲಿ
ಹರ ಮನೋಚಿತ್ತದಲಿ
ವರಪ್ರಸಾದವು ಶುದ್ಧ ದೇಹದಲ್ಲಿ
ಪರಿಣಾಮ ಜಂಗಮವು
ಸ್ಥಿರಹೇಮದಲ್ಲಿ ನೆಲ-
ಸಿರಲುಚಾತುಷ್ಟಯದ ಒಲವು ನೋಡಾ ॥೫॥

ತಮವ ಕಳೆಯಲಿಕೆ ಗುರು
ಭ್ರಮೆಯ ಕಳೆಯಲಿಕೆ ಶಿವ
ಅಮಲ ದೇಹವ ಮಾಳ್ಪ ಪ್ರಸಾದವು
ಸುಮನ ಸುಜ್ಞಾನಮುಖ-
ವಪ್ಪ ಜಂಗಮಕಿಂತು
ಕ್ರಮವರಿದು ಮಾಡೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ನೋಡಾ ॥೬॥

ಸುಲಭರೀ ಚತುರ್ವಿಧದ
ಹೊಲಬ ನೋಡಿಯೆ ತಿಳಿದು
ಕೆಲಬಲಕೆ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಅರ್ಪಿಸಿ
ಕುಲದೀಶ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ-
ಸಂಗಯ್ಯನೋರಂತೆ
ನೆಲಸಿಪ್ಪನಂತರಂಗದಲಿ ನೋಡಾ ॥೭॥

•

೧೩. ಉಪಾಧಿಮಾಟಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಚತುರ್ವಿಧಸಾರಾಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಹಂತನು, ಸಕಲ ಭಕ್ತಜನಹಿತೋಪದೇಶ ಕಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಟಕೂಟದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾರಂಭಮಂ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರಲು ಮುಂದೆ ಉಪಾಧಿಮಾಟಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಉಪಾಧಿಮಾಟಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೨೩

ಶ್ರೀ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಚನೆ, ಪೂಜನೆ, ದಾಸೋಹವನು, ಧರ್ಮವ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಧರ್ಮವಪ್ಪುದು. ಅರ್ಥವ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಅರ್ಥವಪ್ಪುದು. ಕಾಮವ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಮೋಕ್ಷವ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಮೋಕ್ಷವಪ್ಪುದು. ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಸಾರೂಪ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದಮಂ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಆ ಚತುರ್ವಿಧ ಪದಂಗಳೆ ಅಹವು. ಕಾಮಧೇನುವ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಕಾಮಧೇನು ದೊರೆಕೊಂಬುದು. ಕಲ್ಪತರುವ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಕಲ್ಪತರು ದೊರಕೊಂಬುದು. ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಚಿಂತಾಮಣಿ ದೊರೆಕೊಂಬುದು. ಪರುಷವ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಪರುಷ ದೊರೆಕೊಂಬುದು. ಆವುದ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದಡೆ, ಆ ಕಾಮಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಫಲಂಗಳು ತಪ್ಪವು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ, ಪ್ರಭುವಿನಾಣೆ. ॥೧॥

೧೨೪

ಬೆಟ್ಟದ ಬಿದಿರೆ ನೀನು ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏಣಿಯಾದೆ; ಕಾಲು ಮುರಿದವರಿಗೆ ಊರುಗೋಲಾದೆ. ಬಿದಿರಿಂ ಭೋ, ಅಯ್ಯಾ ಬಿದಿರಿಂ ಭೋ. ಬಿದಿರೆ ಫಲವನುಂಬರೆ, ಬಿದಿರಿಂ ಭೋ. ಬಿದಿರಲಂದಣವಕ್ಕು, ಬಿದಿರ ಸತ್ತಿಗೆಯಕ್ಕು. ಬಿದಿರದವರ ಮೆಚ್ಚ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ. ॥೨॥

೧೨೫

ಹೊಡವಡಲೇಕೆ, ಹಿಡಿದು ಪೂಜಿಸಲೇಕೆ, ಎಡೆಯಾಡಲೇಕೆ ದೇಗುಲಕ್ಕಯ್ಯಾ? ಬಡವರಂಧಕರಿಂಗೆ ಒಡಲಿಗನ್ನವನಿಕ್ಕಿದಡೆ, ಹೊಡವಂಟನಾತ ಮೂರುಲೋಕಕ್ಕೆ. ಇದೇ ಬಡವರಂಧಕರಿಗೆ ಒಡಲಿಗನ್ನವನಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ, ಹೊಡವಡಲಿಕೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೩॥

೧೨೬

ದೇಹಾರವ ಮಾಡುವಣ್ಣಗಳಿರಾ, ಒಂದು ತುತ್ತು ಆಹಾರವ ನೀಡಿರೆ. ದೇಹಾರಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. ದೇಹಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಆಹಾರವನಿಕ್ಕದಿರ್ದಡೆ, ಆ ಹರನಿಲ್ಲೆಂದನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೪॥

೧೨೭

ಗಾಳಿಯ ಹಡೆದಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಳ್ಳಯ್ಯಾ, ಗಾಳಿ ನಿನ್ನಾಧೀನವಲ್ಲಯ್ಯಾ. ನಾಳೆ ತೂರಿಹೆನೆಂದಡೆ ಇಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಶಿವಶರಣೆಂಬ ಒಂದೆ ಗಾಳಿಯ ಹಡೆದಲ್ಲಿ, ಬೇಗ ತೂರೆಂದನಂಬಿಗಚೌಡಯ್ಯ. ॥೫॥

೧೨೮

ಅನ್ನವನಿಕ್ಕಿದಡೆ, ಪುಣ್ಯವಹುದು. ವಸ್ತ್ರವ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ಧರ್ಮವಹುದು. ಹಿರಣ್ಯವ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ಶ್ರೀಯಹುದು. ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ನೆನೆದಡೆ, ಮುಕ್ತಿಯಹುದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬॥

೧೨೯

ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಂಗೆಯೂ ಕೊಡುವ ದೇವಂಗೆಯೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕೇಡಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿ ಭೋ, ಮಾಡಿ ಭೋ, ಎನಗೆ ಲೇಸಾಯಿತ್ತು ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬ ಚಿಂತೆ, ಸಂತಸ ಬೇಡ,– ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವನವರ ಸಲಹುವನಾಗಿ. ॥೭॥

೧೩೦

ಮರಕ್ಕೆ ಬೇರು ಬಾಯೆಂದು, ತಳಕ್ಕೆ ನೀರನೆಱೆದಡೆ ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮ ಬಾಯಿಯೆಂದು ಪಡಿಪದಾರ್ಥವ ನೀಡಿದಡೆ, ಮುಂದೆ ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥವನೀವುದು. ಹರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನರನೆಂದು ಕಂಡಡೆ, ನರಕ ತಪ್ಪದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೮॥

೧೩೧

ಹರನ ಗಣಂಗಳ ನೆರಹಿ ಮಾಡುವ ಮಾಟ, ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ ಕೊರಳನಪ್ಪಿದಂತಯ್ಯಾ. ಒಡೆದ ಮಡಕೆಯಲಮೃತವ ತುಂಬಿ ಮುಱುವ ಕುಟ್ಟಿ ಅಟ್ಟುಂಬ ತೆಱನಂತಯ್ಯಾ. ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಮತ್ತೆ ಮಾಡಿಹೆನೆಂಬುದೆಲ್ಲ ಮೂಗಿಲ್ಲದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಶೃಂಗಾರವ ಮಾಡುವಂತಯ್ಯಾ! ಶರಣ ಸನ್ನಿಹಿತ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವರನಱಿತೂ ಅಱಿಯದಂತಿರ್ದಡೆ, ಮಳಲ ಗೌರಿಯ ನೋಂತು, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದಂತಯ್ಯಾ! ॥೯॥

೧೩೨

ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದ ಮಾಟ, ಕಂಗಳಿಲ್ಲದ ನೋಟ, ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಶಿವಲೋಕ ವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದಯ್ಯಾ? ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಬೋನವ ಸಿಂಬ ತಿಂಬಂತೆ, ಸಮಯೋಚಿತವನಱಿಯದೆ ಉದರವ ಹೊರೆವವರ ಅಘೋರನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

॥೧೦॥

೧೩೩

ಭಂಡವ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ, ಸುಂಕವ ತೆತ್ತಲ್ಲದೆ ವಿರಹಿತ ಹೋಗಬಾರದು. ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದಡೆ, ಜಂಗಮಪ್ರೇಮಿ ನೀನಾಗು. ಅಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ ಪರುಷ ದೊರೆಕೊಳ್ಳದಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ನಿರುತ ಭರಿತ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೧॥

೧೩೪

ಸುಪ್ರಭಾತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ತಿಯಲಿ ಅರ್ಥಿಯಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವ ನೆನೆದಡೆ, ತಪ್ಪುದು ಕಾಲಕರ್ಮಂಗಳಪಮೃತ್ಯುಗಳಯ್ಯಾ. ದೇವಪೂಜೆಯ ಮಾಟ, ದುರಿತಬಂಧನದೋಟ. ಶಂಭುವಿನ

ಕೂಟ, ಹಿಂಗದ ಕಣ್ಬೇಟ. ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಶರಣೆಂಬುದು, ನಂಬುವುದು. ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಟ, ಕೂಡಲಸಂಗನ ಕೂಟ. ॥೧೨॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಂಗಳಕೌಸಿ

ಪಲ್ಲವ :

ನಂಬುಗೆಯಿಂದ ಶರಣೆನ್ನಿ
ನಂಬುಗೆಯಿಂದ ಶರಣೆನ್ನಿ ಶರಣರಿಗೆ

ಪದ : ಶತದಶದಂತಿ ಸಹಸ್ರಲಕ್ಷ ಗೋದಾನ
ಶತವಾಜಿ ಅಜಪೆ ಕೋಟಿ ಕನ್ಯಾದಾನ ಫಲ ॥೧॥

ಅತಿಪಾತಕಂಗಳು ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯ
ಶತಲಕ್ಷಪಾಪನಾಶನ ಶರಣ ದರುಶನ- ॥೨॥

ಸಪ್ತಸಾಗರ ಪರಿಯ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಫಲವು
ಸ್ವಾರ್ಥವು ಶರಣಾಂಘ್ರಿಕಂಕಣಕ್ಕೆಣೆಯಿಲ್ಲ ॥೩॥

ನಿಮಿಷಂ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಂ ವಾ ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಯೋಗಿನೋ
ಉಮಾನಾಥ ಸಕಲತೀರ್ಥಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿಪ್ಪನಲ್ಲಿ ॥೪॥

ಯೇ ರುದ್ರಲೋಕಾದವತೀರ್ಯ ರುದ್ರಯೆನಲಾ
ರುದ್ರ ಲೋಕಪಾವನವಾಗಿ ಚರಿಸುವಾ ॥೫॥

ನಿತ್ಯಂ ವೇದಕೋವಿದರೊಂದುಕೋಟಿಯುಂಡಫಲ
ಸತ್ಯಂ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ ಭಿಕ್ಷವನಿಕ್ಕಿದ ಫಲಕ್ಕೆಣೆಯಿಲ್ಲ ॥೬॥

ಯತ್ರ ಭುಂಜೇ ಭಸ್ಮಾಂಗಿಯಾವನಾದಡೇನು
ತತ್ರ ಭುಂಜೇ ಶಿವನಾರೋಗಿಪನಲ್ಲಿ ॥೭॥

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವ ಶ್ವಪಚ ವಿಪ್ರನಿಗಿಂದಧಿಕ
ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಹೀನ ವಿಪ್ರ ಶ್ವಪಚನಿಂದ ಕಷ್ಟಾ ॥೮॥

ಚತುರ್ವೇದಿಯಾದ ವಿಪ್ರ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಹೀನನಾಗೆ
ನಿಚಿತವಗುಣಲಿಕ್ಕಿದ ಭಕ್ತಂಗೆ ಅಘೋರ ನರಕಾ ॥೯॥

ಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಲಾಂಛನಧಾರಿಯ ಶಿವನೆಂದು
ಆತನ ಕಾಣುತ್ತೆದ್ದೆಱಗದಿದ್ದಡೆ ಮುಂದೆ ನರಕಾ ॥೧೦॥

ಕ್ಷೀಯಂತೇ ಸರ್ವಕರ್ಮಾಣಿ ತಪೋ ಯಜ್ಞಾ
ನ ಕ್ಷೀಯಂತೇ ವೀರವಕ್ತ್ರಹುತಂ ಹವಿಯೆಂದುದಾಗಿ ॥೧೧॥

ದೇಶ ಗ್ರಾಮ ಜಾತಿ ರೂಪು ನಾಮಾಚಾರ ವಿದ್ಯೆ
ವೇಷವ ಕಂಡು ಬೆಸಗೊಳ್ಳದೆ ಶರಣೆನುತ್ತವೆ ಮಾಡಿ ॥೧೨॥

ರೂಪಂ ರೂಪಾನ್ವಿತಂ ಮಲಿನಂ ಮಲಿನಾಂಬರಂ
ಏಪರಿಯಲ್ಲಿರ್ದಡೇನು ಶಿವಯೋಗಿಯ ಶಿವನೆಂದೆ ನಂಬುವುದು ॥೧೩॥*

ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದವನ್ನು ಭಕ್ತರ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿವ
ತಥ್ಯವಷ್ಟ ಕುಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನರಕಕ್ಕಿಳಿವಾ ॥೧೪॥

ಅನ್ಯಭುಕ್ತ ಅಪವಾದವ ಕಾಣದೆ ಲಾಂಛನದ ಮೇಲೆ
ಅನ್ಯಾಯವ ನುಡಿದು ಕ್ಷಯರೋಗದಿಂದ ನರಕಕ್ಕಿಳಿವಾ ॥೧೫॥

ಪಂಕ್ತಿಭೇದ ಪಾಕಭೇದವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಳ್ಪವನು
ಇಂತು ಗರ್ಭರೋಗದಿಂದಧೋಗತಿಗಿಳಿವಾ ॥೧೬॥

ಇದೆ ಜಂಗಮದೊಳಗಿರ್ದು ಭೋಗವ ಮಾಡುವುದೆಂದು
ಸದ್ಗುರು ಶಂಭು ಸೋಮೇಶ್ವರನ ವಚನವ ಕೇಳಿ ॥೧೭॥

●

---

* ಈ ನುಡಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. (ಸಂ.)

೧೪. ನಿರುಪಾಧಿಮಾಟಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಸಕಲ ಭಕ್ತಜನಂಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಪ್ರಾರಂಭದುದ್ಯೋಗಮಂ ಉಪದೇಶಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಹಂತನು, ತಾನು ಉಪಾಧಿಯ ಹೊದ್ದಡೆ ನಿರುಪಾಧಿಕನಾಗಿ ದಾಸೋಹವ ಮಾಡುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ನಿರುಪಾಧಿ ಮಾಟಸ್ಥಲವಾದುದು.

ನಿರುಪಾಧಿಮಾಟಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೩೫

ಮಾಟಕೂಟ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಂಬ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು,-ಶಿವಶಿವಾ! ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಡಿದೆವೆನ್ನದಿರೆಂದು ಶ್ರೀ ಗುರುಲಿಂಗವು ಕೃಪೆಮಾಡಿದ ಕಾರಣ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡುವರೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವರೂ ನೀವೇ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧॥

೧೩೬

ದಾಸ ವಸ್ತ್ರವನಿತ್ತ ಠಾವು ಲೇಸಾಯಿತ್ತು; ತವನಿಧಿಯ ಪಡೆದ ಠಾವು ಹೊಲ್ಲೆಹವಾಯಿತ್ತು. ಸಿರಿಯಾಳ ಮಗನನಿತ್ತ ಠಾವು ಲೇಸಾಯಿತ್ತು; ಮರಳಿ ಬೇಡಿದ ಠಾವು ಹೊಲ್ಲೆಹವಾಯಿತ್ತು. ಬಲ್ಲಾಳ ವಧುವನಿತ್ತ ಠಾವು ಲೇಸಾಯಿತ್ತು; ಸ್ವಯಲಿಂಗವಾದ ಠಾವು ಹೊಲ್ಲೆಹವಾಯಿತ್ತು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತರಲ್ಲದೆ ನಿರಪೇಕ್ಷಿತರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ॥೨॥

೧೩೭

ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಅನ್ನ ಉದಕ ವಸ್ತ್ರಂಗಳನೂ ಧರ್ಮದಾಸೆ ಕಾರಣ, ಅರ್ಥದಾಸೆ ಕಾರಣ, ಕಾಮದಾಸೆ ಕಾರಣ, ಮೋಕ್ಷದಾಸೆ ಕಾರಣ, ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಸಾರೂಪ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯದಾಸೆ ಕಾರಣ, ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಂಗಳ ಮಾಡಿದ ದೋಷ ಕಾರಣ, ಆಧಿ ಕಾರಣ, ವ್ಯಾಧಿ ಕಾರಣ, ಕೀರ್ತಿ ಕಾರಣ, ವಾರ್ತೆ ಕಾರಣ, ಸರ್ವವನೂ ನಿರಂತರ ಕೊಡುವರು. ನಿಃಕಾರಣವಾಗಿ, ನಿರುಪಾಧಿಕರಾಗಿ, ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಿ, ಶ್ರೀಗುರುಕಾರಣ ಲಿಂಗ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಜಂಗಮ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದ ಕಾರಣವಾಗಿ–ಈ ನಾಲ್ಕನೂ ಒಂದು ಮಾಡಿ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದ್ವಿವಿಧವೂ ಪರಿಣಾಮಿಸುವಂತೆ, ಅಣುಮಾತ್ರ ದ್ರವ್ಯವ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವವರನಾರನೂ ಕಾಣೆನು ನಿರ್ವಂಚಕರಾಗಿ. ಆನು ವಂಚಕನು, ಎನಗೆಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನು, ಶಿವ ಶಿವಾ! ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನು ನಿರ್ವಂಚಕನು, ನಿರಾಶಾಭರಿತನು, ಸುಚಾರಿತ್ರನು, ಸದ್ಭಕ್ತಿಪುರುಷನು, ಮಹಾಪುರುಷನು. ಎನಗೆಯೂ ಶ್ರೀ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಈ ಚತುರ್ವಿಧವೂ ಬಸವಣ್ಣನು. ಈ ಬಸವಣ್ಣನ ಭೃತ್ಯರ ಭೃತ್ಯರ ತದ್ಭೃತ್ಯನಾಗಿ ಎನ್ನನಿರಿಸಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೩॥

೧೩೮

ಮಾಡಿದೆನೆಂಬುದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದಡೆ, ಏಡಿಸಿ ಕಾಡಿತ್ತು ಶಿವನ ಡಂಗುರ. ಮಾಡಿದೆನೆನ್ನದಿರಾ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ. ಮಾಡಿದೆನೆನ್ನದಿರಾ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ. ಮಾಡಿದೆನೆಂಬುದು, ಮನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ ಬೇಡಿತ್ತನೀವ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೪॥

೧೩೯

ಹರಸಿ ಮಾಡುವುದು ಹರಕೆಯ ದಂಡ; ನೆರಹಿ ಮಾಡುವುದು ಮುಯ್ಯ ಭಕ್ತಿ. ಹರಸಬೇಡ, ನೆರಹಬೇಡ. ಬಂದ ಬರವನಱಿದು ಮಾಡಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ||೫||

೧೪೦

ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ, ಅಂದಂದಿನ ಕೃತ್ಯವನಂದಂದಿಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಯ್ಯಾ. ಹಂಗು ಹಱಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಿಃಫಲದಾಯಕನಾಗಿ, ನಾನು ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಯ್ಯಾ. ||೬||

೧೪೧

ಉಟ್ಟು ತೊಟ್ಟು ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಜಂಗಮ ವಿಶೇಷವೆಂದು, ಕಂಥೆ ಬೊಂತೆಯಾಗಿ ಜಂಗಮ ಹೀನವೆಂದು ಕಂಡೆನಾದಡೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ. ಇದು ಕಾರಣ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರ ಧನ ಮಾಟದಲ್ಲಿ ಎರಡಾಗಿ ಕಂಡೆನಾದಡೆ, ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.* ||೭||

೧೪೨

ಕುಲದೈವ ಮನೆದೈವ ಎನಗೆ ಜಂಗಮವಯ್ಯಾ. ತನು ಮೀಸಲು, ಮನ ಮೀಸಲು, ಧನ ಮೀಸಲು, ನಯನ ಮೀಸಲು, ದೇವಾ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ–ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗೆನ್ನ. ||೮||

೧೪೩

ನಯನದಾಹಾರವ, ಜಂಗಮವ ನೋಡಿಸುವೆ. ಶ್ರೋತ್ರದಾಹಾರವ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸುವೆ. ಘ್ರಾಣದಾಹಾರವ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ವಾಸಿಸುವೆ. ಜಿಹ್ವೆಯಾಹಾರವ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಊಡಿಸುವೆ. ಕವಚದಾಹಾರವ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೊದಿಸುವೆ. ಅಧಿಕ ಪ್ರೇಮ 'ಪರಿಣಾಮವ' ಮಾಡುವೆ; ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ನೀಡುವೆ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ–ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗೆ. ||೯||

೧೪೪

ಆನು ಆರಂಬವ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯಾ–ಗುರುಪೂಜೆಗೆಂದು. ಆನು ವ್ಯವಹಾರವ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯಾ–ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆಂದು. ಆನು [ಪರ]ಸೇವೆಯ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯ–ಜಂಗಮದಾಸೋಹಕ್ಕೆಂದು. ನಾನಾವ ಕರ್ಮವ ಮಾಡಿದಡೆಯೂ ಆ ಕರ್ಮಫಲ ನೀ ಕೊಡುವೆಯೆಂಬುದನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ನೀ ಕೊಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯವನು ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ರೀಯ ಮಾಡೆನು. ನಿಮ್ಮ ಸೊಮ್ಮಿಂಗೆ ಸಲಿಸುವೆನು. ನಿಮ್ಮಾಣೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ||೧೦||

---

* ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ) ೧–೧ ಪ್ರಣಮಂಗಳ(ಮೂ)

೧೪೫

ಹೊನ್ನಿನೊಳಗೊಂದೊರೆಯ, ಸೀರೆಯೊಳಗೊಂದೆಳೆಯ, ಇಂದಿಂಗೆ ನಾಳಿಂಗೆ ಬೇಕೆಂದೆನಾದಡೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ, ನಿಮ್ಮ ಪುರಾತನರಾಣೆ. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೀಯೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೧॥

೧೪೬

ಹೊತ್ತಾಱೆ ಎದ್ದು, ಕಣ್ಣ ಹೊಸೆವುತ್ತ, ಎನ್ನ ಒಡಲಿಂಗೊಡವೆಗೆ ಮಡದಿಮಕ್ಕಳಿಗೆಂದು ಕುದಿದೆನಾದಡೆ, ಎನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಮನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಭವಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಗದ್ದುಗೆಯ ಕೆಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಓಲೈಸಿಹನೆಂಬರು.

ಸಾಕ್ಷಿ : ಆಸನೇ ಶಯನೇ ಯಾನೇ ಸಂಪರ್ಕೇ ಸಹಭೋಜನೇ
ಸಂಚರಂತಿ ಮಹಾಘೋರೇ ನರಕೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ

-ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ಬಸವಣ್ಣನೋದುವನೆಂಬರು. ಕೊಡುವೆನೇ ಉತ್ತರವ? ಕೊಡಲಮ್ಮೆ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನಾಯಕ ನರಕವೆಂಬುದುಂಟಾಗಿ. ಹೊಲೆ ಹೊಲೆಯರ ಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕು, ಸಲೆ ಕೈಕೂಲಿಯ ಮಾಡಿಯಾದಡೆಯೂ ನಿಮ್ಮ ನಿಲವಿಂಗೆ ಕುದಿವೆನಲ್ಲದೆ, [೧]ಎನ್ನೊಡಲವಸರಕ್ಕೆ[೧] ಕುದಿದೆನಾದಡೆ ತಲೆದಂಡ ತಪ್ಪದು; ನಾಯಕನರದಲ್ಲಿಕ್ಕು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೨॥

೧೪೭

ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ನಾನಱಿದು ಮಾಡಿದೆನಾದಡೆ, ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ನಾನಱಿದು ನೀಡಿದೆನಾದಡೆ, ನೀಡುವಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಮನವೆಳಸಿ ಹಾರೈಸಿದಡೆ, ನಿಮಗೆ ದ್ರೋಹನಯ್ಯಾ. ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ಶುದ್ಧನಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ನೀನಂದೇ ಮೂಗ ಕೊಯಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೩॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಂಗಳಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ :

ಹಮ್ಮಿಲ್ಲದೆ ಬಿಮ್ಮಿಲ್ಲದೆ ಮಾಟದ
ಹೆಮ್ಮೆಯ ಬೀಱದೆ ತನುಮನಧನ ಶಿವ
ಸೊಮ್ಮೆಂದರ್ಪಿಸಬಲ್ಲಾತನೆ ನಿರುಪಾಧಿಕ ದಾಸೋಹಿ

ಪದ :

ಒಡಲೊಡವಭಿಮಾನಂಗಳ ಹಂಗಿನೊ-
ಳೊಡಗಲಸದೆ ದಾಸೋಹದೊಳಗೆ ಧೃತಿ-

೧-೧ ಎನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ(ಮೂ)

ಗೆಡದೆ ನಿರಾಯಸದಿಂ ಸರ್ವಾಚಾರದೊಳಗೆಯೆಚ್ಚತ್ತು
ಒಡೆಯರಿಗೊಡವೆಯನೊಪ್ಪಿಸುವಾಳಿನ
ನಡವಳಿಯಂತಿರಲರ್ಥಪ್ರಾಣವ
ಹಿಡಿದು ಬಳಸದನವರತಂ ಲಿಂಗಮುಖಕ್ಕೆ ಸವೆಸುತ್ತಿಹುದು ॥೧॥

ಏನುಂಟಾದ ಪದಾರ್ಥವ ದೇಹಭಿ-
ಮಾನಕ್ಕೀಯದೆ ಮನದೊಡೆಯಗೆ ಸು-
ಜ್ಞಾನದ ಕೈಯಿಂ ನೀಡುವ ನಿರುತದ ಮಾಟ ಕೂಟದ ಸುಖೀ
ಏನೊಂದಣುಮಾತ್ರವು ಭಾವನೆಯೊಳು
ಮಾನಸ ವಾಚಕದೊಳಗಿಲ್ಲದೆ ಪರ-
ಮಾನಂದದ ಸುಖದೊಳು ಮಾಡುವ ಮಂಗಳಮಯ ದಾಸೋಹಿ ॥೨॥

ತನುವೆನ್ನದು ಮನವೆನ್ನದು ಮತ್ತಾ
ಧನವೆನ್ನದು ಎಂದೆಂಬ ಬಳಕೆಯ-
ನನುಕರಿಸದೆ ನಾನೇ ದಾಸನು ಶಿವನೇ ಪತಿಯೆಂದಱಿದು
ಮನಕೆ ಮನೋಹರವಾಗಿಹ ಸಸ್ಕೃತಿ
ಯನುಭಾವದೊಳು ಸುಖವಡೆದು ನಿರಂತರ
ಘನ ಪರಿಣಾಮದ ಬಯಕೆಯೊಳಿಪ್ಪಾತನೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಕ್ತಾ ॥೩॥

ಖ್ಯಾತಿಯ ಲಾಭದ ಪೂಜೆಯ ಫಲಗಳ
ನೇತಿಗಳೆದು ಸದ್ಭಕ್ತರತಿಯೊಳತಿ
ಭೀತಿವಡೆದು ಕಿಂಕಿಲ ಭೃತ್ಯಾಚಾರಸ್ಥಲ ನಿಜವಾಗಿ
ಸೋತು ಶರಣರೊಳು ಗೆಲಲಱಿಯದೆ ಸಂ-
ಪ್ರೀತಿವಡೆದು ಸಜ್ಜನ ಶುದ್ಧವೆನಿಸಿ-
ಪ್ಪಾತನೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗಕ್ಕಾಶ್ರಯವೆನಿಸುವ ದಾಸೋಹಿ ॥೪॥

ಒಡೆಯರಿಗೊಡವೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿ ಶುದ್ಧನು
ಎಡೆಯೊಳಗಾ ಮಾಡಿದುದಿಲ್ಲೆಂದಱಿ-
ದೊಡಲವಗುಣವನಡಗಿಸಿ ನಿರಹಂಭಾವದೊಳಗೆ ಸಲೆ ಸಂದು
ಮೃಡನ ಶರಣರನು ಕಂಡವರಡಿಗಳ
ಪಿಡಿದು ಸದಾಸುಖಿಯಾಗಿಪ್ಪರ ಮೆ-
ಲ್ಲಡಿಗಳೊಳಗೆ ಹಾವುಗೆಯಾಗಿರಿಸೆನ್ನನು ಸಂಗಪ್ರಭುವೆ ॥೫॥

●

೧೫. ಸಹಜಮಾಟಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರುಪಾಧಿಕನಾಗಿ ಕರ್ತೃ ಭೃತ್ಯಭಾವದಿಂದ ದಾಸೋಹವ ಮಾಡಿದ ಮಹಂತನು, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಮಾಟದೊಳಗೆ, ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬ ವಸ್ತುವಿನೊಳಗೆ ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವೆಂಬ ಕೃತನಿಶ್ಚಯವಳವಡಲು, ಮುಂದೆ ಸಹಜಮಾಟಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸಹಜಮಾಟಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೪೮

ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣ ಅಭಿಮಾನವನೊಪ್ಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಪ್ಪನೆ? ಅಲ್ಲ. ಆದಿರುದ್ರನ ಮಗಳು ಆದಿಶಕ್ತಿ, ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಮಗ ವಿಷ್ಣು, ಆದಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅರ್ಧಾಂಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ–ಇಂತೀ ತೊತ್ತಿನ ತೊತ್ತಿನ ಪಡಿದೊತ್ತನೊಪ್ಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಪ್ಪನೇ? ಅಲ್ಲ. ಎನ್ನ ಮನದೊಡೆಯ ಮಹಾದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಮನವ ನಿಮಗೊಪ್ಪಿಸಿ ನಾನು ಶುದ್ಧ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧॥

೧೪೯

ಮಾಟವಿಲ್ಲದ ಕೂಟವದೇಕೋ? ಕೂಟವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವದೇಕೋ? ಮಾಟಕೂಟವೆಂಬೆರಡಱ ಅನುವನಱಿಯಬೇಕು. ಸಟೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಿಟ ಘಟಿಸಿ, ಸ್ವಯವಾಗಬೇಕು. ಮಾಟಕೂಟವೆಂಬೆರಡಱ ಅನುಮತದಿಂದ ಭಕ್ತಿ; ಇದೇ ಕೂಟ, ಕೂಡಲ[1]ಚೆನ್ನ[1]ಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ. ॥೨॥

೧೫೦

ಮಾಡುವಾತ ನಾನಲ್ಲಯ್ಯಾ, ನೀಡುವಾತ ನಾನಲ್ಲಯ್ಯಾ, ಬೇಡುವಾತ ನಾನಲ್ಲಯ್ಯಾ,– ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯವಲ್ಲದೆ. ಎಲೆ ದೇವಾ, ಮನೆಯ ತೊತ್ತಲಸಿದಡೆ ಒಡತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಬಂತೆ, ನಿನಗೆ ನೀ ಮಾಡಿಕೋ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩॥

೧೫೧

ಹರಿವ ನದಿಯ ತೆಱನ ಹೋಲಬಲ್ಲಡೆ ಭಕ್ತಿ. ಕೂಡೆ ಸಯಧಾನವ ನೀಡಬಲ್ಲಡೆ ಭಕ್ತಿ. ನೀಡಿ, ಒಕ್ಕುಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೪॥

೧೫೨

ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು, ಮಾಡದಂತಿರಬೇಕು, ಮಾಡುವ ಮಾಟದೊಳಗೆ ತಾನಿಲ್ಲದಂತಿರಬೇಕು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ನೆನೆವುತ್ತ ನೆನೆವುತ್ತ, ನೆನೆಯದಂತಿರಬೇಕು. ॥೫॥

೧–೧ x (ಮೂ)

೧೫೩

ತನುವ ಕೊಟ್ಟು, ತನು ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಮನವ ಕೊಟ್ಟು, ಮನ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. ಧನವ ಕೊಟ್ಟು, ಧನ ಬಯಲಾಯಿತ್ತು. –ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣಂಗೆ ಬಯಲ ಸಮಾಧಿಯಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ॥೬॥

೧೫೪

ಭಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ರದಂತೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಮಥನಾಗಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ; ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶರಣನಾಗಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ. ಗರೆಯಿಲ್ಲದ ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದರೆಯನಿಕ್ಕಿದ ಹರದನಂತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ವಸಂತ

ಪಲ್ಲವ:

ಅಜೆಯೆ ನಾ ನಿಮಗಾನುಪಚಾರಂಗಳ
ಅಜೆಯೆನೆಂದು ಮಾಡಲು ನಾನಜೆಯೆ

ಪದ :

ಮಾಟದ ಕೂಟದ ಭೇದವನಜೆಯೆನು
ಕೂಟದ ಮಾಟದ ಸಂಚವನಜೆಯೆನು
ನಾಟಿಸಿದಾಚಾರದ ಸುವಿವೇಕವ ಮುನ್ನವೆ ಮುನ್ನವೆ ನಾನಜೆಯೆ ॥೧॥

ತನುವೆನಗಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ತನುವೀವಡೆ
ಮನವೆನಗಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ಮನವೀವಡೆ
ಧನವೆನಗಿಲ್ಲಯ್ಯ ಧನವೀವಡೆ ಸರ್ವವು ನಿಮ್ಮದಾಗಿ ॥೨॥

ಮಾಡುವ ನೀನೇ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬ
ರೂಢೀಶನು ನೀನಾದ ಬಳಿಕ
ನಾ ಮಾಡಿದೆನೆಂಬಜೆವಿಂಗೆಡೆಯನು ಕಾಣೆನು ನಿಜವೆಡೆಗೊಂಡುದಾಗಿ ॥೩॥

ಹಿಂದನಜೆಯೆ ಮುಂದನು ನಾನಜೆಯೆನು
ಒಂದೆಯೆಂಬ ಭಾವವನಜೆಯೆ
ಸಂದಿಲ್ಲದೆ ನಿಮಗಾ ಮಾಡಿದೆನೆಂಬುದ ಮುನ್ನವೆ ನಾನಜೆಯೆ ॥೪॥

ಅಂಗದಲಜಿತಾಚಾರ ವಿಚಾರದ
ಹಂಗು ಹಜಿದು ಮಾಟದ ಕೂಟದ ಮನ-
ದಂಗ ಶಂಕೆ ನಿಃಶಂಕೆಯಾಗಿ ಪರವಶವಾಗಿರುತಿರ್ದೆ ॥೫॥

ನಾ ನೀನೆಂಬಭಿಮಾನವಜಿತ ಬಳಿ-
ಕಾನೇ ನೀನಾಗಿರುತಿಹೆನು
ನೀನೇ ಮಾಟವು ನೀನೇ ಕೂಟವು ನಾನೀನೆಂಬೆಡೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ ॥೬॥

ನಿರಹಂಭಾವದೊಳಗೆ ದಾಸೋಹದ
ನಿರಹಂಕೃತಿ ನಿಃಪತಿಯಾಗಿ
ಎರಡರಿಯದೆ ನಿಜಪರಮಾನಂದದೊಳಿಪ್ಪೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ ॥೭॥

ಅಂತು ಭಕ್ತಸ್ಥಲ ೧೫೬ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೧೫೪ ಕ್ಕಂ
ಸ್ವರಪದ ೧೫೬ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೧೦೧ಕ್ಕಂ,
ಉಭಯಂ ೨೫೫ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ

❖❖

ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ

೧. ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ, ಮಾಡಿ ಮಾಟವ ಮಱೆದು, ಕೂಡಿ ಕೂಟವ ಮಱೆದು, ಸಹಜದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದ ಮಹಂತನು ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ ಬೆರಸುವ ಭೇದವೆಂತಿರ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೫೫

ಆದಂತೆ ಆಗಲಿ, ಮಾದಂತೆ ಮಾಣಲಿ ಎನಲಾಗದು. ನೇಮದಾತಂಗೆ ಛಲಬೇಕು, ಛಲಬೇಕಯ್ಯಾ. ಹಿಡಿದು ಬಿಡಲಾಗದು. ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ವರದ ಸೋಮನಾಥನು, ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ಧೀರಂಗಲ್ಲದೆ ಸೋಲುವನಲ್ಲ. ॥೧॥

೧೫೬

ಲಂಚ ವಂಚನಕ್ಕೆ ಕೈಯಾನದ ಭಾಷೆ. ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ವಸ್ತ್ರ ಬಿದ್ದಿದ್ದಡೆ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿದೆನಾದಡೆ, ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ನೀನಿಕ್ಕಿದ ಭಿಕ್ಷೆಯೊಳಗಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರದೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೨॥

೧೫೭

ನಾಳೆ ಬಹುದು, ನಮಗಿಂದೇ ಬರಲಿ; ಇಂದು ಬಹುದು, ನಮಗೀಗಲೆ ಬರಲಿ, ಇದಕಾರಂಜುವರು? ಇದಕಾರಳುಕುವರಯ್ಯಾ? 'ಜಾತಸ್ಯ ಮರಣಂ ಧ್ರುವಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ತಪ್ಪಿಸುವಡೆ, ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ವಶವಲ್ಲ. ॥೩॥

೧೫೮

ಕಳ ಹೋದರೆ, ಕನ್ನದುಳಿಯ ಹಿಡಿವೆ; ಬಂದಿವಿಡಿದರೆ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಮುಂದೆ ನಡೆವೆ. ಮನಭೀತಿ ಮನ ಶಂಕೆಗೊಂಡೆನಾದಡೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪುರಾತರಾಣೆ. ೧ಆಳ್ದರ೧ ನುಡಿ ಸದಾಚಾರವೆನ್ನದಿದ್ದಡೆ, ಕಟ್ಟಾಳು ಶಿಷ್ಟತನಕ್ಕೆ ಹೋಹ ಕಷ್ಟವ ನೋಡಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೧೫೯

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬಂದಡರುತಿಪ್ಪ ಕಡು ಛಲ ನಿನಗೆ ಬೇಡ ಕಂಡಾ! ಮೃಡನೆ, ಎನ್ನೊಡನೆ ನೀ ತೊಡರಿ ಸಸಿನೆ ಹೋಗಲಜಿಯೆ. ಎಂತೆಂದಡೆ ನಾ ಅಂಜುವನಲ್ಲ. ಸಂತತ ಘಾಸಿಮಾಡದೆ, ಕಂತುಹರ ಅಭಯಕರ, ಎನ್ನ ನೇಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಬರುತ್ತಿರದಿರು. ಒಡವೆಯ ಸವೆದೊಡಲನೊಡ್ಡುವೆ! ಕಡಗುವಡೊಮ್ಮೆ ಹಳಚಿ ನೋಡು. ಬಡವನ ಕೈ ಕಡುಹ ನೋಡೆನ್ನೊಡೆಯ ಸಂಗಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಬಂಕೇಶ್ವರಾ! ॥೫॥

೧೬೦

ಕಟ್ಟಿದೆನೊಜಿ೨ಯ, ೨ಬಿಟ್ಟೆ ಜನ್ನಿಗೆಯರ೨ ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದಿಜಿದಡೆ ಓಸರಿಸುವನಲ್ಲ. ಓಡದಿರೋಡದಿರಾ! ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಮನೆಯ ಬಿರಿದಿನಂಕ ಓಡದಿರೋಡದಿರು. ಎಲೆ ಎಲೆ ದೇವಾ, ಎಲೆ ಎಲೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಎಲೆ ಎಲೆ ಹಂದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ!* ॥೬॥

೧೬೧

ಸಜ್ಜನ ಸದ್ಭಾವಿ ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಂತು ಬೇಡ–ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿದ ಕೈ ಮೀಸಲು. ಕಂಗಳಲ್ಲೊಸೆದು ನೋಡ ಪರವಧುವ. ಮನದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯವ ನೆನೆಯ. ಮಾನವರ ಸೇವೆಯ ಮಾಡ. ಲಿಂಗವ ಬೇಡ, ಲಿಂಗದ ಹಂಗನೊಲ್ಲ. ಧನದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲ,–ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೭॥

೧೬೨

ಕಾಯದ ಕಳವಳಕಂಜಿ, ಕಾಯಯ್ಯಾ ಎನ್ನೆನು. ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಂಜಿ, ಈಯಯ್ಯಾ ಎನ್ನೆನು. 'ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ' ಉರಿ ಬರಲಿ, ಸಿರಿ ಬರಲಿ; ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನೆನಯ್ಯಾ. ನಾ ನಿಮ್ಮ ಹಾರೆನು; ಮಾನವರ ಬೇಡೆನು; ಆಣೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೮॥

೧–೧ಆದ್ಯ(ಮೂ) ೨–೨ ಬಿಟ್ಟಿಹೆ ಇನ್ನು? ಜಂಗಮ(ಮೂ).* ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ (ಸಂ).

೧೬೩

ನೀವಿರಿಸಿದ ಮನದಲ್ಲಿ ನಾನಂಜೆನಯ್ಯಾ.-ಮನವು ಮಹಾಘನಕ್ಕೆ ಶರಣುವೊಕ್ಕುದಾಗಿ. ನೀವಿರಿಸಿದ ಧನದಲ್ಲಿ ನಾನಂಜೆನಯ್ಯಾ.-ಧನವು ಮಾತಾ ಪಿತ ಸತಿ ಸುತರಿಂಗೆ ಸವೆಯದಾಗಿ. ನೀವಿರಿಸಿದ ತನುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನಂಜೆನಯ್ಯಾ.-ತನು ಸರ್ವಾರ್ಪಿತದಲ್ಲಿ ನಿಯತ ಪ್ರಸಾದಭೋಗಿಯಾಗಿ.- ಇಂತು ವೀರ ಧೀರ ಸಮಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮಗಾನಂಜೆನು. ॥೯॥

೧೬೪

ಹಲ್ಲು ಹತ್ತಿ ನಾಲಗೆ ಹೊರಳದಿರ್ದಲ್ಲಿ, ಮನವೆರಡಾದಡೆ ಆಣೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ಮಾಡುವ ನೇಮಕ್ಕೆ ಛಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ ಆಣೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಎನ್ನ ಮನವ ನೋಡಲಟ್ಟಿದಡೆ, ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ಕೊಂಡಡೆ, ಆಣೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೧೦॥

೧೬೫

ಅರ್ಥವನನರ್ಥ ಮಾಡಿ ಕೋಳಾಹಳಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲಿ, ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ನವಖಂಡವ ಮಾಡಿ ಕಡಿವುತ್ತಿರಲಿ, ಮುಟ್ಟುವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಅಭಿಮಾನಂಗೊಂಡು ನೆರೆವುತ್ತಿರಲಿ, ಇಂತಿವೆಲ್ಲವು ಹೋಱಗಣವು. ಇನ್ನೆನ್ನಂಗದ ಮೇಲೆ ಬರಲಿ, ಇಕ್ಕುವ ಶೂಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ, ಹಿಡಿಖಂಡವ ಮಾಡಿ ಕಡಿವುತ್ತಿರಲಿ, ಮತ್ತೆಯೂ ಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯ ಮಾಡುವೆ; ಜಂಗಮಾರಾಧನೆಯ ಮಾಡುವೆ; ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪೆ. ಇಂತಪ್ಪ ಭಾಷೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ಹುಸಿಯಾದಡೆ, ನೀನಂದೇ ಮೂಗ ಕೊಯಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೧॥

೧೬೬

ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದ ನೆನೆದಡೆ ತಲೆದಂಡ ತಲೆದಂಡ! ಹುಸಿಯಾದಡೆ- ದೇವಾ, ತಲೆದಂಡ ತಲೆದಂಡ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನೀವಲ್ಲದನ್ಯವ ನೆನೆದಡೆ ತಲೆದಂಡ ತಲೆದಂಡ!! ॥೧೨॥

೧೬೭

ಒಣಗಿಸಿ ಎನ್ನ ಘಣಘಣಲನೆಯ ಮಾಡಿದಡೆಯೂ, ಹರಣವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ನಿಮ್ಮ ಚರಣವ ನೆನೆವುದ ಮಾಣೆನು. ಶರಣೆಂಬುದ ಮಾಣೆ ಮಾಣೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಎನ್ನ ಹೆಣನ ಮೇಲೆ ಕಂಚಿಟ್ಟುಂಡಡೆಯೂ ಮಾಣೆ ಮಾಣೆ. ॥೧೩॥

೧೬೮

ಎನಿಸೆನಿಸೆಂದಡೆಯೂ ನಾ ಧೃತಿಗೆಡೆನಯ್ಯಾ. ಎಲುದೋಱಿದಡೆಯೂ, ನರ ಹಱಿದಡೆಯೂ, ಕರುಳು ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಡೆಯೂ ನಾ ಧೃತಿಗೆಡೆನಯ್ಯಾ. ಶಿರ ಹಱಿದು ಅಟ್ಟೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಡೆಯೂ ನಾಲಿಗೆ ಸಂಗಾ ಶರಣೆನುತ್ತಿಪ್ಪುದಯ್ಯಾ. ॥೧೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಲೋಕದಂತಪ್ಪನಲ್ಲ ಲೋಕದ ನಡೆಯ ನಡೆಯ
ಲೋಕದ ಬಳಕೆಯ ಬಳಸುವನಲ್ಲ*

ಪದ :

ಹಿಡಿದುದ ಬಿಡನು ಬಿಟ್ಟು ರಚ್ಚೆಯ ಬಳಸಿ ಮುಂದ-
ಣಡಿಗೆ ಬೀಸರವಾಗಿ ಬಳಲುವನಲ್ಲ
ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆವ ನಡೆಯೊಳು
ನುಡಿಯ ಪೂರವಿಸಿ ನುಡಿಗೆಡೆಗುಡದಾ ಬೆಂಗಾಣಬಾರದ ಕಲಿ ॥೧॥

ದುರಿತ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಬಳಿವಿಡಿದು
ಭೂತ ಶರೀರದೊಳು ಬಿದ್ದು ಬೆಂಬೀಳುವನಲ್ಲ
ದುರಭರದ ಕಾಮಕತ್ತಲೆಯ ಕಳೆದುಳಿದ ಕಲಿ
ಪಿರಿದಪ್ಪ ಮಾಯೆಯ ಗೆಲಿದ ನಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ ॥೨॥

ಝಳ ತಾಗಿ ಕಳೆ ಕಾದು ನಿಲವೆಲ್ಲಾ ಬೆಂದು ಅಸ್ಥಿ
ಗಳು ಕಾಹೇರಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುವನಲ್ಲಾ
ನಲಿದು ಗುರು ಶರಣೆಂಬ ನಾಮಾಮೃತವನ್ನು
ಸಲೆ ದಣಿಯಲುಂಡು ಸುಖಿಯಾಗಿರುತಿಹನು ॥೩॥

ಕೊಲಬಾರದ ಹಗೆಯ ಗೆಲುವ ಕಲಿಯಂತರಂಗ-
ದೊಳಗೆ ಹೊಳೆದು ಬಗೆದು ಬಗೆಯೊಳೊತ್ತುತ್ತ
ಕಳಚಿ ಕಣ್ದೆರೆದು ಶಿವಜ್ಞಾನಾಜೂಢನು ಆಗಿ
ನಿಲಿಸುವ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನವನತ್ತಿತ್ತ ಸೂಸದೆ ॥೪॥

ನಡೆವುದು ಲಿಂಗಾಧಾರ ನುಡಿವುದು ಲಿಂಗದ ವಶ
ಅಡರಿ ಗುರು ⁽ಶರಣೆಂಬ ಹಡಗ⁾ ಸಂಸ್ರುತಿಯಾ
ಕಡಲ ದಾಂಟಿಯೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ॥೫॥

●

---

* ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾಲು ಹೆಚ್ಚಿಗಿವೆ(ಸಂ)೧-೧ ಶರಣೆಂಬಾರೂಢಂಗ ಸಂಗ(ಮೂ).

೨. ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಛಲ ನಿಯಮ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಕೃತ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ಅಂಗದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯೆಂತಿರ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೬೯

ಅಮೃತಸಾಗರದೊಳಗಿದ್ದು, ಆಕಳ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ? ಮೇರುಮಂದಿರದೊಳಗಿದ್ದು, [೧]ಜರಗ[೧] ತೊಳೆವ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ? ಶ್ರೀಗುರುವಿನೊಳಗಿದ್ದು, ತತ್ತ್ವ ವಿದ್ಯೆಯ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ? ಪ್ರಸಾದದೊಳಗಿದ್ದು, ಮುಕ್ತಿಯ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ? ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿದ್ದ ಬಳಿಕ, ಇನ್ನಾವ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ಹೇಳಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೧॥

೧೭೦

ಸುರರು ಕಿನ್ನರರು ಕಿಂಪುರುಷರೆಂಬವರನಾರು ಬಲ್ಲರು? ಎನ್ನ ಚಿತ್ತವು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಂಗಯ್ಯಾ! ಎನ್ನ ಭಾವವು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಂಗಯ್ಯಾ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ಅನ್ಯವೆಂಬುದ ನಾನರಿಯೆನಯ್ಯಾ. ॥೨॥

೧೭೧

ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹಾದಾಗವೆ ಉದಯ; ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಱಹಾದಾಗವೆ ಅಸ್ತಮಾನ. ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹವೆ ಜೀವ, ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹವೆ ಪ್ರಾಣ ಕಾಣಾ ತಂದೆ! ಎಲೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದುಂಡಿಗೆಯನೊತ್ತಯ್ಯಾ, ವದನದಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರಿಯ ಬರೆಯಯ್ಯಾ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ. ॥೩॥

೧೭೨

ನೆನಹಿನ ನಲ್ಲನು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ನೆನೆವುದಿನ್ನಾರನು ಹೇಳವ್ವಾ, ನೆರೆವ ಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದು ಸುಖಿಯಹುದಲ್ಲದೆ, ನೆನೆವುದಿನ್ನಾರನು ಹೇಳಾ ಅವ್ವಾ, ನೆನಹಿನ ನಲ್ಲನುರಿಲಿಂಗದೇವನ ಕಂಡ ಬಳಿಕ ನೆನೆವುದಿನ್ನಾರನು ಹೇಳಾ ಅವ್ವಾ! ॥೪॥

೧೭೩

ದೆಸೆದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನೆ ಕಾಬೆ! ಎದ್ದು ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮನೆ ಕಾಬೆ, ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದು ನಿಮ್ಮನೆ ಕಾಬೆ! ಅಹೋರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರಿಸು ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರಾ. ॥೫॥

೧–೧ ಜಲಗ(ಮೂ)

೧೭೪

ಮನಕ್ಕೆ ಮನೋಹರವಲ್ಲದ ಗಂಡರು ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರರು ಕೇಳವ್ವಾ ಕೆಳದಿ. ಪನ್ನಗಭೂಷಣನಲ್ಲದ ಗಂಡರು!– ಇನ್ನೆನಗಾಗದ ಮೋಱೆ ನೋಡವ್ವಾ, ಕನ್ನೆಯಂದಿನ ಕೂಟ, ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ಬಾಳುವೆ!–ನಿಮ್ಮಾಣೆಯಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ||೬||

೧೭೫

ತಂದೆ ನೀನು, ತಾಯಿ ನೀನು, ಬಂಧು ನೀನು, ಬಳಗ ನೀನು. ನೀನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ಹಾಲಲದ್ದು, ನೀರಲದ್ದು! ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ||೭||

೧೭೬

ಕಂಡ ಕನಸು! ನಿಧಾನವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ! ಕಂಡು ಕಂಡು ಬಿಡಲಾಱದ ನಿಧಾನವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ! ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನೆಂಬ ನಿಧಿ ನಿಧಾನವ ಕಂಡು ಕಂಡು ಬಿಡಲಾಱೆನಯ್ಯಾ. ||೮||

೧೭೭

ವಾರವೆಂದಱಿಯೆ, ದಿನವೆಂದಱಿಯೆ; ಏನೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ ನಾನು. ಇರುಳೆಂದಱಿಯೆ, ಹಗಲೆಂದಱಿಯೆ; ಏನೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ ನಾನು. ನಿಮ್ಮುವ ಪೂಜಿಸಿ, ಅನ್ಯವ ಮಱೆದೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ||೯||

೧೭೮

ಮಚ್ಚಿ [1]ಗ್ರಾಹಿ[1]ಗೊಂಡೆನು ನಿಮಗಾನು ನಲ್ಲನೆ! ಒಚ್ಚತವೋದವಳನುಳಿವರೆ? ಶಿವಶಿವಾ, ಪ್ರಾಣಪದವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದನಱಿಯೆ–ಮನ ವಚನ ಕಾಯದಲ್ಲಿ, ಉಚಿತವೆ ನಿನಗೆ? ಪುರುಷ ಲಕ್ಷಣವೆ? ಅತಃಪರ ಗಂಡರ ನಾನು ಬಲ್ಲಡೆ ಕರ್ತ ನಿಮ್ಮಾಣೆ ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರಾ. ||೧೦||

೧೭೯

ನಲ್ಲನ ಕೂಡುವಡೆ, ಸುಖಭೋಗ ದ್ರವ್ಯವನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪೆನು ಹೇಳಾ ಕೆಳದಿ? ನಲ್ಲನು ಬೇಡಲು ನಾಚಿಕೆ ಎನಗೆ! ಮತ್ತೆ ಆರೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಕ್ತರನು ನಾನಱಿಯೆ. ನಲ್ಲ, ತನ್ನ ತಾನಱಿದು ಕೊಡನು ಕೇಳಾ ಕೆಳದಿ. ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡುವ ಸುಖವ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೆರಹುವೆನುರಿಲಿಂಗದೇವನ. ||೧೧||

೧–೧–ಗ್ರಹ(ಮೂ)

೧೮೦

ನಲ್ಲನ ಕೂಡಿಹೆನೆಂದು ನೆನೆವನ್ನಬರ, ತವಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲುವಾಯ್ದು ನೋಡಿರೆ ಅವ್ವಾ ಮನದೊಳಗೆ ಮನವಾಗಿ, ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ, ಕಾಯದೊಳಗೆ ಕಾಯವಾಗಿ ಕೂಡಿದನು. ತವಕಕ್ಕೆ ತವಕ ಮಿಗೆ, ಮೇಲುವರಿದು ಕೂಡುವಂತೆ ಕೂಡುವೆನುರಿಲಿಂಗದೇವನವ್ವಾ. ॥೧೨॥

೧೮೧

ಮಚ್ಚು ಅಚ್ಚುಗವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ! ಎಚ್ಚಡೆ ಗಱಿದೋಱದೆ ನಡಬೇಕು. ಅಪ್ಪಿದಡೆ ಅಸ್ಥಿಗಳು ನುಗ್ಗು ನುಸಿಯಾಗಬೇಕು. ಬೆಚ್ಚರೆ ಬೆಸುಗೆ ಅಱಿಯದಂತಿರಬೇಕು. ಮಚ್ಚು ಒಪ್ಪಿತ್ತು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಸ್ನೇಹಾ. ॥೧೩॥

೧೮೨

ಎಲು ಒಡೆದು, ತನು ಕರಗಿ, ಮನವು ಜಜ್ಜರವೋಗಿ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೀರು ನೀರಾಗಿ ಬೆರಸಲಿಬೇಕು; ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ವಾರಿಕಲ್ಲಾಗಿ ಕರಗಬೇಕು. ಸರ್ವಾಂಗ ಪುಳಕಂಗಳೊಡೆದು ಕಡಲುಗಳಾಗಿ, ನಿರ್ವಾಣ ನಿಜಪದವೆಂದಪ್ಪುದೋ ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಾ? ॥೧೪॥

೧೮೩

ಇಂಬಿನ ಚುಂಬನ ಅಮೃತಾಹಾರ! ಆಲಿಂಗನವೆ ಆಭರಣ. ಸೋಂಕೇ ಸುವಸ್ತ್ರ. ನೋಟವೆ ಕೂಟ, ಒಡನಾಟವೆ ಅಷ್ಟಭೋಗವೆನಗೆ, ಉರಿಲಿಂಗದೇವನ ಕೂಟ ಪರಾಪರ, ವಾಙ್ಮನೋತೀತ, ಪರಮಸುಖವವ್ವಾ! ॥೧೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಮನ ಭಾವ ಕರಣದೊಳಹೊರಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲದಿಹ
ಘನಲಿಂಗಸಂಗದಿಂ ಸುಖಿಯಾದೆನು

ಪದ:

ಪರತತ್ವಲಿಂಗ ಕೈಸಾರಲಾ ಲಿಂಗದೊಳು
ತೆರಹಿಲ್ಲದಿಹ ಭಾವದೃಷ್ಟಿ ನಟ್ಟು
ಹರುಷ ಹರವರಿದು ಮನವೆರಸಿ ಪುಳಕಂಗಳೊಗೆದು
ಕರಗಿ ಸುರಿವಾಶ್ರುಜಲ ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ॥೧॥

ಸೆರೆ ನೆಗೆದು ಕಂಠದೊಳು ಗದುಗದುಕೆ ಮೂಡಿ ತನು
ಹೊರೆಯೇಱ ಸರ್ವಾಂಗ ಕರಗಿ ಕೊರಗಿ

ನೆರೆವ ಭರದುರವಣೆಯ ತವಕದಿಂದಲಿ ಕೂಡಿ
ಪರಶಿವ ಭಾವದಲೀಯವಾದ ॥೨॥

ನೀವಲ್ಲದೆನಗೆ ಮತ್ತೇನು ತೋರದು ನಿಮ್ಮ
ಧ್ಯಾನದಿಂದಿರುಳು ಹಗಲೆಂದಱಿಯೆನು
ಮಾನಸ ವಚನ ಕಾಯಕದೊಳು ಸಂದಳಿದುಳಿದು ನಿಮ-
ಗಾನೊಲಿದು ಎನ್ನನೊಚ್ಚತಗೊಟ್ಟೆನು ॥೩॥

ನಚ್ಚಿ ಮನ ಮೆಚ್ಚಿ ಒಚ್ಚತವೋಗಿ ಲಿಂಗದೊಳು
ಬೆಚ್ಚಂತೆ ಪ್ರಾಣಪದ ಸಂಗವಾಗಿ
ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇರಿಲ್ಲದಿಹ ಬೆಳಗೆನ್ನನೊಳಕೊಂಡು
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದಿಂ ಸುಖಿಯಾದೆನು ॥೪॥

ಲಿಂಗಭಾವವೆ ಭಾವ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವೆ ಪ್ರಾಣ
ಲಿಂಗವಂಗದೊಳಂಗ ಬೇಱಿಲ್ಲದೆ
ಲಿಂಗ ಸಂಗವೆ ಸಂಗ ಸ್ವಯವಾಗಿ ಕೂಡಲ
ಸಂಗ ನಿಮ್ಮೊಳು ಕೂಡಿ ಸುಖಿಯಾದೆನು ॥೫॥

•

೩. ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯನಿರಶನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಪರಮ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೋಲುಪ್ತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜಾತ ಜೀವ ಲೌಕಿಕವೆಂಬ ನಾನಾ ಪ್ರಪಂಚಿನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಮಿಥ್ಯವೆಂದಱಿದು ನಿರಸನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯನಿರಸನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯನಿರಸನಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೮೪

ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಲಕ್ಷಣವನಱಸುವರೆ? ಲಿಂಗದೇವನ ಪೂಜಿಸಿ ಕುಲವನಱಸುವರೆ?– ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯನೆಂಬನಾಗಿ. ॥೧॥

೧೮೫

ಭವಿತನಕ್ಕೆ ಹೇಸಿ ಭಕ್ತನಾದ ಬಳಿಕ, ಭವಿಯೊಡನೆ ಸಂಗ ಭಂಗವೆಂದಱಿಯರು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಅವರು ಅತ್ತಲೂ ಅಲ್ಲ, ಇತ್ತಲೂ ಅಲ್ಲ. ॥೨॥

೧೮೬

ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ಯವಾದ ಅಜಾತಂಗೆ ಜಾತಿಸೂತಕ, ಜನನ ಸೂತಕ, ಪ್ರೇತಸೂತಕ, ರಜಃಸೂತಕ, ಎಂಜಲು ಸೂತಕ ಉಂಟೆಂಬವಂಗೆ ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ, ಜಂಗಮವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೩॥

೧೮೭

ಮುತ್ತು ನೀರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೆ ನೀರಪ್ಪುದೆ? ಗುರು ಕಾರುಣ್ಯವ ಪಡೆದ ಭಕ್ತನು ಹಿಂದಣ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಬೆರಸಿದಡೆ, ಗುರುದ್ರೋಹ, ಲಿಂಗದ್ರೋಹ, ಜಂಗಮದ್ರೋಹ, ಪ್ರಸಾದದ್ರೋಹ, ಆಚಾರ ದ್ರೋಹ. ಇಂತೀ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ ಭಕ್ತಂಗಲ್ಲದೆ ಭವಿಗೆಲ್ಲಿಯದೋ? ಗುರುವಿದು, ಲಿಂಗವಿದು, ಜಂಗಮವಿದು, ಪ್ರಸಾದವಿದು, ಆಚಾರವಿದೆಂದಱಿಯದಿರ್ದಡೆ, ಕುಂಭೀಪಾಕ ನಾಯಕನರಕ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೧೮೮

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದ ಬಳಿಕ, ಮರಳಿ ಭವಿಯ ನಂಟನೆಂದು ಬೆರಸಿದಡೆ, ಕೊಂಡ ಮಾಱಿಂಗೆ ಹೋಹುದು ತಪ್ಪದು. ತ್ರಿವಿಧನಾಶಕನು. ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಡಕೆ ಅಗ್ನಿಮುಖದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಬಳಿ, ಅದು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಕುಲವ ಬೆರಸುವುದೆ?

ಅಗ್ನಿದಗ್ಧಘಟಂ ಪ್ರಾಹುರ್ನಭೂಯೋ ಮೃತ್ತಿಕಾಯತೇ।
ತಚ್ಚಿವಾಚಾರಸಂಪನ್ನೋ ನ ಪುನರ್ಮಾನುಷೋ ಭವೇತ್॥

ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದು ಕಾರಣ, ಪೂರ್ವ ನಾಸ್ತಿಯಾದ ಭಕ್ತನಪೂರ್ವ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೧೮೯

ಭವಿಯೊಂದು ಕುಲ ಭಕ್ತನೊಂದು ಕುಲವೆಂದು ವಿವರಣೆಯ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ಮರಳಿಯಾ ಭವಿಯ ನಂಟನೆಂದು ಬೆರಸೂದು ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕವೋ ಬಸವಾ! ಶ್ರೀಗುರು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು ಪುನರ್ಜಾತನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ಪಂಚಭೂತಕಾಯವ ಕಳೆದು ಪ್ರಸಾದಕಾಯವ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ವಾಯುಪ್ರಾಣಿಯ ಕಳೆದು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ಎಲ್ಲಿಯ ಕುಲಸೂತಕ? ಎಲ್ಲಿಯ ಛಲಸೂತಕ? ಎಲ್ಲಿಯ ತನುಸೂತಕ? ಎಲ್ಲಿಯ ಮನಸೂತಕ? ಎಲ್ಲಿಯ ನೆನಹುಸೂತಕ? ಎಲ್ಲಿಯ ಭಾವಸೂತಕ? ಇವನೆಂದೂ ಹಿಡಿಯಲಾಗದು. ಕುಲಸೂತಕವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಛಲಸೂತಕವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲ. ತನುಸೂತಕವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲ. ಮನಸೂತಕವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಲ್ಲ. ನೆನಹುಸೂತಕವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಶರಣನಲ್ಲ. ಭಾವಸೂತಕವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಲ್ಲ– ಇಂತೀ ಸೂತಕವ ಮುಂದುಗೊಂಡಿಪ್ಪವರ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೬॥

೧೯೦

ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ ಮಣ್ಣಾಗದು–ಕ್ರೀಯಳಿದು. ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗಿ ಮತ್ತೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಾಗದು, –ಕ್ರೀಯಳಿದು. ಕಬ್ಬುನ, ಪರುಷ ಮುಟ್ಟಿ ಹೊನ್ನಾದ ಬಳಿಕ ಮರಳಿ ಕಬ್ಬುನವಾಗದು–ಕ್ರೀಯಳಿದು. ಮುತ್ತು ನೀರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ನೀರಾಗದು–ಕ್ರೀಯಳಿದು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮಾನವನಾಗನು–ಶರಣಸ್ಥಲದ ಕ್ರೀಯಳಿದು. ॥೭॥

೧೯೧

ಒಡೆಯರು ಬಂದರೆ ಗುಡಿ ತೋರಣವ ಕಟ್ಟಿ, ನಂಟರು ಬಂದರೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲೆನ್ನಿ. ಅಂದೇಕೆ ಬಾರರು, ನೀರಿಂಗೆ ನೇಣಿಂಗೆ ಹೊಱಗಾದಂದು? ಸಮಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಂದು? ಪರುಷ ಮುಟ್ಟಲು, ಕಬ್ಬುನ ಪರುಷವಾಯಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಬಂಧುಗಳುಂಟೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೮॥

೧೯೨

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದೆವು, ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದೆವೆಂಬಿರಿ. ಪೂರ್ವವಾವುದು, ಆಶ್ರಯವಾವುದು ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ? ಪೂರ್ವವೆಂಬುದೆ ಬಂದ ಬಟ್ಟೆ, ಆಶ್ರಯವೆಂಬುದೆ ಕರಣಾದಿ ಗುಣಂಗಳು. ಈ ಉಭಯವಳಿದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಇರ್ಪ ಶರಣಂಗೆ ನಾನು ಶರಣೆಂಬೆನು. ॥೯॥

೧೯೩

ಬಂದ ಬಟ್ಟೆಯ ಹೊದ್ದದವನು ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು. ಹಿಂದು ಮುಂದಱಿತು, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಾತ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು. ಶ್ರೀಗುರು ಏಕಾಂತ ಸೊಡ್ಡಳನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಾ ಮಱೆದಾತ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು. ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಬೌಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಆವಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜನಿತನಾದಡೇನು
ಪೂರ್ವವಳಿದು ಪುನರ್ಜಾತನಾದ ಶರಣನು

ಪದ :

ಭೂತಾದಿಗಳೈದುಗೂಡಿದಾ ತನುಗುಣದ
ಭ್ರಾಂತನಳಿದು ಗುರು ಕರುಣಿಸಿ ಪೂರ್ವಕರ್ಮದಾ
ಪಾತಕಲಿಪಿಯ ತೊಡೆದು ಪುನರ್ಜಾತನೆನಿಸಲು
ಆತನೇ ಸರ್ವಾಂಗಶುದ್ಧ ಲಿಂಗದೇಹಿ ॥೧॥

ಕುಲಸೂತಕ ಛಲಸೂತಕ ಮನದ ಸೂತಕ
ಹಲವು ಕರ್ಮ ಜಾಡ್ಯ ಜನ್ಮ ಭಾವ ಸೂತಕಾ
ಹೊಲೆ ಹೊದ್ದಲಿಕಾಗದೆಂಬ ನೆಲೆಯನಱಿದು
ತಿಳಿದು ಪೂರ್ವಭಾವವಳಿದು ಉಳಿದ ನಿತ್ಯನು ॥೨॥

ಕ್ಷೀರದಿಂದಲಾದ ತುಪ್ಪ ಕ್ಷೀರವಪ್ಪುದೆ
ನೀರೊಳಾದ ಮುತ್ತು ಮರಳಿ ಉದಕವಪ್ಪುದೆ
ಮೀಱಿ ಪೂರ್ವಕರ್ಮವನ್ನು ಹಱಿದ ಭಕ್ತಂಗೆ
ಬೇಱೆ ಮತ್ತೆ ಜನ್ಮವುಂಟೆ ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ॥೩॥

ಲಿಂಗದಿಂದಲಂಗಭಾವ ಚಿಹ್ನವಳಿದು
ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದದಿಂದಲಂತರಂಗದಾ
ಭಂಗ ಹಿಂಗಿ ಒಳಗು ಹೊರಗು ಶುದ್ಧವಾದ
ಲಿಂಗದೇಹಿಯಾದ ಮಹಿಮಂಗಿಲ್ಲ ಸೂತಕಾ ॥೪॥

ಬಂದ ಬಟ್ಟೆಯಳಿದು ಲಿಂಗಸುಖದ ಪಥದಲ್ಲಿ
ಮುಂದನರಿದು ಭಾವಶುದ್ಧವಾಗಿ ಚರಿಸುತಾ
ಸಂದು ಶಂಕೆಯಳಿದು ನಿಜದೊಳೊಂದಿ ಬೆರಸಿದಾ-
ನಂದಮಯನು ಸಂಗ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನನುಪಮಾ ॥೫॥

•

೪. ವಾಗದ್ವೈತನಿರಸನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯನಿರಸನವಂ ಮಾಡಿದ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ಲಿಂಗವನಱಿದು, ಅಱಿದೆನೆಂಬ ಸುಖವನಿದಿರಿಟ್ಟು ನುಡಿದು ತೋಱಿದಡೆ ಭಿನ್ನವಾದುದೆಂದು, ವಾಗ್ವೃತ್ತಿಯಂ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ವಾಗದ್ವೈತ ನಿರಸನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ವಾಗದ್ವೈತನಿರಸನ ಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೧೯೪

ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರ, ರಾಗ ದ್ವೇಷವೆನಿಪ ಒಡಲಿರೆ, ರಾಗ ದ್ವೇಷ ಗಮನಾಗಮನಂಗಳಿರುತ್ತಿರೆ, ಬ್ರಹ್ಮವಾನೆಂಬ ಬಱಿಯ ವಾಗದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ನಂಬು ಸುಖಸಾಗರವನುರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ. ॥೧॥

೧೯೫

ಶೂನ್ಯವ ನುಡಿದು ದುರ್ಗತಿಗಿಳಿವವರ, ಅದ್ವೈತವ ನುಡಿದು ಅಹಂಕಾರಿಗಳಾದವರ, ಬ್ರಹ್ಮವ ನುಡಿದು ಭ್ರಮಿತರಾದವರ, ತ್ರಿಕಾಲ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡದವರ, ಎಡೆಯಣವರ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಹಿಡಿದ ವ್ರತ ನೇಮವ ಬಿಡುವ ದುರಾಚಾರಿಗಳ ಮೆಚ್ಚ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೨॥

೧೯೬

ಅದ್ವೈತಿಗಳು ಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯ ಹುಸಿಯೆಂದು, ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟು ಆಗಮದ ಧರ್ಮವನಜಿಯದೆ ಬೊಮ್ಮವಾನೆಂದಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಿರವ ದಂಡವ ಕೊಂಡುದನಜಿಯಿರೆ! ಬೊಮ್ಮವಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೂರವಾದರು. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ನಂಬಿದ ಶರಣರು ಜಗವಂದ್ಯರಾದರು. ॥೩॥

೧೯೭

ಹೊನ್ನ ತೂಗಿದ ಕಟ್ಟಳೆ ಹೊನ್ನಿಂಗೆ ಸರಿಯಪ್ಪುದೆ? ಸನ್ನಹಿತರಾದೆವೆಂಬ ನುಡಿಗೆ ನಾಚರು ನೋಡಾ! ಕನ್ನದಲ್ಲಿ ಸವೆದ ಕಬ್ಬುನದಂತೆ, ಮುನ್ನ ಹೋದ ಹಿರಿಯರು ಲಿಂಗದ ಸುದ್ದಿಯನಜಿಯರು! ಇನ್ನಾರು ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೪॥

೧೯೮

ಬಯಲ ಬೊಮ್ಮವ ನುಡಿವ, ಆ ನುಡಿಯ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಜಡರು ಬಲ್ಲರೆ ಶಿವನಡಿಗಳ? ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪಾದೋದಕವೆಂಬ ಪರಮಾಮೃತವ ಸವಿದು, ಪರವಶನಾದ ಪರಮಮುಗ್ಧಂಗಲ್ಲದೆ, ಪರವು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು–ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರಯ್ಯನ ಶರಣ ಪೂರ್ವಾಚಾರಿ ಬಸವಣ್ಣಂಗಲ್ಲದೆ. ॥೫॥

೧೯೯

ಆಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಮಣಿಪೂರಕ ಅನಾಹತ ವಿಶುದ್ಧಿ ಆಜ್ಞೇಯವ ನುಡಿದಡೇನು? ಆದಿ ಅನಾದಿಯ ಸುದ್ದಿಯ ಕೇಳಿದಡೇನು, ಹೇಳಿದಡೇನು, ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದುದ ತಾನಜಿಯದನ್ನಕ್ಕ? ಉನ್ಮನಿರಭಸದ ಪವನದ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಭೇದಿಸಲಜಿಯರು. ॥೬॥

೨೦೦

ಗತಿ ಮತಿ ಚೈತನ್ಯವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಕ್ರೀಯೆಂತಂತೆ ನಡೆವುದು. ಉರವಣಿಸಬೇಡ ಕಂಡಾ ಎಲೆ ಮನವೆ. ಕ್ರೀಯೆಂತಂತೆ ನಡೆವುದು. ಹೂಮಿಡಿಯ ಹಜಿದಡೆ ಹಣ್ಣಾಗಬಲ್ಲುದೆ? ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನ ಲೀಯವಾಗದನ್ನಕ್ಕ ದೇವ ಸಕಳೇಶ್ವರನನೊಲಿಸಿರಲುಬೇಕಯ್ಯ. ॥೭॥

೨೦೧

ಕೆಱೆಯಲುಂಡು ತೊಱೆಯ ಹೊಗಳುವರು! ಅತಿ ಉತ್ಕಟ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನೆ ನುಡಿವರು. ಸಹಜ ಪಿನಾಕಿಯ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ, ಭವವ ಹಱಿಯಲಱಿಯರು. ರುದ್ರನ ಛತ್ರವನುಂಡು, ಇಲ್ಲವೆಯ ನುಡಿವ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಮಹದ ಮಾತೇಕೋ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೮॥

೨೦೨

ಕೊಟ್ಟ ಕುದುರೆಯನೇಱಲಱಿಯದೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕುದುರೆಯ ಬಯಸುವರು ವೀರರೂ ಅಲ್ಲ, ಧೀರರೂ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ, ನೆಱೆ ಮೂಱು ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲಣವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತೊಳಲುತ್ತೈದಾರೆ! ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವನವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೋ? ॥೯॥

೨೦೩

ಹವಣಿಲ್ಲದ ಶಾಖೆಯ ಕಪಿ ಹಿಡಿಯಲೊಲ್ಲದು. ಗಮನವಿಲ್ಲದೆ ಪಿಕಶಿಶು ನುಡಿಯದು. ಪ್ರಭಾವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಉಲಿಯದು ಕುಕ್ಕುಟ.–ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಭೇದವ ನೋಡಿರೆ, ಭಕ್ತರಪ್ಪರೆ. ಹೂಮಿಡಿಯ ಹಱಿದಡೆ ಹಣ್ಣಪ್ಪುದೆ? ಹಸಿವು ತೃಷೆ ವಿಷಯವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಅದ್ವೈತವುಂಟೆ ಜಗದೊಳಗೆ? ತನ್ನ ಮಱೆದು ಲಿಂಗವ ಮಱೆವುದು; ತನ್ನ ಮಱೆಯದೆ ಲಿಂಗವ ಮಱೆವ ಯೋಗವಿನ್ನೆಂತಹದೋ? ಸುಡು ಸುಡು! ಅವಂದಿರು ಗುರುದ್ರೋಹಿಗಳು, ಆಚಾರ ಭ್ರಷ್ಟರು. ಈ ಉಭಯ ತನುಗುಣ ನಾಸ್ತಿಯಾಗದನ್ನಕ್ಕ, ಸತ್ಕ್ರೀಯಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಲಿಂಗದಾಸೋಹವ; ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಜಂಗಮದಾಸೋಹವ. ತನು ಕರಗಿ, ಮನ ಬೆರಸಿ ನಿಮಗೆ ಮಾಡದ ವ್ರತಗೇಡಿಗಳ ಎನಗೆ ತೋಱದಿರಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೧೦॥

೨೦೪

ವಿಷಮ ದಶ ಪವನವನು ವಶಕ್ಕೆ ತಂದು ನಿಲಿಸಿ, ಸುಷುಮ್ನ ಸುಸರದ ಊರ್ಧ್ವ ಪಥವನಱಿದೆವೆಂದು, ರವಿಯ ನಾಲಗೆಯನಲನ ಕೊನೆಯ ಲಂಬಿಕಾಸ್ಥಾನವ ತಾಗಿ ಶಶಿಯಮೃತವನುಂಡು ಸುಖಿಯಾದೆನೆಂಬರು. ಇವರೆಲ್ಲರು ಉಪಾಧಿಯಾದಿಯನಱಿಯದೆ ಹೋದರು, ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬಯಲದ್ವೈತದ ನುಡಿಯ ನುಡಿವರು. ॥೧೧॥

೨೦೫

ಗುರುಸಾಧಕರ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ! ಬಲ್ಲೆವೆಂಬವರು ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟರು. ಲಿಂಗಸಾಧಕರ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ! ಬಲ್ಲೆವೆಂಬವರು ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟರು. ಜಂಗಮಸಾಧಕರ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ! ಬಲ್ಲೆವೆಂಬವರು ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟರು. ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಸಾಧಕರ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ! ಬಲ್ಲೆವೆಂಬವರು ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟರು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ವಚನಸಾಧಕರ ಕಂಡು, ಮನ ನಾಚಿತ್ತು!! ॥೧೨॥

೨೦೬

ಜಗವಂದ್ಯರೆಂದು ನುಡಿದು ನಡೆವರು ನೋಡಾ! ಭವಬಂಧನದ ಕುಣಿಕೆಯ ಕಳೆಯಲಱಿಯರು ನೋಡಾ! ಭವ ತಮ್ಮ ತುಳಿದುಕೊಂದಿತ್ತು ನೋಡಾ! ಶಬ್ದವೇದಿಗಳೆಂದು

ನುಡಿದು ನಡೆವರು ನೋಡಾ! ನಿಃಶಬ್ದ ವೇಧಿಸದಿರ್ದಡೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಗೊಹೇಶ್ವರ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿಪ್ಪ ನೋಡಾ !! ॥೧೩॥

೨೦೭

ಕಾಣದುದನೆಲ್ಲವ ಕಾಣಲಾಱೆನಯ್ಯಾ. ಕೇಳದುದನೆಲ್ಲವ ಕೇಳಲಾಱೆನಯ್ಯಾ. ದ್ರೋಹವಿಲ್ಲವೆಮ್ಮ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸೀಮೆಯಯ್ಯಾ. ಒಲೆಯ ಮುಂದಿರ್ದು ಮಾಡಿದ ಕನಸ ಕಾಬವರನೊಲ್ಲನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೪॥

೨೦೮

ಪಂಚಭೂತದ ಸೂತಕದ ಬಳಿವಿಡಿದು, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯೆಂಬ ಮಾತಿನೊಳಗಲ್ಲ. ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳಾತೀತನೆಂದು ನುಡಿವರು. ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಬಯಲ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ತಮತಮಗೆ ಕರತಳಾಮಳಕವೆಂಬರು. ಅದಱಾದಿಯಂತ್ಯವನಱಿಯರು. ಎಂತು ಬಲ್ಲರು ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಶಬ್ದವುದ್ದೇಶಿಗಳು? ॥೧೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ರಾಮಕ್ರೀ

ಪಲ್ಲವ:

ನುಡಿಯಲಾಗದಿನ್ನು ನುಡಿಯಲಾಗದಿನ್ನು
ನುಡಿಯಲಾಗದಿನ್ನು ಜಡಮರ್ತ್ಯರೊಡನೆ

ಪದ :

ಗಗನಾಕಾರದ ಮಂಟಪದೊಳಗೆ
ಹೊಗಲುಪಾಯವಿಲ್ಲೆಂದುದು ಘನ
ಕಂಗಳು ಲಿಂಗ ಕರಸ್ಥಲ ಜಂಗಮ
ಬಂದ ಸಂಬಂಧವನಱಿಯರಾಗಿ ॥೧॥

ಆದಿಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಬೇಱಿಲ್ಲ ಕಾಣಿಭೋ
ವಂಗಡದೆಗೆದು ನೀವು ನುಡಿಯದಿರಿಭೋ
ವಂಗಡದೆಗೆದು ನುಡಿವರಿಗೊಂದೇ ಲೋಕವಿತ್ತು
ಮುಂದಿರ್ದ ಘನವ ನೀವಱಿಯಿರೆಲಭೋ ॥೨॥

ತಲೆಯೊಳಗೆ ನಾಲಗೆ ಹಡೆದೆವೆಂದು
ಹಲವು ಪರಿಯಲಿ ನೀವು ಗಳಹದಿರಿ ಭೋ
ಅನ್ನಪಾನದ ಹಂಗು ಬೆನ್ನಿಂದ ಬಿಡದು
ಇನ್ನು ಸಂಸಾರಿ ನಿನಗನುಭಾವವೆ? ॥೩॥

ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಪರಸಂಬಂಧದ ಮೇಲೆ
ಹೊದ್ದುವದಹಂಕಾರ ಘನವಾಗಿ
ವಿದ್ಯದಿ ತಾವು ಬಲ್ಲಿದರೆಂದೆಂಬರು
ಸತ್ತರು ಹಿರಿಯರು ಹಲಬರು ॥೪॥

ಕಂಗಳು ಲಿಂಗ ಕರಸ್ಥಲ ಜಂಗಮ
ಇಂತೆಂದುದು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧವು
ಇದನೊಲ್ಲೆನೆಂಬವನಾವ ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹೋದಡೇನು ವಾಯವಾಯ ಗೊಗ್ಗೇಶ್ವರ ॥೫॥

•

೫. ಆಹ್ವಾನ ನಿರಸನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ವಾಗದ್ವೈತಮಂ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ಮನದ ಸಂಚಲವಳಿದು, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಭರಿತವೆಂಬುದನಱಿದ ಮಾಹೇಶ್ವರನು, ಒಮ್ಮೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಹಿಡಿದು, ಒಮ್ಮೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ತೆಱಹ ಕಾಣದೆ, ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವೆಂಬೆರಡನೂ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಆಹ್ವಾನನಿರಸನ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಆಹ್ವಾನನಿರಸನಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೨೦೯

ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತ್ತಿರಲು, ಮತ್ತೆ ಪರಿಭಾವಿಸಲೇನುಂಟು ಹೇಳಾ? ಕರೆದಡೆ ಬಂದಿತ್ತು, ಕಳೆದರೆ ಹೋಯಿತ್ತೆಂಬ ಕರ್ಮ ಕೌಟಿಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದವನಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಗತಿ ಬಿಡದು. ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ಜಡರುಗಳಿಗೆಲ್ಲಿಯದು. ॥೧॥

೨೧೦

ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ; ವಿಸರ್ಜನವಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗ ನೆಲೆಗೊಂಡಿಪ್ಪುದಾಗಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವಿಲ್ಲ. ಶರಣನ ಪರಿಬೇಱೆ. ಅಂಗ ಸಂಗವೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗ ಸಂಗವೆ ಮನ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣ ಸುಯಿದಾನಿ. ॥೨॥

೨೧೧

ಆಹ್ವಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿಲ್ಲ. ವಿಸರ್ಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಂತನೆಂತೆನಬಹುದು? ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವಿಲ್ಲದ ಶರಣನ ಪರಿ ಬೇಱೆ. ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗವಲ್ಲದೆ ಅನರ್ಪಿತವ ಭೋಗಿಸುವನಲ್ಲ. ಆಗಳೂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಸಂಗದಲ್ಲಿಪ್ಪನು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ನಮೋ ಎಂಬೆ. ॥೩॥

೨೧೨

ಆಹ್ವಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೂತಿಕಾಯ ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂತೆಂಬೆ? ವಿಸರ್ಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನೆಂತೆಂಬೆ? ಆದಿಯಾಧಾರ ಸುಳುಹಲ್ಲ; ಆಧಾರ ಆಧೇಯದ ಭಾವವಲ್ಲ. ಬಿಂದು ಕ್ರೀಯನುಂಡು, ಬಿಂದು ನಾದವು ಪ್ರಾಣೋಪಾನದ ಅನುವಿನ, ಅನುಸಂಧಾನದ, ಅನುಮಾನದ, ತಾಳೋಷ್ಟ್ರಶಬ್ದಸಾರಾಯ ಸಂಚಿತನಲ್ಲ. ಉಭಯ ಪ್ರಸೂತಿಕಾಯ ರಹಿತನು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೪॥

೨೧೩

ಜ್ಞಾನವೆ ಪ್ರಸಾದಕಾಯ, ಜ್ಞೇಯವೆ ಚಿನ್ಮಯಲಿಂಗ; ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಶರಣನೆನಿಸಿಕೊಂಡ. ಆ ಜಂಗಮದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನೀನೆ, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ನೀನೆ. ಎಂತು ಶರಣ ನೋಡುವಡೆ ಕಣ್ಣ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ನೀನೆ. ಶಿವಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನಾದ ಶರಣಂಗೆ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವೆಲ್ಲಿಯದು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ?* ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಬೌಳಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಅರಿಯದ ಮುನ್ನವೆ ಅರಿತ ಅರಿವನು
ಮರೆಯದೆ ನಿನ್ನ ನೀನೆ ತಿಳಿದು ನೋಡು ಕಂಡಾ

ಪದ :

ಆಕಾಶವನೆಸೆಯಲೆಂದಂಬ ತೊಡಚಲು
ಏಕೋ ಗುಜಿಯಾಗಿ ಮೊನೆಗೆ ಮುಳುಗಿ ನಿಂದುದು
ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರವೆಂಬುಭಯನಾಮದ
ಏಕಾರ್ಥ ಒಂದೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನೋಡು ಕಂಡಾ ॥೧॥

ಅಳೆಯಲು ಬೇಕೆಂದು ಬಯಲ ರಾಶಿಯ ಮಾಡಿ
ಕೊಳಗದೊಳಗಿರ್ದ ಬಯಲ ಸುರಿವ ಪರಿಯೆಂತೊ
ಅಳೆಯಲು ಮೊಗೆಯಲು ಸುರಿಯಲಿಲ್ಲದ ಬಯಲು
ತಿಳಿದು ನೋಡು ನಿನ್ನ ನೀನೆ ತಿಳಿವಡೆ ನೀನೆ ॥೨॥

ಭಂಗಾರದ ತೊಡಿಗೆಯಾಭರಣವೆನಿಸಿತ್ತು
ಶೃಂಗಾರವ ಮಾಡೆ ಹಲವು ನಾಮವಿಡಿದುದು

---

* ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿವೆ(ಸಂ)

ಉಂಗುರ ಕಂಕಣ ಚೆಲುವಿನಂದುಗೆ ಮಕುಟಾ
ಹಿಂಗಡೆ ಅವನಳಿಯೆ ಮುನ್ನಿನ ಭಂಗಾರವೆ ಮೊದಲು ॥೩॥

ಮುನ್ನವೆ ಮುನ್ನವೆ ನೀರು ಬಳಿಕ ನಿರುತಾ
ಅನಿಲನಿಂದ ಬಲಿದು ವಾರಿಕಲ್ಲೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು
ನಿನ್ನ ದೇಹ ಇಂದ್ರಚಾಪ ಮನಃ ಪ್ರಾಣವು
ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನೀನೆ ಕಂಡಾ ॥೪॥

ಅಡಿಯಿಲ್ಲದ ನಡುವಿಲ್ಲದ ಮುಡಿಯಿಲ್ಲದ ಬಯಲು
ಎಡೆಯಿಲ್ಲದಿರ್ಪುದು ತಾ ಜಗವನೊಡಗೂಡಿ
ಹಿಡಿಯಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲದ ಬೆಡಗು ನಿಜಗುಣಾ
ನುಡಿಯನೊಳಕೊಂಡು ನಿಂದ ಸಹಜ ನೀನೆ ಕಂಡಾ ॥೫॥

●

೬. ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿನಿರಸನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ಜನವೆಂಬುಭಯ ಕುಳವನು ನಿವೃತ್ತಿಯಂ ಮಾಡಿದ ಮಾಹೇಶ್ವರನು, ಅಷ್ಟತನುವಿಂದಾದ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚನು ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದಱಿದು, ಅಷ್ಟತನುಗಳ ಮೂಲವ ನಿರಸನವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿನಿರಸನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿನಿರಸನಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೨೧೪

ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿ ಲಿಂಗವೆಂಬವರು ನೀವು ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ: ಆದಿ ಮಗನತೀತ, ಅತೀತನ ಮಗನಾಕಾಶ, ಆಕಾಶನ ಮಗ ವಾಯು, ವಾಯುವಿನ ಮಗನಗ್ನಿ, ಅಗ್ನಿಯ ಮಗನಪ್ಪು, ಅಪ್ಪುವಿನ ಮಗ ಪೃಥ್ವಿ, ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಸಕಲ ಜನನವು. ಮನಸಿನ ಮಗ ಚಂದ್ರ, ನಯನದ ಮಗ ಸೂರ್ಯ, ದೇಹದ ಮಗನಾತ್ಮ–ಇಂತೀ ಅಷ್ಟತನುವೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ಯವುಂಟು. ಅಜಾತಜನಿತ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಂಗೆ ಮಾತಾಪಿತರಿಲ್ಲ. ॥೧॥

೨೧೫

ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಕಷ್ಟದ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಪೃಥ್ವಿಯಂತೆ ಕಠಿಣವುಳ್ಳಾತನೆ? ಅಪ್ಪುವಿನಂತೆ ವಾಱಿಭರಿತವುಳ್ಳಾತನೆ? ತೇಜದಂತೆ ತೃಣ ಕಾಷ್ಠವಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ ನಂದುವಾತನೆ? ವಾಯುವಿನಂತೆ ಚಲನೆಯುಳ್ಳಾತನೆ? ಆಕಾಶದಂತೆ ಬಚ್ಚಬಱಿಯ ಬಯಲಾದಾತನೆ? ಸೋಮ ಸೂರ್ಯರಂತೆ ದಿವರಾತ್ರಿಯ ನಡಸುವಾತನೆ? ಆತ್ಮನಂತೆ ಜನನ ಮರಣವುಳ್ಳಾತನೆ? ಇದುಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನೀನು ನಿನ್ನಂತೆ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನೀನಿರಿಸಿದಂತೆ. ॥೨॥

೨೧೬

ಪೃಥ್ವಿ ಲಿಂಗವೆಂದು, ಗತವಾದರು ಹಲಬರು. ಅಪ್ಪು ಲಿಂಗವೆಂದು, ತಪ್ಪಿದರು ಶಿವಪಥಕ್ಕೆ ಹಲಬರು. ತೇಜ ಲಿಂಗವೆಂದು ವಾದಿಗಳಾದರು ಹಲಬರು. ವಾಯು ಲಿಂಗವೆಂದು ಪೂಜಿಸಿ, ವಾಯವಾದರು ಹಲಬರು. ಆಕಾಶ ಲಿಂಗವೆಂದು ಶೂನ್ಯವಾದಿಗಳಾದರು ಹಲಬರು. ಇಂತೀ ಹುಸಿಶಬ್ದವನೆ ತೊಡೆದು, ನಿಜಜಂಗಮ, ನಿಜಲಿಂಗ, ನಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾದದ ನಿಲವ ತೋಱಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೩॥

೨೧೭

ಪಂಚಾಶತ್‌ಕೋಟಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಭೂಮಂಡಲ, ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕುಗಳೆಂಬವಱೊ ಳಗಿಲ್ಲವಣ್ಣಾ. ಗಗನ ಮಂಡಲದೊಳಗೆ ಬೆಳಗುವ ರವಿಶಶಿಗಳುದಯದ ಬಳಿವಿಡಿದು ಸುಳಿವವಱೊಳಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಿಂತಾಗದ ಮುನ್ನ ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಸಗೊಂಬಡೆ ಹೇಳುವೆ. ನಿನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಾರದು ಕೇಳು: ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗವಲ್ಲಿ, ಬಱಿಯ ಮಾತೇನು? ॥೪॥

೨೧೮

ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿ ಶಿವನೆಂಬ ಕಷ್ಟಜೀವಿಗಳನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ? ಯುಗಜುಗಂಗಳು ಪ್ರಳಯವಹಲ್ಲಿ, ಧರೆ ಜಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿತ್ತು; ಜಲ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿತ್ತು; ಅಗ್ನಿ ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿತ್ತು; ವಾಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿತ್ತು; ಆಕಾಶ ಅತೀತನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿತ್ತು; ಅತೀತ ಆದಿಯೊಳಗಡಗಿತ್ತು; ಆದಿ ಅನಾದಿಯೊಳಗಡಗಿತ್ತು; ಅನಾದಿ ನಿಜದೊಳಗಡಗಿತ್ತು. ಇಂತೀ ಅಷ್ಟತನು ಒಂದರೊಳ ಗೊಂದಳಿವಲ್ಲಿ, ಒಂದಱೊಳಗೊಂದು ಹುಟ್ಟುವಲ್ಲಿ, ಎಂದಳಿದನೆಂದು ಬಲ್ಲವರುಂಟೆ? ಹುಟ್ಟಿದನಳಿದನೆಂಬ ಶಬ್ದವ ನುಡಿಯಲಾಗದು. ಇದು ಕಾರಣ, ನಮ್ಮ ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿದಡಾದವು, ಬೇಡೆಂದಡೆ ಮಾದವು. ॥೫॥

೨೧೯

ಹೊಱಗೆಂಟು ತನು, ಒಳಗೆ ನಿರಂಜನ ಜ್ಯೋತಿ, ತೆಱಹಿಲ್ಲದಿಪ್ಪವನನೆಲ್ಲರು ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ ಕೇಳಿರೆ. ಶಿವನಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ದೈವವಿಲ್ಲ. ಪುಲಿಗೆಱೆಯ ವರದಸೋಮನಾಥನು ಏಕೋ ರುದ್ರನೆಂದುದು ಶ್ರುತಿ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೈರವಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಮಹಾಘನಲಿಂಗವ–
ನುಪಮೆಗೆ ತಂದು ಸಕಲ ನಿಃಕಲ ರೂಪನೆಂಬುದು ಹುಸಿ ನೋಡಾ

ಪದ :

ಮಹಾಘನನಿಜದಿಂದುದಯಿಸಿದಾದಿ-
ಯನಾದಿ ತತ್ವದಿಂದಾ ಎನ್ನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನ
ಜನಿತವಾಗಿ ಅಕಾರ ಉಕಾರ
ಮಕಾರ ಜನಿತವಾದುದ ॥೧॥

ಅಕ್ಷರ ಮೂರರೊಳೋಂಕಾರ ಉದಯವಾಗಿ
ಆಕಾಶಭೂತನಾಮಸಂಖ್ಯೆವಿಡಿದು
ವರ್ಣಾಶ್ರಮವನೆಯ್ದಿ ನಾದ-
ಬಿಂದುಕಳಾರೂಪವಾದುದು ॥೨॥

ಆಕಾಶದ ಶಬ್ದದ ಮಥನದ
ಮುಖಸೋಂಕಿನಿಂದ ಸ್ಫುರಿಸಿ
ವಾಯು ಉದಯವಾಗಿ ಗಮನಾ-
ಗಮನ ನಾಮರೂಪವಾದುದು ॥೩॥

ವಾಯುವಿಕಾರದ ಬದ್ಧವಿಕೃತಿಯಿಂ
ರೂಪು ಸಂಜ್ಞೆಯಾಗಿ ತೇಜೋ-
ಮಯವಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ಜನಿಸಲು
ದುಷ್ಟ ನಷ್ಟವೆಂಬವಾದವು ॥೪॥

ತೇಜವಿಕಾರದ ಪ್ರಕೃತಿ[೧]ಯಿಂದುದ-
ಯಿಸಿದ ಅಪ್ಪುತತ್ವದಿ ರಸಮಾತ್ರ
ವಿಷಯರೂಪಾಗಿ ಜಲ ಬಿಂದು
ಭಿನ್ನರುಚಿ ಮುಖವಾದುದು ॥೫॥

ಜಲದಿಂ ಬದ್ಧಾಕೃತಿಯ ಧರಿಸಿ ಉದ-
ಯಿಸಿದಾ ಪೃಥ್ವಿತತ್ವದಿ ಅನಂತ
ಸಚರಾಚರಂಗಳುದಯವಾಗಿ ಉತ್ಪತ್ಯ
ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಕಾರಣವಾದುದು ॥೬॥

---

೧ + ವಿಕೃತಿ(ಮೂ)

ಮನದಿಂ ಶಶಿ ನಯನದೊಳು ರವಿ ದೇಹ
ಸಂಕಲ್ಪದೊಳಾತುಮ ಜನಿಸಿ
ಅಷ್ಟತನುಗಳು ಶಿವನೆಂಬುದು ಮಿಥ್ಯ
ನಿರಾಳ ನಿರಂಜನ ಕೂಡಲಸಂಗಾ ॥೭॥

•

೭. ಸರ್ವಗತನಿರಸನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿಯಂ ನಿರಸನವ ಮಾಡಿದ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ಶರಣ ಭರಿತ ಶಿವನೆಂದಱಿದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ, ಜಗಭರಿತ ಶಿವನೆಂಬ ಶಬ್ದವ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಸರ್ವಗತನಿರಸನವಾದುದು.

ಸರ್ವಗತನಿರಸನಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೨೦

ಸರ್ವವೂ ಶಿವನಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದವೆಂದರೆ, ಉದ್ಭವಿಸಿದವೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೆ? ಸಕಲ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತುವನೊಕ್ಕಲಿಗನೆಂದರೆ, ಆ ಬೆಳೆ ತಾನೊಕ್ಕಲಿಗನೆ? ಮಡಕೆಯ ಕುಂಬಾಱ ಮಾಡುವನೆಂದಡೆ, ಆ ಮಡಕೆ ತಾ ಕುಂಬಾಱನೆ? ಕಬ್ಬುನವ ಕಮ್ಮಾಱ ಮಾಡುವನೆಂದರೆ, ಆ ಕಬ್ಬುನ ತಾ ಕಮ್ಮಾಱನೆ? ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಜಗತ್ತು ಸಚರಾಚರವನು ಶಿವ ಮಾಡಿದನೆಂದಡೆ, ಆ ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲವು ಶಿವನೆ? ಅಹಂಗಾದಡೆ ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣಂಗಳೇಕಾದವು? ಚೌರಾಸಿಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಗಳೇಕಾದವು? ಸುಖ ದುಃಖ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಂಗಳೇಕಾದವು? ಆಚಾರ ಅನಾಚಾರಂಗಳೇಕಾದವು? ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ಭವಿ ಭಕ್ತರೆಂದೇಕಾದವು? ಇದು ಕಾರಣ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿಪ್ಪನು. ಅಂತಲ್ಲದೆ ಸರ್ವವೂ ಶಿವನೆಂದಡೆ ಅಘೋರ ನಾಯಕನರಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೨೨೧

ಸರ್ವಗತ ಶಿವನೆಂಬುದೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ. ಶಿವ ಶಿವಾ! ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ ಜನಂಗಳನೇನೆಂಬೆ? ಸರ್ವವೂ ಶಿವನಾದಡೆ, ಹಿಂದಣ ಯುಗ ಪ್ರಳಯಂಗಳೇಕಾದವು? ಚೌರಾಸಿಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಗಳೇಕಾದವು? ಸೂತ್ರಧಾರಿ, ನರರೊಳಗೆ ಯಂತ್ರವನಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಹೊಱಗಾಗಿರ್ದಾಡಿಸುವನಲ್ಲದೆ, ತಾನೊಳಗಿದ್ದಾಡಿಸುವನೆ? ಆ ಹಾಂಗೆ ಶಿವನು ತನ್ನಾಧೀನವಾಗಿಪ್ಪ ತ್ರಿಜಗ ಸಚರಾಚರಂಗಳೆಂಬ ಯಂತ್ರವನು ಯಂತ್ರವಾಹಕನಾಗಿ ಆಡಿಸುವನಲ್ಲದೆ; ತಾನಾಡುವನೆ? ಸರ್ವ ಯಂತ್ರವು ತಾನಾದಡೆ, ಸಕಲ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಲೇಕೋ?–ಇದು ಕಾರಣ ಸರ್ವವೂ ಶಿವನೆನಲಾಗದು. [ಮತ್ತೆಲ್ಲಹನೆಂದಡೆ] ಸದಾಚಾರ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಸನ್ನಿಹಿತ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದೊಳಿಪ್ಪ; ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೨॥

೨೨೨

'ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್' ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ಹುಸಿ; ಲಿಂಗವಿರ್ದ ತಾವಿಂಗೆ ಪ್ರಳಯವುಂಟೆ? ಭಕ್ತರ ಭಾವದಲ್ಲಿಪ್ಪನಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೩॥

೨೨೩

'ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವ'ನೆಂಬ ಬಾಲಭಾಷೆಯ ಕೇಳಲಾಗದು. ಶಿವ ಶಿವಾ! ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವನಾದಡೆ, ಜೀವಂಗೆ ಜನನ ಮರಣ ರುಜೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನವೇಕೋ? ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವನಾದಡೆ, ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲ ಕಲ್ಪಿತನೇ ಶಿವನು?—ಇದು ಕಾರಣ, ಯತ್ರ ಜೀವ ತತ್ರ ಶಿವನಲ್ಲ. ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಪ್ರಳಯರಹಿತನು ಸದ್ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಪ್ಪನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೪॥

೨೨೪

ಪರುಷದ ಪುತ್ಥಳಿಗೆ ಕಬ್ಬುನದ ಆಭರಣಂಗಳುಂಟೇ ಅಯ್ಯಾ? ಲೋಕದೊಳಗೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಲೋಕವಾದಡೆ, ಹಿಂದಣ ಪ್ರಳಯಂಗಳೇಕಾದವು? ಇನ್ನು ಮುಂದಣ ಪ್ರಳಯಂಗಳಿಗಿನ್ನೆಂತೊ? ಲೋಕವು ಲೋಕದಂತೆ, ಲಿಂಗವು ಲಿಂಗದಂತೆ. ಈ ಉಭಯದ ಭೇದವ, ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆ ಬಲ್ಲ. ॥೫॥

೨೨೫

ಮಾಂಸಪಿಂಡವೆನಲೊಲ್ಲದೆ, ಮಂತ್ರಪಿಂಡವೆಂದ ಬಸವಣ್ಣ. ಪಂಚಭೂತ ಕಾಯವೆನಲೊಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಸಾದಕಾಯವೆಂದ ಬಸವಣ್ಣ. ವಾಯುಪ್ರಾಣಿಯೆನಲೊಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯೆಂದ ಬಸವಣ್ಣ. [೧]ಜಗ ಭರಿತಶಿವನೆಂಬ[೧] ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಂಗವಿಸಲೊಲ್ಲದೆ, ಶರಣಭರಿತನಾದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ:

ರೂಪಾದಿ ಸರ್ವಗತ–
ರೂಪು ಶಿವನಲ್ಲ ನಿಜ–
ರೂಪು ಜಂಗಮ ಲಿಂಗದೊಳಗಿಪ್ಪನು

ಪದ:

ಭೂಮಿ [೨]ಜನಯನ್[೨] ದೇವ
ತಾಮಸಾದಿಗಳಖಿಳ

೧–೧ ಜಂಗಮಭರಿತನೆಂಬ(ಮೂ). ೨–೨ ಜನಂಜೋ(ಮೂ)

ತಾಮಸಾದಿಯಲಿ ಶಿವನಿರುತಿಪ್ಪಡೆ
ಸೀಮೆ ನಾಮಗಳು ಕೆಲ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾತಿ ಹಿರಿ-
ದಾ ಮಹಾಪ್ರಳಯಂಗಳೇಕಾದವು ॥೧॥

ಸರ್ವಗತ ಶಿವನಹಡೆ
ಸರ್ವಕೆ ಜನನ ಮರಣ
ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಂ ಕಲ್ಪ ಪುಣ್ಯಪಾಪ
ಸರ್ವವೇತಕೆ ಸುಖದ
ಗರ್ವವೇತಕೆ ದುಃಖ
ದುರ್ವ್ಯಸನ ದುರಿತಂಗಳೇಕಾದವು ॥೨॥

ಭೇದವಿಲ್ಲದ ಜೀವ-
ನಾದಿಯಲಿ ಶಿವನಿರ್ಪ-
ಡಾ ಜೀವನೊಂದೊಂದ ಕೊಲಲೇತಕೆ
ಆದಡೆಂತೆನೆ ಪರುಷ
ವೇಧಿಸಲು ಲೋಹ ಹೊ-
ನ್ನಾದ ತೆರ ಲಿಂಗಸಂಗಿಗಳೊಳಿಹನು ॥೩॥

ಬೆಳೆದ ಬೆಳಸುಗಳೊಳಗೆ
ಬೆಳೆಯ ಬಿತ್ತಿದನಿಹನೆ
ಹಲವು ಚಿತ್ರವ ಬರೆದನವರೊಳಿಹನೆ
ಅಳವಟ್ಟ ಕೆಲಸಂಗ-
ಳೊಳಗಿಹನೆ ಬಿನ್ನಾಣಿ
ತಿಳಿದು ನೋಡಲು ನಿತ್ಯನಿಜದೊಳಿಹನು ॥೪॥

ಎಲ್ಲ ಜೀವಂಗಳೊಳ-
ಗಿಲ್ಲ ಶಿವ ಸದ್ಭಕ್ತ-
ರಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲಿ
ತಲ್ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಾಂಗ-
ದಲ್ಲಿ ಶರಣೈಕ್ಯ ನಿಜ-
ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಭರಿತಾ ॥೫॥

●

೮. ಶಿವಜಗನ್ಮಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸರ್ವಗತನಿರಸನವಂ ಮಾಡಿದ ಮಾಹೇಶ್ವರನು, ಸರ್ವಜಗದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನಿಲ್ಲವೆಂದಡೆ, ಆ ಜಗವು ಶಿವನಿಂದ ಬೇಱೆ ತೋಱಲಱಿಯದೆಂದಱಿದು, ಆ ಜಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದೆ, ಬೆರಸಿಯೂ ಬೆರಸದೆ ಇಹನೆಂಬ ಕೃತನಿಶ್ಚಯವನುಂಟುಮಾಡಿ ತೋಱುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಶಿವಜಗನ್ಮಯ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶಿವಜಗನ್ಮಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೨೬

ಶಿವ ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದನನಂತ ವಿಶ್ವವನು. ರಚಿಸಿ ಏನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಹೊಱಗಾಗಿದ್ದನೆ? ಇಲ್ಲ. ವಿಶ್ವಮಯ ತಾನಾದನು. ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವು ತಾನಾದನೆಂದಡೆ, ವಿಶ್ವದ ಉತ್ಪತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಕ್ಕೊಳಗಾದನೆ? ಇಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ, ಅಜಾತನಾಗಿ ಉತ್ಪತ್ಯನಲ್ಲ; ಸ್ಥಿತಿ ಕರ್ಮರಹಿತನಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಳಗಲ್ಲ; ಮರಣ ರಹಿತನಾಗಿ ಲಯಕ್ಕೊಳಗಲ್ಲ. ಇಂತೀ ಗುಣತ್ರಯಂಗಳ ಹೊದ್ದಲಱಿಯ. ತಾನಿಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಕ್ಕಾಧಾರವಿಲ್ಲಾಗಿ, ದೂರಸ್ಥನಲ್ಲ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವು ತೋಱಲಱಿಯದಾಗಿ, ಇದಿರಿಲ್ಲ. ಇದಿರಿಲ್ಲವಾಗಿ, ವಿಶ್ವಮಯ ತಾನಾದುದೇ ಸತ್ಯ. ಅರಸು ಕಾಲಾಳಾಗಬಲ್ಲ, ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಅರಸಾಗಬಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನು ಜಗವಾಗಬಲ್ಲ, ಜಗವಾಗದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ॥೧॥

೨೨೭

ಘನಗಂಭೀರ ಮಹಾವಾರುಧಿಯಲ್ಲಿ ಫೇನ ತರಂಗ ಬುದ್ಬುದಂಗಳಾದವಲ್ಲದೆ, ಬೇಱಾಗಬಲ್ಲವೆ? ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಗಳಾದವಲ್ಲದೆ, ಬೇಱಾಗಬಲ್ಲವೆ? ಇದ ಬೇಱೆಂಬ ಅರೆಮರುಳುಗಳನೇನೆಂಬೆ? ವಿಶ್ವವನಱಿದು ನೋಡಲು, ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ಬೇಱಿಲ್ಲಾ. ॥೨॥

೨೨೮

ಶಿವ ಜಗವಾಗಬಲ್ಲ, ಜಗವಾಗದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವ ರೂಪಾಗಬಲ್ಲ, ರೂಪಾಗದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವನಜಾಂಡಕೋಟಿಗಳ ಮಾಡಬಲ್ಲ, ಮಾಡದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವನು ಕೆಡಿಸಬಲ್ಲ, ಕೆಡಿಸದಿರಲೂ ಬಲ್ಲ. ಶಿವ ಜಂಗಮವಾಗಿ ಶಿವನ ಪೂಜಿಸಬಲ್ಲ, ಶಿವ ಲಿಂಗವಾಗಿ ತಾನೆ ಪೂಜೆಗೊಳಬಲ್ಲ. ಶಿವ ಹೊಱಗಾಗಿ ಮತ್ತನ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ವೇದವುಂಟೇ ಎಂದಡೆ, ಉಂಟು.

ಅಥರ್ವಣವೇದ:

ಶಿವೋ ವಾ ಉಮೇನ ಪಿತರಾ ಪಿತೃದೇವೋ
ಭವತಿ ಪಿತರಾ ತಸ್ಯ ಮಹಿ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಶಿವನು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಪಿತನು.

೨೨೯

ಜಲದೊಳಗಣ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಇಪ್ಪನಯ್ಯಾ ಶಿವನು. ಲೋಕಾದಿ-ಲೋಕಂಗಳೊಳಗಿದ್ದಡೇನು? ಜಗದ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ, ಸ್ವರ್ಗ ನರಕ, ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೊಳಗಾದಾತನೇ? ಅಲ್ಲ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ: ಜಲದೊಳಗಣ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಗಳು ಜಲಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಆ ಸೂರ್ಯಂಗಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಲೋಕದ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿ ಲೋಕಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಶಿವನಿಗಿಲ್ಲ, ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳು ತನ್ನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಅಡಗಿಪ್ಪವೆಂದಡೆ, ತಾ ಹೊಱಗಾಗಿ ಅಡಗಲೆಡೆಯೇನುಂಟು? ಇದು ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನು ವಿಶ್ವದೊಳಗೆ ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದಿರಬಲ್ಲ; ವಿಶ್ವಾಧಿಪತಿಯಾಗಲೂ ಬಲ್ಲನು. ॥೪॥

೨೩೦

ಎತ್ತೆತ್ತ ನೋಡಿದಡತ್ತತ್ತ ನೀನೆ ದೇವಾ! ವಿಸ್ತಾರದ ರೂಹು ನೀನೆ ದೇವಾ! ವಿಶ್ವತೋ ಚಕ್ಷು ನೀನೆ ದೇವಾ! ವಿಶ್ವತೋ ಮುಖ ನೀನೆ ದೇವಾ! ವಿಶ್ವತೋ ಪಾದ ನೀನೆ ದೇವಾ! ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹು ನೀನೆ ದೇವಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ!! ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಬವುಳಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಜಗದೊಳಗೆ ಶಿವ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಬಗೆದು ನೋಡಲು ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದನಯ್ಯಾ

ಪದ:

ಶಿವನಿಂದವೆ ಜಗದುತ್ಪತ್ಯವು
ಶಿವನಲ್ಲದೆ ಜಗಕ್ಕಾಧಾರವಿಲ್ಲ
ಶಿವನಾ ಜಗದಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿಹನು
ಅವಿತಥವಿಲ್ಲವಿದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು ॥೧॥

ವಿಶ್ವತೋ ಚಕ್ಷು ವಿಶ್ವತೋ ಮುಖವೆನಲು
ವಿಶ್ವಕೆಲ್ಲಕೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲದಿಲ್ಲಾ
ವಿಶ್ವಾಸಿಸಿ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡುವಡೆ
ಶಾಶ್ವತ ಸನ್ನಿಹಿತನು ಪರಶಿವನು ॥೨॥

ಜಲದೊಳಗಣ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬದಂತೆ
ಜಗದೊಳು ಬೆರಸಿಯೂ ಬೆರಸ ನೋಡಾ

ಹೊಳೆದು ತೋರದು ಜಗವಾ ಶಿವನಿಂದಲಿ
ಹೊರಗಾಗಿ ತೋರುವ ಠಾವಿಲ್ಲ ॥೩॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಯನೊಮ್ಮೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲ-
ನೊಮ್ಮಿಗೆ ಕೆಡಿಸಲು ಬಲ್ಲನು
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಗಳು ಶಿವನ ನಿಜವ
ನಿಲುಕಿ ಕಾಣಲಱಿಯವು ನೋಡಾ ॥೪॥

ದಶದಿಕ್ಕು ಸಚರಾಚರದೊಳಗೆಲ್ಲ
ವಿವರಿಸಿ ನೋಡಲು ತನ್ಮಯ
ಅಪರಾಪರ ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪಯ್ಯ-
ನಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತ್ತಿವೆ ॥೫॥

•

೯. ಭಕ್ತದೇಹಿಕಲಿಂಗಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶಿವನು ಜಗವಾಗಬಲ್ಲ ಜಗವಾಗದಿರಲೂ ಬಲ್ಲನೆಂದಱಿದು, ಆ ಶಿವನ ತನ್ನೊಳಗೆ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಆ ಶಿವನು ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇವನಾಗಿರ್ದ ಭೇದವೆಂತಿರ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ಲಿಂಗಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಕ್ತದೇಹಿಕಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೩೧

ಅಣು ರೇಣು ಮಹಾತ್ಮನೆಂದೆಂಬರು. ಅಣು ರೇಣು ತೃಣಕಾಷ್ಠದೊಳಗಿಪ್ಪನೆಂಬರು. ಅಮ್ಮೆನಯ್ಯಾ, ನಾನೆನಲಮ್ಮೆನಯ್ಯಾ. ಶರಣ ಸನ್ನಿಹಿತನು, ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮ ಕಾಯನು, ದಾಸೋಹಪರಿಪೂರ್ಣನು ಸದುಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವಾಗಿ ಅಗಲದಿಪ್ಪನು; ಕಲಿದೇವಯ್ಯ.॥೧॥

೨೩೨

ವೇದದಲುಳ್ಳಡೆ, ಪ್ರಾಣವಧೆಯಪ್ಪುದೆ? ಶಾಸ್ತ್ರದಲುಳ್ಳಡೆ, [1]ಸಮಯವಾದವಪ್ಪುದೆ?[1] ಪರ್ವತದಲುಳ್ಳಡೆ, ಹೋದವರು ತಿರುಗಿ ಬಪ್ಪರೆ? ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ ಮಾನವರನೇನೆಂಬೆ! ಮನ ವಚನ ಕಾಯ ಶುದ್ಧವಾಗಿಪ್ಪಾತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಂಡೆನೆಂದನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೨॥

೧-೧ ಸಮವಾಗದಿಪ್ಪದೆ(ಮೂ)

೨೩೩

ಕಾಯವೆಂತಿದ್ದರೇನಯ್ಯ, ಮನ ನಿರ್ಮಳವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಲದೆ? ಎಂತಿದ್ದರೇನು ಲಿಂಗಭಕ್ತ? ಎಂತಿದ್ದರೇನು ಲಿಂಗಶರಣ? ನೋಡಯ್ಯ? ಶಿಶು ನೊಂದಡೆ ತಾಯಿ ನೊಂದಂತೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೩॥

೨೩೪

ಹಾವು, ಕಿಚ್ಚ ಮುಟ್ಟಿಹ ಶಿಶುವೆಂದು, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಮಗನ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಪ್ಪಂತೆ ಇಪ್ಪೆ ಎನ್ನೊಡನೊಡನೆ-ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿಪ್ಪನಾಗಿ. ॥೪॥

೨೩೫

ಹುತ್ತ ಹೋರಿನೊಳಗೆ ಕೈಯನಿಕ್ಕುವನೆನ್ನ ಶಿಶುವೆಂದು, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಮಗನ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಪ್ಪಂತೆ, ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಿಡಂ ಭೋ! 'ಅಯ್ಯಾ' ಎಂದಡೆ, 'ಓ' ಎಂಬೆ. ಅನ್ಯವಿಷಯಕ್ಕೆನ್ನ ಹತ್ತಲೀಯದೆ, ಎತ್ತೆತ್ತ ನೋಡಿದಡತ್ತತ್ತ ಸೊಡ್ಡಳ. ॥೫॥

೨೩೬

ಪರುಷದ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬುನ ಉಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ? ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಸನ್ನಿಹಿತಂಗೆ ಅವಗುಣಂಗಳುಂಟೆ? 'ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯ', -ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೬॥

೨೩೭

ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯವಾದ ಬಳಿಕ, ಸರ್ವಾಂಗ ಉತ್ತಮಾಂಗ ಪ್ರಾಣ-ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತ. ಲಿಂಗಶರಣನಲ್ಲಿ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ; ನಿರಂತರ ಲಿಂಗಸಂಗಿ. 'ಅಕಾಯ ಭಕ್ತಕಾಯಸ್ತು' ಎಂದುದಾಗಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ವಚನ. ॥೭॥

೨೩೮

ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಾದಕಾಯವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮ ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮ-ಮುಖ ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. 'ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮ ಕಾಯ'ವಾಗಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ॥೮॥

೨೩೯

ನೆಲನನೊಳಕೊಂಡ ಸಲಿಲ; ಸಲಿಲವನೊಳಕೊಂಡ ಅನಲ. ಅನಲನನೊಳಕೊಂಡ ಅನಿಲ; ಅನಿಲನನೊಳಕೊಂಡ ಆಕಾಶ. ಆಕಾಶವನೊಳಕೊಂಡ ಮನ; ಮನವನೊಳಕೊಂಡ ಬುದ್ಧಿ. ಬುದ್ಧಿಯನೊಳಕೊಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ; ಪ್ರಕೃತಿಯನೊಳಕೊಂಡ ಪುರುಷ. ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರೂಪು

ಜಗವೆಲ್ಲಾ. ಇವೆಲ್ಲವನೊಳಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನ; ಜ್ಞಾನಕಾಯನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತ. ಆ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವ ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೯॥

೨೪೦

ಭಾವ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು ಆದಿಲಿಂಗಕ್ಕೆ. ಅಱಿವು ಮೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ. ಹರಿವು ಮೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು ಜಂಗಮಲಿಂಗಕ್ಕೆ. ಭಕ್ತಿ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ. ನಿರ್ಭಾವ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು ಅನುಭಾವಕ್ಕೆ. ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು ಸ್ವಾನುಭಾವಕ್ಕೆ—ಇಂತೀ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾದ ತನುವಿನ ಸಂಗದಲ್ಲಿಪ್ಪ ಕಲಿದೇವಯ್ಯ. ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಆಹಿರ

ಪಲ್ಲವ:

ಲಿಂಗ ನೀನೇ ಸಂಗ ನಾ
ನೀನೆನಲಿಕಿಲ್ಲಾ

ಪದ :

ತೋರಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಮಂಜುಮಾಡಿ–ಎನ್ನ
ಬೇಱಿಮಾಡಿಹೆನೆಂದೆಂಬೆ–ಎನ್ನ
ಬೇಱಿಮಾಡಲು ತೆಱಹಿಲ್ಲ ನೀನು ಕೂಡೆ
ಭರಿತನೆಂಬುದ ನಾ ಬಲ್ಲೆ ॥೧॥

ಅಡಗಿ ಮಾತಾಡುವ ಬೆಡಗು ನಿನ್ನ
ಬೆಡಗಿಗೆ ನಾ ಬೆರಗಾದೆ ನಿನ್ನ
ಬೆಡಗಿನ ಬೆಂಬಳಿಯವನು ಎನ್ನ
ಬಿಡ ಬೀಸದಿರು ಕಂಡಾ ಲಿಂಗವೇ ॥೨॥

ಕಡಲೊಳಗಣ ನೊರೆ ತೆರೆಯು ಆ
ಕಡಲೊಳಗೇ ಅಳಿವಂತೆ ಕೊಡ
ನೊಡದರೆ ಬಟ್ಟಬಯಲು ಆ
ವೆಡೆಯೊಳು ಸಿಲುಕಿತು ಹೇಳಾ ॥೩॥

ದಿಟ ಪರಮಾತುಮನೆನಿಸಿ ಎನ್ನ
ಸಟೆ ದಿಟ ಮಾಡಿ ತೋರದಿರಾ ಎನ್ನ

ಸಟೆ ದಿಟಕೊಡೆಯನು ನೀನೇ ಬೇರೆ
ಪ್ರತಿ ನಿನಗುಳ್ಳಡೆ ಹೇಳಾ ॥೪॥

ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರ–ನೀನೆ
ಸಕಳೇಕೋದೇವ ಜಗಭರಿತ ಸು
ಧಾಕರ ನಿಜಲಿಂಗಸಂಗನಲ್ಲದೆ
ಬೇರೆ ರೂಹಿಸಲು ತೆಱಹಿಲ್ಲ ॥೫॥

ಅಂತು ಭಕ್ತಸ್ಥಲ ೯ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೮೬ಕ್ಕಂ,
ಸ್ವರಪದ ೯ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೪೭ಕ್ಕಂ,
ಉಭಯಂ ೧೩೩ಕ್ಕಂ,
ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ

❖❖

ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ

---

೧. ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ, ಭಕ್ತಕಾಯವೇ ಲಿಂಗಕಾಯವಾಗಿ, ಆ ಲಿಂಗಕಾಯವೇ ಭಕ್ತಕಾಯವಾಗಿ, ಅವಿರಳ ಭಾವದಿಂ ಬೆರಸಿದ ಮಹಂತನು, ಮುಂದೆ ಸಾವಧಾನಾರ್ಪಿತದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ ಬೆರಸುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೪೧

ಒಡೆಯರ ಸಹಪಙ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಯಾಣ ಅಡ್ಡಣಿಗೆಯನಿರಿಸಿಕೊಂಡುಂಬ ಸಮಗ್ರಾಹಕನಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಾದೋದಕಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಕಯ್ಯಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿದೆಱೆಯೆ. ನಿಮ್ಮ ಲಾಂಛನಧಾರಿಯ ಪಡಿಭೃತ್ಯನಾಗಿರಿಸಯ್ಯಾ ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥಾ. ॥೧॥

೨೪೨

ದಾಸಿಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಪ್ಪೆನು ಶಿವಶರಣರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರೊಕ್ಕುದನುಂಡು ಮಿಕ್ಕುದ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿಪ್ಪ ಕಾರಣ. ಕಾಲ ಮುಟ್ಟಲಮ್ಮವು; ಕಲ್ಪಿತ ತೊಡೆಯಿತ್ತು. ಭವಬಂಧನ ಹಿಂಗಿತ್ತು; ಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಳವಾಯಿತ್ತು. ಅವರ ತೊತ್ತಿನ ತೊತ್ತಿನ ಪಡಿದೊತ್ತಿನ ಮಗ ನಾನೆಂದು, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ಇತ್ತ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆದನು. ॥೨॥

೨೪೩

ಗುರುಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬರೆ, ನಾಚುವುದು ಮನ. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬರೆ, ನಾಚುವುದು ಮನ. ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬರೆ, ನಾಚುವುದು ಮನ. ಸಮಯಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬರೆ, ನಾಚುವುದು ಮನ. ಸೂಳೆಯ ಬೊಜಗನ ಎಂಜಲ ತಿಂಬಡೆ, ನಾಚದು ಮನ! ಮಹಂತ ಸಕಳೇಶ್ವರಯ್ಯನು ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯದೆ ಮಾಣನು. ॥೩॥

೨೪೪

ಒಕ್ಕುದ ವಿಕ್ಕುದನುಂಡು, ಕಿವಿವಿಡಿದಾಡುವೆ! ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಮನೆಯ [೧]ಲೆಂಗಿಯ[೧] ಡಿಂಗರಿಗ ನಾನು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಮನೆಯ ಭಕ್ತಿಯ ಮರುಳ ನಾನು. ॥೪॥

೨೪೫

ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಗಳಲ್ಲದವರ ಸಂಗ ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕವೆಂದಿತ್ತು ಗುರುವಚನ. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಗಳಲ್ಲದವರ ಸಂಗ ಭಂಗವೆಂದಿತ್ತು ಲಿಂಗವಚನ.

ಸಾಕ್ಷಿ: ಆಸನೇ ಶಯನೇ ಯಾನೇ ಸಂಪರ್ಕೇ ಸಹಭೋಜನೇ
ಸಂಚರಂತಿ ಮಹಾಘೋರೇ ನರಕೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗೆ ಶರಣೆಂದು ಶುದ್ಧ ನಾನಯ್ಯ! ॥೫॥

೨೪೬

ಒಡಲುಗೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ ಘಟಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತ ವ್ಯಾಧಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಔಷಧಿಯ ತಂದು ಹೊರೆವರು. ಆ ಪರಿಯ ನಾನದ ಹೊರೆಯೆನು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ, ಭವರೋಗವೈದ್ಯ, ಭವಹರನೆಂಬ ಬಿರಿದು ನಿಮ್ಮದಾಗಿ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಪುರಾತನರ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ಕೊಂಡಡೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೬॥

೨೪೭

ಸಯಧಾನವ ತಂದು ನೀಡುವೆನಲ್ಲದೆ, ಸಂಬಂಧಿ ನಾನಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಕರ್ತರಿಗೆ ಭೃತ್ಯಾಚಾರವ ಮಾಡಿ, ಅವರೊಕ್ಕುದ ಹಾರಿಕೊಂಡಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ. ಭೋಗಾದಿ-ಭೋಗವ ಸಮವಾಗಿ ಭೋಗಿಸಲು, ಅಘೋರನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ. ॥೭॥

೨೪೮

ಬಿಡದೆ ಬಾಗಿಲ ಎಂಜಲ ಕಾಯ್ದಿಪ್ಪೆನು ಕಿಂಕಿಲದಿಂದ. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಮನೆಯ ಒಕ್ಕುದನುಂಡು ಮಿಕ್ಕುದ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿಪ್ಪ ಕಿಂಕರ ನಾನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೮॥

೨೪೯

ಭವ ಭವದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮವೆ ಶರಣಯ್ಯಾ. ಉಂಡು ಮಿಕ್ಕ, ಉಡುಗಿ ಒಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವನಾಯ್ದುಕೊಂಡಿಪ್ಪುಂಬ ಮರುಳ ನಾನಯ್ಯಾ. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಋಣವ ನಾ ಹಿಂಗಲಾಱೆ. ॥೯॥

೧-೧ ರಂಗಿಯ(ಮೂ)

೨೫೦

ಕಿವಿಯ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು, ಸದ್ಗುರುವಿನ ವಚನದಿಂದ. ಕಂಗಳ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು, ಸದ್ಭಕ್ತರ ಕಂಡೆನಾಗಿ. ಕಾಯದ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು, ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಚರಣವ ಮುಟ್ಟಿದೆನಾಗಿ. ಬಾಯ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು, ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕುದನುಂಡೆನಾಗಿ. ನಾನಾ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರನುಭಾವಿಯಾಗಿ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಕೇಳಯ್ಯ, ಎನ್ನ ಮನದ ಸೂತಕ ಹೋಯಿತ್ತು, ನೀವಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದಱಿದೆನಾಗಿ. ॥೧೦॥

೨೫೧

ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆನಗೆ. ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣವೆನಗೆ. ಎನಗೆಯೂ ನಿನಗೆಯೂ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವೆ ಪ್ರಾಣ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೧೧॥

೨೫೨

ಹಸಿಯ ಬಿಸಿಲನೆ ಕೊಯ್ದು, ಪದಾರ್ಥವ ಮಾಡಿ, ಉಸುರ ಎಸರಲ್ಲಿ ಬಾಗುತ್ತಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ! ಇಕ್ಕಲಿಲ್ಲಾರಿಗೆಯೂ, ಎಱೆಯಲಿಲ್ಲಾರಿಗೆಯೂ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಗಳು ಬಂದು ಬೇಡುತ್ತಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕುದ ಮಿಕ್ಕುದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ, –ಗೋಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು. ॥೧೨॥

೨೫೩

ಅಹುದೆಂದಱಿಯೆ; ಆಗದೆಂದಱಿಯೆ. ಆದಿಯ ಪಥವ ತೋಱಲಱಿಯೆ. ಸಹಜವನಱಿಯೆ; ಸತ್ಯವನಱಿಯೆ. ಸಜ್ಜನಶುದ್ಧವ ಮುನ್ನಱಿಯೆ. ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕುದನುಂಡಿಪ್ಪೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೩॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಒಕ್ಕುದ ಮಿಕ್ಕುದ
ಕೊಂಡೆನ್ನ ತನು ಮನ ಶುದ್ಧವಾದುದಯ್ಯಾ

ಪದ:

ಒಡೆಯರು ಮನಗೆ ಬಂದರೆ ಎ–
ನ್ನೊಡಲಾಸೆಯನಱಿಯದೆ
ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥವ ನೀಡಿ ಅವ–
ರೊಕ್ಕುದ ಹಾರಿಕೊಂಡಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ॥೧॥

ಆಚಾರ ವಿಚಾರವನರಿಯೆ
ಜ್ಞಾನಾನುಭಾವದ ಹೊಲಬನರಿಯೆ
ಶಿವನೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿಗಳ
ಪ್ರಸಾದವೆನಗೆ ಪ್ರಾಣವಯ್ಯಾ ॥೨॥

ಆವ ಪದವಿಯಂತುಟಲ್ಲವೆನಗೆ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಶೇಷಪ್ರಸಾದ
ಜೀವವೆನಗೆ ಅದು ಪ್ರಾಣವೆಯಾಗಿ
ಬೇರೆ ಮತ್ತನ್ಯವನರಿಯೆನಯ್ಯಾ ॥೩॥

ಹರಗಣಪಜ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ನಾನು
ಕರವ ಮುಗಿದು ಪರವಶನಾಗಿ
ಎರಡಜಿಯದೆ ಒಡೆಯರ ಪರಿಯಾಣವ
ಹರುಷದಿಂ ಹಾರಿಕೊಂಡಿಪ್ಪೆನಯ್ಯಾ ॥೪॥

ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮವಾರೋಗಣೆಯ
ಮಾಡಿದೆಡೆಯೊಳೆನ್ನಯ ಜೀವವನಿಕ್ಕಿ
ಉಡುಗಿ ಒಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು
ಪರಮಸುಖಿಯಾದೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ॥೫॥

•

೨. ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಿಯತಪ್ರಸಾದಿಯ ಅಂಗವನಾಲಿಂಗಿಸಿದ ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಯೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೫೪

ಶ್ರೀ ಗುರು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಷ್ಟಾದಶ ಜಾತಿಗಳೊಳಗಿದ್ದಡೇನು ಮರ್ತ್ಯನೆ? ಅಲ್ಲ.

ಶ್ರುತಿ: ಗುರುದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ಗುರುದೇವಃ ಸದಾಶಿವಃ
ಗುರುತತ್ತ್ವಾತ್ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀಗುರುವೇ ನಮಃ
ಲಲಾಟಲೋಚನಂ ಚಾಂದ್ರೀಕಲಾಮಪಿ ಚತುರ್ದ್ವಯಂ
ಅಂತರ್ನಿಧಾಯ ವರ್ತೇಹಂ ಗುರುರೂಪೋ ಮಹೇಶ್ವರಿ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಗುರುರೂಪಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ. 'ಶಿಷ್ಯದೀಕ್ಷಾದಿ ಕಾರಣಾತ್' ಎಂದುದಾಗಿ, ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ ಕರುಣಿಸ ಬಂದ ಮಹಾಕರುಣಾಮೂರ್ತಿ ಪರಶಿವ ತಾನೇ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೧॥

೨೫೫

ಒಮ್ಮೆಯೂ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಶ್ರೀಚರಣವ ನೆನೆಯಲೊಡನೆ, ಭವಬಂಧನ ಬಿಡುವುದು. ಗುರುವೇ ಶರಣು! ಶ್ರೀಗುರುವೇ ಶರಣು! ಹರಿ-ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗಗೋಚರವಾದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ತೋಱಿದ ಗುರುವೇ ಶರಣು.

॥೨॥

೨೫೬

ಕಣ್ಗೆ ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ ತಿಮಿರ ಕವಿದವರು, ಶ್ರೀಗುರುವನೆ ಉಪಧಾವಿಸಿ, ಕಣ್ಗೆ ಔಷಧಿಯ ಬೇಡುವದಯ್ಯಾ.

ಸಾಕ್ಷಿ: ಅಜ್ಞಾನತಿಮಿರಾಂಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಂಜನ ಶಲಾಕಯಾ
ಚಕ್ಷುರುನ್ಮೀಲಿತಂ ಯೇನ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀಗುರುವೇ ನಮಃ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಶಿವಜ್ಞಾನವೆಂಬಂಜನವನೆಚ್ಚಿ ತೋಱುವ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥ. ॥೩॥

೨೫೭

ಗುರುವಚನವಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವೆಂದೆನಿಸದು; ಗುರುವಚನವಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯವೆಂದೆನಿಸದು. ಗುರುವಚನವಲ್ಲದೆ ನೇಮವೆಂದೆನಿಸದು. ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಅಟ್ಟೆಗೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟುವ ಉಭಯಭ್ರಷ್ಟರ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೪॥

೨೫೮

ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವೆ ಸದಾಚಾರ. ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವೆ ಶಿವಾಚಾರ. ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವೆ ಪ್ರಸಾದರುಚಿ. ಮುಂದೆ ಗುರು, ಹಿಂದೆ ಲಿಂಗ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

॥೫॥

೨೫೯

ಗುರು ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾವರವಾದ. ಗುರು ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವಾದ. ಗುರು ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವಾದ. ಗುರು ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಗುರುವಾದ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕಾರ್ಥವಾದ! ॥೬॥

ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದವೆ ಮಹತ್ತಪ್ಪ ಲಿಂಗೋತ್ಪತ್ತಿ. ಲಿಂಗದಿಂದವೆ ಮಹತ್ತಪ್ಪ ಜಂಗಮೋತ್ಪತ್ತಿ. ಜಂಗಮದಿಂದವೆ ಮಹತ್ತಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದೋತ್ಪತ್ತಿ. ಪ್ರಸಾದದಿಂದವೆ ಭಕ್ತಿಯುತ್ಪತ್ತಿ, ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಸಾದದಿಂದವೆ ಸಕಲೋತ್ಪತ್ತಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಪ್ರಸಾದವುಳ್ಳವಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯುಂಟು. ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಂಗೆ ಜಂಗಮವುಂಟು. ಜಂಗಮವುಳ್ಳವಂಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟು. ಲಿಂಗವುಳ್ಳವಂಗೆ ಸದ್ಗುರುವುಂಟು. ಇದು ಕಾರಣ, ಸದ್ಗುರುವೆ ಕಾರಣವು.

ಶ್ರುತಿ: ಸದ್ಗುರುರ್ದೀಯತೇ ಲಿಂಗಂ
ಸದ್ಗುರುರ್ದೀಯತೇ ಕ್ರಿಯಾಂ
ಸದ್ಗುರುರ್ದೀಯತೇ ಮಂತ್ರಂ
ಸದ್ಗುರುಃ ಸರ್ವಕಾರಣಂ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಸದ್ಗುರುವೆ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಸದ್ಗುರುವೆ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಪೂಜ್ಯನು. ಸದ್ಗುರುವೆ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಗುಜ್ಜರಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರುಚರಣವೆ ಗತಿ ಗುರುಚರಣವೆ ಮತಿ
ಗುರುಶಬ್ದ ಪರುಷ ಪಾವನವೆನಗೆ
ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ
ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ ಎನುತೈದವೆ ಶ್ರುತಿ

ಪದ :

ಜಾತನಲ್ಲ ಅಜಾತಜನಿತನಲ್ಲ
ಖೇಚರನಲ್ಲ ಭೂಚರನಲ್ಲ
ಆಚರಿಸುವನಲ್ಲ ಅನ್ಯಸುಖಂಗಳ
ಭ್ರಾಂತುವಿಲ್ಲದ ನಿಭ್ರಾಂತ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ॥೧॥

ಯತ್ರ ತತ್ರ ಶಿವತತ್ವಸಾಧಕನಲ್ಲ
ಅಷ್ಟತನುಮೂರುತಿಯಲ್ಲ
ಅಷ್ಟ ಮದಂಗಳ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲಿಸಿ
ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲಪೂಜಿತನು ನೀನೆ ॥೨॥

ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ಸಾಕಾರ ಸನುಮತನು
ಮಾಕರಿಸುವನಲ್ಲ ಮನದಿಚ್ಛೆಗೆ

ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ಸಾಕಾರ ಸನುಮತದ
ಏಕಾಂತದೊಳಗಿಪ್ಪ ನಿಜಸ್ವರೂಪಂಗೆ ॥೩॥

ಜೀವ ಜೀವ ಜೀವಾಜೀವದೊಳಗಣ ಅನ್ಯ ಭಿನ್ನ
ಭಾವಕನಲ್ಲ ಸಮಸ್ತನಾದ
ಸಮಸುಖ ಭೋಗಿ ಅಣುರೇಣು ಸ್ಥೂಲ
ಸೂಕ್ಷ್ಮಭರಿತನು ನೀನೆ ॥೪॥

ಭೃಂಗ ಕುಸುಮಪರಿಮಳಕ್ಕೆರಗುವಂತೆ
ಲಿಂಗ ಸಂಗ ಸುಖ ನಿರ್ಲೇಪಾ
ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಗವಾಗಿರ್ಪ ಶಿವಯೋಗಿ
ಸಂಗ ಕೂಡಲಸಂಗನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವ ॥೫॥

●

೩. ಲಿಂಗಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಯೆಡೆಗೊಂಡ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಮನದೊಳಗೆ ಎಡೆಗೊಂಡ ಲಿಂಗಮಹಾತ್ಮೆಯೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಲಿಂಗಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಲಿಂಗಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೬೧

ಶಿವನೇ ಜಗತ್ರಯಕ್ಕೊಡೆಯನೆಂದುದು ವೇದ. ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಲಯ ಕಾರಣನೆಂದುದು ವೇದ. 'ಈಶಃ ಸರ್ವಜಗತ್‌ಪ್ರಭುಃ ಪ್ರೇರಕೋ ವಿಶ್ವಭುಕ್'–ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೊಬ್ಬನೆ ದೇವನು. ॥೧॥

೨೬೨

ವಿಭೂತಿ ಯಾವ ಭೂಷಣದೊಳಗು? ಪುಲಿಚರ್ಮವಾವ ವಸ್ತ್ರದೊಳಗು? ಖಟ್ವಾಂಗವಾವ ಆಯುಧದೊಳಗು? ನೀನಿಡುವುದಿಂತುಟು; ನೀಹೊದೆವುದಿಂತುಟು; ನೀ ಹಿಡಿವುದಿಂತುಟು. ನೀ ಕೊಡುವುದಿಂದ್ರಪದವಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೨॥

೨೬೩

ಮರನೊಳಗಣ ಪತ್ರೆಫಲಂಗಳು ಮರಕಾಲವಶದಲ್ಲಿ ತೋಱುವಂತೆ, ಹರನೊಳಗಣ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವಭಾವಂಗಳು ಹರಭಾವದಿಚ್ಛೆಗೆ ತೋಱುವವು. ಲೀಲೆಯಾದಡೆ ಉಮಾಪತಿ; ಲೀಲೆ ತಪ್ಪಿದಡೆ ಸ್ವಯಂಭು ಗೊಹೇಶ್ವರ! ॥೩॥

೨೬೪

ರುದ್ರ ಮುಖದಲ್ಲಿ, ವಿಷ್ಣು ಭುಜದಲ್ಲಿ, ಜಂಘೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ ಜನನವೊ! ಇಂದ್ರ ಪಾದದಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರ ಮನದಲ್ಲಿ, ಚಕ್ಷುವಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಜನನವೋ! ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ, ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಯು, ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಗಗನವು, ಶಿರದಲುದಯ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು, ಪಾದತಳದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಜನನವು, ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ದಶದಿಕ್ಕುವೊ!–ಇಂತು ಜಗವ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿದ ಕುಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಷಯನಗಣಿತಮಹಿಮನು.* ಸಾಸಿರ ಶಿರ, ಸಾಸಿರ ಕಣ್ಣು, ಸಾಸಿರ ಕೈ, ಸಾಸಿರ ಪಾದ. ಸಾಸಿರ ಸನ್ನಿಹಿತ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ. ॥೪॥

೨೬೫

ಜಗದಗಲ, ಮುಗಿಲಗಲ, ಮಿಗೆಯಗಲ ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಪಾತಾಳದಿಂದತ್ತತ್ತ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಿಂದತ್ತತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಮಕುಟ.$ ಅಗಮ್ಯನಗೋಚರನಪ್ರತಿಮ ಲಿಂಗವೆ, ನೀನೆನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಚುಳುಕಾದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ! ॥೫॥

೨೬೬

ಅಜ ಹರಿ ಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಅಳಿಯದೆ ಉಳಿದವರಿಲ್ಲ. ಶಿವನೆ ನಿತ್ಯನೆಂದು ಹೊಡವಡುತ್ತಿವೆ ವೇದ.

ಶ್ರುತಿ: ಉತ್ಯೈನಂ ವಿಶ್ವಭೂತಾನಿ ಸ ದೃಷ್ಟೋ ಮೃಡಯಾತಿನಃ।
ನಮೋಸ್ತು ನೀಲಗ್ರೀವಾಯ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಾಯಮೀಡುಷೆ॥

ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ಬಸವಪ್ರಿಯಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೊಬ್ಬನೆ ನಿತ್ಯನೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಿದೆ. ॥೬॥

೨೬೭

ಶ್ರುತಿತತಿಯ ಶಿರದ ಮೇಲೆ 'ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲ'ನ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ! ಘನಕ್ಕೆ ಘನ ಮಹಿಮನ, ಮನಕ್ಕೆ ಅಗೋಚರನ, ಅಣೋರಣೀಯಾನ್, ಮಹತೋಮಹೀಯಾನ್ ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ! ॥೭॥

೨೬೮

ಯುಗ ಜುಗ ಪ್ರಳಯ^೧ವಹಂದೂ^೧ ಕಾಣೆನಿಂದೂ ಕಾಣೆ. ಧಗಿಲು ಭುಗಿಲೆಂದುರಿವಂದೂ ೨ಕಾಣೆನಿಂದೂ೨ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಲ್ಲದೆ ತಲೆದೋಱುವ ದೈವಂಗಳನಂದೂ ಕಾಣೆನಿಂದೂ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ!! ॥೮॥

---

* ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ರುತಿ ಸೇರಿದೆ(ಸಂ), $ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ರುತಿ ಸೇರಿದೆ(ಸಂ).೧–೧ ವಿಲ್ಲದಂದು(ಮೂ) ೨–೨ X (ಮೂ)

೨೬೯

ಬ್ರಹ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಚರಣವನೊತ್ತುವ. ವಿಷ್ಣು ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಹಸ್ತವನೊತ್ತುವ. ದೇವರಾಜ ನಿಮ್ಮ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಪಿಡಿವ. ವಾಯು ನಿಮ್ಮ ಅಂಗಳವ ಬೋಹರಿಸುವ. ಉಳಿದ ದೇವರ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಜಯ ಜೀಯಾ ಎಂಬರು. ಮಹಾದೇವ, ಮಹಾಮಹಿಮ–ಇಂಥಾ ದೇವರೊಳರೆ

ಶ್ರುತಿ: ಮಮರ್ದ ಚರಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ
ಪಾಣಿಂ ವಿಷ್ಣುಸಮಾಯುತಂ
ಛತ್ರಂ ಧಾರಯತೇ ಚೇಂದ್ರೋ
ವಾಯುರ್ಮಾರ್ಗಂ ವಿಶೋಧಯೇತ್!

ಇಂತೆಂಬ ವಚನವಿಡಿದು, ನಿಮಗೆ ಸರಿಯೆಂಬವಂದಿರ ತಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ ನಡೆವೆ. ಮಹಾಮಹಿಮ ಸೊಡ್ಡಳ. ॥೯॥

೨೭೦

ಕಾಣಬಾರದ ಲಿಂಗ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗ, ಎನಗಿದು ಸೋಜಿಗ. ಅಹುದೆನಲಮ್ಮೆನು, ಅಲ್ಲೆನಲಮ್ಮೆನು. ಗೊಗೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಸಾಕಾರ ನಿರಾಕಾರವಾದಡೆ, ಅಹುದೆನಲ್ಲಮ್ಮೆನು, ಅಲ್ಲೆನಲಮ್ಮೆನು.* ॥೧೦॥

೨೭೧

ವಟವೃಕ್ಷ ವಟಫಲಕೋಟಿಯ ನುಂಗಿಪ್ಪಂತೆ, ಸಟೆಯಿಂದಾದ ಅಜಾಂಡ–ಕೋಟಿಯ ನುಂಗಿಪ್ಪ ದೇವಾ, ದಿಟಪುಟ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪ್ರಕಟವಾದೆ. ಮಝು ಭಾಪು, ಮಝು ಭಾಪು ಲಿಂಗವೇ! ನ ಚ ರೇಣು ನ ಚ ಚಕ್ಷುವೆನಿಸಿದ ಲಿಂಗವೇ, ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೊಱಗಾದೆನಯ್ಯಾ –ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧೧॥

೨೭೨

ಧರೆಯಾಕಾಶವಿಲ್ಲದಂದು, ತ್ರೈಮಂಡಲ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದಂದು, ಹೋಮ ನೇಮ ಜಪ ತಪವಿಲ್ಲದಂದು ನಿಮ್ಮನಾರು ಬಲ್ಲರು? ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮರಿಗೆ ಅಗೋಚರ. ನಿರ್ಲೇಪ ನಿರಂಜನನಾಗಿ ವೇದಂಗಳಱಿಯವು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ನಿಮ್ಮನಱಿಯವು. ಗಗನ ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳದಿಂದತ್ತಲು–ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ನಿಲವನಾರು ಬಲ್ಲರು? ॥೧೨॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ವಚನದ ನಂತರ ಬಂದಿದೆ(ಸಂ)

೨೭೩

ಬ್ರಹ್ಮಾಬಹ್ಮರಿಲ್ಲದಂದು, ವಿಷ್ಣುಮಾಯ ಜಲಮಯವಿಲ್ಲದಂದು, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದಂದು, ಕಾಳಿಂಗ ಕಜಿಕಂಠರಿಲ್ಲದಂದು, ಉಮೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವಿಲ್ಲದಂದು, ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಿಲ್ಲದಂದು, ನಂದಿಕೇಶ್ವರದಂಡನಾಥ ವಿಷವನಮೃತವ ಮಾಡದಂದು, ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಜಂಗಮಸ್ಥಲ ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲವಿಲ್ಲದಂದು, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ನಿಲವನಾರು ಬಲ್ಲರೊ? ॥೧೩॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ತಮ್ಮಿಚ್ಚೆ

ಪಲ್ಲವ:

ಪರಕೆ ಪರವಾ ಘನಕೆ ಘನತರ ಮಹಾಘನವು
ವರಕೆ ವರ ನಿಜವಾಙ್ಮನೋತೀತಗತಿಶಯವು
ಸರಿಯಿಲ್ಲದಪ್ರತಿಮ ಲಿಂಗದ ಮಹಾತ್ಮೆಯಿಂದಿಲ್ಲ
ಮೇಲಾದ ಘನವು.

ಪದ:

ವೇದಾದಿವೇದಗಳಿಗುಪಮೆಗುಪಮಾತೀತ
ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತಗಳಿಗತ್ತಣತ್ತಣ ಘನವು
ಸಾಧಕರ ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮ ದೇವತೆಗಳಿಗಗೋಚರಕಗೋಚರತತ್ವವು
ಭೇದಾದಿಭೇದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಗಳು ರೋ–
ಮಾದಿಗಳೊಳಡಕವಾಗಿಹವು ಸಚರಾಚರವ–
ನಾದಿ ಲೋಕಾಲೋಕವೆಲ್ಲ ಲೀಲಾಸೂತ್ರ ಮಾತ್ರದೊಳಗಿಹವು ಶಿವನಾ ॥೧॥

ದೆಸೆ ಶ್ರೋತ್ರದಲಿ, ನೇತ್ರದಲಿ, ರವಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲಿ
ಶಶಿ, ಪ್ರಾಣದಲಿ ವಾಯುವನಲಮುಖದಲಿ, ಶಿರದ
ವಿಸರದಲಿ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳಭ್ಯಂತರವು ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ
ವಸುಧೆ ಪದತಳದಲ್ಲಿ ⁽ಪ್ರಪದದಲಿ⁾ ಶಕ್ರನಜ–
ನೆಸೆವ ಜಂಘೆಯಲಿ ಭುಜದಲಿ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರಮುಖ–
ವಿಷರುಹದೊಳಖಿಳ ಜಗ ಜಠರದಲಿ ಜನಿತ ಶಿವಲಿಂಗಾಂಗ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ॥೨॥

ಉಪಮೆಗುಪಮಾನ ಮನುದೇವತಾದಿಗಳೆಲ್ಲ
ಜಪ ತಪ ಮಹಾದಿವ್ಯಮಂತ್ರ ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ

೧–೧ ಪ್ರವರದಲಿ(ಮೂ)

ಅಪರಿಮಿತ ಸೇವನಾರತರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪದನುತಿಯಿಂ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ
ತೃಪತಿಪಟ್ಟಿಪ್ಪರಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಚಯದ ಮಹಿಮೆ-
ಯಪರಾಪರಂ ಪರಮಗಮ್ಯ ಭಾವಾತೀತ
ವಿಮಳ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ ವಿಶ್ವತೋಮುಖನ ಮುಖ ಘನಗಾಬ ಘನವಾವುದು ॥೩॥

ಮನು ಮುನೀಶ್ವರ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಯೆಲ್ಲ
ತಮತಮಗೆ ಹೊಗಳುತಿರುತಿಹವು ಶಿವನ ಘನತೆಯ
ಘನತರಾಂತರಗಾಣದತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲನೆಂದು ಒಱಲುತಿಹವು
ಎನಲಾ ಘನವದಾವ ದರ್ಶನಾಗಮ ತರ್ಕ-
ದನುಮತಕಸಾಧ್ಯಲಿಂಗದ ಮಹಾತ್ಮೆಗೆ ಕಡೆಯ-
ನೆಣಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಪ್ರಣವಾದಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೊಳಡಕವಾಗಿಹುದು ಸತ್ಯ ॥೪॥

ನಿತ್ಯನನನಿತ್ಯ ದೇವತೆಗಳಱಿಯಲಿಕಳವೆ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಶಿವಜ್ಞಾನಾನುಭಾವ ಭಾ-
ವೋತ್ತಮರ ಭಾವಕರಣದ ಕರದೊಳಮೃತಕರ ಕಿರಣ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಯೋತಿಯಾ
ವಿಸ್ತರಿಸಿ ತೊಳತೊಳಗುವತ್ಯಂತ ನಿರವಯದ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿರಂಜನ ನಿರ್ಮಳದ
ನಿತ್ಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಂಗವನು ಪ್ರಭುಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೆಕಂಡೆನು ॥೫॥

●

೪. ಜಂಗಮ ಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ[೧] ಲಿಂಗದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನಱಿದ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಅಱಿವಿನಲ್ಲಿ ಎಡೆಗೊಂಡ ಜಂಗಮಮಹಾತ್ಮೆ ಎಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜಂಗಮಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜಂಗಮಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೭೪

ನಾನಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದುದು ತೆರಳುವುದೆ ಅಯ್ಯಾ? ಉಭಯ-ಕುಳಕ್ಕಲ್ಲದೆ ತೆರಳದು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಶಿಶುವನು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಬಂದು ಎತ್ತುವಂತೆ, ಎನ್ನಾಱು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ತಂದು ಅಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕಿದುದ ನಾ ಬಲ್ಲೆನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇನು? ಹಱಿಯೇನು? ನಾನುಭಯಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಮಱಿಹೊಕ್ಕು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯಾ! ॥೧॥

---

೧ + ಗುರು (ಮೂ)

೧೭೫

ಅಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗದಯ್ಯಾ–ನವಕೋಟಿ–ಬ್ರಹ್ಮರಿಗೆ ಪ್ರಳಯವ ಮಾಡುವುದ ನಾನು ಬಲ್ಲೆನಾಗಿ. ಅಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗದಯ್ಯಾ– ದಶಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣರಿಗೆ ಮರಣವ ಮಾಡುವುದ ನಾನು ಬಲ್ಲೆನಾಗಿ. ಅಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗದಯ್ಯಾ– ಅನಂತಕೋಟಿ ರುದ್ರರ ಲಯವ ಮಾಡುವುದ ನಾನು ಬಲ್ಲೆನಾಗಿ. ಅಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಭವಕ್ಕೆ ತಂದಲ್ಲಿ, ನಾನುಭಯ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಮಱೆಹೊಕ್ಕು, ಭವಂ ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿದೆನು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೨॥

೧೭೬

ಕವಿತ್ವಸಾಧಕರೆಲ್ಲ ಕಳವಳಿಸಿ ಹೋದರು. ವಿದ್ಯಾಸಾಧಕರೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟರು. ತತ್ತ್ವಸಾಧಕರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತಿಹೀನರಾದರು. ಲಿಂಗಸಾಧಕರೆಲ್ಲ ಭೂಭಾರಕರಾದರು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ ಜಂಗಮಸಾಧಕನಾಗಿ ಸ್ವಯಲಿಂಗವಾದ. ॥೩॥

೧೭೭

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯಾ, ಜಂಗಮ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು. ಆ ಜಂಗಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾದು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಏನುಂಟು? ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಏನುಂಟು? ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಲವುಂಟು, ಛಲವುಂಟು; ಫಲವುಂಟು, ಪದವುಂಟು, ಭವವುಂಟು. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕುಲಂ ನಾಸ್ತಿ, ಛಲಂ ನಾಸ್ತಿ, ಫಲಂ ನಾಸ್ತಿ, ಪದಂ ನಾಸ್ತಿ, ಭವಂ ನಾಸ್ತಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ ಜಂಗಮಸಾಧಕನಾಗಿ ಸ್ವಯಂಲಿಂಗವಾದ. ॥೪॥

೧೭೮

ಆದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂಬುದನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲದೆ? ಎಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾವರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗದು; ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಲಾಗದು. ಲಿಂಗಕ್ಕಾದರೂ ಜಂಗಮವೆ ಬೇಕು. ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗವುಂಟೆ? ಗುರುವಿಂಗಾದರೆಯೂ ಜಂಗಮವೆ ಬೇಕು. ಜಂಗಮವಿಲ್ಲದ ಗುರುವುಂಟೆ? ಎಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ ಅನುಭಾವ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿಹುದು. ಇಂತೀ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂಬುದ ಬಸವಣ್ಣ ಬಲ್ಲ. ಆ ಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ಅಹೋ ರಾತ್ರಿ ಶರಣೆಂದು ಶುದ್ಧನಾದೆ ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ!* ॥೫॥

---

* ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ)

೨೭೯

ಜಂಗಮದನುವರ್ಜಿಯದಿದ್ದಡೆ, ಲಿಂಗತನು ತಮಗೆಲ್ಲಿಯದೋ? ಲಿಂಗವಿಪ್ಪ ಸೆಜ್ಜೆಯೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮ! ಲಿಂಗದ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲವೆ ಜಂಗಮ?-ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥ ಜಂಗಮದ ಕಾಯವ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಳಿವನಾಗಿ. ॥೬॥

೨೮೦

ನಿರಾಚರಣ, ನಿರ್ಜನಿತ, ನಿರ್ಲೇಪ. ನಿಃಕಪಟಿ, ನಿರ್ವಚನಿಯನು ಪಮಿಸಲಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲೋ! ನಿರಾಳ, ನಿರ್ಮಾಯ, ನಿಸ್ಸಂಗಿ, ನಿರ್ಲಿಖಿತ, ನಿರವಯನ ಅವಯವಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲೋ! ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಜಂಗಮಲಿಂಗವನು ಉಪಮಿಸಲಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲೋ!! ॥೭॥

೨೮೧

ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಒಂದೇ ಕಂಡಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಬೇಱೆ ಕಂಡಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ಜಂಗಮವೇ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಕಂಡಯ್ಯಾ! ॥೮॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಶಿವನೆ ಜಂಗಮರೂಪ ಧರಿಸಿ ಲೋ-
ಕವನುದ್ಧರಿಸಲೆಂದು ಚರಿಸುತಿಪ್ಪಾ

ಪದ :

ಮಾನುಷ ಚರ್ಮಾವೃತನಾಗಿ ಸಮಾ-
ಧಾನವಿಡಿದು ನಿಜ ಲೀಲೆಯೊಳು
ಆನತ ಬೋಧಾರೂಪನಾಗಿ ಪರ-
ಮಾನಂದದ ಲೀಲೆಯೊಳಿರುತಿಹನು ॥೧॥

ಚರಿಸಿ ಪರಾಪರ ಬೋಧಾರೂಪಿಂದ
ಹೊರೆವನು ಭಕ್ತಜನಂಗಳನು
ಶರಣರ ಸರ್ವಾಂಗದೊಳು ಬೆಳಗುತಿರ್ಪ
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಹಾಘನ ಮಹಿಮಾ ॥೨॥

ಪರಮಪ್ರಸನ್ನಮೂರುತಿ ಜಂಗಮ ಲಿಂಗ
ಪರಮಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶಿತ
ಕರುಣಾಮೃತಮಯ ಸಚರಾಚರ ಗಮ್ಯ
ನಿರುಪಮ ನಿರಾಳ ನಿಶ್ಚಿಂತನು ॥೩॥

ಶಕ್ತಿರಹಿತ ಶಕ್ತಿಗಾಧಾರರೂಪ ವಿ-
ರಕ್ತಿವಿಡಿದು ರಾಗವರ್ಜಿತಾ
ಭಕ್ತಿಪಿಂಡ ನಿರ್ದೇಹ ನಿರ್ಮಲ ನಿಜ
ಶಕ್ತಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಹಾಂತನು ॥೪॥

ಪರಿಣಾಮಿಯು ಪರಾಪರ ಬೊಮ್ಮ
ನಿರಾಭೇದಕ ನಿರ್ಲೇಪ
ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಾಮಣಿ ಅಲ್ಲಮ
ಪ್ರಭುವೆ ನಮೋ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ ॥೫॥

●

೫. ಭಕ್ತಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಜಂಗಮಮಹಾತ್ಮೆಯನಱಿದು, ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸುಖಿಯಾಗಿರ್ಪ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಸದಾಚಾರವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ತೋಱುತ್ತಿಪ್ಪ ಸಾವಧಾನಸನ್ನಿಹಿತ ಭಕ್ತಮಹಾತ್ಮೆ ಎಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಕ್ತಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಕ್ತಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೮೨

ಕಟ್ಟಿದಿರಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರ ಕಂಡು, ದೃಷ್ಟಿವಾರೆ ಶರಣೆಂದರೆ, ಹುಟ್ಟಿದೇಳು ಜನ್ಮದ ಪಾಪ ಹಿಂಗುವುದಯ್ಯಾ. ಮುಟ್ಟಿ ಚರಣಕ್ಕೆಱಗಿದಡೆ, ತನು ಒಪ್ಪಿದಂತೆ ಪರುಷವಾಯಿತ್ತು. ಕರ್ತು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ನಚ್ಚಿನ ಶರಣರ ಸಂಗ ಮತ್ತೆ ಭವಮಾಲೆಗೆ ಹೊದ್ದಲೀಯದು ನೋಡಾ. ॥೧॥

೨೮೩

ಶಿವಭಕ್ತರ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಪಾಪವೆ ಕೆಡುವುದು.

ಸಾಕ್ಷಿ: ಉಪಪಾತಕಕೋಟೀನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಶತಾನಿ ಚ।
ದಹಂತ್ಯಶೇಷ ಪಾಪಾನಿ ಶಿವಭಕ್ತಸ್ಯ ದರ್ಶನಾತ್॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಪ್ರಿಯಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಕಾಮಿತಫಲ ತಪ್ಪದು. ಆ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಕೇವಲಮುಕ್ತಿಯಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು. ಇದು ಸತ್ಯ, ಶಿವನಾಣೆ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ! ॥೨॥

೨೮೪

ಬೇಡದಿರು ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದವರ. ಬೇಡಿ ಬೋಡಾಗದಿರು. ಬೇಡಿದೊಡೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿದ ಕೈಗೆ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡಬಲ್ಲರು ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು. ॥೩॥

೨೮೫

ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರನಾಸೆಗೈದರೆ, ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯೆ ತಟ್ಟುವುದಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಆಸೆಗೈದರೆ ಆಸೆಗೈವುದು ಶಿವಭಕ್ತರನು. ಆಸೆಗೈದು ಬಂದ ಶಿವಂಗೆ, ಸತಿಯ ಕೊಟ್ಟರು; ಮನವ ಕೊಟ್ಟರು; ಧನವ ಕೊಟ್ಟರು; ಅಸುವ ಕೊಟ್ಟರು. ಶರಣರ ಪರಿ ಆವ ಲೋಕದೊಳಗೂ ಇಲ್ಲ. ಶರಣಭರಿತ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಬೇಡಿತ್ತ ಕೊಡುವರಯ್ಯಾ ಶರಣರು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೪॥

೨೮೬

ಕಾಮಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಕೊಡದು ಕಾಮಧೇನು, ಕಲ್ಪಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಕೊಡದು ಕಲ್ಪತರು. ಚಿಂತಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಕೊಡದು ಚಿಂತಾಮಣಿ. ಭಾವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಕೊಡನು ಶಿವನು. ಕಾಮಿಸದೆ, ಕಲ್ಪಿಸದೆ, ಚಿಂತಿಸದೆ, ಭಾವಿಸದೆ ಕೊಡಬಲ್ಲರು ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು. ॥೫॥

೨೮೭

ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಅಂಗಣ ವಾರಣಾಸಿಯೆಂಬುದೇನು ಹುಸಿಯೆ? ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಷಷ್ಟಿ ತೀರ್ಥಂಗಳು ನೆಲಸಿಪ್ಪವಾಗಿ. ಸುತ್ತಿ ಬರೆ ಸಿರಿಶೈಲ, ಕೆಲಬಲದಲ್ಲಿ ಕೇತಾರ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊಱಗೆ ಶ್ರೀವಾರಣಾಸಿ. ವಿರಕ್ತಿ ಬೆದೆಯಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಮೊಳೆಯಾಗಿ, ಎನ್ನ ದೇವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯ ಅಂಗಣ ವಾರಣಾಸಿಗಿಂದಧಿಕ. ॥೬॥

೨೮೮

ದೇವಲೋಕ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು ಬೇಱೆ ಮತ್ತುಂಟೆ? ಈ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಬೇರೆ ಮತ್ತನಂತಲೋಕ. ಶಿವಲೋಕ ಶಿವಾಚಾರವಯ್ಯ. ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದ ಠಾವೇ ದೇವಲೋಕ. ಶಿವಭಕ್ತನಂಗಣವೆ ವಾರಣಾಸಿ. ಶಿವಭಕ್ತನ ಕಾಯವೆ ಕೈಲಾಸ. ಇದು ಸತ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭॥

೨೮೯

ತನುವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತ, ಮನವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತ. ಕಾಯವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತ. ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತ. ಕಲ್ಪಿತವೆಂಬುದನಱಿಯದಿಹ ಭಕ್ತ. ಅಶನವನಱಿಯದ ಭಕ್ತ; ವ್ಯಸನಕ್ಕೆಳಸನು ಭಕ್ತ. ಹುಸಿ ನುಸುಳರಿಷಡ್ವರ್ಗವನಱಿಯದಿಹ ಭಕ್ತ. ಲಿಂಗಕ್ಕಾಧಾರ ಭಕ್ತ. ಜಂಗಮಕ್ಕಾಧಾರ ಭಕ್ತ. ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಾಧಾರ ಭಕ್ತ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ಮಾತಾಪಿತನೀ ಸದ್ಭಕ್ತನು. ॥೮॥

೨೯೦

ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯನು ಭಕ್ತ. ವ್ಯಸನಕ್ಕೆಳಸನು ಭಕ್ತ. ವಿಷಯಂಗಳಾತಂಗೆ ತೃಣವು ನೋಡಾ! ಬಯಸುವನಲ್ಲ ಭಕ್ತ. ದಯವೆಂಬುದು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ಸ್ಮರಣೆಯೆಂಬುದು ತನಗೆ ತೊತ್ತಾಗಿಪ್ಪುದು. ಕೋಪವೆಂಥದೆಂದಱಿಯ, ತಾಪತ್ರಯಂಗಳು ಮುಟ್ಟಲಮ್ಮವು; ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಡಗಿದವು. ಲಿಂಗವನೊಳಕೊಂಡ ಪರಿಣಾಮಿ. ಆತನ ಪಥ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊಸತು, ಲೋಕದ ಪಥವಾತನಿಗೆ ಹೊಸತು. ತನಗೊಮ್ಮೆಯು

ಲಿಂಗಧ್ಯಾನ; ಲಿಂಗಕೊಮ್ಮೆಯೂ ತನ್ನ ಧ್ಯಾನ. ಘನ ಘನಮಹಿಮೆಯ ಹೊಗಳಲೆನ್ನಳವಲ್ಲ, ಪನ್ನಗಧರ ಕೇಳಯ್ಯಾ. ಚೆನ್ನ ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿದ ಸತ್ಯಶರಣ ಪರಿಣಾಮಿ. ॥೯॥

೨೯೧

ಸದ್‌ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಮಯೋಚಿತವ ಮಾಡುವನ, ಸದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಣಲಿಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಹಸಿವ ಮಱೆದಿಪ್ಪವನ, ಸದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಳ್ಳುದೆಲ್ಲವನೂ ಕೊಟ್ಟು ಎಯ್ದದೆಂದು ಮಱುಗುವ ಏಕೋಗ್ರಾಹಿ ನೆಟ್ಟನೆ ಶರಣ. ತೊಟ್ಟನೆ ತೊಳಲಿ, ಅಱಿಸಿ ಕಾಣದೆ ಮೂಱು ತೆಱನ ಮುಕ್ತಿಯ, ಹದಿನಾಱು ತೆಱನ ಭಕ್ತಿಯ–ಇಂತಪ್ಪ ವರವ ಕೊಟ್ಟಡೆಯೂ ಒಲ್ಲೆನು. ಸಕಳೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ತೋಱಾ ಎನಗೆ.॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಗುಂಡಕ್ರಿ

ಪಲ್ಲವ :

ದಾಸೋಹವ ನೋಡಲೆಂದು
ಈಶ ಬೇಡೆ ತನುವ ಕೊಡುವ
ಆ ೧ಸದರ್ಥ೧ ಭಕ್ತರನ್ನು
ಆಸೆಗೈವುದೇನೊ ಮನವೆ

ಪದ :

ಏಸು ಬಾರಿ ಬಂದ ಭವದ
ದೋಷಗಳನು ಕೆಡಿಸಿ ಮುಕ್ತಿ–
ವಾಸದೊಳಗೆ ಕೂಡುವುದು ಮ–
ಹಾಶಿವೈಕ್ಯರ ದರುಶನಾ ॥೧॥

ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ–
ದತ್ತ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಬೇಡ
ಭಕ್ತನಂಗಳವೆ ನಿತ್ಯ–
ಮುಕ್ತಿಲೋಕ ವಾರಣಾಸಿ ॥೨॥

ಆವ ಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗ–
ದೇವ ಬೇಡೆ ಈವ ಭಕ್ತ–
ರೀವರಲ್ಲದುಳಿದ ವ್ಯರ್ಥ–
ಜೀವರೇನನೀವರೋ ॥೩॥

೧–೧ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥ(ಮೂ)

ಕೊಟ್ಟು ದಣಿಯ ತನುವ ಮನವ
ಕೊಟ್ಟು ದಣಿಯ ಧನವ ಭಾವ
ಮುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ
ನಿಷ್ಠೆ ನಿರುತ ಭಕ್ತನು ॥೪॥

ಭಕ್ತನಂಗ ಶಕ್ತಿಗೀವ
ಯುಕ್ತಿಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಯಕೆ-
ಗತ್ತ ಮುನ್ನ ಕೊಡುವ
ಭಕ್ತಿಭಾವ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ॥೫॥

•

೬. ಶರಣಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಭಕ್ತಮಹಾತ್ಮೆಯಂಗದಲ್ಲಿ ತದ್ಗತವಾಗಿ, ಭಿನ್ನಭಾವ ತೋಱದ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ, ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದದ ಪರಮಾನಂದದ ಶರಣಮಹಾತ್ಮೆಯೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಶರಣಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶರಣಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೨೯೨

ಪರುಷಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಿಲ್ಲ. ರುಚಿಗೆ ಎಂಜಲವಿಲ್ಲ. ಸುಖಕ್ಕೆ ಅರೋಚಕವಿಲ್ಲ. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ಭವವಿಲ್ಲ, ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ॥೧॥

೨೯೩

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಸ್ಥಾನನಿಧಿ. ಅಡಿಗಡಿಗೆ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ. ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿಧಿ ನಿಧಾನ ನೋಡಾ! ಆತನಿದ್ದುದೆ ವಾರಣಾಸಿ, ಅವಿಮುಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರ-ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ. ॥೨॥

೨೯೪

ಆವಾವ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ನಂಬಿದ ಶರಣರು ಹೇಗಿದ್ದಡೇನಯ್ಯಾ? ಸುಚರಿತ್ರರು ಹೇಗಿದ್ದಡೇನಯ್ಯಾ? ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು-ರಸದ ವಾರುಧಿಗಳು ಹೇಗಿದ್ದಡೇನಯ್ಯಾ? ॥೩॥

೨೯೫

ಶರಣ ನಿದ್ರೆಗೈದಡೆ ಜಪವೋ! ಶರಣನೆದ್ದು ಕುಳ್ಳಿದ್ದಡೆ ಶಿವರಾತ್ರೆ ಜಾಗರ ಕಾಣಿಭೋ! ಶರಣ ನಡೆದುದೆ ಪಾವನವೋ! ಶರಣ ನುಡಿದುದೆ ಶಿವತತ್ತ್ವವೋ! ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣನ ಕಾಯವೆ ಕೈಲಾಸವೋ!! ॥೪॥

೨೯೬

ಶಿವಯೋಗಿಯೇ ನಿಭ್ರಾಂತನೇ, ಶರಣ. ಕರ್ಮ ಕಾಯನು ಅಲ್ಲ, ಕಾಲಕಲ್ಪಿತನಲ್ಲ. ಶರಣನು ಸಂಕಲ್ಪವಿರಹಿತನು. ಅವರವರ ಬೆರಸಿಪ್ಪ ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇಱೆ. ಶರಣ ನಿರಂತರ ಸುಖಿ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ಪ್ರಪಂಚಿನೊಳಗಿಪ್ಪ ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇಱೆ. ॥೫॥

೨೯೭

ಶರಣ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡುವ. ಅಱಿಸಿ ಸಕಳಾಗಮಾಚಾರ್ಯನಪ್ಪ. ಅಹುದಾಗದೆಂಬ ಪರಿಯಲ್ಲ ನೋಡಾ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣ ಸಂಗಿಯಲ್ಲ, ನಿಃಸಂಗಿಯಲ್ಲ. ॥೬॥

೨೯೮

ಇಹ ಪರನಲ್ಲ; ಪರಾಪರನಲ್ಲ. ಕಾಮಿಸಿ ಕಾಮಿಯಲ್ಲ; ಅನಾಯಸ ನಿರಂಜನನು– ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಳಸಿ ಬಳಸುವನಲ್ಲ. ॥೭॥

೨೯೯

ಒಡಲಾಸೆಗೊಂಡು ಕಾಯದ [೧]ಬಳಿವಿಡಿದು[೧] ಸಂಸಾರದ ಕುಱುಹಿನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಕರೆದಡೋ ಎನುತಿಪ್ಪರು ನರರೇ? ಬಱಿದೆ ಸಂಸಾರವ ಬಳಸುವಂತಿಪ್ಪರು –ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು.* ॥೮॥

೩೦೦

ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಪಥವನಱಿಯದ ಶರಣರು ಸರ್ಪನ ಹೆಡೆಯ ಮಾಣಿಕದ ಮಕುಟದಂತಿಪ್ಪರು, ಭೂಷಣವಾಗಿ. ದರ್ಪಣ ದೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಿಪ್ಪರು– ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು. ॥೯॥

೩೦೧

ಮನ ವಚನ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದ ಶರಣನು. ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣ ಅಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಲೋಭವಿಲ್ಲದ ಶರಣನು. ವಾಕು ಪಾಣಿ ಪಾದ ಪಾಯು ಗುಹ್ಯವೆಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಹೊದ್ದಲೀಯದ ಶರಣನು.

ಸಾಕ್ಷಿ: ಸ್ವಲಿಂಗೀ ಪ್ರಾಣಮುಕ್ತಸ್ಸ್ಯಾತ್ ಮನೋಮುಕ್ತಶ್ಚ ಜಂಗಮಃ।
ಪ್ರಸಾದೀ ಕಾಯಮುಕ್ತಸ್ಸ್ಯಾತ್ ತ್ರಿವಿಧಂ ತತ್ತ್ವನಿಶ್ಚಯಂ॥

– ಎಂದುದಾಗಿ, ಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಸಾದಸಾರಾಯ ಶರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಅನುಭಾವಸಾರಾಯ ಶರಣಾ! ॥೧೦॥

೧–೧ ಒಳಗೊಂಡು(ಮೂ). * ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ)

೩೦೨

ಭವಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟುವನಲ್ಲ. ಸಂದೇಹಿ ಸೂತಕಿಯಲ್ಲ. ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ನೋಡಯ್ಯಾ! ಕಾಯವಂಚಕನಲ್ಲ; ಜೀವವಂಚಕನಲ್ಲ. ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಮಹಾಮಹಿಮ ನೋಡಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣನುಪಮಾತೀತ ನೋಡಯ್ಯಾ! ॥೧೧॥

೩೦೩

ಸಮುದ್ರ ಘನವೆಂದೆಂಬೆನೆ? ಧರೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡಗಿತ್ತು. ಆ ಧರೆ ಘನವೆಂಬೆನೆ? ನಾಗೇಂದ್ರನ ಫಣಾಮಣಿಯ ಮೇಲಡಗಿತ್ತು. ಆ ನಾಗೇಂದ್ರ ಘನವೆಂದೆಂಬೆನೆ? ದೇವಿಯರ ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗೆ ಮುದ್ರಿಕೆಯಾದ. ಆ ದೇವಿಯರು ಘನವೆಂದೆಂಬೆನೆ? ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾದಳು. ಇಂತಪ್ಪ ಪರಮೇಶ್ವರ ಘನವೆಂದೆಂಬೆನೆ? ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡಗಿದನಯ್ಯಾ! ॥೧೨॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಾಳವಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ಕರ್ಮಕಾಯನು ಅಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಮೂರುತಿಯಲ್ಲ
ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ನುಡಿವಲ್ಲಿ ತಾನಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಮೋಹಿ

ಪದ :

ಮಾತೆಪಿತರುಗಳುದರ ಜಾತಜನಿತನು ಅಲ್ಲ
ಶ್ವೇತ ಪೀತ ಕಪೋತ ಷಡುವರ್ಣರಹಿತಾ
ನವಮಾಸ ತುಂಬಿದ ಮೂರುತಿಯು ತಾನಲ್ಲ
ಅವಿರಳ ಲಿಂಗದ ಕಳೆಯ ಬೆಳಗು ತಾ ಶರಣ ॥೧॥

ನಡೆಯ ಕಲಿವಲ್ಲಿ ನೋಡಿಳೆಯ ಹಂಗಿಗನಲ್ಲ
ನುಡಿಯ ಸಡಗರದಲಾದ ಬಿಂದು ತಾನಲ್ಲ
ಪದುಮಪರಿಮಳಕ್ಕೇರುವ ಭ್ರಮರ ತಾನಲ್ಲ
ಭವದ ಕುಳವನು ಗೆಲಿದ ನಿಭ್ರಾಂತ ಶರಣಾ ॥೨॥

ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಾಗು ಅನುಮಿಷನಲ್ಲ
ಆಗಮಕುಳದಲಾದ ಭೋಗಿ ತಾನಲ್ಲ

ತೇಜಸಾರಂಜನೆಯ ಗಣಿತ ಗುಣಿತನು ಅಲ್ಲ
ಸಹಜ ನಿತ್ಯನು ತಾನಭೇದ್ಯ ಶರಣಾ ॥೩॥

ಬಿಂದು ಕಳೆಯ ಸುಖದ ಶಯನ ಸಂಪರ್ಕನಲ್ಲ
ಒಂದು ಛಂದದಲಿ ಕಂದಮೂಲವ ಗೆಲಿದಾ
ಸಂದಳಿದು ಸ್ವಯಸುಖವನೊಂದುಮಾಡಿ ತ್ರಿ-
ಬಂಧ ಭೇದವ ಗೆಲಿದ ನಿಃಕಾಮಿ ಶರಣಾ ॥೪॥

ಚಂದ್ರಧಾರನುವಲ್ಲ ಚಂದ್ರಪೂರಿತನಲ್ಲ
ಇಂದ್ರಚಾಪದ ಪರಿಯ ಪ್ರಭಾವ ತಾನಲ್ಲ
ಭೃಂಗ ನುಂಗಿದ ರುಚಿಯನೊಂದುಮಾಡಿ ಗೊಗೇ-
ಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗದ ಹಂಗನಳಿದಾ ॥೫॥

•

೭. ಪ್ರಸಾದಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶರಣಮಹಾತ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಪರಮಾನಂದವನೆಯ್ದಿದ ಪ್ರಸಾದಿ, ತಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದದ ಮಹಾತ್ಮೆಯೆಂತಿದ್ದಿತೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಾದಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪ್ರಸಾದಮಹಾತ್ಮೆಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೦೪

ಹುತ್ತದ ಮೇಲಣ ರಜ್ಜು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸಾವರು ಶಂಕಿತರಾದವರು. ಸರ್ಪದಷ್ಟವಾದಡೆಯೂ ಸಾಯರು–ನಿಃಶಂಕಿತರಾದವರು. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ಶಂಕಿತಂಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಸಿಂಗಿಕಾಳಕೂಟವಿಷವು. ॥೧॥

೩೦೫

ನಂಬಿದಡೆ ಪ್ರಸಾದ; ನಂಬದಿರ್ದಡೆ ವಿಷವೋ! ತುಡುಕಲಾಗದು ನೋಡಾ ಲಿಂಗನ ಪ್ರಸಾದವ, ಸಂಗನ ಪ್ರಸಾದವ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಪ್ರಸಾದ ಸಿಂಗಿಕಾಳಕೂಟವಿಷವೋ!! ॥೨॥

೩೦೬

ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಸೋಂಕಿನಿಂದ ಇಱುಹೆಗೆ ರುದ್ರತ್ವವಾಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗ–ಪ್ರಸಾದಸೋಂಕಿನಿಂದ ಬಿಬ್ಬಬಾಚಯ್ಯ ಸ್ವಯಲಿಂಗವಾದ. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ–ಸೋಂಕಿನಿಂದ ವಿಷವನಮೃತವ ಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣ ಮೆಱೆದ.

ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸರ್ವದೇವಾನುಚೇಷ್ಟಿತಂ।
ತೇನೋಚ್ಛಿಷ್ಟಾನ್ನಸಂಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಭವೇನ್ಮುಕ್ತಿಸ್ತಥಾ ಭವೇತ್॥

ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದದ ಮಹಿಮೆ ದೇವಕ್ರೀಯ ಮೀಱಿದುದ ನಾನೇನೆಂಬೆ! ॥೩॥

೩೦೭

ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲುಂಟು ಕೊಳಲುಂಟಾಗಿ ಅರ್ಪಿತ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕೊಳಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಅನರ್ಪಿತ. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೂ ಕೊಳಲೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿ, ಉಭಯ ನಾಸ್ತಿ–ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಚಸನ್ಮತವ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆ ಬಲ್ಲ. ॥೪॥

೩೦೮

ಅಗ್ನಿ ಮುಟ್ಟಲು, ತೃಣವಗ್ನಿಯಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಗುರುಪ್ರಸಾದವಂಗ ಸೋಂಕಿದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಾಂಗ ಗುರುವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ಮನಸೋಂಕಿದಲ್ಲಿ, ಮನ ಲಿಂಗವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ಅಱಿವುಸೋಂಕಿದಲ್ಲಿ, ಅಖಂಡಿತ ಪ್ರಸನ್ನಪ್ರಸಾದಿಯಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ. ಶಿವಶಿವಾ! ಪ್ರಸಾದದ ಮಹಿಮೆಯನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆ? ಪ್ರಸಾದವೆ ಗುರು. ಪ್ರಸಾದವೆ ಲಿಂಗ. ಪ್ರಸಾದವೆ ಜಂಗಮ. ಪ್ರಸಾದವೆ ಪರಾಪರ. ಪ್ರಸಾದವೆ ಪರಮಾನಂದ. ಪ್ರಸಾದವೆ ಪರಮಾಮೃತ. ಪ್ರಸಾದವೆ ಪರಮಜ್ಞಾನ. ಪ್ರಸಾದವೆ ವಾಙ್ಮನೋತೀತ. ಪ್ರಸಾದವೆ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ. ಇಂತಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ನಾನು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯಾ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ! ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮ ಪುರಾಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ–
ನ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ಪರವಿಲ್ಲೆಂದು
ಆದಿಪುರುಷರು ಪ್ರಸಾದವನ್ನು
ಭೋಗಿಸಲು ವೈದಿಕಂಗೆ ಕೊಡಲಾಗದೇನೋ

ಪದ :

ಅನರ್ಹಂ ಮಮ ನೈವೇದ್ಯವೆಂಬಾ ಶಿ–
ವನ ವಾಕ್ಯದರ್ಥವನರಿಯದೆ ನುಡಿವೆ
ನಾನಾರ್ಥಕಂ ಚ ನೈವೇದ್ಯಮೆಂಬ ಶಬ್ದ
ಗೌಣಮುಖ್ಯಾರ್ಥಮನರಿಯಬೇಕೆಲವೋ ॥೧॥

ಸಲುವುದೇ ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗೆ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಕೆ
ಸಲುವುದೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಹವಿಗೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದ

ಸಲ್ಲದಾ ವೈದಿಕಂಗೆಂತನುಭವಿಸಬಹುದೆಂಬ ನಿ–
ಮ್ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದೆಂದು ತಿಳುಹುವೆ ॥೨॥

ನೈವೇದ್ಯವೆಂಬುದು ಆಱು ವಿಧವಾಗಿಪ್ಪುದು
'ನೈವೇದ್ಯ ಷಡುರಸಸ್ಥಾಯಿ' ಎನಲು
'ಯೋವಾನರ್ಹಂ' ಎಂದು ಹೇಳುವದಲ್ಲದೆ
'ಶಿವಭುಕ್ತ ಶೇಷಮನರ್ಹ' ಎಂದು ಹೇಳಿತುಂಟೆ ॥೩॥

'ಪುರಾಣೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ಹರಭುಕ್ತ' ಶೇಷವು
ಪಿತರಿಗೆ ಕೋಟಿ ಪರಿಯಂತರ ತೃಪ್ತಿಯೆನಲು
ಮರಳಿ ಪಿತರ ಶೇಷವಂ ಹರಂಗರ್ಪಿಸುವ ಪಾಷಂಡಿ
ನಿರುತ 'ರೇತೋ ಪಿತುಸ್ತಸ್ಯಾ'ಯೆನಲೆಱಿದವಾ ॥೪॥

'ತ್ವಾ ದತ್ತೇಭೀ ರುದ್ರಾ ಶಂತಮೆಭಿಃ'ಯೆನಲು
'ವೇದಾಶ್ಚತ್ವಾರಶ್ಚ ಮನುಜಾ ಯೇ ಜಾಯಂತೇ' ಎನಲು
'ವೇದಮುದ್ಧಾರಾಯ ಪ್ರಥಮ ಸಂತತ ಹವಿ ರುದ್ರಾ'ಯೆನಲು
'ವೇದಪತ್ನೀ ಪ್ರಸೂಯತೇ' ಎನಲಱಿವುದೇನೋ ಮರುಳಾ ॥೫॥

'ವೇದಾರ್ಥಕಾಮಯಂತೀ' ಎಂಬ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವನು ತಿಳಿ
'ವೇದ ವೇದಿಗುಪ್ತಮಹಂ ತಮಶ್ನಾಮಿ'ಯೆನಲು
ವೇದ ರುದ್ರೇಣ ಪೀತಂ ಪಿಬಂತಿ ರುದ್ರೇಣಾಘ್ರಾತಂ ಜಘ್ನಂತಿ' ಎನಲು
ವೇದ–'ಕೇವಲಾಘೋ ಘ್ರಾತಂ ಭವತಿ ಕೇವಲಾದಿ'ಯೆನಲು ॥೬॥

ವೇದವಾಕ್ಯ ಕೇವಲಾ ಎನ್ನುತ್ತಿವೆ ಅವಱ
ಭಾಷೆಯನಱಿವಡಱಿ ಅವರ ಶ್ರೌತಾಸ್ಮಾರ್ಥವನೆ
ಚ್ಚಱಿವಡೆ ವೇದಾಢ್ಯರನು ಕೇಳು, ವೇದಪುರು–
ಷರು ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡಾಡುವರು ಶಿವಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ಪರವಿಲ್ಲವೆಂದು ೭

'ಅಧೀಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಅನ್ಯದೈವಸೇವನಂ' ಸದಾಶಿವಂಗೆ
ಅನ್ಯದೈವಂಗಳು ಸರಿಯೆಂದೆಂಬವಂಗೆ ವಿದಿತ
ವೀರಭದ್ರ ಮೊದಲಾದವರ ಶಾಪದಗ್ಧರಾದ
ಅಧಮರಿಗೆ ನಿರ್ಮಲಪ್ರಸಾದವು ಸಲ್ಲದಲ್ಲದೆ ॥೮॥

ಶಿವನೆ ಅಧಿಕನು ಶಿವಭಕ್ತನೆ ಕುಲಜನು
ಶಿವಪ್ರಸಾದದಿಂದಧಿಕವಾವುದು ಇಲ್ಲವೆಂದುದು ಶ್ರುತಿ
ಇದನಜಿದು ಸದ್ಗುರು ಶಂಭುಸೋಮೇಶ್ವರನ
ಭಜಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಯ ಮಾಡದಿರಲು ಅಘೋರ ನರಕ ತಪ್ಪದು ॥೯॥

ಅಂತು ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ೭ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೬೮ ಕ್ಕಂ,
ಸ್ಥಲನಿರ್ದೇಶ ಪದ ೭ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೩೯ಕ್ಕಂ,
ಉಭಯಂ ೧೦೭ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ

❖❖

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ

೧. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ, ಪ್ರಸನ್ನಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿದ ಪ್ರಸಾದಿ, ಅನುಭವ ಮುಂತಾಗಿ ಆಚರಿಸಿ ಬೆರೆಸುವ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೦೯

ಹೊಱಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನಾನು ಮಱೆದು ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಅಱಿಯಲೀಯದೆ ಬಂದೆನ್ನ ಅಂತರಂಗದೊಳಗಿಪ್ಪ! ತೆಱಹಿಲ್ಲದಭವನು ನುಡಿಗೆಡೆಗುಡನು! ಆತನ ಬಯಲಿಂಗೆ ಬೇಟಗೊಂಡೆನವ್ವಾ! ನಾನೇನ ಮಾಡುವೆನೆಲೆ ತಾಯೆ? ಮಱೆದಡೆಚ್ಚಱಿಸುವ ಕುಱುಹಿಲ್ಲದಭವನು, ತನ್ನನಱಿದೊಡೊಳ್ಳಿದ ನಮ್ಮ ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರ!! ॥೧॥

೩೧೦

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ, ತನುವಿನ ಗುಣವಿರಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಕೈ ಸಿಂಹಾಸನವಾದ ಬಳಿಕ, ಸಂದಾಗಿರಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಈಯನುವ ಅಲ್ಲಮ ಬಲ್ಲ. ॥೨॥

೩೧೧

ಕಾಲೆ ಕಂಬಂಗಳಾದವಯ್ಯಾ. ಎನ್ನ ದೇಹವೆ ದೇಗುಲವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ! ನಾಲಗೆ ಘಂಟೆ, ಶಿರಸ್ಸೆ ಸುವರ್ಣದ ಕಳಸವಯ್ಯಾ! ಸರವೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಿಂಹಾಸನವಾಗಿದ್ದುದಯ್ಯಾ! ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪಲ್ಲಟವಾಗದಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ॥೩॥

೩೧೨

ಕಕ್ಷೆ ಕರಸ್ಥಲ ಕಂಠ ಉತ್ತಮಾಂಗ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆ ಅಂಗಸೋಂಕೆಂಬವು ಬಹಿರಂಗದ ಶೃಂಗಾರ. ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ ಭ್ರೂಮಧ್ಯ ನಾಸಿಕಾಗ್ರ ಚವುಕಮಧ್ಯವೆಂಬವು ನಾಲ್ಕು ಸ್ಥಲವುಳ್ಳವು. ಬ್ರಹ್ಮಂಧ್ರದಲ್ಲಿ

ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ; ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ಸ್ವಾಯತ; ನಾಸಿಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಯತ; ಚವುಕಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವಸ್ವಾಯತ. ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಸ್ಥಲವನಱಿದೆನಾಗಿ, ನೋಡಿತ್ತೆ ಪಾವನ, ಮುಟ್ಟಿತ್ತೆ ಅರ್ಪಿತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೩೧೩

ತೆರೆಯ ಮಱೆಯು ಕುಱುಹೆಂಬುದೇನೋ? ಒಳಗೆ ಲಿಂಗವನನುವಿಡಿದ ಬಳಿಕ, ಪೂಜೆಗೊಂಬ ದೇವನಾರು? ಪೂಜಿಸುವ ಭಕ್ತನಾರು? ಹಿಂದು ಮುಂದು, ಮುಂದು ಹಿಂದಾಯಿತ್ತು ಗೊಗೇಶ್ವರಾ– ನಾನು ನೀನು, ನೀನು ನಾನಾದಡೆ. ॥೫॥

೩೧೪

ತುಂಬಿ ಪರಿಮಳವನುಂಡಿತ್ತೊ? ಪರಿಮಳ ತುಂಬಿಯನುಂಡಿತ್ತೊ? ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತೊ? ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತೊ? ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ಈ ಉಭಯದ ಭೇದವ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ. ॥೬॥

೩೧೫

ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿ, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ತೋಱುವೆ. ಕಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರುತಿಯಾಗಿ, ಮನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತೋಱುವೆ. ಎನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತೋಱುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ [೧]ಉರಿಲಿಂಗದೇವನವ್ವಾ[೧]. ॥೭॥

೩೧೬

ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವೆಂದಱಿದ ಬಳಿಕ, ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವೆಂದಱಿದ ಬಳಿಕ, ಅಂಗದಾಸೆ ಹಿಂಗಿತ್ತು. ಲಿಂಗಸೋಂಕು ಸಂಗಿಗೆ ಕಂಗಳೆ ಕರುವಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ–ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಹಿಂಗದೆ ಅನುಮಿಷನಾಗಿಹ ಶರಣಂಗೆ. ॥೮॥

೩೧೭

ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಯತವಱಿದಂಗೆ, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮೆಲ್ಲಿಯದಯ್ಯಾ? ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನುಮಿಷನಾಗಿ, ನಿರಂತರ ಲಿಂಗಸುಖ ನೋಡಯ್ಯಾ!– ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸನುಮತವಾಗಿ, ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮುಂತಾಗಿ. ॥೯॥

೩೧೮

ತುಂಬಿದುದು ತುಳುಕದು ನೋಡಾ! ನಂಬಿದುದು ಸಂದೇಹಿಸದು ನೋಡಾ! ಒಲಿದುದು ಓಸರಿಸದು ನೋಡಾ! ನೆಱೆಯಱಿದುದು ಮಱೆಯದು ನೋಡಾ! ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ, ನೀನೊಲಿದ ಶರಣಂಗೆ ನಿಸ್ಸೀಮ ಸುಖವಯ್ಯಾ!! ॥೧೦॥

೧–೧ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ(ಮೂ)

೩೧೯

ಕಾಯವೆಂಬ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ, ಕಮಲಮಧ್ಯಮಂಟಪವು ಸುಖಾಸೀನ ನೋಡಯ್ಯಾ. ಜ್ಞಾನಾಜೂಢ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನೆಂಬಾತನಲ್ಲಿಯ ಲಿಂಗವು. ಒಂಬತ್ತು ಮಾನಸತಾಂಡಾಲಯರು. ಇಂಬಿನ ಮಠಪತಿ ಹಂಸ. ಜೀಯ್ಯ ತನ್ನ ದಳವಳಯವನೊಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗವೆ ಗೂಡಾದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಿಂತ ನಿಜೈಕ್ಯವು. ॥೧೧॥

೩೨೦

ಕಳೆಯೇಱಿದ ಲಿಂಗದ ತೆಱನನಱಿದು, ಕಳೆಯದ ವಳಯದ ಸೀಮೆಯಿಂದತ್ತಲು ವೇಧಿಸಿದ ಮುಗ್ಧೆಯ ನೋಡಾ! ಪಂಚಭೂತಿಕದ ಗಡಣೆಯ ಭಾವವನೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸದ ಮುಗ್ಧೆಯ ನೋಡಾ! ಇರುಳು ಹಗಲೆಂಬ ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯನಱಿಯದ ಮುಗ್ಧೆಯ ನೋಡಾ! ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರ, ಪುಣ್ಯ ಪಾಪದ ಅಱುಹಿನ ಮಱಹಿನ ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದ ಮಧುಪಾನಿಯಾಗದೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ಮಹಾಲಿಂಗವ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಮುಗ್ಧೆಯ ನೋಡಾ!! ॥೧೨॥

೩೨೧

ಅರ್ಕನ ಅದ್ಭುತದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟರು ಹಲಬರು. ತಪ್ಪುಕರಾದರು ಹಲಬರು. ಬಿಂದು ಬಿಂದುವ ಕೂಡಿ, ಲಿಂಗ ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು. ನಿಂದನು ಗೊಗೇಶ್ವರನೆನ್ನೊಳಗೆ ಭರಿತನಾಗಿ! ॥೧೩॥

೩೨೨

ಲಿಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಗವಿದ್ದಡೇನೋ? ಆ ಜಗವ ಹೊಱಗಿಕ್ಕಿ, ಲಿಂಗವನೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಆ ಘನಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂಬೆ. ಆ ಮಹಾಘನದಾಯತಕ್ಕೊಳಗು, ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೊಱಗು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ.* ॥೧೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ :

ನುಡಿಯ ಗಡಣದ ಬೆಳಗು
ಮರುತ ಪರಿಮಳದಂತೆ
ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಬಯಲು ಪರವು ತಾನೆ+

* ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ) + ಮುದ್ರಿತದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲ ಆರು ಸಾಲಿನದಿದೆ(ಸಂ).

ಪದ:

ಎಳೆಯ ಮಾಣಿಕದಂತೆ
ಹೊಳೆವ ಜ್ಞಾನದ ಜ್ಯೋತಿ
ನವನಾಳದಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಭರಿತಾ
ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನು
ಮೀಜಿ ತೋಜುವ ವಚನ
ಗಗನದುದಯದ ಮೇಲೆ ಘನಕೆ ಗಮನಾ ॥೧॥

ಆಕಾಶದಿಂದತ್ತ-
ಲಾರುಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ
ಪಾತಾಳದ ಪ್ರಮಾಣ ಕಾಬರಾರೋ
ಆತುಮನವಿಡಿದು
ಪರಮಾತುಮನ ಪರಿಭಾವ
ನೋಡ ನೋಡಾ ನೋಡ ಘನಕೆ ಗಮನಾ ॥೨॥

ಇರುಳು ಮನವನೆ ನುಂಗಿ
ಹಗಲು ಘನವನೆ ನುಂಗಿ
ಮಾತು ಮಥನವ ನುಂಗಿದಾತ ಭರಿತಾ
ನೀತಿ ನಿಜನಿಂದಲ್ಲಿ
ನಿಜದ ನಿರ್ಮಳಜ್ಯೋತಿ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಘನಕೆ ಪ್ರಮಾಣಿಲ್ಲವೋ ॥೩॥

ಆರು ದರುಶನದೊಡೆಯ-
ನಂತರಂಗದೊಳಿಪ್ಪ
ಆರಿಗಾದೊಡೆ ಗಗನ ಭುವನವೊಂದೆ
ಹೃದಯಕಮಲದ ಬೆಳಗು
ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲಿ ತುಂಬಿ
ಪರಿಣಾಮ ಪರಮಪದವಿಯ ತೋಜಿತೋ ॥೪॥

ಧರೆಗೆ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ
ಉದಕಕ್ಕೆ ಕನಸಿಲ್ಲ
ಅಗ್ನಿ ಕಳವಳಕೆ ಒಳಗಾಗದೆಂತೊ

ಸುಳಿವ ಪವನನು ತಾನು
ತಾಮಸಕ್ಕೊಳಗಾಗ
ಬಯಲಿಂಗೆ ಭ್ರಮೆಯುಂಟೆ ಗೋಗೇಶ್ವರಾ ॥೫॥

●

೨. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧದಲವಿರಳವಾದ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೨೩

ಶರಣ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಲೆಂದು ಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಕೈ ನೀಡಿದಡೆ, ಆ ಪುಷ್ಪ ನೋಡ ನೋಡ ಕರದೊಳಗಡಗಿತ್ತಲ್ಲಾ! ಅದು ಓಗರದ ಗೊಬ್ಬರವನುಣ್ಣದು. ಕಾಮದಗಣ್ಣಿಜಿಯದು. ನಿದ್ರೆಯ ಕಪ್ಪೊತ್ತದು. ಅದು ಅರುಣಚಂದ್ರನ ತೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯದು. ಲಿಂಗವೇಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪುಷ್ಪದ ಮರನ ಗೋಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿದನು. ॥೧॥

೩೨೪

ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣ, ಪ್ರಾಣವೆ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಂ ಚ ವೇದ್ಯಾನಾಂ ಅಮೃತ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂಗಳ ಪಂಚಾಮೃತದಿಂ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆದಡೆ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನವೆ ಪುಷ್ಪ, ಬುದ್ಧಿಯೆ ಗಂಧ, ಚಿತ್ತವೆ ನೈವೇದ್ಯ; ಅಹಂಕಾರದಿಂದಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ, ಪರಿಣಾಮದ ವೀಳೆಯವನಿತ್ತು, ಸ್ನೇಹದಿ ವಂದನೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಹಿರಂಗದ ಪೂಜೆಯ ಪರಿಯಲಿ, ಅಂತರಂಗದ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡೂದು. ಬಹಿರಂಗದ ಪೂಜೆಯ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಂತರಂಗದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನೂ, ತಂದು ಬಹಿರಂಗದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ, ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಲು, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಭರಿತನಾಗಿಪ್ಪನು ಶಿವನು– ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೨॥

೩೨೫

ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯಾದಡೆ ಉಪ್ಪರಗುಡಿ ಸಿಂಧು ಪತಾಕೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಶರಣೆಂಬುದೆ ಸರ್ವತೀರ್ಥ. ಭಕ್ತನ ದೇಹವೆ ತ್ರಿಕೂಟ ಶಿವಾಲ್ಯ, ಕಾಲೇ ಕಂಬ, ಶಿರವೇ ಸುವರ್ಣದ ಕಳಸ, ಶಿವಾಚಾರವೆ ಪೌಳಿ, ವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಧವಳಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರವೆ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆ, ಧ್ಯಾನವೆ ಧೂಪಾರತಿ, ಪರದೈವವನಗಲಿಸೇನೆಂಬ ಅಗುಳಿ, ದಾರವಟ್ಟ ಬಿಯಗನೊಪ್ಪುತ್ತಿರೆ, ವಿನಯವೆ ಅಗ್ಗವಣಿ, ಸಜ್ಜನವೆ ಮಜ್ಜನ, ಜ್ಞಾನವೆ ಜ್ಯೋತಿ. ಸತ್ಯವೆ ಅಡ್ಡಣಿಗೆ, ಸಮತೆಯೆ ಪರಿಯಾಣ, ಮನ ಮೀಸಲೋಗರ, ಪರಿಣಾಮವೇ ಮೇಲೋಗರ, ಲಿಂಗವಾರೋಗಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಹರುಷವೆ ಹಸ್ತಮಜ್ಜನ, ಪ್ರೀತಿ

ಪ್ರೇಮವೆ ಕರ್ಪುರದ ವೀಳೆಯ. ಕಲಿತನವೆ ಜಯಘಂಟೆ, ಛಲಪದವೆ ಕಹಳೆ ಭೇರಿ. ವೀರವಂದ ಮದ್ದಳೆ, ಗೀತ ಕೇಳಿಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನಿಂಥಾ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಬಲ್ಲನು.

॥೩॥

೩೨೬

ಸಜ್ಜನವೆ ಮಜ್ಜನ, ಸದಾಚಾರವೆ ಧೂಪಾರತಿ, ಆಗಮವೆ ಪೂಜೆಯಾಗಿ ಅಂಗವಿರಹಿತವಾದಲ್ಲಿ, ಉದಯಾಸ್ತಮಾನವೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ–ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ. ॥೪॥

೩೨೭

ಎನ್ನ ಕಾಯವೆ ಅಗ್ಗವಣಿಯ ಬಿಂದಿಗೆ, ಮನವೇ ಸಿಂಹಾಸನ. ಹೃದಯ–ಕಮಲಪುಷ್ಪದ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ, ಎನ್ನ ಕಿವಿಗಳೆ ಕೀರ್ತಿಮುಖ, ನುಡಿವ ನಾಲಗೆಯೆ ಘಂಟೆ. ಶಿರ ಸುವರ್ಣದ ಕಳಶ. ಎನ್ನ ನಯನ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿಯಾರತಿಯನೆತ್ತುವೆ. ಎನ್ನ ಚಂದ್ರಶೇಖರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆನೆನ್ನ ಪ್ರಾಣಪೂಜೆಯ. ಎನ್ನ ಕಾಯ ಭಾಜನ ಒಲಿದಂತಾಗಲಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲದೆ ನಿಲಲಾಜೆ! ॥೫॥

೩೨೮

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕಾಯವೆ ಸೆಜ್ಜೆ. ಆಕಾಶಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆದು, ಹೂವಿಲ್ಲದ ಪರಿಮಳದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ 'ಶಿವ ಶಿವಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧವಾದುದು ಕಾಣಾ ಗುಹೇಶ್ವರಾ!

॥೬॥

೩೨೯

ಗಗನವೆ ಗುಂಡಿಗೆ, ಆಕಾಶವೆ ಅಗ್ಗವಣಿ ಬಿಂದಿಗೆ, ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು ಪುಷ್ಪ ನೋಡಾ! ಬ್ರಹ್ಮ ಧೂಪ, ವಿಷ್ಣು ದೀಪ, ರುದ್ರನೋಗರ ಅತಿಶಯ ನೋಡಾ! ಗೊಗೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ನೋಡಾ!! ॥೭॥

೩೩೦

ಭುವರ್ಲೋಕದ ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಸತ್ಯರ್ಲೋಕದ ಅಗ್ಗವಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆದು, ದೇವಲೋಕದ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿದಡೆ, ಹತ್ತು ಲೋಕದಾಚಾರ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತ್ತು; ಮೂಱು ಲೋಕದರಸುಗಳು ಮುಗ್ಧರಾದರು. ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾವರವಾದನು! ॥೮॥

೩೩೧

ಆಸೆಯಾಮಿಷ ತಾಮಸ ಹುಸಿವಿಷಯವೆಲ್ಲವ ಸಟೆಮಾಡಿ, ಸದ್ಗುಣವೆಂಬ ಗೋಮಯವನು ವಿನಯಾರ್ಥವೆಂಬ ಉದಕದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಕುಟಿಲ ಕುಹಕ ಕ್ರೋಧ ಕ್ಷುದ್ರ ಮಿಥ್ಯವೆಲ್ಲವನು ಹುಡಿಗುಟ್ಟಿ ರಂಗವಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ, ಸಮತೆಯೆಂಬ ಹತ್ತಿಯಂ ಕೊಂಡು, ಪುಣ್ಯ

ಪಾಪವೆಂಬ ಕಸಗೊಟ್ಟೆಯಂ ಕಳೆದು, ದೃಢವೆಂಬ ಬತ್ತಿಯಂ ತೀವಿ, ತನುವೆಂಬ ಪ್ರಣತೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಂಕಿಲವೆಂಬ ತೈಲವನೆಱೆದು, ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿಯಂ ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಸಮತೆ ಸೈರಣೆಯೆಂಬ ಅಗ್ಗವಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆದು, ನಿಃಹೃದಯ ನಿಃಕಾಮ್ಯವೆಂಬ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು, ಅಷ್ಟದಳಕಮಳದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ; ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ–ವಿನಾಶವೆಂಬ ಪಂಚಾರತಿ, ನಿರಂತರ ಅವಧಾನವೆ ನಿರಂಜನ, ತನು–ಮುಖಾದಿಗಳನೇಕಾರ್ಥವ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿವುದೆ ಏಕಾರತಿ. ಸರ್ವಜೀವ ದಯಾಪರವೆಂಬ ಧೂಪವ ಬೀಸಿ, ನಿರ್ಧಾರವೆಂಬ ನಿತ್ಯನೇಮವ ಸಲಿಸಿ, ಪರಮಾರ್ಥವೆಂಬ ನೈವೇದ್ಯವನಿಟ್ಟು, ಶಿವಸುಖ ಸಂತಸದಿಂದರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ, ಪರಿಣಾಮವೆಂಬ ಪ್ರಸಾದವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸುಜ್ಞಾನಭರಿತರಾಗಿಹ. ಇಂತಪ್ಪ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚಕರ ತೋಱೆ ಬದುಕಿಸಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ.

॥೯॥

೩೩೨

ಆಯತವಾಯಿತ್ತು ಅನುಭಾವ, ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು ಶಿವಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತ್ತು ಸದಾಚಾರ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಏಕಾರ್ಥವ ಮಾಡಿ, ಅಱಿವಿನ ಹೃದಯ ಕಂದೆಱೆದು ಅನಂತ ಲೋಕಾಲೋಕದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳೆಲ್ಲರೂ ಲಿಂಗಭಾವದಲ್ಲಿ ಭರಿತರಾಗಿ, ಗಗನಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಭಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನೆ ಹೊಕ್ಕು, ನಿಜಲಿಂಗ ಸುಕ್ಷೇತ್ರವನೆ ಕಂಡು, ಅಮೃತಸರೋವರದೊಳಗಣ ವಿವೇಕವೃಕ್ಷ ಪಲ್ಲವಿಸಲು, ವಿರಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪುಷ್ಪ ವಿಕಸಿತವಾಗಲು, ಪರಮಾನಂದದ ಮಠದೊಳಗೆ, ಪರಿಣಾಮ ಪಶ್ಚಿಮಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ, ಪರುಷದ ಸಿಂಹಾಸನವನಿಕ್ಕಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿರಲು, ದಕ್ಷಿಣವ ದಾಂಟಿ ಉತ್ತರಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು, ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ.

॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಲಳಿತೆ

ಪಲ್ಲವ :

ಕಂಗಳ ನೋಟವು ಕಾಯದ ಕರದಲಿ
ಲಿಂಗದ ಕೂಟವು ಶಿವಶಿವ ಚೆಲುವನು
ಮಂಗಳ ಮೂರುತಿ ಮಲೆಗಳ ದೇವಂಗೆತ್ತುವೆನಾರತಿಯಾ

ಪದ:

ಜಗವಂದ್ಯಗೆ ಬೇಟವ ಮಾಡಿದೆ ನಾ
ಹಗೆಯಾದೆನು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ
ನಗುತೈದರೆ ಲಜ್ಜೆ ನಾಚಿಕೆ ಎಲ್ಲವ ತೊಱೆದವಳೆಂದೆನ್ನ
ಗಗನಗಿರಿಯ ಮೇಲಿರ್ದಹನೆಂದಡೆ

ಲಘುನಿಯಾಗಿ ನಾನಜಿಸುತ ಬಂದೆನು
ಅಘಹರ ಕರುಣಿಸು ನಿಮಗಾನೊಲಿದೆನು ಮಿಗೆ ಒಲಿದಾರತಿಯ ||೧||

ಭಕುತಿರತಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದವೆ
ಯುಕುತಿಯ ಮಱೆದೆನು ಕಾಯದ ಜೀವದ
ಪ್ರಕೃತಿಯ ತೊಱೆದೆನು ಸುತ್ತಿದ ಮಾಯಾಪಾಶವ ಹರಿದೆನಲ್ಲಾ
ಸುಕೃತಿಯಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮಯ ನೆನಹಿಂದವೆ
ಮುಕುತಿಯ ಫಲಗಳ ದಾಂಟಿಯೆ ಬಂದೆನು
ಸಕತಿಯಾದೆನು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕೇ ಮನವೊಲಿದಾರತಿಯಾ ||೨||

ಮಚ್ಚಿ ಒಲಿದು ಮನವಗಲದ ಭಾವವು
ಬಿಚ್ಚದೆ ಬೇಱಿಂದೆನಿಸದೆ ಪ್ರಾಣವು
ಬೆಚ್ಚಂತಿರ್ದುದು ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದ ಮಹಘನ ತಾನೇ ನೆಲೆಗೊಂಡು
ಪಶ್ಚಿಮಮುಖದಲಿ ಬೆಳಗು ಪ್ರಕಾಶವು
ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ-
ಗೆತ್ತುವೆನಾರತಿಯೀರತಿಯಿಂದವೆ ಮನವೊಲಿದಾರತಿಯಾ ||೩||

●

೩. ಶಿವಯೋಗಸಮಾಧಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ, ಸಕಲ ಕರಂಣಗಳನು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಯವ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಲಿಂಗ ಸಂಯೋಗ ಸಮಾಧಿಯ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಶಿವಯೋಗಸಮಾಧಿಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶಿವಯೋಗಸಮಾಧಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೩೩

ಶಿವಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ಸಂಸಾರಯೋಗ ಮಾಬುದಯ್ಯಾ. ಸಂಸಾರಯೋಗ ಮಾದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತ್ಯನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಯ್ಯಾ. ಭಕ್ತ್ಯನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಾನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಾನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ಜಂಗಮಾನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮಾನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಾದಾನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಾದಾನುಗ್ರಹ ಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ತ್ರಿವಿಧಸನ್ಮತಯೋಗವಯ್ಯಾ. ತ್ರಿವಿಧ ಸನ್ಮತಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ಮಗಮುಗ್ನ ಯೋಗವಯ್ಯಾ. ಮನಮಗ್ನಯೋಗವಾದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಯೋಗವಯ್ಯಾ. ||೧||

೩೩೪

ಹರಿಯ ಬಾಯ ಹಾಲು, ಉರಿಯ ಕಯ್ಯ ಬೆಣ್ಣೆ, ಗಿರಿಯ ಮೇಲಣ ಶಿಶು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದೆ! ಕರೆಯಿಂ ಭೋ–ಹಾಲುಗುಡಿಯ ಸುರಪತಿಯ ಗಜವೇಜಿ ಮರಳಿ ಹೋಹನ ಕಂಡು, ಕರೆಯಿಂ ಭೋ! ಹರನ ಮಂಥಣಿಯ ಶೂಲದಲ್ಲಿ, ಶಿರದಲುಂಗುಟ ಊಜಿ ನೆಜೆವುತಿರ್ದುದನೇನೆಂಬೆ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ? ॥೨॥

೩೩೫

ಜಗದಗಲ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ, ಮುಗಿಲಗಲದ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವ ನೋಡುತ್ತ ಧ್ಯಾನವಿಶ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಿಟದಿಟವೆಂಬುದೊಂದು ದರ್ಶನವ ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಗಗನಗಂಭೀರದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಯಿತ್ತ ಕಂಡೆ–ಗೊಗೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ತಾನೆಯಾಗಿ! ॥೩॥

೩೩೬

ಸುನಾದ ಬಿಂದು ಪ್ರಣವಮಂತ್ರದಗ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಸೋಹಂ ಸೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು–ಕೋಹಂ ಅಳಿದಾ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದೊಳಗೆ.

ಶ್ರುತಿ:

> ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ।
> ಆನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ವಾನ್ [೧]ನ ಬಿಭೇತಿ[೧] ಕುತಶ್ಚನ॥

ಅಗಮ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ! ॥೪॥

೩೩೭

ಸ್ವಸ್ಥಾನ ಸ್ವಸ್ಥಿರ ಸುಮನಮಂಟಪದೊಳಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನದ ಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗು! ಶಿವಯೋಗದನುಭಾವವೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ–ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನನುಪಮಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದ! ॥೫॥

೩೩೮

ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಣವಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸಿ, ಪಂಚಮುಖ ದಶಭುಜದ ಫಣಿಯ ಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತೈದಾನೆ ಈರೇಳು ಲೋಕವ. ಸಮತೆ ಸಮಾಧಿಯೆಂಬ ಸಮರಸಸಾರಾಯದೊಳಗೆ, ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕೊಡನಲ್ಲಿ ಬಿಂದುವಿನಮೃತವ ತುಂಬಿ–ಕೊಡನೊಡೆಯದೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ! ॥೬॥

೧–೧ ಶಿವೇತಿ(ಮೂ)

೩೩೯

ವಾಯು ನಿದ್ರೆಗೈದಡೆ, ಆಕಾಶ ಜೋಗುಳವಾಡಿತ್ತು. ಬಯಲು ಬಳಲಿದೆನೆಂದಡೆ, ನಿರಾಳ ಮೊಲೆಯನೂಡಿತ್ತಲ್ಲಾ! ಆಕಾಶವಡಗಿತ್ತು; ಜೋಗುಳ ನಿಂದಿತ್ತು. ಗೊಗ್ಗೇಶ್ವರನೈದಾನೆ, ಇಲ್ಲದಂತೆ! ॥೭॥

೩೪೦

ಜಲದೊಳಗೆ ಜಲ ಹುಟ್ಟಿ, ಹಲವು ಬಣ್ಣದ ವೃಕ್ಷ ಕೊಂಬಿಲ್ಲದೆ ಹೂವಾಯಿತ್ತು. ಇಂಬಿನಲ್ಲಿ ಫಲದೋಜಿ, ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಮುಗ್ಧೆ ಅಂಗೈಯಲರಳುದಲೆ ಇಂದ್ರನ ವಾಹನವ ನುಂಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದೊಳಗೆ ಆಸನದ ಪವನ ದೃಢ ಸೂಸಿ ಬೀಸರವೋಗದ ಶಿವಯೋಗ! ಸಾಕ್ಷೀಭೂತದ ಮಾತು ಮಥನವ ನುಂಗಿ, ಜ್ಯೋತಿಯೊಳಗಣ ಕರ್ಪುರದಂತಿದ್ದುದು ಗೊಗ್ಗೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಯೋಗಾ! ॥೮॥

೩೪೧

ಷಡುಚಕ್ರವಳಯದೊಳಗೆ ನಾನಾಡುವೆ ಬಹುರೂಪ. ಕುಂಡಲಿಯ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾಡುವೆ ಬಹುರೂಪ. ಭ್ರೂಮಧ್ಯಮಂಡಲ ಹೃದಯ ಕಮಲಮಧ್ಯದ ಅಬ್ಜಸ್ವರದ ಮಣಿಪೂರಕದ ಮೇಲೆ ನಾನಾಡುವೆ ಬಹುರೂಪ. ಬಯಲ ಬೆರಸಿದ ಮರೀಚನಂತೆ ನಾನಾಡುವೆ ಬಹುರೂಪ. ಉರಿಯುಂಡ ಕರ್ಪುರದಂತೆ ನಾನಾಡುವೆ ಬಹುರೂಪ. ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥ ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ಬದುಕಿತ್ತೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ! ॥೯॥

೩೪೨

ಬಂದೂ ಬಾರದು, ಹೊಂದಿಯೂ ಹೊಂದದು; ನಿಂದೂ ನಿಲ್ಲದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ! ಬಿಂದು ನಾದವ ನುಂಗಿತ್ತು ಮತ್ತೊಂದಧಿಕವುಂಟೆ? ನವಖಂಡ-ಪೃಥ್ವಿಯನೊಳಕೊಂಡ ಬಯಲು! ಅಗಮ್ಯ ಸಮಾಧಿ ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ ಗೊಗ್ಗೇಶ್ವರಲಿಂಗವೈದಾನೆಯೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆ?॥೧೦॥

೩೪೩

ಗುದ ಲಿಂಗ ನಾಭಿಮಂಡಲದಿಂ ಮೇಲೆ ಷಡಾಂಗುಲವನೆತ್ತಿ, ಅಧೋ-ಮುಖಕಮಲವನೂರ್ಧ್ವಮುಖಕ್ಕೆ ತಂದು, 'ನಾಭ್ಯಾ ಆಸೀದಂತರಿಕ್ಷಂ'- ಎಂಬ ಅಂತರಿಕ್ಷದೊಳಗಿಪ್ಪ ಚಿದಾತ್ಮನಹಂಥಾ ಆದಿತ್ಯನ ಕಿರಣಂಗಳು ಹೋಗಿ ತಾಗಲ್ಕೆ, ಪದ್ಮ ವಿಕಸಿತವಾಗಿ, ಅನೇಕ ರತ್ನಸಂಕೀರ್ಣವಹಂಥಾ ಹೃದಯದೀಪ್ತಿಪ್ರಕಾಶಮಂ ಕಂಡು, ಶಿವಜ್ಞಾನದೊಳಿಪ್ಪುದಿದು ಯಮ ನಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿಯೆಂಬ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದೊಳ್ ಪಿಡಿದು, ನಿಟಿಲತಟ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದ ಮೇಲಣ ಉಭಯದಳಕಮಲದ ಮೇಲಿಪ್ಪ ಜೀವಪರಮನ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ:

ಜೀವಾತ್ಮಂ ಪರಮಾತ್ಮಂ ಚ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾಗತಿಃ।

ಅವ್ಯಯಂ ಪುರುಷಃ ಸಾಕ್ಷೀ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಾಕ್ಷಯಮೇವ ಚ॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮರನಿಬ್ಬರನೇಕಾರ್ಥವ ಮಾಡಲ್ಕೆ,

'ದ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಾ [೧]ಸಯುಜಾ[೧] ಸಖಾಯಾ

ಸಮಾನಂ ವೃಕ್ಷಂ [೨]ಪರಿ[೨]ಷಸ್ವಜಾತೇ।

ತಯೋರನ್ಯಃ ಪಿಪ್ಪಲಂ [೩]ಸ್ವಾದ್ವತ್ತಿ[೩] ಅನಶ್ನನ್ನನ್ಯೋಽಭಿಚಾಕಶೀತಿ॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಇಂತಾತನು ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನು. ಇಂತಪ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗಿಪ್ಪಾತನು. 'ಗಂಧದ್ವಾರಂ ತು ದರ್ಶನಾ' ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನಾಳದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಕವಾಟದ್ವಾರಮಂ ತೆಗೆದು, ತಲಹಿಲ್ಲದ ಬಯಲು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೧೧॥

ಆ ಸ್ಥಲದ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ದೇಶಾಕ್ಷಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಶರಣನು ಸ್ವಾತಂತ್ರನು ಪರತತ್ವ ತಾನಾಗಿ
ಆವಂಗವಿರಹಿತ ಶಿವಯೋಗಿ ಆನಂದಲೀಲೆಯೊಳಾಡಿದನು

ಪದ :

ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತ ಮೂತ್ರದಮೇಧ್ಯ
ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ತನುವಿಕಾರವನತಿಗಳೆದು
ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರ–
ವೆಂಬ ಅರಿಷಡುವರ್ಗವ ಮೆಟ್ಟಿಯಾಡಿದನು ॥೧॥

ಈಡ ಪಿಂಗಳ ಸುಷುಮ್ನನಾಳದೊಳಗಣ
ರೇಚಕ ಪೂರಕ ಕುಂಭಕ ಮುಟ್ಟದೆ
ಪ್ರಾಣಾಪಾನವ್ಯಾನೋದಾನ ಸಮಾನ ನಾಗ
ಕೂರ್ಮ ಕೃಕರ ದೇವದತ್ತ ಧನಂಜಯ ಮುಟ್ಟದೆಯಾಡಿದನು ॥೨॥

ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವಂಗಳ ಮೀಜಿದಾ
ನಿರಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರನು
ಷೋಡಶದಳದ ಪುರದ ಬೆಳಗಿನಲಿ
ಸೋಮಪ್ರಕಾಶದೊಳಾಡಿದನು ॥೩॥

೧–೧ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿ(ಮೂ) ೨–೨ ಪುರು(ಮೂ) ೩–೩ ಸ್ಯಾದಭಾಷು(ಮೂ)

ಕುಂಡಲಿಯ ದಂಡನಾಳದೊಳಗಣ
ಹೃದಯಕಮಲದಬ್ಜಸ್ವರ ಮುಟ್ಟದೆ
ಭ್ರೂಮಧ್ಯಮೇರುಮಂದಿರದ ಪುರದ ಬೆಳಗಿನಲಿ
ಸಹಸ್ರದಳವ ಮೆಟ್ಟಿಯಾಡಿದನು

॥೪॥

ಬಯಲ ಬೆರಸಿದ ಮಾರುತನಂತೆ
ಉರಿಯುಂಡ ಕರ್ಪುರದ ತೆರನಂತೆ
ಸರವುಂಡ ಸಬುದ ಸುಜ್ಞಾನಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ-
ಸಂಗನಲ್ಲದಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲು ಮಾಣು ॥೫॥

●

೪. ಲಿಂಗನಿಜಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯನೆಯ್ದಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಮನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ಮನೋಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂದ ಲಿಂಗದ ಸಹಜ ನಿಲವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಲಿಂಗನಿಜಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಲಿಂಗನಿಜಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೪೪

ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಕ್ತಿಯುತ ಪರಶಿವನ ನಿಜದೇಹ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಿವನ ಘನತೇಜ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ನಿರತಿಶಯಾನಂದ ಸುಖವು. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಪರಶಿವನ ಪರಮಜ್ಞಾನ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಷಡಧ್ವಮಯ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಭೂಮಿ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಅಖಂಡಿತವೇದ ಪಂಚಸಂಜ್ಞಿತಾ. ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಹರಿಬ್ರಹ್ಮರ ನಡುವೆ ನೆಗಳ್ದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ. ಅಖಿಲಾರ್ಣವ ಲಯಾನಾಂ ಲಿಂಗಮುಖ್ಯ ಪರಂ

ತಥಾ ಪರಂ ಗೂಢಂ ಶರೀರಸ್ಥಂ ಲಿಂಗಕ್ಷೇತ್ರಮನಾದಿವತ್
ಯಥಾದಿಮೀಶ್ವರಂ ತೇಜಂ ತಲ್ಲಿಂಗಂ ಪಂಚಸಂಜ್ಞಕಂ

-ಇದು ಲಿಂಗದ ವರ್ಮ. ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಲಿಂಗದೊಳಿದ ತಿಳಿಯ ಬಲ್ಲನೆ ಬಲ್ಲನು. ॥೧॥

೩೪೫

ಅಂಡಜ ಒಡೆಯದುದಜಿಂದ ಮುನ್ನ, ದ್ವೀಪಾದ್ವೀಪವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದ ಮುನ್ನ, ಅನಲ ಪವನವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ, ರವಿ ಚಂದ್ರರಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ-ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಒಂದಾಗದ ಮುನ್ನ ಗೊಗೇಶ್ವರಲಿಂಗವಲ್ಲಿಂದ ಮುನ್ನ! ॥೨॥

೩೪೬

ದ್ವೀಪಾದ್ವೀಪವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ, ಕಾಲಕರ್ಮವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ, ಮಾಯಾ ಮೋಹವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ, ಏನೂ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ, ಆದಿಮೂವರಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ, ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ! ॥೩॥

೩೪೭

ಮಥನದ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೆ ಬ್ರಹ್ಮವು? ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅಳವಡದು ನೋಡಾ! ಪೃಥ್ವಿಯೊಳಗಿಲ್ಲದ ಅಚಲವಪ್ಪ ಮಹಾಘನವನು ಸಚರಾಚರದಲ್ಲಿ ಭರಿತನೆಂತೆಂಬೆ? ಇಲ್ಲದ ಇಲ್ಲದ ಲಿಂಗವನಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ, ಈ ಲೀಲೆಯ ವಾರ್ತೆಯೆಲ್ಲಿಯದೋ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ? ॥೪॥

೩೪೮

ಶೂನ್ಯಹೃದಯ ನಿಶ್ಶೂನ್ಯವಿಲ್ಲದಂದು, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಲ್ಲದಂದು, ಹದಿನಾಲ್ಕು ದಿಗುವಳಯವಿಲ್ಲದಂದು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ಹೆಸರು ಮುನ್ನಿಲ್ಲದಂದು. ॥೫॥

೩೪೯

ಅಕ್ಷರದಲಭ್ಯಾಸವ ಮಾಡಿ, ಬರಹ ತೊಡೆವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಸ್ವರೂಪವೆಂಬುದಾವುದು, ನಿರೂಪೆಂಬುದಾವುದೆಂದಜೆಯರಾಗಿ. ಆದಿನಿರಾಳ, ಮಧ್ಯ ನಿರಾಳ, ಊರ್ಧ್ವ ನಿರಾಳ ಗೊಗೇಶ್ವರ. ॥೬॥

೩೫೦

ತೋಱಬಾರದ ಘನವ ಹೇಳಲೆಂದೇನೋ? ಹೇಳಬಾರದ ಘನವ ತೋಱಲೆಂದೇನೋ? ಸರದ ಸಂಧಾನದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಾ, ಗೊಗೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ಅಕಲ್ಪಿತ ನೋಡಾ! ॥೭॥

೩೫೧

ಮೂಱಱಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ; ಆಱಱಲ್ಲಿ ತೋಱಲಿಲ್ಲ. ಎಂಟಱಲ್ಲಿ ಕಂಡುದಿಲ್ಲ; ಒಂದಱಲ್ಲಿ ನಿಂದುದಿಲ್ಲ. ಏನೆಂದೆಂಬೆ ಏಂತೆಂದೆಂಬೆ? ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುದಿಲ್ಲ; ಜೀವದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುದಿಲ್ಲ. ಗೊಗೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಂದುದಿಲ್ಲ. ॥೮॥

೩೫೨

ವಿಶ್ವಜಿತನು ಧನುಜಿತನು. ಸ್ವರ್ಜಿತನು ಸೂತ್ರಜಿತನು. ನೃಜಿತನು, ಊರ್ವರಾಜಿತನು. ಅಶ್ವಜಿತನು, ಗೋಜಿತನು, ಸುಸಂವೇದ್ಯನು, ವೇದ ನಾದಾತೀತನು, ತೂರ್ಯ ಪರಮಾನಂದ, ನಿರವಯ, ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗಿನ ಸಹಸ್ರಕಿರಣದ ಅಗ್ರಪಟಲದ ಬೆಳಗು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ! ॥೯॥

೩೫೩

ಅಳಿಯ ಬಳಿಯ ಸುಳಿವನಲ್ಲ. ಪ್ರಳಯವಿಲ್ಲದ ವಿಜಯನು. ಕಳಾಕುಳದ ಆತ್ಮನು ಅಂಗದ ಸಂಗಿಯಲ್ಲ. ಸುಳುಹಿನೊಳಗಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಿಳಿದು ನೋಡಿರೆ! ಅಣಿಮಾದಿಗುಣರಹಿತನ, ಅಕಲ್ಪಿತನನೇನೆಂಬೆ? ನೆಳಲ ಕಳವಳದ ಬಳಿಯ ಭಾವರೂಪನಲ್ಲ. ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಬೆಳಗು ಗೊಗೇಶ್ವರಲಿಂಗವು! ॥೧೦॥

೩೫೪

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷನಾದಿಪುರುಷ, ವೇದಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನು. ಜ್ಯೋತಿ-ಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಪುರುಷ, ತ್ರಿಪಾದ ಊರ್ಧ್ವಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಪುರುಷ. ಉದನ್ಮುಖನೊಬ್ಬ ಪುರುಷ, ಉದಯ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು. ವಿರಾಟಜನನನೊಬ್ಬ ಪುರುಷ, ವಿರಾಜ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು. ಆದಿಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನು. ವಿಯತ್ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು. ತದ್ವಿಯತ್ಪುರುಷಪುರುಷರಿಲ್ಲದ ಪ್ರಭೆಯ ನೋಡಿರೆ! ವೇದನಾದಾತೀತ, ತೂರ್ಯ ಪರಮಾನಂದ, ನಿರವಯ, ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್‌ಪ್ರಭಾಪಟಲದ ಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗಿದೆ ನೋಡಿರೆ! ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಬೆಳಗು, ಮಹಾಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ! ॥೧೧॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ನಾಟಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯಗಳಿಗತೀತ-
ವಾದ ಜ್ಯೋತಿ ನಿರವಯಾ

ಪದ :

ಏನನೊಂದ ಹವಣಿಸುವಡೆ
ತಾನೆ ಸಹಜ ಘನತರಾ
ಭಾನುಕೋಟಿ ಕಳೆಗಳೆಂಬ-
ವೇನು ನಿಲುಕದನುಪಮಾ ॥೧॥

ಸಚರವಚರ ಶೂನ್ಯಾಶೂನ್ಯ
ನಿಚಯವಿಲ್ಲದಂದಿನಾ
ಅಚಳವಪ್ಪ ಮಹಾಘನದ
ರುಚಿರದೂರ್ಧ್ವ ನಿರಾಳ ॥೨॥

ಜಪ ಸಮಾಧಿ ಹೋಮ ನೇಮ-
ದುಪಮೆಗಳಿಗತೀತನು

ನಿಷ್ಪತಿ ನಿರಂಜನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ-
ದಪರಿಮಿತನಕಲ್ಪಿತಾ ॥೩॥

ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಯಜೀವ-
ವೆಲ್ಲರಳಿವಿನುಳಿವಿನಾ
ಸೊಲ್ಲಿನೊಳಗು ಹೊರಗಣಾತ್ಮ-
ದಂಗಸಂಗವಿರಹಿತ ॥೪॥

ಅಣಿಮಾದಿಗುಣಾದಿರಹಿತ-
ನನುಪಮಿತನಗೋಚರಾ
ಘನಕೆ ಘನಾನಂದ ಪ್ರಭೆಯ
ಚಿನುಮಯಾದಿ ನಿರಾಳಾ ॥೫॥

ಹಲವು ಶಬ್ದಕಿಂಬುಗೊಡದ
ಸುಳುಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೊಳಗಣಾ
ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ನಿಂದ ನಿಜದ ನಿಲವ
ಸ್ಥಲವ ತೋರಬಪ್ಪುದೆ ॥೬॥

ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿ
ಹೊಳೆವ ಜ್ಯೋತಿಕಾಂತಿಯಾ
ಬೆಳಗು ಗೊಗೇಶ್ವರನ ಘನದ
ತಿಳಿವು ಲಿಂಗ ನಿಜಪದಾ ॥೭॥

●

೫. ಅಂಗಲಿಂಗಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಲಿಂಗನಿಜ ಮನೋಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಲಿಂಗವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಅಂಗಲಿಂಗ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಅಂಗಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೫೫

ಅಂಗದ ಕಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಿಂಗವ ಕಂಡೆ. ಲಿಂಗದ ಕಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಗವ ಕಂಡೆ. ಅಂಗ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಸಂದಳಿಯದೆ ಅಜಿಸಿ ಕಂಡೆನು ನೋಡಿರೆ! ಇಲ್ಲಿಯ್ಯೆದಾನೆ ನೋಡಿರೆ ಶಿವದೇವನು!

ಇಲ್ಲಿಯೈದಾನೆ ಮಹಾದೇವನು! ಬಲ್ಲಡೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರೆ. ಕಾಯವಳಿಯದ ಮುನ್ನ ನೋಡಬಲ್ಲಡೆ, ಇಲ್ಲಿ ಗೊಗ್ಗೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೇಱೊಂದು ಕಡೆಯುಂಟೆ ಹೇಳಿರೆ? ॥೧॥

೩೫೬

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಬಳಿಕ, ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಶಬ್ದವ ಕೇಳನಾ ಶರಣನು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಬಳಿಕ, ಅನ್ಯರಂಗಳವ ಮೆಟ್ಟನಾ ಶರಣನು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಬಳಿಕ, ಅನ್ಯವ ನೋಡನಾ ಶರಣನು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಬಳಿಕ, ಆಹಾರವ್ಯವಹಾರವನಱಿಯನಾ ಶರಣನು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಬಳಿಕ, ಬಱುನುಡಿಯ ನುಡಿಯನಾ ಶರಣನು. ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಬಳಿಕ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನೀವಲ್ಲದನ್ಯವನಱಿಯನಾ ಶರಣನು. ॥೨॥

೩೫೭

ಅಂಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಲ್ಲದೆ ಸಂಗವ ಮಾಡನಾ ಶರಣನು. ನಯನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವ ನೋಡನಾ ಶರಣನು. ಶ್ರೋತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವ ಕೇಳನಾ ಶರಣನು. ಘ್ರಾಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಲ್ಲದೆ ಪರಿಮಳವ ವೇಧಿಸನಾ ಶರಣನು. ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಲ್ಲದೆ ರುಚಿಯ–ನಿಚ್ಛೈಸನಾ ಶರಣನು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿಯಾದ ಕಾರಣ. ॥೩॥

೩೫೮

ಅಂಗದಲಳವಟ್ಟ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ನಿಲವ ಭಾವಭ್ರಮಿತರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು? ಬಲ್ಲವರು ಬಲ್ಲರು; ಎಲ್ಲರೂ ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರು? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಸೂತಕಿಗಳವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು? ॥೪॥

೩೫೯

ಅಂಗದಿಂದ ಲಿಂಗಸುಖ; ಲಿಂಗದಿಂದ ಅಂಗಸುಖ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ಪರಮ ಸುಖ ನೋಡಯ್ಯಾ! ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಗಸುಖವನೂ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನೆ ಬಲ್ಲ. ॥೫॥

೩೬೦

ಅಂಗದುದಯ ಲಿಂಗಸುಖವು; [೧]ಲಿಂಗದುದಯ[೧] ಅಂಗಸುಖವು. [೨]ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಗ ಸುಖದಿಂದ ಮಿಕ್ಕು ಮೀಱಿ ನಿಂದ [೩]ಪರಮಸುಖವ ನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ?[೩] ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣನನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ? ॥೬॥

೧–೧ ದಿಂದ(ಮೂ) ೨ x ಎರಡಲ್ಲದೆ ಘನವನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ(ಮೂ)೩–೩ ನಿಲನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ(ಮೂ)

೩೬೧

ಅಂಗವೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆ ಅಂಗವಾದ ಬಳಿಕ, ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಿ ಭೋ! ಉಂಟೆಂದು ಅಱಿಸಲಿಲ್ಲ; ಬೇಱಿ ತೋಱಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಿ ಭೋ!

ಸಾಕ್ಷಿ:

ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗಮೇವಸ್ಯಾತ್
ಅಂಗಪಾತ್ರಾ ತಥಾರ್ಪಿತಂ
ಪ್ರಸಾದ ತೃಪ್ತಿ ರೂಪತ್ವಂ
ಸರ್ವಂ ಲಿಂಗಮಯಂ ಭವೇತ್

– ಎಂದುದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಿ ಭೋ! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ ನಿರಂತರ, ಲಿಂಗ ನಿರಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಿ ಭೋ!! ॥೭॥

೩೬೨

ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದವರ ಲಿಂಗವೆಂದೆ ಕಾಬುದು. 'ಕೀಟೋಪಿ ಭ್ರಮರಾಯತೇ' ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ, ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆಂದೆ ಕಾಬುದು.

ಸರ್ಪದಷ್ಟಸ್ಯ ಯದ್ದೇಹಂ ತದ್ದೇಹಂ ವಿಷದೇಹವತ್
ಲಿಂಗದಷ್ಟಸ್ಯ ಯದ್ದೇಹಂ ತದ್ದೇಹಂ ಲಿಂಗದೇಹವತ್

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗ, ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು. ॥೮॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಅಂಗದಲಿ ಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿಹನು ಸ–
ರ್ವಾಂಗಮುಖವೆಲ್ಲ ಬರಿ ಲಿಂಗಮಯವು

ಪದ:

ಮುಟ್ಟನನ್ಯವನಂಗಸೋಂಕುಸಂಬಂಧಗಳ
ಮೆಟ್ಟನಪಶಬ್ದಸಂಭ್ರಮಕೆರಗನು
ಅಷ್ಟತನು ವ್ಯವಹಾರದಂಗಲಿಂಗದೊಳಗಳ
ವಟ್ಟುದಾಗಷ್ಟಾವಧಾನಿ ಶರಣಾ

॥೧॥

ಶ್ರೋತ್ರಮುಖ ನೇತ್ರಮುಖ ಘ್ರಾಣಮುಖ
ಗಾತ್ರಮುಖ ಜಿಹ್ವೆಮುಖ ಸ್ಪರ್ಶನದ ಮುಖ ಮುಖದಲಿ

ಓತು ಗ್ರಹಿಸುವವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗ ಮುಂತಲ್ಲದ-
ನ್ಯತ್ರವರಿಯನು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಿ ॥೨॥

ಜಾತಿಸೂತಕ ಪ್ರೇತಸೂತಕಾದಿಗಳೆಂಬ
ಭ್ರಾಂತರೊಳು ಬೆರಸದಂಗದ ಲಿಂಗದ
ಆ ತನುವಿನೊಳು ತನುವನಂಗೀಕರಿಸಿ ಇತರ
ವಾರ್ತೆಗಳ ಭಾವಿಸನು ಲಿಂಗದೇಹಿ ॥೩॥

ಲಿಂಗಸಹಿತಖಿಳ ಸುಖ ಲಿಂಗಸಹಿತಖಿಳ ಕ್ರೀ
ಲಿಂಗ ವಿರಹಿತ ಮಾಡನೇನೊಂದುವಾ
ಲಿಂಗದೊಳು ದೇಹವಾಲಿಂಗಿಸಿದ ಬೆಡಂಗದು
ಅಂಗಲಿಂಗಾನುಭಾವ ಲಿಂಗಲೀಲೆ ॥೪॥

ಲಿಂಗದೊಳಗಂಗಸುಖ ಅಂಗದೊಳು ಲಿಂಗಸುಖ
ಲಿಂಗಾಂಗವೆರಡರೊಳು ತೆರಹಿಲ್ಲದೆ
ಸಂಗವಾಗಿಹ ನಿಜಬೆಡಂಗು ಕೂಡಲಚೆನ್ನ-
ಸಂಗನಂಗವ ಬೆರಸಿದೈಕ್ಯ ಬಲ್ಲಾ ॥೫॥

ಅಂತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ ೫ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೫೪ ಕ್ಕಂ
ಸ್ಥಲನಿರ್ದೇಶ ಪದ ೫ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೨೫ಕ್ಕಂ,
ಉಭಯಂ ೭೯ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ

❖❖

ಶರಣಸ್ಥಲ

೧. ಶರಣಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ, ಸರ್ವಾಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾಗಿ ಬೆರಸಿದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ, ಮಹಾಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದಲಜೆದು ಆಚರಿಸಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸುವ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಶರಣಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶರಣಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೬೩

ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ರತಿಯಾಗಿ, ತ್ರಿವಿಧದ ಜನಿತವ ತಿಳಿದು, ತ್ರಿವಿಧ ಕಂದೆಜೆದು, ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧವನವಗ್ರಹಿಸಿ, ತ್ರಿವಿಧ ಪದವ ಮೀಜೆ, ತ್ರಿವಿಧ ನಿರ್ಣಯ ನಿಃಪತಿ, – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೧॥

೩೬೪

ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಾರಂಭ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಪರಚಿಂತೆ ಪರಬೋಧೆಯ ಪರಿಚಿತನಲ್ಲ. ಉಸುರ ಬೀಜದ ಹಸಿಯ ಬಣ್ಣದ ವಶವಿದನಾಗಿ ವಶಗತನಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶರಣನು – ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಶಬ್ದಮುಗ್ಧವಾಗಿ. ॥೨॥

೩೬೫

ಅರಸನಾಳುವ ಗ್ರಾಮ ಪುರ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ತಾನಿದ್ದು, ಸೀಮೆ ನಿಸ್ಸೀಮೆಯೆಂಬುದೇನಯ್ಯಾ? ಬಂಧ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಶರಣಂಗೆ ಸಂದು [1]ಸಂಶಯ[1]ವುಂಟೆ? ಎಡೆ ಕಡೆಯುಂಟೇ? ಶರಣನಗುಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗುವನೆ? ಚೋರಕಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನುಸುಳುವನೆ? ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಅನಿತ್ಯ ಮಿಥ್ಯವ ಕಳೆದು, ನಿತ್ಯನಾದ ಶರಣ. ॥೩॥

೧–೧ ಸಾಧನ(ಮೂ)

೩೬೬

ಶರಣ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟವನಱಿಯನು, ಸಾವಯ ನಿರವಯವನೇನೆಂದೂ ವಿವರಿಸ. ಶರಣನು ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನು, ಭಾವರಹಿತನು. ವಿಕೃತವೇಷದಿಂದ ಸುಕೃತವ ಜೋಡಿಸುವನಲ್ಲ ಶರಣನು. ಪ್ರಕೃತಿಗುಣವಿಡಿದು ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಉಪಜೀವಿಕ ತಾನಲ್ಲ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣ ಸಾರಾಯಸನ್ಮತನು. ॥೪॥

೩೬೭

ಶಿವಯೋಗಿ ನಿಭ್ರಾಂತನೆ ಶರಣ? ಕರ್ಮಕಾಯನು ಅಲ್ಲ, ಕಾಲಕಲ್ಪಿತನಲ್ಲ ಶರಣನು. ಸಂಕಲ್ಪವಿಕಲ್ಪವಿರಹಿತನವರವರ ಬೆರಸಿಪ್ಪ ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇಱೆ. ಶರಣನು ನಿರಂತರ ಸುಖಿ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ, ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇಱೆ. ॥೫॥

೩೬೮

ಅನಾಯಸದಿಂದ ಮನೆಯ ಮಾಡಿ, ನಿರಾಯಸದಿಂದ ಪರಮಸುಖಿ. ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ರೂಪಾಧಿಕ, ನೋಡುವಲ್ಲಿ ನೋಟ ಘನ. ಇಂಥ ಸಹಜ ಸಂಗಿಯ ನಿಲವಿನ ಪರಿ – ಉದಕದೊಳಗಣ ಬಿಂದು ಉದಯರತ್ನದಂತೆ ಕೂಡಲಸಂಗನ ನಿಲವು. ॥೬॥

೩೬೯

ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭೋಜನ, ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಯಯ್ಯಾ. ಕಾಮಿತ, ಕಲ್ಪಿತ, ಅರ್ಪಿತ ಭಾವಿತನಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ–ಗವಧಾನದಾಯತ ನೋಡಯ್ಯಾ! ಅವಧಾನದ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲಿಪ್ಪ ಸುಯಿಧಾನ ಲಿಂಗವನು, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ!! ॥೭॥

೩೭೦

ಸ್ಥೂಲತನು ಸೂಕ್ಷ್ಮತನು ಕಾರಣತನುತ್ರಯವಾಗಿಹುದು. ಸ್ಥೂಲತನುವಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ; ಸೂಕ್ಷ್ಮತನುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ; ಕಾರಣತನುವಿನಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. ಇಂತೀ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣ ಮಹವು. ಮಹದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕೊನೆದೋಱುತಿಪ್ಪ ಜ್ಯೋತಿಯ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ! ॥೮॥

೩೭೧

ತನುವೆ ನಾಗವತ್ತಿಗೆಯಾದಡೆ, ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬೇಕು; ತನು ಸೆಜ್ಜೆಯಾದಡೆ, ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲ ಕಂಡಯ್ಯಾ! ತನು ಸಿಂಹಾಸನವಾದಡೆ, ಸುಳಿವುದೆ ಭಂಗ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾದಡೆ, ಅದನ್ನು ಎರಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಭೃತ್ಯಾಚಾರವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಎಂದು ನುಡಿವ ಸೋಹದವನಲ್ಲ. ಬಹ ಪದಾರ್ಥದ ಲಾಭದವನಲ್ಲ, ಹೋಹ ಪದಾರ್ಥದ ಚೇಗೆಯವನಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚುವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಬ ಭಾರದವನಲ್ಲ. ಕೂಡಲ–ಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣನುಪಮಾತೀತ ನೋಡಯ್ಯಾ! ॥೯॥

೩೭೨

ಕಿಚ್ಚಿನೊಡನೆ ಹೋರಿದ ಹುಳ್ಳಿಯಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಬೆಂದ ನುಲಿಯ ಸಂದಿಕ್ಕಿ, ಮತ್ತೊಂದ ಮಾಡಬಾರದಯ್ಯಾ. ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ನಿಲವಿಂತುಟಯ್ಯಾ! ॥೧೦॥

೩೭೩

ಹರಿವ ನದಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಾಲು. ಉರಿವ ಅಗ್ನಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ನಾಲಗೆ. ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಮುಖ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗ!! ॥೧೧॥

೩೭೪

ಶಬ್ದವೂ ಅಶಬ್ದವೂ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಬಹುದು ಕಾಣಿರೆ. ಇದ್ದವರಿದ್ದ ಸ್ಥಲವನೆ ನುಡಿವರು; ಅದಕದು ಸಹಜ. ಲಿಂಗದ ನಡೆ, ಲಿಂಗದ ನುಡಿ, ಲಿಂಗದ ನೋಟ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೧೨॥

೩೭೫

ಕರ್ತೃತ್ವವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಜನನವಿಲ್ಲ. ಜನನವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಮರಣವಿಲ್ಲ. ಮರಣವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಭೂತಾತ್ಮದ ಚರಿತ್ರ ಕರಣಾದಿಗುಣಂಗಳು ಮುನ್ನವೆಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಣ ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ; ಮುಂದಣ ಲಯವಿಲ್ಲ. ಆದಿ ಮಧ್ಯಾವಸಾನವಿಲ್ಲ. ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇಱಿಲ್ಲ, ಬೆರಸಿ ಒಂದಲ್ಲ. ಉಪಮಾತೀತ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೧೩॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ದೇಶಾಕ್ಷಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಪರಮಾನಂದದ ಲೀಲೆಯಲಿ
ಪರಮಗುರುಪದವರಿದನು
ಪರಮಸುಖದೊಳಗೋಲಾಡುವ ಪರಂ–
ಜ್ಯೋತಿ ಪರಾಪರನು

ಪದ :

ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ತಾನೆಂದಱಿದನು
ಉತ್ತಮ ಸುಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿನ
ಚಿತ್ತದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಘನದಲಿ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದ
ಸುತ್ತಿ ಅಷ್ಟಮದಂಗಳನೆಲ್ಲವ
ತತ್ತರದರಿದನು ತನುಗುಣಂಗಳ
ತತ್ತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ಥಿರನಾದನು ಆತುಮಧ್ಯಾನದಿಂದ ಶರಣಾ ॥೧॥

ಒಳಗೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಮಣಿಮಂಟಪವ ನೋಡಿ
ಬೆಳಗಿನ ಕದಳಿಯ ಬನದೊಳಗಾಡುವ
ದಳಗಳನೆಲ್ಲವ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸ್ಥೂಲಕೆ ಸ್ಥೂಲ ಪ್ರಳಯವಿರಹಿತನಾಗಿ
ಮೇಳವಿಸಿದ ತನ್ನ ಸಕಲ ಗುಣಂಗಳ
ಎಣಿಕೆಯ ಗುಣಿತಕ್ಕೆ ಅಗಣಿತನಾದನು
ಗುಣಕಮಳಕುಸುಮದ ಪರಿಮಳನಿಳಯನು
ಸುಳುಹು ಸುಯಿದಾನಿ ಮಹಿಮ ಶರಣಾ ॥೨॥

ಒಪ್ಪುವ ಸಮಸ್ತಲೋಕ ವಿಖ್ಯಾತನು
ಅಪ್ರತಿಮ ಮಹಿಮನು ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪನು
ಪಾಪಕರ್ಮಂಗಳ ವಿವರಿಸಿ ಕಳೆದನು ಬೀಜದೊಳಡಗಿದ ವೃಕ್ಷದಂತೆ
[೧]ಅಪಾರ[೧] ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಮ ನಿರಾಕಾರ
ಉಪಮಾತೀತನು ವಿಪರೀತ ಚರಿತನು
ಗುಪಿತಪ್ರಕಾಶನು ರೂಪಂ ನಿರೂಪನು ಕಾರಣಕರ್ತನಯ್ಯಾ ಶರಣಾ ॥೩॥

ತನುಮನಗಮನಾಗಮನದಿಂ-
ದನುಭಾವಭರಿತನು ಅನಾಥನಾಥನು ಅಕಳಂಕಚರಿ-
ತನು ನಿರ್ನಾಮ ನಿಸ್ಸೀಮ ಜ್ಞಾನ ಸುಜ್ಞಾನ ಭುವನಾದಿ ವಂದಿತನು
ಉನ್ನತ ಪರಶಿವಯೋಗ ಭೋಗದಿಂದ
ತನ್ನ ತಾನೆ ಕಂಡು ಅಸಮಾಕ್ಷನಾದನು
ಅನುಪಮ ಬೆಳಗಿನ ಆದಿಯಾನಂದನು ಮನಕೆ ಮನೋಹರನಯ್ಯ ಶರಣಾ ॥೪॥

ಅಮೃತಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಅಮರ ಸಮೂಹವು
ಸುಮನಾಗಮನದ ಸಕಳ ಸನ್ನಿಹಿತನು
ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರಮಹಿಮನು ಸಮಸ್ತ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ
ನಿರ್ಮಳ ನಿರುಪಮ ಪ್ರಮಥಗಣ ತಿಂಥಿಣಿಯ
ವಿಮಳ ಹೃದಯಕಮಳವಿಳಾಸಪುರನಿಲಯ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಯ ಮೀರಿ ನಿಂದನುಭಾವ ಗೋಗೇಶ್ವರನಂತೆ ತಾನಾದ ಶರಣ ॥೫॥

•

೧-೧ ಅಪಾರ(ಮೂ)

೨. ತಾಮಸನಿರಸನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶರಣಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕದಿಂ ತನ್ನ ತಾನಱಿದ ಶರಣನು, ತನ್ನ ತಾನಱಿದೆನೆಂಬ ಅಱಿವಿನ ಮುಂದೆ ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋಱುವ ತಾಮಸ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ತಾಮಸನಿರಸನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ತಾಸನಿರಸನಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೭೬

ಅಱಿಯದ ಗುರು, ಅಱಿಯದ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಅನುಗ್ರಹವ ಮಾಡಿದಡೇನಪ್ಪುದೆಲವೋ? ಅಂಧಕನ ಕೈಯ ಅಂಧಕ ಹಿಡಿದಂತೆ, ಮುಂದೇನಪ್ಪುದು ಹೇಳೆಲೆ ಮರುಳೆ? ಬಱುಮಾತಿನ ರಂಜನೆಯನಾಡದಿರು. ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ಹುಸಿಯ ಹಸರದವನಲ್ಲ. ॥೧॥

೩೭೭

ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಡತಿ, ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತನಿರ್ದಡೇನೋ? ಸತ್ತಡೇನೋ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಕೇಳಯ್ಯಾ, ಊಡದ ಆವಿಂಗೆ ಉಣ್ಣದ ಕಱುವ ಬಿಟ್ಟಂತೆ. ॥೨॥

೩೭೮

ಸಗಣಿಯ ಬೆನಕನ ಮಾಡಿ, ಸಂಪಗೆಯರಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ರಂಜನೆ ಯಹುದಲ್ಲದೆ ಅದಱ ಗಂಜಳ ಬಿಡದಣ್ಣಾ! ಮಣ್ಣ ಪ್ರತುಮೆಯ ಮಾಡಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆದಡೆ ನಿಚ್ಚ ಕೆಸಱಹುದಲ್ಲದೆ ಅದಱುಚ್ಚುಗ ಬಿಡದಯ್ಯಾ! ಲೋಕದ ಮಾನವರಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ಕೆಟ್ಟವನೇಕೆ ಸದ್ಭಕ್ತನಹನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೩॥

೩೭೯

ಕುಂಬಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಕಬ್ಬುನದ ಕಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ಕೊಳೆವುದಲ್ಲದೆ ಅದು ಬಲುಹಾಗಬಲ್ಲುದೆ? ಅಳಿಮನದವರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ಭಕ್ತಿಯೆಂತಹುದು ಮುನ್ನಿನಂತಲ್ಲದೆ? – ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಕೇಳಯ್ಯಾ, ಮನಹೀನನ ಮೀಸಲ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದಂತೆ! ॥೪॥

೩೮೦

ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹೊಗದ ಗುರುವನಱಸುವಾತ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲ; ತಾ ಹೊಗದ ಮನೆಯಲುಪದೇಶವ ಮಾಡುವಾತ ಗುರುವಲ್ಲ. ಅಂಗವ ಮಾಱಿಕೊಂಡುಂಬ ಶಿಷ್ಯ ಗುರುದ್ರೋಹಿ. ಲಿಂಗವ ಮಾಱಿಕೊಂಡುಂಬ ಗುರು ಶಿವದ್ರೋಹಿ. ಇವರಿಬ್ಬರನು ಭಕ್ತರೆಂದರೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು ನಾಯಕ ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ. ॥೫॥

೩೮೧

ಅಱಿವಿನ ಪಥವನಱಿಯದಿದ್ದಡೆ, ಮುಂದೆ ಹೆಱರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಲೇಕೆ? ತೋಱಿಯಲದ್ದಿದವನನೀಸಲಱಿಯದವ ತೆಗೆಯ ಹೋದಂತಾಯಿತ್ತೆಂದನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೬॥

೩೮೨

ರಂಗದಕ್ಕಿಯೆಂದು ನಿಂದ ನಾಲ್ವರಿಗೆ ತಂದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಳಸವ ಹಿಡಿ ಬಾ, ಭಕ್ತಿಗೆ ಇದೆ ಪಥ; ಶಿರ ಚೆಂದವಾಯಿತ್ತು. ಮುಂದಲ್ಲಿ ಏನುಂಟು? ಬೆಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುರಿಗಾವಲಿಯಾದಡೆಯೂ ಬರಲೆಂದು ಶ್ರೀಕಳಸಕ್ಕೆ ದಂಡವನಾಗಳೆ ಕೊಂಬಂತೆ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೭॥

೩೮೩

ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ತನ್ನ ಮಗನೆಂಬುದು ತಪ್ಪದಲ್ಲಾ. ಏಕೆ? ಆತನ ಧನಕ್ಕೆ ತಂದೆಯಾದನಲ್ಲದೆ, ಆತನ ಮನಕ್ಕೆ ತಂದೆಯಾದನೆ? ಏಕೆ? ಆತನ ಮನವನಱಿಯನಾಗಿ, ಆತನ ಧನಕ್ಕೆ ತಂದೆಯಾದನು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿರ್ದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಱಿಕೊಂಡುಂಬವರು ನಿಮ್ಮ ನಿಜಭಕ್ತರಲ್ಲಯ್ಯಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ. ॥೮॥

೩೮೪

ಶಿಖಿಯನೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರಿಕೆಯನೆ ಕೊಡುವರೆ, ಆತನ ವೃತ್ತಿಗಳ ತಿಳಿಯಬೇಕಯ್ಯಾ. ಜಾತಿಸೂತಕವನೇತಿಗಳೆದಾತಂಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಸುಸರ ನೋಡಾ. ಈಸುವನತಿಗಳೆಯದೆ ಉಪದೇಶವ ಮಾಡಿದ ಆಚಾರ್ಯಂಗೆ ಮಾರಿಯೆಂದಾತನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೯॥

೩೮೫

ಒಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದುದಲ್ಲ; ಒಡನೆ ಬೆಳೆದುದಲ್ಲ. ಎಡೆಯಲಾದೊಂದುಡುಗೆಯನುಟ್ಟು ಸಡಿಲಿದಡೆ, ಲಜ್ಜೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತ್ತೆಂಬ ನುಡಿ ದಿಟವಾಯಿತ್ತು ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ. ಹಡೆದ ಗುರುಕರುಣದೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೇಮವ ಬಿಡದಿರೆಲವೋ, ಬಿಟ್ಟಡೆ ಕರಕಷ್ಟ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಡಸಿ ಕೆಡಹುವ ನಾಯಕ ನರಕದಲ್ಲಿ. ॥೧೦॥

೩೮೬

ಶಿವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾಗಿ, ತಮ್ಮಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿರುತ್ತಿರಲು, ಅನ್ಯರನೆ ಹಾಡಿ, ಅನ್ಯರನೆ ಹೊಗಳಿ, ಅನ್ಯರ ವಚನವ ಕೊಂಡಾಡಲು ಕರ್ಮ ಬಿಡದು; ಭವಬಂಧನ, ಶ್ವಾನಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಯೂ ನಂಬದ ಡಂಬಕರಿಗೆ, ಮಳಲ ಗೋಡೆಯನಿಕ್ಕಿ ನೀರಲ್ಲಿ ತೊಳೆದಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ! ॥೧೧॥

೩೮೭

ಹಲವು ಕಾಲ ಹಂಸೆಯ ಸಂಗದಲ್ಲಿದ್ದಡೇನು, ಬಕನು ಶುಚಿಯಾಗಬಲ್ಲುದೆ? ಗಂಗಾನದಿಯೊಳಗಿದ್ದಡೇನು, ಪಾಷಾಣ ಮೃದುವಾಗಬಲ್ಲುದೆ? ಕಲ್ಪತರುವಿನ [1]ಸನ್ನಿಧಿಯ[1]ಲ್ಲಿದ್ದಡೇನು, ಒಣ ಕೊರಡು ಕೊನರಿ ಫಲವಾಗಬಲ್ಲುದೆ? ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುನಕನಿದ್ದಡೇನು, ಪಂಚಾಮೃತಕ್ಕೆ ಸಲುವುದೆ ಅದಱ ಹಾಲು? ತೀರ್ಥದೊಳಗೊಂದು ಗಾರ್ದಭನಿದ್ದಡೇನು, ಅದು ಕಾರಣಿಕನಾಗಬಲ್ಲುದೆ? ಖಂಡುಗ ಹಾಲಿನೊಳಗೊಂದು ಇದ್ದಿಲ ಹಾಕಿದಡೇನು, ಅದು ಬೆಳುಹಾಗಬಲ್ಲುದೆ? ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದಡೇನು, ಅಸಜ್ಜನ ಸದ್ಭಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲನೆ? ॥೧೨॥

೩೮೮

ಕಬ್ಬುನದ ಕೊಡನ ಪರುಷ ಮುಟ್ಟಿ ಹೊನ್ನಾದಡೇನು?–ಅದು ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ರೂಹ ಬಿಡದನ್ನಕ್ಕ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಯೂ ನಂಬದ ಡಂಬಕಂಗೆ! ॥೧೩॥

೩೮೯

ಎರದೆಲೆಯಂತೆ ಒಳಗೊಂದು ಹೊಱಗೊಂದಾದಡೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ? ತಾನು ತನ್ನಂತೆ. ನುಡಿ ಎರಡಾದಡೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ? ತಾನು ತನ್ನಂತೆ. ನಡೆ ಎರಡಾದಡೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ? ತಾನು ತನ್ನಂತೆ. ಉಡುವಿನ ನಾಲಗೆಯಂತೆ ಎರಡಾದಡೆ, ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ಮೆಚ್ಚುವನೆ? ॥೧೪॥

೩೯೦

ತನುವಿನಲೊಂದು ಮನದಲೊಂದಿದ್ದಡೆ, ಬಲ್ಲನೊಲ್ಲನಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವು; ಬಲ್ಲನೊಲ್ಲನಯ್ಯಾ. ಪರಚಿಂತೆಯನೊಲ್ಲನೊಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರುವಿನಿಂದಲುದಯಿಸಿ ಗುರುವಿನ ನಿಜವ–
ನರಿಯದ ನರರಿಗೆ ಶಿವಪಥವೆಲ್ಲಿಯದೋ

ಪದ:

ಕೋಹಂ ಎಂದು ಬಂದೆರಗಿದ ಶಿಷ್ಯಗೆ
ಸೋಹಂ ಎಂದು ನಿಜವನಱುಹಿದ ಗುರು

೧–೧ ಸಂಗದ(ಮೂ)

ಸಹಜಾನುಗ್ರಹ ಸ್ವಾಯತ ಸಂಬಂಧವ ಮಾಳ್ಪು-
ದೀ ಹದನಱಿಯದನುಗ್ರಹ ಸಲ್ಲಾ ॥೧॥

ಗುರುವಿನ ಆದಿಯ ಶಿಷ್ಯನಱಿಯನಾ
ಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ಮೂಲವನಱಿಯಾ
ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಲಿಂಗವ-
ನಱಿಯದೆರಡು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಲು ಶಿವನೊಲ್ಲಾ ॥೨॥

ಹಿಂದನಳಿದು ಮುಂದನು ತೋಱದ ಗುರು-
ವಿನಿಂದುಪದೇಶವ ಪಡೆದಡೆ
ಸಂದು ಸಂಶಯವೆಂತಳಿವುದು ಉಭಯಂ
ಅಂಧಕನಂಧಕನ ಕೈವಿಡಿದಂತೆ ॥೩॥

ಪರುಷ ಮುಟ್ಟಲು ಲೋಹ ಹೊನ್ನಾಗಿ ಫಲವೇನು
ಪರುಷ ತಾನಾಗದನ್ನಕ್ಕ ಗುರು-
ಕರುಣವ ಹಡೆದು ಗುರುವಿನಂತಾಗದಡೆ
ಮರಳಿಯು ಪರಿಭವ ತಪ್ಪದು ನೋಡಾ ॥೪॥

ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗವ ಕಂ-
ಡೆರಡೊಂದೆ ಎಂದಱಿಯದೆ
ಬಱಿಮುಖನಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವ ಮಾಡಲು
ಗುರುಪ್ರಿಯ ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯನೊಲ್ಲಾ ॥೫॥

●

೩. ನಿರ್ದೇಶಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಇದಿರಿಟ್ಟು ತೋಱುವ ತಾಮಸನಿರಸನವಂ ಮಾಡಿ, ಸುಜ್ಞಾನಭೇದಮಂ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ನಿರ್ದೇಶಸ್ಥಲವಾದುದು.

ನಿರ್ದೇಶಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೩೯೧

ಕಾಯಕಕ್ಕಾಱದೆ, ಮೈಸೋಂಬತನದಿಂದ ಬೇಱೆ ಕೂಳ ಗಳಿಸಲಾಱದೆ, ಹಸಿದಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ. ಉಡಲು ಸೀರೆಯ ಗಳಿಸಲಾಱದೆ, ಕಚ್ಚುಟವ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ. ಮಿಯಲೆಣ್ಣೆಯ ಗಳಿಸಲಾಱದೆ,

ಮಂಡೆ ಬೋಳಾಗಿಪ್ಪರಯ್ಯಾ. ದಿಟದಿಂದ ಬಿಡಿಸಲಜಿಯದೆ, ನಿಸ್ಸಂಸಾರದ ಸಟೆಯನವಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಪ್ಪರಿಗೆ ನಾನಂಜುವೆನಯ್ಯಾ ಸಕಳೇಶ್ವರಾ. ॥೧॥

೩೯೨

ಸಚರಾಚರ ಚತುರ್ವಳಯದೊಳಗೆ ತಿರುಗುವ ವೇಷಧಾರಿಯನೆನಗೆ ತೋಱದಿರಯ್ಯಾ.

ಆಶಯಾ ಬಧ್ಯತೇ ಲೋಕೇ
ಕರ್ಮಣಾ ಬಹುಚಿಂತಯಾ
ಆಯುಕ್ಷೀಣಂ ನ ಜಾನಾತಿ
ವೇಣುಸೂತ್ರ ವಿಧೀಯತೇ

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಆಸೆಯ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ನಿರಾಸೆಯ ಪತಿಕರಿಸಿದ ವೇಷವ ಕಂಡಡೆ, ನೀ ಸರಿಯೆಂಬೆ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೨॥

೩೯೩

ತಪವೆಂಬುದು ಬಂಧನ; ನೇಮವೆಂಬುದು ತಗಹು; ಶೀಲವೆಂಬುದು ಸೂತಕ; ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಪ್ರಾಣಘಾತಕ. ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧದೊಳಗಿಲ್ಲ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೩॥

೩೯೪

ಘಟಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಟಲ ಹಱಿವುದೆ, ಜೀವಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ? ವೇಷಧಾರಿತನದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಸವಹುದಲ್ಲದೆ, ಜ್ಞಾನಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ ಭವವೆಂತು ಹಱಿವುದು? ಅಂಗಭವಿ, ಲಿಂಗಭವಿಯ ಕಳೆದುಳಿದಲ್ಲದೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಹೊದ್ದಬಾರದು. ॥೪॥

೩೯೫

ಧಾತುಗೆಟ್ಟು ಬೋಳಾದಡೇನು, ನಿಜವನೆಯ್ದಬಲ್ಲುದೆ ಅಯ್ಯಾ? ವಿಕೃತವೇಷವ ತೋಱಿ ಉದರ ಹೊರೆವ ವೇಷಕೆಂತಯ್ಯಾ? ಉಪಾಧಿವಿಡಿದು ಮಾಡುವ ಷೋಡಶ ಕ್ರೀ ಸಕಳೇಶ್ವರಂಗೆ ದೂರವಯ್ಯಾ. ॥೫॥

೩೯೬

ಅರ್ಥಸನ್ಯಾಸಿಯಾದಡೇನಯ್ಯಾ? ಆವಂಗದಿಂ ಬಂದಡೆಯೂ ಕೊಳ್ಳದಿರಬೇಕಯ್ಯಾ. ರುಚಿಸನ್ಯಾಸಿಯಾದಡೇನಯ್ಯಾ? ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುರವನಱಿಯದಿರಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಸನ್ಯಾಸಿಯಾದಡೇನಯ್ಯಾ? ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಲ್ಲದಿರಬೇಕು. ದಿಗಂಬರಿಯಾದಡೇನಯ್ಯಾ? ಮನ ಬತ್ತಲೆ ಇರಬೇಕು–ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧದ ಹೊಲಬನಱಿಯದೆ, ವೃಥಾ ಕೆಟ್ಟರು ಕಾಣಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ. ॥೬॥

೩೯೭

ತನು ಬತ್ತಲೆ ಇದ್ದಡೇನು, ಮನ ಶುಚಿಯಾಗದನ್ನಕ್ಕ? ಮಂಡೆ ಬೋಳಾದಡೇನು, ಭಾವ ಬಯಲಾಗದನ್ನಕ್ಕ? ಭಸ್ಮವ ಹೂಸಿದಡೇನು, ಕರಣಾದಿಗುಣಂಗಳನೊತ್ತಿ ಮೆಟ್ಟಿ, ಸುಡದನ್ನಕ್ಕ?– ಇಂತೀ ಆಸೆಯ ವೇಷದ ಭಾಷೆಗೆ, ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನೀ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಛೀ ಎಂದೆನು. ॥೭॥

೩೯೮

ಅಜೀವೆ ಗುರು, ಆಚಾರವೆ ಶಿಷ್ಯ. ಜ್ಞಾನವೆ [1]ಲಿಂಗ[1], ಪರಿಣಾಮವೆ ತಪ. ಸಮತೆಯೆಂಬುದೆ ಯೋಗದಾಗು ನೋಡಾ. ಈಸುವನಜೆಯದೆ, ವೇಷವ ಧರಿಸಿ, ಲೋಚು ಬೋಳಾದಡೆ, ಮಹಾಲಿಂಗಕಲ್ಲೇಶ್ವರದೇವರು ನಗುವರು! ॥೮॥

೩೯೯

ಅಕ್ಷರ ಪಂಚಕದ ನಿಕ್ಷೇಪವನಜೆದಡೆ ಬೋಳು. ಕುಕ್ಷಿಯೊಳಗೈವತ್ತೆರಡಕ್ಷರದ ಲಕ್ಷಣವನಜೆದಡೆ ಬೋಳು. ಅಕ್ಷಯನಿಧಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದುದೆ ಬೋಳು! ॥೯॥

೪೦೦

ಆಚಾರ ಕರ್ಪರ ಒಂದು, ವಿಚಾರ ಕರ್ಪರ ಒಂದು, ಅವಿಚಾರ ಕರ್ಪರ ಒಂದು– ಇಂತೀ ಮೂಱು ಕರ್ಪರವುಳ್ಳವು. ಆಚಾರ ಕರ್ಪರ ಜಾಡ್ಯವೆಂಬೆ. ವಿಚಾರ ಕರ್ಪರ ಹೆಳವನೆಂಬೆ. ಅವಿಚಾರ ಕರ್ಪರ, ಸೊಮ್ಮು ಸಂಬಂಧ ನೇಮ ಶೀಲವ ಮಿೞೆ ಬೇಡುವದಾಗಿ, ನಿರುಪಾಧಿಕವಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧೦॥

೪೦೧

ಆಚಾರಕರ್ಪರ ಸೊಮ್ಮು ತೋಱೆ ಬೇಡುವದು. ವಿಚಾರಕರ್ಪರ ಲಾಂಛನವ ತೋಱೆ ಬೇಡುವದು. ಅವಿಚಾರಕರ್ಪರ ಸೊಮ್ಮು ಸಂಬಂಧ ನೇಮ ಶೀಲವ ಮಿೞೆ ಬೇಡುವದಾಗಿ, ನಿರುಪಾಧಿಕವಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧೧॥

೪೦೨

ತಾಳು, ಬೋಳು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಕರ್ಪರವೆಂದೆಂಬರು. ತಾಳು ಬೋಳು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕರ್ಪರವಾವುದೆಂದಜೆಯರು. ತಾಳೆ? ತನುಗುಣಾದಿಗಳ ಪ್ರಾಣಗುಣಾದಿಗಳ ತಾಳಿಕೊಂಡಿರಬಲ್ಲರೆ ತಾಳು. ಬೋಳೆ? ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಬಂಧನವಿಲ್ಲದೆ, ಸಂಸಾರವಿಷಯಂಗಳ ಬೋಳಿಸಿ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಲ್ಲರೆ ಬೋಳು. ಕಟ್ಟಿಗೆ? ಕರಣಾದಿಗುಣಂಗಳನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಲ್ಲಡೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ. ಕರ್ಪರ? ಪರವನಜೆದಿರಬಲ್ಲಡೆ ಕರ್ಪರ–ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧವನಜೆದವರ ಪರಮಾರಾಧ್ಯರೆಂಬೆ ಕಾಣಾ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ. ॥೧೨॥

೧–೧ ದೈವ(ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಧನ್ಯಾಸಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಆಸೆಯಟಮಟದುದರಪೋಷಣೆ ಕೆಲ ವಿಕೃತ-
ವೇಷಗಳ ನಟಿಸಿ ಬಹಿರಂಗ ಬಳಕೆಯ ಬಯಲು
ಹೂಸಕರನೊಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಸ ಭಕ್ತಿಯ ಭಾವ ವೇಷದೊಳು ಶಿವನಿಪ್ಪನು

ಪದ :

ಅಶನ ದೊರಕದೊಡೆ ಉಪವಾಸಿ ತಾನೆಂದೆಂದು
ವ್ಯಸನದೊರಕದಡೆ ನಿಸ್ಸಂಗಿ ತಾನೆಂದೆಂದು
ವಸನ ಘಟಿಸದೆ ಕೌಪುಗಟ್ಟಿಯಿಂತೊಂದೊಂದಕೊಂದೊಂದ ಗಳಿಸಿ ತನಗೆ
ವಶವಲ್ಲ ಪ್ರಾಕೃತದ ಕರ್ಮ ಮೈಸೋಂಬತೆಯ
ದೆಸೆಯಿಂದ ಲೋಚು ಬೋಳಾಗಿ ಜಡೆಗಟ್ಟಿ ದೆಸೆ-
ದೆಸೆಗಳಂ ತಿರುಗಿ ಭಿಕ್ಷಾಂದೇಹಿಯಾದ ಸಂದೇಹಿಗಳ ಶಿವನೊಲ್ಲನು ॥೧॥

ಧೃತಿಗೆಟ್ಟು ಕಂಡಕಂಡವರ್ಗೆ ವೇಷವ ತೋಱಿ
ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮೂಲಮಂತ್ರವನಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗುಸುರಿ
ಗತಿಗೆಟ್ಟು ದೊರಕಿದಲ್ಲುಂಡುಂಡು ಲಾಂಛನಾಡಂಬರವ ತೋರಿ ಪರರಾ
ಸ್ತುತಿಗೈದು ದೈನ್ಯದಿಂ ಧಾತುಗೆಟ್ಟೊಡಲಾಸೆ-
ಗತಿತೃಷ್ಣೆಯಿಂದ ಕೆಲ ವ್ರತ ನೇಮ ಛಲಗಳಿಂ-
ದಿತರ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಸುವರೊಳಗಿಗನು ಶಿವನು ವಿಶ್ವಾಸವೇಷದೊಳಿಪ್ಪನು ॥೨॥

ಅಱಿತವಾಚಾರ ಜ್ಞಾನಾನುಭವ ಪರಿಣಾಮ-
ದೆಱಕ ಯೋಗಾಕ್ಷರದ ಮಹಿಮೆ ಸಮತಾಭಾವ
ಕಱಿಗೊಂಡು ಆಸೆಯೆಂಬಜ್ಞಾನವಳಿದು ಮನ ಬೋಳಾದ ಬೋಳು ಶಿವನ
ಕುಱುಹಿಂತುಟೆಂದು ತೋರಲು ಸುಳಿವ ಲಾಂಛನದ
ಮಱೆಯ ಪರತತ್ತ್ವ ಬೋಳಲ್ಲದೆ ವೃಥಾ ಕೇಶ-
ದೊಱೆದಾಶಾಪಾಶದಿಂ ಹೊತ್ತು ತೊಳಲುವ ವೇಷ ಭಾರವೆ ಭವಭಾರವು ॥೩॥

ಮನಸು ಚಿತ್ತಿನೊಳಡಗಿದಱೆ ದಿಗಂಬರ ಭಾವ
ತನು ಶೂನ್ಯವಾಗಲದು ಬೋಳು ಆವಂಗದಿಂ
ಧನ ಬರಲು ಬಿಡಹವೆ ನಿರಾಸತ್ವ ಜಾಗ್ರಸ್ವಪ್ನಸುಷುಪ್ತಿಯೊಳಳುಪಿನಾ
ತನು ಸೋಂಕು ರುಚಿ ರೂಪಿನೆರಕವಿಲ್ಲದುದೆ ತಾ
ಘನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವೀ ಚತುರ್ವಿಧದೊಳಂ ಲಿಂಗ-
ದನುವನಂಗೀಕರಿಸಿ ಸುಳಿವುದೇ ಶಿವವೇಷ ಅಲ್ಲದುದೆ ಉದ್ದೇಶವು ॥೪॥

ತನುಪ್ರಾಣದವಗುಣಾದಿಗಳ ಧಿಃಕರಿಸಿ ತ-
ನ್ನನುವಿಂಗೆ ತಂದು ವ್ರತಬಂಧನಂಗಳ ಸತ್ಯ-
ವನು ತೊರದಖಿಳ ವಿಷಯಂಗಳನು ರೂಪಿಸುತಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿಯದೆ
ಅನುಕರಿಸಿ ನಡೆದು ಪರವೆಂಬಂಗಪಾತ್ರದೊಳು
ಮನ ಲೀಯವಾದರಿವರತ ಪರಮಜ್ಞಾನ-
ದನುರೂಪನಾದ ಮಹಿಮನ ಹುಲಿಗೆಱೆಯ ವರದ ಸೋಮೇಶನೆಂದೆಂಬೆನು ॥೫॥

•

೪. ಶೀಲಸಂಪಾದನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸುಜ್ಞಾನಭೇದಮಂ ನಿರ್ದೇಶಮಂ ಮಾಡಿ, ನಿಜವನಱೆದು, ಸರ್ವಾಂಗ ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶರಣಂಗೆ ಮಹಾಜ್ಞಾನವೆ ಚರಿತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಉಳಿದ ದುಶ್ಶೀಲ ಚರಿತ್ರಂಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ತೋಱುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದೆ ಶೀಲಸಂಪಾದನೆಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶೀಲಸಂಪಾದನೆಯ ಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೦೩

ಸುಖವನಱೆಯದ ಕಾರಣ, ಹೆಂಗೂಸು ಸೂಳೆಯಾದಳು. ಲಿಂಗವನಱೆಯದ ಕಾರಣ, ಭಕ್ತ ಶೀಲವಂತನಾದ. ಈ ಉಭಯ ಕುಳ-ಸ್ಥಳದಱೆವು ನಿಃಪತಿಯಾಗದನ್ನಕ್ಕ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವನೆಂತೊಲಿವನು? ॥೧॥

೪೦೪

ಲಿಂಗವಂತನ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೆ ಶೀಲ. ಲಿಂಗವಂತನ ರಾಣಿವಾಸವ ಲಿಂಗದ ರಾಣಿವಾಸವೆಂಬುದೆ ಶೀಲ. ಲಿಂಗವಂತನ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದಿಪ್ಪುದೆ ಶೀಲವಯ್ಯ. ಲಿಂಗವಂತರ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ ಸೇವನೆಯ ಮಾಡುವುದೇ ಶೀಲ. ಇಂತಪ್ಪ ಸುಶೀಲವೇ ಶೀಲವಯ್ಯಾ. ಉಳಿದ ದುಶ್ಶೀಲಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ? ॥೨॥

೪೦೫

ಅಗ್ಗವಣಿ ಮೊಸಲಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಶೀಲವೆ? ಪುಷ್ಪ ಮೀಸಲಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಶೀಲವೆ? ಓಗರ ಮೊಸಲಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಶೀಲವೆ? ಇವು ಶೀಲವಲ್ಲ ಕಾಣಿರಯ್ಯಾ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಅರಿಷಡುವರ್ಗ ಸಪ್ತಧಾತು ಅಷ್ಟಮದಂಗಳ ತಡೆಯಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅಚ್ಚ ಶೀಲ. ॥೩॥

೪೦೬

ಜಲ ನದಿ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನವನಿಕ್ಕಿ, ಉದಕವ ತಂದು ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆವರೆಲ್ಲ ಶೀಲವಂತರೆ? ಭವಿಪಾಕವನೊಲ್ಲೆವೆಂದು ಭುಂಜಿಸುವ ಉದರಪೋಷಕರೆಲ್ಲ ಶೀಲವಂತರೆ? ಅವರಲ್ಲ; ನಿಲ್ಲು, ಮಾಣು. ಅಸನವಱಿತು ವ್ಯಸನ ಬೆಂದು, ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೆ ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿ, ಅಷ್ಟಮದ ಬೆಂದು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ತನುಗುಣ ಸಮಾಧಾನವಾದಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಶೀಲವಂತರೆಂಬೆ. ॥೪॥

೪೦೭

ಎಂಜಲ ಮಾತ ನುಡಿವ ಜಗದ ಜಂಗುಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಶೀಲವಂತರೆ? ಭಿನ್ನ ರುಚಿಗಳಿಗೆಱಗದೆ, ಕಾಮನ ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿ[೧]ಯದೆ[೧], ಮಕರಶೃಂಗಾರವ ಮಾ[೨]ಡದೆ[೨], ಅಂಗನೆಯರ ಸಂಗಗಳ ತೊಱೆದಡೆ ಶೀಲವಂತನೆಂಬೆನು. ಲೋಕದ ನಚ್ಚು ಮಚ್ಚ ಬಿಟ್ಟು ಮನ ನಿಶ್ಚಿಂತವಾದಡೆ, ಮೆಚ್ಚುವನಯ್ಯಾ ನಮ್ಮ ಸಕಳೇಶ್ವರ. ॥೫॥

೪೦೮

ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆ ನೇಮವಲ್ಲ. ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ನೇಮವಲ್ಲ. ಧೂಪ ದೀಪಾರತಿ ನೇಮವಲ್ಲ. ಪರಧನ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಪರದೈವಂಗಳಿಗೆಱಗದಿಪ್ಪುದೆ ನೇಮ. ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿ – ಇದು ಕಾರಣ, ಇದು ನಿತ್ಯ ನೇಮ. ॥೬॥

೪೦೯

ಶೀಲ ಶೀಲವೆಂದೇನೊ? ಮಾಡಿದ ಮನೆ, ಹೂಡಿದ ಒಲೆ, ಅಟ್ಟುಂಬ ಮಡಕೆ, ಕಟ್ಟಿದ ಕೆಱೆ, ಬಿತ್ತಿದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಶೀಲವಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಶೀಲವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗ ಬಂದು ಮನವನಿಂಬುಗೊಂಬುದೆ ಶೀಲ. ಜಂಗಮ ಬಂದು ಧನವ ನಿಂಬುಗೊಂಬುದೆ ಶೀಲ. ಪ್ರಸಾದಿ ಬಂದು ತನುವನಿಂಬುಗೊಂದುದೆ ಶೀಲ. ಇಂತಪ್ಪ ಶೀಲಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ. ಉಳಿದ ದುಶ್ಶೀಲರ ಕಂಡರೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ? ॥೭॥

೪೧೦

ಶೀಲವಂತನಾದಡೆ, ತಾ ಸವೆದು ಶೀಲವ ಮಾಡಬೇಕಯ್ಯಾ. ತಾನಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು ಮಾಡುವ ಶೀಲ, ಕೊಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವ ಕೈಗೂಲಿ. ತನಗಿಲ್ಲ ಪೂಜೆಯ ಫಲ. ಕೊಡವಾಲ ಕಱೆವ ಸುರಭಿಯಂತೆ, ಅಟ್ಟಿದರಟ್ಟುವರ ಬೇಡಿ ಮಱುಗುವ ದಾಸಿಯ ಪಥದಂತೆ, ತನ್ನುದರನಿಮಿತ್ಯವಿಡಿದು ಶೀಲ ಬೇಕೆಂಬ ದುಶ್ಶೀಲರ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಸಕಳೇಶ್ವರಾ? ॥೮॥

೧–೧ ದು(ಮೂ) ೨–೨ ಡಿ(ಮೂ)

೪೧೧

ಶೀಲವಂತರು ಶೀಲವಂತರೆಂದೆಂಬರು. ನಾವಿದನಜೆಯೆವಯ್ಯಾ. ಅಂಗನೆಯರ ಅಧರಪಾನ ತಮ್ಮುದರವ ಹೊಗುವನ್ನಕ್ಕ, ಶೀಲವೆಲ್ಲಿಯದೊ? – ಇದು ಬಾಲರಾಳಿಯಲ್ಲದೆ? ಈಷಣತ್ರಯವೆಂಬ ಸೊಣಗ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಶೀಲವೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಮನವು ಮಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಡೆ ಶೀಲ. ಪರಿಣಾಮ ನೆಲೆಗೊಂಡಡೆ ಶೀಲ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಶೀಲವಂತರಪೂರ್ವ. ॥೯॥

೪೧೨

ಶೀಲ ಶೀಲವೆಂದು ಗರ್ವೀಕೃತದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅನಂತಶೀಲರು. ಹೂ ಬಾವಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವದು ಶೀಲವಲ್ಲ; ತನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವದು ಶೀಲ. ಹುಸಿಯ ಕಳೆವುದು ಶೀಲವಲ್ಲದೆ, ಭಕ್ತರ ಕಳೆವುದು ಶೀಲವೆ? ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವ ಮಾಡುವದು ಶೀಲವಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಮಾಡುವುದು ಶೀಲವೆ? – ಇಂತೆಲ್ಲ ಶೀಲರು ದುಶ್ಶೀಲರಾದರು. ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ, ನಾನೇನೆಂದಜೆಯೆ; ನೀನಿರಿಸಿದಂತಿಪ್ಪೆ. ॥೧೦॥

೪೧೩

ಹೊನ್ನು ಭಕ್ತನೆಂಬೆನೆ? ಹೊನ್ನಿನೊಳಗಣ ಮುದ್ರೆ ಭವಿ. ಹೆಣ್ಣು ಭಕ್ತನೆಂಬೆನೆ? ಹೆಣ್ಣಿನೊಳಗಣ ವಿರಹ ಭವಿ. ಮಣ್ಣು ಭಕ್ತನೆಂಬೆನೇ? ಮಣ್ಣಿನೊಳಗಣ ಬೆಳಸು ಭವಿ–ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧದೊಳಗಣ ಭವಿಯ ಕಳೆದು, ಪ್ರಸಾದವ ಮಾಡಿಕೊಳಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಶೀಲವಂತರೆಂಬೆ. ॥೧೧॥

೪೧೪

ಶೀಲ ಶೀಲವೆಂದೇನೊ, ಪ್ರಪಂಚು ನಾಸ್ತಿಯಾಗದನ್ನಕ್ಕ? ಸೀಮೆ ಸೀಮೆಯೆಂದೇನೊ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಿರಹಿತವಾಗದನ್ನಕ್ಕ? ಶೀಲಕ್ಕೆ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿ, ಸೀಮೆಗೆ ಭವಿ ನಾಸ್ತಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶೀಲವಂತರಪೂರ್ವ. ॥೧೨॥

೪೧೫

ಶೀಲವಂತರು ಶೀಲವಂತರೆಂದೆಂಬಿರಿ. ಶೀಲದ ಹೊಲಬನಜೆಯದ ಭ್ರಮಿತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿ ಭೋ, ಕಾಮವೆಂಬುದೊಂದು ಪಾಪಿ, ಮದವೆಂಬುದೊಂದು ದ್ರೋಹಿ, ಮತ್ಸರವೆಂಬುದೊಂದು ಹೊಲೆಯ, ಕ್ರೋಧವೆಂಬುದೊಂದು ಕೈಸೂನೆಗಾಜಿ, ಮನವ್ಯಾಪಕಂಗಳು ಭವಿ–ಇಂತಿವನಜಿದು, ಹರವಶಂಬೋಗಿ ಹೊಯಿಹೊಡದಂತಿದ್ದಡೆ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಅವರ ಶೀಲವಂತರೆಂಬೆ. ॥೧೩॥

೪೧೬

ಆಸೆಯೆಂಬ ಕೂಸನೆತ್ತಲು, ರೋಷವೆಂಬ ತಾಯಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಿಪ್ಪಳು ನೋಡಾ! ಇಂತೀ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಕೂಸನೆತ್ತಬಲ್ಲಡೆ, ಅವರನಚ್ಚಶೀಲವಂತರೆಂಬೆ ಕಾಣಾ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ.

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ದೇಶಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ
ತಾಮಸ ಮದ ವಿಮತ್ಸರಿಯಂಗಳ
ಸೀಮೆಗೆ ಸಿಲುಕದ ಶೀಲದೊಳಗೆ ಶಿವ ತಾ ಮನೆಗಟ್ಟಿಹನನವರತಾ

ಪದ :

ಅಂಗ ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಬಹಿರಂಗವ
ನುಂಗಿಯುಗುಳುತ್ತಿಹ ಮಾಯಾಸಂಗವ
ಹಿಂಗದೆ ನಾನಾ ಶೀಲವ ಹಿಡಿದಡೆ ಫಲವೇನದರಿಂದಾ ॥೧॥

ತನುಗುಣಗಳನಂಗೀಕರಿಸದೆ ಮ–
ತ್ತನುಕರಿಸದೆ ಕರಣಾದಿವಿಕಾರವ ನೆನಹನು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ
ಮುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲಡೆ ತಾನದು ಶೀಲಾ ॥೨॥

ಸೀಮೆಯ ಸಂಕಲ್ಪದ ಶೀಲದ ಮನ
ತಾಮಸದಲಿ ಮತಿಗೆಟ್ಟಿಹುದು
ತಾಮಸ ಸೀಮೆಯನರಿಯದೆ ನಿಜ ನಿಸ್ಸೀಮೆಯೊಳಿರುತಿಪ್ಪುದೆ ಶೀಲಾ ॥೩॥

ಶಿವಶರಣರ ನಂಬುವುದೆ ಶೀಲವು
ಅವಗುಣಂಗಳು ಹೊದ್ದದಡದು ಶೀಲವು
ಶಿವದಾಸೋಹದೊಳೆರಡರಿಯದೆ ಇರಬಲ್ಲಡೆ ಅದು ಶೀಲ ॥೪॥

ಅಂಗದೊಳಗೆ ಗುರು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಮನ
ಜಂಗಮದಲಿ ಧನವರ್ಪಿತವಾಗಿಯೆ
ಲಿಂಗಾಲಿಂಗಿತವಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ ಸಂಗನೊಳದು ಶೀಲಾ ॥೫॥

ಅಂತು ಭಕ್ತಸ್ಥಲ ೪ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೫೪ ಕ್ಕಂ,
ಸ್ಥಲನಿರ್ದೇಶಪದ ೪ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೨೦ಕ್ಕಂ,
ಉಭಯಂ ೭೪ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ

❖❖

ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ

೧. ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶರಣಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಜ್ಞಾನವಿವೇಕದಿಂ ಸರ್ವ ಸಂಶಯಮಂ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿ, ನಿಜವನಱಿದು ಪರಮಾನಂದಸುಖಿಯಾದ ಶರಣನು, ತನ್ನಱಿವಱಿತು, ಕುಱುಹು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಐಕ್ಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೧೭

ಸ್ಥಲವಿಡಿದು ಸರ್ವದಲಾಯತವಾಗಿ, ಸಮದುದಯವಿದೆಂದು ಸಹಜವಳವಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಇದು ಅದು ಎಂದೆನಲುಂಟೆ? ಭಾವವಳಿದು ನಿರ್ಭಾವವುಳಿದಲ್ಲಿ, ಅದು ಇದು ಎಂದೆನಲುಂಟೆ–ಕದಂಬಕಳಾಸ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಸರ್ವಾಂಗಮಯವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ? ॥೧॥

೪೧೮

ಆಯಿತ್ತು ಆಯಿತ್ತು ಫಲವಿಲ್ಲದ ವೃಕ್ಷ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ಪದವಿಲ್ಲದ ಫಲ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ಸೀಮೆಯ ಮೀರಿದ ಸಂಬಂಧ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು? ಅನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಆಂದೋಳ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಗುಣ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ಅನುಗುಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನುಭಾವ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ಸ್ವಾನುಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಕಲಭಕ್ತಿ. ಆಯಿತ್ತಾಯಿತ್ತು ಸಕಲಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಪಿಲ ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಯೋಗ.* ॥೨॥

೪೧೯

ತನು ಸೋಂಕಿ, ತನು ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ಮನ ಸೋಂಕಿ, ಮನ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ಭಾವ ಸೋಂಕಿ, ಭಾವ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ, ಶರಣನ ಸಂದು ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತು. ॥೩॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ)

೪೨೦

ತನ್ನನಱಿದಂಗೆ ಇದಿರೆಂಬುದುಂಟು. ತನ್ನನಱಿಯದವಂಗೆ ಇದಿರೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಅಱಿವು ಮಱೆದು ಕುಱುಹಳಿಯಿತ್ತು, ಬೆಱಗಾಯಿತ್ತು. ಬೆಱಗು ಬೆಱಗಿನೊಳಗೆ ಕಱಿಗೊಂಡಿತ್ತಿದೇನೊ? ಭ್ರಾಂತು ಭ್ರಾಂತ ನುಂಗಿತ್ತಿದೇನೋ ಗೋಗೇಶ್ವರಾ? –ಭವಿಯ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಭವಿಯಾದ ಕಾರಣ! ॥೪॥

೪೨೧

ಮನದ ಕಾಲ ಕತ್ತಲು, ತನುವಿನ ಕಾಲ ಕತ್ತಲು, ಅನುಭಾವದನುವ ನೆನೆವುತ್ತ, ನೆನೆವುತ್ತ, ಗಮನಗೆಟ್ಟರೋ. ಲಿಂಗಮುಖದಲಾದ ಸೂಚನೆಯ ಸುಖವ ಕಂಡು, ಗಮನಗೆಟ್ಟರೋ ಅನುವಾಯಿತ್ತು, ಅನುವಾಯಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀಯ ತಲ್ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು–ಗೋಗೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ. ॥೫॥

೪೨೨

ನೆಳಲು ಸತ್ತಿತ್ತು; ಭ್ರಾಂತು ಬೆಂದಿತ್ತು. ಅಱಿವು ಮಱೆಯಿತ್ತು; ಕುಱುಹುಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಗತಿಯನಱಿಸುವರೆ ಅವರಲ್ಲಿ? ಮತಿಯನಱಿಸುವರೆ, – ಅಂಗ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಲಿಂಗಲೀಯವಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ? ಕಂಗಳಂಗದ ಕಳೆಯ ಬೆಳಗಿನ ಭಂಗ ಹಿಂಗಿತ್ತು ಗೋಗೇಶ್ವರಾ! ॥೬॥

೪೨೩

ಮಾಡಿ ಮಾಟವ ಮಱೆದು, ಕೂಡಿ ಕೂಟವ ಮಱೆದು, ಬಯಲ ಸಮರಸಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಯಿತ್ತಲ್ಲ! ಜೀವ ಪ್ರಾಣನ ಭೇದವ ತಿಳಿದು, ನಿಜವದಕ್ಕಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ! ಅನ್ಯ ಚಿಹ್ನವಡಗಿ, ತನ್ನ ತಾ ಮಱೆಯಿತ್ತು! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನೀನೆಂದೆ ನಿಂದುದಲ್ಲಾ!! ॥೭॥

೪೨೪

ಉಪಾಧಿಕ ಮನ, ಉಪಾಧಿಕರಹಿತ ಮನ, ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು. ಆನಂದಭಾವವು ಬಿಂದು ತಾನಳಿದು ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು. ಲಿಂಗೋದಯ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದೆ–ಗೋಗೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ತಾನೆಯಾಗಿ! ॥೮॥

೪೨೫

ಶಿವಶಿವಾ! ಮೂರ್ತಿಗೆ ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧವುಂಟೆಂದೆಂಬರು. ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧವುಳ್ಳವಂಗೆ ಗುರುವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಶುದ್ಧವುಳ್ಳವಂಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಶುದ್ಧವುಳ್ಳವಂಗೆ ಜಂಗಮವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧವುಳ್ಳವಂಗೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧವುಳ್ಳವಂಗೆ ಗಣತ್ವವಿಲ್ಲ ಕೇಳಿರೆ. ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಉಪಚಾರವುಂಟು. ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಗುರುವಿಂಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮೌನ ಅನುಷ್ಠಾನವುಂಟು. ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಜಪ ತಪ, ಸಂಜೆ ಸಮಾಧಿ, ಹೋಮ ನೇಮ, ನಿತ್ಯ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರವುಂಟು–ಇಂತಪ್ಪ ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಗುರುವಿಂಗೆ ಶರಣೆನ್ನೆ. ಇಂತಪ್ಪ ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶರಣೆನ್ನೆ. ಇಂತಪ್ಪ ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಶರಣೆನ್ನೆ. ಇಂತಪ್ಪ ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಕೈಯಾನೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು. ಎನಗೆ ಸತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಅಸತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆವ ಸಹಜವೂ ಇಲ್ಲದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೯॥

೪೨೬

ವಾರಿಕಲ್ಲ ಕಡಿದು ಪುತ್ಥಳಿಯ ಕಂಡರಿಸುವಂತೆ, ಉಪ್ಪಿನ ಪೊಟ್ಟಣವ ಉದಕದಲ್ಲಿರಿಸಿದಂತೆ, ಕರ್ಪುರದ ಪ್ರಣತೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿದಂತೆ ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥಲಿಂಗವವಗ್ರಾಹಕ.॥೧೦॥

೪೨೭

ಅಱಿಯಲಿಲ್ಲದ ಅಱಿವು, ಮಱೆಯಲಿಲ್ಲದ ಮಱಹು, ನೋಡಲಿಲ್ಲದ ನೋಟ, ಬೆರಸಲಿಲ್ಲದ ಬೆಱಗು ನಿಂದುದು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೧೧॥

೪೨೮

ಇದ್ದು ಬದ್ಧನಲ್ಲ; ಸುಳಿದು ಸೂತಕಿಯಲ್ಲ. ಆವಂಗ ಸಂಗವಿಲ್ಲದ ನಿಜೈಕ್ಯನು. ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನದೆ, ಅಳಿದುಳಿದು, ಕರ್ಪುರದ ಗಿರಿಯನುರಿ ತಾಗಿದಂತೆ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೧೨॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಅಱಿಯಲಿಲ್ಲಾ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲಾ
ನೆರೆ ತಿಳಿದು ಕುರುಹಳಿದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು॥

ಪದ :

ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ
ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಮತವನು ಹಿಡಿವನಲ್ಲ
ಅತಿಶಯದ ಘನಲಿಂಗ ದಿಟ ಘಟಿಸಿ ಸ್ವಯವಾಗಿ
ಮೃತಗಮನರಹಿತ ತಾ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ॥೧॥

ಭರಭರದಲುರವಣೆಯ ಹರಿವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜಲದ
ತೆರೆತೆರೆಯಲಂಗನೆಯ ಭರಿತನಲ್ಲ
ಶರಿರಧಾರನು ಅಲ್ಲ ಶಬುದಮುಗುದನು ಅಲ್ಲ
ಪರಗಮನರಹಿತ ತಾ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ॥೨॥

ಒಪ್ಪಗೆಟ್ಟಾರುದಱುಶನದ ಗತಿ ಮತಿವಿಡಿಯ
ಲೆಪ್ಪದಲಿ ಸಮೆದ ಬಹು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಾ
ಇಪ್ಪನು ಅಷ್ಟತನುವಿನ ಹಂಗು ಹರಿದು ತಾ–
ನಪ್ಪಿ ಮೈಮಱೆದಾತ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ॥೩॥

ಪ್ರಾಣಚೇತನವಿಡಿದು ಗಮನರೂಪನು ಅಲ್ಲ
ನಿಃಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿ ಜಡದೇಹಿಯಲ್ಲ
ಕಾಣಲಿಕೆ ಬಯಲೆಂಬ ಮೂರುತಿಯು ತಾನಲ್ಲ
ಹೂಣಿಹೊಕ್ಕೆರಡಳಿದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ॥೪॥

ಸಂಭ್ರಮದ ನುಡಿಯ ಸಡಗರದವನು ತಾನಲ್ಲ
ಎಂಬನಲ್ಲಾ ಎನಿಸಿಕೊಂಬನಲ್ಲಾ
ಅಂದಾದಿಯಾಗಿ ತಾ ನಿಂದ ನಿಲವು ಸುಜ್ಞಾನ-
ದಂದಭರಿತನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ॥೫॥

•

೨. ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತುಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಲ್ಲಿ ಷಡುಸ್ಥಲ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಸರ್ವಾಚಾರವು ಅಡಗಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಸರ್ವಾಚಾರ ಸಂಪತ್ತುಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೨೯

ಹೊಸ ಮದುವೆ ಹಸೆಯುಡುಗದ ಮುನ್ನ, ಹೂಸಿದರಿಸಿನ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹರಿಯದ ಮುನ್ನ, ತನು ಸಂಚಲವಾಗದೆ, ಮನ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವ ಹಡೆದು, ಹುಸಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಭಕ್ತನೆಂಬೆ. ಹಿಡಿ ಹಿಂಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಮಾಹೇಶ್ವರನೆಂಬೆ. ತನುವಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆ. ಜೀವವಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೆಂಬೆ. ಆಸೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಶರಣನೆಂಬೆ. ಈ ಐದಱ ಸಂಪರ್ಕ ನಿರ್ಭೋಗವಾದಡೆ, ಐಕ್ಯನೆಂಬೆ. ಐಕ್ಯದ ಸಂತೋಷ ಹಿಂಗಿದಡೆ, ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನೆಂಬೆ. ಇಂತಾದ ದೇಹ ಇಱಿದಡಱಿಯದು; ತಱಿದಡಱಿಯದು. ಬೈದಡಱಿಯದು; ಹೊಯ್ದಡಱಿಯದು; ನಿಂದಿಸಿದಡಱಿಯದು; ಸ್ತುತಿಸಿದಡಱಿಯದು. ಸುಖವನಱಿಯದು; ದುಃಖ ವನಱಿಯದು. ಇಂತಿವಱ ತಾಗು ನಿರೋಧವನಱಿಯದಿದ್ದಡೆ, ಅವರ ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರನೆಂಬೆ! ॥೧॥

೪೩೦

ಉಪದೇಶ ನಷ್ಟವಾದಡೆ, ಗುರುವೆಂಬೆ. ಗಮನ ನಷ್ಟವಾದಡೆ, ಜಂಗಮವೆಂಬೆ. ಭಾವ ನಷ್ಟವಾದಡೆ, ಲಿಂಗವೆಂಬೆ. ಮನ ನಷ್ಟವಾದಡೆ, ಭಕ್ತನೆಂಬೆ. ಅರ್ಪಿತ ನಷ್ಟವಾದಡೆ, ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆ. ಆಚಾರ ನಷ್ಟವಾದಡೆ, ಐಕ್ಯನೆಂಬೆ–ಇಂತೀ ಷಡುಸ್ಥಲ ನಿಂದ ನಿಲವಿನ ಪರಿಭಾವಪಥವ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ. ॥೨॥

೪೩೧

ಆದಿಯಾಧಾರವಾಗಿಹುದೆ ಘನ. ಆ ಘನವ ವೇಧಿಸಿಹುದೆ ಮನ. ಆ ಮನವು ಮಹವನಿಂಬುಗೊಂಬುದೆ ಭಕ್ತಿ. ಭಿನ್ನ ಭಾವ ತಲೆದೋಱದಿಹುದೆ ಆಚಾರ. ತಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು, ತಾಗು ನಿರೋಧವಿಲ್ಲದಿಹುದೆ ಪೂಜೆ. ಆಸೆ ರೋಷ ಹರುಷವಿಲ್ಲದಿಹುದೆ ಪ್ರಸಾದ. ಕರಣಮಥನದಿಚ್ಛೆದೋಱದಿಹುದೆ ಅನುಭಾವ–ಇಂತಿವು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಳವಟ್ಟುದಾಗಿ ನಿರಂತರ ಸುಖಿ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೩॥

೪೩೨

ಆಚಾರ ಗುರುಸ್ಥಲ. ಅನುಭಾವ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ಅವಧಾನ ಅರ್ಪಿತಸ್ಥಲ. ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲ. ಸಮಾಧಾನ ಶರಣಸ್ಥಲ. ಅಱಿವು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ–ಇಂತೀ ಷಡುವರ್ಗ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರುತ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೪॥

೪೩೩

ಗುರುಲಿಂಗ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಶಿವಲಿಂಗದುದಯ: ಶಿವಲಿಂಗಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಲಿಂಗದುದಯ. ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಾದದುದಯ. ಪ್ರಸಾದಪ್ರಾಣ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಜ್ಞಾನದುದಯ. ಜ್ಞಾನಾನುಭಾವ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಸುಜ್ಞಾನೋದಯ. –ಇಂತೀ ಗುರುವಿನ ಘನವ, ಲಿಂಗದ ನಿಜವ, ಜಂಗಮದ ಮಹಿಮೆಯ, ಪ್ರಸಾದದ ರುಚಿಯ, ಪ್ರಾಣನ ನೆಲೆಯ, ಸುಜ್ಞಾನದ ನಿಲವ, ಮಹಾನುಭಾವದ ಸುಖವನಱಿದು ಮಱಿದಲ್ಲಿ, ಮಹಾಘನ ಸದ್ಗುರುಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಭರಿತವಾದಂದು ಸುಜ್ಞಾನಿ. ॥೫॥

೪೩೪

ಆಯತದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗಿ, ಭಕ್ತನೆನಿಸೂದಯ್ಯಾ. ಸ್ವಾಯತದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗಿ ಯುಕ್ತನೆನಿಸೂದಯ್ಯಾ. ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗಿ, ಶರಣನೆನಿಸೂದಯ್ಯಾ. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ, ಉಭಯಪ್ರಾಣ ವೆನಿಸೂದಯ್ಯಾ. ಘನಕ್ಕೆ ಘನ ಮನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮನವೇದ್ಯವೆನಿಸೂದಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಲಿಂಗ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವವಧಿಕವೆಂದೆನಿಸುವದಯ್ಯಾ. ॥೬॥

೪೩೫

ಕಿಂಕುರ್ವಾಣದಿಂದ, ಬಂದ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದು, ತನಗುಳ್ಳುದನಱಿದು ಮನ ಸಹಿತ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತ. ನಿಷ್ಠೆ ನಿಬ್ಬೆರಸಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡು, ಅಭಿಲಾಷೆ ಸಮನಿಸದೆ, ಪರಿಚ್ಛೇದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳಲ್ಲಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರ. ಅನರ್ಪಿತ ಸಮನಿಸದೆ, ಬಂದುದ ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಲಿಂಗ ಸಹಿತ ಭೋಗಿಸುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಾದಿ. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದುದನು, ಕಾಯಸ್ಥಿತಿಯನಱಿದು ಎಚ್ಚರಗುಂದದಿಪ್ಪಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ. ತನಗೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತಾನಾಗಿ, ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇಱಿಲ್ಲದಿಹ ಬೆಡಗಿನ ಒಲುಮೆಯಲ್ಲಿ, ಶರಣ. ಸದಾಚಾರಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದನುಭಾವವ ಮೀಱಿ, ಹೆಸರಡಗಿದ ಸುಖವದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣಂಗಲ್ಲದೆ ಷಡುಸ್ಥಲವಪೂರ್ವ. ॥೭॥

೪೩೭

ಗುರುಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧ; ಶಿಷ್ಯನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧ. ಲಿಂಗೋದಕ ಪ್ರಸಾದ ಪರಿಣಾಮ ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧ. ಆದ್ಯ ವೇದ್ಯ ಸಾಧ್ಯ ಸಹಜ. ಸಾಧಕತನದಿಂದ ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧ. ಸ್ಥಾನ ಸ್ಥಾನ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಪೂಜೆ ಜ್ಞಾನಾಗಮದಿಂದ ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನೀನೊಲಿದ ಮಹಂತಂಗೆ ಇದೆ ಸಹಜಾ. ॥೮॥

೪೩೭

ತನುವಿಡಿದು ನಡೆವ ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳು : ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ. ಮನವಿಡಿದು ನಡೆವ ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳು : ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣೈಕ್ಯ– ಈ ಉಭಯಾನುಭಾವವಿಡಿದು, 'ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಶ್ಚೈವ ದ್ವಿವಿಧಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ' – ಎಂಬ ಈ ಭೇದವಭೇದಿಸ ಬಲ್ಲಡೆ, ಹಿಂದಿಲ್ಲ ಮುಂದಿಲ್ಲ. ಇಹ ಪರ ಒಂದೇ. ಕರ್ಮ ನಾಸ್ತಿ. ಭವಂ ನಾಸ್ತಿ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾದಂಗಿದು ಸಹಜಾ. ॥೯॥

೪೩೮

ಆಚಾರಲಿಂಗ ಗುರುಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂದಿಂತು ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೬. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಆಚಾರಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಸದಾಚಾರ ನಿಯತಾಚಾರ ಗಣಾಚಾರ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಎಲ್ಲ ಜನವಹುದೆಂಬುದೆ, ಸದಾಚಾರ. ಹಿಡಿದ ವ್ರತ ನಿಯಮವ ಬಿಡದಿಹುದೆ, ನಿಯತಾಚಾರ. ಶಿವನಿಂದೆಯ ಕೇಳದಿಹುದೆ, ಗಣಾಚಾರ. ಗುರುಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ದೀಕ್ಷೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಸ್ವಾನುಭಾವ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು ಗುರು. ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು ಜಂಗಮ, ಸ್ವಾನುಭಾವವೆಂಬುದು ತನ್ನಿಂದ ತಾನಱಿವುದು. ಶಿವಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂದು ಶ್ರೀಗುರು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದುದು. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದು ತನುಗುಣ ನಾಸ್ತಿಯಾದುದು. ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗವೆಂದು ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯುಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಲ್ಲದೆ ಪೆಱತೊಂದನಱಿಯದಿಹುದು. ಜಂಗಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಸ್ವಯ ಚರ ಪರ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಸ್ವಯವೆಂದು ತಾನು, ಚರವೆಂದು ಲಾಂಛನ ಮುಂತಾಗಿ ಚರಿಸುವುದು. ಪರವೆಂದು ಅಱಿವು ಮುಂತಾಗಿ ಚರಿಸುವುದು. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಶುದ್ಧವೆಂದು, ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಮಲತ್ರಯಗಳ ಕಳೆದುಳಿದ ಶೇಷ. ಸಿದ್ಧವೆಂದು, ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಕರಣಮಥನಂಗಳ ಕಳೆದುಳಿದ ಶೇಷ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆಂದು, ಜಂಗಮಮುಖದಿಂದ ಸರ್ವಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕ ತಾನೆಯಾಗಿ, ಖಂಡಿತವಳಿದುಳಿದ ಶೇಷ. ಮಹಾಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಪಿಂಡಜ ಅಂಡಜ ಬಿಂದುಜ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಪಿಂಡಜವೆಂದು ಘಟಾಕಾಶ, ಅಂಡಜವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಬಿಂದುಜವೆಂದು ಮಹದಾಕಾಶ–ಇಂತು ಲಿಂಗಸ್ಥಲವಾರಕ್ಕೆ ಹದಿನೆಂಟು ಸ್ಥಲವಾಯಿತ್ತು. ಅವಕ್ಕೆ ಅಂಗಸ್ಥಲಂಗಳಾವಾವುವೆಂದಡೆ: ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣ ಐಕ್ಯನೆಂದಿಂತು ಅಂಗಸ್ಥಲವಾರು. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ: ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲತ್ರಿವಿಧ: ಗುರುಭಕ್ತಿ ಲಿಂಗಭಕ್ತಿ ಜಂಗಮಭಕ್ತಿ. ಅವಕ್ಕೆ

ವಿವರ: ತನುಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತನು ಮನ ಧನವನರ್ಪಿಸುವನಾಗಿ, ಗುರುಭಕ್ತಿ. ಮನ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮನ ತನು ಧನವನರ್ಪಿಸುವನಾಗಿ, ಲಿಂಗಭಕ್ತಿ. ಧನಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಧನ ಮನ ತನುವನರ್ಪಿಸುವನಾಗಿ, ಜಂಗಮಭಕ್ತಿ. ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ: ಇಹಲೋಕವೀರ ಪರಲೋಕವೀರ ಲಿಂಗವೀರ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ: ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಮಹಾಗಣಂಗಳು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಷಡುದರುಶನಂಗಳ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವ ವೆಚ್ಚಿಸುವನಾಗಿ, ಇಹಲೋಕವೀರ. ದೇವಲೋಕದ ದೇವಗಣಂಗಳು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡಿ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷ ಚತುರ್ವಿಧಪದಂಗಳ ಬಿಟ್ಟಿಹನಾಗಿ, ಪರಲೋಕವೀರ. ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಗದಿಂದ ಸರ್ವಕರಣಂಗಳು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿಪ್ಪನಾಗಿ, ಲಿಂಗವೀರ. ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ: ಅರ್ಪಿತ ಪ್ರಸಾದಿ ಅವಧಾನಪ್ರಸಾದಿ ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದಿ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ: ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಕಾಯದ ಕೈಯ ಮುಟ್ಟಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಬನಾಗಿ, ಅರ್ಪಿತಪ್ರಸಾದಿ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸುಖವನಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮನದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬನಾಗಿ, ಅವಧಾನಪ್ರಸಾದಿ. ಅಂಗಾಶ್ರಯವಳಿದು ಲಿಂಗಾಶ್ರಯವುಳಿದು, ಭಾವಭರಿತವಾದುದು ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದಿ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ : ಆಚಾರಪ್ರಾಣಿ, ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿ, ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣಿ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ: ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಆಚಾರವ ಅವಗ್ರಹಿಸಿಹನಾಗಿ, ಆಚಾರಪ್ರಾಣಿ. ಬಾಹ್ಯೋಪಚಾರಂಗಳ ಮಱೆದು, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನೆ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವನಾಗಿ, ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿ. ಬಾಹ್ಯಶಕ್ತಿಯ ಮಱೆದು, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಂಗಳ ನಿವೇದಿಸುವನಾಗಿ, ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿ. ಶರಣಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ : ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಚಕ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚಕ, ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗಾರ್ಚಕ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಅನಿಷ್ಟೆ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಚಕ. ಇಹ ಪರವಜೆಯನಾಗಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾರ್ಚಕ. ಸ್ವಯ ಪರವಜೆಯನಾಗಿ, ತೃಪ್ತಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕ. ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ : ಕಾಯ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ, ಜೀವ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ, ಭಾವ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ. ಅವಕ್ಕೆ ವಿವರ : ಕ್ರಿಯಾಕಾರವಱಿತುದೆ, ಕಾಯ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ. ಅನುಭಾವವಱಿತುದೆ, ಜೀವ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ. ಅಱಿವು ಸಿನೆ ಬಂಜೆಯಾದುದೆ, ಭಾವಲಿಂಗೈಕ್ಯ. ಇಂತು ಅಂಗಸ್ಥಲವಾರಕ್ಕೆ ೧೮ ಸ್ಥಲವಾಯಿತ್ತು. ಉಭಯಸ್ಥಲದೊಳಗಾದ ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತನು,–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಬಲ್ಲ.* ॥೧೦॥

೪೩೬

ಕರಸ್ಥಲ ಕರ್ಣಸ್ಥಲ ಕಂಠಸ್ಥಲ ಲಲಾಟಸ್ಥಲ ಮಧ್ಯಸ್ಥಲ–ಇಂತೀ ಈ ಐದು ಸ್ಥಲವು. ಇಂತಿವೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಲಂಗಳನು ಮಹಾಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಬಸವಣ್ಣ ಸಂಪೂರ್ಣನಾದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ! ॥೧೧॥

* ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೭ ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿವೆ(ಸಂ)

೪೪೦

ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ–ಪಿಂಡಾದಿಯಾದ ಸಾಕಾರ ೩೨ ಸ್ಥಲದ ಮೂಲಿಗ ತಾನಯ್ಯಾ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣೈಕ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನಿರಾಕಾರ ೧೨ ಸ್ಥಲದ ಆಚಾರ್ಯ ತಾನಯ್ಯಾ. ಈ ಉಭಯ ಕುಳ ಸ್ಥಳ ಒಂದೆ ಎಂದಜಿದು ತಾನಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಜಾತನಲ್ಲ, ಅಜಾತನಲ್ಲ; ಮೂರ್ತನಲ್ಲ, ಅಮೂರ್ತನಲ್ಲ; ದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ, ಅದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ; ಸಕಲನಲ್ಲ, ನಿಷ್ಕಲನಲ್ಲ. ಸಕಲ ನಿಃಕಲಾತ್ಮಕ ತಾನೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧೨॥

೪೪೧

ಸಾಕಾರ ಹದಿನೆಂಟುಸ್ಥಲವನಂಗದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಭಕ್ತ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಹೇಶ್ವರ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಿಪ್ಪ ಆ ಸಾಕಾರವನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆನಯ್ಯಾ? ನಿರಾಕಾರ ಹದಿನೆಂಟು ಸ್ಥಲವನಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಶರಣ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಐಕ್ಯನಾಗಿಪ್ಪ ಆ ನಿರಾಕಾರವನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆನಯ್ಯಾ? ಈ ಉಭಯ ಕುಳ ಒಂದಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಜದ ಘನದಲ್ಲಿ ಕುಳವಡಗಿತ್ತು, – ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ನಿಜದಲ್ಲಿ. ॥೧೩॥

೪೪೨

ಶ್ರೀ ಗುರುಲಿಂಗ ಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ : ದೀಕ್ಷಾಗುರು, ಶಿಕ್ಷಾಗುರು, ಜ್ಞಾನಗುರು. ಶಿವಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗ, ಭಾವಲಿಂಗ, ಜ್ಞಾನಲಿಂಗ. ಜಂಗಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಸ್ವಯ, ಚರ, ಪರ– ಇಂತು ಒಂಬತ್ತು ಸ್ಥಲ. ಆಗಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಕ್ರಿಯಾಗಮ, ಭಾವಾಗಮ, ಜ್ಞಾನಾಗಮ. ಕಾಯಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಸಕಾಯ, ಅಕಾಯ, ಪರಕಾಯ. ಆಚಾರಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಧರ್ಮಾಚಾರ, ಭಾವಾಚಾರ, ಜ್ಞಾನಾಚಾರ. –ಇಂತು ಒಂಬತ್ತು ಸ್ಥಲ. ಉಭಯಸ್ಥಲ ಹದಿನೆಂಟು. ಅನುಗ್ರಹಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಕಾಯಾನುಗ್ರಹ, ಇಂದ್ರಿಯಾನುಗ್ರಹ, ಪ್ರಾಣಾನುಗ್ರಹ. ಅರ್ಪಿತಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಕಾಯಾರ್ಪಿತ, ಕರಣಾರ್ಪಿತ, ಭಾವಾರ್ಪಿತ. ತನುಗುಣಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಶಿಷ್ಯ, ಶುಶ್ರೂಷೆ, ಸೇವ್ಯ–ಇಂತು ಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು. ತೃತೀಯ ಸ್ಥಲ ೨೭. ಒಲವುಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಜೀವಾತ್ಮ, ಅಂತರಾತ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ. ನಿರೂಪಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ನಿರ್ದೇಹಾಗಮ, ನಿರ್ಭಾವಾಗಮ, ನಷ್ಟಾಗಮ. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಆದಿಪ್ರಸಾದಿ, ಅಂತ್ಯಪ್ರಸಾದಿ, ಸೇವ್ಯಪ್ರಸಾದಿ. ಪಾದೋದಕಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ದೀಕ್ಷಾಪಾದೋದಕ, ಶಿಕ್ಷಾಪಾದೋದಕ, ಜ್ಞಾನಪಾದೋದಕ.–ಇಂತು ಸ್ಥಲ ಹನ್ನೆರಡು. ಚತುರ್ಥಸ್ಥಲ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತು. ಮೀಜೆದ ಕ್ರೀ ದೀಕ್ಷಾಕ್ರಮದಿಂದತ್ತಲು ನಿಃಪತಿಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಕ್ರಿಯಾನಿಃಪತಿ, ಭಾವನಿಃಪತಿ, ಜ್ಞಾನನಿಃಪತಿ. ಆಕಾಶಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಪಿಂಡಾಕಾಶ, ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶ, ಮಹದಾಕಾಶ. ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ : ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕಾಶ, ಭಾವಪ್ರಕಾಶ, ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶ. – ಇಂತು ಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು. ಪಂಚಮಸ್ಥಲ ೪೮. ಆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದ, ನಿಂದುದೋಗರ, ಚರಾಚರನಾಸ್ತಿ – ಇಂತು ತ್ರಿವಿಧ. ಭಾಂಡ, ಭಾಜನ, ಅಂಗಲೇಪನ – ಇಂತು ತ್ರಿವಿಧ. ಸ್ವಯ ಪರವಜಿಯ ಭಾವಾಭಾವನಷ್ಟ, ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ, ಇಂತು ಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತು. ಷಡುಸ್ಥಲ ೫೭. ಇಂತು ಸ್ಥಲವನೊಳಕೊಂಡ ಮಹಿಮನು ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ; ಶೂನ್ಯನಲ್ಲ, ನಿಶ್ಶೂನ್ಯನಲ್ಲ. ಉಭಯಾಚಾರವು ತಾನೆಂದಜಿದ ಪರಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ಕೊಳುಕೊಡೆಯಿಲ್ಲ,

ಸಾಕಾರಸಂಬಂಧವನಜಿಯ. ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತ, ನಿರವಯ, ಉಭಯಾತ್ಮಕ ತಾನು. ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೆಂದೂ ಎನ್ನದ ಸುಯಿಧಾನಿ. ॥೧೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಧನ್ಯಾಸಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಶಿವನೆ ಬಸವಣ್ಣನ ರೂಪಾಗಿ
ಅವಿರಳ ತತ್ತ್ವ ತಾನಾಗಿರುತಿಪ್ಪೆ

ಪದ :

ಪೃಥ್ವಿಯೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಅವಿ–
ತಥವಿಲ್ಲದೆ ಮಥನದಿಂ
ಭಕ್ತ ಸುಚಿತ್ತ ಹಸ್ತದೊಳಾಚಾರಲಿಂಗವಾಗಿರ್ದು
ಮತ್ತೆ ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಪ್ಪೆ ॥೧॥

ಜಲವೆಯಂಗವಾಗಿ ಕುಲವಳಿದು
ಬಲುಹುಳ್ಳ ಮಾಹೇಶ್ವರನ ಸುಬುದ್ಧಿಯ
ಬಲೆಯೊಳು ಗುರುಲಿಂಗವಾಗಿ
ಸಿಲುಕಿ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ರುಚಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಪ್ಪೆ ॥೨॥

ಅಗ್ನಿಯೇ ಅಂಗವಾಗಿಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದಿಯ
ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ನಿರಹಂಕಾರ ಹಸ್ತದಿ
ಭಂಗವಳಿದು ಶಿವಲಿಂಗವಾಗಿರ್ದು
ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪನ್ನು ಭೋಗಿಪ್ಪೆ ॥೩॥

ಅನಿಲನಂಗವಾದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ
ಸುಮನವೆಂಬ ಹಸ್ತದೊಳನುಶ್ರುತ
ಘನಮಹಾಚರಲಿಂಗವಾಗಿ ಸಿಲುಕಿ
ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಪ್ಪೆ ॥೪॥

ಆಕಾಶವೆ ಅಂಗವಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣನ
ವಿವೇಕಚಿತ್ತ ಸುಜ್ಞಾನಹಸ್ತದಿ
ಏಕೋಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವಾಗಿರ್ದು
ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಪ್ಪೆ ॥೫॥

ಭಾವಾಂಗ ಹಸ್ತವಾದ ಶಿವೈಕ್ಯಂಗೆ
ಸ್ವಾನುಭಾವಸಮರಸದಲ್ಲಿ
ಅನುಭಾವದೊಳು ಮಹಾಲಿಂಗವಾಗಿರ್ದು
ವಿವರಿಸಬಾರದ ಭೋಗಂ ಭೋ ॥೬॥

ಸರ್ವಾಂಗವು ಲಿಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿರ್ದು
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸನುಮತವಾಗಿ
ನಿರ್ವಾಹ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಉರ್ವಿಗೆ ಶರಣ ಮಹಂತಂ ಭೋ ॥೭॥

●

೩. ಏಕಭಾಜನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಲೀಯವಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ, ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವೆ ಭಾಜನವಾಗಿ, ಆ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನೆ ಭಾಜನವಾಗಿ, ಉಭಯನಾಮವಡಗಿ, ಏಕಭಾಜನವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಏಕಭಾಜನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಏಕಭಾಜನಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೪೩

ಅಂದಂದಿಗೆ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವನೆಂದೆಂದೂ ತಾನುಂಬ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಎಂತೋ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೀಡುವರು? ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡುವರೆಂತೊ? ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಲುವುದೆಂತೊ? ಮಂಚ ಒಂದೆ, ಕಂಚು ಬೇಱೆಂಬ ಪ್ರಪಂಚಿಯನೊಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೧॥

೪೪೪

ಹರಂಗೆಯೂ ತಮಗೆಯೂ ಏಕಭಾಜನವೆಂಬರು. ಗುರುಲಿಂಗ ಬಂದಹೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಜನವ ತನ್ನಿ ಎಂಬರು. ಅವಂದಿರಿಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟೆ? ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಂಗುವ ಭವಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವುಂಟೆ? ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವನೇಕಮಾಡಿದಂಗಲ್ಲದೆ, ಏಕಭಾಜನವಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೨॥

೪೪೫

ಏಕಭಾಜನ, ಏಕಭಾಜನವೆಂದೆಂಬರು. ನಾವಿದನಱಿಯೆವಯ್ಯಾ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ತನಗೆಯೂ ಏಕಭಾಜನವಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ಭಿನ್ನಭಾಜನವುಂಟೆ? ಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ತನಗೆಯೂ ಏಕಭಾಜನವಾಗದನ್ನಕ್ಕ, ಅಂಗದ ಕಳೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಕೊಳಬಹುದೆ?

ಇದನಱಿದು ಏಕಭಾಜನವಾಗದಿದ್ದಡೆ ಅಂತೂ ದೋಷ; ಅಱಿಯದೆ ಏಕಭಾಜನವಾಗದಿದ್ದಡಿಂತೂ ದೋಷ. ಆ ಕುಳಸ್ಥಳದ ಭೇದವ ಭೇದಿಸ ಬಲ್ಲ, – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೩॥

೪೪೬

ಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ತಮಗೆಯೂ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲೆಂಬರು. ಅಂಗಕ್ಕೆಯೂ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆಯೂ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲೆಂಬರು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಭಾಜನವೆರಡೆಂಬರು. ಬಂದಿತ್ತು ನೋಡಾ ತೊಡಕು! ಭಾಜನವೆರಡೆಂಬ ಮಾತೆರಡು. ಮಾತೆರಡೆಂದವಂಗೆ ಅಂಗವೆರಡಿಟ್ಟಿಹುದು. ಅಂಗವೆರಡಿಟ್ಟಾತಂಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು. ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ತನು ಭವಿಯೆಂದೆನಿಸೂದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಿರಳನಾಗಿ, ಅಂಗಗುಣ ಭಂಗವ ಕಳೆದು, ನಿರ್ಭಿನ್ನಮತನಾಗಿ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕಭಾಜನ ಸಮನಿಸುವುದಯ್ಯಾ. ॥೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ : ಮಾಳವಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ಲಿಂಗದೊಳೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಾಂಗವ
ಲಿಂಗದೊಳೊಡವೆರಸಿದಾ
ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೇಕಭಾಜನವಲ್ಲದೆ
ಉಳಿದವರಿಗಸಾಧ್ಯವೊ ಅಯ್ಯಾ

ಪದ :

ಅಂಗಗುಣವಳಿಯದೆ ಪ್ರಾಣನ ಧರ್ಮ
ಹಿಂಗದೆ ಅಂತರಂಗದ ಕರಣಗುಣ ಕೆಡದೆ
ಲಿಂಗದೊಳು ತಮಗೇಕಭಾಜನವೆನುತಿಪ್ಪ
ರಜ್ಞಾನಭಾವಭ್ರಮಿತರನೇನೆಂಬೆ ॥೧॥

ಒಡಲೆಂಬ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯವ-
ನಡಗಿಸಿ ಸಕಳ ಸನ್ನಿಹಿತ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಪರಮ ಶಿವರತಿಯಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗ-
ಸುಖವನು ಸಲಿಸಬಲ್ಲಾತನೆ ಲಿಂಗಮೋಹಿ ॥೨॥

ಮನದೊಳಳವಡಿಸಿರ್ದ ನೆನಹೆಂಬ ದ್ರವ್ಯ-
ವನು ಗುರುಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಸದ್ಭಾವದ
ಪರಿಯಾಣದಲಿ ಗಡಣಿಸಿ ಸಮರ್ಪಿಸ-
ಬಲ್ಲಡಾತನೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ನೋಡಾ ॥೩॥

ಭಾವದ ಭ್ರಮೆ ಹಿಂಗಿ ಮೋಹ ಮತ್ಸರ ಕೆಟ್ಟು
ತಾನೆ ಸದಾಸುಖಿಯಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು
ಜ್ಞಾನಪ್ರಸನ್ನದೊಳು ಲಿಂಗಸಮಸುಖ-
ವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತಿಪ್ಪನೆಡದೆರಹಿಲ್ಲದೆ ॥೪॥

ತೆರನರಿದರಿವೆಂಬ ದಿವ್ಯಭಾಜನದಲ್ಲಿ
ಪರಮಾನಂದ ಪದಾರ್ಥವನು ಸಲಿಸಿ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಸಮವೇಧಿಸಿ
ಎರಡರಿಯದಿಪ್ಪಾತ ಲಿಂಗಸಂಗಿ ॥೫॥

•

೪. ಸಹಭೋಜನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಮಹಾಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕಭಾಜನವಳವಟ್ಟ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು, ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಸಮರಸಭಾವದಿಂದ ಪರಮಾನಂದಸುಖದಲ್ಲಿ ಸಮಭೋಗಿಯಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಸಹಭೋಜನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸಹಭೋಜನಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೪೭

ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡುವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಾವೆ ಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬರು. ತಾವೆ ಲಿಂಗವಾದಡೆ, ಜನನ ಸ್ಥಿತಿ ಮರಣ ರುಜೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು. ಮಹಾಜ್ಞಾನವ ಬಲ್ಲೆವೆಂದು, ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡುವ ಪಾತಕರ ತೋಱದಿರು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೪೪೮

ಅಚ್ಚಪ್ರಸಾದವೆಂದು ನಿಚ್ಚ ಹುಸಿದು, [1]ವಾಯು ಬೀಸುವಲ್ಲಿ, ಬಯಲು[1] ಬೆರಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಜನ ಸಹಿತ ಭೋಜನವೆ? ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸುಖವು, ಲಿಂಗವಿರಹಿತವಾದಡೆ, ಸ್ವಯವಚನ ವಿರೋಧ. ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವನಾಳಿಗೊಂಡು ಕಾಡುವ. ॥೨॥

೪೪೯

ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಜನ ಮಾಡುವೆವೆಂಬರು. ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡುವವರ ನೋಡಿರೆ! ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರ ಆಸೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ,

---

೧-೧ ವಾಯವನಡೆವಲ್ಲಿ ಬಯಸುವ(ಮೂ)

ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸಹ ಭೋಜನವ ಮಾಡುವವರ ನೋಡಿರೆ! ಹಸಿವು ತೃಷೆ ನಿದ್ರೆ ಜಡ ಆಲಸ್ಯ ವ್ಯಸನವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ, ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡುವ ಪರಿಯೆಂತೊ?–ಇಂತಿವೆಲ್ಲವ ಜಱಿದು, ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮವನೇಕಮಾಡಿದವಂಗಲ್ಲದೆ, ಸಹಭೋಜನವೆಲ್ಲಿಯದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ. ॥೩॥

೪೫೦

ಗುರು ಶಿಷ್ಯನು ಸಹಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿಹೆವೆಂಬಿರಯ್ಯಾ. ಹೋ! ಹೋ!! ಬಾಲಭಾಷೆಯ ಕೇಳಲಾಗದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲ, ಮಾಡಬಹುದು. ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಗುರುವಿನ ಅಱಿವಿನ, ಅಱಿವಿನ ಅಱಿವನಱಿಯಬಲ್ಲಡೆ ಕೂಡಬಹುದು, ಮಾಡಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದದ ಮೇಲೆ ಗುರುಪ್ರಸಾದವನಿಕ್ಕಿಹೆನೆಂಬ ಶಿವದ್ರೋಹಿಗಳನೇನೆಂಬೆ? ಕೊಂಡೆಹೆನೆಂಬ ಗುರುದ್ರೋಹಿಗಳನೇನೆಂಬೆ? ಇದು ಕಾರಣ, ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇವರು ಗುರು ಶಿಷ್ಯರೆಂದೆನಾದಡೆ, ಎನ್ನನದ್ದಿ ನೀನೆದ್ದು ಹೋಗಯ್ಯಾ! ॥೪॥

೪೫೧

ಕ್ರಮವಱಿ[1]ದು ಭ್ರಮೆ ತಿಳಿದು, ಅಮಲ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮನಿಸುವುದು. 'ಏಕಮೇವ ನ ದ್ವಿತೀಯ'ನೆಂಬುದಱಿದು ಸಮನಿಸುವುದು.

ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಶಿವಾತ್ಮಿಕಂ ಲಿಂಗಾಚಾರಿಣ ಲೌಕಿಕಂ।
ಸರ್ವಂ ಲಿಂಗಮಯಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಲಿಂಗೇನ ಸಹವರ್ತತೇ॥

ಎಂದುದಾಗಿ ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಜನ ಸಮನಿಸುವುದು. ॥೫॥

೪೫೨

ಅರ್ಪಿತ, ರೌರವ ನರಕವೆಂದುದು ಗುರುವಚನ, ಅನರ್ಪಿತ, ರೌರವ ನರಕವೆಂದುದು ಶ್ರುತಿವಚನ, ಭುಂಜನೆಯ ಮಾಡಿದ ರುಚಿಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂಬ ಕರ್ಮಿಯ, ತಾಗಿದ ಸೋಂಕಿದ ಸುಖವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂಬ ಶಿವದ್ರೋಹಿಯ

ಸಾಕ್ಷಿ: ಸರ್ವಾವಸ್ಥೇ ಗತಃ ಪ್ರಾಣಂ ಭಾಜನಂ ಭೋಜನಂ ತಥಾ
ಹಸ್ತೇ ಲಿಂಗಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯ ನರಕೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ
ಸಂಕಲ್ಪಂ ಚ ವಿಕಲ್ಪಂ ಚ ಭಾವಾಭಾವವಿವರ್ಜಿತಂ
ನಾಸ್ತೇಂದ್ರಿಯಾಂತಃಕರಣೇ ತೇನೈವ ಸಹಭೋಜನೇ

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದು ಕಾರಣ, ಲಿಂಗಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡಿದಡೆ, ಇಹಪರವಿಲ್ಲೆಂದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ. ॥೬॥

---

೧ ಳಿ(ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಹಸಿವು ತೃಷೆ ನಿದ್ರೆ ಜಡ
ವಿಷಯದೊಡನುಂಬ ದು–
ರ್ವ್ಯಸನಿಗಹುದೇ ಲಿಂಗಸಹಭೋಜನಾ

ಪದ :

ಅಂಗದಜ್ಞಾನಗುಣ–
ಸಂಗದೊಳಗಿರ್ದು ಶಿವ–
ಲಿಂಗದೊಳು ಸಹಭೋಜನವ ಮಾಡುವಾ
ಭಂಗಿತರಿಗಿಹಪರವು
ಹಿಂಗಿ ನರಕದ ಪಥದ
ಜಂಗುಳಿಯ ಕೂಡಿಹರು ಕಲ್ಪಾಂತರಾ ॥೧॥

ಕ್ರೋಧ ಕೂಗುತ ಕಾಮ ಕಾಡುತ್ತ
ಮೋಹ ಮದ
ಭೇದಿಸುತ ಲೋಭ ಮತ್ಸರ ತನುವನು
ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರಲು ಶಿವಭಕ್ತ–
ನಾದಡೆ ಪ್ರಸಾದವಿ–
ಲ್ಲದಡಹುದೆ ಸಹಭೋಜನಾ ॥೨॥

ಜನನ ಮರಣ ಸ್ಥಿತಿಗ–
ತಿಗಳೊಳು ಸಿಲುಕಿ ಸಂ–
ಸಾರವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರ್ದು ತಾವು
ಲಿಂಗಾಯೆನುತಜ್ಞಾನದ
ಮಾತ ಜಿನುಗಿ ಲಿಂಗದ ಕೂಡೆ
ಉಣಕಲಿತ ಪಾತಕರ ನೋಡೆ ಪಾಪ ॥೩॥

ಅರ್ಪಿತಾನರ್ಪಿತಗ–
ಳಪ್ಪ ಭೇದವ ದೇಹ–
ದಪ್ಪುಗೆವಿಡಿದು ಗ್ರಹಿಸುವಿಂದ್ರಿಯಮುಖ
ದರ್ಪಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ಶಿವ–

ಗರ್ಪಿತವಧಾನವಾ-
ಗಿಪ್ಪ ಮುಖವುಳ್ಳಡದು ಸಹಭೋಜನಾ ॥೪॥

ಭ್ರಮೆಯಳಿದು ಲೌಕಿಕವ
ಸಮನಿಸದೆ ಲಿಂಗದೊಳು
ಅಮಲ ಭಾವೈಕ್ಯದಿಂದೊಂದುಗೂಡಿ
ಕಮಳನಾಳದ ಭೇದ-
ಸಮಸೂತ್ರ ಸಂಗನೊಳು
ಸಮನಿಸಲು ಸಹಭೋಜನಮದಪ್ಪುದು ॥೫॥

ಅಂತು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ೪ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೩೬ ಕ್ಕಂ
ಸ್ಥಲನಿರ್ದೇಶದ ಪದ ೪ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೨೨ಕ್ಕಂ, ಉಭಯಂ ೫೮ಕ್ಕಂ,
ಇಂತು ಅಂಗಸ್ಥಲ ೪೪ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೪೫೨ಕ್ಕಂ
ಸ್ಥಲನಿರ್ದೇಶದ ಪದ ೪೪ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೨೫೪ಕ್ಕಂ ಉಭಯ ೭೦೬ಕ್ಕಂ
ಸಮಾಪ್ತ ಮಂಗಳಮಹಾ ಶ್ರೀ

ಗದ್ಯ:

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಭುವನಜನತಿಮಿರಹರಣ ಕಾರಣಸ್ವರೂಪರುಂ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವರುಂ, ಭಕ್ತಿವತ್ಸಲರುಂ, ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ವಿಲಾಸರುಂ, ಪುಲಿಗೆಱೆಯ ಪುರವರಾಧೀಶ್ವರರುಂ, ಅಪೂರ್ವಸ್ವಯಂಭು ಪ್ರಸನ್ನ ಚೆನ್ನ ದಕ್ಷಿಣ ಶ್ರೀ ಸೋಮನಾಥದೇವರ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೀಪಾದ ಪದ್ಮಾರಾಧಕರುಂ, ತ್ರಿಕಾಂಡನಿಷ್ಠರುಂ, ಋಗ್ಯಜುಸಾಮಾಥರ್ವಣ ತರ್ಕ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಪ್ರಮುಖರುಂ, ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣಾಗಮ ಇತಿಹಾಸಾದಿ ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದರುಂ, ಪರಮವೀರ ಶೈವಾಗಮಾಚಾರ್ಯರುಂ, ಸಕಳ ಪ್ರಸಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಮಂತ್ರ ಸಿದ್ಧರುಂ, ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿರಂಜನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪರುಮಪ್ಪ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವರು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸಿದ್ಧ ವರ ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನು ನಿಜ ತಚ್ಛಿಷ್ಯ ಭಕ್ತಿಭಾಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯಂಗೆ ಸತ್ಪ್ರೇಮ ಮಹಾನು[ಭಾವ]ಸಂಬೋಧೆ ಸಂಬಂಧ ನಿರೂಪಣಾ ಕಾರಣಾರ್ಥ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಏಕೋತ್ತರ ಶತಸ್ಥಲದೊಳು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ಸದ್ವರ್ತನಂ ಷಷ್ಠಮಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಃ.*

❖❖

---

* ಈ ಗದ್ಯ ಮುದ್ರಿತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ (ಸಂ).

ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳು

ಆಚಾರಲಿಂಗ

೧. ದೀಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಅಂಗಸ್ಥಲ ೪೪ರ ಭೇದವು ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಶರಣ ಐಕ್ಯರೆಂಬ ಷಡುಸ್ಥಲದೊಳಡಗಿ, ಆ ಷಡುಸ್ಥಲವೆ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದ ಶರಣನ ಮನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮನೋಲೀಯುವಾದ ಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ವಿವರವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲವಾದುದು.

ದೀಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೫೩

ಹಸ್ತಾಬ್ಜಮಥನದಿಂದೊತ್ತಿ ಭಸ್ಮವ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಣಿಜವಣಿಯಂ, ಚಿತ್ತ ಶ್ರೋತ್ರದೊಳು ಮತ್ತೆ ಧಾರೆಯನೆಱೆಯೆ, ಸತ್ಯವಿದು ನಿನ್ನಂತೆ ರಾಮನಾಥಾ.

॥೧॥

೪೫೪

ಆಣವಮಲ ಮಾಯಾಮಲ ಕಾರ್ಮಿಕಮಲವೆಂಬ ಮಲತ್ರಯಂಗಳ ಕಳೆದು, ಆಜ್ಞಾದೀಕ್ಷೆ, ಉಪಮಾದೀಕ್ಷೆ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾರೋಹಣ, ಕಳಶಾಭಿಷೇಕ, ವಿಭೂತಿಯ ಪಟ್ಟ, ಲಿಂಗಾಯತ, ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ– ಈ ಏಳನು ಕಾಯಕ್ಕುಪದೇಶವ ಮಾಡೂದು. ಈ ಕ್ರಮವನಱಿದು ಮಾಡೂದು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಸಹಜದೀಕ್ಷೆ.* ॥೨॥

೪೫೫

ಸದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಅನುಗ್ರಹವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ತಚ್ಛಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶ್ರೀಹಸ್ತವನಿರಿಸಿದಡೆ, ಲೋಹದ ಮೇಲೆ ಪರುಷ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ! ಒಪ್ಪುವ ಶ್ರೀವಿಭೂತಿಯ ನೊಸಲಿಂಗೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿದಡೆ, ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯದೊಡೆತನಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ! ಸದ್ಯೋಜಾತ,

---

* ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ)

ವಾಮದೇವ, ಅಘೋರ, ತತ್ಪುರುಷ, ಈಶಾನವೆಂಬ ಪಂಚಕಳಶದ ಅಭಿಷೇಕವ ಮಾಡಿಸಲು, ಶಿವನ ಕಾರುಣ್ಯಾಮೃತದ ಸೋನೆ ಸುರಿದಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ! ನೆರೆದ ಶಿವಗಣಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗವನು ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಇತ್ತು, ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ, ಪ್ರಣಮ ಮಂತ್ರ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನುಪದೇಶವ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಕಂಕಣವ ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ, ಕಾಯವೆ ಕೈಲಾಸವಾಯಿತ್ತು; ಪ್ರಾಣವೆ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು! ಇಂತು ಮುಂದ ತೋಱಿ, ಹಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದಾನು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ!! ॥೩॥

೪೫೬

ಭವಬಂಧನದ ಕುಣಿಕೆಯ ಕಳೆಯಲಱಿಯದ ಮಲಿನ ಜೀವಿಗಳ ಮಲಿನವ ತೊಳೆದ ಗುರೂಪದೇಶದ ಪರಿಯೆಂತೆಂದಡೆ : ಸ್ಥೂಲ ಪಂಚಭೂತಕಾಯದ ಪಂಚ ಪಂಚ ತತ್ತ್ವಂಗಳ ವಿವರಿಸಿ, ಬೋಧಿಸಿ ಕಳೆದು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಂಚಭೂತಕಾಯದ ತನ್‌ಮಾತ್ರಗುಣಂಗಳ ವಿವರದ ಭೇದವ ಭೇದಿಸಿ ತೋಱಿ ಕಳೆದು, ಕಾರಣ ಪಂಚಭೂತದ ಕರಣವೃತ್ತಿಗಳ ಮಹಾವಿಚಾರದಿಂ ತಿಳುಪಿ, ವಿವರಿಸಿ ಕಳೆದು, ಸ್ಥೂಲ ಪಂಚಭೂತಕಾಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಸದಾಚಾರ ಕುಳಸ್ಥಳವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಂಚಭೂತಕಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿ, ಮಹಾವಿಚಾರದನುಭಾವವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಕಾರಣ ಪಂಚಭೂತಕಾಯದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿ, ಪರಮಾನಂದ ಸುಜ್ಞಾನವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ-ಇಂತೀ ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ ತನುತ್ರಯಂಗಳನೇಕೀಭವಿಸಿ ತೋಱಿ, ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ನಿವೃತ್ತಿಯಂ ಮಾಡಿ, ಎನ್ನ ಕೃತಾರ್ಥನ ಮಾಡಿದ ಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂದು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೪೫೭

ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಂದೆಂಬರು : ಆವುದು ಮುಂದು ಆವುದು ಹಿಂದೆಂದಱಿಯರು. ಎಳ್ಳೊಳಗಣ ಎಣ್ಣೆ, ಕಲ್ಲೊಳಗಣ ಹೇಮ, ಹಾಲೊಳಗಣ ತುಪ್ಪ, ಕಾಷ್ಠದೊಳಗೆ ಅನಲನಿಪ್ಪಂತೆ ಇಪ್ಪ ಚಿನ್ಮೂರ್ತಿಯನು ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ತನ್ನ ಹಸ್ತಾಬ್ಜ ಮಥನದಿಂದಾಕರ್ಷಣೆಯಂ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದು, ಲಿಂಗತನುವಿನೊಳಗಿರಿಸಿ, ತಲ್ಲಿಂಗವನಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪ್ಯವಂ ಮಾಡಿ, ಸುಜ್ಞಾನ ಕ್ರೀಯನುಪದೇಶಂ ಮಾಡಲು ಸತ್ಕ್ರಿಯಾ ಮಥನದಿಂ ಘಟದೊಳಗಿರ್ದ ಅನಲನಾ ಘಟವ ವೇಧಿಸಿ ತಜ್ಜಲವ ಹಿಡಿದು, ತೆಗೆದು ಕೊಂಬತೆ ಬಾಹ್ಯದಿಂ ಮಾಡುವ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಮಥನದಿಂ ಜೀವ ಶಿವ ಸಂಗವಹ ಬಟ್ಟೆಯನಱಿಯದೆ ಹಲವು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿವವರು ಅವಿದ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಿಗಳು. ಕರ್ಮ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗದ ಜಡರುಗಳು. ಗುರುವಚನ ಪರಾಙ್ಮುಖರು, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆ ವಿರಹಿತರು ನಿಮ್ಮನೆತ್ತಬಲ್ಲರು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!* ॥೫॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಆಹಿರ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರುವೆ ನಮೋ ನಮೋ ಶ್ರೀಮದ್-
ಗುರುವೇ ನಮೋ ನಮೋ

ಪದ :

ಅನಾದಿ ಮಲ ಸಂಸಾರದ
ಜನನ ಮರಣ ಭವದುಃಖವ
ನೆನೆಯಲೀಯದೆ ಶಿವಲಿಂಗವ
ಮನದೋವರಿಯೊಳಗಿರಿಸಿದಾ ॥೧॥

ವಿಷಮ ಸಂಸಾರದ ಕೊ-
ಗ್ಗೆಸರೊಳಗಂಧಕನಂದದಿ
ದೆಸೆಗಾಣದೆ ಬಿದ್ದವನನೆಬ್ಬಿಸಿ
ಶ್ರೀಶಿವಲಿಂಗವನಿತ್ತಾ
ಗುರುವೆ ನಮೋ ನಮೋ ॥೨॥

ಅಜ್ಞಾನತಿಮಿರಾಂಧಕಂಗೆ ಶಿ-
ವಜ್ಞಾನಾಂಜನವನೆಚ್ಚಿ
ಪ್ರಾಜ್ಞನೆನಿಸಿ ಶಿವಲಿಂಗವಾ
ಸುಜ್ಞಾನವನೊಲಿದಿತ್ತಾ ॥೩॥

ಕೀಟಕ ನರ ನಾನಿದೆತ್ತ ಪಿ-
ನಾಕಿಯ ಮಹಾಘನವದೆತ್ತ
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶುದ್ಧನನೊಲಿದಾ-
ಲೋಕಿಸಿ ಪರಮಾರ್ಥವನಿತ್ತ ॥೪॥

ಇಡ ಕಲಿಸಿದ ವಿಭೂತಿಯ
ತೊಡ ಕಲಿಸಿದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಶ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರಿ-
ಯೊಡೆಯನನರ್ಚಿಸ ಕಲಿಸಿದ ॥೫॥

ನಾಹಂಮೆಂಬಜ್ಞತೆಯನು
ಕೋಹಂಮೆಂಬ ಮರವೆಯ
ಸೋಹಂಮೆಂದೆನಿಸದೆ ದಾ-
ಸೋಹಂಮೆಂದೆನಕಲಿಸಿದಾ ॥೬॥

'ತ್ವಾ ದತ್ತೇಭಿಃ' ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ಸಂ-
ಪಾದಿಸಿ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವ-
ನಾದರದಿಂದುಣಕಲಿಸಿದಾ ॥೭॥

ಭೂತಗ್ರಾಮದೊಳನುಶ್ರುತ
ಯೇಕ ರುದ್ರನೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯ
ನೀತಿವಿಡಿದು ಲಿಂಗ ಪರಂ-
ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿನೊಳಗಿರಿಸಿದಾ ॥೮॥

ಅಯಂ ಮೇ ಹಸ್ತೋ ಭಗವಾನ್
ಅಯಂ ಮೇ ಭಗವತ್ತರಃ
ಅಯಂ ಮೇ ವಿಶ್ವಭೇಷಜ ಎಂಬ
ಸ್ವಯರೂಪನ ಮಾಡಿ ತೋರಿದಾ ॥೯॥

ನಾ ರುದ್ರೋ ಸಂಸ್ಮರೇದ್ ರುದ್ರಂ
ನಾ ರುದ್ರೋ ರುದ್ರಮರ್ಚಯೇತ್
ನಾ ರುದ್ರೋ ರುದ್ರಾತ್ಮನೆಂಬೀ
ಭೂರುದ್ರನ ಮಾಡಿ ತೋರಿದಾ ॥೧೦॥

ರುದ್ರಾತ್ಮಾ ಕೋ ರುದ್ರಪರೋ
ರುದ್ರಾಂಶೋ ರುದ್ರಭಾವಿತ
ಸದ್ರೂಪಾಕಾರ ಚಿ-
ದ್ರೂಪ ವೀರ ಸೊಡ್ಡಳಲಿಂಗ ॥೧೧॥

•

೨. ಶಿಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಉಪದೇಶ ಕಾರಣವಾಗಿ ದೀಕ್ಷಾಗುರುಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಭಕ್ತನಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಾಮುಖದಿಂದ ಬೋಧಾಗುರುಸ್ವರೂಪನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಶಿಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶಿಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೫೮

ಎಡದ ಕೈಯಲಿ ಹಾಲ ಬಟ್ಟಲು, ಬಲದ ಕೈಯಲಿ ಓಜುಗಟ್ಟಿಗೆ, ಆವಾಗ ಬಂದಾನೆಮ್ಮಯ್ಯ? ಬಡಿದು ಹಾಲ ಕುಡಿಸುವ ತಂದೆ ಆವಾಗ ಬಂದಾನು?

ದಂಡಕ್ಷೀರದ್ವಯಾ ಹಸ್ತಂ ಜಂಗಮಂ ಭಕ್ತಿಮಂದಿರಂ
ಅತಿಭಕ್ತಿ ಲಿಂಗಸಂತುಷ್ಟ್ಯಂ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಯಮದಂಡನಂ

– ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ[೧]ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ಭಕ್ತಿಯ ಪಥವ ತೋಱುವ ತಂದೆ.*

॥೧॥

೪೫೯

ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ–ಗುರುಕರ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನ್ಯಸ್ತವಾದಂದೆ. ಸ್ಥಾನಶುದ್ಧಿ–ಶಿವಲಿಂಗವಿದ್ದುದೆ ಅವಿಮುಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ. ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿ–ಶಿವಲಿಂಗ ಸನ್ನಿಧಾನಮಾತ್ರ ಪವಿತ್ರಾಮೃತವಾಗಿ, ಮಂತ್ರಶುದ್ಧಿ–ಹರಮಂತ್ರ ಮಯನಾಗಿ, ಲಿಂಗಶುದ್ಧಿ–ಲಿಂಗವು ನಿರ್ಮಳ ನಿರುಪಮ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯನಾಗಿ. [೨]ಪಂಚಶುದ್ಧಿಯಿದೆಂದಱಿದು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಪ್ಪುದೆ ಆಗಮ; ಬೇಱಾಗಮವಿಲ್ಲ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ.

॥೨॥

೪೬೦

ಅಂಗದ ಮೇಲಣ ಲಿಂಗ ಹಿಂಗಿದಡೆ, ಪ್ರಥಮಪಾತಕ. ಭವಿಪಾಕವನುಂಡಡೆ, ಎರಡನೆಯ ಪಾತಕ. ಪ್ರತುಮಾದಿಗಳಿಗೆಱಗಿದಡೆ, ಮೂಱನೆಯ ಪಾತಕ. ಪ್ರಸಾದಸಂಬಂಧವನಱಿಯದಿದ್ದಡೆ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾತಕ. ಕಾಯದ ಜೀವದ ಸಂದು ಬಿಚ್ಚುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಣವ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪವ ಮಾಡದಿದ್ದಡೆ, ಐದನೆಯ ಪಾತಕ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ, ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕವ ಕಳೆದಲ್ಲದೆ ಶರಣನಲ್ಲ. ॥೩॥

೪೬೧

ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವರಂಗಳವ ಮೆಟ್ಟಲಾಗದು. ಜಂಗಮನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವರ ಸಂಗವ ಮಾಡಲಾಗದು. ಪ್ರಸಾದನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವರ ಪಙ್ತಿಯಲ್ಲುಣಲಾಗದು. ಲಿಂಗಮುಖಕ್ಕೆ ಬಾರದ ರುಚಿ ಕಿಲ್ಬಿಷ ನೋಡಾ–ಮುಟ್ಟಲಾಗದು ಮಹಾಲಿಂಗಕಲ್ಲೇಶ್ವರನನೊಲಿಸುವ ಶರಣಂಗೆ. ॥೪॥

೧+ ಚೆನ್ನ(ಮೂ). * ಇದರ ನಂತರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಚನ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ(ಸಂ) ೨+ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿ(ಮೂ).

೪೬೨

ಹೆಸರಿಡಬಾರದ ಘನತರಲಿಂಗವ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ವಾಙ್ಮನೋಗೋಚರವಪ್ಪ ಲಿಂಗವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದು, ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದು, ಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚವ ಬಿಡಿಸಿದ : ಎನ್ನ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯ ಮಾಡಿದ; ಎನ್ನ ಮನದ ಮಲತ್ರಯಂಗಳ ಹಜಿದು, ಶುದ್ಧ ತಾತ್ಪರಿಯವ ಮಾಡಿದ ಗುರು, ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುಯ್ಯನ ಕಾರಣದ ನೆಲೆಗೆ ಬಂದ.* ॥೫॥

೪೬೩

ಭಕ್ತರ ಕಂಡು ಉದಾಸೀನವ ಮಾಡಿದಡೆ, ಒಂದನೆಯ ಪಾತಕ. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಸಮಯೋಚಿತವನಜಿಯದಿದ್ದಡೆ, ಎರಡನೆಯ ಪಾತಕ. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಸಕಲರತಿಗೆ ಸಲ್ಲದಿದ್ದಡೆ, ಮೂಜನೆಯ ಪಾತಕ. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಮಾಱುತ್ತರವ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾತಕ. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದಡೆ, ಐದನೆಯ ಪಾತಕ. ಇಂತೀ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕವ ಕಳೆದಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಹೊದ್ದಬಾರದು. ॥೬॥

೪೬೪

ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಾಳಿಕೆವಿಡಿದ ಮನದವಲೋಹಕ್ಕೆ ಗುರು ಕಾರುಕನಾದ ಪರಿಯ ನೋಡಿರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಕರಗಿಸಿ, ಒಮ್ಮೆ ಕಾಸಿ, ಒಮ್ಮೆ ಬಣ್ಣವಿಟ್ಟು ಎನ್ನ ಮನದವಲೋಹವ ಕಳೆದನಯ್ಯಾ-ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನು.

॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಲಹರಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರುವೆ ಶರಣು ಎನ್ನ
ಗುರುವೆ ಶರಣು ಎನ್ನ
ಪರಿಭವವ ಕಳೆದ ಶಿಕ್ಷಾಗುರುವೆ

ಪದ :

ಒರೆದೊರೆದು ಭಕ್ತಿಯನು
ಬಗೆದೋಜಿ ಮರವೆಯನು
ಹಜಿದು ಸಂಸಾರವನು ಕೆಲಕೊತ್ತಿಸಿ
ಇರುಳು ಹಗಲೆನ್ನದನ-
ವರತ ಬೋಧಿಸಿ ಎನ್ನ
ಪರಮಸುಖದೊಳಗಿರಿಸಿ ಹೊರೆದ ಗುರುವೆ ॥೧॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ)

ಸಿರಿಗಂಧವನು ಕಡಿದು
ಕೊಱೆದು ಸಣ್ಣಿಸುವಂತೆ
ಕರುಣದಿಂದೆನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪರವನು
ಶಿರವ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ತೋ-
ರಿರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಸಂಪದವ
ದೊರೆಕೊಳಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿದ ಪರಮಗುರುವೆ ॥೨॥

ಅಂಗಲಿಂಗದ ನೋಟ-
ವನು ಪ್ರಾಣ ಭಾವದೊಳು
ಹಿಂಗದಿರಿಸುವ ಭೇದವನು ತೋಱಿಸಿ
ಅಂಗದಾಚಾರಸ್ಥಲ-
ದೊಳು ನೆಲಸಿಯಿರುತಿರ್ಪ
ಸಂಗಿ ಚಿನ್ಮೂರ್ತಿ ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವೆ ॥೩॥

ಕಾಯ ಪ್ರಸಾದವಿದು
ಪ್ರಾಣಪ್ರಸಾದವಿದು
ಭಾವಪ್ರಸಾದವಿದೆಂದು ತೋರಿ
ಆಯಸವ ಬಿಡಿಸಿಯೆ ನಿ-
ರಾಯಾಸದೊಳಿರಿಸಿದಾ
ಮಾಯಾರಹಿತನು ಎನ್ನ ಗುರುಲಿಂಗವೆ* ॥೪॥

ಒಳಗನರುಹಿಸಿ ತಿಳುಹಿ
ಹೊರಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ನಿಲಿಸಿ
ಒಳಹೊರಗೆಂದೆಂಬವೆರಡ ಕೆಡಿಸಿ
ಕಳೆಯ ಲಿಂಗದೊಳೊಚ್ಚ-
ತವನೊಪ್ಪುಗೊಳಿಸಿದಾ
ಕರುಣಿ ಗುರುಪುರದ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಗುರುವೆ ॥೫॥

●

---

* ಮೂಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನುಡಿ ಇಲ್ಲ.

೩. ಜ್ಞಾನಗುರುಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಶಿಕ್ಷಾಗುರುಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಭಕ್ತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಜ್ಞಾನಕಟಾಕ್ಷ ಕಂದೆಱವೆ ನಿಮಿತ್ತ ಜ್ಞಾನಗುರುಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಗುರುಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನಗುರುಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೬೫

ತಡಿ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮಹಾನದಿಯಲ್ಲಿ, ಒಡಲಿಲ್ಲದ ಅಂಬಿಗ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಡಿವ ಬಿಡುವ ಮನವ ಬೆಲೆಗೊಟ್ಟಡೆ, ಗಡಣವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಯಿಸುವೆ ಹೊಳೆಯನು. ನುಡಿಯಿಲ್ಲದ ನಿಸ್ಸೀಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರಿಸುವೆನೆಂದಾತನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೧॥

೪೬೬

'ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ ಮನಃಪ್ರಾಣಾಧಿಕಂ' ಎಂಬ ಅಹಮಾಧಿ ತತ್ವಪದಾರ್ಥವ ಕೆಡಿಸಿತಲ್ಲಾ. ಕೋಹಮೆನಲರಿಯದ ಮುಗ್ಧಾ, ಸೋಹಂ ನಿನ್ನ ನೀ ತಿಳಿಯಾ, ಅಹಂ ತತ್ವಪದಾರ್ಥವ ಕೆಡಿಸೂದು. ತತ್ವಮಸಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ತಾನಾಗಿ ನಿಂದರೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಬೇಱಿಲ್ಲ.* ॥೨॥

೪೬೭

ಅಂದಾದಿಬಿಂದುವಿನೊಳೊಂದಿದ ಹುಟ್ಟನು, ಆ ಹುಟ್ಟನೆ ಹಿಡಿದು ಅಂದ ಚೆಂದದಲ್ಲಿ ತೊಳಸಿ ಆಡುತ್ತೈದಾರೆ ಜಗವೆಲ್ಲಾ! ಅಂದಗೆಟ್ಟವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದೇಱಿ ಹಱುಗೋಲ, ಒಂದೆ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಳುಹುವೆನೆಂದಾತನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೩॥

೪೬೮

ಹಸ್ತ ಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗವಾಗದ ಮುನ್ನ ಯೌವನ ಮಥನವಾಯಿತ್ತು. ಆವುದು ಅಂತರಂಗವೆಂಬೆ? ಆವುದು ಬಹಿರಂಗವೆಂಬೆ? ಆವುದು ಆತ್ಮಸಂಗವೆಂಬೆನು? ಹಸ್ತಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗವೆ [೧]ಬಹಿ[೧]ರಂಗ, ಮನಸಂಯೋಗವೆ [೨]ಅಂತ[೨]ರಂಗ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಂಗವಾಯಿತ್ತು. ॥೪॥

೪೬೯

ಗುರುವನಱಿವನ್ನಕ್ಕ ಅಷ್ಟಾದಶ ವಿದ್ಯವನಱಿಯಲುಂಟು, ಓದಲುಂಟು; ಕೇಳಲುಂಟು, ಹೇಳಲುಂಟು. ಗುರುಕರುಣದಿಂದ ಗುರುವನಱಿದ ಬಳಿಕ, ಗುರುವಲ್ಲದೆ ತಾನಿಲ್ಲ. ತಾನಿಲ್ಲಾಗಿ [೩]ಓದಲಿಲ್ಲ, ಓದಲಿಲ್ಲಾಗಿ[೩] ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾಗಿ ಅಱಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಱಿಯಲಿಲ್ಲದ ಅಱಿವನಱುಹಿಸಿದ ಗುರುವನಱಿಯಲುಂಟೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ? ॥೫॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ) ೧-೧ ಅಂತ(ಮೂ) ೨-೨ ಬಹಿ(ಮೂ) ೩-೩X(ಮೂ).

೪೭೦

ಶಿವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರಾದವರು ನೀವು ಕೇಳಿರೆ. ನಿಮ್ಮ ಗುರು ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿದನು. ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡುವ ಗುರುವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೆಲ್ಲಾ ಶಿವಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಶಬ್ದದೊಳಗಳಿಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ! ಆಚಾರ್ಯನು ಕುಟಿಲವ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನಲ್ಲಾ ಲೋಕದ ಕೈಯಲ್ಲಿ! ರೂಪಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಶಬ್ದದೊಳಗಳಿಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ಲೋಕವೆಲ್ಲ! ಪಾಷಾಣದಂದುಗದ ಹೇಸಿಕೆಯೊಳಗೆ ಸತ್ತುದಲ್ಲಾ ಲೋಕವೆಲ್ಲ! ಕೇಳಲಾಗದೀ ಶಬ್ದವ. ಶಿವನ ಕರೆದು ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿದೆನು. ಶಕ್ತಿಯ ಕರೆದೆನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ಕಾಯಕವ ಮಾಡಿಸಿದೆನು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸಿದೆನು! ॥೬॥

೪೭೧

ಸಾವ ಜೀವಕ್ಕೆ ಗುರು ಬೇಡ. ಸಾಯದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಗುರು ಬೇಡ. ಗುರುವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಲೂ ಬಾರದು. ಇನ್ನಾವ ಠಾವಿಂಗೆ ಗುರು ಬೇಕು? ಸಾವ ಜೀವ ಸಂಬಂಧದ ಠಾವ ತೋಱಬಲ್ಲಡಾತನೆ ಗುರು ಗೊಗ್ಗೇಶ್ವರ. ॥೭॥

೪೭೨

ಎಸವಿನ ಗುರು ಹೋಗಿ, ಶಿಶುವಧೆಯ ಮಾಡಿದ. ಶಿಶು ಹೋಗಿ ಮರಳಿ ಗುರುವ ಕೊಂದಡೆಯು ಹೆಸರುಗೊಂಬ ಅಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಹೇಳಿರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸತ್ತ ಠಾವನೊಬ್ಬರೂ ಅಱಿಯರು. ನಿರ್ವಯಲೆಂದಾತನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೮॥

೪೭೩

ಭಾವಕ್ಕೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ, ಶಬ್ದ ಮಿಸಲು ನೋಡಾ! ನುಡಿಗೆಡೆಯಿಲ್ಲ, ಎಡೆಗೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ– ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ವೇಧಿಸಲೊಡನೆ. ॥೯॥

೪೭೪

ಉಣ್ಣದೆ ದಣಿವ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರುಗೊಳ್ಳದ ಮುನ್ನ ಮುನ್ನಾದ ಶಿಷ್ಯನು. ಅನ್ಯರಿಗೆ ತೋಱದ ಭಕ್ತಿಯದು. ನಿನ್ನೊಳಗಡಗಿದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವ ಪಸರಕ್ಕಿಕ್ಕುವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೈ ಕಲಿದೇವಾ? ॥೧೦॥

೪೭೫

ಗುರುವನು ಶಿಷ್ಯನಱಸಲೆಂದು ಹೋದಡೆ, ತಾನೆ ಗುರು[1]ವಾದ[1] ತಾನೆ ಶಿಷ್ಯ[1]ನಾದ[1] ತಾನೆ ಲಿಂಗ[1]ವಾದ[1], ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ಭಾವ ಬತ್ತಲೆಯಾಯಿತ್ತು. ॥೧೧॥

೧–೧ X (ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಬಹುಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಶರಣು ಶರಣು ಎನ್ನ ಗುರುವೆ ಶರಣಯ್ಯಾ
ಶರಣು ಉಪಮಾತೀತ ಶರಣು ಗುರುವೆ
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆ ಘನವೆಂದು ಪ್ರಸಾದವನು
ಹಿಂಗದಾ ನಿಜಪದವ ತೋರಿದಾ ಗುರುವೆ

ಪದ:

ಸಾಕಾರ ರೂಪನೇ ತಾಳಿ ಬಿಜ್ಜಳಗೆ
ಬೇಕಾದ ದೃಷ್ಟವನು ತೋಱಿದಾ ಗುರುವೆ
ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಜಗ ನೀನಾಗಿ ಎನ್ನುವನು
ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದೆನ್ನ ಪರಮಗುರುವೆ ॥೧॥

ಭಕ್ತ ಮಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ
ಶರಣೈಕ್ಯ ಸ್ಥಲದಿ ನಡೆದ ಗುರುವೆ
ಸೋಹಿ ದಾಸೋಹಿ ನೀನಾಗಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ
ಇಹ ಪರದ ಸುಖವನ್ನು ತೋಱಿದಾ ಗುರುವೆ ॥೨॥

ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳಾತೀತ ಮಹಾಘನದ
ಆದಿಲಿಂಗ ಅನಾದಿ ಶರಣ ಗುರುವೆ
ಮಿಂಚು ಮಿಂಚನೆ ಕೂಡಿದಂತೆ ಇದಱ
ಸಂಚವನು ಏನೆನ್ನಬಹುದು ಗುರುವೆ ॥೩॥

ಅಱಿವು ಕುಱುಹನೆ ಅರಸಿ ಬರಲು ಆ ಕುಱುಹು
ಅಱಿವನೊಳಕೊಂಡುದನು ಅಱಿದ ಗುರುವೆ
ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯವೆಂಬೀ ತ್ರಿವಿಧದ
ಮಾತುವನು ಹಿಂಗಿದಾ ಜ್ಞಾನಗುರುವೆ ॥೪॥

ಭಾವ ಭಾವವನೆ ಭಾವಿಸಲು ಅನುಭಾವ
ನಿರ್ಭಾವವೇಕಾರ್ಥವೆಂದಱಿದ ಗುರುವೆ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮುವನು
ಬಸವಲಿಂಗಾ ಲಿಂಗ ಎನುತಿರ್ದೆನು ॥೫॥

•

೪. ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ದೀಕ್ಷಾಗುರು ಶಿಕ್ಷಾಗುರು ಜ್ಞಾನಗುರುವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ಭಕ್ತನ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೭೬

ಪ್ರಣಮಮಂತ್ರವ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಶ್ರೀಗುರು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ಒಳಗೆ ಲಿಂಗವಿಪ್ಪುದೆಂಬ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಒಳಗಿಪ್ಪನೆ ಲಿಂಗದೇವನು? ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಂಸದ ಹೇಸಿಕೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣವಿಪ್ಪುದಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗವಿಪ್ಪುದೆ? ಆ ಪ್ರಾಣವ ತಂದು, ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ನೆರೆಯಬಲ್ಲಾತನೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ. ತನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ದಾಸೋಹವ ಮಾಡಲಱಿಯದೆ, ಹಲವು ಬಳಕೆಯ ಬಳಸುವವರನೆನಗೆ ತೋಱದಿರು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೪೭೭

ಸಾಕಾರವಿಡಿದು ಅರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ನಿರಾಕಾರವ ನಂಬಲಾಗದು. ಶ್ರೀಗುರುವು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವನು ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ, ವಜ್ರದಲ್ಲಿ ಬಯಲನಱಸಲುಂಟೇ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ? ॥೨॥

೪೭೮

ಕಾಣದುದನಱಸುವರಲ್ಲದೆ, ಕಂಡುದನಱಸುವರೆ ಹೇಳಾ? ಘನಕ್ಕೆ ಘನವಾದ ವಸ್ತು ತಾನೆ ಗುರುವಾದ; ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾದ; ತಾನೆ ಜಂಗಮವಾದ; ತಾನೆ ಪ್ರಸಾದವಾದ; ತಾನೆ ಮಂತ್ರವಾದ; ತಾನೆ ಯಂತ್ರವಾದ; ತಾನೆ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪನಾದ. ಇಂತಿವೆಲ್ಲವನೊಳಕೊಂಡು ಲಿಂಗವಾಗಿ ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಇನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರ ಗೋಗೇಶ್ವರ. ॥೩॥

೪೭೯

'ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ'– ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು, 'ಶ್ರುತಿ ಚಕಿತಮಭಿದತ್ತೇ'–ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು, 'ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾತ್'– ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು, ಶ್ರೀಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮರೂಪಾಗಿ, 'ಇಷ್ಟಪ್ರಾಣಸ್ತಥಾ ಭಾವಂ ತ್ರಿಧಾಮೈಕ್ಯಂ' – ಎಂದು ತ್ರಿವಿಧವು ಏಕೀಭವಿಸಿ, ಲಿಂಗರೂಪವಾಗಿ ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗಿ[೧] ತೋಱುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಹಾ ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆ! ಆಹಾ ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೆ! ಆಹಾ ಎನ್ನ ಸತ್ಯವೆ! ಆಹಾ ಎನ್ನ ನಿತ್ಯವೆ! ಶಿವಶಿವಾ! ಮಹಾದೇವ ಮಹಾದೇವ! ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!! ॥೪॥

೧–೧ ದಂತೆ (ಮೂ).

೪೮೦

ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಲಿಂಗವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲು, ಮತ್ತೆ ನೆನೆದು ಬದುಕಿದೆನೆಂಬುದು ಅಜ್ಞಾನವಯ್ಯಾ. ಸತ್ಯವು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವೆಂಬುದನಱಿಯದೆ, ಮತ್ತೆ ಕಾಯವೆರಸಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವುದು ಕ್ರಮವಲ್ಲವಯ್ಯಾ. ಪಂಚಾಮೃತ ಮುಂದಿರಲು, ಹಸಿದೆನೆಂದು ಲೋಗರ ಮನೆಯಲನ್ನವ ಬೇಡುವರೆ? ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ನಿಧಾನವಿರಲು, ಬಳಸಲಱಿಯದೆ ಬಡತನದಲ್ಲಿಹರೆ? ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರು ಮೊದಲಾಗಿ ಲಿಂಗವ ನೆನೆದು ಬದುಕಿಹೆವೆಂಬರು. ಕಂಡು ಕಂಡು ನಂಬದಿಹುದುಚಿತವೆ? ಇದು ಗುಣವಲ್ಲ. ಮುಂಗೈಯ ಕಂಕಣಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಬೇಡ–ಲಿಂಗವಂಗದೊಳಗಿದ್ದುದಕ್ಕೆ. ಲಿಂಗದ ಪರಿಯೆಂತೆಂದು ಅನ್ಯರ ಕೈಯಲೂ ಕೇಳಬೇಡ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ನೋಡಿಕೊಂಬುದು. ಇದನಱಿತು, ಬೇಱಱಸಬೇಡ. ಕಾಣೆನೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಮಱುಗಬೇಡ. ಮುಂದೆ ಜನ್ಮವುಂಟೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ನೋಯಬೇಡ. ಇದು ಕಾರಣ, ತನ್ನ ಕರಸ್ಥಳದೊಳಗಿದ್ದ ವಸ್ತುವ ತಾನಱಿದಡೆ, ತಾನೆ ಶಿವನು. ಇದು ಸತ್ಯ; ಶಿವಬಲ್ಲ! ಶಿವಶಿವಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ!! ॥೫॥

೪೮೧

ಐದು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯ ನೀನು. ಅತಿಶಯದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನು. ಆನಂದಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ನೀನು. ಅತಿಶಯದ ನಿತ್ಯಮಯನು. ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನು. ನಿನ್ನಾದಿ ಅಂತ್ಯವರಿಯಲ್ಕೆ ನಿಗಮಕ್ಕೆ ಅಭೇದ್ಯ, ಗುರುವಿನ ಕರುಣದಿಂದ ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಒಳಗಾದ ಶಿವನೆ ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ.* ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಆರಭಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಲಿಂಗವು
ಕರಸ್ಥಲದೊಳಗಳವಡಲು
ಅತಿಶಯವನು ಬೇಱಱಸಲಿಲ್ಲ
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಬುದು ನಿಜಸುಖವಾ

ಪದ :

ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗತೀತವಾದ ಅ–
ನಾದಿಲಿಂಗವನು ಗುರು ಕರಸ್ಥಲಕೆ
ತೋಱಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಬೇರೆ ಮ–
ತ್ತಱಸಿಹೆನೆಂಬುದು ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲಾ ॥೧॥

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ)

ಉನ್ಮನಿಯ ಲೌಕಿಕದನುಸಂ-
ಧಾನವ ಪರಿಹರಿಸಲಿಕೆ
ಚಿನ್ಮಯಮೂರುತಿ ಲಿಂಗ ಹಸ್ತದೊ-
ಳಗಿರಲಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಬುದು ನಿಜಸುಖವಾ ॥೨॥

ಅಂಗದೊಳಳವಟ್ಟ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲಿ
ಮಂಗಳಮಯವಾಗಿ ತೋಱುತಿರೆ
ಕಂಗಳ ತುಂಬಿ ನೋಡಿ ಸುಖಿಯಹುದಲ್ಲದೆ
ಬೇಱೆ ಮತ್ತರಸಿಹೆನೆನಲಿಲ್ಲ ॥೩॥

ಕೈಲಾಸ ಕರತಳದೊಳಗೆ ಕರ-
ತಳಾಮಳಕವಾಗಿರೆ ಬೇರೆ
ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಲಿಂಗವ ಕಂಡೆಹೆ-
ನೆಂದೆಂಬರೆ ತೆಱಹುಂಟೆ ॥೪॥

ಆಯತವಾಗಿಹ ಲಿಂಗದೊಳು ನಿಜ
ಸ್ವಾಯತಸಂಬಂಧವಿರುತಿರಲು
ಆಯತವನು ಮತ್ತಱಸಲಿಲ್ಲ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ನಿಮ್ಮನಱಿದಂಗೆ ॥೫॥

●

೫. ಭಾವಲಿಂಗಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಅಂಗದಲಳವಟ್ಟ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾ ಲಿಂಗವು ಭಕ್ತನಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಭಾವಭರಿತವಾಗಲು, ಮುಂದೆ ಭಾವಲಿಂಗಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾವಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೮೨

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾವಕ್ಕೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾವಕ್ಕೆ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ನಾನೆನ್ನ ಭಾವಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಸ ಹೋದರೆ, ಕೈ ತಪ್ಪಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿತ್ತು ಎನ್ನ ಲಿಂಗ. ಸಾಧಕನಲ್ಲ ಭೇದಕನಲ್ಲ, ಗೊಗೇಶ್ವರ ಅಲ್ಲಯ್ಯ ತಾನೆ ಬಲ್ಲ. ॥೧॥

೪೮೩

ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೊಂದು ಘನ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗ ಕಂಡೆ. ಮಹಾಮಂಗಳ ನಿಳಯನಾಗಿ ತೋಱುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಮಂಗಳ ನಿಳಯನಾಗಿ ತೋಱುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಗೊಗೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ವಾರ್ತೆ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ನಿವಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು॥ ॥೨॥

೪೮೪

ಕಾಯವೆ ಕಳೆಯಾಗಿ, ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗಿಯಾಗಿ, ಭಾವ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು ನೋಡಾ. ಅನುಭಾವ ಕರಸ್ಥಲವಾಗಿ ಭಾವ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು ನೋಡಾ!

ಸಾಕ್ಷಿ: ದೇಹೋ ದೇವಾಲಯಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ
ಜೀವೋ ದೇವಃ ಸದಾಶಿವಃ
ತ್ಯಜೇದಜ್ಞಾನನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ
ಸೋಹಂ ಭಾವೇನ ಪೂಜಯೇತ್

– ಎಂದುದಾಗಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ–ಮಹವ ನುಂಗಿದ ಮಹಂತನ ಬೆಳಗು! ॥೩॥

೪೮೫

ಎನ್ನ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಗವಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗವ ಕಂಡೆ. ಕಂಡು ಬೆಱಗಾದೆ! ಆತನ ಕಂಡು ಬೆಱಗಾದೆ! ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧ ಆತುಮನಲ್ಲಿ ಅನುಮಿಷ ನಿಜೈಕ್ಯ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ! ॥೪॥

೪೮೬

ಎನ್ನ ಮನವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಟ್ಟು, ತೆಗೆಯಬಾರದ ಬೆಱಗು ನೋಡಯ್ಯಾ! ಇಹವೆಂಬುದನಱಿಯೆ, ಪರವೆಂಬುದನಱಿಯೆ; ಪರಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ! ಪರಮ ನಿಮ್ಮ ನೆನಹೆ ನೆನಹಾಗಿ ಪರಮಸುಖದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ! ಅಪ್ರತಿಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಎನ್ನ ಬೆಱಗಿನ ಭೇದವ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆಯಯ್ಯಾ!!

॥೫॥

೪೮೭

ಅರ್ಚನೆ ಆವರಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಪೂಜನೆ ಪೂರಿತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಅಜಪೆ ಅಕ್ಕಾಡಿತ್ತು, ಸಮತೆ ಪರಿಣಾಮಿಸಿತ್ತು, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಂಧಾನವಾಯಿತ್ತು, – ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರನ ನೆನೆವ ಭಾವಕ್ಕೆ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಎನ್ನಯ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕನುವಾದ ಧರ್ಮಿ
ಎನ್ನಯ ಹೃತ್ಕಮಲವ ಬೆಳಗುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ

ಪದ : ಹರಿದು ಹತ್ತುವ ಸುಳಿದು ಸೂಸುವ
ಪರಿಪರಿಯ ಬಣ್ಣಗಳ ತೋರಿಸಿ

ಪರಮುಖನಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗಿರಿಸಿ
ಎನ್ನ ನರಕಶರೀರಿಯ ಮಾಡದಿರಯ್ಯಾ ॥೧॥

ಸಾಕಾರದ ಸಂಗದ ಸುಖದಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಕುಳನ ಮಾಡಿ ಎನ್ನುವನಿರಿಸದೆ
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣದ ಮೇಲೆ ಕಮ-
ಲಾಸನದ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗಿನೊಳಗಿರಿಸು ॥೨॥

ಬೇಕೆನ್ನದ ಬೇಡೆನ್ನದ ಪರಿಯನು
ಸಾಕೆನ್ನದ ಸವಿಯೆನ್ನದ ರುಚಿಯನು
ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳೆಂಬ ಬಯಕೆಗಳ
ಸೋಂಕಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಲೇಪನಾಗಿರಿಸು ॥೩॥

ಅಮಲರೂಪಾದಿಕಮಲದಲ್ಲಿ
ವಿಮಲ ಶುದ್ಧ ಸ್ಫಟಿಕಜ್ಯೋತಿಯ
ಗಾಳಿಯಲಾದರಿಷಡುವರ್ಗವ ಕೊಂದು
ಕಮಳನಾಳದ ಸರಬಿಂದುವಿನೊಳಗಾಗಿ ॥೪॥

ಕರಣಾದಿಗಳಜಿತವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಸರವರದ ಕಮಲದ ಮೇಲೆ ತೊಳಗುವಾ
ಪರಿಣಾಮದಲಮೃತದ ಬಿಂದು ಕರಗಿ ಎ-
ನ್ನಿರವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾಗಿ ॥೫॥

ಮರುತಂಗೂಡಿದ ಪರಿಮಳದಂತೆ
ಉರಿಯುಂಡ ಕರ್ಪುರ ಕರಿದೋರದಂತೆ
ಸರವು ಬಿಂದು ಸುಸರವಾಗಿ ಎ-
ನ್ನಿರವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾಗಿ ॥೬॥

ಐದಿಂದ್ರಿಯವನೆಯ್ದೆ ನಾಳದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ
ಭೇದಿಸಿದೆನು ಕರಣಾದಿ ಗುಣಂಗಳ
ಮೈದೆಗೆದೆನು ಕಾಮಗಣ್ಗಳವಡದೆ
ಸಾಧಿಸಿದೆನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಬೆಳಗ ॥೭॥

•

೬. ಜ್ಞಾನಲಿಂಗಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಭಾವದಲ್ಲಿ ಭರಿತವಾದ, ಸದ್ಭಾವಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು ಭಕ್ತನಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಮಹಾಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಳವಡಲು, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಲಿಂಗಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೮೮

ಸಂಜೆಯ ಮಂಜಿನ ಕಪ್ಪು! ಅಂಜಿದಡೆ ಶಂಕೆ ತದ್ರೂಪಾಗಿ ನಿಂದಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನ ಭಾವದ ನಟಣೆ, ನಡೆವನ್ನಕ್ಕ ನಡೆಯಿತ್ತು. ಅದು ನಿಂದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದಿತ್ತು. ಅದಱಿಂತುವನಱಿದಡೆ, ಹಿಂದೆ ಹುಸಿ ಮುಂದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ನಿಲವು ತಾನೆ. ॥೧॥

೪೮೯

ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಳಯವದ್ಭುತ ಕಾಣಿರೆ! ಅದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬೆ? ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವೆಂತೆಂಬೆ? ಗೊಹೇಶ್ವರ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂದೆಂಬ ಲಿಂಗವು ನಿಂದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದಿತ್ತು. ॥೨॥

೪೯೦

ಜಾತಿಭೇದಂಗಳನಱಿವುದಯ್ಯಾ. ಸಾಕ್ಷಾತ ಹಿಂದುಮುಂದ ಹಱಿವುದಯ್ಯಾ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗು ಮತ್ತಪ್ಪುದಯ್ಯಾ. ಆದಡಾತ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂದಱಿವುದಯ್ಯಾ. ॥೩॥

೪೯೧

ಚಿತ್ತದ ಸ್ನೇಹವ ಸಜ್ಜನಕ್ಕರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ, ನಟ್ಟಿರ್ದ ಬೇಟಕ್ಕೆ ತಾಗುತಡೆಯುಂಟೆ ಎಲೆ ಮರುಳೆ? ಆತುರದಲ್ಲಿ ಕಳವಳಿಸಿ, ವ್ಯಾಕುಳದಲ್ಲಿ ಥಾಳಿಸುತ್ತಿಪ್ಪುದೀ ಮನವು. ಆ ಮನವು ಚಿಹ್ನದೋಱದ ಘನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಿಡದಿರಬಲ್ಲಡೆ, ತನ್ಮೂರ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು. ॥೪॥

೪೯೨

ನೋಡುವುದ ನೋಡಲಱಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲ. ನೋಡುವುದ ನೋಡ ಬಲ್ಲಡೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ, ಅಗಲಲಿಲ್ಲ. ನೋಟದ ಕೂಟದ ಅಗಲದ ಸುಖವನು –ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲಾ. ॥೫॥

೪೯೩

ಬಲ್ಲನಿತ ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೆ, ಅಱಿಯದುದನೆಂತು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ? ಅಱಿವು ಸಾಮಾನ್ಯವೆ ಅಯ್ಯಾ ಅಱಿಯದುದನಾರಿಗೂ ಅಱಿಯಬಾರದು. ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವನಱಿಯದಡೆರಡು; ಅಱಿದಡೊಂದೆ! ॥೬॥

೪೯೪

ಎನ್ನ ಕಂಗಳೊಳಗಣ ರೂಹಿಂಗೆ ಆನು ಬೇಟಗೊಂಡು ಬಳಲುವಂತೆ, ಹಿಡಿದು ನೆರೆಯಲಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ತುರಿಯದ ತವಕವನೇನೆಂಬೆ? ಸಂಗ–ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲದ ರತಿಸುಖವನಱಿಸಲುಂಟೆ? ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಕೃತಕದ ಅಳಿಯನೇನೆಂಬೆ? ॥೭॥

೪೯೫

ಅಗ್ನಿ ಮುಟ್ಟಲು, ತೃಣ ಭಸ್ಮವಾದುದನೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ತೃಣದೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿದು ನೋಡಿರೆ! ಅಗ್ನಿಯನೆ ಜಲ ನುಂಗಿತ್ತು. ಜಲವನೆ ಅಗ್ನಿ ನುಂಗಿತ್ತು. ರೂಪು ನಿರೂಪುವನೆರಡುವ ನುಂಗಿತ್ತು. ಪೃಥ್ವಿ ಎಲ್ಲವ ನುಂಗಿತ್ತು. ಆಕಾಶವನೆಯ್ದೆ ನುಂಗಿತ್ತು. ಇದನಱಿದೆನೆಂಬ ಜಡರುಗಳು ನೀವು ತಿಳಿದು ನೋಡಿರೆ! ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರೆ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ನಿಲವು ತಾನೆ. ॥೮॥

೪೯೬

ತನುವಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು ನಿಂದೆ. [1]ಬೆಱಗಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು[1] ಬೆಱಗಾದೆ. ರೂಹಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡಱಿತೆ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವ. ॥೯॥

೪೯೭

ಮನಕ್ಕೆ ತೋಱದು, ನೆನೆವಡನುವಲ್ಲ. ಘನಕ್ಕೆ ಘನವದನೇನೆಂದು ಹೇಳುವೆನಯ್ಯಾ? ದೇವದಾನ ಮಾನವರೆಲ್ಲ–

ಸಾಕ್ಷಿ: ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತ ಶೂನ್ಯಂ ಚ
ವ್ಯೋಮಾತೀತಂ ನಿರಂಜನಂ
ಧ್ಯಾನ ಜ್ಞಾನ [2]ಮನೋ[2]ಹೀನಂ
ಶೂನ್ಯಲಿಂಗಮನಾಶ್ರ[3]ಯಂ

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಅಱಿಯ ಬಾರದು, ಕುಱುಹು ತೋಱದು. ತೆರಹಿಲ್ಲ ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ. ॥೧೦॥

೧–೧ ಬೆಱಗಾದೆ. ಕಂಡು ಕಂಡು ಬೆಱಗಾದೆ(ಮೂ) ೨–೨ ಮಯಾ(ಮೂ) ೩ ಮ(ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಾಳವಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ಉದನ್ಮುಖನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನುದಯನ್ಮುಖನೊಬ್ಬನು
ವಿರಾಟಜನನನೊಬ್ಬ ಪುರುಷ ವಿರಾಜಪುರುಷನೊಬ್ಬನು

ಪದ :

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷನಾದಿಪುರುಷ ವೇದಪುರುಷನೊಬ್ಬನು
ಜ್ಯೋತಿಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಪುರುಷ ತ್ರಿಪಾದ ಊರ್ಧ್ವ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ॥೧॥

ಆದಿಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಪುರುಷವಿಯತ್ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು
ತದ್ವಿಯತ್ಪುರುಷಾತ್ಪುರುಷಪುರುಷರಿಲ್ಲದ ಪ್ರಭೆಯ ನೋಡಿರೆ ॥೨॥

ಏಕತೂರ್ಯಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮಂ ವೇದ ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತೇ
ವೇದ ನಾದಾತೀತ ತೂರ್ಯಂ ಪರಮಂ ನಿರವಯಂ ॥೩॥

ಚಿದಂಶಂ ವೇದ್ಯಂ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಂ ನಿರಾಹಂ
ನಿರಾಕಾರಮೋಂಕಾರಂ ಗುಣಾತೀತಮವ್ಯಕ್ತಂ ॥೪॥

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ತ್ರಭಾಪಟಲದ ಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗಿದೆ ನೋಡಿರೆ
ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಮಹಾಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ॥೫॥

•

೭. ಸ್ವಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗ ಭಾವಲಿಂಗ ಜ್ಞಾನಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವು ಏಕವಾಗಿ ಭಕ್ತನ ಸ್ವಯಂಭಾವಗುಣದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಸ್ವಯಸ್ಥಲವಾದುದು. ಈ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲ ಶಿವಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು.

ಸ್ವಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೪೯೮

ತನುವ ಪಡೆದು ಧನವ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು, ಮನುಜರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮನ ಬಂದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನ ನೊಂದು ಬೆಂದು ಮಱುಗುತ್ತಿರಲಾಱೆನಯ್ಯಾ. ನೀ ಕರುಣಿಸಿ ಇರ್ದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಇಹಂಥಾ ಪರಮಸುಖ ಎಂದು ದೊರೆಕೊಂಬುದೊ ಎನಗೆ ಸಕಳೇಶ್ವರಾ? ॥೧॥

೪೯೯

ಅದು ಬೇಕು ಇದು ಬೇಕು ಎಂಬ ಎದೆಗುದಿಹತನ ಬೇಡ. ಸದ್ಯೈವನಾಗಿದ್ದಡೆ ಸಾಕು. ಪಡಿಪದಾರ್ಥ ತಾನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಹುದು; ನಿಧಿ ನಿಕ್ಷೇಪಂಗಳಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಹವಯ್ಯಾ. ಸದುಹೃದಯ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ಶರಣೆಂದರೆ, ನಿಜಪದವನೀವನು. ॥೨॥

೫೦೦

ಕಂಡುದ ನುಡಿದಡೆ, ಕಡುಪಾಪಿಯೆಂಬರು. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಡೆ, ಮುಸುಕರ್ಮನೆಂಬರು. ಎನಲೂ ಬಾರದು, ಎನದಿರಲೂ ಬಾರದು, ಸಟೆ ಕುಹಕ ಪ್ರಪಂಚಿಗಲ್ಲದೆ ಭಜಿಸರು; ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೩॥

೫೦೧

ಉದಾಸೀನದಿಂದ ಮಾಡಿದಡೆ, ಮುಟ್ಟಲಾಗದು; ಅದು ಅನರ್ಪಿತವೆನಿಸುವುದು. ವಿನಯಾರ್ಥದಿಂದ ಮಾಡಿದಡೆ, ಮುಟ್ಟುವುದು; ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡುವುದು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಇಂತಪ್ಪ ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಯನೆನಗೆ ತೋಱಾ. ॥೪॥

೫೦೨

ಕರ್ತನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಭೃತ್ಯ ಬಂದಡೆ, ಭೃತ್ಯಾಚಾರವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬ ಕರ್ತಂಗೆ ಕರ್ತತ್ವವಲ್ಲದೆ, ಭೃತ್ಯನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಕರ್ತನೆಯ್ತಂದು, ಭೃತ್ಯಾಚಾರವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬ ಕರ್ತಂಗೆ ಕರ್ತತ್ವವೆಲ್ಲಿಯದು? ಜಗದ ಕರ್ತನ ವೇಷವ ಧರಿಸಿ ಕರ್ತನಾದ ಬಳಿಕ, ಭಕ್ತನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡೆಂದಡೆ, ಎನ್ನ ಕರ್ತತನಕ್ಕೆ ಅದೆ ಹಾನಿ ನೋಡಾ! ಲಿಂಗಾಣತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಂಗದಿಚ್ಛೆಗೆ ಅಂಗವಿಸಿ ಬೇಡಿದೆನಾದಡೆ, ಎನ್ನ ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನತನಕ್ಕೆ ಅದೆ ಹಾನಿ ನೋಡಾ! ದೇಹ ಮನ ಪ್ರಾಣ ನಿಮ್ಮದಾಗಿ, ನಾ ಹೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಭ್ರಾಂತೆನಗಿಲ್ಲ. ಬಡಮನವ ಮಾಡಿ ಒಂದಡಿಯ ನಡೆದೆನಾದಡೆ, ಮನದೊಡೆಯ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವ ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೫॥

೫೦೩

ಸಕೃತು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಪ್ರಕೃತಿಗುಣವಳಿಯದೆ, ಸಕೃತು ಮನುಜರ ಬೇಡುವ ಯಾಚಕರನೊಲ್ಲ–ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಗಳನಲ್ಲದೆ, ತ್ರಿಭುವನ ಅಭವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದುದ ಕೈಕೊಳ್ಳ ಆರಾಧ್ಯ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿ ದಯಾಮೃತವನುಂಬರು. ॥೬॥

೫೦೪

ದೊರಕೊಂಡಂತೆ ಮನ ದಣಿದಿಪ್ಪವರ, ದುಃಖಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿಪ್ಪವರ, ಒಳಗನಱಿದು ಹೊಱಗ ಮಱೆದು ಸದಾನಂದದಲ್ಲಿಪ್ಪವರ ತೋಱಿಸೆಗೆ. ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವ, ಎನಗಿದೇ ವರವು ಕಂಡಾ ತಂದೆ. ॥೭॥

ಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಬೀಜ ಜಂಗಮದಲುತ್ಪತ್ಯ. ಕಾಯಗುಣವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸಂಸಾರಭಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಾತ್ಮ, ನಿಸ್ಸಂಗಿ ಜಂಗಮ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೮॥

ಆ ಸ್ಥಲದ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗಿರಿಗಳ ಕಂದರವಾ ವಿವರಿಸಿ
ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರಿಗಳು

ಪದ :

ಸಜ್ಜನ ಕೆಂಜೆಡೆ ಮುಡಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ
ದರುಶನ ವಾರೆನೋಟವು ಲಿಂಗದ ಭಾವ
ಆಚಾರವೆಂಬೋಲೆಯನಿಟ್ಟು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ವಸ್ತ್ರವನುಟ್ಟು
ಶರಣ ಸತಿ ಲಿಂಗ ಪತಿಯಾದರು ॥೧॥

ಎಕ್ಕೆ ಗೃಹವಾಗಿ ಮರನೆ ಮಡಕೆಯಾಗಿ
ಹಣ್ಣೆ ಓಗರವಾಗಿ ತಣ್ಣನಡಕಿಲು
ಸಿತಾಳವಾಗಿ ಉಣಲಿಕ್ಕಿ
ಅಣಿಲೆದಂಬುಲಗೊಟ್ಟರು ॥೨॥

ಬೇಡನಾರಂಬವ ಮಾಡುವ ಪರಿ
ಬೇರಿಂದ ಕಂದಮೂಲಾದಿಗಳಾ
ಶಾಕವಿಲ್ಲದೆ ಪಾಕವ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ
ಗಂಡರಿಗಿಕ್ಕಿ ತಾವು ಮೆಲುವರಯ್ಯಾ ॥೩॥

ಎರಳೆ ಸಾರಂಗ ಪುಲಿ ಮೃಗ
ಪಶು ವಾನರ ನೆರೆಯಾಗಿರಲು
ಕೂಗುವ ಕೋಗಿಲೆ ಗಳಹಂಸಿ
ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುವ ನವಿಲುಗಳು ॥೪॥

ಸತ್ತು ಸಂಯೋಗದಿಂದಾ ಭಕ್ತಿರತಿಯ
ಕೂಡಲು ಸಮತೆಯೆಂಬ ಬಸುರಾಗಲು

ಪರಿಣಾಮವೆಂಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಲು
ರೇಕನಾಥಯ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು ॥೫॥

•

೮. ಚರಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸ್ವಯಂಭಾವದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಲಿಂಗವು ಭಕ್ತನಂಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಕಾರಣವಾಗಿ ಚರಿಸುವ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಚರಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಚರಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೦೬

ಸಮತೆಯೆಂಬ ಕಂಥೆಯ ತೊಟ್ಟು, ಸುಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಕೊಪ್ಪರವನಿಕ್ಕಿ, ವಿಷಯವೆಂಬ ಹಾವುಗೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ, ತಮಂಧವೆಂಬ ಕುಳಿಯ ಬೀಳದೆ, ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಕೊರಡನೆಡಹದೆ, ಮದವೆಂಬ ಚೇಳ ಮೆಟ್ಟದೆ, ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣ ಬಂದೆನು. ಭಕ್ತಿಭಿಕ್ಷವನಿಕ್ಕೈ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ.
॥೧॥

೫೦೭

ಹೊನ್ನಿಂಗೆ ಬಂದಾತನಲ್ಲ; ಮಣ್ಣಿಂಗೆ ಬಂದಾತನಲ್ಲ. ಅಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಾತನಲ್ಲ; ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಬಂದಾತನಲ್ಲ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ಭಕ್ತಿಯ ಪಥವ ತೋಱ ಬಂದನಯ್ಯಾ ಪ್ರಭುದೇವರು.
॥೨॥

೫೦೮

ಧನದ ಮೇಲೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಅನುಸರಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಆಗುಮಾಡ ಬಂದವರಲ್ಲ. ಮನದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂದು, ಜಱೆದು ನುಡಿದು, ಪಥವ ತೋಱ ಬಲ್ಲಡಾತನೆ ಸಂಬಂಧಿ. ಹೀಂಗಲ್ಲದೆ ಅವರಿಚ್ಛೆಯ ನುಡಿದು, ತನ್ನುದರವ ಹೊರೆವನಕ್ಕ [1]ಬಚ್ಚಣಿಗಳ[1] ಮಚ್ಚುವನೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ?
॥೩॥

೫೦೯

ಕಲ್ಪಿತದಿಂದ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತ ನಿರ್ಧನಿಕನಾದಡೆ, ತನ್ನ ಕೈಯ ಧನವ ವೆಚ್ಚಿಸಿ, ಆ ಭಕ್ತನ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ, ಅವರ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ನಿಲಿಸಿ, ತಾ ಕರ್ತನಾಗಿ ನಿಂದು ಪರಿಣಾಮಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಜಂಗಮ. ಅಂಥವರಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ. ಅಂತಲ್ಲದೆ, ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದಿರಿ,

---

೧–೧ ಬಸಲೆಗಳ(ಮೂ).

ಈಗ ಮಾಡಿರಿ ಏನಿ ಭೋ! ಎಂದು ಜಱೆದು ಝಂಕಿಸಿ ಹೋಹವರ ಜಂಗಮವೆಂಬೆನೆ? ಎನ್ನೆನು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ, ಆತ ಸೂನೆಗಾಱ; ಆತ ಘಾತಕ. ಆತ ದೋಷಾರ್ಥಿ. ಆತನು ಭವಭಾರಿ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೫೧೦

ಅಕಾಯನೆಂಬ ಜಂಗಮ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನೆನ್ನ ಧನ್ಯನ ಮಾಡಲೆಂದು – ಸಕಲ ಧಾನ್ಯದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನಾಗಿ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ, ಆ ಜಂಗಮದ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಹುದು. ಆ ಜಂಗಮದ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವಿಹುದು. ಆ ಜಂಗಮದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮವಿಹುದು. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದವನಿಕ್ಕಿ ಸಲಹಿದ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂದು ಶುದ್ಧನಾದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೫೧೧

ಭವದ ಬೇರಹಱಿಯಲ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿ ಬಂದ. ಮಲತ್ರಯಂಗಳ ಕೆಡಿಸಲ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿ ಬಂದ. ಅಜ್ಞಾನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವ ತೋಱಲ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿ ಬಂದ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನು ಎನ್ನ ಭವದ ಬೇರ ಹಱಿಯಲ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿ ಬಂದನು. ॥೬॥*

೫೧೨

ಹಸಿವಿಲ್ಲದೆ ಉಣಬಲ್ಲಡೆ, ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೇಡಬಲ್ಲಡೆ, ಅದು ವರ್ಮ, ಅದು ಸಂಬಂಧ, ಗಮನವಿಲ್ಲದೆ ಸುಳಿದು, ನಿರ್ಗಮನಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ, ಅದು ವರ್ಮ, ಅದು ಸಂಬಂಧ. ಅವರ ನಡೆ ಪಾವನ, ನುಡಿ ತತ್ತ್ವ, ಅವರ ಜಗದಾರಾಧ್ಯರೆಂಬೆ ಕಾಣಾ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ! ॥೭॥

೫೧೩

ಕಂಗಳ ಕರುಳ ಕೊಯಿದವರ, ಮನದ ತಿರುಳ ಹಱಿದವರ, ಮಾತಿನ ಮೊದಲ ಬಲ್ಲವರನೆನಗೊಮ್ಮೆ ತೋಱಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೮॥

೫೧೪

ಕಣ್ಣೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಾಗಿ, ಕೈಯೆ ಕರ್ಪರವಾಗಿ, ಕಿವಿಯೆ ಸಕಲಪುರಾತನರ ಕಾರುಣ್ಯವೆನುತ್ತ, ಮನದ ಭಿಕ್ಷವನುಂಡು, ತನು ಪರಿಣಾಮವನೆಯ್ದಿಹ ಘನಮಹಿಮರ ತೋರಾ ಗೊಗೇಶ್ವರಾ. ॥೯॥

೫೧೫

ಲಿಂಗಾಭಿಮಾನಿಗೆ ಅಂಗಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ. ಬಂದುದೆ ಪರಿಣಾಮ, ನಿಂದುದೆ ನಿವಾಸ. ಅದು ಇದು ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣಂಗೆ. ॥೧೦॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ).

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ರೇವಗುಪ್ತಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಬೇಡುವ ನವಯೋಗಿ
ಬಕುತಿ ಭಿಕ್ಷಾಂದೇಹಿಯೆಂದು

ಪದ :

ಸಮತೆ ಕಂಥೆ ಸುಮತಿ ಶೊಪ್ಪರ
ನಿಸ್ಸಂದೇಹ ಹಾವುಗೆ ಮೆಟ್ಟಿ
ಕರಣ ಕರ್ಪರ ಶರಣುಗೋಲು
ಮುದ್ರೆವಿಡಿದಿಪ್ಪನವ್ವಾ* ॥೧॥

ಸತ್ಯ ಶಿವದಾರದರುವೆ ಕಚ್ಚುಟಾ
ಶಾಂತಿ ತ್ರಿಮುಂಡ್ರವ ಹೂಸಿ
ಹೃದಯಕಮಲ ಸೆಜ್ಜೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ
ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿಪ್ಪನವ್ವಾ ॥೨॥

ಕಾಮ ಕುಳಿಯು ಕ್ರೋಧ ಕೊರಡು
ಮೋಹ ಮುಳ್ಳು ಲೋಭ ರೊಂಪೆ
ಮದದ ಚೇಳು ಮತ್ಸರದ
ಹೊಳಹನಜಿದು ಸುಳಿವನವ್ವಾ ॥೩॥

ಸಂಸಾರದ ಅಹಂಕಾರದಾ
ಕತ್ತಲೆಯನಜಿದು ಸುಳಿವನವ್ವಾ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ನಾಯಿಗಳು
ನೋಡುತಿರ್ದವು ಗುರ್‍ರೆನಲಮ್ಮದೆ ॥೪॥

ಪಂಚಭಿಕ್ಷವ ರೇಕನಾಥ
ನಮಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಕ್ಕಾ
ಲಿಂಗಪಾಣಿ ಪಾತ್ರೆಯೆಂದು
ಅಂಗೈಯಲಿಕ್ಕಿದ ಗುರುವೆ ॥೫॥

●

---

* ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ೨ ನೆಯ ನುಡಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ(ಸಂ)

೯. ಪರಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ : ಇಂತು ಭಕ್ತಿಕಾರಣವಾಗಿ ಚರಿಸಿದ ಚರಲಿಂಗದ ಪರಾಪರ ನಿರ್ಗಮನವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪರಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪರಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೧೬

ಕುಲವಳಿದು ಛಲವಳಿದು, ಮದವಳಿದು ಮತ್ಸರವಳಿದು, ಆತ್ಮತೇಜವಳಿದು ಸರ್ವಾಹಂಕಾರವಳಿದು, ನಿಜವುಳಿದು, ಲಿಂಗಜಂಗಮವೆಂಬ ಶಬ್ದವಿಡಿದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ. ತಾನಳಿದು, ತಾನುಳಿದು, ಸಹಜ ನಿಜಪದವಿಯಲ್ಲಿ – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ತಾನು ತಾನಾದ. ॥೧॥

೫೧೭

ಅಂಗಸಂಬಂಧ ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗೋಪಜೀವಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಣಸಂಬಂಧ ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ, ಲಿಂಗೋಪಜೀವಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಾವ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಾಶ್ರಯದ ಗುಣವಿಡಿದು ಲಾಂಛನಧಾರಿಯಾಗಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ. ॥೨॥

ಲಾಂಛನಂ ದುರ್ಲಭಂ ಚೈವ
ಸ್ವಾನುಭಾವಮತಃ ಪರಂ
ದುರ್ಲಭಂ ಶಿವತತ್ತ್ವಾನಾಂ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮತಃ ಪರಂ

ಎಂದುದಾಗಿ, ಆಶ್ರಯದ ಗುಣವಿಲ್ಲ. ನಿರಾಶ್ರಯದ ಗುಣವಿಡಿದು, ಲಿಂಗಸಾರಾಯ ಶರಣಲಿಂಗ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಮಹದಲನುಭಾವಿಯಾ ಶರಣ. ॥೩॥

೫೧೮

ಲಲಾಟದೊಳಗಣ ಅಸ್ಥಿಯ ಬೆಳುಪು ವಿಭೂತಿ, ಚರ್ಮದೊಳಗಣ ಕೆಂಪು ಕಿಸುಕಾಸಾಂಬರ. ವ್ಯಾಕುಳವಿಲ್ಲದುದೆ ಲಾಕುಳ, ಮಹಾದೇವರ ನೆನೆವುದೆ ಆಧಾರ.

ಸಾಕ್ಷಿ: ನಿರ್ಮೋಹತ್ವಂ ಚ ಕೌಪೀನಂ ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವಂ ಚ ಮೇಖಲಾ।
ಶಾಂತಿರ್ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಚ ಆಭರಣಂ ದಯಾಪರಂ॥
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೀಣಾದಂಡಂ ಪಂಚಮುದ್ರಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ।
ಮಹಾಲಿಂಗಧ್ಯಾನಾಧಾರಂ ಶಿವಯೋಗೀ ಚ ಲಕ್ಷಣಂ ॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ತುಱುಬಿನ ತಪಸ್ಸಿಯ ಪೆಱರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು? ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ. ॥೪॥

೫೧೯

ವಾಯುವನುಟ್ಟನೇಕವ್ವಾ? ಅಗ್ನಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಆಕಾಶವ ಹೊದೆದ. ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಅರಣ್ಯವ ಹೊಕ್ಕು, ಕದಳಿಯ ಹೊಕ್ಕನೆಂದು ಕಥಾಕುಳಿಗೊಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹದುಳವೇಕವ್ವಾ? ಎಮ್ಮ ಸೋದರಕ್ಕೆ ಬಾಳಿಲ್ಲ. ಬಾಣಸ ಕೂರಲಗಾಗಿ ಅವನಾಳಿಗೊಂಬ ಶಿವಯೋಗಿ. ಅದಕ್ಕೇಳಿಗೆಯಾಗಿ ಹೊಕ್ಕನವ್ವಾ ನಮ್ಮ ಅಜಗಣ್ಣತಂದೆ. ॥೫॥

೫೨೦

ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಗಮನ. ಕೈಯಿಲ್ಲದ ಸೋಂಕು. ಬಾಯಿಲ್ಲದ ರುಚಿ. ಭಾವವೆ ಕರ್ಪರವಾಗಿ, ಪರಮ ದೇಹಿಯೆಂದು ಬೇಡುವ ಪರಮನ ತೋಱಯ್ಯಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೬॥

೫೨೧

ರೂಪವೆಂತೆಂಬೆನಯ್ಯಾ?–ರೂಹಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ. ಸಹಜ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗನಂಗವಿಸಿದ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಿನ ನಿಲವು ವಿಪರೀತ! ॥೭॥

೫೨೨

ಅಷ್ಟಮದಂಗಳ ಆನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ, ಅವಿನಾಶವೆಂಬ ಕಂಥೆಯ ತೊಟ್ಟು, ಅನಾಹತವೆಂಬ ಕರ್ಪರವ ಕೊಂಡು, ಅಕಾಯಕಲ್ಪಿತವೆಂಬ ಯೋಗದಂಡವಂ ಪಿಡಿದು, ಕಾಯಕಲ್ಪಿತ ಜೀವನೋಪಾಯವನತಿಗಳೆದು, ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚು ನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ, ಶಿವಧ್ಯಾನಕಾರಣ ಸದಾಚಾರವೆಡೆಗೊಂಡು, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಶಿವಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕು, ಸಮತೆಯೆಂಬ ಓಗರವನೆತ್ತುತ್ತ, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ನಾಯ ಹೊಡೆವುತ್ತ,

ಉಪಪಾತಕಕೋಟೀನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಶತಾನಿ ಚ।

ದಹಂತ್ಯಶೇಷ ಪಾಪಾನಿ ಶಿವಭಕ್ತಸ್ಯ ದರ್ಶನಾತ್॥

– ಎಂದುದಾಗಿ, ಸಕಲಜೀವಂಗಳ ಕರ್ಮಕ್ಷಯವ ಮಾಡಲೆಂದು ಸುಳಿವನಯ್ಯಾ, ಮಹಂತ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾ. ॥೮॥

೫೨೩

ನಿಜವನಱಿದ ನಿಶ್ಚಿಂತನೆ, ಮರಣವ ಗೆಲಿದ ಮಹಂತನೆ, ಅನುವ ಕಂಡ ಘನ ಮಹಿಮನೆ, ಪರವನೊಳಕೊಂಡ ಪರಿಣಾಮಿಯೆ, ಬಯಲಲೊದಗಿದ ಭರಿತನೆ, ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ನಿರಾಳವನೊಳಕೊಂಡ ಸಹಜನೆ! ॥೯॥

೫೨೪

ಪರಮತತ್ತ್ವ ಪರಮಜ್ಞಾನ ಪರಮಾರ್ಥ ಪರಾಪರ ವಾಙ್ಮನೋತೀತ, ಶಬ್ದಗಂಭೀರ ಉಪಮಾತೀತ ಉನ್ನತಪರಶಿವಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಸುಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಸುಳಿದಾಡುವ ಪರಮಾನಂದದ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ – ಶಿವಜ್ಞಾನವೆ ಶೃಂಗಾರ, ಮಹಾಬೆಳಗೆ ವಿಭೂತಿ, ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮವೆ

ದರ್ಶನ, ಗಗನಸ್ಥಾನವೆ ಕಂಥೆ, ಆಕಾಶವೆ ಝೋಪ್ಪರ, ಅಜಾಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ, ಆದಿ ಆಧಾರವೆ ಕಕ್ಷಪಾಳ, ಅನಾಹತವೆ ಒಡ್ಡಿಯಾಣ, ಅದ್ವೈತವೆ ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ, ಅಗಮ್ಯವೆ ಯೋಗವಾವುಗೆ, ಅಚಲಿತವೆ ಕರ್ಪರ, ಅಪ್ರಮಾಣವೆ ಲಾಕುಳ, ಅವಿಚಾರವೆ ಸುಳುಹು, ಅಕಲ್ಪಿತವೆ ಭಿಕ್ಷ, ಕೊಂಡುದೆ ಗಮನ, ನಿಂದುದೆ ನಿವಾಸ; ನಿರಾಳವೆಂಬ ಮಠದಲ್ಲಿ ನಿರಾಕುಳವೆಂಬ ಸಿಂಹಾಸನವನಿಕ್ಕಿ, ಗಗನ ಗಂಭೀರವೆಂಬ ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಅಗೋಚರದ ಅಗ್ಗವಣಿಯಂ ತಂದು, ಮಹಾಘನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ–ಮಂಗಳಬೆಳಗೆ ಮಜ್ಜನ, ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶವೆ ಗಂಧ, ಮಹದಾಕಾಶವೆ ಅಕ್ಷತೆ, ಪರಾಪರವೆ ಪತ್ರೆ ಪುಷ್ಪ, ನಿರ್ಮಳವೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ, ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವೆ ಪೂಜೆ, ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನವೆ ಧೂಪ ದೀಪಾರತಿ; ಸಕಲಭುವನಂಗಳೆ ಸಯಧಾನ, ಆಚಾರವೆ ಅರ್ಪಿತ, ಮಹತ್ತ್ವವೆ ಸಿತಾಳ, ಅಖಂಡಿತವೆ ಅಡಕೆ, ಏಕೋಭಾವವೆ ಎಲೆ, ಶುದ್ಧ ಶಿವಾಚಾರವೆ ಸುಣ್ಣ, ವಿವೇಕ ವಿಚಾರದಿಂದ ವೀಳೆಯವನವಧರಿಸುವುದು. ಮಹಾಲಿಂಗದ ಪರಿಣಾಮವೆ ಪ್ರಸಾದ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನವೆ ಸಂತೋಷ, ಸಹಜ ನಿರಾಭಾರಿ ಗಣ ಮೇಳದಿಂದ ನಿಸ್ಸೀಮದ ನಿಭ್ರಾಂತಿನ ಸುಸಂಗದಲ್ಲಿ, ನಿರಾಶಾಪದವೆ ಅನುಮತವಾಗಿ; ನಿಶ್ಶಬ್ದವೆ ಅನುಭಾವ, ಅನುಪಮ ನಿಃಶೂನ್ಯವೆ ವಿಶ್ರಾಮ, ನಿರಾಕಾರವೆ ಗಮನ, ನಿರಂತರ ಪಾತಾಳೋರ್ಧ್ವಪವನಸಂಯೋಗ ತ್ರಿಭುವನಗಿರಿಯೆಂಬ ಪರ್ವತವನೇಜಿ, ಕಾಯವೆಂಬ ಕದಳಿಯ ಹೊಕ್ಕು ಸುಳಿದಾಡುವ ಪರಮಾನಂದದ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ ಇಹಲೋಕವೇನು? ಪರಲೋಕವೇನು? ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ ಅಗಮ್ಯ ನಿರಾಳ ಪರಮಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧಿ–ಮಹಾಲಿಂಗದ ಬೆಳಗು. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ನಿಜವನಜಿದ ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ. ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಲಳಿತೆ

ಪಲ್ಲವ:

ಬಜಿದೆ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಗಾಗಲು ಬೇಡ
ಅರಕೆಗೆಡಲು ತಾನೆ ಬೇರೆ ತೋರಲಿಕಿಲ್ಲಾ

ಪದ :

ಮಾತಿನ ಸೂತಕವನದಂ ನೇತಿಗಳೆದು ನಿಂದ ನಿಶ್ಚ–
ಯಾತುಮಜ್ಞಾನದ ಸುಖಸನ್ಮಾತ್ರ ಭರಿತಂಗೆ
ಜಾತನಲ್ಲ ಖ್ಯಾತನಲ್ಲ ನೀತಿಗೊಳ್ಳದನುಪಮ ಸುಖ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶನಾತನೆ ಮುಕುತಾ ॥೧॥

ಹಮ್ಮುಗೆಟ್ಟು ಕರ್ಮವಳಿದು ನಿರ್ಮಳ ನಿಃಪತಿಯ ನಿಜದ
ಸುಮ್ಮಾನದ ಶಾಂತಿರಸದ ನಿತ್ಯತೃಪ್ತಂಗೆ
ಉಮ್ಮಳ ದುಮ್ಮಾನವಿಲ್ಲದೊಮ್ಮೆಯು ಆನಂದಸಹಜ
ಬೊಮ್ಮವಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಲವನುಪಮಿಸಬಹುದೆ ॥೨॥

ಅಱಿವುಗೆಟ್ಟು ಕುಱುಹ ಮಱೆದು ನಿರ್ಣಯ ನಿಷ್ಪತಿಯ ನಿಜವ-
ನಱಿಸಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಲೇಕೆ ಸ್ವಾನುಭಾವಕೆ
ಕಱೆಯ ಮಱೆಯ ಮಾಯಾಬಲೆಯ ಹಱೆಯಲೊಡನೆ ಬಚ್ಚ ಬಱೆಯ ಬೆಱಗು
ನಿಱುಗೆಯಾಗಿ ನಿಂದ ನಿರುಪಮ ಮಹಿಮ ॥೩॥

ಆನುವೆನ್ನದನ್ಯವೆನ್ನದೇನುವೆನ್ನದತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧ
ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮುಕ್ತನಾದ ನಿತ್ಯಗೆ
ಧ್ಯಾನ ಮೌನ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯವಿಲ್ಲದೆ
ತಾನೆ ತನ್ನನರಸಿ ಕಂಡ ನಿರುಪಮ ಮಹಿಮಾ ॥೪॥

ಭಾವರಹಿತ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ ಸಾವಯವಾಗಿರ್ದಡೇನು
ಕೇವಲಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿತ್ಯಗೆ
ಆವ ಭವದ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲ ದೇವ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ
ಕೈವಲ್ಯಪದವನೊದೆದ ಮಹಾಂತಂಗೆ ॥೫॥

ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ಥಲವು ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ಇಂತೀ ಪ್ರಥಮ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ನವಭೇದದ ವಿವರಣೆ: ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ. ಇಂತೀ ೯ ಸ್ಥಲ ಮಿಶ್ರವಾಗಿ ಒಪ್ಪಲ್ಪಡುವುವು. ನವಮಾಚಾರಲಿಂಗಂಚ ಎಂದುದಾಗಿ, ಈ ಆಚಾರಲಿಂಗ ನವಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೭೨, ಸ್ಥಲನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು ೫೩, ಅಂತು ಉಭಯ ೧೨೫. ಇತಿ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲದೊಳು ಅಂಗಲಿಂಗಸ್ಥಲಕೂಡಿ ಸಪ್ತಮ ಪರಿಚ್ಛೇದಃ.

❖❖

ಗುರುಲಿಂಗ

೧. ಕ್ರಿಯಾಗಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸ್ವಯ ಚರ ಪರವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು ಮಾಹೇಶ್ವರನ ಸತ್ಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಆಗಮ ಸ್ವರೂಪನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಕ್ರಿಯಾಗಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಕ್ರಿಯಾಗಮಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೨೫

ಶ್ರೀಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಶಿಷ್ಯನ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದಡೆ : ಆಚಾರಸ್ಥಲ ಗುರುಸ್ಥಲ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಜಂಗಮಸ್ಥಲ ಪಾದೋದಕಸ್ಥಲ ಅರ್ಪಿತಸ್ಥಲ ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲವೆಂದು ಕರುಣಿಸುವುದು. ದೀಕ್ಷೆಯ ಕ್ರಮವನಱಿದು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೈಕೊಂಡ ಬಳಿಕ,

ಪರಪಾಕಂ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಲಿಂಗನೈವೇದ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ।
ಸ್ವಯಂಪಾಕ ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಲಿಂಗನೈವೇದ್ಯಮುತ್ತಮಂ॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಒಡಲಕಕ್ಕುಲಿತೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಭಕ್ತನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ಯದೈವ ಭವಿ ಮಿಶ್ರನೇಮಸ್ತರುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕ ತಪ್ಪದು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಂಗೆ ಅವರಂದೇ ದೂರ. ॥೧॥

೫೨೬

ಹೊತ್ತಾಱೆ ಎದ್ದು ಲಿಂಗದೇವನ ದೃಷ್ಟಿಯಾರೆ ನೋಡದವನ ಸಂಸಾರವೇನವನ? ಅರೆವೇಣನ, ಬಾಳುವೆಣನ, ಸಂಸಾರವೇನವನ? ನಡೆವೆಣನ, ನುಡಿವೆಣನ, ಸಂಸಾರವೇನವನ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ನೆನೆಯದವನ?

॥೨॥

೫೨೭

ಹೊತ್ತಾಱೆ ಎದ್ದು ಅಗ್ಗವಣಿ ಪತ್ರೆಯ ತಂದು, ಹೊತ್ತು ಹೋಗದ ಮುನ್ನ ಪೂಜಿಸು ಲಿಂಗವ. ಹೊತ್ತು ಹೋದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನನಾರು ಬಲ್ಲರು? ಹೊತ್ತು ಹೋಗದ ಮುನ್ನ, ಮೃತ್ಯು ಒಯ್ಯದ ಮುನ್ನ ತೊತ್ತುಗೆಲಸವ ಮಾಡು ಕೂಡಲಸಂಗಂಗೆ. ॥೩॥

೫೨೮

ಶ್ಲೋಕ: ಅರ್ಘ್ಯಂ ಪಾದ್ಯಂ ತಥಾಚಾಪ್ಯಂ
ಸ್ನಾನಂ ಪಂಚಾಮೃತಾದಿಭಿಃ
ದರ್ಪಣಂ ಧೂಪದೀಪಂ ಚ
ಚಾಮರಂ ಚಾತಪತ್ರಕಂ
ಗೀತಂ ವಾದ್ಯಂ ತಥಾ ನೃತ್ಯಂ
ನಮಸ್ಕಾರಂ ಜಪಂ ತಥಾ
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕ್ರಮೇಣೋಕ್ತಂ
ಷೋಡಶಸ್ಯೋಪಚಾರಕಂ
ಗಂಧಾಕ್ಷತಂ ಚ ಪುಷ್ಪಂ ಚ
ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನುಲೇಪನಂ
ನೈವೇದ್ಯಂ ಚ ತಾಂಬೂಲಂ
ಅರ್ಚನಂ ಚಾಷ್ಟಮಂ ಭವೇತ್

– ಇಂತು ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರವು. ಗುರುವಿಂಗೆ ತನು, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಧನ ಮುಂತಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯವಿದೆಂದಱಿಯಲು ಮೋಕ್ಷ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೪॥

೫೨೯

ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವುದು; ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯ ನೋಡುವುದು. ಶಿವತತ್ತ್ವಗೀತವ ಪಾಡುವುದು; ಶಿವನ ಮುಂದೆ ನಲಿದಾಡುವುದು. ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮಾಡುವುದು; ಕೂಡಲಸಂಗನ ಕೂಡುವುದು. ॥೫॥

೫೩೦

ದೇವಮಂಗಳಮಜ್ಜನವ ಮಾಡಲು ಶಿವಲಿಂಗೋದಕದಿಂ ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ, ಹೊಂಗಳಸದಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯಂಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು, ಮಧುಸಂಪರ್ಕವಂ ಮಾಡಿ, ದೇವಾಂಗವನುಡಲಿತ್ತು, ತೊಡಿಸಿ ಆಭರಣಂಗಳನು, ಉಪವೀತವನಿತ್ತು, ದೇವಂಗೆ ದೇವಿಗೆ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಅಗರು ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿ ಧೂಪಂಗಳಂ ಧೂಪಿಸಿ, ಕರ್ಪುರದಾರತಿ ಮಂಗಳಾಚಾರದಾರೋಗಣೆ ವೀಳೆಯವನಳವಡಿಸಿ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಶೈವಜಪ ದಂಡನಮಸ್ಕಾರ ಗೀತ ವಾದ್ಯ ನೃತ್ಯವನಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಗಣಂಗಳಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು. ॥೬॥

೫೩೧

ಅಚ್ಚಿಗವೇಕಯ್ಯಾ ಸಂಸಾರದೊಳಗೆ ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ ಶಿವರಾತ್ರೆಯ ಮಾಡೂದು. ಬೇಗ ಬೇಗ ಅರ್ಚನೆ ಪೂಜನೆಯ ಮಾಡೂದು. ಬೇಗ ಬೇಗ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಕೂಡೂದು. ॥೭॥

೫೩೨

ಉದಯಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದರ್ಶನ, ಹಗಲಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮದರ್ಶನ, ಲೇಸು ಲೇಸು ಲಿಂಗವಂತಂಗೆ. ಇದೇ ಪಥವು ಸದ್ಭಕ್ತಂಗೆ. ಇದೇ ಪಥವು ಲೇಸು ಲೇಸು- ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ. ॥೮॥

೫೩೩

ತನ್ನಾಶ್ರಯದ ರತಿಸುಖವನು, ತಾನುಂಬ ಊಟವನು ಬೇಱೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬಹುದೆ? ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ನಿತ್ಯನೇಮವ ತಾ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬಹುದೇ?

ಗ್ರಂಥ: ಸ್ತ್ರೀಸಂಗಂ ಪರಹಸ್ತಂ ಚ ಪರವಕ್ತ್ರಂ ಚ ಭೋಜನಂ।
ಪರಹಸ್ತಂ ಚ ಪೂಜಾಯ ತ್ರಿವಿಧಂ ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್॥

[೧]ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದನಱಿದು ಬಱಿಯ[೧] ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡುವವರೆಲ್ಲರು ನಿಮ್ಮನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೯॥

೫೩೪

ಭಕ್ತಂಗಾಗಲಿ, ಜಂಗಮಕ್ಕಾಗಲಿ ಸದಾಚಾರವೆ ಬೇಕು, ಸದಾಚಾರವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅನಾಯತ ಹೊದ್ದಲಾಗದು. ಅನಾಯತವೆಂಬುದೆ ಅನುಸರಣೆ; ಅನುಸರಣೆಯೆಂಬುದೆ ಅಂಗದಿಚ್ಛೆ; ಅಂಗದಿಚ್ಛೆಯೆಂಬುದೆ ಅನಾಚಾರ; ಅನಾಚಾರವೆಂಬುದೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ; ಆ ಪಾತಕವೆಂಬುದೆ ನರಕ. [೨]ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರವುಳ್ಳರು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದಡೆ ನಾಯಕ ನರಕ. ॥೧೦॥

೫೩೫

ಶಿವಾಚಾರವೆಂಬುದೊಂದು ಬಾಳ ಬಾಯ ಧಾರೆ. ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು; ಜಂಗಮ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು; ಪ್ರಸಾದ ಮೆಚ್ಚಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತವಾಗಿರಬೇಕು. ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇಱಾದಡೆ, ಮಚ್ಚುವನೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ? ॥೧೧॥

೫೩೬

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಲಿಂಗವಂತನು ಏಕಭುಕ್ತ ಉಪವಾಸವ ಮಾಡಲಾಗದು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ : ದೇವರಾರೋಗಣೆ ತಪ್ಪೂದು; ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರದ ಕ್ರೀ ತಪ್ಪೂದು; ಆಗಮಮಾರ್ಗ ತಪ್ಪೂದು; ಶ್ರೀಗುರುವಾಜ್ಞೆ ತಪ್ಪೂದು. ತನಗೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ದೋಷಕಾರಿಯಪ್ಪನು ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ.

೧-೧ ಎಂಬ(ಮೂ) ೨ + ಇಷ್ಪೂ ಭಕ್ತಂಗಲ್ಲದೆ ಭವಿಗೆಲ್ಲಿಯದೊ?(ಮೂ)

ಸಾಕ್ಷಿ: ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಏಕಭುಕ್ತೋಪವಾಸಿನಮ್।
ಪ್ರಸಾದಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಚೈವ ರೌರವಂ ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದು ಕಾರಣ, ನಿತ್ಯ ನೇಮಿಕ ಪಂಚಪರ್ವ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ, ಆವಾವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರವೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನೋಡಾ. ದೇವರಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ, ಪ್ರಸನ್ನತ್ವವಂ ಪಡೆದು, ಆ ಪ್ರಸಾದವ ಧರಿಸಿ ಮುಕ್ತರಪ್ಪುದಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಿಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧೨॥

೫೩೭

ಲಿಂಗವಂತನು ಕೇವಲ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ. ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನೆ ಧರಿಸಿ, ಸರ್ವವೂ ಲಿಂಗಕ್ರೀಯಾಗಿರ್ದು, ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದವರಲ್ಲಿ ಧನದ ಕೊಳುಕೊಡೆ, ಮನದ ಕೊಳುಕೊಡೆ, ತನುವಿನ ಕೊಳುಕೊಡೆಯ ಮಾಡಿದಡೆ, ಮಾಡಿಹೆನೆಂದು ಆಸೆಗೈದಡೆ ನಾಚದೆ ಶಿವಾಚಾರ? ನಾಚರೆ ಲಿಂಗವಂತರು? ನಾಚದೆ ಪ್ರಸಾದ? ಸುಡುಸುಡು! ಈ ಕಷ್ಟ ಮನವನು. ಬಿಡುಬಿಡು! ಆ ತನುವನು. ಲಿಂಗವಂತರಲ್ಲಿಯೆ ಸರ್ವ ಕ್ರೀಯ ವರ್ತಿಸೂದು. ತನಗಿಚ್ಫೈಸಿತ್ತ ಬೇಡುವುದು; ಲಿಂಗವಂತರಿಚ್ಛೈಸಿತ್ತ ಕೊಡುವುದು. ಅನ್ಯವನಾಸೆಗೈದಡೆ ಅನ್ಯಾಯ ಉರಿಲಿಂಗ ಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧೩॥

೫೩೮

ಲಿಂಗವಂತನು ಲಿಂಗವಂತರೊಡನೆ ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದು; ಸಹಜದಲ್ಲಿ ನಡೆವುದು; ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಸಂಗವ ಮಾಡೂದು. ಈ ಕ್ರೀ ಇಹಪರಸಿದ್ಧಿ; ಲಿಂಗವನಜಿದುದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟ. ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಕ್ರೀ ಲಿಂಗ ಒಲಿದುದಕ್ಕೆ ಚಿಹ್ನ. ಇದು ಸತ್ಯ. ಲಿಂಗವಂತನು ಲಿಂಗವಂತರೊಡನೆ ಹೇಮದಾಸೆಗೆ ಪ್ರೇಮಗುಂದಿ ನಡೆಯಲಾಗದು; ಅಸತ್ಯವ ನುಡಿಯಲಾಗದು; ಕ್ರೋಧಿಸಿ ನುಡಿಯಲಾಗದು. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಆಗಮ ಪುರಾತನರ ವಚನ ಪುರಾತನರ ಚಾರಿತ್ರವನಜಿಯದೆ, ಆದಿ ಮಧ್ಯ ಪರಿಪಕ್ವತೆಯನಜಿಯದೆ, ತರ್ಕಿಸಿ ನುಡಿಯಲಾಗದು. ದುಶ್ಚರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಲಾಗದು. ಅಜ್ಞಾನಕ್ರೀಯ ವರ್ತಿಸಲು ಇಹ ಪರವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗವನಜಿಯಬಾರದು; ಲಿಂಗವಂತರನೆಂತೂ ಅಜಿಯಬಾರದು. ಅಜಿಯದವಂಗೆ ಪೂಜಿಸಲೆಂತು ಬಹುದು? ಪೂಜೆಯಿಲ್ಲದವಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯೆಂತಹುದು? ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವಂಗೆ ಪ್ರಸಾದವೆಂತಹುದು? ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದವಂಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯ. ಇದನಜಿತು, ಲಿಂಗವಂತರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಸಂಭಾಷಣೆ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೋಗವಾದಡೆ, ಕೇವಲ ಮುಕ್ತಿ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಗುಜ್ಜರಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಭಕ್ತಿಯರಿದರಿದಾರಿಗೆಯಾಗದು
ಶರಣ ಸಾರಾಯ ಸುಸಂಗ ಅರಿವ ಗರ–
ಗಸದಂತಿರ್ದುದು ಅಹಿಪತಿಯಾಭರಣಾ

ಪದ :

ಶಿವಸಾರಾಯದಲೊದಗಿದ ಬೀಜದ
ಪರಿಯೆಂತೆಂದೆನೆ ಹೇಳುವೆ ಕೇಳಿರೆ
ಶಿವಭಕ್ತರ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತೊಂದು ನಾರಿವಾಣದ ಸಸಿಯು
ದಿವರಾತ್ರಿಗಳೆಂಬ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಲು
ಅವರಿಚ್ಛೆಗೆ ಅದು ಒಲಿಯದು ನೋಡಾ
ಒಲಿವುದು ಸಜ್ಜನ ಶರಣರು ಸಾತ್ವಿಕ ಸದುಭಕುತರುಗಳಲಿ ॥೧॥

ಪರದೈವಂಗಳ ಪರಸಮಯಂಗಳ
ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರದ್ರವ್ಯವ ಮುಟ್ಟರು
ಇರವಿಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಹರೊಂದಾಚಾರದ ಕಾಹ
ಕರ ಸೋಜಿಗ ಜೇನತುಪ್ಪವನಾ ಹುಳು
ಪರವಾದಿಯ ಎಂಜಲೆಂದರೆ ಮುಟ್ಟದು
ಹರಭಕ್ತನಾಗಿ ಇವ ಬಿಡದಿದ್ದಡೆ ಅವ ಕರಪಾತಕನು ॥೨॥

ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಕಾರ ಸುರೆಭುಂಜಕರನು
ದುರ್ಮುಖ ಚೋರರ ಗುರುತಪ್ಪುಕರನು
ಒಮ್ಮೆಯು ಬೆರಸಿದಡೈದನೆ ಪಾತಕವೆಂದುದು ಗುರುವಚನಾ
ವರ್ಮವರಿದು ಮತ್ತವಂದಿರ ಬೆರಸುವ
ಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಾವುದು ಗತಿಯೋ
ಜನ್ಮಜನ್ಮದಲಿ ಹುಳುವಿನ ಕೊಂಡವು ನರಕವೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಳು ॥೩॥

ಭವಿ ಸಂಗಡದಲಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಬಾರನು
ಭವಿ ನುಡಿಗಡಣವನೆಂತೂ ಕೇಳನು
ಭವಿಯಾಸನದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರನಾತನ ಸಹಪಜ್ತಿಯಲುಣ್ಣಾ
ಭವಿಶುಶ್ರೂಷೆಯನು ಭವಿಹೊಗಳತೆಯನು
ಭವಿಶಯನಂಗಳ ಭವಿಪಾಕಂಗಳ
ಭವಿನೆರೆಮನೆಯೊಳಗಿರನಾ ಶರಣನು ಲಿಂಗದ ಶ್ರುತಿಗೇಳಿ ॥೪॥

ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ನಡೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ನುಡಿ
ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸುಖವನು
ಲಿಂಗಭಕ್ತನು ಮಾಡಲಾಗಿ ಮತ್ತಲ್ಲಿಯೆ ಬರುತಿಹನು
ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲದೆ

ಕೊಂಡಡೆ ಕಿಲ್ಬಿಷ ನಾಯಕನರಕವು
ಲಿಂಗದ ಶ್ರುತಿಯಿಂತೆಂದುದಾಗಿ ಇವ ಕೇಳದಿರಲು ಪಾಪಾ ॥೫॥

ಹುತ್ತದೊಳಯಿಕೇ ಸರ್ಪ ಹೊಗಲು ಮನೆ–
ಗಟ್ಟಿದೊರಲೆ ಬಿಟ್ಟೋಡುವ ತೆರದಿಂ
ಸತ್ಯರ ಸಾರಾಯರ ಅನುಭಾವದ ಉಪದೇಶವು ಬರಲು
ಸುತ್ತಿದ ಪ್ರಪಂಚು ಭವಕರ್ಮಂಗಳು
ಬಿಟ್ಟೋಡುವವಾ ಶರಣರ ಆಜ್ಞೆಗೆ
ಭಕ್ತಿಯ ಸಂಗವಿಶೇಷದ ಸಂಗವು ಎಂದನು ಬಸವಣ್ಣಾ ॥೬॥

ಭಾಷೆಯ ಸತ್ಯರ ಅನುಭಾವಂಗಳ
ಇಂಬುಗೊಂಡ ಮಹಂತರ ಪಾದವನು
ನಂಬಿದರೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಲಿಂಗವ ತೋರುವರು
ಇಂತೆಂದುದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ತಂದೆ ಬಸವಣ್ಣ ತೋರಿದ ಪಥವಿದು
ನಂಬಿದ ಭಕ್ತರಿಗಹುದಲ್ಲದೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಳವಡದು ॥೭॥

●

೨. ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕ್ರಿಯಾಗಮಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ಅಂಗದೊಳಗೆ ನಿಷ್ಠಾಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೩೯

ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಡಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ ಗಂಗೆಯ ಮಿಂದಡಿಲ್ಲ. ಮೇರುಗಿರಿಯ ತುಟ್ಟತುದಿಯ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೂಗಿದಡಿಲ್ಲಯ್ಯ. ನಿತ್ಯ ನೇಮದಿಂದ ತನುವ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡಡಿಲ್ಲ. ನಿಚ್ಚಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚ ನೆನೆವ ಮನವ, ಅಂದಂದಿಗೆ ಅತ್ತಲಿತ್ತ ಹರಿವ ಮನವ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸ ಬಲ್ಲಡೆ, ಬಚ್ಚ ಬಚಿಯ ಬೆಳಗು–ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೧॥

೫೪೦

ಅಂಕ ಕಳನೇಱಿ ಕೈಮಱೆದಿರ್ದಡೆ, ಮಾಱಂಕ ಬಂದಿಱಿಯದೆ ಮಾಣನಯ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವುತ್ತ ನೆನೆವುತ್ತ ಮನವೆರಡಾದಡೆ, ಮಾಯೆ ತನುವನಂಡಲೆವುದ ಮಾಣದಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ನೆನೆದಡೆ, ಮಾಯೆ ಉರಿಗೊಡ್ಡಿದರಗಿನಂತಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ! ॥೨॥

೫೪೧

ಸೆಜ್ಜೆಯುಪ್ಪರಿಸಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬರೆ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿಹ ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಜಜ್ಜರಿಸಿ, ತನು ಮನ ದೃಷ್ಟಿ ನಟ್ಟು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿವೊಜ್ಜರಿಸುವ ಶಿವಸುಖದೊಳೋಲಾಡುತ್ತ, ಸಜ್ಜನಸದ್ಭಕ್ತಿರತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಾಡಿ, ಲಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ನೆರೆವೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ. ॥೩॥

೫೪೨

ಅಯ್ಯ ಬಂದನವ್ವಾ, ತನು ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯಾಗಿರು. ಅಯ್ಯ ಬಂದನವ್ವಾ, ಮನಮಂಚವ ಪಚ್ಚಡಿಸಿರು. ಅಯ್ಯ ಬಪ್ಪುದ ಕಂಡಳು ಚಿದಂಗನೆ. ಅಯ್ಯ ಶುದ್ಧಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನೆ ಬಂದನು, ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನು.* ॥೪॥

೫೪೩

ಎದೆ ಬಿರಿವನ್ನಕ್ಕ, ಮನ ದಣಿವನ್ನಕ್ಕ, ನಾಲಗೆ ನಲಿನಲಿದೊಲೆದಾಡುವನ್ನಕ್ಕ ನಿಮ್ಮ ನಾಮಾಮೃತವ ತಂದೆಜಿಸು [೧]ಕಂಡಾ ಎಲೆ ಶಿವನೆ. ನಿಮ್ಮ[೧] ನಾಮಾಮೃತವ ತಂದೆಜಿಸು ಕಂಡಾ ಎಲೆ ಹರನೆ. ಬಿರಿಮುಗುಳಂದದಿ ಶರೀರ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಚರಣದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರಳುಗೆ ಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೫॥

೫೪೪

ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಲಿಂಗಧ್ಯಾನವೆನ್ನ ಮನ. ರಾಗರಂಜನೆಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ನಿಮಗೆಂದಾದವು? ರಾಗರಂಜನೆ ಎನ್ನ ಮನ–ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಆಹಾ ಎನ್ನ ಮನ! ॥೬॥

೫೪೫

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಲಿಂಗವನಡರಿಯಡರಿ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕಂಗಳು ಕಡೆಗೋಡಿವರಿದವೆನಗಯ್ಯಾ! ಎನ್ನಾಸುರಕರ್ಮಂಗಳು ವಾರಿಕಲ್ಲ ರೂಹಿನಂತೆ, ಅರಗಿನ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತೆ, ತನು ಪುಳಕಿತವಾದ ಬೆಮರು ಬಿಂದುಗಳೆಲ್ಲ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ದರುಶನ ಸ್ಪರುಶನದಿಂದ ಮನ ಒಲಿದು ನೆರೆವ ಭರವ ನಾನೇನ ಹೇಳುವೆನಯ್ಯಾ? ॥೭॥

೫೪೬

ಕಂಗಳ ನೋಟ, ಹೃದಯದ ಜ್ಞಾನ; ಮನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ! ಜೇನ ಮಳೆಗಳು ಕಱೆದವು, ಅಮೃತದ ಕಳೆಗಳು ಸುರಿದವು! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬ ರಸಸಾಗರದೊಳೋಲಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ!! ॥೮॥

---

* ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಚನವಿಲ್ಲ(ಸಂ) ೧–೧ ಕಂಡಯ್ಯ ಶಿವ (ಮೂ)

೫೪೭

ನಿಮ್ಮ ನೋಟವನಂತ ಸುಖ. ನಿಮ್ಮ ಕೂಟ ಪರಮ ಸುಖ. ಅವುಟ ಕೋಟಿ ರೋಮಂಗಳೆಲ್ಲ ಕಂಗಳಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೈದಾವೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ರತಿ ಹುಟ್ಟಿ, ನಿಮಿರ್ದವೆನ್ನ ಕಳೆಗಳು. ॥೯॥

೫೪೮

ವಾರಿಕಲ್ಲ ಹರಳಿನಂತೆ, ಅರಗಿನ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತೆ ತನು[೧] ಕರಗಿ, ಮನ ಬೆರಸಿ ನೆರೆವ ಸುಖವನೇನೆಂಬೆ? ಕಡೆಗೋಡಿವರಿದವೆನಗಯ್ಯ, ನಯನದ ಸುಖಜಲಂಗಳು. ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಮುಟ್ಟಿ ನೆನೆವ ಸುಖವ ನಾನೇನೆಂಬೆ?[೧] ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಲಿಂಗವ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಶಿವ-
ಸುಖರತಿಯೊಳಗೋಲಾಡಿ
ಆಡಿ ಮೈಮರೆವುತ ಪೂಜೆಯ
ಮಾಡುತಿರ್ಪೆನಯ್ಯಾ

ಪದ :

ಹೊಜಗೆ ಮಾಡುತಿರ್ಪ ಸತ್ಕ್ರಿಯು ಮಂ-
ಗಳ ಮಯವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಕಣ್ದೆರೆದು
ಪರಮಾನಂದದ ರಸದೊಳಗೆ ಓ-
ಕುಳಿಯನಾಡುತಿರ್ಪೆನಯ್ಯಾ ॥೧॥

ಮನದ ನೆನಹು ಭಾವದೊಳಗೆ
ಅನುಪಮವಾಗಿರಲಳವಟ್ಟು
ಘನಸುಖ ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮೊ-
ಳೆರಡರಿಯದೆ ನೋಡುತ್ತಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ ॥೨॥

೧-೧ ಪುಳಕಿತವಾದ ಬೆಮರಬಿಂದುಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮನವೊಲಿದು ನೆರೆವ ಭರವಶವ ನಾನೇನೆಂಬೆ(ಮೂ)

ನಿಮ್ಮ ನೋಟವೆನಗೆ
ಉಪಮಿಸಬಾರದ ಕೂಟ
ನಿಮ್ಮ ನೋಟದ ರತಿಯೊಳಗೆ
ಆನೇನೆಂದರಿಯೆನಯ್ಯಾ ॥೩॥

ರೋಮಾಂಚನ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ
ಆಮಿಷ ವಿಷಯಂಗಳ ಮರೆದು ನಿಮ್ಮ
ನಾಮಾಮೃತರಸದೊಳಗೆ ಆನಿತರೇ-
ತರವನರಿಯದಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ ॥೪॥

ಕಂಗಳ ನೋಟವೆ ಕರುವಾಗಿ
ಮನದ ಕೂಟವು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ
ಹಿಂಗದೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗ ಸಮನಿಸಿ ಕೂಡಲ-
ಸಂಗಯ್ಯಾ ಲಿಂಗಯ್ಯಾ ಎನುತಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ ॥೫॥

●

೩. ಜ್ಞಾನಾಗಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ನಿಷ್ಠೆ ನಿಬ್ಬೆರಸಿದ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ಭಾವ ಸದ್ಭಾವ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಲಿಂಗದ ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಚರಿತ್ರವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಾಗಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನಾಗಮಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೪೯

ಮತಿಯೊಳಗೆ ದುರ್ಮತಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕಲಿ ಗಸಣಿಗೊಳಗಾದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ. ಜ್ಞಾನವನು ಅಜ್ಞಾನ ಬಂದು ನುಂಗಿದಡೆ, ಭಾನು ಗ್ರಹಣಕ್ಕೊಳಗಾದಂತಾದುದಲ್ಲಾ! ಕ್ಷೀರವುಳ್ಳ ಪಶು ಕಱುವನಗಲಿ, ಅಱೆಯದ ಸ್ನೇಹದಂತಿದ್ದುದಲ್ಲಾ! ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತ, ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತನೆಂಬುದೆಲ್ಲವೂ ಅಜ್ಞಾನಭಾವಕ್ಕೆ ಬಂದುದಲ್ಲಾ! ನೀರ ಮೇಲಣ ಲಿಪಿಯ ನೋಡಬಲ್ಲವರಾರು? ಸಾರಾಯ ವೇದ್ಯರಪ್ಪರು, ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆ ನೋಡಿ ಭಿನ್ನವಿದ್ದುದೆ ಅಯ್ಯಾ, ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂಗೆ ಕಾಣದಂತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ? ದರ್ಪಣದೊಳಗಣ ಬೆಳಗು, ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಬೆಳಗು, ಗೊಹೇಶ್ವರನಿರ್ಪೆಡೆಯ ತಿಳಿದು ನೋಡಿರೆ! ॥೧॥

೫೫೦

ನಾದದಿಂದಾದ ಸಂಗ ವಿನೋದಸಂಗ. ಬಿಂದುವಿನಿಂದಾದ ಸಂಗ ಬದ್ಧಕ್ರೀ. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯಿಂದಾದ ಸಂಗ ಶರೀರಸಂಗ. ದ್ವಯ ಅದ್ವಯದಿಂದಾದ ಸಂಗ ಪರಿಭಾವ. ಗಮಿಸುವುದೆ

ನಿರವಯವು? ಬಯಸದಿರಾ, ಬೇಱೆ ಮತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನುಭಾವವೆಂಬ ಘನ ಮಹಿಮೆಯ ನೆಮ್ಮಿತ್ತೆ ಆಯಿತ್ತು. ಆ ನಾದದ ನಿಶ್ಚಿಂತದ ನಿಲವನಱಿಯಿತ್ತೆ ಆಯಿತ್ತು. ಬಿಂದುವಿನ ಸಂಗ ಭಾವ ಸಂದಿರ್ದ ಭೇದವ ತಿಳಿಯಿತ್ತೆ ಆಯಿತ್ತು. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆ. ಆದಿ ಅಂತ್ಯವ ಬಲ್ಲರೆ ಬಲ್ಲುದು. ಅವ ಚಿತ್ತದ ಅವಧಾನದ ಅಹುದೆಂಬ ಅಲ್ಲೆಂಬ, ಉಂಟೆಂಬ ಇಲ್ಲೆಂಬ–ಈ ಎರಡಱ ಶಬ್ದೋಷ್ಪ್ರ ಮಥನವಲ್ಲ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ. ಬೇಗ ಮಾಡಿ ತಿಳಿ, [೧]ಕಂದುಕ[೧] ಭಂದಗೆಡದ ಮುನ್ನ. ಬೇಗ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದಿರಾದಡೆ ಬಸವನಂತೆ ಭಾವ, ಬಸವನಂತೆ ಗಮನ. ಬಸವನ ಪದವಿಡಿವರೆ ಇದೆ ಪಥ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೨॥

೫೫೧

ಅನುನೇಹದ ಅನುರುಚಿಯ ತೋಱಲಿಕ್ಕಾರಿಗೆಯೂ ಅಱಿಯಬಾರದು. ಅದು ಸಕ್ಕರೆಯಂತುಟಲ್ಲ, ಅದು ತವರಾಜದಂತುಟಲ್ಲ. ಭಾವದ ಸುಖ ಭವಗೆಡಿಸಿತ್ತು. ಮಹಾಲಿಂಗಕಲ್ಲೇಶ್ವರಾ, ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ. ॥೩॥

೫೫೨

ಜ್ಞಾನಸದ್ಭಕ್ತಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕ್ರೀ ಲಿಂಗ ಕ್ರೀ. ಧ್ಯಾನ ಪೂಜೆ ಭಕ್ತಿಯರ್ಪಿತ ಪ್ರಸಾದ ಮುಕ್ತಿ–ಇವೆಲ್ಲವು ತನ್ನೊಳಗೆ. ಅಜ್ಞಾನ ಅಭಕ್ತಿ ಮಱವೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ರೀ ಅಂಗಕ್ರೀ. ಅದು ಹೊಱಗು. ಇದು ಕಾರಣ, ಜ್ಞಾನಸದ್ಭಕ್ತಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದುದೆ ಮುಕ್ತಿ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೪॥

೫೫೩

ಅಱಿದೆನಱಿದೆನೆಂದಡೆ, ಅದೇ ಕೋ! ಮುಂದೆ ಮಱವೆ. ಅಱಿದೆನೆಂಬುದು ಲೇಸಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಡೆ, ನಿನ್ನಱಿವೆಲ್ಲವ ಹಱಿಹಂಚು ಮಾಡಿ ನೀನಱಿ ಮರುಳೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಘನದೊಳಗಿದ್ದು ನಿಜವನಱಿದೆನೆಂದಡೆ, [೨]ಮೂರ್ತಿ[೨] ಕಿಱಿದಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲು; ಮಾಣು. ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗದ ಘನಘಟ್ಟಿಯನಱಿವಡೆ, ನಿನ್ನವೆಲ್ಲವ ಹಱಿಹಂಚು ಮಾಡಿ ಬಱಿದೆಂದು ನೀನಱಿ ಮರುಳೆ–ನೀನು ನಿರ್ಭಾವಿಯಾದಡೆ. ॥೫॥

೫೫೪

ತನುವಿಂಗೆ ತನುವಾಗಿ, ಮನಕ್ಕೆ ಮನವಾಗಿ, ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವವಾಗಿದ್ದುದನಾರು ಬಲ್ಲರು? ಅದು ದೂರವೆಂದು, ಸಮೀಪವೆಂದು. ಮಹಂತ ಗೊಹೇಶ್ವರನೊಳಗೆಂದು ಹೊಱಗೆಂದು, ಬಱುಸೂಱೆ ಹೋದರು! ॥೬॥

೧–೧ ಕಂಡು ಕಂಡು(ಮೂ)೨–೨ ಮುಕ್ತಿ(ಮೂ)

೫೫೫

ದೇವಪ್ರಭೆಯೊಳಗಿಹರಲ್ಲದೆ, ದೇವ ಗಹನವ ಮಾಡಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ. ದೇವಸಕೀಲದೊಳಗೆ ಬೆಳೆಯುಬಹುದಲ್ಲದೆ, ದೇವನಷ್ಟದೊಳಗುತ್ಪತ್ಯವಾಗಬಾರ ದಾರಿಗೆಯೂ. ಉತ್ಪತ್ಯದ ಗತಿಯನಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಬಾರದಾರಿಗೆಯೂ. ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲಾ ಈ ಪರಿಯಲೆ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲಾ! ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಭಾವವಳಿದಡೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೭॥

೫೫೬

ಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ರತ್ನಕ್ಕೆ ಹೆಣಗಾಟವನಾಡಿಹರು. ಅವರ ಹೆಣಗಾಟವ ನೋಡಿ, ಆ ರತ್ನವ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಂಗೆ ಆರೋಗಣೆಯಾಯಿತ್ತು. ॥೮॥

೫೫೭

ಸಂಗವಿಡಿದಂತೆ ಸಂಗವಿಡಿದು ನೋಡಿದಿರಾ. ಶರಣ ಸಂಗಸೂತಕಿಯಲ್ಲ. ಲಿಂಗಪರಿಚಿತನ ಸಂಗವಂತನೆನ್ನದಿರು. ಶರಣ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡುವ. ಅಜಿಸಿ ಸಕಲಾಗಮಾಚಾರ್ಯನಪ್ಪ. ಅಹುದಾಗದೆಂಬ ಪರಿಯಲ್ಲ ನೋಡಾ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣ ಸಂಗಿಯಲ್ಲ, ನಿಸ್ಸಂಗಿಯಲ್ಲ. ॥೯॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಕನ್ನಡಗೌಡ

ಪಲ್ಲವ:

ಘನಾಘನತೆ ಇನ್ನಾರಿಗೆಯು ವೇದ್ಯವಾಗದು
ಬ್ರಹ್ಮವ ಹೇಳುವಡೆ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಾದುದು

ಪದ:

ಚತುರ್ಮುಖ ನಾಲ್ಕು ವೇದ ಲಿಂಗವ ತ-
ಮ್ಮತ್ತತ್ತಲಿಲ್ಲೆಂದಜೆಯರು
ತಮ್ಮದೊಂದು ಉದ್ರೇಕದಿಂದ
ತಮ್ಮ ತಾವು ಲಯವಾದರು ॥೧॥

ಅಜಿದೆನೆಂಬವನರುವೆಯ ಹೊದ್ದನು
ಕುಜುಹಿನ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಸಂಚವನಜೆಯದೆ
ಕಾಲ ಕರ್ಮ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೊಳಗಾದರು ॥೨॥

ಅಂಡಜ ಉದ್ಭಿಜ ತಾರಾಮಂಡಲ–
ದೊಳಗೊಂದು ನಾದವ ಕಂಡೆನು ಅ–
ಖಂಡಿತ ನಿರ್ಣಯವರಿಯದ ಲೋಕದ
ಮರುಳು ಮಾನವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ॥೩॥

ಉದಯಾಸ್ತಮಾನದ ನಡುವೆ ಒಂದು ತ್ರಿ–
ಜಗನೆಂಬ ಹುಳು ಹುಟ್ಟಿತಲ್ಲಾ ಅದ
ಕಡಿದು ಸುಡುವುದೊಂದು ಕಾರಣವಾ
ಜಡಜೀವಿಗಳೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ॥೪॥

ಸರ್ವಜೀವದಯಾಪರನೊಬ್ಬ ಗಣೇ–
ಶ್ವರನು ಸರ್ವಜೀವ ಪ್ರಳಯಕನವನೊಬ್ಬನು
ಇವರಿಬ್ಬರ ತಪ್ಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬಲ್ಲಡೆ
ಪೂಜೆಯ ಕೈಕೊಂಬ ಗೊಹೇಶ್ವರ ॥೫॥

●

೪. ಸಕಾಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕ್ರಿಯಾಗಮ ಭಾವಾಗಮ ಜ್ಞಾನಾಗಮವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ಸರ್ವಾಂಗಮಥನದಿಂ ಲಿಂಗ ಕಾಯ ಸಂಬಂಧಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಸಕಾಯ ಸ್ಥಲವಾದುದು. ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ಥಲವು ಗುರುಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ಕಾಯಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ.

ಸಕಾಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೫೮

ಪೂರ್ವಿಕ ಪೂಜಕ, ಅಪೂರ್ವಿಕ ಭಕ್ತ. ಕರ್ಮಿ ಪೂಜಕ, ನಿಃಕರ್ಮಿ ಭಕ್ತ. ಲಿಂಗ ಪೂಜಕ, ಜಂಗಮ ಭಕ್ತ. ತನುಗುಣಪೂರ್ವಸೂತಕವಿರಹಿತ–ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಆತನೆ ಅಚ್ಚ ಶರಣ! ॥೧॥

೫೫೯

ತನು ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು–ಶಿವಭಕ್ತರೊಕ್ಕುದ ಕೊಂಡೆನ್ನ. ಮನ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು, –ಅಸಂಖ್ಯಾತರ ನೆನೆದೆನ್ನ. ಕಂಗಳು ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು–ಸಕಲ ಗಣಂಗಳ ಶ್ರೀ ಮುಖವ ನೋಡಿ ಎನ್ನ. ಶ್ರೋತ್ರ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು–ಅವರ ಕೀರ್ತಿಯ ಕೇಳಿ ಎನ್ನ. ಭಾವನೆ ಎನಗಿದು ಜೀವನೆ. ಲಿಂಗತಂದೆ, ನೆಟ್ಟನೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸಿ, ಭವಗೆಟ್ಟೆ ನಾನು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ. ॥೨॥

೫೬೦

ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆಯ ಹೇಳಿದಡೆ ನಾನೇನ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆವೆನಯ್ಯ. ಒಳಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ. ಹೊಱಗಣ ಹೂವ ಕುಯಿದು ಹೊಱಗೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱವರು. ಉಪಚಾರದ ನೇಮದ ನಾಮ ಒಲ್ಲೆನಯ್ಯಾ. ಅನುಭಾವವಱೆಯದವನು ಏತಱ ಸುಖಿಯು. ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥನೊಲ್ಲನಯ್ಯ ॥೩॥*

೫೬೧

ಅಯ್ಯಾ, ಮರ ಮರ ಮಥನದಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಆ ಮರನೆಲ್ಲವ ಸುಡದಿಪ್ಪುದೆ? ಅಯ್ಯಾ, ಮಹಾನುಭಾವರ ಘನ ಮಥನದಿಂದ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಎನ್ನ ತನುಗುಣ, ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಗುಣ, ಎನ್ನ ಮನಗುಣಂಗಳ ಸುಡದಿಪ್ಪುದೆ ಅಯ್ಯಾ? ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಂಗವನೆ ಕರುಣಿಸಯ್ಯಾ. ॥೪॥

೫೬೨

ಅಯ್ಯಾ, ಸಜ್ಜನಸದ್ಭಾವರ ಸಂಗದಿಂದ ಮಹಾನುಭಾವರ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಂಗದಿಂದ ಶ್ರೀಗುರುವ ಕಾಣಬಹುದು. ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಸಂಗದಿಂದ ಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಹುದು. ಲಿಂಗದ ಸಂಗದಿಂದ ಜಂಗಮವ ಕಾಣಬಹುದು. ಜಂಗಮದ ಸಂಗದಿಂದ ಪ್ರಸಾದವ ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರಸಾದದ ಸಂಗದಿಂದ ಆಚಾರವ ಕಾಣಬಹುದು. ಆಚಾರದ ಸಂಗದಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಂಗವನೆ ಕರುಣಿಸಯ್ಯಾ. ॥೫॥

೫೬೩

ಮರ ಮರ ಮಥನಿಸಿ, ಕಿಚ್ಚು ಹುಟ್ಟಿ, ಸುತ್ತಣ ತರುಮರಾದಿಗಳ ಸುಡಲಾಯಿತ್ತು. ಆತ್ಮ ಮಥನಿಸಿ, ಅನುಭಾವ ಹುಟ್ಟಿ, ಹೊದ್ದಿದ ತನು ಗುಣಾದಿಗಳ ಸುಡಲಾಯಿತ್ತು. ಇಂತಪ್ಪ ಅನುಭಾವರ ಅನುಭಾವವ ತೋಱೆ, ಎನ್ನ ಒಡಲನುಳುಹಿಕೊಳ್ಳಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ. ॥೬॥

೫೬೪

ಸುಖದ ಸುಖಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ, ದುಃಖ ವಿಶ್ರಾಮವಾಯಿತ್ತು. ಭಾವಕ್ಕೆ ಭಾವ ತಾರ್ಕಣೆಯಾದಲ್ಲಿ, ನೆನಹಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಮವಾಯಿತ್ತು. ಬೆಚ್ಚು ಬೆರಸಲೊಡನೆ, ಮಚ್ಚು ಒಳಕೊಂಡಿತ್ತು– ಚೆನ್ನಬಂಕನಾಥನ ಮಾಹೇಶ್ವರಂಗೆ. ॥೭॥

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ)

೫೬೫

ನಚ್ಚು ಮಚ್ಚಿನ ಲಿಂಗನವನುಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ಮಚ್ಚು ಒಳಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕರ್ಪುರದ ಕರಡಿಗೆಯ ಘಾಸಿಮಾಡಿದಂತಾಯಿತಯ್ಯ. ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಸಂಗದಿಂದ ನಾನು ಕಂದೆಱೆದೆನು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೮॥

೫೬೬

ಧರೆಯಗಲದ ಜಲಕ್ಕೆ, ಕರಿಯ ನೂಲಿನ ಜಾಲ. ಕರಿಯ ಕಬ್ಬಿಲ ಹೊಕ್ಕು ಸೇದುತ್ತಿರಲು, ಕರದ ಕೈಯಲಿ ಗಾಣ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರದಿಂದಱೆದುಕೊಂಡಡೆ, ಗಾಣಕ್ಕೆ ಹೊಱಗಾಯಿತ್ತು. ಹರಿವ ಜಲಂಗಳು ಬತ್ತಿ, ಬೇಸಗೆ ಉಷ್ಣ ತೋಱೆ, ಬಿಳಿಯ ಮಳಲಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಣಬರಲು, ಕರಿಯ ಕಬ್ಬಿಲ ಬಂದು, ಏರಿಯ ಮೆಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಕಾಣದೆ, ಮರಳಿ ಜಾಲವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಹಾಗ, ಹೊಂಗಱೆಯ ಬಿಲ್ಲು ಕೋಲನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯ ಹಿಡಿದು, ದಂಗಟನ ಪುಣಿಜೆಯರು ಮುಂದೆ ಬಂದಾಡಲು, ಕಂಗಳ ಮುತ್ತು ಸಡಿಲಿ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು, ಅಂಗೈಯ ಒಳಗೊಂದು ಅರಿದ ತಲೆ ಮೂಡಲು, ದಂಗಟನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು ಸಿಂಗಾರ ಸಯವಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ನಾವಿಂದು ಕಂಡೆವಯ್ಯಾ. ॥೯॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಬೌಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಅಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲ
ಲಿಂಗದಲ್ಲಾಪ್ಯಾಯನಿಯಾಗಿ
ಇತರ ಸುಖಂಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆದು
ಸುಮನ ಸಾರಾಯವಾದ ಶರಣಾ

ಪದ :

ಗುರುಕರುಣಸಂಯೋಗದಿಂದ ಶಿಷ್ಯ–
ನಿಂತು ಕರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು
ಕರುಣಸನ್ನಿಹಿತವಗ್ರಾಹಿಯಾಗಿ
ಗಾಳಿಯ ಸುಳುಹಡಗಿದ ಶರಣನು ॥೧॥

ಆಸೆಯೆಂಬ ಹದನುಳುವಾಗಿ
ಹಿಡಿದ ಛಲವ ಬಿಡೆನೆಂಬ ಬೇರೂಱೆ

ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪವೆಂಬೆರಡೂ ಇಲ್ಲದೆ
ನಿಃಕಳನಾಗಿರ್ಪ ಶರಣನು ॥೨॥

ಮಾಡುವರ ಕಂಡು ಮಾಡುವನಲ್ಲ
ಮಾಡದವರ ಕಂಡು ಮಾಡದವನಲ್ಲ
ತಾ ಮಾಡುವ ಮಾಟಕೆ ತವಕಿಗನಾಗಿ
ಹಿಂದುಮುಂದರಿಯದ ಶರಣನು ॥೩॥

ಎಲ್ಲವು ತಾನೆಂಬ ಕರುಣಾಕರನಲ್ಲ
ನಿಃಕರುಣಿಯಾಗಿ ಜಡದೇಹಿಯಲ್ಲ
ಭೋಗಿಪ ಭೋಗಂಗಳ ಆಸೆಯಾಮಿಷ
ತಾಮಸ ವಿಷಯವಿರಹಿತ ಶರಣನು ॥೪॥

ಘನವನಿಂಬುಗೊಂಡು ಮನದ
ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿದು ಉಳಿದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ನಿಂದನು
ತಾನೆಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂತರ ಸುಖಿ ಗುರು
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ॥೫॥

•

೫. ಅಕಾಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಲಿಂಗ ಕಾಯ ಮಥನದಿಂ ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ದೇಹ ನಿರ್ದೇಹವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಅಕಾಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಅಕಾಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೬೭

ಆದಿಯ ಸ್ಥಲವೆಂದು ನುಡಿವರು, ಅನಾದಿಯ ಸ್ಥಲವೆಂದು ನುಡಿವರು. ಆದಿಗೆ ಒಡಲುಂಟು, ಅನಾದಿಗೆ ಒಡಲಿಲ್ಲ. ನ ಚ ಭೂಮಿ, ನ ಚ ಜಲ, ನ ಚ ತೇಜ, ನ ಚ ವಾಯು, ನ ಚ ಆಕಾಶ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಘಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ, ಘಟ ಕೆಡುವುದು.

ಸ್ಥಲಂ ಸ್ಥಲಗತಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯಂ ತಾಮಸಂ ಮನವರ್ಜಿತಂ।
ಸಕಲಂ ನಿಃಕಲಂ ನಾಸ್ತಿ ಘನಲಿಂಗಸ್ವಭಾವತಃ॥

–ಎಂದುದಾಗಿ ಇಂಥಾ ನಿರ್ದೇಹಿ ಶರಣಂಗಲ್ಲದೆ ಅಱಿಯಬಾರದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಾ. ॥೧॥

೫೬೮

ಪಿಂಡದ ಮೇಲೊಂದು ಪಿಂಡವನಿರಿಸಿ, ಆ ಪಿಂಡವ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಪಿಂಡದ ಮೇಲೊಂದು ಪಿಂಡವನಿರಿಸಿ, ಆ ಪಿಂಡವ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಪಿಂಡದ ಮೇಲೊಂದು ಪಿಂಡವನಿರಿಸಿ, ಆ ಪಿಂಡವ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ಪಿಂಡ ಲಿಂಗವನಱಿಯದು; ಲಿಂಗ ಪಿಂಡವನಱಿಯದು. ಒಳಗಿರ್ದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತ ಸಂಗಟವಾಯಿತ್ತು.

ಪಿಂಡಸ್ಥಂ ಪಿಂಡಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಪಿಂಡೇನ ತು ಘಟೀಕೃತಂ।
ಪಿಂಡೇನ ಪಿಂಡಿತಂ ಪಿಂಡಂ ಪಿಂಡರೂಪಮುದಾಹೃತಂ।
ಯಥಾ ಶಿವಮಯಂ ಪಿಂಡಂ ಸರ್ವತತ್ತ್ವಾಲಯಂ ವಿದುঃ॥

–ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ಅಕಾಯ ಚರಿತ್ರನು. ॥೨॥

೫೬೯

ದೇಹ ನಿರ್ದೇಹವೆಂದೆನುತಿರ್ಪರಯ್ಯಾ. ದೇಹ ನಿರ್ದೇಹವೆಂಬ ವರ್ಮವನಱಿಯರು. ಅಹಂ ಎಂಬುದೇ ದೇಹ ನೋಡಾ. ದಾಸೋಹಂ ಎಂಬುದೆ ನಿರ್ದೇಹ ನೋಡಾ. 'ಅಕಾಯಂ ಭಕ್ತಕಾಯಂ ವಾ'–ಎಂದುದಾಗಿ, ಅಹಂಭಾವವಳಿದುಳಿದು ದಾಸೋಹಿಗಳಾದವರ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಹಿಗಳೆಂಬೆನು. ॥೩॥

೫೭೦

ಭಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವ ಕಳೆದು ನಿರ್ಮಳ ಚಿತ್ತವ ಮಾಡಿ, ಕಣ್ಣಾಲಿ ಉಱೆ ನಟ್ಟು ಹೊಱಸೂಸದೆ, ಸಣ್ಣ ಬಣ್ಣವ ಕಳೆದು ಉಣ್ಣ ಉಣ್ಣದೆ ಇರನು. ತನ್ನ ನಿಲವನಱಿತು ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಇರನು. ಜನ್ಮ ಕರ್ಮಂಗಳಿಲ್ಲ, ಕಾಳ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ತನಗೆ ಪ್ರಕಾಶವೊ! ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಹೂಣಿ ಹೊಕ್ಕು ಕುಂಬಳದ ಸೂಜಿಯ ಸುಮ್ಮಾನಿ ಶರಣನ ನಿಲವ ನೋಡಾ! ಅಳಲಲಿಲ್ಲ, ಬಳಲಲಿಲ್ಲ; ಅಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಎರಡ ಕಳೆದ ನಿಲವು. ಉಭಯಮಧ್ಯದ ಕೊರಡಿಂಗೆ ಕುಂಟೆಯನಿಕ್ಕಿ ಕೆಡಿಸುವನು ತಾನಲ್ಲ. ಹೊರಳಲಱಿಯನು ಕೊಳಚೆಯ ಉದಕದೊಳಗೆ. ಕಳೆ ಕಳಾಭೇದದಿಂ ತೊಳತೊಳಗುವನು. ದಳ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದ ಧ್ರುವಮಂಡಲವ ಕಳೆದು ದಾಂಟಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೊಳಗೆ ಶರಣಕಾಂತಿಯ ನಿಲುವಿಗೆ ಶರಣು ಶರಣೂ!! ॥೪॥

೫೭೧

ಅಕಾಯ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಅಕಾಯುವಳವಟ್ಟಿತ್ತಲ್ಲಾ! ಅಕಾಯ ನಿಂದು ನಿವಾಸಿಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂದೆ ನಿಂದಿತ್ತಲ್ಲಾ!! ॥೫॥

೫೭೨

ಕಾಯದಿಂದ ಲಿಂಗದರುಶನ. ಕಾಯದಿಂದ ಜಂಗಮದರುಶನ. ಕಾಯದಿಂದ ಪ್ರಸಾದಸಂಪತ್ತು. ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ, ಅಕಾಯದಿಂದ ನಿಮ್ಮುವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ ! ॥೬॥

೫೭೩

ಕುಲಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, – ಅಯೋನಿಸಂಭವನಾಗಿ. ಛಲಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, –ಪ್ರತಿದೋಱದಾಗಿ. ಧನಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ–ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧವಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲ–ಅಸಾಧ್ಯವ ಸಾಧಿಸಿದನಾಗಿ ಆವ ಮದವಿಲ್ಲ– ನೀನವಗ್ರಹಿಸಿದ ಕಾರಣ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಅಕಾಯಚರಿತ್ರನಾಗಿ. ॥೭॥

೫೭೪

ಕಾಯದೊಳಗೆ ಅಕಾಯವಾಯಿತ್ತು. ಜೀವದೊಳಗೆ ನಿರ್ಜೀವವಾಯಿತ್ತು. ಭಾವದೊಳಗೆ ನಿರ್ಭಾವವಾಯಿತ್ತು. ಎನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಘನ ನೆನಹಾಯಿತ್ತು. ಎನ್ನ ತಲೆ ಮೊಲೆಗಳ ನೋಡಿ ಸಲಹಿದಿರಾಗಿ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಧರ್ಮದವಳಾನು. ॥೮॥

೫೭೫

ಪ್ರಸಾದಕಾಯವಾದ ಬಳಿಕ, ಸರ್ವಾಂಗ ಉತ್ತಮಾಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ, ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತ ಲಿಂಗಶರಣನಲ್ಲಿ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಲಿಂಗಸಂಗಿ. 'ಅಕಾಯಂ ಭಕ್ತಕಾಯಸ್ತು' ಎಂದುದಾಗಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ವಚನ. ॥೯॥

೫೭೬

ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಆಚಾರವಿಚಾರವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮ ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಜಂಗಮ ಮುಖ ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ, ಲಿಂಗದಲನುಭವಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯವಾಗಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಬಯಸುವನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ॥೧೦

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ದೇಶಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಮಂಗಳ ಮಂಗಳ ಗೊಹೇಶ್ವರನ
ಶರಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ ಮಂಗಳಾ

ಪದ :

ಜಗವೆಲ್ಲವನೂರು ಮಾಡಿ ಊರೆಲ್ಲವ ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
ಹೋಗ ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಳುಹು ನೋಡಾ
ಸುಳುಹಿನ ಭೇದವನರಿಯದ ಕಾರಣ
ದೇವಲೋಕ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿತಲ್ಲಾ ॥೧॥

ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋನಿಮುಖಜೀವಿಗಳಿಗೆ
ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಾರಾಧನೆ
ಒಂದೊಂದರಾರಾಧನೆಯನೊಂದೊಂದಜಿಯದೆ
ಗೊಂದಣಗೊಂಡು ಲಯವಾದುದಲ್ಲಾ ॥೨॥

ಬಕುತಿ ಯುಕುತಿಯನರಿಯ ಷೋಡಶೋಪಚಾರವಜಿಯ
ಭಾವ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪವನಜಿಯ
ನಾಮ ಸೀಮೆಗಳೆಲ್ಲವ ನೇಮಿಸಿ ಕಳೆದಂಗೆ
ಆವ ಲೋಕ ಕಂಪಿತವಾತಂಗೆ ॥೩॥

ಕುಲವಳಿದು ಛಲವಳಿದು ಬಲುಹಳಿದು ನಿಲಲು
ಸೂತ್ರದ ಜಂತ್ರವಳಿಯಲು
ಫಲಸಿದ್ಧಿಯೆನಿಸಿ ನಿಃಫಲಸಿದ್ಧಿಯನೆ ಬಿಟ್ಟು
ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದಂಗೆ ॥೪॥

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಱುವಾಳ–
ನಜಿಯದ ಪರಿಯ ನೋಡಿರೆ
ತನು ರುಚಿಯನೆ ಮರೆದು ಘನರುಚಿಯನಜಿದೆನ್ನ
ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡಿದ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಾ ॥೫॥

●

೬. ಪರಕಾಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಅಕಾಯ ಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಕಳನಿಃಕಳಾತೀತ ಕಾಯವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪರಕಾಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪರಕಾಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೭೭

ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಾರಂಭ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಪರಚಿಂತೆ ಪರಬೋಧೆಯ ಪರಿಚಿತನಲ್ಲ. ಉಸುರ ಬೀಜದ ಹಸಿಯ ಬಣ್ಣದ ವಶವಿದನಾಗಿ, ವಶಗತನಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶರಣ–ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧವಾಗಿ. ॥೧॥

೫೭೮

ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾತ ಬ್ರಹ್ಮನು. ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾತ ವಿಷ್ಣು. ಉತ್ತಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾತ ರುದ್ರನು. ಅಮಳೋಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ

ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾತ ಈಶ್ವರನು. ಮುಖಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾತ ಸದಾಶಿವನು. ಅಂಗಸೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಾತ ಉಪಮಾತೀತನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬಯಲನೆ ಪೂಜಿಸಿ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋದರು. ನಾನು ನಿತ್ಯವ ಪೂಜಿಸಿ, ಮಿಥ್ಯವನಱಿಯದ ಇರವಿನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ.॥೨॥

೫೭೯

ಕಾಲನ ಕರೆದು ಕಪ್ಪೆಯ ಹೊಡೆದೆನು. ಕಲ್ಪಿತವೆಂಬವನ ನೊಸಲಕ್ಕರವ ತೊಡೆದೆನು. ಇನ್ನೇನೋ ಇನ್ನೇನೋ? ಮುಂದೆ ಬಯಲಿಂಗೆ ಬಯಲು ಸನ್ನೆದೋಱುತ್ತಿದೆ! ಹಿಂದಿಲ್ಲ ಮುಂದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ. ॥೩॥

೫೮೦

ನಾನೀನೆಂಬ ಭೇದವಂದೂ ಇಲ್ಲ; ಇಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಲೋಕ್ಯನಲ್ಲ ಸಾಮೀಪ್ಯನಲ್ಲ, ಸಾರೂಪ್ಯನಲ್ಲ, ಸಾಯುಜ್ಯನಲ್ಲ ಶರಣ; ಸಕಾಯನಲ್ಲ ಅಕಾಯನಲ್ಲ, –ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ ತಾನಾಗಿ. ॥೪॥

೫೮೧

ತಪ್ಪಿ ನೋಡಿದಡೆ, ಮನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದ್ದಂತಿದ್ದಿತ್ತು. ಇಪ್ಪೆಡೆಯ ವಿಚಾರಿಸಿದಡೆ, ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತ್ತು. [೧]ಲೆಪ್ಪದ[೧] ಜಲದ ಪಾದ[೨]ಘಾತ[೨]ದಂತೆ, ಕರ್ತೃತ್ವವೆಲ್ಲಿಯದೋ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೫॥

೫೮೨

ಶೂಲದ ಮೇಲಣ ತಲೆಯ ವೈಭೋಗವನಾರು ಬಯಸಿದಡೆಲ್ಲಿಯದು? ಉಂಬರೆ ಒಡಲಿಲ್ಲ; ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಿಲ್ಲ, ಅಂಗಭೋಗಕ್ಕೆ ಕರಚರಣಂಗಳಿಲ್ಲ. ಅಂಗವಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತು ನಿಮಗೇಕೆ? ಸುಡು, ಭಂಗ! ಲಿಂಗ ನಿರಾಳ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೬॥

೫೮೩

ಮೂರ್ತನಲ್ಲ, ಅಮೂರ್ತನಲ್ಲ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಸಂಚಿತ; ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಸಂವರಣೆ. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ [೩]ಕಾಯಾಶ್ರಿತನು[೩] ಲೋಕ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಕಾರದುದಯನಲ್ಲ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೭॥

೫೮೪

ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ನಡೆ, ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ನುಡಿ, ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣೆ, ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ವಿಶ್ರಾಮಸ್ಥಾನಸುಖದ ಸುಖಿ. ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ಗಂಭೀರ ಸುಖ. ತೆಱಹಿಲ್ಲದೆ ನಂಬಿದ ಸ್ವಾನುಭಾವಸುಖ. ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ಮಹಾಮಹಿಮೆ, ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ– ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ. ॥೮॥

೧–೧ ಲೆಪ್ಪವಿಲ್ಲದ(ಮೂ) ೨–೨ ಪಥ(ಮೂ) ೩–೩ ಕಾಯಾಶ್ರಿಮನಲ್ಲ(ಮೂ)

ಹುಟ್ಟುಗೆಟ್ಟ ಹಾಳ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟಬಯಲಲೊಬ್ಬನ ಕಂಡೆನು. ಅಂಗವಿಲ್ಲದ ಅವಯವಕ್ಕೆ ಸಂಗವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದಯ್ಯಾ? [೧]ಹಿಂಗುವ[೧] ಅವಯವಕ್ಕೆ [೨]ಹಿಂಗದ[೨] ತೊಡಿಗೆಯ ತೊಡಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಭಂಗಿತರನೇನೆಂಬೆ ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥಾ? ॥೯॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಮುನ್ನವೆ ಕೀರ್ತಿವಡೆದರು ಪ್ರಮಥರು
ಅನುಸರಣೆಯನಿನಿತಂ ನೋಡದೆ ಮನ ಶಿವಲಿಂಗದಲಿ

ಪದ:

ತೊಟ್ಟ ಸರಳಿನಂತೆ ನಿಷ್ಠೆ ನಿರ್ವಾಣದ
ದೃಷ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ಶರಸಂಧಾನದ ತಿಟ್ಟ-
ವಿಟ್ಟಂತೆ ಶಿವನ ನಂಬುಗೆಯಲ್ಲಿ ತೆಱಹುಗುಡದೆ
ಒಟ್ಟೈಸಿದರು ತನು ಮನ ಧನವ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ॥೧॥

ಉರಿ ತೋಯದಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಶರೀರ ಶೈತ್ಯವ ಸೋಂಕಿ
ಅರಿಷಡುವರ್ಗವಲ್ಲವಿದು ನಿಜಪದ
ಹಿರಿಯರು ಸಮಧಾತು ಭಕ್ತಿಯ ನೆರೆವರು
ಭರವಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಭರಿತಘಟಪಯಿಕವ ಮತ್ತೆ ಧರಿಸದಂತೆ ॥೨॥

ಆದಿಯಾಧಾರದಲಿ ಪಿಂಡವಾದ ಪರಿಯ
ಮರಳಿ ಹೋದ ಪರಿಯ ಮರಳಿ ವಿಚಾರದಿಂದ
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಮಣಿಪೂರಕದಿಂದ ಪರಮಗುಣ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿ
ಪ್ರಥಮ ಲಿಂಗಾಶ್ರಯವನಱಿದರು ಘನವೇದ್ಯರು ॥೩॥

ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯ ಪೂರೈಸಲು ನಡೆದಂತೆ
ನುಡಿಯ ಪೂರೈಸಲು ಮೊದಲಾದಿವಿಡಿದು
ಗಡಣದಲಿ ಬಳಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಉಂಡು ಉಪವಾಸಿಗಳು
ಎಡೆಕಟ್ಟಿ ಕಡೆ ಕಂಡಣಿಸದ ಸಮಹಿತ ಸಾಧ್ಯರು ॥೪॥

೧-೧ ಹಿಂಗದ(ಮೂ) ೨-೨ ಹಿಂಗುವ(ಮೂ)

ಭೃಂಗ ಸಂಪಗೆಯಲಿ ಸಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಸಂಗವನೊಲ್ಲದೆ ಮರಳಿ ಘನ ರೂಪೆಂದು
ಅಂಗದ ಶಂಕೆಯೆಂಬ ಭಂಗದೋಱದೆ ಮಚ್ಚಿ
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರುತ ಭರಿತರಾದರು ॥೫॥

ಪಥಲಿಂಗಾಧೀನದಿಂದ ಮತಲಿಂಗ ವಶನಾಗಿ
ಆಯತ ಲಿಂಗಾಧಾರದಿಂದೆ ಬೆಸನೆನುತಾ
ಕಥೆ ಕಾರಣ ರಹಿತಹಂಕಾರದ ಮಥನಗುಣವಳಿದು
ನಿರಾಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೇತಾರದುದಕದ ಕಲ್ಪಿತ ಕುಪಿತ ಪಥವ ಗೆಲಿದರು ॥೬॥

ಸಕಳ ಗುಣ ನಿಳಯಾನಂದದ ಸುಖಚರಿತ್ರವೆಡೆಗೊಂಡು
ಮಾಣಿಕ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿ ತಾನು ತಾನಾಗಿ
ಅಕಳಂಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಮಹಾನುಭಾವ–
ರೇಕಮುಖ ಸಜ್ಜನರನಂತಶೀಲೆಯರು ಮಂಗಳಾರತಿಯನು ॥೭॥

•

೭. ಧರ್ಮಾಚಾರಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸಕಾಯ ಅಕಾಯ ಪರಕಾಯವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ[೧]ಸ್ಥಲ[೧]ವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ಸದ್ಧರ್ಮಚರಿತ್ರನಿಮಿತ್ತ ಏಕವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಧರ್ಮಾಚಾರಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸಕಾಯ ಅಕಾಯ ಪರಕಾಯ ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ಥಲವು ಗುರುಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ಧರ್ಮಾಚಾರಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ ವಚನ.

ಧರ್ಮಾಚಾರಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೫೭೬

ಸ್ವಾಮಿ ಭೃತ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಆವುದು ಪಥವೆಂದಡೆ : ದಿಟವ ನುಡಿವುದು, ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆವುದು. ನುಡಿದು ಹುಸಿವ, ನಡೆದು ತಪ್ಪುವ ಪ್ರಪಂಚಿಯನೊಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೧॥

೧–೧ X (ಮೂ)

೫೮೭

ದಯವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮವಾವುದಯ್ಯಾ? ದಯವೇ ಬೇಕು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ. ದಯವೇ ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲವಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನಂತಲ್ಲ ದೊಲ್ಲನಯ್ಯಾ. ॥೨॥

೫೮೮

ಆಡಿ ಅಳುಪದಿರಾ. ಲೇಸುಮಾಡಿ ಮಱುಗದಿರಾ ಎಲೆ ಮನವೆ. ಕೂಡಿ ತಪ್ಪದಿರಾ. ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ನೀನಿಲ್ಲೆನ್ನದಿರು ಕಂಡಾ. ನಾಡ ಮಾತು ಬೇಡ. ಸೆಱಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡು ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ. ॥೩॥

೫೮೯

ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರೊಡನೆ ಆಡದಿರು, ಹಾಡದಿರು. ಅರ್ಥದಾಸೆಗೆ ದುರ್ಜನರ ಸಂಗವ ಮಾಡದಿರು, ಮಾಡದಿರು. ಉತ್ತಮರ ಕೆಡೆನುಡಿಯದಿರು, ನುಡಿಯದಿರು. ಮುಂದೆ ಹೊತ್ತ ಹೋಱ ದಿಮ್ಮಿತ್ತಹುದು. ನಿತ್ಯವಲ್ಲದ ದೈವಕ್ಕೆಱಗದಿರು, ಎಱಗದಿರು. ಕರ್ತು ಸೊಡ್ಡಳನ ನೆಱೆನಂಬು; ಡಂಬಕ ಬೇಡಾ! ॥೪॥

೫೯೦

ಕೆಡೆನಡೆಯದೆ, ಕೆಡೆನುಡಿಯದೆ, ಅನ್ಯವ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ, ಏನ ಕೊಡನಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವು? ತಾನೇನ ಬೇಡಿದುದನೀವನಾಗಿ, ನಂಬುಗೆಯುಳ್ಳ ಶಿವಭಕ್ತಂಗೆ ಇದೆ ದಿಬ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೫೯೧

ದೇವಲೋಕ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು ಬೇಱಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರೆ! ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದೆ ದೇವಲೋಕ, ಮಿಥ್ಯವ ನುಡಿವುದೆ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ. ಆಚಾರವೆ ಸ್ವರ್ಗ, ಅನಾಚಾರವೆ ನರಕ. ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೬॥

೫೯೨

ಕಂಡ ಭಕ್ತಂಗೆ ಕೈ ಮುಗಿವಾತನೆ ಭಕ್ತ. ಮೃದುವಚನವೆ ಸಕಲ ಜಪಂಗಳಯ್ಯಾ; ಮೃದುವಚನವೆ ಸಕಲ ತಪಂಗಳಯ್ಯಾ. ಸದುವಿನಯವೆ ಸದಾಶಿವನ ಒಲುಮೆಯಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನಂತಲ್ಲದೊಲ್ಲನಯ್ಯಾ. ॥೭॥

೫೯೩

ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ. ಮುನಿಯ ಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯಬಡಬೇಡ. ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳಿಯಲು ಬೇಡ. ಇದೆ ಅಂತರಂಗಶುದ್ಧಿ, ಇದೆ ಬಹಿರಂಗಶುದ್ಧಿ. ಇದೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನೊಲಿಸುವ ಪರಿ. ॥೮॥

೫೯೪

ತನಗೆ ಮುನಿವರಿಗೆ ತಾ ಮುನಿಯಲೇಕಯ್ಯಾ? ಅವರಿಗಾದ ಆಗೇನು? ತನಗಾದ ಚೇಗೇನು? ತನುವಿನ ಕೋಪ ತನ್ನ ಹಿರಿಯತನದ ಕೇಡು. ಮನದ ಕೋಪ ತನ್ನ ಅಱಿವಿನ ಕೇಡು. ಮನೆಯೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಮನೆಯ ಸುಟ್ಟಲ್ಲದೆ, ನೆರೆಮನೆ ಬೇವುದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೯॥

೫೯೫

ಕಾಣದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಜಱೆದರೆಂದಡೆ, ಕೇಳಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಬೇಕು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ– ಕೊಳ್ಳದೆ ಕೊಡದೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಪ್ಪುದಾಗಿ. ಎನ್ನ ಮನದ ತದ್ವೇಷವಳಿದು, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗೆ ಶರಣೆಂಬುದ ಕರುಣಿಸು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೧೦॥

೫೯೬

ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೊಂದು ಮಾತಿನಂತುಟಲ್ಲ. ಲೋಗರ ಸುಖದುಃಖ ತನ್ನದೆನ್ನದನ್ನಕ್ಕ, ಚೆನ್ನಸಿದ್ಧ[1]ಸೋಮ[1]ನಾಥನೆಂಬ ಲಿಂಗ ಬಱಿದೆ ಒಲಿವನೆ? ॥೧೧॥

೫೯೭

ಸ್ಥಾವರವೆಂತಂತೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿ, ಸಕಲ ಜೀವರಲ್ಲಿ ನಿಂದೆಯ ಮಾಬುದು. ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಒಂದೆ ಎಂದು ಕಾಬುದು. ಬಂದುದು ಲಿಂಗಾಧೀನವೆಂದು ಕಾಬುದು. ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದು. ಶುಚಿಯಾಗಿಪ್ಪುದು. ಎರಡುವಿಡಿಯದೆ ಎರಡ ನಡೆಯದೆ, ಮುನ್ನಾದಿಯ ಪುರಾತನರು ಕೂಡಿದ ಪಥವಿದು–ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವರನೊಲಿಸಿಹೆನೆಂಬವಂಗೆ. ॥೧೨॥

೫೯೮

ಭಕ್ತನು ಶಾಂತನಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಕುಱಿತು ಬಂದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯನಾಗಿರಬೇಕು. ಭೂತಹಿತವಹ ವಚನವ ನುಡಿಯಬೇಕು. ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ನಿಂದೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತನ್ನಂತೆ ಭಾವಿಸುವುದು. ತನು ಮನ ಧನವ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸವೆಸಬೇಕು. ಅಪಾತ್ರದಾನವ ಮಾಡಲಾಗದು. ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ತನ್ನ ವಶವ ಮಾಡೂದು. ಇದೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬೇಹ ಶೌಚ ನೋಡಾ. ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆವಡೆ, ಎನಗಿದೆ ಸಾಧನ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೩॥

೫೯೯

ಹೊಯಿದವರೆನ್ನ ಹೊರೆದವರೆಂಬೆನು. ಬಯಿದವರೆನ್ನ ಬಂಧುಗಳೆಂಬೆನು. ನಿಂದಿಸಿದವರೆನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೆಂಬೆನು. ಆಳಿಗೊಂಡವರೆನ್ನ ಆಳ್ದರೆಂಬೆನು. ಜಱೆದವರೆನ್ನ ಜನ್ಮದ ಬಂಧುಗಳೆಂಬೆನು. ಕೊಂಡಾಡಿದವರೆನ್ನ ಹೊನ್ನ ಶೂಲದಲ್ಲಿಕ್ಕಿದವರು, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೪॥

೧–೧ X (ಮೂ)

೬೦೦

ಲೋಕ ಒಂದನೆಂದಡೆ ತಾನೊಂದನೆನಬೇಡ. ಮತ್ತಾರೊಂದನೆಂದಡೆ ತನ್ನನೆಂದರೆನಬೇಡ. ಭೈತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಂಗುಂಡನಿಕ್ಕಿದಂತಿರಬೇಕು. ಹಿರಿಯರು, ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೧೫॥

೬೦೧

ತನ್ನ ಗುಣವ ಹೊಗಳಬೇಡ; ಇದಿರ ಗುಣವ ಹಳಿಯಬೇಡ. ಕೆಮ್ಮನೊಬ್ಬರ ನುಡಿಯಬೇಡ; ನುಡಿದು ನುಂಪಿತನಾಗಬೇಡ. ತನ್ನ ಮನ ವಿಕಳನಾಗಿ, ಇದಿರ ಮನವ ನೋಯಿಸಬೇಡ. ತಾನು ಬದುಕುವೈಸು ದಿವಸ ತುಂಬಿ ತುಳುಕದಿರಬೇಕು.

ಸ್ವಜಿಹ್ವಾ ಪರತೋ ನಿಂದ್ಯ ಪರಜಿಹ್ವಾ ಸ್ವನಿಂದಯೇತ್।
ಉಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ಶಾಂತಿ ಚ ಲಿಂಗಭಕ್ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರನ ನಿಶ್ಚಲ ನಿಜವನಱಿದ ಬಳಿಕ, ಸಕಲದೊಳಗೆ ಬಚ್ಚಬಱಿಯ ಮರುಳನಾಗಿರಬೇಕು? ॥೧೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಶ್ರೀರಾಗ

ಪಲ್ಲವ:

ಸತ್ಯಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆವುದು
ಮಿಥ್ಯವಂಚನೆಯನಱಿಯದೆ
ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿಪ್ಪಡೆ
ಮುಕ್ತಿ ಬೇಱುಂಟೆ ಹೇಳಾ

ಪದ:

ಸರ್ವಜೀವಂಗಳ ಹಿಂಸೆಯ ಮಾಣ್ಬುದು
ಒರ್ವರನು ಕೆಡೆನುಡಿಯದೆ
ವ್ಯರ್ಥ ಸಂಸಾರದ ನಿತ್ಯವನಱಿದು
ತತ್ವವಿವೇಕದಿ ನಡೆವುದು ॥೧॥

ಅನ್ಯರನು ಕೆಡೆನುಡಿಯದೆ
ತನ್ನ ತಾನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸದೆ
ತನು ಮನ ಧನದಲಿ ಕಪಟವಿಲ್ಲ–
ದಿರಬಲ್ಲಡಾತನೆ ಹಿರಿಯನು ॥೨॥

ನಿಂದಿಸಬೇಡ ಸ್ತುತಿಸಬೇಡ
ಬಂಧಿಸಬೇಡ ಮನದಲ್ಲಿ
ಒಂದಲ್ಲದೆರಡನರಿಯದಿರ್ದಡೆ
ಮುಂದಣ ಮುಕುತಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ॥೩॥

ಸಮತೆ ಶಾಂತಿ ಸದ್ಗುಣಿಯಾಗಿ
ಕ್ರಮವನಱಿದು ತನಗೆ ತನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ
ಮನ ಮೆಚ್ಚ ನಡೆದಡಲ್ಲಿಯೆ ಶಿವನು
ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ನೆಲಸಿಪ್ಪನು ॥೪॥

ತಾನಾರಿಗೂ ಮುನಿಯದೆ ತನ್ನ-
ನೊಬ್ಬರೂ ನಿಂದಿಸಿದರೆನ್ನದೆ ಸಮಾ-
ಧಾನಿಯಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣನ
ವೀರಸೊಡ್ಡಳನಗಲದಿರ್ಪನು ॥೫॥

●

೮. ಭಾವಾಚಾರಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಧರ್ಮಾಚಾರಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನ ಮನಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಎಡೆಗೊಂಡ ಸದ್ಭಾವಚರಿತ್ರವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾವಾಚಾರಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾವಾಚಾರಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೦೨

ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗ-ತನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಲಿಂಗ ಆಯತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಪ್ರಾಣನ ನಚ್ಚಿನಿಂದ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಉಭಯ ನಚ್ಚಿನಿಂದ ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು-ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ. ॥೧॥

೬೦೩

ರೂಪನೆ ಕಂಡರು, ನಿರೂಪನೆ ಕಾಣರು. ತನುವ ಕಂಡರಲ್ಲದೆ ಅನುವ ಕಾಣರು. ಆಚಾರವನೆ ಕಂಡರು, ವಿಚಾರವನೆ ಕಾಣರು. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಕುಱುಹನೆ ಕಂಡರು, ಕೂಡಲಱಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟರು. ॥೨॥

೬೦೪

ತನು ಭಕ್ತ; ಮನ ದಾಸೋಹಿ. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪ್ರಸಾದಿಗಳು; ಸಜ್ಜನ ಶರಣರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ಎನಗೇನೂ ಅಱಿಸಲಿಲ್ಲ. ॥೩॥

೬೦೫

ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಸಸಿ ಹುಟ್ಟಿ, ತನುವೆಂಬ ಕಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ, ಮನವೆಂಬ ಅಗ್ಗವಣಿಯನೆಱೆದು, ಧನವೆಂಬ ಗೊಬ್ಬರವನಿಕ್ಕಿ, ಭಾವವೆಂಬ ಬೇಲಿಯ ಕಟ್ಟಿ, ವಿಚಾರವೆಂಬ ಹೂವಾಗಿ, ಆಚಾರವೆಂಬ ಕಾಯಾಗಿ, ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೆಂಬ ಹಣ್ಣಾಗಿ ತೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬೀಳುವಲ್ಲಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ತನಗೆ ಬೇಕೆಂದೆತ್ತಿಕೊಂಡ. ॥೪॥

೬೦೬

ಸುಖಶೀಲ ಲಿಂಗಧ್ಯಾನ; ಸಮಶೀಲ ಜಂಗಮಪ್ರೇಮ; ಮಹಾಶೀಲ ಅವರೆಂದಂತೆ ಎಂಬುದು. ಈ ತ್ರಿವಿಧವಳವಟ್ಟಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೫॥

೬೦೭

ನೆನೆನೆನೆದು ಮನ ಘನವ ವೇಧಿಸಿತ್ತು. ಕಂಡು ಕಂಡು ಮನವಾವರಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ. ತತ್ತಲ್ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು; ತದುಗತ ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧವಾಯಿತ್ತು. ಎತ್ತಣ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂದಱಿಯದೆ, ಉಭಯಲಿಂಗ ಒಳಕೊಂಡಿತ್ತಯ್ಯಾ. ॥೬॥

೬೦೮

ಬಿಸಿಲೆಂಬ ಗುರುವಿಂಗೆ ನೆಳಲೆಂಬ ಶಿಷ್ಯ. ನಿರಾಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಯಲೆ ಸೆಜ್ಜೆ, ವಾಯುವೆ ಶಿವದಾರ, ಬೆಳಗೆ ಸಿಂಹಾಸನ. ಅತ್ತಲಿತ್ತ ಚಿತ್ತವ ಹರಿಯಲೀಯದೆ, ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆದು, ಸುಖಿಯಾದೆನು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ದೇಶಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಭಾವಿಸಿ ನಡೆದೆಹೆನೆಂದಡೆ ತಾನಾ
ಭಾವದೊಳಗೆ ತನ್ನೊಳು ಸದ್-
ಭಾವವು ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲದ
ಶರಣನ ಸತುಪಥವ ನಾನೇನೆಂಬೆನು

ಪದ :

ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯೆಗಳೊಳಗೆ ನಿಃಪತಿಯಾಗಿ
ದೇವಕ್ರೀವಿಡಿದ ಕಾರಣ ಭಿನ್ನ-
ಭಾವವಳಿದು ಶಿವಾಚಾರವೇ ಜೀವವಾಗಿ
ಲಿಂಗದೊಳು ಬೆರಸಬಲ್ಲಡೆ ಯೋಗಿ ॥೧॥

ತದುಗತವಾಗಿ ನಿರಂತರ ನಿಜಲಿಂ-
ಗದಿ ಪರಮಾನಂದವನೆಯ್ದಿ
ಸದಮಲ ನಿರುಪಾಧಿಕನಾಗಿಪ್ಪ ⁽ಶರಣನ⁾
ಚರಿತದಾಚಾರವನೇನೆಂಬೆನು ॥೨॥

ಧ್ಯಾನವೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿಪ್ಪ ಶರಣನ
ಕಾಮಿತ ಭಾವಿತ ಕ್ರಿಯೆಗಳು
ತಾ ಮುನ್ನವೆ ಲಿಂಗದೊಳವಿರಳವಾಗಿ
ಸೀಮೆಯ ನೀಕರಿಸಿಪ್ಪನು ॥೩॥

ಪ್ರಾಣನ ಹಸ್ತದೊಳಗಣ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗ-
ಭಾವ ಹಸ್ತದೊಳಗಣ ಪ್ರಾಣ
ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣ ಭಾವವೆನ್ನದಿಪ್ಪ ಶರಣ-
ನಾಚಾರ ವಿಚಾರವನೇನೆಂಬೆನು ॥೪॥

ಒಡಲಳಿದು ಒಡಲುವಿಡಿದಾ ಕ್ರೀಗಳ
ಗಡಣವಡಗಿ ನಿರ್ದೇಹದೊಳೆಂಬ ಭಾವ-
ವೆಡೆಗೊಂಡ ನಿಷ್ಠೆಯಾಚರಣೆ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೊಳು ಸತ್ಪಥವು ॥೫॥

•

೯. ಜ್ಞಾನಾಚಾರಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಮನೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವಚರಿತ್ರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಲಿಂಗವು ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಮಹಾಜ್ಞಾನಾಚರಣೆಯನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಾಚಾರಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನಾಚಾರಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೭೯

ಉಭಯ ತನುಗುಣವಳಿದಲ್ಲದೆ, ಅಜೀವಿನ ಆಚಾರವಳವಡದು. ಅಜೀವಿನ ಆಚಾರವಳವಟ್ಟಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗು ದೊರಕೊಳ್ಳದು. ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗು ದೊರಕೊಂಡಲ್ಲದೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದು. ॥೧॥

೧-೧ X (ಮೂ)

೬೧೦

ಕೋಣನನು ಕುದುರೆಯನು, ಹಾವನು ಹದ್ದನು, ಮೊಲನನು ನಾಯನು, ಇಲಿಯನು ಬೆಕ್ಕನು, ಹುಲಿಯನು ಹುಲ್ಲೆಯನು ಮೇಳಯಿಸುವಂತೆ, ಮೇಳವಿಲ್ಲದವನ ಒಕತನ ದಾಳಿಯ ಬಾಳುವೆ, ಕಾಡ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ತುಯ್ಯಲನಿಕ್ಕಿದಂತೆ; ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿರಾಳ ಬೋಳಿಂಗೆ ತೊಂಡಿಲ ಮುಡಿಸುವಂತೆ. ॥೨॥

೬೧೧

ನೋಡುವುದ ನೋಡಲಜಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತೀ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ. ನೋಡುವುದ ನೋಡಬಲ್ಲಡೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ, ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನೋಟದ ಕೂಟದ ಸಂಗ ಸುಖವನು, – ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲಾ. ॥೩॥

೬೧೨

ಅಂಗದಾಪ್ಯಾಯನವಳಿಯದ ಕಾರಣ, 'ಲಿಂಗಾ ಲಿಂಗಾ' [೧]ಎನುತಿರ್ದರು.[೧] ಸಂಗದಾಪ್ಯಾಯನವಳಿಯದ ಕಾರಣ, 'ಜಂಗಮಾ ಜಂಗಮಾ' [೧]ಎನುತಿರ್ದರು.[೧] ಪರಿಣಾಮ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದ ಕಾರಣ, 'ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದ' [೧]ಎನುತಿರ್ದರು.[೧] ಇಂತೊಂದೊಂದಱಿಂಗವಿಡಿದು ನಾಮ ಭಂಗಿತರಾದರೆಲ್ಲರು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನಾವಂಗ ರಹಿತ. ॥೪॥

೬೧೩

ಉರವಣಿಸುವ ಮನ ಮುಟ್ಟುವನ್ನಕ್ಕ ಕಾಡೂದು. ಘನಘನದಲ್ಲಿ ಮನ ನಂಬುವನಕ್ಕ ಕಾಡೂದು, ಮಹಂತ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಶಬ್ದವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಕಾಡೂದು.[೨] ॥೫॥

೬೧೪

ಸಟೆ ದಿಟವಾದಲ್ಲಿ, ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟದೆ ಇರಬೇಕು. ಅತಿರತಿ ಗತಿಮತಿಗೆ ಮಂದವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಎಂಟು ಹಿಟ್ಟು, ಪಂಚಮಠ ಉಂಟು ಧರೆಯ ಮೇಲೆ. ನರಸುರಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಭಾರವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಹಿಟ್ಟು ನಷ್ಟ, ಮಠ ಹಾಳು, ಊರಿಂಗೆ ಉಪಟಳ. ಪಂಚಮಠವ ಸುಟ್ಟು, ಗೊಹೇಶ್ವರ ಬೀದಿಗಱುವಾದ. ॥೬॥

೬೧೫

ನೆಲನೊಂದೆ–ಹೊಲೆಗೇರಿ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ. ಜಲವೊಂದೆ–ಶೌಚಕ್ಕೆ ಅಗ್ಗಣಿಯವಸರಕ್ಕೆ. ಕುಲವೊಂದೆ–ತನ್ನ ತಾನಱಿದವಂಗೆ. ಫಲವೊಂದೆ–ಷಡುದರುಶನ ಮುಕ್ತಿಗೆ. ನಿಲವೊಂದೆ–ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ, ನಿಮ್ಮನಱಿದಂಗೆ. ॥೭॥

೧–೧ ರ್ದೆನು(ಮೂ) ೨–೨ ಬರ ಕಾಡುವುದು(ಮೂ)

೬೧೬

ಮಾಯೆವಿಡಿದು ಜೀವಿಸುವ ಜೀವಕನಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಆತ ಘನಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಜೀವಕನಾಗಿ. ವಿಷಯವಿಡಿದು ಭುಂಜಿಸುವ ಭುಂಜಕನಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಆತ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವಿಡಿದು ಭುಂಜಿಸುವ ಭುಂಜಕನಾಗಿ. ವೇಷವಿಡಿದು ರಂಜಿಸುವ ರಂಜಕನಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಆತ ಸಹಜವಿಡಿದು ರಂಜಿಸುವ ರಂಜಕನಾಗಿ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವೊಂದೆಂದಱಿದು ಪರಮಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುವ ಶರಣಂಗೆ ಶರಣೆನುತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೮॥

೬೧೭

ಅಱೆಯ ಮೇಲಣ ಹುಲ್ಲೆಗೆ, ಕೆಂಗಱಿಯ ಬಾಣವ ತೊಟ್ಟಡೆ ತಪ್ಪದೆ ತಾಗಿತ್ತು. ಅದೊಂದೆ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯಿತ್ತಲ್ಲಾ! ನಾರಿ ಹಱಿಯಿತ್ತು, ಬಿಲ್ಲು ಮುಱಿಯಿತ್ತು. ಹುಲ್ಲೆ ಎತ್ತ ಹೋಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೯॥

೬೧೮

ಲಿಂಗವನಱಿಯದೆ, ಏನನಱಿತೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗವನಱಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೇನನಱಿತೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಕಾರಣ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗವನೆ ಅಱಿದಱಿದು ಲಿಂಗಸಂಗವ ಮಾಡುವೆ. ಆ ಸಂಗಸುಖದೊಳಗೋಲಾಡುವೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೧೦॥

೬೧೯

ಉಂಡೇನುಟ್ಟೇನೆಂಬ ಸಂದೇಹ ನಿನಗೇಕಯ್ಯಾ? ಉಂಬುದೇ ಅಗ್ನಿ? ಉಡುವುದೆ ಪೃಥ್ವಿ? ನೀನೆಂದುಂಡೆ? ನಾನೆಂದು ಕಂಡೆ? ಉಣ್ಣದ ಉಡದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತೇನೆಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ನಿನಗೆ ಬೇಡ. ಅಂಜದಿರು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿನಗಾವ ನಾಚಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ॥೧೧॥

೬೨೦

ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆ ಆಪ್ಯಾಯನ ವಿರಹಿತನ? ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆ, ನಾಮ ನಿರ್ನಾಮವಲ್ಲದುದ? ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆ, ಸಾರಾಯ ಸನುಮತವಲ್ಲದುದ? ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆ, ದೇವಕ್ರೀಯ ಮೀಱಿದ ಸಂಬಂಧವ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಆನೆಂಬುದಿಲ್ಲದುದನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆ! ॥೧೨॥

೬೨೧

ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದುದು. ಜಂಗಮಸ್ಥಲ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದುದು. ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದುದು. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವು ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದುದು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ. ॥೧೩॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಆರಭಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಮೊದಲುಗೆಡದ ಹರದೆನಗಾದುದಯ್ಯಾ
ಮೊದಲುಗೆಡದ ಹರದು

ಪದ:

ಬೆವಹಾರವ ಮುಂದುಗೊಂಡಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ
ವ್ಯವಹಾರದ ಪರಿಯ ನಾನಜೆಯೆನಯ್ಯಾ ॥೧॥

'ಆತ್ಮ ಜ್ಞಾತವ್ಯಃ ನ ಚ ಪುನರೇವ
ಕಥನ ಚ ಪುನರಥ ತಥಾ' ಎಂದುದಾಗಿ ॥೨॥

'ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿ ಸರ್ವಕರ್ಮಾಣಿ
ಭಸ್ಮಸಾತ್ ಕುರುತೇ' ಎಂದುದಾಗಿ ॥೩॥

ಭವಗೇಡಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೊಡನಾಡಿ
ಅವರ ಪರಿ ಎನ್ನ ಹತ್ತಿತಲ್ಲಯ್ಯಾ ॥೪॥

ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೆಂದರಿದರಿದು
ಮರುಳು ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತರನೇನೆಂಬೆ ॥೫॥

ಇಂತು ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸ್ಥಲ ಮಿಶ್ರ ಆಗಮಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಕಾಯಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಈ ಒಂಬತ್ತು ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸೂದು. ಈ ನವಮಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೯೭, ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು ೪೯, ಅಂತು ಉಭಯ ೧೪೬

ಈ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲದೊಳು ಅಷ್ಟಮಪರಿಚ್ಛೇದಃ.

❖❖

ಶಿವಲಿಂಗ

೧. ಕಾಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಧರ್ಮಾಚಾರ ಭಾವಾಚಾರ ಜ್ಞಾನಾಚಾರವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು ಅವಿರಳ ಲಿಂಗ ಸಂಗ ಸುಖಿಯಾದ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಯು ಸ್ವಕಾಯದಲ್ಲಿ ಅವಗ್ರಾಹಕವಾದಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಕಾಯಾನುಗ್ರಹ ಸ್ಥಲವಾದುದು. ಅನುಗ್ರಹಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ.

ಕಾಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲದ ವಚನ

೬೨೨

ಅಱಿತುದಯ್ಯಾ ಅಂಗಗುಣ. ಒಱಿತುದಯ್ಯಾ ಭಕ್ತಿರಸ. ಆವರಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವಂಗವನು. ಏನೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ! ಲೋಕ ಲೌಕಿಕವನಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಭ್ರಾಂತನಾದೆನಯ್ಯಾ-ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಕರುಣವೆನ್ನನೆಡೆಗೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ. ॥೧॥

೬೨೩

ಭೂತ ಬಂದು ಆತ್ಮನ ಸೋಂಕಿದ ಬಳಿಕ, ಆ ಭೂತದ ಗುಣವಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮನ ಗುಣವುಂಟೆ? ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವಾಗಿ ಹಸ್ತ ಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗವಾದ ಬಳಿಕ, ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮವೆ ಗತಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆನ್ನಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ, ನಾನಾವ ಘಟಬೇಟವನಱಿಯೆನಯ್ಯಾ? ॥೨॥

೬೨೪

ಎತ್ತಣ ಮಾಮರನೆತ್ತಣ ಕೋಗಿಲೆ? ಎತ್ತಣಿಂದೆತ್ತ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯಾ? ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ ಸಮುದ್ರದೊಳಗಣ ಉಪ್ಪು-ಎತ್ತಣಿಂದೆತ್ತ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯಾ? ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆಯೂ ಎನಗೆಯೂ ಎತ್ತಣಿಂದೆತ್ತ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯಾ? ॥೩॥

೬೨೫

ಮರುಳು ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆಯ ಕಾಯ ತಿಂದು, ಮರುಳೇಱಿತ್ತ ಹೇಳಲುಂಟೆ? ಶಿವಶಿವಾ! ಲಿಂಗ ತನ್ನನವಗ್ರಹಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅಂಗವಿಕಾರವೆಂಬುದನಱಿಯರು-ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥನೆಂಬ ಶಬ್ದಭಂಗವಳಿದು ಸಂಗವುಳಿದ ಬಳಿಕ. ॥೪॥

೬೨೬

ಲೋಕದ ನಚ್ಚು ಮಚ್ಚ ನೀಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಯಿತ್ತು.ಇದೇನು ಹತ್ತಿತ್ತೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. ನಾನಿದೇನು ಹೊದ್ದಿತ್ತೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಗ್ರಹ ಒಳಕೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ, ನಾನೇನೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರುಸಂದರ್ಶನ ಅಂಗವ ಸೋಂಕೆ
ಎರಡಱಿಯೆನು ಅಂಗದ ಶಂಕೆಯನು

ಪದ :

ಕಾಯವಳಿದು ಭಕ್ತಿಕಾಯವಾಗಿ
ಆ ಕಾಯವನಾ ಲಿಂಗವವಗ್ರಹಿಸಿ
ಕಾಯವೆನ್ನದೆಂಬ ಭಾವವನರಿಯದೆ
ಮಾಯವಳಿದು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದೆನಯ್ಯಾ ॥೧॥

ತನುವೆಂಬ ಶಿಷ್ಯನ ಶಿವಲಿಂಗವೆಂದೆ
ಘನಮಹಾಗುರು ಕರುಣ ಹಸ್ತದಾ
ಮನ ಮನ ಬೆರಸಿ ಚಿತ್ತದ ಮಸ್ತಕ
ಮುಟ್ಟಿ ಉರಿ ತೃಣವುಂಡಂತಾದುದು ॥೨॥

ಅಂಗದೊಳಗೆ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸುವಿವೇಕ ಸು-
ಸಂಗ ಸಮನಿಸಲು ಸರ್ವಾಂಗ
ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಪೆಱತಱಿಯದೆ ಉಭಯದ
ಸಂಗವೆಂಬ ನಾಮ ಹಿಂಗಿದುದು ॥೩॥

ಪರತತ್ವವೆಡೆಗೊಳಲಂಗವೆಂಬ ಮಿಥ್ಯ
ಹಱಿಯಲು ನಿಮುಷಕ್ಕೆ ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಿನಂತೆ
ಗುರುಮೂರ್ತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿಪ್ಪುದಱಿಂ
ಶರಿರವ ನಾನದನುಪಮಿಸಲಮ್ಮೆ ॥೪॥

ಉರಿ ಕರ್ಪುರವ ಸೋಂಕಿದಡಾ ಕರ್ಪುರ-
ವೆಂತುರಿಯಾಗಿಪ್ಪುದು

ಆ ಪರಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ
ಸೋಂಕಿನ ಸುಖವ ನಾನೇನೆಂಬೆ ॥೫॥

•

೨. ಇಂದ್ರಿಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಸಾದಿಯ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂಗವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಇಂದ್ರಿಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೨೭

ಅಘಟಿತಘಟಿತನ ಒಲವಿನ ಶಿಶು ಕಟ್ಟಿದೆನು ಜಗಕ್ಕೆ ಬಿರಿದನು. ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರಂಗಳಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದೆನು ಕಾಲಲ್ಲಿ ತೊಡರನು. ಗುರುಕೃಪೆಯೆಂಬ ತಿಗುರನಿಕ್ಕಿ, ಮಹಾಶರಣೆಂಬ ತಿಲಕವನಿಕ್ಕಿ, ಶಿವಶರಣೆಂಬ ಅಲಗ ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಕೊಲುವೆನು. ಬಿಡು ಬಿಡು ಕರ್ಮವೆ, ನಿನ್ನ ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣೆನು. ಕೆಡಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆನ್ನ ನುಡಿಯ ಕೇಳಾ. ಕೆಡದೆ ಶಿವಶರಣೆಂಬ ಅಲಗನೆ ಕೊಂಡು, ನಿನ್ನ ಕೊಲುವೆ, ಗೆಲುವೆ ನಾನು. ಬ್ರಹ್ಮಪಾಶವೆಂಬ ಕಳನ ಸವಜಿ, ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯೆಂಬ ಎಡೆಗೋಲ ನೂಕಿ, ಎನ್ನೊಡೆಯ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ತಲೆದೂಗಲು ಕಾದುವೆ ನಾನು. ॥೧॥

೬೨೮

ಹಿಡಿ ಪುಣ್ಯವ, ಬಿಡು ಪಾಪವ. ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮದೊಡನೈದು ಇಂದ್ರಿಯ ಏಳನೆಯ ಧಾತುವ, ಒಡಲಷ್ಟತನುವನು ಕೆಡೆಮೆಟ್ಟಿ ಶಿಖರದ ತುದಿಯ ಮೇಲಿರಿಸು. ಮತ್ತೆರಡಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಲಂಘನೆಯ ಮಾಡದೆ, ಹಡೆವೆ ಮೋಕ್ಷವನೆಂದನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೨॥

೬೨೯

ಪ್ರಥಮ ಗುರು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾಣಲಿಕಾಗಿ ಕರ್ಮಂಗಳು ಬೆಚ್ಚಿದವು ಬೆದಱಿದವು. ಹುಸಿಯಾಮಿಷ ಕುಟಿಲಂಗಳು ತಮಗೆ ನಿಂದಿರ ಠಾವಿಲ್ಲೆನುತಿರ್ದವು. ಸದ್ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ಹಸ್ತಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಗುಣವಳಿದು ಪುನರ್ಜಾತನಾಗಿ, ಕರಣಾದಿ ಗುಣಂಗಳಳಿದು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು, ಅನುಪಮ ಸುಖ ಸಾರಾಯ ಶರಣನೆನಿಸಿ, ಇದನಱಿದು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿದ್ದೆನು. ಅಱಿದು ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕಾರುಣ್ಯವ ಪಡೆದು, ಭವಿಯನೊಲ್ಲೆನೆಂದು ಬೇಱೆ ನಿಂದು ಇದ್ದು, ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಭವಕಲ್ಪಿತವ ಕಳೆದ. ॥೩॥

೬೩೦

ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯುವಾಕಾಶಂಗಳೆಂಬ ಪಂಚಭೂತಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಮುಖ ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದನಯ್ಯಾ. ಶ್ರೋತ್ರ ನೇತ್ರ ತ್ವಕ್ಕು ಘ್ರಾಣ ಜಿಹ್ವೆ ವಾಕು ಪಾಣಿ ಪಾದ ಪಾಯು

ಗುಹ್ಯವೆಂಬ ದಶೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ದಶಮುಖ ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾಡಿದನಯ್ಯಾ. ಅಂತರ್ಬಾಹ್ಯ ಭರಿತನಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವ ಮಾಡಿದ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನು. ॥೪॥

೬೩೧

ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿರು. ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮ ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯರು. ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಪಡಿಹಾರರು. ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಲೆಂಕರು. ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಬಾಣಸಿಗರಯ್ಯಾ. ಅಷ್ಟಮದಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕುಮಾರರು. ನವರಸಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಭಂಡಾರಿಗಳು. ದಶವಾಯುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಸೀಗುರಿ ಚಾಮರಂಗಳು. ಷೋಡಶ ಕಳೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿವಾಸ. ಶಂಭುಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ, ನಿಮಗೆ ಎನ್ನ ಕಾಯ ಮುಂತಾಗಿ ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗ ಡಿಂಗರಿಗರು. ॥೫॥

೬೩೨

ಗುರುಸಾಹಿತ್ಯರ ಕಾಣಬಹುದು. ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯರ ಕಾಣಬಹುದು. ಜಂಗಮಸಾಹಿತ್ಯರ ಕಾಣಬಹುದು, ಪ್ರಸಾದಸಾಹಿತ್ಯರ ಕಾಣಬಹುದು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಕ್ತ ಬಸವಣ್ಣಂಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ॥೬॥

೬೩೩

ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ರೂಪು ರಸ ಗಂಧ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವು ಹರಿಯದೆ ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದದ ಪದವಿಯ ಪಡೆದೆನಾಗಿ, ಒಡನೆ ಹುಟ್ಟಿ ನೀವೆಲ್ಲ ಸುಖಿಯಾದಿರಯ್ಯಾ. ॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಶ್ರೀರಾಗ

ಪಲ್ಲವ:

ಕಾಯದೊಳಗಣ ವಿಕಾರಂಗಳ
ಮಾಯದ ಪ್ರಪಂಚನಳಿದು
ಸ್ವಾಯತ ಸಂಬಂಧ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ
ಸನುಮತನಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ

ಪದ :

ಪೃಥ್ವಿಯೆಂಬ ಭೂತದಂಗವಿಕಾರದ
ಗತಿಯಳಿದು ಭಿನ್ನಗಂಧದ ವಿಪರೀತ
ಭಾವವಳಿದು ನಾಸಿಕೇಂದ್ರಿಯ
ವಶವಾಯಿತ್ತು ಲಿಂಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ॥೧॥

ಅಪ್ಪುವೆಂಬ ಭೂತದಂಗವಿಕಾರದ
ಹಂಗುಹಱಿದು ಭಿನ್ನರುಚಿಗಳಾ
ಪ್ರಕೃತಿಯಡಗಿ ಜಿಹ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಲಿಂಗದ
ವಶದೊಳು ತದುಗತವಾದುದು ॥೨॥

ಅಗ್ನಿಯೆಂಬ ಭೂತದಂಗವಿಕಾರದ
ಪ್ರಭೆಯಳಿದು ಭಿನ್ನರೂಪುಗಳಾ
ವಿಕೃತಿಯಡಗಿ ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯ ಲಿಂಗದ
ವಶವರ್ತಿಯಾಗಿ ಸುಖಿಯಾದೆ ॥೩॥

ವಾಯುವೆಂಬ ಭೂತದಂಗವಿಕಾರದ
ಭಾವವಳಿದು ಭಿನ್ನ ಸೋಂಕಿನಾ
ವಾಯದ ಮಿಥ್ಯೆ ಹಱಿದು ಸ್ಪರ್ಶನೇಂದ್ರಿಯ
ಲಿಂಗದೊಳವಿರಳವಾದುದು ॥೪॥

ಆಕಾಶವೆಂಬ ಭೂತದಂಗವಿಕಾರದ ಅನ್ಯಶಬ್ದ
ವ್ಯಾಕುಳವಡಗಿ ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ-
ವೇಕೀಕರಿಸಿ ಕೂಡಲಸಂಗ
ಸಾಕಾರಸಂಬಂಧವು ॥೫॥

•

೩. ಪ್ರಾಣಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸರ್ವಾವಯವದಲ್ಲಿ ಸಂಗವಾದ ಲಿಂಗವು ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಾಣಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಆಲಿಂಗನವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪ್ರಾಣಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೩೪

ಹೊಱಗನೆ ಹಾರೈಸಿ, ಹೊಱಗಣ ಸದಾಚಾರಕ್ರೀಗಳ ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಇದೆಲ್ಲಿಯ ಹೊಱಗಣ ಸುಖವೆಂದು ವಿಚಾರ ಕಂದೆಱೆದು ನೋಡಲು, ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ರೂಪು ತಾನೆಂದಱಿವಂತೆ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯೊಳಗೆ, ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಮನ ಕರಣಂಗಳು ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಸಮುದ್ರದೊಳಗೆ ಅದ್ದಂತೆ ಆದೆನಯ್ಯಾ. ಮುಳುಗಿದೆನಯ್ಯಾ, ಸ್ವಾನುಭಾವವೆಂಬ ಗುರುವಿನ ಕರುಣದಲ್ಲಿ. ಇಂತಾದ ಬಳಿಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೬೩೫

ಅನ್ಯವಿಚಾರವ ಮಱೆದು ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರವೆಡೆಗೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ, ಪ್ರಾಣದ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟಿತ್ತಯ್ಯಾ. ದಶವಾಯುಗಳ ಸಂಚ ತಪ್ಪಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಕರಣಂಗಳ ಲಿಂಗಕಿರಣಂಗಳು ನುಂಗಿ[೧]ದವ[೧]ಯ್ಯಾ. ಒಳಗೆ ಕರತಳಾಮಳಕಗೊಂಡೆನಯ್ಯಾ. ಹೊಱಗನೆಂತೆಂದಱೆಯದೆ, ನೀನೆ ಗತಿಯಾಗಿದ್ದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೨॥

೬೩೬

ಗ್ರಹ ಬಂದು ಆವರಿಸಲೊಡನೆ ತನ್ನ ಮಱಸೂದು. ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕಿಂಬುಗೊಡಲೀಯದಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ ಅಱಿವು ಅನುಪಮವಾಗಲೊಡನೆ, ಬೆವಹಾರದೊಳಗಿರಲೀಯದಯ್ಯಾ. ॥೩॥

೬೩೭

'ಎನ್ನ ಕಾಯದೊಳಗಿದ್ದ ಕರಣಾದಿ ಗುಣಂಗಳಿಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ಶ್ರೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು, ಎನ್ನ ಶ್ರೋತ್ರದೊಳಗಿದ್ದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ತ್ವಕ್ಕಿಂಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು, ತ್ವಕ್ಕಿನೊಳಗಿದ್ದ ಸ್ಪರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ನಯನಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ನಯನದೊಳಗಿದ್ದ ರೂಪಿಂಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು, ಜಿಹ್ವೆಯೊಳಗಿದ್ದ ರುಚಿಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ಘ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು, ಘ್ರಾಣದೊಳಗಿದ್ದ ಗಂಧಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು, ಮನದೊಳಗಿದ್ದ ಮಱವೆಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ಭಾವಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು, ಭಾವದೊಳಗಿದ್ದ ಭ್ರಾಂತಿಗೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಮಾಡುವೆನು, ಪ್ರಾಣವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂಗದಂತೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸುವೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೬೩೮

ಆಚಾರವನಾಚಾರವಾಯಿತ್ತು. ಸೀಮೆ ನಿಸ್ಸೀಮೆಯಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣನ ಸಂಚ ತಪ್ಪಿ, ಲಿಂಗ ಸಂಚವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಸೋಂಕು ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ರೂಪು ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧ ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಕರುಣದ ಕಡೆಗೋಡಿವರಿಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ಎನ್ನ ಮೇಲೆ. ॥೫॥

೧-೧ ತ್ತ (ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ದೇಶಾಕ್ಷಿ

ಪಲ್ಲವ:

ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯವೆನ್ನ
ಮನದೊಳಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ
ಭಿನ್ನಭಾವವನಱಿಯದೆ ನಿಮ್ಮೊಳಡಗಿ
ಆನೇನೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ

ಪದ :

ದಶವಾಯುಗಳ ಸಂಚವನಳಿದು
ದಶನಾಳಂಗಳ ಪಥವಡಗಿ
ದಶೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಸಂಚಲವಳಿದು
ಪ್ರಾಣರತಿಯೊಳು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ ॥೧॥

ಚಿತ್ತದ ಕಳೆ ಬುದ್ಧಿಯೊಳಡಗಿ
ಬುದ್ಧಿಯಹಂಕಾರದೊಳಳಿದು
ಅಹಂಕಾರ ಮನದೊಳು ಮನ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದ
ಸಂಗವಾಗಿ ಕಣ್ದೆರೆದೆನಯ್ಯಾ ॥೨॥

ಷಡುಚಕ್ರ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುವ
ಪ್ರಾಣಹಂಸನ ತಿಳುಹಿ
ಮಹಾನುಭಾವದೊಳಗೆ ನಿಲಿಸಿ
ನಿರ್ಮಳ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯಾದೆನಯ್ಯಾ ॥೩॥

ಚೈತನ್ಯವೆ ನೀವೆಂದಱಿದು
ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವವೆಂದಱಿಯದೆ
ಸೂಕ್ಷ್ಮತನುವಿನೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ
ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗನು ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ ॥೪॥

ನೀನೆನ್ನ ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ
ನಾ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ
ನಾ ನೀನೆಂಬುಭಯವನಱಿಯದೆ ನಿಮ್ಮ ಕೃ-
ಪಾನಂದದೊಳಡಗಿರ್ದೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ ॥೫॥

•

೪. ಕಾಯಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕಾಯಾನುಗ್ರಹ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಗ್ರಹ ಪ್ರಾಣಾನುಗ್ರಹವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ಅವಿರಳ ಲಿಂಗಸಂಗಸುಖಿಯಾದ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತಮುಖ ಲಿಂಗವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಕಾಯಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲವಾದುದು. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಶಿವಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲವು; ಅರ್ಪಿತಲಿಂಗಸ್ಥಲದ ತ್ರಿವಿಧ.

ಕಾಯಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೩೯

ಅಂಗ ಅನಂಗವೆಂಬೆರಡಱ ಸಂದಳಿದ ಮಹಂತನ ಅಂಗ ಸೋಂಕಿತ್ತೆಲ್ಲಾ ಪವಿತ್ರ ಕಾಣಿರೆ. ಪವಿತ್ರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥವಿಹುದು. ಪದಾರ್ಥವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನವಿಹುದು. ಮನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತವಿಹುದು. ಹಸ್ತವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಿಹ್ವೆಯಿಹುದು. ಜಿಹ್ವೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯಿಹುದು. ರುಚಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವಧಾನವಿಹುದು. ಅವಧಾನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಾವವಿಹುದು. ಭಾವವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿಹುದು. ಲಿಂಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತವಿಹುದು. ಅರ್ಪಿತವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವಿಹುದು. ಪ್ರಸಾದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವಿಹುದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಮಹಾಘನಸದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಸೋಮಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಪ್ರವೇಶಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದಿಗಳಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೬೪೦

ಕಾಯ ವಿರೋಧಿ ಸ್ಪರ್ಶನ, ಭಾವ ವಿರೋಧಿ ದರ್ಶನ, ರುಚಿ ವಿರೋಧಿ ಪ್ರಸಾದಿ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರನ ಕಾಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೋಗರವಾಯಿತ್ತು. ॥೨॥

೬೪೧

ಲಿಂಗಗಂಭೀರ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯ ಸಂಗವ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ? ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ಗಮನಿಸುವ ಗಮನವ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು ಕಾಯವ ನೆವದಿಂದರ್ಪಿಸುವ ಬೆಡಗ ನಾನೇನೆಂಬೆ? ॥೩॥

೬೪೨

ಕಾಯ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ, ಆ ಅರ್ಪಿತವೆ ಪ್ರಸಾದ. ಅದೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಪಿತ ದರ್ಶನದಿಂದಾಯಿತ್ತು, ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದಾಯಿತ್ತು. ಅರ್ಪಿಸಿದ ಸೋಂಕನರ್ಪಿಸಲಱಿಯದಿರ್ದಡದು ಭ್ರಾಂತು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದವನತಿಗಳೆದಡೆ, ಮುಂದೆ ಅದಕ್ಕಿನ್ನೆಂತೊ? ॥೪॥

ಅರ್ಪಿಸಿದ ಸುಖ ತಪ್ಪದೆ ಇಂಬುಗೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಅಂಗವೆಂಬ ಶಂಕೆಯನರ್ಪಿತ ಎತ್ತ ಹೋಯಿತ್ತೆಂದರಿಯೆ. ಕಾಯದ ಸುಖವೆ ಲಿಂಗಸುಖಕ್ಕೆ ಈಡಾಯಿತ್ತು. ತಲೆಗೇರಿದ ಅರ್ಪಿತದಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀನೆ ಮುಂತಾಗಿರ್ದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ!

॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ನಾಟಿ

ಪಲ್ಲವ:

ರೋಮ ರೋಮಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಕೈಯಾಗಿ
ಆಮಿಷವಿಷಯಂಗಳ ಮರೆದು
ಕಾಮಿಸಿ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ನಿಮಗರ್ಪಿಸುವೆನಯ್ಯಾ

ಪದ :

ಎನ್ನ ಕಂಗಳು ಭಕ್ತ ಎನ್ನ ಕಿವಿಗಳು ಭಕ್ತ
ಎನ್ನ ನಾಸಿಕ ಭಕ್ತ ಎನ್ನ ನಾಲಗೆ ಭಕ್ತ
ಎನ್ನ ಕರಚರಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲವ ಶ್ರೀಗುರು ಭಕ್ತನ ಮಾಡಿದನಾಗಿ
ಎನ್ನ ತನುವು ಭಕ್ತ ಎನ್ನ ಮನವು ಭಕ್ತ
ಎನ್ನ ನೆನಹು ಭಕ್ತನೆಂಬೀ ಕಾರಣ ಇವೆಲ್ಲವೂ
ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಲ್ಲದೆ ಎನ್ನಂಗಕ್ಕೆ ಸೊಗಸದೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೧॥

ತಟ್ಟಿತ್ತು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಅಸನ ಶಯನ ಹಲ್ಲು-
ಕಡ್ಡಿ ದರ್ಪಣ ನಡೆ ನುಡಿ ಚೈತನ್ಯ ನೋಡುವ
ಸ್ವರೂಪು ಕೇಳುವ ಸುಗೀತ ಸುಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲವನು
ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಪರಿಮಳ ಬಯಲು ವಾಯು-
ವಾಕಾಶ ರೂಪು ನಿರೂಪಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗ-
ಕ್ಕರ್ಪಿತವಲ್ಲದೆ ಎನ್ನಂಗಕ್ಕೆ ಸೊಗಸದೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೨॥

ಎನ್ನಧರಕ್ಕೆ ಬಹ ಬಪ್ಪಾ ರುಚಿಯ
ಎನ್ನುದರಕ್ಕೆ ಬಹ ಬಪ್ಪಾ ಸುಖವ
ಎನ್ನ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹ ಬಪ್ಪಾ ಸುಖಾದಿ ಸುಖಂಗಳ ನೀ-
ನೆನ್ನ ಮನದ ತಲೆವಾಗಿಲಲ್ಲಿರಲು
ಕರಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ
ಪ್ರಸಾದವನಿಕ್ಕಿ ಸಲಹು ಲಿಂಗಯ್ಯ ತಂದೆ ॥೩॥

ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನದ ಪ್ರಸಾದಿ
ಸಾಕು ಸವಿಯೆನ್ನದ ಪ್ರಸಾದಿ
ರುಚಿಯರುಚಿಯೆನ್ನದ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಕರುಣದ ಕಂದನಾಗಿ
ಭೋಗಿಸಿದೊಡೆ ಭೋಗಿಸದ ಪ್ರಸಾದಿ
ಭಾವಿಸಿದೊಡೆ ಭಾವಿಸದ ಪ್ರಸಾದಿ
ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿಯ ಆರೂಢದ ನಿಜವು ತಾನೆ ಪ್ರಸಾದಿಯೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೪॥

ದೀಕ್ಷಿತನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಪ್ರಸಾದಿ
ದೀಕ್ಷಿತಗೆ ತಲೆಗೈಯಿಕ್ಕದ ಪ್ರಸಾದಿ ಆ-
ದೀಕ್ಷೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನಿಕ್ಕದ ಪ್ರಸಾದಿ
ಏಕೋಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಕನಚ್ಚ
ಪ್ರಸಾದಿ ನಿಚ್ಚಪ್ರಸಾದಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ-
ಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಆತನೆ ಪ್ರಸಾದಿಯೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೫॥

●

೫. ಕರಣಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತಮುಖವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಸಾದಿಯ ಅಂತರ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತ ಮುಖವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಕರಣಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಕರಣಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೪೪

ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಾರ ಸುತ್ತಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಪಾಪದ ಬಲೆಯ ತಂದು ಮುಂದೆ ಒಡ್ಡಿದರಯ್ಯಾ. ಬೇಟೆಕಾಜಿನು ಮೃಗವನಟ್ಟಿ ಆ ಮೃಗವು ಗೋರಿಗೊಳಗಾಗದಯ್ಯಾ. ಹರನೊಡ್ಡಿದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಮೃಗವು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಂಗಾರೋಗಣೆ ಯಾಯಿತ್ತು. ॥೧॥

೬೪೫

ಶಿವಾಚಾರವೆ ಅಂಗ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆ ಅಂಗ, ಶಿವಶರಣರ ನಿಷ್ಠೆಯೆ ಅಂಗ. ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಗವೆಂದೂ ಹಿಂಗದುದು ಸದ್ವಂಗ. ಆವ ಪದಾರ್ಥವಾದಡೇನು? ತನ್ನ ನೇಮಿಸಿ ಬಂದುದ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಹೊದ್ದಲೀಯದೆ, ಭಾವಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಂಗರ್ಪಿಸಿ ಕೊಳಬಲ್ಲಡೆ, ಅದೆ ಅಂಗಲಿಂಗಸಂಯೋಗ. ॥೨॥

೬೪೬

ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ರೂಪು ರಸ ಗಂಧ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ನಡೆದವು ಲಿಂಗದತ್ತತ್ತಲೆ. ತಮತಮಗೆ ಬಂದ ಭೋಗ ಸುಖ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವೆಂದು ನಡೆದವು ಲಿಂಗದತ್ತತ್ತಲೆ– ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಲಿಂಗನಿವಾಸಿ ಶರಣಂಗೆ. ॥೩॥

೬೪೭

ಆಯತ ಸ್ವಾಯತ ಸಂಭಾವಿತನ ಅನಾಯತಂಗಳು ಮುಟ್ಟಲಮ್ಮವು ನೋಡಾ. ಕಂಗಳ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ. ಶ್ರೋತ್ರದ ಕೈಗಳಲರ್ಪಿಸುವ. ನಾಸಿಕದ ಕೈಗಳಲರ್ಪಿಸುವ. ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೈಗಳಲರ್ಪಿಸುವ. ಮನದ ಕೈಗಳಲರ್ಪಿಸುವ, ಕೈಗಳ ಕೈಗಳಲರ್ಪಿಸುವ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ತಾಗಿದ ಸುಖವಲ್ಲಲ್ಲಿಯೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬಲ್ಲನಾಗಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಆತ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ. ॥೪॥

೬೪೮

ಭಾವದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಕ್ರೀಗರ್ಪಿಸುವೆ. ಕ್ರೀಯಿಂದಾದ ಶೇಷವ ನಿಃಕ್ರೀಗರ್ಪಿಸುವೆ. ನಿಃಕ್ರೀಯಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಜಂಗಮಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ. ಜಂಗಮದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ. ಲಿಂಗದಿಂದಾದ ಶೇಷವ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕರ್ಪಿಸುವೆ. ಪ್ರಸಾದದಿಂದಾದ ಜ್ಞಾನ; ಆ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾದೆನು ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯ. ॥೫॥

೬೪೯

ನೀರಿಲ್ಲದ ನೆಳಲಿಲ್ಲದ ಬೇರಿಲ್ಲದ ಗಿಡು ಹುಟ್ಟಿ, ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮೃಗ ಬಂದು ಮೇಯಿತ್ತಾ ಗಿಡುವ. ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಧನು ಕಂಡನಾ ಮೃಗವ. ಕೈಯಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಧನು ಎಚ್ಚನಾ ಮೃಗವ. ಕಿಚ್ಚಿಲ್ಲದ ನಾಡಿಂಗೊಯ್ದು ಸುಟ್ಟು, ಬಾಣಸವ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ತು ಗೋಗೇಶ್ವರಾ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಧನ್ಯಾಸಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಅರ್ಪಿತಾವಧಾನ ಮುಖದಾ ಸುಖವನ್ನು
ತಪ್ಪದೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಾ

ಪದ:

ಧರಣಿಯೆಂಬುದು ಭಕ್ತನಾ ಅಂಗಕ್ಕೆ
ಕರಸ್ಥಲ ಸುಚಿತ್ತ ನೋಡಾ
ಆಚಾರಲಿಂಗಮಯವು ನಾಸಿಕ ಮುಖ
ಗಂಧಾರ್ಪಿತವು ನೋಡಾ

"ಭಕ್ತೋ ಭೂಮ್ಯಂಗಂ ಹಸ್ತಂ ಚ
ಸುಚಿತ್ತಾಚಾರಲಿಂಗಕಂ
ತನ್ಮುಖಂ ಘ್ರಾಣ ಗಂಧಂ ಚ
ಅರ್ಪಿತಂ ತೃಪ್ತಿ ಭೋಕ್ತವಾನ್" ॥೧॥

ಅಪ್ಪು ಮಾಹೇಶ್ವರನಂಗಕೆ
ಒಪ್ಪುವ ಸುಬುದ್ಧಿಹಸ್ತಾ
ಗಿಪ್ಪುದು ಗುರುಲಿಂಗವು ಮುಖ ಜಿಹ್ವೆ
ಅರ್ಪಿತವು ಸುರಸವು ನೋಡಾ

"ಜಲಂ ಮಾಹೇಶ್ವರಾಂಗಂ ಚ
ಸುಬುದ್ಧಿರ್ಹಸ್ತ ಸದ್ಗುರೋಃ
ಮುಖಂ ಜಿಹ್ವಾ ರಸಂ ಭೇದಂ
ಅರ್ಪಿತಂ ತೃಪ್ತಿ ಭೋಕ್ತವಾನ್" ॥೨॥

ನಿಹಿತ ಪ್ರಸಾದಿಯಂಗ ತೇಜಕ್ಕೆ
ನಿರಹಂಕಾರ ಹಸ್ತ ನೋಡಾ
ಸಹಜದಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವು ಮುಖ ನೇತ್ರ
ಬಹಳ ರೂಪಾರ್ಪಿತವು ನೋಡಾ

"ಅಗ್ನ್ಯಂಗ ಪ್ರಸಾದೀನಾಂ
ನಿಹಂಕಾರಹಸ್ತಕಂ
ಶಿವಲಿಂಗಂ ನೇತ್ರಂ ರೂಪಂ ಚ
ಅರ್ಪಿತ ತೃಪ್ತಿ ಭೋಕ್ತವಾನ್" ॥೩॥

ಅನಿಲ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಾ ಅಂಗಕ್ಕೆ
ಮನವೆ ಸುಹಸ್ತ ನೋಡಾ
ಅನುಪಮದ ಚರಲಿಂಗವು ಮುಖ ತ್ವಕ್ಕು
ತನು ಸುಖಾರ್ಪಿತವು ನೋಡಾ
"ಅಂಗ. ತತ್ಪ್ರಾಣಲಿಂಗೀನಾಂ
ವಾಯುಃ ಸುಮನ ಜಂಗಮಃ
ತನ್ಮುಖಂ ತ್ವಕ್ ಸ್ಪರ್ಶನಂ ಚ
ಅರ್ಪಿತಂ ತೃಪ್ತಿ ಭೋಕ್ತವಾನ್" ॥೪॥

ವ್ಯೋಮ ಶರಣನ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಹಸ್ತವು
ಆ ಮಹಾ ಸುಜ್ಞಾನವು
ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಾ ಶ್ರೋತ್ರ ಮುಖ-
ವಾ ಮಹಾಸಬುದಾರ್ಪಿತಾ

"ವ್ಯೋಮ ಶರಣಸ್ಯಾಂಗಂ ಚ
ಹಸ್ತೋ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಸಾದಕಂ
ತನ್ಮುಖಂ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶಬ್ದಂ ಚ
ಅರ್ಪಿತಂ ತೃಪ್ತಿ ಭೋಕ್ತವಾನ್" ॥೫॥

ಭಾವೈಕ್ಯಾತ್ಮಾಂಗ ಹಸ್ತವು
ದೇವನೆ ಮಹಾಲಿಂಗವು
ಭಾವಿಪೊಡೆ ಹೃದಯ ಮುಖವು ತೃಪ್ತ್ಯರ್ಪಿತ
ಠಾವಿದು ಷಡುಸ್ಥಲಕ್ಕೆ

"ಐಕ್ಯೋ ಭಾವಾಂಗ ಹಸ್ತಂ ಚ
ಮಹಾಲಿಂಗಾವಧಾನೀನಾಂ
ನಿರ್ಭಾವಂ ತನ್ಮುಖಂ ತೃಪ್ತಿಃ
ಅರ್ಪಿತಂ ತೃಪ್ತಿ ಭೋಕ್ತವಾನ್" ॥೬॥

ಅಂಗ ಹಸ್ತ ಲಿಂಗ ಮುಖದಾ ಅವರಲ್ಲಿ
ಹಿಂಗದೆ ಅನುವರ್ಪಿತಾ
ಇದರಂದವನು ಬಲ್ಲಾತನು ಕೂಡಲ-
ಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ನೋಡಾ ॥೭॥

•

೬. ಭಾವಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತ ಮುಖವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು ಪ್ರಸಾದಿಯ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಸರ್ವಾರ್ಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾವಾರ್ಪಿತ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾವಾರ್ಪಿತಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೫೦

ಕಾಯದ ಕೈಯಲ್ಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿಗ–ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಭಾವದ ಕೈಯಲ್ಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ–ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ನೇತ್ರದ ಕೈಯಲ್ಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ–ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಶ್ರೋತ್ರದ ಕೈಯಲ್ಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ–ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಘ್ರಾಣದ ಕೈಯಲ್ಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ–ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೈಯಲ್ಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ–ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಸ್ಪರ್ಶನದ ಕೈಯಲ್ಲು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ–ಖಂಡಿತ ಭಾಷೆ. ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಶರಣ, ಶರಣ ಮಧ್ಯೇ ಲಿಂಗ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಾಗಿದ ಸುಖವನಲ್ಲಲ್ಲಿಯೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಜರೆಂಬೆ. ॥೧॥

೬೫೧

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರಸಾದವನಲ್ಲದೆ ಭೋಗಿಸೆನೆಂಬ ಪ್ರಸಾದಿ ಭಕ್ತನು ಅನರ್ಪಿತವ ನೆನೆವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ನೋಡುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಕೇಳುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ವಾಸಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಮುಟ್ಟುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ರುಚಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತಸುಖವನನುಭವಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಈ ಮರ್ಮಕುಳವನಾರಿಗೂ ಅಱಿಯಬಾರದು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಅಱಿತಡಱಿವುದು, ಮಱೆದಡೆ ಮಱೆವುದು. ॥೨॥

೬೫೨

ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನೆ? ಸುಯಿಧಾನಿ ನಾನಲ್ಲ. ಅನುವಾಯಿತ್ತೆಂಬೆನೆ? ಅವಧಾನಿ ನಾನಲ್ಲ. ಸುಯಿಧಾನಿ ಅವಧಾನಿ ಅರ್ಪಿತವ ನಾನಱಿಯೆ. ಇದ್ದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದಡೆ, ಬಂದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೋ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩॥

೬೫೩

ಮೋಸಲು ಬೀಸರವೋದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ! ಕಾಲು ತಾಗಿದ ಅಗ್ಘವಣಿಯ, ಕೈ ಮುಟ್ಟಿದ ಅರ್ಪಿತ, ಮನ ಮುಟ್ಟಿದಾರೋಗಣೆಯನೆಂತು ಸರಿ ಎಂಬೆನಯ್ಯಾ? ಬಂದ ಪರಿಯಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿ, ನಿಂದ ಪರಿಯಲಿ ನಿಜವ ಮಾಡಿ, ಆನೆಂದ ಪರಿಯಲಿ ಕೈಕೋ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೪॥

೬೫೪

ತನುವ ತಾಗದ ಮುನ್ನ, ಮನವ ಮುಟ್ಟದ ಮುನ್ನ, ಆಪ್ಯಾಯನ ಬಂದು ಎಡೆಗೊಳ್ಳದ ಮುನ್ನ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬೇಕು. ಗುರುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಳತಟವಾಗದ ಮುನ್ನ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಡದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚು, ಬಲದ ಕೈಯಲಿ ಹುಲ್ಲು, ಉರಿ ಹತ್ತಿತ್ತು–ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿಯ. ॥೫॥

೬೫೫

ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲವನರ್ಪಿಸುವುದು ಒಡಲ ಗುಣ. ನಿಃಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲವನರ್ಪಿಸುವುದು ಪ್ರಾಣನ ಗುಣ. ನೋಡಿ ಆರೈವುದೆ ಅರ್ಪಿತಗುಣ. ಸ್ಥಲವೆನ್ನದೆ, ನಿಃಸ್ಥಲವೆನ್ನದೆ, ನೋಡದೆ, ಆರೈಯದೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ನಿರ್ಗುಣ. ಇಂಥಾ ಮಹಂತರ ಠಾವ ತೋಜಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬॥

೬೫೬

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಮುಖಂಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಾಗಿದ ಸುಖವ ಸುಖಿಸಿ, [೧]ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವೆಂಬುದು. ಇದು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವೆ? ಅಲ್ಲ. ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡದೆ, ಅನರ್ಪಿತವ ಹೊದ್ದದೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹೊದ್ದದೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಭಾವವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ, ಶರಣನೆನಿಸಬಾರದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ.[೧] ॥೭॥

೬೫೭

ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಾದವನಲ್ಲದೆ ಭೋಗಿಸೆನೆಂಬ ಪ್ರಸಾದಿಗಳಿಗಿನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ? ಅನರ್ಪಿತ ಭೋಗವು ಸಂಭವಿಸಿ, ದೋಷವೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ! ಅದೆಂತೊ?– ಅನರ್ಪಿತವ ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು ಅದೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು ಅದೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಶ್ರೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಹುದು ಅದೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಘ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಹುದು ಅದೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬಹುದು ಅದೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ರುಚಿಸಬಹುದು ಅದೆಂತೊ? ಅಕಟಕಟಾ! ಎಂತಯ್ಯಾ ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವವಸ್ತುವನು ಅಂಗವಿಸಿ ಭೋಗಿಸುವ ಪರಿ? ಅಂಗ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ, ಪ್ರಾಣ ಮನವಾಗಿ, ಮನವು ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವಾಗಿ, ಭಾವ ಶುದ್ಧವಾಗಿ, ಮನವೆ ಲಿಂಗವು–ಲಿಂಗ ಮುಂದು, ಮನ ಹಿಂದಾಗಿ ಸರ್ವಕ್ರೀಯ ವರ್ತಿಸುವುದು. ಈ ಕ್ರೀ ಸರ್ವಾರ್ಪಿತ. ಇದೇ ತಾತ್ಪರ್ಯ, ಕಳೆ ಇದೇ. ವರ್ಮ, ಕಳೆ ಇದೇ. ಮಹಾಮಹಿಮಂಗೆ ಸರ್ವವೂ ಪ್ರಸಾದ. ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ. ಆತನ ಭೋಗವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಸಾದಭೋಗ. ಆತನು ಸದ್ಯನ್ಮುಕ್ತನಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೮॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ರಾಮಕ್ರಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಕಾಯಭಾವದ ಕೈಗಳಿಂದೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗ–
ಳಾಯತದ ಕೈಗಳಿಂ ಲಿಂಗಕರ್ಪಿಸುವೆನಂ–
ಬಾ ಯುಕ್ತಿ ಖಂಡಿತವು ತನು ಲಿಂಗ ಲಿಂಗ ತನುವಾದಡರ್ಪಿತವೆಲ್ಲವು

೧–೧ ಇಷ್ಟು ಭಾಗ ಮೂಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ವಚನ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ೮ ಎಂದಿದೆ(ಸಂ)

ಪದ :

ರೂಪಿಸಿ ಪದಾರ್ಥ ಬಂದುದ ಲಿಂಗಕಿತ್ತು ತಾ–
ನಾ ಪ್ರಸಾದವನಲ್ಲದೊಲ್ಲೆನೆಂಬಾ ಭಕ್ತಂ–
ಗೇ ಪರಿಯನಾರ್ಪಿತವ ನೆನೆಯಬಹುದೇನೊಂದು ಸುಖ

ದುಃಖ ತನುವ ತಾಗೆ
ತಾ ಪತಿಕರಿಸಿ ಕೊಂಬ ಪರಿಯಂತು ಕೊಳ್ಳದುದ
ತಾ ಪರಿಹರಿಸಿ ಕೊಂಬ ಪರಿಯಾವುದೆಂಬ ಆ–
ಳಾಪದೊಳಗದೆ ವರ್ಮ ಲಿಂಗಭಾವಾಂಗವಾದಂಗಕರ್ಪಿತವೆಲ್ಲವು ॥೧॥

ನೆನೆನೆನೆದು ಮರೆಮರೆದು ಖಂಡಿತಜ್ಞಾನದಿಂ–
ದನುವಾದುದನುವಾಗದೆಂಬ ದುರ್ಭಾವದಿಂ
ತನು ಮುಟ್ಟಿ ಮನ ಮುಟ್ಟದೊಂದೊಂದು ಸೂತಕವ ಕಲ್ಪಿಸಿ ವಿಕಲ್ಪಿಸುತಲಿ
ಅನುವಱಿಯದಾಯತವನಱಿಯದರ್ಪಿತ ಮುಖದ
ಘನವಱಿಯ ರುಚಿಯಱಿಯ ರೂಪನರ್ಪಿಸಿ ಕಾಯ–
ವನು ಹೊರೆದು ಪ್ರಳಯಕೊಳಗಹನೆ ಪ್ರಸಾದಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಭಾವಿತನಲ್ಲದೆ ॥೨॥

ಅಪ್ಪುಗೆಯ ಸೋಂಕು ಸುಖ ತನುವ ತಟ್ಟದ ಮುನ್ನ
ಆಪ್ಯಾಯನಾದಿಗಳು ಮನವ ಮುಟ್ಟದ ಮುನ್ನ
ಅರ್ಪಿಸಲು ಬೇಕು ಕಾಮಿತ ಕಲ್ಪಿತಾದಿಗಳು ಭಾವ ಮುಟ್ಟದ ಮುನ್ನವೆ ತಪ್ಪಿಸಲು
ಬಾರದೇನುವ ಕಾಯ ಸೋಂಕಿಲ್ಲ–
ದಿಪ್ಪುದಿಲ್ಲಾಗಿ ತತ್‌ಸ್ಥಾನ ವರ್ಮ ಪ್ರಾ–
ಣಾರ್ಪಣಂಗೆಯ್ದು ಒಡಲೊಡಲ ಗುಣವಳಿದು ಲಿಂಗಾಂಗವೊಡಲುಗೊಂಡು ॥೩॥

ಅಂಗವೇ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೆ ಪ್ರಾಣವಾದುಭಯ
ಸಂಗದಿಂ ಪ್ರಾಣ ಮನವಾಗಿ ಮನ ಭಾವ ನಿಜ–
ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತವು ಮುಂತಾಗಿ ಮನ ಹಿಂತಾಗಿ ಸಕಲ ಪ್ರವರ್ತನೆಗಳಾ
ಅಂಗೀಕರಿಪ ಮನಕೆ ಶ್ರೋತ್ರ ಘ್ರಾಣಾದಿ ನೇ–
ತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಜಿಹ್ವೆ ಸ್ಪರ್ಶನ ಭಾವ ಭಾವವಾ–
ದಂಗಕ್ಕನರ್ಪಿತಗಳಿಲ್ಲ ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಸಾದತನುಮಯ [1]ಶುದ್ಧಗೆ[1] ॥೪॥

೧–೧ ಸಂತಗೆ(ಮೂ)

ಭಾವರುಚಿ ತತ್ವವಿಡಿದಂಗರೂಪಾದಿಗಳ–
ನಾ ವಿಧಾನದಿ ಹಿಡಿದು ಸೋಂಕು ತೃಪ್ತಿಯ ಸೂತ್ರ–
ವಾವುದೇನಾದೊಡಂ ಕೈವಿಡಿದು ತ್ರಿವಿಧದೊಳು ತೆರಹು ಮರಹುಗಳಿಲ್ಲದೆ
ಸಾವಧಾನದೊಳು ಸಲೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗಾನು–
ಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡು ರೂಪಾದಿ ರುಚಿ ತೃಪ್ತಿಗಳ–
ನೀವ ಭಾವಜ್ಞ ಬಸವಣ್ಣನೆ ಪ್ರಸಾದಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ॥೫॥

•

೭. ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕಾಯಾರ್ಪಿತ ಕರಣಾರ್ಪಿತ ಭಾವಾರ್ಪಿತವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಸಾದಿಯಂಗದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಕ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಶಿಷ್ಯಭಾವವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಲವಾದುದು. ಈ ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ತನುಲಿಂಗತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವಚನ.

ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೫೮

'ಯಥಾ ಬೀಜ ತಥಾಂಕುರ' [1]ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ತಪ್ಪದು.[1] ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಿಂದಾದ ಬೀಜ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು [2]ನೋಡಾ[2]. ದಿಟದಿಟ, [3]ತಪ್ಪದು[3] ನೋಡಾ! ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಶಿಶು ಕಾಮಧೇನುವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು ನೋಡಾ. ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದಾದ ಶಿಷ್ಯನು ಸದ್ಗುರುವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು [2]ನೋಡಾ[2]. 'ಯಥಾ ಬೀಜ ತಥಾಂಕುರ'ವೆಂಬ ವಾಕ್ಯ ತಪ್ಪದು, ತಪ್ಪದು. ಶಿವ ಬಲ್ಲ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೧॥

೬೫೯

ಜ್ಞಾನಾಮೃತವೆಂಬ ಜಲಧಿಯ ಮೇಲೆ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹಾವಸೆ ಬಂದು ಮುಸುಕಿಹುದು. ಅದು ನೀರ ಮೊಗೆವರು ಬಂದು ನೂಕಿದಲ್ಲದೆ ತೆರಳದು. ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಮುಸುಕುವುದ ಮಾಣದಯ್ಯಾ. ಆಗಳೂ ಎನ್ನುವನು ನೆನೆವುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು, ಬೇಗ ಗುರುವಪ್ಪಯಿಸಿದ, ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕುಱುಹ. ತ್ರಿಕಾಲ ಮಾಡ ಹೇಳಿದ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ, ತನ್ನನಱಿಯಬೇಕೆಂದು. ಕೆಱೆಯ ನೀರನುಂಡು ತೊಱೆಯ ನೀರ ಹೊಗಳುವ ಅಱೆಮರುಳುಗಳ ಮೆಚ್ಚ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ[4][ಚೆನ್ನ][4]ಸಂಗಮದೇವನು. ॥೨॥

೧–೧ X (ಮೂ), ೨–೨ X (ಮೂ), ೩–೩ X (ಮೂ), ೪–೪ X (ಮು, ಮೂ)

೬೬೦

ಜ್ಯೋತಿಯ ಸಂಗದಿಂದ ಕರ್ಪುರ ಜ್ಯೋತಿಯಪ್ಪಂತೆ, ಅಪ್ಪುವಿನ ಸಂಗದಿಂದ ಉಪ್ಪು ಅಪ್ಪುವಪ್ಪಂತೆ, ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಸಂಗವ ಶಿಷ್ಯ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಗುರುವಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು. ಶಿವನಾಣೆ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ! ॥೩॥

೬೬೧

ಕಂಡುದ ಹಿಡಿಯಲೊಲ್ಲದೆ, ಕಾಣದುದನಱಸಿ, ಹಿಡಿದೆಹೆನೆಂದಡೆ ಸಿಕ್ಕದೆಂಬ ಬಳಲಿಕೆಯ ನೋಡಾ! ಕಂಡುದನೆ ಕಂಡು, ಹಿಡಿದು ಗುರುಪಾದವಿಡಿದಲ್ಲಿಯೆ, ಕಾಣದುದ ಕಾಣಬಹುದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೪॥

೬೬೨

ಗುರುವ ನರನೆಂದು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಎಂದೆನಾದಡೆ, ಹಿಂದಣ ಭವಮಾಲೆ ಹಿಂಗದು. ಗುರು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ರೋಷವ ಮಾಡಿದೆನಾದಡೆ, ಶ್ವಾನನ ಬಳಗ[೧]ದೊಳಗಿರ್ಪೆನು.[೧] ಗುರು ಉಪದೇಶವ ಮೀಱಿದೆನಾದಡೆ, ಎನಗೇಳು ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮ ಹಿಂಗದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವು 'ಭರ್ಗೋದೇವ'ನೆಂಬೆನು. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಇದ ನಂಬದಿರ್ದಡೆ ಭವಹಿಂಗದು. ॥೫॥

೬೬೩

ಗುರುವಚನವನುದಾಸೀನಂ ಮಾಡಿ, ಗುರುಲಿಂಗಕ್ಕೆ ವಂಚಿಸುವವನ ಮುಖವ ನೋಡೆ, ನೋಡೆ. ಅವನೊಡನೆ ಮಾತಾಡೆನಾಡೆ. ಅವನಿದಿರಲ್ಲಿ ನಿಂದಿರೆ, ನಿಂದಿರೆ. ಆ ಪಾಪಿಯ ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ವಚನ 'ನ ವದಂತಿ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ' ಎಂದುದಾಗಿ. ॥೬॥

೬೬೪

ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆನಯ್ಯಾ? ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗಲು ಬಾರದು. ಅವರಿದ್ದ ಊರಲ್ಲಿ ಇರಲಾಗದು. ಗಣತಿಂಥಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲಾಗದು. ಅವರ ಸಹಪಙ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಲಾಗದು. ಅವರಿಂಥಾವರಂಥಾವರೆಂದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆದಡೆ, ಅಘೋರ ನರಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ! ॥೭॥

೬೬೫

ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನಱಸುವ ಮಹಾಮಹಿಮರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಗುರು ಶಿವ ಸೋದರ. ಗುರುವಿಂಗೆ ಲಿಂಗ ಶಿವ ಸೋದರ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮ ಶಿವ ಸೋದರ. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದ ಶಿವ ಸೋದರ. ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮ ಶಿವ ಸೋದರ. ಇದು ಕಾರಣ, ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಗುಣವ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ [೨]ಲಕ್ಷಣವ[೨], ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಕುಲವ, ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯ, ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಕುಱುಹನಱಸುವ ಪಾತಕರನೆನಗೆ ತೋಱದಿರು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೮॥

೧–೧ ದಂತಿಪ್ಪನು (ಮೂ) ೨–೨ ಸ್ಥಲವ(ಮೂ)

ನಿನಗೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚುಟಾಗಿ, ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಪಾದೋದಕವ ಕೊಂಬೆ. ನಿನಗೆ ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚುಟಾಗಿ, ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಬೆ. ಎನಗೆಯೂ ನಿನಗೆಯೂ ಸಹಭೋಜನ; ಎನಗೆಯೂ ನಿನಗೆಯೂ ಏಕಾರ್ಥಶಯನ. ನೀನೆನಗೆ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೯॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಬಹುಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಜ್ಯೋತಿ ಸೋಂಕಿನಿಂದಲಾದ
ಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ ಗುರುಕೃಪೆಯೊಳ
ಜಾತನಾದ ಶಿಷ್ಯ ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆವಿಡಿದು ಗುರುವಹಾ

ಪದ :

ಪರುಷಸೋಂಕಿನಿಂದ ಲೋಹ
ಪರುಷ ಸೋಂಕಿ ಪರುಷವಹುದು
ಗುರುಪದಾಬ್ಜ ಸೋಂಕಿ ಗುರು ಪದಸ್ಥನಹನು ಶಿಷ್ಯನು ॥೧॥

ಆವುದಾವ ಬೀಜದಿಂದ_
ಲಾದ ಫಲವು ಬೆಳೆದು ಮರಳಿ
ತಾವೆ ಬೀಜವಹವು ವೃಕ್ಷಬೀಜನ್ಯಾಯವು
ಆವ ಪರಿಯದಾ ಪರಿ ಗುರು–
ಭಾವದಿಂದಲುದಯವಾದ
ಪಾವನೀಯ ಶಿಷ್ಯ ಗುರುವದೆಂತದಂತಹಾ ॥೨॥

ಗುರುವಿನಿಂದಲಾದ ಶಿಷ್ಯ
ಗುರುವ ನೆರೆವೆನೆಂಬ ಭರದ
ಉರವಣೆಯೊಳು ಕೂಡಿ ನಡೆಯಲಾಗದಿದಿರೊಳು
ಚರಿಸಲಾಗದವರ ಚರಿಯ
ನಿರುತೆಗೇಳಲಾಗದವರ
ಸರಿಯೊಳಾವ ಭುಕ್ತಿ ಭೋಗ ಮಾಡಲಾಗದು ॥೩॥

ದೃಷ್ಟ ಗುರುವಿನಂಘ್ರಿವಿಡಿದು
ದೃಷ್ಟಿಭಾವದಗೋಚರದ
ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ತ್ರಭಾಪಟಲ ತತ್ವಘನತೆಯಾ
ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಪರವಸ್ತು ವಿಷಯ
ಕಾಷ್ಠನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನದ –
ಭೀಷ್ಟ ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ ಲಿಂಗವಹನು ಗುರುವಹಾ ॥೪॥

ತಾನೆ ಶಿಷ್ಯ ತಾನೆ ಭಕ್ತ
ತಾನೆ ಗುರು ತಾನೆ ಲಿಂಗ
ತಾನೆ ಜಂಗಮ ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದ ತಾನೆ ತೃಪ್ತಿಯ
ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಖದೊಳಿಹ ಮ–
ಹಾನುಭಾವಿಯಾಗಿ ಗುರುವಿ–
ನಾಣತಿಯಲಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ॥೫॥

•

೮. ಶುಶ್ರೂಷಾಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶಿಷ್ಯಭಾವವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು ಪ್ರಸಾದಿಯಾಗಿ, ಆ ಶಿಷ್ಯನೊಳಗೆ ಶುಶ್ರೂಷಾಭಾವವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಶುಶ್ರೂಷಾಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶುಶ್ರೂಷಾಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೬೭

ಸ್ವಾಮಿ ಭೃತ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಆವುದು ಪಥವೆಂದಡೆ : ದಿಟವ ನುಡಿವುದು, ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆವುದು. ನುಡಿದು ಹುಸಿವ, ನಡೆದು ತಪ್ಪುವ ಪ್ರಪಂಚಿಯನೊಲ್ಲ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೧॥

೬೬೮

ತರುಮರಾದಿಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅನಂತಕಾಲ ತಪಸ್ಸಿಹುದನು, ಒಂದು ದಿನ ಗುರುಚರಣದ ಸೇವೆ ಸಾಲದೆ? ಅನಂತಕಾಲ ಗುರುಚರಣಸೇವೆ ಮಾಡುವುದನು, ಒಂದು ದಿನ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಸಾಲದೆ? ಅನಂತಕಾಲ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವುದನು, ಒಂದು ದಿನ ಜಂಗಮತೃಪ್ತಿ ಸಾಲದೆ? ಅನಂತಕಾಲ ಜಂಗಮತೃಪ್ತಿಯ ಮಾಡುವುದನು, ಒಂದು ನಿಮುಷದನುಭಾವ ಸಾಲದೆ– ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರನುಭಾವ ಸಾಲದೆ? ॥೨॥

೬೬೯

ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನು ಶ್ರೀಗುರುವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲಯ್ಯಾ. 'ಭೃತ್ಯಾಪರಾಧ ಸ್ವಾಮಿನೋ ದಂಡ'-ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು. ॥೩॥

೬೭೦

ಗುರುಕರುಣ ಚರಣದ ಸೇವೆ ಭವದ ಬಳ್ಳಿಯ ಬೀಜವನತಿಗಳೆಯಿತ್ತು. ಘನಘನ ಪದವ ತೋಱಿತ್ತು ನೋಡಾ! ಉದಯಿಸಿತ್ತು ನಿರಾಕುಳ ನಿರುಹರಣ ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರದೇವ. ॥೪॥

೬೭೧

ಸವಿಕರದಿಂದ ಪರಿಕರದಿಂದ ಪದಾರ್ಥಕರದಿಂದ ತನು ಮನ ಧನದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಶರಣರಿಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ನೀ ನೋಡುವಲ್ಲಿ,- ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮಗೆಂದು ತನಗೆನ್ನದ ಕಾರಣ. ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ರಾಮಕ್ರಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರುಪಾದಸೇವಾತುರ ಭೃತ್ಯನು ಸಂ-
ಸಾರ ಭವಬಂಧನ ವಿರಹಿತನು

ಪದ :

ಗುರುಪರಿಚರ್ಯವೆ ಸಕಲ ಜಪಂಗಳು
ಗುರುಪರಿಚರ್ಯವೆ ಸಕಲ ತಪ
ಗುರುಪರಿಚರ್ಯವೆ ಸದ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತಿ
ಗುರುಸನ್ನಿಹಿತ ಪರಮಸುಖವು ॥೧॥

ಅರಸಲೇಕೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಪದಂಗಳ
ಗುರುಚರಣದೊಳಗೆ ಮನ ಮಗ್ನನಾಗಿ
ಸಚ್ಚರಿತದೊಳಗೆ ಗುರುಭಕ್ತಿಯನಳ
ವಡಿಸಿದಡಲ್ಲಿಯೆ ಮುಕ್ತಿ ನೋಡಾ ॥೨॥

ಗುರುವಿನೊಳಿದಿರುತ್ತರವನಱಿಯದೆ
ತನು ಕರಗಿ ಕೊರಗಿ ಭೃತ್ಯಾಚಾರ

ಸ್ಥಲ ಕರಿಗೊಂಡು ಗುರುನಿರೂಪವನು
ಮಾಡಿದಡಲ್ಲಿಯೆ ಮುಕುತಿ ॥೩॥

ಗುರುಮೂರುತಿಯೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರ
ಗುರುಪೂಜೆಯೆ ಸರ್ವಾಚಾರಸ್ಥಲ
ನಿರುತವೆಂದು ಗುರುವ ನೆಱೆ ನಂಬಿದ-
ಡಾತನೆ ಪರಮಸುಖಿ
॥೪॥

ಒಂದು ದಿನ ಗುರುಸೇವೆಯ ಮಾಡಲು
ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮಾಂತರಕೋಟಿಗಳು
ಒಂದೇ ನಿಮುಷದಲಳಿವವು ಕೂಡಲ
ಸಂಗಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ
॥೫॥

●

೯. ಸೇವ್ಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶುಶ್ರೂಷಾಭಾವದಲ್ಲಿ ಭರಿತವಾದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಸಾದಿಯಂಗದಲ್ಲಿ ಇತರೇತರವ ಮಱೆದು, ಶಿಷ್ಯನೆ ಗುರು ಗುರುವೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಸೇವ್ಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸೇವ್ಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೭೨

ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮನದಲಚ್ಚೊತ್ತಿದ ಕಾರಣ, ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯಾಯಿತ್ತು. ಗುರುಕಾರುಣ್ಯದಿಂದಲಱಿವಾಯಿತ್ತು, ಆಚಾರವಾಯಿತ್ತು. ಜಂಗಮದಿಂದ ತಿಳಿದ ತಿಳಿವಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕಾರ್ಥವಾಯಿತ್ತು. ॥೧॥

೬೭೩

ಗುರುಲಿಂಗ ಉದಯವಾದವರ ಉದಯವ ನೋಡಿರಯ್ಯಾ! ಹಿಂದೆ ಕತ್ತಲೆ, ಮುಂದೆ ಬೆಳಗಾಯಿತ್ತು. ಬೆಳಗು ಬೆಳದಿಂಗಳಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕಾರ್ಥವಾಯಿತ್ತು.
॥೨॥

೬೭೪

ಕಂಗಳ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೆಡಿಸಿದ ರವಿಯ ಛಂದದಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಗುರುವಿನುಪದೇಶ. ಕನ್ನಡಿ ರವಿಯ ತನ್ನೊಳಗೆ ಇರಿಸಿದಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಗುರುವಿನುಪದೇಶ. ಜಲದ ನಿರ್ಮಳ ಗಗನವನೊಳಕೊಂಡ ಪರಿಯಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಗುರುವಿನುಪದೇಶ. ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಶಿಲೆಯ ಬಂದು ಚಂದ್ರಮ

ಸೋಂಕಿದಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಗುರುವಿನುಪದೇಶ. ಕಾಡಿನೊಳಗಣ ಬಯಲ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಪರಿಯಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಗುರುವಿನುಪದೇಶ. ಇದು ಕಾರಣ, ಮಹಾಘನ ಸದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥನೆಂಬ ಲಿಂಗದಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಗುರುವಿನುಪದೇಶ. ॥೩॥

೬೭೫

ಶಿಷ್ಯನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆವುದು, ಗುರುವಿಂಗೆ ಸಹಜ. ಶಿಷ್ಯ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು ಶ್ರೀಗುರುಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅರ್ಪಿತ ಹೋಗಿ ಪ್ರಸಾದವನಱಸುವುದೊ? ಪ್ರಸಾದ ಹೋಗಿ ಅರ್ಪಿತವನಱಸುವುದೊ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯೆ ಬಲ್ಲಾ! ॥೪॥

೬೭೬

ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧದಿರವನಿನ್ನಾರು ಬಲ್ಲರು? ನೆರೆದ ನೆರವಿಗೆ ಹೇಳಲುಂಟೆ ಈ ಮಾತ? ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ನೆರೆದ ಕೂಟವ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಱುಹಬಾರದು. ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನಿನ್ನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ !೫॥

೬೭೭

ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದುದಕ್ಕಾವುದು ಚಿಹ್ನೆ? ಹಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿಯಲೇಬೇಕು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ಕಿಚ್ಚಿನೊಳಗೆ ಕೋಲ ಬೈಚಿಟ್ಟಂತೆ ಇರಬೇಕು. ॥೬॥

೬೭೮

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಬಡಿದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದಡೆ, ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನಯ್ಯಾ. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಬೈದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದಡೆ, ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನಯ್ಯಾ. ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಝಂಕಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದಡೆ, ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನಯ್ಯಾ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ⁽೧ವಂದಿಸಿ⁽೧ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದಡೆ, ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನಯ್ಯಾ. ಎಲೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲದ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಕಲಿತನಕ್ಕೆ ⁽೨ನಾನು⁽೨ ಬೆಱಗಾದೆನು! ॥೭॥

೬೭೯

ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಸಾದ, ವಿಶ್ವಾಸಭಾವದ ನಿಜವನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ? ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಪ್ರವೇಶ, ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ಪ್ರವೇಶ, ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರವೇಶ, ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರವೇಶ, ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಪ್ರವೇಶ, ಇಂತು ಗುರುವಿಂಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವಿಲ್ಲ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮವಿಲ್ಲ, ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಭಾವವಿಲ್ಲ. ಇದಱಾಗು ಹೋಗಿನ ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧವನು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನೆ ಬಲ್ಲ. ॥೮॥

೧–೧ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ(ಮೂ) ೨–೨ ನಾಚಿ(ಮೂ)

೬೮೦

ಗುರುವೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯೆ ತಾಯಾಗಿ, ತಾಯಿಯೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ, ಶಿಷ್ಯನು ಗಂಡನಾಗಿ! ಏನೆಂದು ಹೇಳುವೆನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಇಹಪರವಿಲ್ಲಾಗಿ. ॥೯॥

೬೮೧

ಗುರುವೆಂಬ ಪ್ರತಿಭಾವವಿಲ್ಲದ ಶಿಷ್ಯ, ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ಪ್ರತಿಭಾವವಿಲ್ಲದ ಗುರು! ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆನುಭಯವಳಿದೊಂದಾದುದ? ಏನೆಂಬೆನೇನೆಂಬೆ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಘನವ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವಪೂರ್ವ. ॥೧೦॥

೬೮೨

ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧದನುಭಾವವ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ. ಗುರುವೆ ಪರಾಪರ, ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ಇಹಪರ. ಗುರುವೆಂಬ ಪರಮಾರ್ಥ, ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ಏಕಾರ್ಥ. ಗುರುವೆಂಬವನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನೆಂಬವನೆಂತೊ? ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ. ॥೧೧॥

೬೮೩

ಪಾದವಿಲ್ಲದ ಗುರುವಿಂಗೆ ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಶಿಷ್ಯನು. ಅನಾಚಾರಿ ಗುರುವಿಂಗೆ ವ್ರತಗೇಡಿ ಶಿಷ್ಯನು. ಈ ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರ ಸತ್ತ ಸಾವ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಱಸುವೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೧೨॥

೬೮೪

ಅಱಿದು ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲ, ಮಱೆದು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ; ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ಘನಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕುಱುಹು ಮುನ್ನಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಗುರುವಿಂಗೆ ತಾನಿಲ್ಲ. ಗುರುವಿಂಗೆ ಶಿಷ್ಯನು ಹೊಡವಡುವ ಕಾರಣ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ. ಬಯಲ ಬಿತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ, ಒಕ್ಕಲೂ ಇಲ್ಲ, ತೂಱಲೂ ಇಲ್ಲ. ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕುಱುಹು ಮುನ್ನಿಲ್ಲ. ॥೧೩॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಬೌಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರು ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳಗೆ ಶಿಷ್ಯ
ಬೆರಸಿ ಬೇರುದೋರದೇ
ಗುರುವೆ ಶಿಷ್ಯ ಶಿಷ್ಯನೆ ಗುರುವಾದ ನಿತ್ಯ ಸೇವ್ಯನು

ಪದ :

ಗುರುವಿನಂತರಂಗದೊಳಗೆ
ಉದಯವಾದ ಶಿಷ್ಯನು
ಗುರುವಿನಂತುಟಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲ ॥೧॥

ಬೇಱ ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ಭಾವ
ತೋಱದಿರ್ದಡಾತ ಗುರು
ಬೇಱ ಗುರುವೆಂಬ ಭಾವ ತೋರದಿರ್ದಡಾತ ಶಿಷ್ಯನು ॥೨॥

ಉಪಮೆಗೆ ನಿಲುಕದುಪದೇಶದ
ಕುಱುಹಿನೊಳಗೆ ತನ್ನ ಮಱೆದು
ಅಪರಿಮಿತದೊಳಿರ್ಪ ನಿಲವನುಪಮಿಸಲ್ಕೆ ಬರ್ಪುದೆ ॥೩॥

ಗುರುವ ಶಿಷ್ಯನವಗ್ರಹಿಸಿ
ಶಿಷ್ಯನೆಂಬ ಭಾವಭೇದ
ಹಱಿದು ಉಭಯಗೆಟ್ಟ ನಿಲವ ಕುಱುಹುವಿಡಿಯಬಪ್ಪುದೆ ॥೪॥

ಆವ ಶಬ್ದಕಿಂಬುಗೊಡದ
ಸೇವ್ಯ ಗುರುಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳಗೆ
ಕೇವಲ ಸ್ವರೂಪ ಕೂಡಲಸಂಗ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ॥೫॥

ಇಂತು ಪ್ರಸಾದಿ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ 'ನವಮಂ ಶಿವಲಿಂಗಾಣಾಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಅನುಗ್ರಹಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಕಾಯಾನುಗ್ರಹ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಗ್ರಹ, ಪ್ರಾಣಾನುಗ್ರಹ–ಈ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ಅರ್ಪಿತಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಕಾಯಾರ್ಪಿತ, ಕರಣಾರ್ಪಿತ, ಭಾವಾರ್ಪಿತ–ಈ ತ್ರಿವಿಧವು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ತನುಗುಣಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ: ಶಿಷ್ಯ, ಶುಶ್ರೂಷಾ, ಸೇವ್ಯ–ಈ ತ್ರಿವಿಧವು ಅನುಗ್ರಹಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು ಶಿವಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲ. ಇಂತು ನವಮವು ಪ್ರಸಾದಿಯ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ–೬೫, ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು ೪೭, ಅಂತೂ ಉಭಯ ೧೧೨, ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲದೊಳು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ನವಮಸ್ಥಲ ಪರಿಚ್ಛೇದಃ.

❖❖

ಜಂಗಮಲಿಂಗ

೧. ಜೀವಾತ್ಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶಿಷ್ಯ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಸೇವ್ಯನೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದಲಿಂಗವು, ಮಹಾನುಭಾವಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಭಾವವ ನಿವೃತ್ತಿಯಂ ಮಾಡಿ, ಲಿಂಗಸಜ್ಜೀವ ಸಮ್ಯಕ್ಕಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜೀವಾತ್ಮಸ್ಥಲವಾದುದು. ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಒಲವುಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ.

ಜೀವಾತ್ಮಸ್ಥಲದ ವಚನ :

೬೮೫

ಸರ್ಪ ಸಂಸಾರಿಯೊಡನಾಡಿ ಕಟ್ಟುವಡೆಯಿತ್ತು. ಮನದ ತಮಂಧ ಬಿಡದು, ಮನದ ಕಪಟ ಬಿಡದು. ಸಟೆಯೊಳಗೆ ದಿಟವಾಡಿ ಬಯಲು ಬಡಿವಡೆಯಿತ್ತು. ಕಾಯದ ಸಂಗ ಜೀವವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಎಂದೂ ಭವಹಿಂಗದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೧॥

೬೮೬

ಇಂದ್ರದಳ ಅಗ್ನಿದಳ ಯಮದಳ ನೈಋುತ್ಯದಳ ವರುಣದಳ ವಾಯವ್ಯದಳ ಕುಬೇರದಳ ಈಶಾನ್ಯದಳ–ಇವಕ್ಕೆ ವಿವರ: ಇಂದ್ರದಳವೇಱಲು ಗುಣಿಯಾಗಿಹ. ಅಗ್ನಿದಳವೇಱಲು ಹಸಿವ. ಯಮದಳವೇಱಲು ದುರಿತ ಚೇಷ್ಟಿತನಾಗಿಹ, ನೈಋುತ್ಯದಳವೇಱಲು ಕೋಪಿಸುತಿಹ. ವರುಣದಳವೇಱಲು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ವ, ವಾಯವ್ಯದಳವೇಱಲು ಸಂಚಲನಾಗಿಹ. ಕುಬೇರದಳವೇಱಲು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಾಗಿಹ. ಈಶಾನ್ಯದಳವೇಱಲು ವಿಷಯಾತುರನಾಗಿಹ. ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಸದ್ಭಾವಿಯಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವ ಬಯಸುತ್ತಿಹ. ಇಂತೀ ಅಷ್ಟದಳದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಹಂಸನ ನೆಲೆಗೆಡಿಸಿ ಸದ್ಭಾವಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೨॥

೬೮೭

ತನುವ್ಯಸನ ಮನವ್ಯಸನ ಧನವ್ಯಸನ ರಾಜ್ಯವ್ಯಸನ ವಿಶ್ವವ್ಯಸನ ಉತ್ಸಾಹ ವ್ಯಸನ ಸೇವಕವ್ಯಸನ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರ: ತನುವ್ಯಸನವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಆಭರಣಾನುಲೇಪನ ತಾಂಬೂಲವ ಬಯಸುತ್ತಿಹನು. ಮನವ್ಯಸನವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಹುಸಿ ಕಳವು ಪರದಾರಮಂ ಬಯಸುತ್ತಿಹನು. ಧನವ್ಯಸನವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಧನಧಾನ್ಯವ

ಬಯಸುತ್ತಿಹನು. ರಾಜ್ಯವ್ಯಸನವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಆನೆ ಕುದುರೆ ಸೇನೆಯ ಬಯಸುತ್ತಿಹನು. ವಿಶ್ವವ್ಯಸನವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಚತುರ್ವಿಧ ಕರ್ತವ್ಯವ ಬಯಸುತ್ತಿಹನು. ಉತ್ಸಾಹವ್ಯಸನವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರಮಂ ಬಯಸುತ್ತಿಹನು. ಸೇವಕವ್ಯಸನವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಉಣಲಾರೆ ಉಡಲಾರೆ, ಕೊಡಲಾರೆ ಕೊಳಲಾರೆನೆನುತ್ತಿಹನು. ಇಂತೀ ಸಪ್ತವ್ಯಸನಂಗಳ ಬಯಸಿ ಬಳಲುವ ಹಂಸನ ನೆಲೆಗೆಡಿಸಿ, ಲಿಂಗವ್ಯಸನಿಯಾದ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೩॥

೬೮೮

ಪೃಥ್ವಿ ಸಲಿಲ ಪಾವಕ ಪವನ ಅಂಬರ ರವಿ ಶಶಿ ಆತ್ಮ–ಇಂತು ಅಷ್ಟಮದಂಗಳು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿವರ: ಪೃಥ್ವಿಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ತನುಗುಣ ಭರಿತನಾಗಿಹ. ಸಲಿಲಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಸಂಸಾರ ಭರಿತನಾಗಿಹ. ಪಾವಕಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಕಾಮ್ಯರಸ ಭರಿತನಾಗಿಹ. ಪವನಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಭರಿತನಾಗಿಹ. ಅಂಬರಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ ಇರ್ದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಇರ್ದು ಜಂಬುದ್ವೀಪಭರಿತನಾಗಿಹ. ರವಿಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಕೋಪಾಗ್ನಿಭರಿತನಾಗಿಹ. ಶಶಿಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಚಿಂತಾಭರಿತನಾಗಿಹ, ಆತ್ಮಮದವೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ, ಅಹಂಕಾರಭರಿತನಾಗಿಹ. ಇಂತೀ ಅಷ್ಟಮದಗುಣವಳಿದು ಸದ್ಗುಣ ಭರಿತನಾದ, –ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೪॥

೬೮೯

ನಾದಬಿಂದುವಿನೊಳಗಣ ಪದ್ಮಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು, ಘಳಿಗೆಗೊಮ್ಮೆ ಸುಳಿದು ಹೋಹ ಕಳ್ಳನನಾರಯ್ಯಾ ಬಲ್ಲವರು? ಹಾಱುವ ಹಂಸೆಯ ತಲೆಗಿಂಬ ಮಾಡಿದವರ ಬಸವಣ್ಣ ಬಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಜೀವ ಪರಮನ ಭೇದ–
ವಱಿಯಬಲ್ಲಡೆ ಪ್ರಣವ–
ಧ್ಯಾನರೂಢನು ಆಗಿ ತನುಗುಣಗಳ
ಸೂಸಲೀಯದೆ ಶಿವ–
ಜ್ಞಾನಿಯಾ ಹೃದಯದೊಳು
ತಾನಿರ್ಪನು ಶಿವನು ಸಂದಿಲ್ಲದೆ

ಪದ :

ಅಷ್ಟದಳಕಮಲದೊಳ–
ಗಿಪ್ಪನಾತುಮ ತಾನು
ಅಷ್ಟದಳ ಮಧ್ಯ ಚತುರಾಶ್ರಯದೊಳು

ಇಪ್ಪ ಪರಮಾತುಮನ
ಮುಟ್ಟಿಹೆನೆನುತ ಹಂಸ
ಅಷ್ಟದಳವಳಯದೊಳು ತೊಳಲುತಿಹನು ॥೧॥

ಒಂದು ದಳದಲಿ ಪುಣ್ಯ
ಒಂದು ದಳದಲಿ ಪಾಪ
ಒಂದು ದಳದಲಿ ಗಮನ ನಿರ್ಗಮನವು
ಒಂದು ದಳದಲಿ ಅಸನ
ವ್ಯಸನ ವಿಷಯಾ ನಿದ್ರೆ
ಒಂದೊಂದು ದಳದಲೊಂದೊಂದು ಥಂದಾ ॥೨॥

ಷಡುವರ್ಗವೆಂಬಿವನು
ಸಮನಿಸದಿರಾ ನೀನು
ಷಡುವಳಯದೈವತ್ತಕ್ಷರವ ತಿಳಿಯಾ
ಚೌಪತ್ರ ಷಡುಪತ್ರ
ದಶಪತ್ರ ದ್ವಾದಶಂ
ಷೋಡಶಂ ಊರ್ಧ್ವದಲಿ ಉಭಯ ಕಂಡಾ ॥೩॥

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾ-
ವಿರದ ಆರುನೂರು
ಹಂಸಹಂಸಾ ಎಂಬ ಜಪ ತಾನೆ ಹಂಸಾ
ದಿವರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದನ-
ವರತದಲಿ ಜಪಿಸುವುದು
ಪ್ರಾಣೋಪಾನದೆಡೆಯಲಿ ಉದಯ ಕಂಡಾ ॥೪॥

ದಶವಾಯುಗಳ ತಮ್ಮ
ವಶಕ್ಕೆ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಊರ್ಧ್ವ
ವಶಕ್ಕೆ ಬರ್ಪಾ ಪ್ರಣಮ ವಶವಾಗಿರಾ
ವಿಷಮಲೋಚನ ಘನ
ಗುರುಪ್ರಿಯ ಸೋಮನಾಥ
ಎಸಳಿನಾ ದಳದೊಳಗೆ ಬೆಳಗುತಿಹನು ॥೫॥

●

೨. ಅಂತರಾತ್ಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಜೀವಭಾವವ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಲಿಂಗವು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೊಳಗೆ ಆತ್ಮ ವಿವೇಕಿಯಾಗಿರ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಅಂತರಾತ್ಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಅಂತರಾತ್ಮಸ್ಥಲದ ವಚನ

೬೯೦

ನವನಾಳ ಪದ್ಮದ ಅಷ್ಟದಳದೊಳಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂಱು ನಾಳ ನೋಡಾ. ಸುಳಿದು ಬೀಸುವ ವಾಯು; ಒಳಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿ. ಅಲ್ಲಿಂದೊಳಗಿಪ್ಪ ಹಂಸನ ಗೃಹವ ನೋಡಾ! ಹಿರಿದೊಂದು ಭೂತವು ಹುದುಗಿಪ್ಪ ಭೇದವ, ನಿಲುಕಿ, ನೋಡಿ ಕಂಡನಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ.

॥೧॥

೬೯೧

ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತ ಪಿಂಡೈಕ್ಯ. ಚಿತ್ತ ವಾಯು ಅದು ಪದ್ಮದಳದಲ್ಲಿ. ಮೊಲೆ ಮುಡಿಯಾದಡೆ ಹೆಣ್ಣೆಂಬರು; ನೀಳವು ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಯಾದಡೆ ಅದ ಗಂಡೆಂಬರು. ನಡುವೆ ಸುಳಿವಾತ್ಮ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ, ಗಂಡಲ್ಲ. ಅದಱಂತುವ ತಿಳಿಯಲಿಕೆ ಶ್ರುತಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಂದ ಅಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ. ॥೨॥

೬೯೨

ಜಗ ಒಂದೆಸೆ, ತಾನೊಂದೆಸೆ. ಮತ್ತಾ ಜಗದೊಳಗೆ ತಾ, ತನ್ನೊಳಗೆ ಜಗ. ಆಗಮ ಒಂದೆಸೆ, ತಾನೊಂದೆಸೆ. ಮತ್ತಾ ಆಗಮದೊಳಗೆ ತಾ, ತನ್ನೊಳಗೆ ಆಗಮ. ವಿಧಿಯೊಂದೆಸೆ, ತಾನೊಂದೆಸೆ. ಮತ್ತಾ ವಿಧಿಯೊಳಗೆ ತಾ, ತನ್ನೊಳಗೆ ವಿಧಿ. ಕ್ರೀಯೊಂದೆಸೆ, ತಾನೊಂದೆಸೆ, ಮತ್ತಾ ಕ್ರೀಯೊಳಗೆ ತಾ, ತನ್ನೊಳಗೆ ಕ್ರೀ. ಇಂತೀ ಜಗ, ಆಗಮ, ವಿಧಿ, ಕ್ರೀ ನಿಷೇಧವಾಗಿ, ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದನು. ನೀರ ತಾವರೆಯಂತೆ–ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೩॥

೬೯೩

ದೇಹ ಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನ್ನೆ; ಅಂತರ್ದೇಹ ಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನ್ನೆ ಜಾಗ್ರ ಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನ್ನೆ, ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನ್ನೆ. ಅಂತರ್ದೇಹಕ್ಕೆ ಆಕಾರವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಪ್ನಕ್ಕೆ ಬೀಜವಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ತೋಱಿದನಾಗಿ, ಅಕಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮುವ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ. ॥೪॥

೬೯೪

ಒಳಗೊಂದು ಬೆಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿಯಂತಪ್ಪ ವಿಚಾರವಿದೇನೋ? ಅತ್ತ ಹೊದ್ದದು, ತನ್ನ ತಾನು ಇತ್ತ ಹೊದ್ದದು, ಬಾಹ್ಯವಿಚಾರವ ವಿಚಾರಿಸುವ ವಿಚಾರ ತಾನಾಗಿದ್ದುದನಱಿಯದು. ಅಱಿಯದೆ ಮತ್ತೆ ಮಱಿದಿರದು. ಹೊದ್ದುವ ಕಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊದ್ದದು; ನಿಸ್ಸಂದೇಹ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ತುದಿಯಿಲ್ಲ, ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ತುದಿ ಮೊದಲೆರಡನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ನಡುವೆ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗಿ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಜೀವಗುಣವಳಿದಲ್ಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಂಧಾನವನಱಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ. ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಮಾಳವಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ದೇಹದಳದೊಳು ಚರಿಸುವಂತ–
ರ್ದೇಹಿಯಂತರ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಪ್ನದ
ಗ್ರಾಹಕತೆಯಂತಂಬುಜದ ಪರಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟದಿಹಾ

ಪದ:

ಹಂಸಪವನರು ದಳ ದಳಂಗಳೊ–
ಳಂಶಿಕದೊಳೊಡಗೂಡಿ ಆತ್ಮನೊ–
ಳಂ ಸಮಾಹಿತಮಾಗಿ ತೊಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿರೂಪಕವು
ಸಂಶಯದ ಸಂಸಾರಕಾಯದೊ–
ಳಂ ಸಿಲುಕಿ ಮಹಾ ಭೂತಗೂಡಿ–
ರ್ದುಂ ಸಹಜ ಬೇರಾಗಿ ಸಚರಾಚರವ ಚರಿಸುತಿಹಾ ॥೧॥

ನೇತ್ರ ಸೂತ್ರಗಳಂತೆ ದೃಶ್ಯದ
ಭ್ರಾಂತು ತನ್ನೊಳಗಡಗಿ ಶ್ರೋತ್ರದ
ಸೂತ್ರದಂತಿರೆ ಶಬ್ದಗ್ರಾಹಿಸಿ ಘ್ರಾಣವಾಸನೆಯ
ಸೂತ್ರದಂತಿರೆ ಜಿಹ್ವೆರುಚಿಗಳ
ಸೂತ್ರವಿಡಿದಂತಂಗಸೋಂಕಿನ
ಸೂತ್ರವೆಂತಂತಂತರಾತ್ಮನು ಬೆರಸಿ ಬೆರಸದಿಹಾ ॥೨॥

ಪಶು ಪಶುವಿನಂತಿಹುದು ತಾನಾ
ಪಶುವಿನೊಳಗಣ ಅಮೃತದಂತಿಹ
ವಿಷಯ ವಿಷಯಗಳಾಗಿಹವು ತಾನಾ ವಿಷಯದೊಳಗೆಲ್ಲ
ವಚಿಸಿಕೊಂಡಿಹ ಜ್ಞಾನದಂತಿಹ
ವಸುಧೆ ಜಾತದ ಫಲ ಫಲಾಂತರ–
ದೆಸಕ ರುಚಿಯಂತಂತಂತರಾತ್ಮನು ಬೆರಸಿ ಬೇಜಿಹನು ॥೩॥

ಸ್ವಪ್ನ ಸೂತ್ರವದೆಹಗೆ ಗಗನದೊ–
ಳಿಪ್ಪ ರವಿಶಶಿ ಕಿರಣ ಸೂತ್ರಗ–
ಳಪ್ಪುಗೆಗಳೆಂತಂತೆ ವಾರುಧಿ ಜಠರಕುಹರದೊಳು
ಇಪ್ಪ ಶಿಖಿಯಂತಖಿಳವನು ಗ್ರಹಿ–
ಸಿಪ್ಪ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸೂತ್ರವೆಂತಂ–
ತಿಪ್ಪ ಜಗದಂತರೀಯಾತ್ಮಕವಪ್ಪ ರೂಪಾಗಿ ॥೪॥

ತಾನೆ ಜಗ ತಾನೇ ಮಹಾಗಮ
ತಾನೆ ವಿಧಿ ತಾನೇ ಮಹಾಕ್ರೀ
ತಾನೆಯಾಗಿಯು ತಾನೆಯಲ್ಲದೆ ತಾನವರ ದೆಸೆಯ-
ನೂನ ಜನನ ಸ್ಥಿತಿ ಮರಣ ಸಂ-
ಧಾನಗಳನನುಕರಿಸದುನ್ಮನ
ಜ್ಞಾನದಂತರ್ಜ್ಯೋತಿರಾತ್ಮಿ ಗುಹೇಶ್ವರನ ಶರಣ ॥೫॥

•

೩. ಪರಮಾತ್ಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು [೧]ಅಂತರಾ[೧]ತ್ಮವಿವೇಕಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಆತ್ಮವಿವೇಕ ಪರಮಾತ್ಮ[೨]ನ ಪರಾಮ[೨]ರಿಸಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಪರಮಾತ್ಮಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೬೯೫

'ಆತ್ಮೋಹಂ' ಎಂಬರು, ತಾವಾತ್ಮವಿತ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ. ಆತ್ಮನಂಥವನಿಂಥ ವನೆಂದು ಕಂಡವರುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ? 'ಆತ್ಮಜ್ಞಾತೋಹಂ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣವುಂಟೆ? ಆತ್ಮ ವಾಙ್ಮನಕ್ಕಗೋಚರನಯ್ಯಾ. ಆತ್ಮ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ವಾಕ್ಯದಿಂದತ್ತತ್ತ. ಆತ್ಮನನಱಿದೆನೆಂಬವ ಅಱುಮರುಳಲ್ಲವೆ ಅಯ್ಯಾ? ಆತ್ಮ ತಾನಾದವಸ್ಥೆ ನೀರು ನೀರ ಕೂಡಿದಂತೆ. ಆತ್ಮನ ಕಾಬಡೆ, ಕಾಯವಿಡಿದು ಕಾಣಬಹುದೆ ಅಯ್ಯಾ? ಆತ್ಮ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಾದಕಾಯ, ಆತ್ಮನೆಂಬಾತ ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೧॥

೬೯೬

ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮವೆಂಬ ಪ್ರಪಂಚುವೆಂದೆಂಬಿರಿ. ಆ ಸತ್ತ್ವವೆ ಪರತತ್ತ್ವ ಕಾರಣ. ಉದಯಾಸ್ತಮಾನವೆಂಬ ಒಂದೆರಡೆಣಿಕೆಯ ಉದಯಾಸ್ತ ಮಾನವುಂಟೆ ಆತ್ಮವಿತ್ತುವಿಂಗೆ? ಉದಕವನುಂಡ ಲೋಹದ ಪರಿಯಂತಿರಬೇಕು. ಮೂಗ ಕಂಡ ಕನಸ ನೀವು ಬಲ್ಲರೆ ಹೇಳಿರೆ. ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದುಪಮೆ. ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಭರಿತನು. ಇಂದ್ರಿಯವಱಿತ ಪ್ರಕಾಶವ ನೋಡಿರೆ! ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ, ಕೇಳಲಿಲ್ಲದ ಉಲುಹು. ಬೇಡಲಿಲ್ಲದ ಪರವಿದು. ತೋಱಿ ಆದಿ ಅಂತುವಿಲ್ಲದ, ತೃಪ್ತಿಯಡಗಿದ ನಿಜಕ್ಕೆ ಆನು ನೀನೆಂಬುದೊಂದು ಪ್ರತಿಯುಂಟೆ? ನಿಜಭಾವವಳಿದಾತ್ಮ ನಿತ್ಯನೆಂಬುದನು ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ. ಸುಖದ ಸೋಂಕಿನ ಪರಿಣಾಮದ ಪದವನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವೆ ಬಲ್ಲಾ. ॥೨॥

೬೯೭

ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿದ್ದು, ಕುಂಡಲಿಯ ಸ್ಥಾನಕವನಱಿದು, ಅಂಡಲೆದು ಅಧೋವಾಯುವನೂರ್ಧ್ವಮುಖವ ಮಾಡಿ, ಷಡಾಂಗುಲವನೊತ್ತಿ ಊರ್ಧ್ವವಾಯುವನಧೋಮುಖಕ್ಕೆ

೧–೧ ಆ(ಮೂ) ೨–೨ ನಾಥ(ಮೂ)

ತಂದು, ಉತ್ತರ ಪೂರ್ವ ದಕ್ಷಿಣಮಂ ನೇತಿಗಳೆದು, ಪಶ್ಚಿಮದ ಸುಷುಮ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಮನ ಶಕ್ತಿ ಸಂಧಾನ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಸಹಸ್ರದಳಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಾದಭ್ರಮರನೆಱಗಿ ಮಹಾ ವಾಸನಾಮೃತವ ದಣಿಯುಂಡು, ತ್ರಿಸಂಧಾನ ಒಂದಾದ ಬಳಿಕ, ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಇಂತಾಗಿ, ಮರಳಿ ಅಂತರಾತ್ಮವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗದು. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ: ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂದು ಮರಳಿ ಮಾನವನಪ್ಪಡೆ – ಅದೆ ಪಾತಕ. ಹಸಿದವನಮೃತವ ದಣಿಯುಂಡು, ಮರಳಿ ಹಸಿದುಂಡಹೆನೆಂದಡೆ – ಅದೆ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣ. ಇದು ಕಾರಣ. ಪರಮಾತ್ಮನಾದಾತನು ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇಕೀಭವಿಸಿರಬೇಕು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೩॥

೯೭೮

ಉದಕದೊಳಗಣ ವಿಕಾರ ಪವನನಿಂದಲ್ಲದೆ, ಉದಕದ ಸಹಜ ಬೀಜವೆಂದಱಿಯಬಹುದೆ? ದೇಹ ಪ್ರಪಂಚುಗಳು ವಾಯುವಿಂದಲ್ಲದೆ, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬೇಱೊಂದು ಗುಣವ ತೋಱಿ, ಮಂಜಿನ ಗುಱಿಯು ಬಿಸಿಲ ಅಂಬಿನಲೆಚ್ಚಡೆ, ಕರ ಹೊಸತಾಯಿತ್ತು ಸಹಜದ ನಿಲವು! ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬೆರಡನೂ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ. ನೆನೆವ ಮನ ತಾನೆಯಾಗಿ ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ಘನವು. ಗಗನದ ಸೂರ್ಯನು ಜಲದೊಳಗೆ ತೋಱುತ್ತಿರೆ ಹಲವು ರವಿಯೆಂದು ಮತ್ತೆಣಿಸಬಹುದೆ? ಒಳಗುಹೊಱಗೆನ್ನದೆ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟದೆ ಇಪ್ಪ ಬಯಲೊಳಗೆ ಆಡುವ ನಿರಾಳದಂತೆ ನೋಡುವ ಮೂರುತಿಯಲ್ಲ, ಕೇಳುವ ಕೀರುತಿಯಲ್ಲ. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ, ನಿರ್ಗುಣ ಮಹಿಮ, ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದವನು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವೆ ಬಲ್ಲಾ. ॥೪॥

೯೯೯

ಜ್ಞಾತೃವ ಜ್ಞಾನ ನುಂಗಿ, ಜ್ಞಾನವ ಜ್ಞೇಯ ನುಂಗಿ, ಜ್ಞೇಯವು ತನ್ನ ತಾನಱಿಯದು. ಶ್ರವಣ ಮನನ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀಯ ಮಾಡಿ, ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣಂಗಳನೇಕೀಭವಿಸಿ ಒಂದೇ ಸಂಧಾನವಾಗಿ, ಅನ್ಯಸಂಧಾನವಱತು, ಪರಮಾಮೃತವೆ ಆಲಿಂಗನವಾಗಿ, ಆಲಿಂಗನವೆ ಪರಮಾಮೃತವಾಗಿ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಅಪ್ರತಿಯಾಗಿದ್ದುದೆ ಭಕ್ತ ಜಂಗಮದೈಕ್ಯ. ಇಂತಿದ್ದುದೆ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಐಕ್ಯ. ಇಂತಿದ್ದುದೆ ಲಿಂಗ ಶರಣನೈಕ್ಯ. ಇಂತಿರ್ದುದೆ ಜೀವ ಪರಮನೈಕ್ಯವಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೫॥

೭೦೦

ತನ್ನ ತಾನಱಿಹವೆ ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗ, ತನ್ನ ತಾ ಮಱಹವೆ ಮಾಯಾ ಸಂಬಂಧ. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಪರಮಾಕಾಶ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನು; ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ, ಉಪಮಾತೀತ, ನಿಃಪತಿ, ಕೇವಲ ನಿಷ್ಕಲಸ್ವರೂಪ. ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಅಂತರಾತ್ಮನೆನಿಸಿ, ಸಕಳ ನಿಃಕಳನಾಗಿಪ್ಪ. ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಜೀವಾತ್ಮನಾಗಿ, ಕೇವಲ ಸಕಲನಾಗಿಪ್ಪ. ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಃಕಲ ಗುರುಮೂರ್ತಿಲಿಂಗ, ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕಳ ನಿಃಕಳ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗ, ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸಕಲ ಜಂಗಮಲಿಂಗ. ಇಂತು ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಅಂತರಾತ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಜೀವಾತ್ಮ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ. ಇಂತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ ಪರಮಾತ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಸರ್ವಾತ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಸರ್ವಗತ, ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಆತ್ಮಗತ. ಇದು ಕಾರಣ, ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಅಂತರಂಗ

ಬಹಿರಂಗ ಭರಿತಪ್ರಾಣಲಿಂಗ. ಇಂತು ಅಱಿದುದೆ ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗ. ಮಱಹವೆ ಮಾಯಾಸಂಬಂಧ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು :

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ :

ಪರಮಮೂರುತಿ ಪರಮಜ್ಞಾನಿ ಲೋಕಪ್ರಪಂಚನಲ್ಲ
ನಿಃಪ್ರಪಂಚ ನಾಮ ನಿರ್ನಾಮ ನಿಃಕಾಮಿಯಾಗಿ

ಪದ :

ಕಾಯಗುಣಗಳ ತಂದು ಜೀವದೊಳಗಿರಿಸಿ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ
ಆಶ್ರಮವ ಸ್ವೀಕರಿಸನಾ ಶ್ರಮವ ನೀಕರಿಸ
ದ್ವೈತಾದ್ವೈತನು ಅಲ್ಲ ಲಿಂಗಸಂಗಿ ॥೧॥

ಕಾಯಶೂನ್ಯಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಶೂನ್ಯ ಶರಣ
ಭಾವಭೇದಂಗಳಿಲ್ಲವಾಗಿ
ಒಳಹೊರಗುವನು ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಅನುಭಾವಕೆ ತರಲಿಲ್ಲದನುಪಮನು ॥೨॥

ಕಾರಣವಕಾರಣ ಕಲ್ಪಿತವಕಲ್ಪಿತಂ
ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪನಲ್ಲ ಸುಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ
ಸಾವಯ ನಿರವಯ ಸಂಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗಿ
ಪರಮಾತ್ಮ ತಾನಾದ ನಿರ್ಬೋಧ ಬೋಧಿ ॥೩॥

ನಿರ್ಭಾವ ನಿರ್ನಾಮ ನಿರ್ದೇಹದೇಹಿ
ನಿರ್ಗುಣಕೆ ಅವಯವಾಕಾರ ರೂಪಾ
ಪರತತ್ವವನಿಂಬಿಟ್ಟು ಉಭಯವಳಿದುಳಿದಾತ
ತ್ರಿವಿಧಸಂಪನ್ನನೀತನುಭಯಲಿಂಗಿ ॥೪॥

ಲಿಂಗಭುಕ್ತಾ ಚ ಶೇಷ ಭುಕ್ತಾ ಚ ಪ್ರಾಣಿ
ನಿರ್ಗಮನ ಗಮನಿಗೆ ಗಮನವಿಲ್ಲಾ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಅಸಾಧ್ಯ ಸಾಧಕನಾದ ಲಿಂಗಸಂಗಿ ॥೫॥

ಈ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು ಒಲವು ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸುವವು.

●

೪. ನಿರ್ದೇಹಾಗಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಜೀವಾತ್ಮ ಅಂತರಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಏಕಾರ್ಥವಾದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ನಿರ್ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವ ಚರಿತ್ರವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ನಿರ್ದೇಹಾಗಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ನಿರ್ದೇಹಾಗಮಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೦೧

ಯತಿಗೆ ಲಾಂಛನವೇಕೆ? ಶುಚಿಗೆ ಮೂದಲೆಯೇಕೆ? ಕಲಿಗೆ ಕಜ್ಜವೇಕೆ? ದಿಟವುಳ್ಳ ಮನಕ್ಕಾಚಾರವೇಕೆ? ಸಜ್ಜನ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಬೇಱೆ ನೋಂಪಿಯೇಕೆ? ಭೃತ್ಯಾಚಾರವಿಂಬುಗೊಂಡವರ ಮನವ ಮಹಂತ ಸಕಳೇಶ್ವರನೆ ಬಲ್ಲಾ! ॥೧॥

೭೦೨

ಮರನ ಹೂವ ಕೊಯ್ದು ಮರಕ್ಕೇಱಿಸಿ, ನದಿಯುದಕವ ನದಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣವ ಮಾಡಿ, ಕಱುವನಗಲಿಸಿ, ತಾಯ ಮಱುಗಿಸಿ, ಮೊಲೆವಾಲ ಕಱೆದುಣಬೇಡವೋ? ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯಾ, ನೀ ಮಾಡಿದ ಮಾಯೆ ಹಲಬರ ಬಾಯ ಟೊಣೆದು ಹೋಯಿತ್ತು. ॥೨॥

೭೦೩

ಅಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾದವರ ಲಿಂಗವೆಂದೆ ಕಾಬುದು. 'ಕೀಟೋಪಿ ಭ್ರಮರಾಯತೇ'–ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ, ಅಂಗವು ಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆಂದೆ ಕಾಬುದು. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೆ ನಡೆ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೆ ನುಡಿ, ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿಯೆ ನೋಡುವರಾಗಿ, ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾದ ಕಾರಣ, ಲಿಂಗವೆಂದೆ ಕಾಬುದು.

ಸರ್ಪದಷ್ಟಸ್ಯ ಯದ್ದೇಹಂ ತದ್ದೇಹಂ ವಿಷದೇಹವತ್।
ಲಿಂಗದಷ್ಟಸ್ಯ ಯದ್ದೇಹಂ ತದ್ದೇಹಂ ಲಿಂಗದೇಹವತ್॥

ಎಂದುದಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು. ॥೩॥

೭೦೪

ಪದಿಗಳ ಪದಂಗಳ ವಿಚಾರಿಸಲು, ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪದವಿಯಿಂ ಮಾನವಪದ ವಿಶೇಷ. ಮಾನವ ಪದವಿಯಿಂ ಮಾನವರಾಜ ವಿಶೇಷ. ಮಾನವರಾಜಪದವಿಯಿಂ ದಾನವರಾಜಪದ ವಿಶೇಷ. ದಾನವರಾಜಪದವಿಯಿಂ ದೇವಜಾತಿಗಳ ಪದ ವಿಶೇಷ. ದೇವ ಜಾತಿಗಳ ಪದವಿಯಿಂ ಇಂದ್ರನ ಪದ ವಿಶೇಷ. ಇಂದ್ರಪದವಿಯಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಪದ ವಿಶೇಷ. ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯಿಂ ವಿಷ್ಣುಪದ ವಿಶೇಷ. ವಿಷ್ಣುಪದವಿಯಿಂ ರುದ್ರಪದ ವಿಶೇಷ. ರುದ್ರಪದವಿಯಿಂ ಲಿಂಗಪದ ವಿಶೇಷ.

ಲಿಂಗಾಲಿಂಗಿ ಮಮ ಕರ್ತಾ ಲಿಂಗಾಲಿಂಗಿ ಮಮ ಪ್ರಭುಃ।
ಲಿಂಗಾಲಿಂಗಿ ಮಮ ಸ್ವಾಮಿ ಲಿಂಗಾಲಿಂಗಿ ಮಮೋದ್ಧರಃ॥

– ಎಂದುದಾಗಿ ಇಂಥ ಮಹಾಲಿಂಗ ಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಲಿಂಗಭೋಗೋಪ ಭೋಗವನಜಿಯದೆ, ಅಲ್ಪ ಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅಲ್ಪ ಪದವನಾಸೆಗೈದರೆ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ, ಭಕ್ತನಲ್ಲ, ಶರಣನಲ್ಲ, ಲಿಂಗವಂತನಲ್ಲ. ಅವಗೆ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲವಯ್ಯ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೪॥

೭೦೫

ಮಲಿನದೇಹಿಗೆ ಮಜ್ಜನವಲ್ಲದೆ, ನಿರ್ಮಲ ದೇಹಿಗೆ ಮಜ್ಜನವೇಕೋ? ವಿಷಯವುಂಟೇ ಲಿಂಗ ನಿಃಪತಿಯಾದ ಶರಣಂಗೆ? ಅಗಮ್ಯನಗೋಚರನಪ್ರಮಾಣ–ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಗೆ. ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಬೌಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ದೇಹಗುಣಗಳಳಿದು ಲಿಂಗದೇಹಿಯಾದ ಶರಣನು
ಬಹಿರಂಗದ ಬಳಕೆ ಮಾಯಾಮೋಹವನ್ನು ಜರಿದನು

ಪದ :

ಭಾವ ಬ್ರಹ್ಮವಾದ ಯತಿಗಿನ್ನಾವ ವೇಷವೇತಕೋ
ದೇಹ ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕಿನ್ನಾವ ಪದಗಳೇತಕೋ ॥೧॥

ಮಲವ ತೊಳೆಯಲರಿಯದಮಲ ಜಲದಿ ತೊಳೆವೆನೆಂಬೆಯೋ
ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಲಿಂಗವಿರಲು ತೊಳಲಿ ಬಳಲಲೇತಕೋ ॥೨॥

ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಸಿತಕೆ ಘೃತಕೆ ಮತ್ತೆ ಪೂರ್ವಕ್ರೀಗಳುಂಟೆ
ನಿತ್ಯಮುಕ್ತಿ ಶರಣಗುಂಟೆ ಮತ್ತೆ ಪೂರ್ವಚರಿತವು ॥೩॥

ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರಪದದ ಪೆರ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಎಣಿಸದಾ
ನಿರ್ಮಳದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶರಣನು ॥೪॥

ಅಪ್ರತಿಮನಗಮ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಃಪತಿಯನ್ನೆಯ್ದಿದಾ
ಅಪ್ರಮಾಣ ಗುಹೇಶ್ವರನೊಳಿರ್ಪಗಮ್ಯಶರಣನು ॥೫॥

●

೫. ನಿರ್ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ನಿರ್ದೇಹಚರಿತ್ರವಾದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಾವಚರಿತ್ರ ವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ನಿರ್ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ನಿರ್ಭಾವಾಗಮಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೦೬

ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ–ಅರಸಱಿಯದ ಬಿಟ್ಟಿ ಕಾಣಿ ಭೋ! ಸಗುಣ ನಿರ್ಗುಣ ತೂರ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ–ಅವು ನಿಮ್ಮನಱಿವವೆ? ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಅವು ತಮ್ಮ ತಾವಱಿಯವು. ಅವ ಭಿನ್ನಭಾವದಿಂದ ಅಱಿಸಲುಂಟೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ? ॥೧॥

೭೦೭

ಒಂದೆ ಹೂ, ಒಂದೆ ಅಗ್ಘವಣಿ; ಒಂದೆ ಓಗರ, ಒಂದೆ ಪ್ರಸಾದ; ಒಂದೆ ಮನ, ಒಂದೆ ಲಿಂಗ; ಎಂದೂ ನಂದಾದೀವಿಗೆ [1]ಕುಂದದ[1] ಬೆಳಗು, ಸ್ವತಂತ್ರ ಪೂಜೆ. ಒಂದೆ ಅನಾಹತವೆರಡಾಗಿ ಕೆಟ್ಟು, ಬಱಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋದರು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೨॥

೭೦೮

ಒಂದಱಿವು, ಒಂದು ನಡೆ, ಒಂದು ಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ಒಂದು. ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಾದದಂತುವನಱಿದಡೆ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಪರಶಿವನು ರಾಮನಾಥಾ. ॥೩॥

೭೦೯

ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳಾತಂಗೆ ನಿತ್ಯ ನೇಮದ ಹಂಗೇಕೆ? ಸತ್ಯವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ತತ್ತ್ವ ವಿಚಾರದ ಹಂಗೇಕೆ? ಮನ ಶುದ್ಧವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ಮಂತ್ರದ ಹಂಗೇಕೆ? ಅಱಿವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಹಂಗೇಕೆ? ಭಾವಶುದ್ಧವುಳ್ಳಾತಂಗೆ ಹೂವಿನ ಹಂಗೇಕೆ? ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮನಱಿದಾತಂಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇಕೆ? ॥೪॥

೭೧೦

ಹುತ್ತಕ್ಕೇಸು ಬಾಗಿಲಾದಡೇನು? ಸರ್ಪನಿರ್ಪುದೊಂದೇ ಸ್ಥಾನ. ಭಾವ ಭಾವಿಸಿ ಭ್ರಮೆಯಳಿದು ನೋಡಾ. ಆ ಭಾವ ಭಾವಿಸಲು ನಿರ್ಭಾವ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೫॥

೭೧೧

ಭಾವ ಭಾವಿಸಲು ಬಲ್ಲುದೆ? ಭಾವ ಭಾವಿಸಲಱಿಯದು. ಅದೇನು ಕಾರಣ? – ಭಾವದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುವ ಭಾವಕ ತಾನಾಗಿ. ನೇತ್ರ ನೋಡ ಬಲ್ಲವೆ? ನೇತ್ರ ನೋಡಲಱಿಯದು. ಅದೇನು

೧–೧ ನಂದದ (ಮೂ)

ಕಾರಣ? – ನೇತ್ರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂದು ನೋಡುವಾತ ತಾನಾಗಿ. ಶ್ರೋತ್ರ ಕೇಳ ಬಲ್ಲುದೆ? ಶ್ರೋತ್ರ ಕೇಳಲಱಿಯದು. ಅದೇನು ಕಾರಣ? – ಶ್ರೋತ್ರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಕೇಳುವಾತ ತಾನಾಗಿ. ನಾಸಿಕ ಪರಿಮಳವ ಬಲ್ಲುದೆ? ನಾಸಿಕ ಪರಿಮಳವನಱಿಯದು. ಅದೇನು ಕಾರಣ? – ನಾಸಿಕದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿದ್ದು ವಾಸಿಸುವಾತ ತಾನಾಗಿ, ಜಿಹ್ವೆ ರುಚಿಸಬಲ್ಲುದೆ? ರುಚಿಯನಱಿಯದು. ಅದೇನು ಕಾರಣ? – ಜಿಹ್ವೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿದ್ದು ರುಚಿಯ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವಾತ ತಾನಾಗಿ. ಜಂತ್ರಂಗಳಾಡಬಲ್ಲವೆ? ಜಂತ್ರಂಗಳಾಡಲಱಿಯವು. ಅದೇನು ಕಾರಣ? – ಜಂತ್ರಂಗಳನಾಡಿಸುವ ಯಂತ್ರವಾಹಕ ತಾನಾಗಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ||೬||

೭೧೨

ಸಂಕಲ್ಪವೆಂಬ ಸಂಕಲೆ ಹಱಿಯಿತ್ತಲ್ಲಾ! [೧]ಕಾಮ[೧]ವೆಂಬ ಕಂಬವ ಕಿತ್ತೀಡಾಡಿತ್ತು! ಮಾಯವೆಂಬ ಮಾವತಿಗನ ಮೊಱಿತ್ತು. ಆಸೆಯೆಂಬ ಅಂಕುಶಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದು. ಮಾಯಾಪಾಶವೆಂಬ ಪಾಯದಳ ಅಂಜಿ ಓಡಿತ್ತು. ಮದಗಜವೆಂಬ ಆನೆ ಅಳಿದ ಬಳಿಕ, ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಆನೆ ಎಂಬುದೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತು. ||೭||

೭೧೩

ತಾ ನಡೆವಡೆ, ನಡೆಗೆಟ್ಟ ನಡೆಯ ನಡೆಯಬೇಕು. ತಾ ನುಡಿವಡೆ, ನುಡಿಗೆಟ್ಟ ನುಡಿಯ ನುಡಿಯಬೇಕು. ರೂಹಿಲ್ಲದ ಸಂಗವ ಮಾಡಬೇಕು. ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾನಿದಿರೆಂದಱಿಯದಂತಿಹುದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ||೮||

೭೧೪

ಅಂಬರವಿಲ್ಲದ ಮೇರುವ, ಅಂಬುಧಿಯಿಲ್ಲದ ಗುಂಪುವ, ತಂದವರಿಲ್ಲದೆ ಬಂದಿತ್ತು; ನಿಂದಿತ್ತು; ನಿಜ ಒಳಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸಾಧನವಿಲ್ಲದೋಗರವ ಭಾಜನವಿಲ್ಲದೆ ಗಡಣಿಸಿ, ಭೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು ನೋಡಾ. ಕ್ರಿಯಾವಿರಹಿತ ಯೋಗವು, ಫಲದಾಯಕಹೀನ ಭಕ್ತಿ, ಆಯತ ಸ್ವಾಯತವಱಿಯದೆ ಹೋಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ||೯||

೭೧೫

ಮಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಹಾಳ ಮೇಲೆ [೨]ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಾತನೊಂದು[೨] ವಿರಳವಿಲ್ಲದ ಮಣಿಯ [೩]ಕಂಡ[೩], ಕೈಯಿಲ್ಲ[೪]ದಾತ[೪] ಪವಣಿಸಿದ. ಕೊರಳಿಲ್ಲದಾತ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ. ಅಂಗವಿಲ್ಲದ ಸಿಂಗಾರಕ್ಕೆ ಭಂಗವುಂಟೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ||೧೦||

೧-೧ ಮನ(ಮೂ) ೨-೨ ಒಂದು(ಮೂ) ೩-೩ ಕಂಡು(ಮೂ) ೪-೪ದೆ(ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ನಾಟಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಹೂವಿಲ್ಲದ ಕಂಪು ಹೊನ್ನಿಲ್ಲದ ಬಣ್ಣ
ಕಳೆಯಿಲ್ಲದ ಚಂದ್ರನ ಪರಿಯಂತೆ ಶಿವಯೋಗ ನೋಡಾ

ಪದ :

ಕಾಲಿಲ್ಲದ ನಡೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ನೋಟ
ಹಾಲಿಲ್ಲದ ತುಪ್ಪದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ
ನಾಲಗೆಯಿಲ್ಲದ ರುಚಿ ಕಿವಿಯಲಿ
ಕೇಳದೆ ಹೇಳುವ ಪರಶಿವಯೋಗಾ ||೧||

ಹರಳಿಲ್ಲದ ಗೆಜ್ಜೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಹಯನು
ಕಬ್ಬುನ ಉಂಡ ನೀರಿನ ಪರಿಯ ನೋಡಾ
ಹುರಿದು ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜದ ನಾಟಿಯ
ಪರಿಯಂತೆ ಪರಶಿವಯೋಗಾ ||೨||

ತನುಗುಣಂಗಳನರಿಯದ ಸಮಾಧಿಯ
ಮನವೊಲಿದು ನೆರೆವ ಸುಖ ನಿಮ್ಮಾ
ನೆರೆಯರಿದು ನಿಜಗುಣಯೋಗಾ
ಅನುಪಮಸುಖಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶತಂದೆ ||೩||

●

೬. ನಷ್ಟಾಗಮಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ನಿರ್ಭಾವಚರಿತ್ರ ಅಚರಿತ್ರವಾದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೊಳಗೆ ಅಚರಿತವು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಆಗಮ ವಿರಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ನಷ್ಟಾಗಮಸ್ಥಲವಾದುದು.

ನಷ್ಟಾಗಮಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೧೬

ಮಹಾಮೇರುವಿನ ಮಱೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಭೂತದ ನೆಳಲನಱಸುವ ಕರ್ಮಿ ನೀ ಕೇಳಾ. ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನವೆಂದೇನೊ? ಪರಿಮಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪತ್ರೆ ಪುಷ್ಪವೆಂದೇನೊ? ಜಗಂಜ್ಯೋತಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಧೂಪ-ದೀಪಾರತಿಗಳೆಂದೇನೊ? ಅಮೃತಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆರೋಗಣೆಯೆಂದೇನೊ? ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಂತುವ ಬಲ್ಲವರಾರೊ? ||೧||

೭೧೭

ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆವಡೆ, ನೀನು ಶುದ್ಧ ನಿರ್ಮಳದೇಹಿ. ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವಡೆ, ನಿನಗೆ [೧]ಗಗನ ಕಮಳ ಕುಸುಮದಖಂಡಿತ ಪೂಜೆ.[೧] ಧೂಪ ದೀಪಾರತಿಯ ಬೆಳಗುವಡೆ, ನೀನು ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶನು. ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡುವಡೆ, ನೀನು ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನು. ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಗಳ ಮಾಡುವಡೆ, ನೀನು ಮುಟ್ಟಬಾರದ ಘನವೇದ್ಯನು. ನಿತ್ಯ ನೇಮಂಗಳ ಮಾಡುವಡೆ, ನಿನಗನಂತ ನಾಮಂಗಳಾದವು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೨॥

೭೧೮

ಎರಡೆಂಬರಯ್ಯಾ ಕರಣದ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವರು. ಎರಡುವನತಿಗಳೆದು ಒಂದೆಂಬರಯ್ಯಾ! ಕಾಮಿಸುವುದಿಲ್ಲಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲಾಗಿ, ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲಾಗಿ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲಾಗಿ, ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದಿಲ್ಲಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಬಯಲೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ॥೩॥

೭೧೯

ಶ್ವೇತ ಪೀತ ಹರಿತ ಕಪೋತ ಮಾಂಜಿಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣವೆಂಬ ಷಡುವರ್ಣವೆಂದೆನ್ನ. ಉಂಡುಪವಾಸಿಯೆಂದೆನ್ನ; ಬಳಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೆಂದೆನ್ನ. ಲಿಂಗವೆಂತು ಚೆನ್ನ; ಲಿಂಗೈಕ್ಯವ ನುಡಿಯ. ಅಭಂಗನ ನಿಲವ ಭಂಗಿತರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೪॥

೭೨೦

ಸಾರಾಯ ಪದಾರ್ಥವನಾರಯ್ಯಾ ಅಱಿವವರು? ಆಱಱಲ್ಲಿ ತೋಱಲಿಲ್ಲೆನಿಸಿತ್ತು. ಹೆಸರೆನಿಸಿಕೊಂಬಡೆ ಹೆಸರಾಗಿಯೂ ಕುಱುಹಿಲ್ಲ. ಹೆಸರೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಣಾಮಿಸಲಾಯಿತ್ತು. ಕಂಡೆನೆಂದಡೆ ಕಾಣಲಾಯಿತ್ತು. ಕಂಡು ನುಡಿಸುವಂತಹದಲ್ಲ. ಕಂಡಾತ ಕಲಿಕೆಯೊಳಗಿಲ್ಲದಂತಿಹ. ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಕರ್ತು. ಮೂಱಱಿಂದತ್ತ ತಾನಿಲ್ಲೆಂದೆನಿಸಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಅದು ಮಹಾನುಭಾವ ಶರಣರ ಛಲದ ಸಂಬಂಧವ ಮೀಱಿತ್ತು. ॥೫॥

೭೨೧

ನೆನೆ ನೆನೆ ಎಂದಡೆ, ಏನ ನೆನೆವೆನಯ್ಯಾ? ಎನ್ನ ಕಾಯವೆ ಕೈಲಾಸವಾಯಿತ್ತು. ಎನ್ನ ಮನ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು, ಎನ್ನ ತನು ಸೆಜ್ಜೆಯಾಯಿತ್ತು. ನೆನೆವಡೆ ದೇವರುಂಟೆ? ನೋಡುವಡೆ ಭಕ್ತರುಂಟೆ? ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು. ॥೬॥

೧–೧ ಗಗನಕುಸುಮಕಮಳಖಂಡಿತಪೂಜೆ(ಮೂ)

೭೨೨

ಉಟ್ಟುದ ತೊಱೆದಂಗೆ ಊರೇನು? ಕಾಡೇನು? ನಷ್ಟ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಕುಲವೇನು? ಛಲವೇನು? ಹುಟ್ಟುಗೆಟ್ಟಾತಂಗೆ ಪುಣ್ಯವೇನು? ಪಾಪವೇನು? ಅದು ಕೆಟ್ಟುದು. ತನ್ನ ತಾನಱಿಯದೆ, ಬಟ್ಟಬಯಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಅಜಗಣ್ಣತಂದೆ. ॥೭॥

೭೨೩

ನೋಡಲಿಲ್ಲದ ಶೃಂಗಾರ, ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದ. ಹಾಡಲಿಲ್ಲದ ಸ್ವರವ, ಬೇಡಲಿಲ್ಲದ ವರವ, ನೋಡಲಿಲ್ಲದ ನಿರಾಳವ, ಬಾಡಲಿಲ್ಲದ ಶಶಿಯ ಬೆಳಸು ಕೂಡದೆ ಕೂಡಿತ್ತೊಂದು ಸೋಜಿಗವ ಕಂಡೆ ನಾನು! ಇಲ್ಲದುಪಕಾರ, ಮೆಲ್ಲದ ಸವಿಯಿಂದ ಸುಖಿಯಾದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೮॥

೭೨೪

ಕಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಕಿವಿಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೈಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ, ಮನ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲ ಮಹಂತ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ. ॥೯॥

೭೨೫

ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಬಿತ್ತಿ, ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಬೆಳೆದು, ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಬಯಲ ಜೀವನ, ಬಯಲ ಭಾವನೆ! ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸಿದವರು ಮುನ್ನವೆ ಬಯಲಾದರು. ನಾ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸಿ ಬಯಲಾದೆನು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಕೃತಕವ ಸಂಪಾದಿಸ ಶರಣನು
ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಾಡುವ ದಂದುಗ
ಮನವಿಡಿಯ ಒಂದೆರಡ
ರಾಸೆಯಿಲ್ಲದ ಶರಣನು

ಪದ :

ಅಚೇತನವ ಚೇತನಿಸಿ ಪೂರ್ವಬೀಜವ ಹಿಡಿದು
ಆಚರಣೆಯನಾಚರಿಸ ಶರಣನು
ಆಯಿತ್ತಾಗದೆಂಬ ಶಂಕೆ ವಿರಹಿತನು
ಆಗಮವನಾಗಮಿಸ ಶರಣನು ॥೧॥

ಅಮೂರ್ತಿಯ ಮೂರ್ತಿಸನವರ ದೆಸೆವಶನಲ್ಲ
ಹುಸಿದೆಸೆಯ ಹಿಡಿವನಲ್ಲ ಶರಣನು
ಮಸಿ ಹೂಸಿ ಫಲಗಳ ಹುಸಿದು ಮಾರುವನಲ್ಲ
ತರು ನಾಮವಿಡಿದಿಹ ಶರಣನು ॥೨॥

ಆರರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬೇರೆ ತೋರುವನಲ್ಲ
ಬೆರಸಿ ಬಿಚ್ಚುವನಲ್ಲ ಶರಣನು
ಆರೂಢಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆಸೆದೋರುವನಲ್ಲ
ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತತ್ತ ಶರಣನು ॥೩॥
ಧಗಿಲು ಭುಗಿಲನೆಯೆದ್ದು ಹರಿದು ಹತ್ತುವನಲ್ಲ
ನಿರವಯಕೆ ಚೌಪದಮಿಲ್ಲಾ
ನಾಲ್ಕನೆಂಟಕೆ ತಂದು ಎಂಟ ಹದಿನಾರ
ಮಾಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಾರದ ಘನ ಶರಣನು ॥೪॥

ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ದೀಪಿಸನು ಅವರೊಳೊಂದುವ ಕೊಳ್ಳ
ಮಿಗಲೀಯನಾ ಘನ ಶರಣನು
ಕಂಪಲೀಯ ತುಳುಕಲೀಯನವರೊಂದುವ ಮುಟ್ಟ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ನೋಡಾ ॥೫॥

ಈ ನಿರುಪಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರದೊಳಗಣ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು.

•

೭. ಆದಿಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ನಿರ್ದೇಹಾಗಮ ನಿರ್ಭಾವಾಗಮ ನಷ್ಟಾಗಮವೆಂಬ [೧]ತ್ರಿವಿಧವು ಏಕವಾದ[೧] ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಆದಿಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವಾದುದು, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ.

ಆದಿಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೨೬

ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಪದಾರ್ಥವ ಕಿಂಕಿಲದಿಂದ, ಅತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ತನು ಮುಟ್ಟಲೀಯದೆ, ಮನ ಮುಟ್ಟಲೀಯದೆ, ನಾಸಿಕ ಮುಟ್ಟಲೀಯದೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡೂದು. ಆ ಪ್ರಸಾದವ ಸತಿ ಸುತಾದಿಗೆನ್ನದೆ, ಭೃತ್ಯಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸೂದು. ಪ್ರಸಾದ ಬೀಸರವಾದಡೆ, ಭಕ್ತಿ ಸಹಜವಾಗದು; ನಿಮಗೆಂದೆಂದಿಗೂ ದೂರ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೧–೧ ತ್ರಿವಿಧವು ಏಕಾರ್ಥವಾದ(ಮೂ)

೭೨೭

ಅರಸು ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಪದಾರ್ಥವ ತಂದು ಅರ್ಪಿತವೆಂದಡೆ ಅರ್ಪಿತವಹುದೆ? ಅವಸರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ, ಅನವಸರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವನೋಸರಿಸಿದಡೆ, ಆತ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲ. ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಾರದ ರುಚಿ ಕೃತ ಕಿಲ್ಬಿಷವೆಂದುದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ವಚನ ॥೨॥

೭೨೮

ಪ್ರಸಾದವೆಂದು, ಪ್ರಸಾದಿಗಳೆಂದು, ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡೆವೆಂದು ನುಡಿವುತ್ತಿಪ್ಪರು. ಇನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ ಶಿವ ಶಿವಾ! ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದವಾದ ಪರಿಯೆಂತಯ್ಯಾ? ಆವಾವ ಪದಾರ್ಥಂಗಳನು ಆವಾವ ದ್ರವ್ಯಂಗಳನು ಎಹಗೆಹಗರ್ಪಿಸಿದಿರಿ ಹೇಳಿರಣ್ಣಾ? ಪ್ರಸಾದವೆ ಹೇಂಗಾದುದು ಹೇಳಿರೆ? ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ರೂಪು ರಸ ಗಂಧಂಗಳನು ಎಹಗೆಹಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವಿರಿ ಹೇಳಿರೆ? ಅದು ಹೇಂಗರ್ಪಿಸಬಹುದು? ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ಕೊಳ್ಳೆನೆಂಬವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದಂತಿರಲಿ, ಮುನ್ನಿನ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ಅನರ್ಪಿತವ ನೆನೆವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ನೋಡುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ಕೇಳುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ವಾಸಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ರುಚಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತೊ? ಅನರ್ಪಿತವ ನೆನೆಯಬಾರದು, ನೋಡಬಾರದು, ಕೇಳಬಾರದು,[೧] ವಾಸಿಸ[೧]ಬಾರದು, ರುಚಿಸಬಾರದು, ಶಿವಶಿವಾ, ತೊಡಕು ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲಾ! ಅನರ್ಪಿತವ [೧]ಕೊಳ[೧]ಬಾರದು.

ಸರ್ವಂ ಚ ತೃಣಕಾಷ್ಠಂ ಚ ಭಕ್ಷ್ಯಂ ಭೋಜ್ಯಾನುಲೇಪನಂ।
ಶಿವಾರ್ಪಿತಂ ವಿನಾ ಭುಜ್ತೇ ಭುಕ್ತಂ ಸದ್ಯೋಪಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ॥

–ಎಂದುದಾಗಿ, ಅರ್ಪಿತ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಇನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ? ಆವನಾನು ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ಅನರ್ಪಿತವ ನೆನೆಯಬಾರದು. ಅರ್ಪಿಸುವ ಪರಿ ಇನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ ವರ್ಮಜ್ಞನಾಗದನ್ನಕ್ಕ? ಭಾವ ಶುದ್ಧವಾಗದನ್ನಕ್ಕ? ಆ ಲಿಂಗವಂತನು ಲಿಂಗಪ್ರಾಣವಾಗದನ್ನಕ್ಕ? ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಂಗವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ? ಇದು ಕಾರಣವಾಗಿ, ವರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿ, ಭಾವಶುದ್ಧವಾಗಿ, ಲಿಂಗವಂತನು ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವಾಗಿ, ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಂಗದಿಂದಱಿದು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಮುಕ್ತರಪ್ಪುದಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೩॥

೭೨೯

ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಡೆ ಪ್ರಸಾದಿ; ಜಂಗಮವಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿ ಮಿಕ್ಕುದು ಪ್ರಸಾದ. ಇದೇ ಪ್ರಸಾದದಾದಿ ಕಂಡಯ್ಯಾ. ಮುನ್ನಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದವ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲಡೆ, ಇದೇ ಕಂಡಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡದೆ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ನೀಡದೆ ಕೊಂಡಡೆ, ಹುಳುಗೊಂಡದಲಿಕ್ಕುವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೪॥

೧–೧ ರೂಪಿಸ(ಮೂ)

೭೩೦

ಬಯಸಿ ಬಂದುದು ಅಂಗಭೋಗ; ಬಯಸದೆ ಬಂದುದು ಲಿಂಗಭೋಗ. ಅಂಗಭೋಗ ಅನರ್ಪಿತ; ಲಿಂಗಭೋಗ ಪ್ರಸಾದ. ಬೇಕೆಂಬುದು ಕಾಯಗುಣ; ಬೇಡೆಂಬುದು ವೈರಾಗ್ಯ. ಬೇಕೆಂಬುದೂ ಅಲ್ಲ, ಬೇಡೆಂಬುದೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ಉಭಯವನತಿಗಳೆದು ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೫॥

೭೩೧

ಅವಸರದಾರೋಗಣೆ ಆಪ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧವು ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲರ್ಪಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂತೆಂಬೆನು. ಅವಸರ ಅನವಸರ ಆತ್ಮದಿಚ್ಛೆ ಲಿಂಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತವೆರಡಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂತೆಂಬೆನು?

'ಲಿಂಗಸ್ಯಾವಸರೇ ಯಸ್ತು ಅರ್ಚನಾದ್ಯತ್ ಸುಖಂ ಭವೇತ್'

ಅವಸರ ಅನವಸರ ಉಭಯ ಕುಳಸ್ಥಳವಳಿದು ಅರ್ಪಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬೆನು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಲಿಂಗಮುಖವಳಿತ ಅರ್ಪಿತವಪೂರ್ವ. ॥೬॥

೭೩೨

ಪ್ರಸಾದಿಯಾದಾತ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೊಳಗಾಗ. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಹರಿಯಲೀಯ. ಬಂದುದನತಿಗಳೆಯ, ಅದು ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದಾಗಿ. ಆತನ ಅಂಗ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಾಂಗ, ಆತನ ನುಡಿ ನಡೆ, ಆತನ ಭಾವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸದ್ಭಾವವಯ್ಯ. ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಕೂಡಿದ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪರಿಯಿಂತು.* ॥೭॥

೭೩೩

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಗ್ರೋದಕವನು, ಲಿಂಗದನುವನು ಅರಿವನು ಪಾದೋದಕವ ತಪ್ಪದೆ ಕೊಂಬನು, ತನಗೋಸ್ಕರವೆಂದಳಿತು. ಲಿಂಗದವಸರವೆಂದಳಿತು, ಮಹಾಮಜ್ಜನಾದಿಗಳಂ ಮಾಡಿಸಿ, ಲಿಂಗಸನ್ನಿಧಿಯಲು ಲಿಂಗೋದಕವ ಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಸಾದಿ ಲಿಂಗದಿಚ್ಛೆಯಾರೋಗಣೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದದಳಿವನೊಮ್ಮೆ ಅಳಿವನು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು. ॥೮॥

೭೩೪

ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದವೆಂತುಂಟೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡಡೆ, ಹೇಳುವೆ ಕೇಳಿರೆ. ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು. ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಜಂಗಮಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದ ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು. ಇದಱೊಳಗೆ ಆವುದು ಘನವೆಂಬೆ? ಆವುದು ಕಿಱಿದೆಂಬೆ? ಘನಕ್ಕೆ

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ)

ಘನವಾದ ಮಹಾಘನ ಪ್ರಸಾದವು! ಗುರುಪ್ರಸಾದ ತನು ಶುದ್ಧ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ಮನ ಶುದ್ಧ, ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಾಣ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು. ಶರಣರ ಸಂಗದಿಂದ ಪ್ರಸಾದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡೆನ್ನ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ॥೯॥

೭೩೫

[1]ಮಾರ್ಗ[1]ಕ್ರೀಯ ಸಂಪಾದಿಸನಾಗಿ, ದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ. [2]ಮೀರಿದಕ್ರೀಯ ಸಂಪಾದಿಸನಾಗಿ,[2] ಅದ್ವೈತಿಯಲ್ಲ. ಮೋಜಿ ಜಾಜಿ ಹದುಳಿಗನಾಗಿ, ಸ್ವರ್ಗಿಯಲ್ಲ; ಅಪವರ್ಗಿಯಲ್ಲ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತವಾದ ಪ್ರಸಾದಿ ಬಸವಣ್ಣನು. ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಲಳಿತೆ

ಪಲ್ಲವ:

ಮಂಗಳ ಪಾಡುವೆ ಲಿಂಗಕೆ
ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಗೆ ಮಂಗಳಪ್ರಸಾದಿಗೆ

ಪದ :

ಲಿಂಗದ ಸಂಗದ ಕಾಯಸ್ಥಿತಿ ಭೋಗಂ ಬಹು ಸ್ಥಾನ ಗ್ರಹ ಗುಣ
ಸಕಳವ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವ ಮಾಡುವೆನು
ಅಂಗಗ್ರಹಗುಣ ಲಿಂಗವ ತಂದು ಸಂಗದಿ ಸಂಪರ್ಕವ ಮಾಡಿ
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿ ಪ್ರಸಾದದನುಭಾವಿಯಯ್ಯಾ ॥೧॥

ಲಿಂಗಸ್ಪರ್ಶನ ಮುಟ್ಟಲು ಯೋಗ್ಯವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಲಿತ್ತು
ಪ್ರಸಾದ ಸ್ಪರ್ಶನ ಮುಟ್ಟಲು ಯೋಗ್ಯವು ಪ್ರಸಾದಿ ಮುಟ್ಟುವನು
ಲಿಂಗವ ಮನದಲಿ ನೆನೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೆನೆಯಲಿತ್ತು
ಪ್ರಸಾದ ಮನದಲಿ ನೆನೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವು ಪ್ರಸಾದಿ ನೆನೆವನು ॥೨॥

ಲಿಂಗ ಶ್ರೋತ್ರದಿ ಕೇಳಲು ಯೋಗ್ಯವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೇಳಲಿತ್ತು
ಪ್ರಸಾದ ಶ್ರೋತ್ರದಿ ಕೇಳಲು ಯೋಗ್ಯವು ಪ್ರಸಾದಿ ಕೇಳುವನು
ಲಿಂಗ ನಯನದಿ ನೋಡಲು ಯೋಗ್ಯವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೋಡಲಿತ್ತು
ಪ್ರಸಾದ ನಯನದಿ ನೋಡಲು ಯೋಗ್ಯವು ಪ್ರಸಾದಿ ನೋಡುವನು ॥೩॥

೧–೧ ಮೀರಿದ(ಮೂ) ೨–೨ X (ಮೂ)

ಲಿಂಗಂ ಘ್ರಾಣದಿ ವಾಸಿಸ ಯೋಗ್ಯವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ವಾಸಿಸಲಿತ್ತು
ಪ್ರಸಾದ ಘ್ರಾಣದಿ ವಾಸಿಸಯೋಗ್ಯವು ಪ್ರಸಾದಿ ವಾಸಿಸುವ
ಲಿಂಗಂ ಜಿಹ್ವೆಯೊಳು ರುಚಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ರುಚಿಸಲಿತ್ತು
ಪ್ರಸಾದ ಜಿಹ್ವೆಯೊಳು ರುಚಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವು ಪ್ರಸಾದಿ ರುಚಿಸುವನು ॥೪॥

ಲಿಂಗಸಂಸಾರದ ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯ-
ವೆಂಬ ಸಕಲ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವನತಿಗಳೆದು
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯ
ಸಂಗ ವಿಶೇಷದ ಸಂಗವೆಂದಜಿದೆನು ದೇವಾ ॥೫॥

•

೮. ಅಂತ್ಯಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶುದ್ಧಮುಖದಿಂದ ಆದಿಪ್ರಸಾದಿಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಮುಖದಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಸಾದಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೩೬

ಭಕ್ತಿಯ ಪರಿಯನಜಿಯಿರಿ; ಭಕ್ತರಾದ ಪರಿಯೆಂತಯ್ಯಾ? ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ, ಮಾಹೇಶ್ವರರೆಂತಪ್ಪಿರಯ್ಯಾ? ಅರ್ಪಿತದನುವನಜಿದು ಅರ್ಪಿಸಲಜಿಯಿರಿ; ಪ್ರಸಾದವ ಗ್ರಹಿಸುವ ಪರಿಯಿನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ? ನಡೆ ನುಡಿ ಎರಡಾಗಿದೆ; ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳಿನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ? ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿವೆ; ಶರಣರಾದ ಪರಿಯಿನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ? ವಿಧಿನಿಷೇಧಭ್ರಾಂತಿ, ಮುಕ್ತಿಯಾಸೆ ಬಿಡದು; ಐಕ್ಯರಾದ ಪರಿಯಿನ್ನೆಂತಯ್ಯಾ? ಈ ಷಡುಸ್ಥಲದ ಕ್ರಿಯಾಕರ್ಮ ವರ್ಮವನಾರಿಗೂ ಅಜಿಯಬಾರದು. ಈ ಕರ್ಮವನಜಿದಾತ ಪ್ರಸಾದಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೭೩೭

ತನು ಒಳಗಿರಲು, ಪ್ರಸಾದ ಹೊರಗಿರಲು, ಏನಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಮನಕ್ಕೆ ಮನ ನಾಚದು! ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡಡೆ, ವ್ರತಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ೨।

೭೩೮

ಅಚ್ಚ ಪ್ರಸಾದಿಗಳೆಂದು ನಿಚ್ಚ ಹುಸಿದು, ವಾಯು ಬೀಡುವಲ್ಲಿ, ಬಯಲ ಬೆರಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಜನಸಹಿತ ಭೋಜನವೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂದು, ಬಂದ ಸುಖವು ಲಿಂಗವಿರಹಿತವಾದಡೆ ಸ್ವಯವಚನ ವಿರೋಧ; ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವನಾಳವಾಡಿ ಕಾಡುವಾ. ॥೩॥

೭೩೯

ಅಚ್ಚ ಪ್ರಸಾದಿಗಳೆಂದು ಹುಸಿದು, ತಮ್ಮ ಮನದ ಹವಣಿಂಗೆ ಗಡಣಿಸಿ ಕೊಂಬರಯ್ಯಾ. ತನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ಓಗರ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲ. ಅನರ್ಪಿತವನುಂಡು, ಅಚ್ಚ ಪ್ರಸಾದಿಗಳೆಂಬುವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿ ಶರಣರು ಮೆಚ್ಚರು. ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಂಗರ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಾತನೆ ಅಚ್ಚ ಪ್ರಸಾದಿ. ॥೪॥

೭೪೦

ಘನವೆಂಬ ಮನದ ತಲೆವಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯಾ. ಸಕಲ ದ್ರವ್ಯಂಗಳ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು ಬಹ ಸುಖಂಗಳ ಅವಧರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದಲ್ಲದೆ ಎನ್ನ ಮುಟ್ಟ ಬಾರದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಎನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಮನವೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೭೪೧

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶನಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲದೆ ಅನರ್ಪಿತವ ಮುಟ್ಟಲೀಯನಯ್ಯಾ. ಅಂಗಗುಣಂಗಳೆಲ್ಲವ ಕಳೆದ ಪ್ರಸಾದಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು. ॥೬॥

೭೪೨

ಲಿಂಗಮುಟ್ಟದೆ ಮುಟ್ಟೆನಯ್ಯಾ. ಅನರ್ಪಿತವೆಂದು ಮುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲಾಗಿ. ತಟ್ಟದೆ ಮುಟ್ಟದೆ, ಮನ ಸೋಂಕದೆ, ಅನುದಿನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಬ ಭೇದವನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯೆ ಬಲ್ಲಾ! ॥೭॥

೭೪೩

ರುಚಿಯೆಂದಡೆ ರೂಪಾಯಿತ್ತು; ಸವಿಯೆಂದಡೆ ಸಂದಾಯಿತ್ತು. ರುಚಿಯೆನ್ನದೆ ರೂಪೆನ್ನದೆ ಸವಿಯೆನ್ನದೆ, ಸಂದೆನ್ನದ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯೆ ಬಲ್ಲಾ. ॥೮॥

೭೪೪

ಅಂಗವಿಕಾರವಳಿದು, ಸತಿಸಂಗವಜಿಯ ನೋಡಾ. ದೇಹಗುಣಂಗಳಳಿದು, ನಿರ್ದೇಹಿ ಪ್ರಸಾದಿ ನೋಡಾ. ಅಸನ ವ್ಯಸನಾದಿಗಳಿರಲಂಜಿ ಹೋದವು ನೋಡಾ! ಇವೆಲ್ಲ ಗುಣಂಗಳಳಿದು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನಿ ಪ್ರಸಾದಿ ನೋಡಾ. ॥೯॥

೭೪೫

ಭಾವದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಸಂದಿಸಿ, ಪದಾರ್ಥದ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದನು ಶರಣನು. ಮನ ಮುಟ್ಟಲೀಯದೆ, ಸ್ವಾಮಿ ಭೃತ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ದೂರವೆಂದು ಭಕ್ತನ ಕೈ

ಮುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ, ಪಾವನವೆಂಬ ಶಬ್ದಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಗದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಆಱೂಢಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದಿಯಾದೆನು. ॥೧೦॥

೭೪೬

ಆತ್ಮ ಲಿಂಗ, ಪರಮಾತ್ಮ ಜಂಗಮ, ತನುಮಧ್ಯ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು; ನಿಶ್ಚಿಂತ ನಿವಾಸವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಸಂಗದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಯಿತ್ತು. ॥೧೧॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಶರಣನು ಸನ್ನಿಹಿತನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ
ನಡು ಕಡೆಯಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಅಚ್ಚ ಶರಣನು

ಪದ:

ಉಪಮೆವಿಡಿದು ಉಪಾಧಿಕನಲ್ಲ
ಉಪಾಯನು ಅಲ್ಲ ಶರಣನು
ಬೆರಸಿ ತೋರಿಸಿ ಮನಹರುಷದಿಂದ
ಪರುಷವೆ ದೊರಕೊಂಡಂತಾಯಿತ್ತಾಗಿ ॥೧॥

ರಚನೆವಿಡಿದು ರಂಜಕನಲ್ಲ
ಬೋಧೆವಿಡಿದು ಬೋಧಕನಲ್ಲ
ಆದಿವಿಡಿದು ಆಗಮಿಕನಲ್ಲ
ಆಗಮವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದಿಯಯ್ಯಾ ॥೨॥

ಒಡಲುವಿಡಿದು ನಡೆವನಲ್ಲ
ನುಡಿ ಎರಡರ ಹಂಗಿಗನಲ್ಲವಯ್ಯಾ
ಹುರುಡುವಿಡಿದು ಬರಡಹನಲ್ಲ
ಎರಡಾಗಿನಲಾದ ಪ್ರಸಾದಿಯಯ್ಯಾ ॥೩॥

ಭ್ರಾಂತೆಂಬುದ ನೀಕರಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸನು
ಅನ್ಯವಿಷಯಂಗಳೊಳಗೆ ಅಹಂಕರಿಸನು
ಬೇರೆ ಮದವೆಂಬುದಿಲ್ಲಾಗಿ
ನಿಸ್ಸಾರಾಯವಾದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಶರಣನು ॥೪॥

ನಡೆಯು ಪ್ರಸಾದ ನುಡಿಯು ಪ್ರಸಾದ
ನೋಟವು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ
ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ನಿಮ್ಮ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ॥೫॥

•

೯. ಸೇವ್ಯಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸಿದ್ಧಮುಖದಿಂದ ಅಂತ್ಯಪ್ರಸಾದಿಯ ಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮುಖದಿಂ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಸೇವ್ಯಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸೇವ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೪೭

ನಿರಾಳಕ್ಕೆ ನಿರೋಧ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲಾ! ನಿರೂಪಿಂಗೆ ಭಂಗ ಹೊದ್ದಿತ್ತಲ್ಲಾ! ದೇಹಾರವ ಮಾಡುವರಳಿದು, ದೇಹ ದೇಹಾರದೊಳಗಡಗದಿದೆಂತೊ? ದೇಹಾರ ಆಹಾರವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲದ ಹುಸಿಯಲ್ಲಿ. ॥೧॥

೭೪೮

ಶಬ್ದವೆಂಬೆನೆ? ಶ್ರೋತ್ರದೆಂಜಲು. ಸ್ಪರ್ಶವೆಂಬೆನೆ? ತ್ವಕ್ಕಿನೆಂಜಲು. ರೂಪೆಂಬೆನೆ? ನೇತ್ರದೆಂಜಲು. ರುಚಿಯೆಂಬೆನೆ? ಜಿಹ್ವೆಯೆಂಜಲು. ಪರಿಮಳವೆಂಬೆನೆ? ಘ್ರಾಣದೆಂಜಲು. ನಾನೆಂಬೆನೆ? ಅಱಿವಿನೆಂಜಲು. ಎಂಜಲೆಂಬ ಭಂಗವಳಿದ ಬೆಳಗಿನೊಳಗಣ ಬೆಳಗು–ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾ! ॥೨॥

೭೪೯

ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಕೊಳ್ಳೆನೆಂಬ ಶರಣನು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಿಸಿಲ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬೇಕು. ನೆಳಲಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನೆಳಲ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬೇಕು. ಧೂಪ ದೀಪ ಪರಿಮಳ ವಾಯು ರುಚಿ ರೂಪನು, ಕಾಯದ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿದಲ್ಲ. ನಿಲ್ಲು, ಮಾಣು. ಭಾವದ ಕೈಯಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆಂಬರು! ನಾವಿದನಱಿಯೆವಯ್ಯಾ. ನಯನೇಂದ್ರಿಯ ಶಯನಾಸನ ಸ್ಪರ್ಶನ ನಿರವಯಲಿಂಗದಲ್ಲಿ. ಈ ತೆಱನನಱಿಯಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಆತ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿ. ॥೩॥

೭೫೦

ಅಂಗದ ಬೆಂಬಳಿಯಿರಲು ಭಂಗವೆಂದಱಿಯರು. ಲಿಂಗದ ಬಳಿಯಲಾದ ಪ್ರಸಾದಿಯು ಅರ್ಪಿತವನಱಿಯ. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಯಾಗಿ, ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಮುಂತಾಗಿ, ಅಱಿವೆ ಅನುಭಾವವಾದ ಪ್ರಸಾದಿ. ॥೪॥

೭೫೧

ಆಲಂಬಿತವೆನ್ನದೆ, ಆಲಂಬದೊಳಗಡಗದೆ, ಆಲಂಬವ ಬಯಸದೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿವಪದವಾದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆನ್ನದೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವ ಬಯಸದೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿರಾಕರಣೆಯೆನ್ನದೆ, ನಿತ್ಯ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಸಯಧಾನಕ್ಕೆಡೆಗುಡದ ಪ್ರಸಾದಿ. ॥೫॥

೭೫೨

ಅರ್ಪಿತ ಭುಂಜಕನ, ಪ್ರಸಾದ ಭುಂಜಕನ ಪರಿ ಬೇಜೆ. ಅರ್ಪಿತವೆಂದು, ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆನ್ನದೆ, ಘನ ಘನ ಮಹಾಘನ ಕಾರಣ ಒಂದಯ್ಯಾ. ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನ [1]ಸವೆದಡೆ[1] ಸಮ ಭೋಗ ರುಚಿ ಪ್ರಸಾದಿ. ಉಭಯಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯನು ಇನ್ನು ಉಪಮಿಸಬಾರದು. ರೂಹಿಸಿ ಭಾವಿಸಿ, ಗುಣಪ್ರಪಂಚ ನೇತಿಗಳೆದು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪನಾದಾತ, ಆನೆಂಬ ಸುಖವನಳಿದುಳಿದ ಪ್ರಸಾದಗ್ರಾಹಕ ನಿಂದ ನಿಲವು. ಪರತಂತ್ರ ಪರಿಭಾವ ಪ್ರಪಂಚುವ ಬಿಟ್ಟು, ಘನ ರವಿಲೋಚನನಾಗಿ, ಅರ್ಪಿತ ಭುಂಜಕನಲ್ಲ; ಆದಿವಿಡಿದಾಗಮನಲ್ಲ. ಅರ್ಪಿತ ಅನರ್ಪಿತ ರಹಿತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಆತ ದಿಟಪ್ರಸಾದಿ. ॥೬॥

೭೫೩

ಮನ ಮತವಲ್ಲದೆ, ಸಯಧಾನ ಮತವಲ್ಲದೆ, ಶರೀರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವು ತಾನಲ್ಲದೆ, ಅರ್ಪಿತ ಮುಖವಜಿತ ಪ್ರಸಾದಿ. ಸಕಲದ ಸುಖವಳಿದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತದ ಇಚ್ಛಾದಿಗಳಳಿದ ಪ್ರಸಾದಿ. ನಾದ ಬಿಂದುವಿನ ಪರಿಭಾವವಳಿದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಪ್ರಸಾದವೆ ಭಾವ, ಪ್ರಸಾದವೆ ನಿರ್ಭಾವ. ನಡೆ ನುಡಿ, ಚೈತನ್ಯ ಆಳಾಪ, ಸಂಗ ಸುಸಂಗ ಮಹಾಘನಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮನ ನಿಂದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಶಬ್ದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಸಾದಿ. ॥೭॥

೭೫೪

ಅನಾದಿಕುಳ ಸನ್ಮತವಾದ ಏಕಾದಶ ಪ್ರಸಾದದ ಭೇದವ ತಿಳಿವಡೆ: ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಗುರುಪ್ರಸಾದ, ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ, ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ, ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದ, ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಯಾಯನಪ್ರಸಾದ, ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ಸಮಯಪ್ರಸಾದ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದ, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣಚತುಷ್ಟಯ ವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದ, ನವಮದಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವಪ್ರಸಾದ, ದಶಮದಲ್ಲಿ ಸಮತಾ ಪ್ರಸಾದ, ಏಕಾದಶದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾದ. ಇಂತೀ ಏಕಾದಶ ಪ್ರಸಾದವನತಿಗಳೆದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು! ॥೮॥

೭೫೫

ರವಿಯ ಕಿರಣಂಗಳ ರಮಿಸದೆ, ಆಲಿಸದೆ ಪಾಲಿಸದೆ ಎಂದೂ ನಿಂದುದಾಗಿ, ಹಿಮಕರಾದಿಗಳನು ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ನಿಂದುದಾಗಿ, ದಿನಕರನ ಆ ಬೋಧ ಸ್ಥಲಗಳನೂ ಅರ್ಪಿತವೆನ್ನದೆ ಆಯಿತ್ತಾಗಿ, ಘನ ಮನವೇದ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಆನೆನ್ನದ ಪ್ರಸಾದಿ. ॥೯॥

೧-೧ ಸಮನುಡಿ (ಮೂ)

೭೫೬

ದಶವಿಧ ಪಾದೋದಕ, ಏಕಾದಶ ಪ್ರಸಾದವ ಬಲ್ಲವರ ಬಲ್ಲೆ. ಮತ್ತೊಂದ ಬಲ್ಲವರ ತೋಱಾ ಅಯ್ಯಾ. ಮತ್ತೊಂದ ಬಲ್ಲವರ ತೋಱಾ ತಂದೆ. ಲಿಂಗವ ನೆನೆಯದೆ, ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡದೆ, ಅನರ್ಪಿತವ ಭುಂಜಿಸದ ಅಚ್ಚ ಪ್ರಸಾದಿಯ ತೋಱಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧೦॥

೭೫೭

ಆಯತ ಪ್ರಸಾದಿ, ಸ್ವಾಯತ ಪ್ರಸಾದಿ, ಸನ್ನಿಹಿತ ಪ್ರಸಾದಿ, ಸಮಭೋಗ ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಸಾದವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದವು ಪ್ರಸಾದಿಯನೆ ಅವಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಂಡಿಪ್ಪುದು. ಪ್ರಸಾದವು ಪ್ರಸಾದಿಯು ಏಕವಾಗಿರ್ದಡಾನು ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧೧॥

೭೫೮

ಮುಟ್ಟದ ಮುನ್ನ ದಿಟ ಘಟಿಸಿ ನಿಂದುದು. ಸಟೆಯಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರೇ. ಮುಟ್ಟಿತ್ತೆ ಮಹಾಪ್ರಸಾದ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ. ॥೧೨॥

೭೫೯

ಅವಿನಾಶಂಗೆ ವಿನಾಶವನರ್ಪಿತವ ಮಾಡಬಲ್ಲಡೆ ಪ್ರಸಾದಿ. ಆ ಪ್ರಸಾದವ ವರ್ಣನಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಳಬಲ್ಲಡೆ ಪ್ರಸಾದಿ. ಆ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬ ಅವಿನಾಶಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೧೩॥

೭೬೦

ಕಾಯ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾದಡೆ, ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಜೀವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾದಡೆ, ಜನಿತವಿಲ್ಲ. ಭಾವ ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾದಡೆ, ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ. ಅಱಿವು ಲಿಂಗಕ್ಕರ್ಪಿತವಾದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಸಾದವ ಗ್ರಹಿಸಿದನಾಗಿ, ಕುಱುಹಿಲ್ಲ. ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚನತಿಗಳೆದು ನಿಮಗರ್ಪಿಸಬಲ್ಲನಾಗಿ, ಆತನು ಶರಣನು. ಬೆಚ್ಚಂತೆ ಬೆರಸಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತೆ, ಅಪ್ಪು ಒಳಕೊಂಡ ವಾರಿಕಲ್ಲಂತೆ, ಜ್ಯೋತಿಯುಂಡ ತೈಲದಂತೆ, ಜಲವುಂಡ ಮುತ್ತಿನಂತೆ, ಬಯಲುಂಡ ಬೆಳಗಿನಂತಿದ್ದನಾಗಿ ಮಹಾಘನ ಸದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಹೆಸರಡಗಿದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೆಂಬೆ. ॥೧೪॥

೭೬೧

ಅಂಗಕ್ಕೆ ಆಚಾರವಳವಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಅಂಗವೆ ಅರ್ಪಿತ. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದ ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಾಣವೆ ಅರ್ಪಿತ. ಮನವು ಮಹವನಿಂಬುಗೊಂಡಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಮನವೆ ಅರ್ಪಿತ. ಭಾವಕ್ಕೆ ಭ್ರಮೆಯಳಿದು ನಿಭ್ರಾಂತನಾದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಭಾವವೆ ಅರ್ಪಿತ. ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯ ಸಂಪುಟವಾಗಿ, ಅಱಿವು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ನಿಃಪತಿಯಾಗಿ ಕುಱುಹುಗೆಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಅಱಿವೆ ಅರ್ಪಿತ. ಇಂತೀ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿ, ಲಿಂಗಕೊಡೆತನವನಿತ್ತ ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ತಾನೆನಲೊಲ್ಲದೆ ನಿಂತ ನಿಜದ ಪ್ರಸಾದಿ. ॥೧೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಗುಂಡಕ್ರೀ

ಪಲ್ಲವ:

ಸಂಗನೆಂದಂತೆ ಎಂದನಾಗಿ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣಂಗೆ

ಪದ :

ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ನಯನ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾಗಿ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಶ್ರೋತ್ರವನ್ಯವನಾಲಿಸದೆ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಘ್ರಾಣ ಪರಿಮಳವ ತೀವಿ ತಂದು
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಮಹದಲ್ಲರ್ಪಿಸಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯಾದಾ ॥೧॥

ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಜಿಹ್ವೆ ಲಿಂಗದ ರುಚಿಯನರಿದು
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಹಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಬಲ್ಲೆನರಿಯೆನೆಂಬ ಸಂದಳಿದು
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಮಹದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯಾದಾ ॥೨॥
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶನದ ಕ್ರಮವರಿದು
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ ಪರಮಸುಖಿಯಾದೆನು
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಭಾವಸ್ಪರ್ಶನ ಜೀವಸ್ಪರ್ಶನ ಹಿಂಗಿ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಪ್ರಾಣಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ॥೩॥

ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಲಿಂಗ ಮನ್ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಸಂದಳಿದುಳಿದು ನಿಜರೂಪಾಗಿ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಭೃಂಗ ಸಂಪಗೆಯ ಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಮಹದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯಾದ ॥೪॥

ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯವನತಿಗಳೆದು
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ನಿಃಪತಿಪದವೆ ತಾನಾಗಿ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಚಿದ್ಘನ ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ
ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣಂಗೆ ॥೫॥

ಈ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಜಂಗಮಸ್ಥಲ'ನವಭೇದಂ ಜಂಗಮಸ್ತಥಾ' ಎಂಬುದಾಗಿ, ಒಲವುಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ, ನಿರುಪಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ-ಇಂತೀ ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೭೭, ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು ೪೩, ಅಂತು ೧೨೦. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಮಿಶ್ರ ಶರಣಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು.

❖❖

ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ

೧. ದೀಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಆದಿ ಪ್ರಸಾದಿ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿ ಸೇವ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿಯೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯು ಮಲತ್ರಯನಿರುಹರಣ ಕಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಾದೋದಕಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಶರಣನ ಲಿಂಗ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ದೀಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲವಾದುದು. ಪಾದೋದಕಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ ಶರಣನ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸ್ಥಲ.

ದೀಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೬೨

ಸದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಅನುಗ್ರಹವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಹಸ್ತಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚಕಳಶದ ನಿರ್ಮಳ ಜಲವ ತನ್ನ ಕರುಣ ಜಲವ ಮಾಡಿ, ಆತನ ಜನ್ಮದ ಮೈಲಿಗೆಯ ಕಳೆಯಲು ತಾ ನಿರ್ಮಳನಾಗಿ ಲಿಂಗವ ಗ್ರಹಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆಯ ತೊಡಗಿ, ಮಜ್ಜನೋದಕವನಱಿದೆ. ಲಿಂಗಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದೆ ಪಾದೋದಕವನಱಿದೆ. ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಭೋಗೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಪಿತ ಪ್ರಸಾದೋದಕವನಱಿದೆ. ಅಱಿದು ಅನ್ಯೋದಕವ ಮಱೆದು, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ತದ್ಗತವಾದೆನಯ್ಯಾ ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರಾ. ॥೧॥

೭೬೩

ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಗುರುವಿನ ಅನುಮತದಿಂದ ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸಂಬಂಧಿಯಾದೆ. ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣನಿಪ್ಪ ನೆಲೆಯನಱಿದೆ. ಆ ಲಿಂಗದ ಮಜ್ಜನೋದಕವು ನಿನ್ನ ಕಾಯಶುದ್ಧಿ. ಆ ಲಿಂಗದ ನಿರೀಕ್ಷಣೋದಕ ನಿನ್ನ ಅವಯವ ಶುದ್ಧಿ. ಆ ಲಿಂಗದ ಪ್ರಸಾದೋದಕವು ನಿನ್ನ ಪರಮಪದವು. ಇಂತು ಪಾದೋದಕತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಕೂಡಿ ನಿತ್ಯನಾಗು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ.* ॥೨॥

---

* ಈ ವಚನ ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ(ಸಂ)

೭೬೪

ಲಿಂಗಾರೋಪಿತ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು ಪಾದೋದಕ; ಲಿಂಗಾವಧಾರಿತ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು ಅವಧಾರೋದಕ; ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದುದು ಪ್ರಸಾದೋದಕ.

ಪಾದೋದಕಂ ಚ ತ್ರಿವಿಧಂ ಆರೋಪ್ಯಂ ಚಾವಧಾರಿತಂ।
ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತಂ ಪ್ರಸಾದಂ ಚ ತಥಾ ಲಿಂಗೋದಕಂ ಭವೇತ್॥

– ಎಂದುದಾಗಿ, ಇಂತು ಮಜ್ಜನ ಭೋಜನ ಆರೋಪಿತಮುಖದಿಂದ ಪಾದೋದಕವ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲಾ. ॥೩॥

೭೬೫

ಗುರುಪಾದೋದಕವು ಪರಮ ಪಾವನವೆಂದಱಿದು, ಗುರುಪಾದೋದಕವ ಧರಿಸುವುದು. ಧರಿಸಿದಾತಂಗೆ ಅಷ್ಟಾಷಷ್ಠಿತೀರ್ಥಂಗಳು ತನ್ನೊಳಗಡಗಿಪ್ಪುದಯ್ಯಾ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ: 'ಅಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರೇ ಅಷ್ಟಾಷಷ್ಠಿತೀರ್ಥಾನಿ ವಸಂತಿ ವೈ'–ಎಂದುದಾಗಿ, ಗುರುವಿನ ಅಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಂಗಳಿಪ್ಪವು. ಶ್ರೀ ಗುರುವಿನ ಶ್ರೀಪಾದದಿಂದಾದ ಪಾದೋದಕವ ಧರಿಸುವುದು. ಇದು ಕಾರಣ, ಗುರುಪಾದೋದಕದಿಂದವೆ ಪರಮಪದವಪ್ಪುದು ಅಮರಗುಂಡದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ. ॥೪॥

೭೬೬

ಪಾದೋದಕವಿದು, ಪಾದೋದಕವ ಧರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಭೇದವೆಂತಯ್ಯಾ? ಲಿಂಗೋದಕವಿದು, ಲಿಂಗೋದಕವ ಧರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಭೇದವೆಂತಯ್ಯಾ? ಪ್ರಸಾದೋದಕವಿದು, ಪ್ರಸಾದೋದಕವ ಧರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಭೇದ[1]ವೆಂತಯ್ಯಾ? ಈ ತ್ರಿವಿಧೋದಕದ ಭೇದವ[1] ಭೇದಿಸಿ ಗ್ರಹಿ[2]ಸಬಲ್ಲ[2] ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೫॥

೭೬೭

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಪಾದೋದಕ, ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೋದಕ, ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನೋದಕ, ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಶನೋದಕ, ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಅವಧಾರೋದಕ, ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ ಆಪ್ಯಾಯನೋದಕ, ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತೋದಕ, ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮೋದಕ, ನವಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ನಾಮೋದಕ, ದಶಮದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯೋದಕ – ಇಂತೀ ದಶವಿಧ ಪಾದೋದಕವ ತಿಳಿದು ಕೊಳ ಬಲ್ಲ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೬॥

೧–೧ ವ (ಮೂ) ೨–೨ ಸುವ(ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಗುರುಪಾದೋದಕದಿಂದ
ಪರವು ಬೇರಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರೆ

ಪದ :

ಆಣವಮಲ ಮಾಯಾಮಲ ಕಾರ್ಮಿಕ
ತ್ರಾಣಾ ಮಲ ಕುಲವನು ತೊಳೆದು
ಪ್ರಾಣವ ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡಿದುವೆನ್ನಯ
ಪ್ರಾಣನಾಥ ಗುರುಪಾದೋದಕ ॥೧॥

ಗುರುಪಾದಾಂಗುಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಷಷ್ಟಿ
ವರ ತೀರ್ಥಂಗಳಡಗಿರುತಿರ್ಪವು
ಅರಿದು ಗುರುವಿನಡಿಯೊಳು ಪಾದೋದಕ
ಪರಮ ರಸವ ಧರಿಸಲು ಮುಕ್ತಿ ॥೨॥

ಪಾದವೆ ಗುರುವಾ ಘನಗುರುವಿನೊಳು ಪ್ರ
ಮೋದದೊಳುದಕವಾಗಿರೆ ಕೂಡಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಶಿಷ್ಯನುದಯಿಸಿದನು ಪಾ-
ದೋದಕರೂಪು ತಾನಾಗಿ ॥೩॥

ಗುರು ಶಿಷ್ಯರು ಸಮರಸವಾಗಿ ತಮ್ಮೊಳು
ಬೆರಸಿ ಪರಸ್ಪರವನರಿಯದೆ
ಗುರುಕರುಣಾಮೃತ ಪಾದೋದಕದಲ್ಲಿ
ಪರವಶವಾದುದನೇನೆಂಬೆ ॥೪॥

ನೀರು ನೀರಾಗಿ ಬೆರಸಿ ಪಾದೋದಕ-
ಧಾರೆಯ ಕಡಲೋಕುಳಿಯಲ್ಲಿ
ಪೂರಾಯ ಸನ್ನತವಾಗಿ ಮುಳುಗಿ ಕೂ-
ಡಲಸಂಗನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬದುಕಿದನು ॥೫॥

•

೨. ಶಿಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ದೀಕ್ಷಾಗುರುತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಯುವಾದ ಲಿಂಗವು ಶರಣನೊಳಗೆ ಇಷ್ಟಪಾದೋದಕವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಶಿಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಶಿಕ್ಷಾಪಾದೋದಕಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೬೮

ಅಂಗವ ಮುಟ್ಟಿ ಆಚಮನವ ಮಾಡುವರು, ಮಾಡಿದಡೆಯೂ ಮಾಡಲಿ. ಲಿಂಗಪಾದೋದಕವ ಧರಿಸಿ, ಮರಳಿ ಅಪವಿತ್ರಶಂಕೆಯಿಂದ ಆಚಮನವ ಮಾಡಿದಡೆ, ಅಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕುವುದಯ್ಯಾ, – ಆ ಪಾದೋದಕವೆ ವಿಷವಾಗಿ,

ಶಂಭುಪಾದೋದಕಂ ಪೀತ್ವಾ ಪಶ್ಚಾದಶುಚಿ ಶಂಕಯಾ।
ಯೋಚಮತಿ ಮೋಹೇನ ತಂ ವಿಂದ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕಂ॥

– ಇಂತೆಂಬ ವಚನವ ಕೇಳಿ ನಂಬುವುದಯ್ಯಾ. ಪರಮ ಪಾವನವಪ್ಪ ಪಾದೋದಕವ ನಂಬದವರು ಬಸವಪ್ರಿಯಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಂಗೆ ದೂರಾ. ॥೧॥

೭೬೯

ಆಸಱಿನ ಭಕ್ತಿಯ ಜಡರುಗಳು, ಬೇಸತ್ತು ಜಂಗಮಕ್ಕೆಱಗಿ, ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಪಾದೋದಕವ ಧರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪರು. ಆವುದು ಕ್ರಮವೆಂದಱಿಯರು. ಅಱಿದಡೆ ಪಾದೋದಕ, ಅಱಿಯದಿದ್ದಡೆ ಬಳಿನೀರೆಂದಱಿಯರು. ಅಱಿದಱಿದು ಬಱುದೊಱೆವೋದರು ಮಾನವರೆಲ್ಲಾ. ಅಱಿವು ಸಾಮಾನ್ಯವೆ?

ಶಿವಾತ್ಮಿಕ ಪದದ್ವಂದ್ವಪ್ರಕ್ಷಾಲನಜಲಂ ನರಃ।
ಯತ್ಪಿಬಂತಿ ಘನಸ್ತನ್ಯಂ ನ ಪಿಬಂತಿ ಕದಾಚನ॥

– ಇಂತೆಂಬ ವಚನವ ಕೇಳಿ ನಂಬುವುದು. ನಂಬದಿರ್ದಡೆ ಮುಂದೆ ಭವಘೋರ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೨॥

೭೭೦

ಲಿಂಗೋದಕ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ; ಪಾದೋದಕ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಚನೆ; ಪ್ರಸಾದೋದಕ ಪ್ರಾಣಾರ್ಚನೆ. ಲಿಂಗೋದಕ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದೋದಕ [1]ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧೋದಕವಲ್ಲದೆ[1] ಮುಟ್ಟಲಾಗದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩॥

೭೭೧

ಸಮಯ ವಿರೋಧವಾದುದೆಂದು ಪಾದಾರ್ಚಾನೆಯ ಮಾಡುವರಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಪಾದವಾವುದು, ಅರ್ಚನೆಯಾವುದೆಂಬ ತುದಿ ಮೊದಲನಱಿಯರು. ಉದಾಸೀನದಿಂದ ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ

೧–೧ ವ (ಮೂ)

ಮಾಡಿ ಪಾದೋದಕವ ಧರಿಸಿದಡೆ, ಅದೆ ಪ್ರಳಯಕಾಲಜಲ. ವರ್ಮವನಜಿದಡೆ ತನ್ನ ಭವಕ್ಕೆ ಪ್ರಳಯಕಾಲಜಲ. ಈ ಭೇದವ ಭೇದಿಸಿ ಸಂಸಾರದ ಮಲಿನವ ತೊಳೆವಡೆ,-ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲಾ. ॥೪॥

೭೭೨

ಕರುಣಜಲ, ವಿನಯಜಲ, ಸಮತೆಜಲ. ಕರುಣಜಲ ಗುರುಪಾದೋದಕ. ವಿನಯಜಲ ಲಿಂಗಪಾದೋದಕ. ಸಮತೆಜಲ ಚರಪಾದೋದಕ. ಗುರುಪಾದೋದಕ ಸಂಚಿತಕರ್ಮ ನಾಸ್ತಿ. ಲಿಂಗಪಾದೋದಕ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮನಾಸ್ತಿ. ಚರಪಾದೋದಕ ಆಗಾಮಿಕರ್ಮ ನಾಸ್ತಿ. ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧೋದಕದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧಕರ್ಮ ನಾಸ್ತಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ತ್ರಿವಿಧೋದಕವನು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲಾ. ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಧುಮಾಧವಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಲಿಂಗೋದಕ ಪಾದೋದಕವಲ್ಲದೆ
ಅಂಗವಿಸಿದಡನ್ಯೋದಕ ಪಾತಕಾ

ಪದ :

ಶರಣುಹೊಕ್ಕು ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮದ
ಚರಣವ ತೊಳೆದು ಪಾದೋದಕವ
ಧರಿಸಿದೊಡದು ಪರಮಾಮೃತವಲ್ಲದೆ ಸ್ವೀ-
ಕರಿಸಲು ಪ್ರಳಯಜಲ ನೋಡಾ ॥೧॥

ಮನ ಕರಗಿ ತನು ಕೊರಗಿ ಪಾದೋದಕವ
ಧರಿಸದೆ ಡಂಬಕತನದಿಂದಾ
ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡಡೆ ಭವಮಲ ಬದ್ಧ-
ಮಲ ನಿರ್ಮಲವೆಂತಪ್ಪುದೊ ॥೨॥

ಚಂದ್ರೋದಯವಾಗಲು ಚಂದ್ರಕಾಂತದ
ಬಿಂದು ಕರಗಿ ಹರಿವಂದದಲಿ
ಸಂದಳಿದು ಲಿಂಗದೊಳು ತನು ಕರಗಿ
ನಿಂದೊಡಾತನೆ ಪಾದೋದಕಸಂಬಂಧಿ ॥೩॥

ಆಕಾಶಗಂಗೆಯನಾಕಾಶದಿಂದ ವಿ-
ವೇಕಿಸಿ ಬೇರೆನಬಪ್ಪುದೆ
ಏಕೀಕರಿಸಿದ ಪಾದೋದಕ ಬೋ-
ಧಾಕರರೂಪಾಗಿಪ್ಪುದು ॥೪॥

ಮಾಯಾಸಂಗ್ರಹ ಮಲವನು ತೊಳೆದು ನಿ-
ರ್ಮಾಯ ಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿಸಿ
ಕಾಯ್ವುದು ಹುಲಿಗೆರೆಯ ವರದ ಸೋಮೇಶ್ವರನ
ಅಕ್ಷಯವಾನಂದ ಪಾದೋದಕ ॥೫॥

●

೩. ಜ್ಞಾನಪಾದೋದಕಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಶಿಕ್ಷಾಗುರುತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯವಾದ ಲಿಂಗವು ಶರಣನೊಳಗೆ ದೃಷ್ಟಪಾದೋದಕಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಪಾದೋದಕಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನಪಾದೋದಕಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೭೩

ನಿತ್ಯನೆಂಬ ಭಕ್ತನ ಮನೆಗೆ ಘನಚೈತನ್ಯನೆಂಬ ಜಂಗಮ ಬಂದಡೆ, ಜಲವಿಲ್ಲದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಪಾದೋದಕವೆ ಮಹಾ ಪದವಯ್ಯಾ.

ಸ್ವಜ್ಞಾನಂದಜಲಂ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯಂ ಚರಪಾದುಕಂ।
ತತ್ಪಾದೋದಕಂ ಪೀತ್ವಾ ಸ ಮುಕ್ತೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ॥

-ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಆ ಪಾದೋದಕದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪರಿಣಾಮಿ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾ. ॥೧॥

೭೭೪

ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂದ ಬಟ್ಟೆಯನಾಲಿಸದೆ, ವಾಯು ಬಂಧನವ ಮಾಡಿ, ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದನಾ ಶರಣನು. ಅಧೋನಾಳದಲ್ಲಿ ನಿರುತ, ಮಧ್ಯನಾಳದಲ್ಲಿ ನಿರಾಳ, ಊರ್ಧ್ವನಾಳದಲ್ಲಿ ಸುರಾಳ. ವ್ಯೋಮಕುಸುಮದ ಕೊನೆಯ ಸಲಿಲವ ಧರಿಸಿದ ಘಟಕ್ಕೆ ಕೇಡಿಲ್ಲಾಗಿ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಒಂದೆಂಬ ಕಾರಣ ಅಚಳವೆನಿಸಿತ್ತು. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಭವವಿಲ್ಲ, ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ॥೨॥

೭೭೫

[೧]ದೇಹ[೧]ವೆಂಬೆರಡಕ್ಕರವನು [೨]ಜೀವ[೨]ವೆಂದಱಿದೆನಯ್ಯಾ. [೨]ಜೀವ[೨]ವೆಂಬೆರಡಕ್ಕರವನು ಹಂಸನೆಂಬ ದಳಕ್ಕೆ ವಿಭಾಗಿಸಿದೆನಯ್ಯಾ. ಹಂಸನೆಂಬೆರಡಕ್ಕರವನು ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುವಿನ ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿದಳವೆಂದಱಿದೆನಯ್ಯಾ. ಒಂದು ದಳವನೆ ಕರ್ತನ ಮಾಡಿದೆ, ಒಂದು ದಳವನೆ ಭೃತ್ಯನ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಎರಡು ದಳದ ನಡುವಿಪ್ಪ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯನು ತ್ರಿಕೂಟವೆಂದಱಿದು ಕೂಡಿದೆನಯ್ಯಾ. ಇಂತು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ ಪರಿಚರ್ಯವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ಮೊದಲ ಪರಿಚರ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಮಳೋದಕವ ತುಂಬಿದೆ, ಒಂದು ದಳದೊಳಗೆ. ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಳದಲ್ಲಿ ಈ ಉದಕವ ಗಡಣಿಸುತ್ತಿರ್ದೆ. ಇರಲಿರಲು ಎರಡು ದಳವೂ ಅಳಿದು, ಜಲ ಮೇರೆದಪ್ಪಲು, ಮನ ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಆರೋಗಿಸಿದೆನಯ್ಯಾ. ಆ ಆರೋಗಿಸಿದ ತೃಪ್ತಿಯ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೩॥

೭೭೬

ತಾನು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪಾದಕ್ಕೆಱಗಿ ಲೀಯವಾದ ಬಳಿಕ, ಇದು ಚಿಹ್ನ ನೋಡಯ್ಯಾ. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪಾದವೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೆ ಪಾದಾರ್ಚನೆ, ಅಲ್ಲಿಯೆ ಪಾದೋದಕಸೇವನೆ; ಬೇಱೆ ಪೃಥಕ್ಕಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಅದೆಂತೆಂದಡೆ: ಪರಮ ಜ್ಞಾನ ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಸಂಬಂಧ ಸಮರತಿಯ ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿ, ಪರಮಾನಂದ ಜಲವೆ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪುಳಕವಾಗಿ ಹರಿವುತ್ತಿರಲಿ. ಆ ಪರಮ ಸುಖವನೆ ಸೇವನೆಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಪಾದೋದಕ ಸೇವನೆ ಎನಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಈ ಪರಮಾಮೃತತೃಪ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣಂಗಾಯಿತ್ತು. ಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂದು ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೪॥

೭೭೭

ಅಂಗವಿಕಾರ ಆಚಾರದೊಳಗಡಗಿ, ಆಚಾರ ಕ್ರೀಗಳು ಗುರುವಿನೊಳಗಡಗಿ, ಗುರುವೆನ್ನಂಗದೊಳಗಡಗಿ, ಅಂಗ ಲಿಂಗತೃಪ್ತಿಯೊಳಗಡಗಿ, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆ ಅಂಗದಾಚರಣೆಯ ಆಚಾರವಾವರಿಸಿ, ಆಚಾರದ ನಿಲವ ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾವರಿಸಿ, ಗುರುಮೂರ್ತಿಯ ಸರ್ವಾಂಗವಾವರಿಸಿ, ಸರ್ವಾಂಗವ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯಾವರಿಸಿ, ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯ ಸಾವಧಾನವಾವರಿಸಿ, ಸಾವಧಾನವ ಸುವಿಚಾರವಾವರಿಸಿ, ಸುವಿಚಾರವ ಮಹಾಜ್ಞಾನವಾವರಿಸಿ, ಮಹಾಜ್ಞಾನದೊಳಗೆ ಪರಮಾನಂದ ನಿಜ ನಿಂದು, ನಿಜದೊಳಗೆ ಪರಮಾಮೃತ ತುಂಬಿ, ಮೊದಲ ಕಟ್ಟೆಯನೊಡೆದು ನಡುವಣ ಕಟ್ಟೆಯನಾಂತು ನಿಂದು, ನಡುವಣ ಕಟ್ಟೆಯು ಮೊದಲ ಕಟ್ಟೆಯು ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಬಂದು ಕಡೆಯಣ ಕಟ್ಟೆಯನಾಂತುದು. ಆ ಪದದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಱಗಿ ಪಾದೋದಕವ ಕೊಂಡು ಎನ್ನ ನಾನಱಿಯದಾದೆ ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ ॥೫॥

೧–೧ ಜೀವ (ಮು, ಮೂ); ೨–೨ ದೇಹ (ಮು, ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಶ್ರೀರಾಗ

ಪಲ್ಲವ:

ಜ್ಞಾನಗುರುವಿನೊಳೈಕ್ಯವಾಗಿ ಸು-
ಜ್ಞಾನಾಮೃತವ ಸೇವಿಸಿದಾತನೆ ಪರಮಸುಖಿ

ಪದ :

ಅಮೃತವಮೃತ ಒಂದಾದಂತೆ ಕೇವಲ
ಸಮರಸ ನಿಜರೂಪಾಗಿ
ಸಮಹಿತಜ್ಞಾನಾನಂದಜಲದೊಳಗೆ
ವಿಮಲನಾದ ನಿರುಪಮ ಶರಣಾ ॥೧॥

ಕರಗಿ ತಿಳಿದು ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ ಘೃತ
ನೆರೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡು ರೂಪಾದಂತೆ ಪಾವನ-
ತರ ಸುಜ್ಞಾನರಸವೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕ-
ದಿಹ ಪರಮಾನಂದ ಶರಣಾ ॥೨॥

ಉದಕವನುಂಡಿರ್ದ ಕಬ್ಬುನದಲ್ಲಿ ಮ-
ತ್ತುದಕವ ಬೇರೆ ತೆಗೆಯಲುಂಟೆ
ಸದಮಲ ಜ್ಞಾನಪಾದೋದಕದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ-
ವಡೆದ ಶರಣ ನಿಜಭರಿತನು ॥೩॥

ತಾನೆ ಗುರು ತಾನೆ ಲಿಂಗ ತಾನೆ ಜಂಗಮ
ತಾನೆ ಪಾದ ತಾನೆ ಪಾದೋದಕ
ತಾನೆ ಪರಮಾನಂದ ಶರಣ ಸುಖಿ
ತಾನೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನನು ॥೪॥

ನಿಜದ ನಿರಾಳದ ಪರಮಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯ ರಸ-
ದೊಳಗೆರಡರಿಯದೆ ಮುಳುಗಿರ್ಪಾ
ಅಜ್ಞಾತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಯ ತವನಿಧಿ ಬಸವಣ್ಣಾ ॥೫॥

ಪಾದೋದಕಲಿಂಗತ್ರಿವಿಧ, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು

•

೪. ಕ್ರಿಯಾನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ದೀಕ್ಷಾ[1]ಪಾದೋದಕ, ಶಿಕ್ಷಾ[1]ಪಾದೋದಕ, ಜ್ಞಾನಪಾದೋದಕವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ಶರಣನ ನಿಃಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಕ್ರಿಯಾನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲವಾದುದು. ಕ್ರಿಯಾ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲ. ನಿಷ್ಪತ್ತಿಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ.

ಕ್ರಿಯಾ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೭೮

ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗ ತನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಲಿಂಗ ಆಯತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಪ್ರಾಣನಚ್ಚಿನಿಂದ ಸ್ವಾಯತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ಉಭಯ ನಚ್ಚಿನಿಂದ ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ. ॥೧॥

೭೭೯

ಹಗಲು ಮನಸಿಂಗಂಜಿ, ಇರುಳು ಕನಸಿಂಗಂಜಿ, ಧ್ಯಾನಮೋನಿಯಾಗಿದ್ದಳವ್ವೆ, ಸಖಿ ಬಂದು ಬೆಸಗೊಂಡಡೆ, ಏನೆಂದು ಹೇಳುವಳವ್ವೆ? ಸಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸವೆಸವೆದು ನಿರಾಕಾರದಲರ್ಪಿಸಿದಡೆ, ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರನು- ಮೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ. ॥೨॥

೭೮೦

ಅಂಗದ[2] ಲಿಂಗವ ಲಿಂಗವೆಂದು ಪೂಜಿಸುವೆನೆ? ಅದು ಅಂಗಲಿಂಗ[3]ವಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಅದು ಅಂಗದ ಮೇಲಉಅತು, ಮುಂದೆ ಜಂಗಮವೆಂದು ತೋಱೆತ್ತಾಗಿ, ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದು ಅರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡಿಹೆನೆ? ಆ ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗವೆಂದು ತೋಱೆತ್ತಾಗಿ. ಆ ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗವೆಂದು ಅರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡಿಹೆನೆ? ಅದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗವಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಮುಂದೆ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆ ತೋಱೆತ್ತಾಗಿ, ಆ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆ ನೀವಾಗಿ ಸುಖಿಯಾದೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩॥

೭೮೧

ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗಮಾಹೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಕೊಂಬೆ. ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಬೆ, ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದಯ್ಯಾ. ಅಱವಱತು, ಕ್ರಿಯಾನುಭಾವವಿಡಿದು, ಮಿಱೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ತಾನಾದ. ॥೪॥

---

೧ + ಗುರು(ಮೂ) ೨ X (ಮೂ) ೩ + ಲಿಂಗ (ಮೂ)

೭೮೨

ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಶಿವ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪುಟ; ಮೀಜಿದ ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಶಿವಲಿಂಗ ಸಂಪುಟ; ಕ್ರಿಯಾನುಭಾವ ನೆಲೆಗೊಂಡಲ್ಲಿ, ಮನಲಿಂಗ ಸಂಪುಟ. ಮನಲಿಂಗ ಲೀಯವಾದ ಬಳಿಕ, ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ಕುಱುಹಳಿದ ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ ಸುತ್ತಿರ್ದ ಪ್ರಪಂಚು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅಚ್ಚಿಗವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂಗಿದವು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ. ॥೫॥

೭೮೩

ಇಹಪರವೆಂಬಿರ್ದೆಸೆಗಿರ್ದೆಸೆಯಾದವನ ಪರಿ ಹೊಸತು! ನೆಯಿ ಹತ್ತದ ನಾಲಗೆಯಂತೆ, ಹುಡಿ ಹತ್ತದ ಗಾಳಿಯಂತೆ, ಕಾಡಿಗೆ ಹತ್ತದ ಆಲಿಯಂತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಆಚರಿಸದಂತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ॥೬॥

೭೮೪

ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಸಂಗವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆಯತವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ನಿಮುಷ ಕರಸ್ಥಲ ಹಿಂಗಿದಡೆ ಭಂಗವಯ್ಯಾ. ಕಂಗಳೆ ಕರುವಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆ ಗೂಡಾಗಿನಿಂದ ನಿಃಪತಿಯಲ್ಲಿ – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾ. ॥೭॥

೭೮೫

ಆಚಾರಲಿಂಗವಿಡಿದು ಅನುಭಾವಲಿಂಗಸಿದ್ಧಿ. ಅನುಭಾವಲಿಂಗವಿಡಿದು ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯಾ ಲಿಂಗಸಿದ್ಧಿ. ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗವಿಡಿದು ಮೀಜಿದ ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗಸಿದ್ಧಿ. ಮೀಜಿದ ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗವಿಡಿದು ಕ್ರಿಯಾನಿಃಪತಿಲಿಂಗ ಸಿದ್ಧಿ. 'ಲಿಂಗಜಾತಃ ಲಿಂಗಬೀಜಃ'–ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗಸಿದ್ಧಿ. ॥೮॥

೭೮೬

ಆಯತ ಸ್ವಾಯತ ಸಂಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿಯ ಆಚಾರವಡಗಿತ್ತು; ಅನುಭಾವ ತೊ[೧]ಡೆಯಿ[೧]ತ್ತು. ಕ್ರಿಯಾತೀತ ನಿಃಪತಿಯಾಯಿತ್ತು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಬಂಧಿಗೆ. ॥೯॥

೭೮೭

ಪೂಜೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಲಿಂಗವ ಹಾಡಿದೆ. ಮಾಟ ಉಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಜಂಗಮವ ಹಾಡಿದೆ. ಜಿಹ್ವೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಪ್ರಸಾದವ ಹಾಡಿದೆ. ಈ ತ್ರಿವಿಧ ನಾಸ್ತಿಯಾದ ಬಳಿಕ, ಎನ್ನ ನಾ ಹಾಡಿದೆ ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೧೦॥

೭೮೮

ಅಂಗವಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಆಚಾರ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ, ಉಭಯ ಪ್ರಾಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ. ॥೧೧॥

೧–೧ ಡಗಿ (ಮೂ)

ನಿಃಪತಿ ಬಂದು ಒಳಕೊಂಡಲ್ಲಿ, ನಿರಾಶ್ರಯ ಬಂದು ಹೊದಕೆಯಾದಲ್ಲಿ, ನಿರಾಲಂಬವಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ಎನ್ನ ಬಹುರೂಪು! ನಿರುಹರಣ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದುತಲ್ಲಾ ಎನ್ನ ಬಹುರೂಪು! ಬಹುರೂಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಬಸವಣ್ಣ ಕಾಣಾ! ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯನಾಗಿನಾಥ ಬಸವನಿಂದ ಬದುಕಿದೆನು!! ॥೧೨॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಬಸವನೆ ಶರಣೆನಗೆ ತನು ಮನ ಧನದಲ್ಲಿ
ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದ ಬಸವನೆ ಶರಣೆನಗೆ

ಪದ :

ಗುಣರಹಿತನಾಗಿರ್ದ ಮಹಾಂತನು
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ ಸನ್ನಿಹಿತನು
ಹಿಂಗದೆ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲಸಂಪನ್ನ-
ಮಯನಾಗಿ ತೋಜಿದ ಬಸವನೆ ಶರಣೆನಗೆ ॥೧॥

ಪಂಚಭೌತಿಕದ ಸಂಚವನಳಿದನು
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಲಿಂಗಸನ್ಮತವಾದನು
ಕ್ರೀಯಳಿದು ನಿಃಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ನಿಂದನು
ನಿಃಕ್ರೀಯ ಮೀರಿ ನಿಷ್ಪತಿಯಾದ ಬಸವನೆ ಶರಣೆನಗೆ ॥೨॥

ಘನ ಮನವೇದಿಸಿ ಅನುಪಮ ತಾನಾಗಿ
ಘನಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಮನ ತಲ್ಲೀಯವಾದನು
ಅಂಗ ಹಿಂಗಿ ಲಿಂಗಾಂಗವಾಗಿ ಸ-
ರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿ ತೋರಿದ ಬಸವನೆ ಶರಣೆನಗೆ ॥೩॥

ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದದ
ಇರವನೊಳಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದನು
ಪರಕೆ ಪರಾನಂದ ನಿರುಪಮ ಘನ-
ಗುರುವಾದ ಬಸವನೆ ಶರಣೆನಗೆ ॥೪॥

ಪ್ರಾಣವೆ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಸಂದಳಿದುಳಿದನು ಲಿಂಗ-
ಪ್ರಾಣವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಬಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ-
ಸಂಗನೆಂಬ ಶಬ್ದವಡಗಿ ನಿಃಶಬ್ದಾ-
ತೀತ ಮಹಂತನಾದ ಬಸವನೆ ಶರಣೆನಗೆ ॥೫॥

•

೫. ಭಾವನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕ್ರಿಯಾನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಅಂಗದಲಱಿತು, ಪ್ರಾಣನ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ತೋಱುವ ಭಾವದೊಳಗೆ ಭಾವವಾಗಿ ತೋಱಿ, ಆ ಭಾವನಿಷ್ಪತಿಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾವನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾವನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೭೯೦

ಸುಳಿದು ಸುತ್ತುವ ಮನದ ವ್ಯವಹರಣೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ, ಅಱಿಯೆನಱಿಯೆ ನೆಱೆ ಶಿವಪಥವ ನಾನಱಿಯೆನಱಿಯೆ. ಗೊಹೇಶ್ವರನ ನಿಜವನಱಿದ ಬಳಿಕ, ಲೋಕದ ಗತಿಯನಱಿಯೆನಱಿಯೆ.
॥೧॥

೭೯೧

ಕರಣಾದಿಗುಣಂಗಳಳಿದು, ನವಚಕ್ರಂಗಳು ಭಿನ್ನವಾದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನೇನೋ? ಇನ್ನೇನೋ? ಸ್ವರ್ಗ ನರಕವಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೇನೋ? ಇನ್ನೇನೋ? ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ, ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೇನೋ? ಇನ್ನೇನೋ? ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ವೇಧಿಸಿ ಸುಖಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನೇನೋ? ಇನ್ನೇನೋ? ॥೨॥

೭೯೨

ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ[೧] ಇದೆ ಪಥವಯ್ಯಾ. ಬೆರಸುವಡೆ ಪ್ರಾಣದ ಮಥನ ಭಾವ ನಟ್ಟು, ತನುಸ್ಥಿತಿಯ ಮಱೆದು, ಭ್ರಾಂತುಸೂತಕವೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಹೋದವು, -ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ, ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ॥೩॥

೭೯೩

ಅಱಿವಱಿವಿನ ಮುಂದಣ ಅಱಿವು ಅದೇನೊ? ಅಱಿವಿನ ಎರಡಱ ಅಱಿವು ಮಾಯೆಯ ಮುಂದಡಗಿತ್ತಲ್ಲಾ! ಅಱಿದಡೆ ಹಿಂದಾಯಿತ್ತು, ಮಱೆದಡೆ ಮುಂದಾಯಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ನಿತ್ಯಸಾರಾ. ॥೪॥

---

೧ + ಮನದಲ್ಲಿ (ಮೂ)

೭೯೪

ಉಗುಳ ನುಂಗಿ ಹಸಿವ ಕಳೆದು, ತೆವರ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಗೈದೆ ನೋಡಯ್ಯಾ. ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಸುಖಂಬಡೆದೆನಯ್ಯಾ. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ವಿರಹದಲ್ಲಿ ಕಂಗಳೆ ಕರುವಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ! ॥೫॥

೭೯೫

ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಘಾಯವನಾರಿಂಗೆ ತೋಱಬಹುದು? ಮನ ಸೋಂಕಿದ ಸುಖವ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಬಹುದೆ? ಆತ ನಿಂದ ಸುಖವಾತಂಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು. ಆತ ನಿಂದ ನಿಲವನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೬॥

೭೯೬

ದೃಷ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ನಟ್ಟಿತ್ತು ನೋಡಾ! ನಟ್ಟು, ಮತ್ತೆ ತೆಗೆಯಲಾರದು ನೋಡಾ! ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತಿದ್ದಿತ್ತು ನೋಡಾ! ಆಶ್ರಯವ ಗೆಲಿದು ನಿರಾಶ್ರಯದ ನಿಃಪತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದನು–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು. ॥೭॥

೭೯೭

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಱಿತು, ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಅಂಗವಱಿತು, ಭಾವ ತುಂಬಿ ಪರಿಣಾಮವಱಿತು, ನಾಮವಿಲ್ಲದ ದೇವರಿಗೆ ನೇಮವೆಲ್ಲಿಯದು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೮॥

೭೯೮

ಆನು ನೀನೆಂಬುದು ತಾನಿಲ್ಲ. ತಾನಱಿದ ಬಳಿಕೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. [1]ಇಲ್ಲದ[1]ಇಲ್ಲವೆ ಎಲ್ಲಿರ್ಪುದೊ? ಅನುವನಱಿತು, ತನುವ ಮಱೆದ ಭಾವರಹಿತ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೯॥

೭೯೯

ನೆನಹಿನ ಸುಖವ ನೋಟ ನುಂಗಿತ್ತು. ನೋಟದ ಸುಖವ ಕೂಟ ನುಂಗಿತ್ತು. ಕೂಟದ ಸುಖವ ಆಲಿಂಗನ ನುಂಗಿತ್ತು. ಆಲಿಂಗನದ ಸುಖವ ಸಂಗ ನುಂಗಿತ್ತು. ಸಂಗದ ಸುಖವ ಸಮರತಿ ನುಂಗಿತ್ತು. ಸಮರತಿಯ ಸುಖವ ಪರವಶ ನುಂಗಿತ್ತು. ಪರವಶದ ಸುಖವ ಕೂಡಲ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ತಾನೆ ಬಲ್ಲಾ! ॥೧೦॥

೧–೧ X (ಮೂ)

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಭಾವ ಭಾವಿಸುತ ನಿರ್ಭಾವ-
ವಾದುದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು

ಪದ :

ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವ ಪಡೆದು
ಲಿಂಗದಲನುಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ
ಅಂಗ ಲಿಂಗವ ವೇಧಿಸಿಕೊಳಲದು
ಮಾರುಗಕ್ರೀಯೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು ॥೧॥

ಮಾರುಗಕ್ರೀಯ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಲಿಂ-
ಗಾಯತ ಸ್ವಾಯತವಾಗಿ
ಒಳಹೊಱಗೆನ್ನದೆ ವೇಧಿಸಿಕೊಳಲದು
ಮೀಱಿದ ಕ್ರೀಯೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು ॥೨॥

ಮೀಱಿದಕ್ರೀಯ ಸಂಪಾದಿಸಿ ತನು ಮನ
ಲಿಂಗ ವೇಧಿಸಿ ಮನವು
[1]ಲಿಂಗವಾಗಿ[1] ನಿರ್ಭಾವಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು ॥೩॥

ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವನು ಸಂಪಾದಿಸಿ
ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವನು ವೇಧಿಸಿ
ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ
ಪ್ರಪಂಚುಗೆಟ್ಟು ತೆಱಹಿಲ್ಲದೆ ॥೪॥

ಅವಿರಳ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಯಥಾ ಲಿಂಗ
ತಥಾ ಶರಣ ಇದು ಕಾರಣ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಭೇದ-
ವಿಲ್ಲದುದಚ್ಚ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು ॥೫॥

•

೧-೧ ಲೀಯವಾಗಿ(ಮೂ)

೬. ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಭಾವದಲ್ಲಿ ನಿಃಪತಿಯಾದ ಲಿಂಗವು, ಶರಣನ ತ್ರಿಪುಟಿ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಅಜೀವಿನೊಳಗೆ ತಾನೆಯಾಗಿ ನಿಂದು, ಅಜೀವು ನಿಃಪತಿಯಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೦೦

ಪವನದ ಬಳಿಯಲಿ ಹರಿಯಲಿ ಹರಿಯಲಿ. ನೆನಹಿನ ಬಳಿಯಲಿ ಸುಳಿಯಲಿ ಸುಳಿಯಲಿ. ತಾಗಿಲ್ಲದೆ ಬಾಗುವುದುಂಟೆಂಬನ್ನಬರ ಬಳಸಲಿ. ಎಲ್ಲವೂ ತೀದು, ಇಲ್ಲವೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇನ್ನೇನ ಬಳಸಲುಂಟು? ॥೧॥

೮೦೧

ಹಿಡಿವ ಕೈಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ. ನೋಡುವ ಕಂಗಳ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ. ನೆನೆವ ಮನದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ. ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬುದು ಇತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ನಿಲವು ಅತ್ತಲೆಯಯ್ಯಾ. ॥೨॥

೮೦೨

ಕಾಯಗುಣಂಗಳಳಿದು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ ಬಳಿಕ, ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೊಂದು ಶಾಂತವು ದೊರೆಕೊಂಡಿತ್ತು ನೋಡಿರೆ! ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವೆಂಬವನಜೆಯನಾಗಿ, ದ್ವೈತಾದ್ವೈತವ ನೀಕರಿಸಿ, ನಿರ್ವಾಣ ನಿಃಪತಿಯಾಗಿ, – ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನನುಪಮಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದ. ॥೩॥

೮೦೩

ಭಿತ್ತಿ ಮೂಱಱ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಿತ್ತು. ಪ್ರಥಮ ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರದಂತಾಯಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯ ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ರ, ಹೋಗುತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಿತ್ತು. ಮೂಱನೆಯ ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ರ ಹೋಯಿತ್ತು; ಮರಳಿ ಬಾರದು. ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಈ ತ್ರಿವಿಧದಂದಿತ್ತತ್ತಲೆ! ॥೪॥

೮೦೪

ಘನವ ಮನ ಕಂಡು, ಅದನೊಂದು ಮಾತಿಂಗೆ ತಂದು ನುಡಿದು ನೋಡಿದಡೆ, ಅದೆ ಕಿಱಿದು ನೋಡಾ! ಅದೇನೂ ಇಲ್ಲದ ನಿಸ್ಸಂಗದ ಸುಖವು ಗೊಹೇಶ್ವರ. ॥೫॥

೮೦೫

ಊರ ಹೊಱಗೊಂದು ದೇಗುಲ, ದೇಗುಲದೊಳಗೊಬ್ಬ ಗೊರತಿ ಕಂಡಯ್ಯಾ. ಗೊರತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೂಜಿ, ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕ! ಗೊರತಿಯ, ಸೂಜಿಯ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವನೊಂದಿಱುಹೆ ನುಂಗಿತ್ತ ಕಂಡೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೬॥

೮೦೬

ಸತ್ತ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿತ್ತ ಕಂಡೆ. ಮೊತ್ತದ ಮಾಮರನುಲಿಯಿತ್ತ ಕಂಡೆ. ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಗಾಯಿತ್ತ ಕಂಡೆ. ಹೊತ್ತಾಱೆ ಎದ್ದು ಹೊಲಬುದಪ್ಪುವುದ ಕಂಡೆ. ಇದೇನು ಹತ್ತಿತ್ತೆಂದಱಿಯೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೭॥

೮೦೭

ಮಾತನೆ ಮನೆಯ ಮಾಡಿ, ಸತಿಯ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ನಿಭ್ರಾಂತಿನ ಕದವನಿಕ್ಕಿ ಸೂತಕವಳಿಯೆ ಸುಯಿಧಾನವು. ಇದನಱಿದು ಮಱೆದವರ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬೆ. ॥೮॥

೮೦೮

ವಸುಧೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳಸು, ರಾಜಾನ್ನದ ಹೆಸರಿಲ್ಲದೋಗರ. ವೃಷಭ ಮುಟ್ಟದ ಹಯನ, ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹೊಸೆವರಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡೆ. ಶಿಶು ಕಂಡ ಕನಸಿನಂತೆ, ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಬಯಲು. ॥೯॥

೮೦೯

ಜ್ಞಾನದ ಗಮನದ ಸಹಜದ ಉದಯದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದಱಿಯೆನು. ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗೊಳಕೊಂಡಿತ್ತಾಗಿ ಏನೆಂದಱಿಯೆನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. ॥೧೦॥

೮೧೦

ರವಿಯೊಳಗಡಗಿದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಹಿಡಿದವರಿಗಳವಲ್ಲದಿರಬೇಕಣ್ಣಾ. ಅಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನೊಳಗಡಗಿದ ಭೇದವ ಭಿನ್ನ ಮಾಡುವರೆ, ಎಲೆ ಅಣ್ಣಾ? ಅಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನ ನುಡಿಯೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಂಗಳಾದವೆ ಎಲೆ ಅಣ್ಣಾ! ಕೊಡನೊಳಗಣ ಜ್ಯೋತಿಯಡಗುವ ತೆಱನನಱಿಯದೆ, ಮಿಗೆವರಿದಂತಾದೆಯಾ ಅಜಗಣ್ಣಾ!! ॥೧೧॥

೮೧೧

ದಶದಿಕ್ಕು ಧರೆ ಗಗನವೆಂಬುದ ನಾನಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. 'ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್‌ಸರ್ವಂ' ಎಂಬುದ ನಾನಱಿಯೆನಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗಸೋಂಕಿನ ಸುಖದೊಳಗೆ ಶಿವಶಿವಾಯೆನುತಿರ್ದೆನಯ್ಯಾ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ಅಂಬುಧಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ವಾರಿಕಲ್ಲಿನಂತೆ, ಭಿನ್ನ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಶಿವಶಿವಾಯೆನುತಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ!! ॥೧೨॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಸಿಂಧುರಾಮಕ್ರೀ

ಪಲ್ಲವ :

ನಯನಂ ಶಯನಂ ಪರವಿಲ್ಲವೆಂದುದಾಗಿ
ಜ್ಞಾನಂ ನಾನಾ ಭಾವ ನೋಟವು ತಾನಲ್ಲಾ

ಪದ:

ಅರಿವಿನ ಭಾವ ಪರತಂತ್ರವಿಲ್ಲದ ನಿಷ್ಪತಿ
ಮರಹಿನ ಭಾವ ಪರತಂತ್ರವಿಲ್ಲದ ನಿಷ್ಪತಿ ॥೧॥

ಅಕ್ಷಯದಿನ್ನಾ ದೈವಚರಿತಂಗೆ ಅರಿವು ನೆಲಸಿದ ಗ್ರಾಹಿ
ಸಾಕ್ಷಿಯದಿನ್ನಾ ದೈವಚರಿತಂಗೆ ಮಱವೆ ಉಱೆಸದ ನಿರ್ಣಯವು ॥೨॥

ಪವನದ ಭ್ರಮರ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರನೀಹಾರ
ಪ್ರಾಣ ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆನಲು ನಾಚಿತ್ತು ॥೩॥

ಈ ನಿಃಪತಿಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು ಶರಣನ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು.

●

೭. ಪಿಂಡಾಕಾಶಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕ್ರಿಯಾನಿಃಪತಿ ಭಾವನಿಃಪತಿ ಜ್ಞಾನನಿಃಪತಿಯಾದ ಲಿಂಗವು ಶರಣನ ಪಿಂಡದೊಳಗೆ ಪಿಂಡಸ್ವರೂಪ ನಷ್ಟವನೆಯ್ದಿ, ಆ ಪಿಂಡ ನಿರವಯವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಪಿಂಡಾಕಾಶಸ್ಥಲವಾದುದು. ಪಿಂಡಾಕಾಶ ತ್ರಿವಿಧ.

ಪಿಂಡಾಕಾಶಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೧೨

ಮರನೊಳಗಣ ಮಂದಾಗ್ನಿ ಉರಿಯದಂತಿರಿಸಿದೆ. ನೊರೆವಾಲೊಳಗೆ ತುಪ್ಪ ತೋಱದಂತಿರಿಸಿದೆ. ಶರೀರದೊಳಗಾತ್ಮನನಾರೂ ಕಾಣದಂತಿರಿಸಿದೆ. ಬೆರಸುವ ಭೇದಕ್ಕೆ ಬೆಱಗಾದೆನ್ನೈ ರಾಮನಾಥಾ! ॥೧॥

೮೧೩

ನೂಱು ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ದೇಹವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವೆ ತೇಜಿ. ವೈಕಾರಿಕಾ ಕರಣಂಗಳೇಳು ಮಾನಿಸ ಸೇನಬೋವರು. ಅಷ್ಟಮದವೆಂಬವೆಂಟಾನೆ. ಮೊದಲ ನಾಯಕರಿಪ್ಪತ್ತೈವರು. ಕಾಯವೆಂಬ

ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಅನಾಮಿಕನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸುವಾತ ಅಜಾತನೆಂಬ ಶರಣ. ಅಜಾತನೆಂಬ ಶರಣನ ಮರ್ತ್ಯಜನೆಂದಡೆ ನಾಯಕನರಕ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ. ॥೨॥

೮೧೪

ಒಂದು ಎರಡು ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ಐದು ಆಱು ಏಳು ಎಂಟು ಒಂಬತ್ತು ಹತ್ತೆಂಬ ಮಾತು ನಿಮಗೇಕೆ ಹೇಳಿರೆ? ನಾದ ಮುನ್ನ ಉತ್ಪತ್ಯವೊ? ಬಿಂದು ಮುನ್ನ ಉತ್ಪತ್ಯವೊ? ನಾದ ಬಿಂದುವಿನ ಕುಳ ಸ್ಥಳಗಳ ಬಲ್ಲರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ. ಈಡ ಪಿಂಗಳ ಸುಷುಮ್ನನಾಡಿಗಳ ಭೇದವ ಬಲ್ಲಡೆ, ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ; ನಿಲ್ಲು ಮಾಱು. ॥೩॥

೮೧೫

ಒಂದನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮನವಿಪ್ಪುದು. ಎರಡನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನೆನಹಿಪ್ಪುದು. ಮೂಱನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಭಾವವಿಪ್ಪುದು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನವಿಪ್ಪುದು. ಐದನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಯೋಗವಿಪ್ಪುದು. ಆಱನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಷಡುಸ್ಥಲಂಗಳಿಪ್ಪವು. ಏಳನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರಿಪ್ಪರು. ಎಂಟನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗಳಿಪ್ಪರು. ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನವಚಕ್ರವಿಪ್ಪವು. ಹತ್ತನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವಿಪ್ಪುದು. ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲ ಕದವನಿಕ್ಕಿ, ಹೃದಯಾಕಾಶವೆಂಬ ಬಯಲೊಳಗೆ ಭರಿತನಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೪॥

೮೧೬

ಉದಕ ಮೂರುತಿಯಾಗಿ ಉದಯವಾಯಿತ್ತು ಪಿಂಡಿಗೆ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನ ಸ್ಥಾಪ್ಯವಾಯಿತ್ತು ಸ್ವದೇಹ ಶಿವಪುರದಲ್ಲಿ. ವಾಯು ಪೂಜಾರಿಯಾಗಿ, ಪರಿಮಳದಿಂಡೆಯ ಕಟ್ಟಿ, ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುದುವೊ ನವದ್ವಾರದ ಶಿವಾಲಯದಾದಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ! ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದುದುವೋ!! ॥೫॥

೮೧೭

ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಗಗನ ಮೇರುಮಂದಿರ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ. ಸಕಲಭುವನ ಸತ್ಯ ಲೋಕ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ. ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ತತ್ತ್ವ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ. ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಚತುರ್ವಳಯ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ. ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯತಾರಾಮಂಡಲ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಗೊಹೇಶ್ವರ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಪಿಂಡದೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಪಿಂಡಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ

ಪದ :

ಘಟದೊಳಗೆ ದಿಟವಾಗಿ
ಘಟ ತದ್ರೂಪನೆ ತಾಳಿ
ದಿಟವಾಗಿ ನಡೆ ನುಡಿಯುಳ್ಳ ಅ–
ಘಟಿತ ನಿರ್ವಯಲ ನಾನೇನೆಂಬೆನೂ ॥೧॥

ಶಿಲೆಯೊಳಗಣ ಮಂದಾಗ್ನಿ ಆ
ಶಿಲೆಯ ಹೊದ್ದಿಯು ಹೊದ್ದದಂತೆ ಎನ್ನ
ನಿಲವಿನೊಳಡಗಿದ ಬಯಲು ಆ
ಹೊಲಬನದೇನೆಂದು ಹೇಳುವೆನೂ ॥೨॥

ನುಡಿಯೊಳಗೆ ನುಡಿಯಾಗಿ ಎನ್ನ
ನಡೆಯೊಳಗೆ ನಡೆಯಾಗಿ
ಅಡಗಿದ ಸಾಕಾರದ ಬಯಲಾ ಆನು
ನುಡಿದು ತೋರಲಿಕೆ ತೆಱಹಿಲ್ಲಾ ॥೩॥

ಸ್ಫಟಿಕದ ಬಿಂದುವಿನೊಳಗೆ ಪ್ರತಿ
ಘಟ ಹೊಳೆದು ತೋರುವಂತೆ
ದಿಟ ಘಟ ಸಂಶಯರಹಿತ ಸಂ–
ಘಟಿತ ಘನವ ನಾನೇನೆಂಬೆನು ॥೪॥

ಮಿಥ್ಯ ಜಡವ ಪರಿಹರಿಸಿ
ತಥ್ಯವಾದ ಪಿಂಡದೊಳಗೆ
ನಿತ್ಯ ನಿರವಯ ನಿಜರೂಪಾ ಆನು
ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕಂಡೆ ಕೂಡಲಸಂಗಾ ॥೫॥

●

೮. ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರವಯವಾದ ಲಿಂಗವು, ಶರಣನ ಪಿಂಡಮಧ್ಯಸ್ಥವಾದ ಚಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿ ಬೆರಸಿ, ನಾಮನಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೧೮

ಮನ ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ತು, ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆವಡೆ ಭಾವ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಪತ್ರೆ ಪುಷ್ಪ ರಂಗವಾಲಿಯನಿಕ್ಕಲೇನು ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ತಾರವೆ? ಅವರು ಕಾಣಬೇಕು, ಇವರು ಕಾಣಬೇಕು ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯ ಭ್ರಮಿತರು, ಅಂಗಹೀನರು, ಮನದಂಗವನಗಲರು ಕೇಳಿರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಲಿಂಗ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಸದಮದವಳಿದು ನಿಜವನಱಿದಡೆ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ನೋಡಾ! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಸರ್ವಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿಹನು. ॥೧॥

೮೧೯

ಮನ ಮಜ್ಜನ, ತನು ಸಿಂಹಾಸನ, ನೆನಹೆ ನಾಗವತ್ತಿಗೆಯಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಏಳು ತಾಳ ಅಱಿಯಲಿಲ್ಲ ಮಱೆಯಲಿಲ್ಲ–ತೆಱಹಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದಾಗಿ, ಎಲೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ, ಈಯನುವನಲ್ಲಮಪ್ರಭು ತೋಱಿದಾ! ॥೨॥

೮೨೦

ಏಳು ತಾಳದ ಮೇಲೆ ಕೇಳುವ ಸುನಾದ; ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೈಲಾಸದ ರಭಸ; ಗಂಗೆವಾಳುಕಸಮಾರುದ್ರರ ತಿಂಥಿಣಿ. ಗಗನಗಂಭೀರ ಶಿವ ಸ್ತುತಿ ನೋಡಲು, ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾಯಿತ್ತು. ಅಖಂಡಿತ ನಿರಾಳ ಗೊಹೇಶ್ವರ! ॥೩॥

೮೨೧

ಆಡಬಾರದ ಬಯಲು, ಸೂಡಬಾರದ ಬಯಲು; ಕಡಿಯ ಬಾರದ ಬಯಲು, ಹಿಡಿಯ ಬಾರದ ಬಯಲು. ಒಡಲಿಲ್ಲದ ಬಯಲೊಳಗೆ ಅಡಗಿರ್ಪ ಭೇದವನು, ಲೋಕದ ಜಡರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೈ ರಾಮನಾಥಾ? ॥೪॥

೮೨೨

ಪಂಚವರ್ಣದ ಬಿಂದು ಪ್ರಪಂಚಳಿದುಳಿದಿರಲು, ಸಂಚರಿಸುವಡೆ, ಆವೆಡೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಂದ ಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರಭೆಯಂಗವನು ನೆಱೆ ನುಂಗಿ, ಮುಂದು–ಹಿಂದು ಎಡಬಲನೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಕೆಳಗೆ ನಿಲಲಾಧಾರ ಮೊದಲಿಂಗೆ ಇಲ್ಲ; ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ನಿಲುವೆನೆನಲು ಊರ್ಧ್ವವಿಲ್ಲ. ನಡುವೆ ಏನಾಗಿರ್ದನೆಂದಡೆ : ತನ್ನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಒಡೆದು ಮೂಡಿತ್ತು ತನ್ನಂತೆ ಬಯಲು. ಈ ಬೆಡಗುಬಿನ್ನಾಣವನು ಬಡವರಱಿವರೆ? ಅಱಿದು, ಇದ ನುಡಿದು [೧]ತೋಱಿದನು[೧] ಕೇಳಯ್ಯ ಗೊಹೇಶ್ವರನ ಶರಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು. ॥೫॥

೧–೧ ತೋಱುವೆನು(ಮೂ)

ತೋಱಿದೆ ತೋಱಿದ ನೆಳಲಿನ ಬಿಂದುವ ನುಂಗಿ, ಬಾರದ ಬಯಲುವ ಕೂಡಿದ ಕಾರಣವೇನೊ? ಬಂದುದ ಅಳಿದುದಱಿಂದವ ಬಿಂದು ತಾನಱಿಯದು. ಅಂದು ಭೂತಪ್ರಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಃಪತಿಯೆಂಬುದಱಿಯ ಬಂದು, ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿಂದುದು ನಿರವಯವು. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಾ! ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಬೌಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಆದಿಬಿಂದುವಿನೊಳಗೆ ಅಭೇದ್ಯ-
ವಾದ ನಿರ್ವಯಲ ನಿರಂಜನನೆ

ಪದ :

ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ ಧಾತುರೂಪ ನಿ-
ವೃತ್ತಿಮಾಡಿ ನಿಜದೆಚ್ಚರಲ್ಲಿ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ನಿಜರೂಪ ನಿ-
ರ್ವಯಲ ಮೂರುತಿ ಬಸವಾ ॥೧॥

ಮನದ ನೆನಹಿನಲ್ಲಿ ಮನ ರೂಪಾಗಿ
ಚಿನುಮಯ ಚಿದ್ರೂಪವನೆಯ್ದಿ ಮಹಾ-
ಘನರೂಪ[೧]ನಡಗಿಸಿ[೧] ನಿಃಕಲ ನಿರವಯ-
ವನು ತಾಳಿದ ಬಸವತಂದೆ ॥೨॥

ಷಡುಶಕ್ತಿಗಳನು ಶಕ್ತಿತ್ರಯವ ಮಾಡಿ
ಪಿಡಿದಾ ಶಕ್ತಿತ್ರಯವನೇಕವ ಮಾಡಿ
ದಿಟ ಪರಶಕ್ತಿ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ತೇಜಾ-
ಕೃತಿಯಾದ ನಿರವಯಲ ಮೂರುತಿ ಗುರು ಬಸವಣ್ಣಾ ॥೩॥

ನಾದ ಬಿಂದು ಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪ
ಆದಿಬಿಂದುವೆ ಸುನಾದ
ನಾದಬಿಂದುಕಳಾ[೨]ತೀತ[೨] ನಿರ್ವಯಲ ನಿಜ-
ವಾದ ನಿರಂಜನ ಗುರು ಬಸವಣ್ಣಾ ॥೪॥

೧-೧ ಧರಿಸಿ(ಮೂ) ೨-೨ ರೂಪ(ಮೂ)

ಸಕಳನಿಃಕಳತತ್ವದ ಸಂಜೀವದ
ಯುಕುತಿಯ ಮೂಲಪ್ರಭಾವದಾ
ಸಕುತಿಯೊಳಗೆ ನಿರ್ವಯಲಾದ ಕೂಡಲ-
ಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣಾ ॥೫॥

●

೯. ಮಹದಾಕಾಶಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಬಿಂದುನಾಮ ನಷ್ಟವಾದ ನಿರವಯ ಲಿಂಗವು, ಶರಣನಱಿವಿನ ಕುಱುಹಿಂಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಘನಚೈತನ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅಱಿವು ಕುಱುಹಳಿದು ನಿರವಯುವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಮಹದಾಕಾಶಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಮಹದಾಕಾಶಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೨೪

ಪ್ರಾಣಾಪಾನ ಮೊದಲಾದ ದಶವಾಯುಗಳಿಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡದು. ಜ್ಞಾನದಿಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆವುದು. ನಿರಾಲಂಬದಲ್ಲಿ ಆಡೂದು. ಹೃದಯ ಕಮಲಪದ್ಮಪತ್ರದುಸುರನಾಲಿಸಿ, ಸಂಪುಟಜಂಗಮದಾಟವನಾಡೂದು. ಲಿಂಗದ ನೋಟವ ನೋಡೂದು. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆವುದು. ಕಲಿದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಬಸವನ ನಿಲವಿದು. ॥೧॥

೮೨೫

ದಿಟಾಕಾಶ ಘಟಾಕಾಶ ಮಹದಾಕಾಶ. ಒಂಬತ್ತು ಬಾಗಿಲು. ಆಕಾಶತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗಲಿಕಸಾಧ್ಯ; ಹೊಱವಡಲಿಕಸಾಧ್ಯ.

ಚಿತ್ತಾಕಾಶಂ ಚಿದಾಕಾಶಂ ಆಕಾಶಂ ಚ ತೃತೀಯಕಂ।
ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಶೂನ್ಯಾಂತರಂ ವಿದ್ಧಿ ಚಿದಾಕಾಶಂ ವರಾನನೇ॥

ಆಕಾಶತ್ರಯ-ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ಸಾಧ್ಯ, ಉಳಿದವರಿಗಸಾಧ್ಯ. ॥೨॥

೮೨೬

ವಾಯದ ರಾಸಿಗೆ ಮಾಯದ ಕೊಳಗಳೆವುದು; ನೆಳಲು ಹೊಯಿವುದು. ಬಯಲು ತುಂಬಿಹೆನೆಂದಡೆ, ತುಂಬಲು ಬಾರದು. ತುಂಬಿದ ರಾಸಿಯ ಕಾಣಲುಬಾರದು. ಅಳತೆಗೆ ಬಾರದು; ಹೊಯ್ಲಿಗೊಳಗಾಗದು. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ಮಿಗೆ ಬಯಲು. ॥೩॥

೮೨೭

ಏನೆಂದೂ ಎನಲಿಲ್ಲ, ನುಡಿದು ಹೇಳಲಿಕಿಲ್ಲ. ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಬೆಱಗು ಕುಱುಹಱಿವುದೆ ಮರುಳೆ? ಹಱಿದು ಹತ್ತುವುದೆ ಬಯಲು? ಅದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಾದ ಬಯಲು, ತಾನಾದ ಘನವು. ಇನ್ನೇನನಱಸಲಿಲ್ಲ; ಅದು ಮುನ್ನವೆ ತಾನಿಲ್ಲ; ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಾ! ॥೪॥

೮೨೮

ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವು ನಾಸ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು-ತಾನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವಾಸನೆಯಿಲ್ಲಾಗಿ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿತ್ತು ಮಹತ್ತಪ್ಪ ಪೃಥ್ವಿ, ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ. ಸರ್ವಾಂಗವು ಜಿಹ್ವೆಯಾಯಿತ್ತು-ಅನ್ಯರುಚಿಯಿಲ್ಲಾಗಿ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಹತ್ತಪ್ಪ ಅಪ್ಪುವಡಗಿತ್ತು. ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವು ನೇತ್ರವಾಯಿತ್ತು,-ಅನ್ಯರೂಪಿಲ್ಲಾಗಿ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಹದಗ್ನಿಯಡಗಿತ್ತು. ಖಂಡಿತವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವು ಮಹಾಸೋಂಕಾಯಿತ್ತು - ಅನ್ಯಸ್ಪರ್ಶನವಿಲ್ಲಾಗಿ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಹತ್ತಪ್ಪ ವಾಯುವಡಗಿತ್ತು. ಖಂಡಿತವಡಗಿ ಸರ್ವಾಂಗವು ಶ್ರೋತ್ರವಾಯಿತ್ತು, - ಅನ್ಯಶಬ್ದವಿಲ್ಲಾಗಿ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಹದಾಕಾಶವಡಗಿತ್ತು. ಇಂತು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆ ಪಂಚಭೂತಮಯವಾದಡೆ, ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಯವಡಗಿತ್ತು. ಅದೆ ಪಂಚವರ್ಣಾತೀತವಾದ ಮಹಾಬಯಲೊಳಗೆ ನಿಂದ ಭೇದವದಱಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಅಡಗಿದ ಭೇದವ, ಮಹತ್ತು ಮಹತ್ತನೊಳಕೊಂಡ ಭೇದವನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ? ॥೫॥

೮೨೯

ಅನಾದಿ ಶರಣರನ ಹೃತ್ಕಮಲಮಧ್ಯದ ತೇಜೋಮಯವನೇ ನೆಂದುಪಮಿಸುವೆ? ಜಲವೆ ಪಾದಶಿಲೆ, ಪೃಥ್ವಿಯೆ ಪಿಂಡಿಗೆ, ಆಕಾಶವೆ ಲಿಂಗ, ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳೆ ಪಂಚಾಮೃತ, ಮೇಘವೆ ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಬಿಂದಿಗೆ, ಮಳೆಗಾಲವೆ ಮಜ್ಜನ, ಚಂದ್ರಮನೆ ನೊಸಲ ಗಂಧ, ನಕ್ಷತ್ರವೆ ಅಕ್ಷತೆ, ತರುಮರಾದಿಗಳೆ ಪತ್ರೆಪುಷ್ಪ, ಮೊಳಗೆ ಪಂಚಮಹಾ ⁽೧⁾ಶಬ್ದ⁽೧⁾. ಮಾಗಿಯೆಂಬ ಪರಿಯಾಣವ ಬೆಳಗಿ, ಬೇಸಗೆಯೆಂಬ ಓಗರವ ಗಡಣಿಸಿ, ಸರ್ವಪರಿಮಳದ ತುಪ್ಪವನೆಱೆದು, ಪರವೆಂಬ ಮೇಲೋಗರವನಿಕ್ಕಿ, ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯೆಂಬ ಕನ್ನಡವ ಕಟ್ಟಿ, ಲಿಂಗವ ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ, ಸುಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಱೆದು, ಭಾವವೆಂಬ ವೀಳೆಯವ ಕೊಟ್ಟು, ಆನು ನೀನೆಂಬ ಅನುಲೇಪನ ಗಂಧವ ಪೂಸಿ, ವಾಯುವೆಂಬ ವಸ್ತ್ರವ ನುಡಿಸಿ - ಎಲೆ, ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಬಳಿಕ, ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱೆವ ಠಾವಾವುದೈ ಬಸವಣ್ಣಾ? ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಬೌಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಆಕಾಶವೆಂಬನಾಮಿಕನು ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜಗವ ನುಂಗಿ
ನುಂಗಿದರಿನ್ನುಗುಳ ಮತ್ತೆ ಮರಳುವ ಗಂಡರ ಕಾಣೆ

೧-೧ ವಾದ್ಯ(ಮೂ)

ಪದ :

ಸಾಕಾರದಾದಿವಿಡಿದು ಬಂದು ಬಂದು ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆದು
ಲೋಕವೆಂಬ ದೆಸೆಯನಱಿಯದೆ ನಂಬಿ ನಂಬಿ
ಏಕೈಕವೆಂಬ ತತ್ವವ ನೆಱೆಯಱಿದಾತಂಗೆ
ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನದ ಬಯಲೆಲ್ಲ ಸಂಬಾಳಾ ॥೧॥

ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಒದಗಿತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿಯಲೇಕೆ
ಸಲ್ಲದು ನಿನ್ನ ಮಾಟಕೂಟದ ಫಲವನಳಿವುದು
ಅಲ್ಲಹುದೆಂಬೆರಡು ಹೊಲ್ಲದ ಸಟೆದಿಟವನಳಿಯೆ
ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತ್ತಖಂಡಿತ ಬಯಲು ॥೨॥

ಅಱಿದಡೇನು ಮಱೆದಡೇನು ಅಱಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನಿರ್ದಡೇನು
ತೊಱೆದಡೇನು ತೊಱೆಯದೆ ಸಂಸಾರಿಯಾದಡೇನು
ಕಱಿಯ ಮಱೆಯ ಕುರುಹುವಿಡಿದು ಬಱಿದೆ ಬಱಿದೆ ಬಂದು ಬಂದು
ಕುಱುಹಿನ ಮೂರುತಿಗೆ ತಾವಿವೆಲ್ಲ ಸಾಧನಾ ॥೩॥

ವಾದ ವಶ್ಯ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಯಂತ್ರ ಕರಣವೆಂಬಿವು
ಭೇದ ಸಮಯ ದರುಶನ ಬಹುಕುಹಕದ ಕಪಟಾ
ಇವನೋದಿಯೋದಿ ತಾವೆ ಘನವೆಂದು ಕೆಲರ ಕಿರಿದು ಮಾಡಿ
ಹೋದರವರು ಮರಣದಾರಿಯೆನಿಪ ಬಟ್ಟೆಗೆ ॥೪॥

ಅಜ ಹರಿ ರುದ್ರರೆಲ್ಲರು ಭಜಿಸಿ ಭಜಿಸಿ ರೀತಿಗೆಟ್ಟರು
ತ್ರಿಜಗವ ನುಂಗಿದ ಹಮ್ಮು ಮತ್ತಿನ್ನಾರ ಬಗೆವುದು
ಮಜಡು ಮಣಕನೋದಿಯೋದಿ ಸುಜನರೆಲ್ಲರು ರೀತಿಗೆಟ್ಟರು
ಗಜಬಜೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕದೆ ನಿಂದ ನಿಜಗುಣಯೋಗಿ ॥೫॥

ಇಂತೀ ಆಕಾಶಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು ಶರಣನ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು. ಇಂತು ಶರಣನ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಸಾದಂ ನವಭೇದಂಚ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಪಾದೋದಕಲಿಂಗಸ್ಥಲದತ್ರಿವಿಧ, ನಿಷ್ಪತ್ತಿಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಆಕಾಶಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ-ಈ ೯ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೬೮, ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು ೪೩, ಅಂತೂ ೧೧೧.

●

ಮಹಾಲಿಂಗ

೧. ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪಿಂಡಾಕಾಶ ಬಿಂದ್ವಾಕಾಶ ಮಹದಾಕಾಶವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ಥಲವು ಏಕಾರ್ಥವಾದ ಲಿಂಗವು, ಮಹಾಬೆಳಗ ಒಳಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿ ಐಕ್ಯನ ಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಾನೇ ತೋಱುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿ, ಈ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲವಾದುದು. ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.

ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೩೦

ಧರ್ಮವೆ ಸಯವಾಗಿ ಆಚಾರದ ನಿಲವನಱಿದು, ಹೃದಯದ ಕತ್ತಲೆಯನುದಯಮುಖದಲ್ಲಿಯೆ ಕಳೆದು, ಮುಟ್ಟುವುದ ಮುಟ್ಟದೆ ಕಳೆದು, ಮುಟ್ಟದುದ ಮುನ್ನವೆ ಕಳೆದು, ಅಯ್ಯಾ ಅಯ್ಯಾ ಎಂಬಲ್ಲಿಯೆ ಲೀಯವಾದ ಕೇಸರಿಯ ಸಮ ಜೋಗು. ಐದಱ ಮದಸೇನೆ ದಳ ಮುಱಿಯಿತ್ತು. ಎನ್ನೊಡೆಯ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಹಿಡಿವಡೆದ! ॥೧॥

೮೩೧

ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ತತ್ತ್ವಂಗಳ ಮಱೆಯಲ್ಲಿಪ್ಪನ್ನಕ್ಕರ, ನಾನು ಕಾಯದ ಮಱೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಶಕ್ತಿಯ ಮಱೆಯಲ್ಲಿಪ್ಪನ್ನಕ್ಕರ, ನಾನು ಆಸೆಯ ಮಱೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ನಿನ್ನ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣವ ನಾ ಬಲ್ಲೆ, ನನ್ನ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣವ ನೀ ಬಲ್ಲೆ. ಮಱೆಗೆ ಮಱೆಯನೊಡ್ಡಿ ಜಾಱಿ ಹೋದೆಯಲ್ಲೈ! ಈ ಬಿನ್ನಾಣದ ಮಱೆಯನು ತೆಱ ದರುಶನಂ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಎನ್ನನಿರಿಸಿ, ಎನ್ನೊಳಗೆ ನಿನ್ನನಿರಿಸಿ, ಪ್ರಾಣವ ಸಂಯೋಗವಂ ಮಾಡಿದನು ಶ್ರೀಗುರು, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ. ॥೨॥

೮೩೨

ಜಲ ಮಲಿನವೊಪ್ಪವ ತೊಳೆವಂತೆ, ಮನ ತಮಂಧವ ತೊಳೆದು ದರ್ಪಣದೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಇಪ್ಪೆಯಯ್ಯಾ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ. ॥೩॥

೮೩೩

ಲಿಂಗವನೂ ಪ್ರಾಣವನೂ ಒಂದು ಮಾಡಿ ತೋಱುವ ಗುರುವಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ! ^ಲಿಂಗವಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ!!^ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಜಂಗಮವಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ!!! ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ದೃಷ್ಟವನು ಕಂಡು, ಬೇಱೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬೆಱಗಾದೆ ನಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೪॥

೮೩೪

ಕಾಲ ಸಡಗರ ಕಯ್ಯಲದೆ, ಕಯ್ಯ ಸಡಗರ ಕಂಗಳಲದೆ, ಅದೇನು ಕಾರಣ? ಕಂಗಳೆ ಕಾರಣವಾಗಿ; ಒಂದು ಮಾತಿನೊಳಗೆ ವಿಚಾರವದೆ; ದರ್ಪಣದೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯವದೆ. ಇದೇಕೆ ತಿಳಿಯರು ಹೇಳಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೫॥

೮೩೫

ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬ ಉಭಯ ಒಂದೆ. ಲಿಂಗ ಒಂದೆ, ಜಂಗಮ ಒಂದೆ, ಪ್ರಸಾದ ಒಂದೆ. ಒಂದಾದಲ್ಲಿ ಎರಡಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನು ನೀನೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೬॥

೮೩೬

ಲಿಂಗಜಂಗಮ ಸನುಮತವಾದ ಕ್ರೀಯನು ಅಹುದಾಗದೆಂಬ ಸಂದೇಹ ಬೇಡ. ಕ್ರೀವಿಡಿದು ತನುವ ಗಮಿಸೂದು, ಅಱಿವುವಿಡಿದು ಮನವ ಗಮಿಸೂದು.

ಕ್ರಿಯಾದ್ವೈತಂ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭಾವಾದ್ವೈತಂ ಸಮಾಚರೇತ್।
ಕ್ರಿಯಾಂ ನಿರ್ವಹತೇ ಯಸ್ತು ಭಾವ ಶುದ್ಧಾಂ ತು ಶಾಂಕರಿ॥

– ಎಂದುದಾಗಿ, ಅನುಭಾವದಿಂದ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀಯ, ತದ್ರೂಪು. ॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಧನ್ವಾಸಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಆಚಾರದುಂದುಭಿಯ ನಾನೇನೆಂದುಪಮಿಸುವೆ
ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ತೊಳತೊಳಗುತಲಿರ್ದುದು ಆಚಾರ

ಪದ :

ಅಱಿವಿನಾಚರಣೆಯ ತೆರನ ಹೇಳುತಲಿರ್ದುದು
ಭೇದದಭೇದದ ಮಹಾಘನದಾಚಾರ ॥೧॥

೧–೧ X (ಮೂ)

ಸ್ಫಟಿಕದ ಗಿರಿಯ ತಟದೊಳು ನಿಂದಿರ್ದಡೆ
ಘಟ ಹೊಳೆದುದು ಒಳಹೊರಗೆನ್ನದೆ ॥೨॥

ಪರುಷದ ಗಿರಿಯ ಕಡಿಯಲೆಂದು ಹೋದರೆ
ಹಿಡಿದುಳಿ ಕೊಡತಿ ಪರುಷವಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತಾಚಾರ ॥೩॥

ಮಾಣಿಕವ ಹಿಡಿದವನ ಕೈ ಸೆಕೆ ಹತ್ತುವುದೆ
ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವೆಂದರಿದಂಗಾಚಾರ ॥೪॥

ಸಂಪಗೆಯ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಂಪುಂಡ ಭ್ರಮರನಂತೆ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲಿ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣಂಗಾಚಾರ ॥೫॥

●

೨. ಭಾವಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಕ್ರಿಯಾರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಲಿಂಗವು, [೧]ಐಕ್ಯನ[೧] ಮಹಾನುಭಾವ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಸ್ವರೂಪ ತಾನೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾವಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾವಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೩೭

ಉದಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವ ನೋಡಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಿ, ನೀ ಕೇಳಾ. ಉದಯವೆಂದೇನೋ ಶರಣಂಗೆ? ಅಸ್ತಮಾನವೆಂದೇನೋ ಶರಣಂಗೆ? ಮಹಾಮೇರುವಿನ ಮಱೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಕರದ ನೆಳಲನಱಸುವ ಭಾವಭ್ರಮಿತರ ಮೆಚ್ಚ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೧॥

೮೩೮

ಎಲೆ, ಗುರುಕರುಣವಾಯಿತ್ತೆಂಬ ಅಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೆ. ಶಿವನಾವ ಕಡೆ? ಶಕ್ತಿ ಯಾವ ಕಡೆ? ಉತ್ಪತ್ಯವ ಬಲ್ಲಡೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೆ. ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯವ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಗುರು! ಶಿವನ ಶಿವಂಗರ್ಪಿಸುವ ಪರಿಯದೆಂತೋ? ಶಿವ ನಷ್ಟ, ಶಕ್ತಿ ನಷ್ಟ–ಉಭಯನಾಸ್ತಿಯಾದಡೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೆಂಬೆ. ॥೨॥

೧–೧ ಶರಣನ(ಮೂ)

೮೩೯

ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಪುರುಷ ಸಿದ್ಧರು, ನಾ ನೀನೆಂಬ ಮೂಱು ತಲೆಯವರು ಬಿಂದು ಚಕ್ಷು, ಚಕ್ಷು ಬಿಂದು, ಚಕ್ಷು ಚಕ್ಷುವೆಂಬ ಮೂಱು ತಲೆಯವರು, ಈ ಮೂಱಲಗಿನ ನಡುವಣ ಕೀಲ ಕಳಚಿದಡೆ, ಅವರ-ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ನೀನೆಂಬೆ. ||೩||

೮೪೦

ಉತ್ತಮಾಂಗ ಗಳ ಕಕ್ಷೆ ಕರಸ್ಥಲ ಮುಖಸಜ್ಜೆ ಅಮಳೋಕ್ಯವು! ಅಕಟಕಟಾ!! ಭಿನ್ನವಾರ್ತೆಯ ಕೇಳಲಾಗದು. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ ಸರ್ವಾಂಗವಲ್ಲದೆ ಕೇಳಲಾಗದು. ||೪||

೮೪೧

ಓಲೆಯನಿಕ್ಕಿದ ಬಾಲೆಯ ಓಲೆಗಳೆಯದಿದೆಂತೊ? ಓಲೆಯಿದ್ದುವೋಗಾಯತವಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರಿಗೆಯೂ! ಓಲೆಯು ಹೋಯಿತ್ತೆನಗೆ, ಬಾಲೆಯೂ ಹೋಯಿತ್ತೆನಗೆ. ಓಲೆಯ ಬಾಲೆಯ ಕೀಲ ಬಲ್ಲರೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೆಂಬೆ. ||೫||

೮೪೨

ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವೆಂಬೆನೆ? ಪ್ರಾಣದ ಹಂಗಿನ ಲಿಂಗ. ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವೆಂಬೆನೆ? ಲಿಂಗದ ಹಂಗಿನ ಪ್ರಾಣ. ಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗವಲ್ಲ. ಉಭಯದ ಸಂದಳಿದವರ ತೋಱಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ||೬||

೮೪೩

ಖಂಡಾವಿಯ ಕೀಲ ಬಲ್ಲಡೆ, ಮಂದರಾವಿಯ ಅನುವ ಬಲ್ಲಡೆ, ಷಣ್ಣಾವಿಯ ಭಾವವ ಬಲ್ಲಡೆ, ಕಳಾಮುಖದ ನಿಲವ ಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನೆಂಬೆ.

||೭||

೮೪೪

ಕಂಗಳ ಮುಂದೆ ತೋಱಿದ ಮಿಂಚು, ಮನದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತ್ತಿದೇನೋ! ಕಳೆಯ ಬಾರದು, ಕೊಳಬಾರದು ಕಂಗಳ ಕತ್ತಲೆಯ, ಮನದ ಮಿಂಚುವ. ಇದು ಬಲ್ಲವರನಲ್ಲೆನಿಸಿತ್ತು-ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮನೆಂಬ ನಾಮದೊಡಕು. ||೮||

೮೪೫

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಆಯತವಾದುದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿಡಿದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸ್ವಾಯತ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಉದಯಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಾರದು. ಈ ಭೇದವ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ||೯||

೮೪೬

ಆತನ ನೋಡಿದಡೆ, ಇಂತು ದೆಸೆಗಳ ಮಱೆದೆ. ಇನ್ನೆಂತವ್ವಾ? ಆತನ ನುಡಿಸಿದಡೆ, ಮೈ ಬೇಮರ್ದವಿನ್ನೆಂತವ್ವಾ? ಅವ್ವಾ, ಕೈಯ ಹಿಡಿದಡೆ, ಎನ್ನ ನಿಱಿಗಳು ಸಡಿಲಿದವಿನ್ನೆಂತವ್ವಾ? ಅವ್ವಾ, ನಮ್ಮ ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರನಪ್ಪಿದನೆಂದಡೆ, ಆನಪ್ಪ ಮಱೆದೆನಿನ್ನೆಂತವ್ವಾ? ॥೧೦॥

೮೪೭

ಸಾವಯವೆಂದಡೆ ನಿರವಯವಾಯಿತ್ತು; ನಿರವಯವೆಂದಡೆ ಸಾವಯವಾಯಿತ್ತು. ನಿರವಯ ಸಾವಯ ತನ್ನೊಳಗಡಗಿತ್ತು. ಸ್ಫಟಿಕದ ಘಟದೊಳಗಣ ಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ನಿಲವು! ॥೧೧॥

೮೪೮

ಸ್ಥಲ ಹೋಯಿತ್ತೆನಗೆ, ನಿಃಸ್ಥಲ ಹೋಯಿತ್ತೆನಗೆ. ಗೋರಿಕಲ್ಲ ಮಾಡ ಹೋಯಿತ್ತೆನಗೆ, ಬಸವ ಹೋದನೆನಗೆ, ಬಸವನ ಜಂಗಮ ಹೋದನೆನಗೆ. ಇನ್ನು ಬಸವಾ ಎಂದೆನಾದಡೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ॥೧೨॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಲಿಂಗಶರಣನು ನಿಜಲಿಂಗಶರಣನು
ಆವ ಗ್ರಾಹಕನಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಲಿಂಗಶರಣನು

ಪದ :

ಜ್ಞಾನಂ ಭಾಷೆಯ ಸನ್ಮಾತ್ರದ ಭರವಿಂಗೆ
ಸೋಹಂ ಸೋಹಂ ಎಂದು ಕೂಗಿದವಯ್ಯಾ
ತನ್ನ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಲಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟು
ತಾನೆಂತೆಂದಡೆಯೂ ಜನಿಸುವನಲ್ಲಾ ॥೧॥

ಕಾಲಾಳಿಗೆ ಸೀರೆಯನಿಕ್ಕುವನಲ್ಲ ಮೇಲಾಳಿಗಂಗವಿಸುವನಲ್ಲ
ತನ್ನ ಸಹೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೊಳಗಳಿ–
ಕಿನಿತಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಣ ಹಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಒಂದೇ ಮೈಯಲಿ ಹೂಣಿ ಹೋಗುವನಯ್ಯಾ ॥೨॥

ಶರಣನ ಶರೀರದಪಮಾನದಾದಿಯಿಂದವ
ಶರೀರಿಯಪ್ಪನಯ್ಯಾ ತನ್ನ ಪರಿಗೆ ವೇದ
ಸಾರುತ್ತೈದಾವೆ ಶರೀರಕೋವ ಸಮ್ಯಕ್ ಸ್ಪೃಹೋ
ನ ಸ್ಪೃಹಕಾಯವೆಂದುದಾಗಿ ॥೩॥

ಬಯಲಿಂಗಬ್ಬರಿಸಿ ಬಳಲುವನಲ್ಲ ಕುಂಬಳ-
ದೊಳಗೆ ಸೂಜಿಯಾಳುವಂತೆ
ಲಿಂಗದೊಳಾಳುವನು ಹವಣರಿಯನಂತುವ-
ನಜಿಯನು ರೂಹುಗೆಡುವನಲ್ಲವಯ್ಯಾ ॥೪॥

ಬಳಿಕಾತ್ಮಯಿದಮೇಕಮೇವ ಗ್ರಾಹಿರಿತ್ಯಾದಿ
ಶ್ರುತಿ ನಲಿದಾಡಿದವಯ್ಯಾ ಲಿಂಗ ಕೂಡಲ-
ಚೆನ್ನಸಂಗನೈಕ್ಯಕ್ಕೊಂದೊಂದು ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ಪರಿಗಳಲೊದರುತಿರ್ದವಯ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ॥೫॥

●

೩. ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಭಾವಪ್ರಕಾಶವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯನ ಭಾವ ಭಾವಿ ಭಾವಿತವೆಂಬ ತ್ರಿಪುಟಿ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಮಹಾಜ್ಞಾನವೆ ತಾನಾಗಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೪೯

ಸುಖವ ಬಲ್ಲಾತ ಸುಖಿಯಲ್ಲ, ದುಃಖವ ಬಲ್ಲಾತ ದುಃಖಿಯಲ್ಲ. ಸುಖದುಃಖವೆರಡನು ಬಲ್ಲಾತ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ ಸತ್ತವರ ಕುಋಹ ಬಲ್ಲಡೆ, ಬಲ್ಲ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೧॥

೮೫೦

ಅನ್ಯಲಿಂಗ ಅನ್ಯಲಿಂಗವೆಂದೆಂಬಿರಿ. ಅನ್ಯಲಿಂಗವಾವುದು? ತನ್ನಲ್ಲಿಹುದಾವುದು? ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವುಳ್ಳವರ ಮನೆಯ ಹೊಗಿಸಲಾಗದು. ಬಋಕಾಯರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗದು. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದವರ ಕಂಡಡೆ ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೨॥

೮೫೧

ಕಾಯದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವೊ? ಜೀವದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವೊ? ಭಾವದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವೊ? ಕಾಯ ಲಿಂಗವೆಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಖಂಡಿತರನೇನೆಂಬೆ? ಜೀವ ಲಿಂಗವೆಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಉಪಜೀವಿಗಳನೇನೆಂಬೆ? ಭಾವ ಲಿಂಗವೆಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಭ್ರಮಿತರನೇನೆಂಬೆ?* ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಳಿದು, ಉಭಯಲಿಂಗವುಳಿದು, ದೃಷ್ಟ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆರೆಯಬಲ್ಲಡೆ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಚ್ಚ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೆಂಬೆ. ॥೩॥

೮೫೨

ಕಾಯಾನುಭಾವಿಗಳು ಕಾಯದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಜೀವಾನುಭಾವಿಗಳು ಜೀವದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಪ್ರಾಣಾನುಭಾವಿಗಳು ಪ್ರಾಣದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಪವನಾನುಭಾವಿಗಳು ಪವನದಲೆ ಮುಕ್ತರು. ಇವರನೆಂತು ಸರಿಯೆಂಬೆ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳಿಗೆ? ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತರು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು. ॥೪॥

೮೫೩

ಅಱಿಸಲಿಲ್ಲದ ಘನವನಱಿಸುವುದದೇನೋ? ತಿಳಿವುದದೇನೋ? ತಿಳಿವಿನ ಮುಂದಣ ಸುಳುಹು ತಾನೇನೋ? ಸರದ ಸಮತೆಯ ಪರಿಣಾಮವ ನೋಡಾ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಅದೆ ಕಂಡಾ! ॥೫॥

೮೫೪

ಅಂತರಂಗದ ನಿರವಯವದು ಲಿಂಗವೆ? ಬಹಿರಂಗದ ಸಾವಯವದು ಜಂಗಮವೇ? ಅಂತರಂಗದ ನಿರವಯವದು ಜ್ಞಾನಸೂಚನೆಯ ಭಾವವೆಂದು ನಾಚರು ನೋಡಾ. ಬಹಿರಂಗದ ಸಾವಯವ ವಿಷಯದೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ನೋಡಾ. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಉಭಯ ಒಂದಾದಭೇದ್ಯ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ. ॥೬॥

೮೫೫

ಹೃದಯಕಮಲಕರ್ಣಿಕಾಕುಹರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪೃಥಕ್ ಭಾವದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕಾಬನೆ ಶರಣನು? ವಕ್ತ್ರಾಶ್ರಯದ ಜಿಹ್ವೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಪರವಕ್ತ್ರನಾಗಿ ನುಡಿವನೆ ಶರಣನು? ಪ್ರಕೃತಿ ತನುಗುಣರಹಿತ, ಸುಕೃತ ಶೂನ್ಯ, ಘನಮುಗ್ಧ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ. ॥೭॥

೮೫೬

ಅಱಿವಿನಿಂದ ಅಱಿದೆಹೆನೆಂದಡೆ, ಅಱಿವು ಮಱಹಿನೊಳಗಾಯಿತ್ತು, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಱಿದೆಹೆನೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಭಾವದಿಂದ ಭಾವಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ, ಭಾವ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಗಾಯಿತ್ತಾಗಿ,

---

* ಮುದ್ರಿತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕ ಸೇರಿದೆ(ಸಂ)

ಭಾವದಿಂದ ಭಾವಿಸಿಹೆನೆಂಬ ಭ್ರಮಿತರ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಱಿದೆಹೆನೆಂದಡೆ, ಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೊಳಗಾಯಿತ್ತಾಗಿ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಱಿದೆಹೆನೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಲಾಗದು. ಸುಜ್ಞಾನ ಭರಿತ, – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೮॥

೮೫೭

ಅಱಿವೆಂಬ ಅಲಗಿಂಗೆ ಕುಱುಹಿನ ಮೋಹಳ ನೋಡಾ! ಒಱೆ ಹಱಿದು ಒಳಗನಿಱಿಯಲು ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ. ಶಂಕೆ ಸಮ್ಯಕ್ಕಿಲ್ಲಾಗಿ ಅಂತಿಂತೆನಲಿಲ್ಲ. ಅಂಕವ ಕಾಣದೆ ಬೇಳುವೆಗೊಳಗಾದಿರಲ್ಲಾ! ನಿರ್ಲೇಪವಹ ಅಂಕಕ್ಕೆ ಹಱಿವಱಿವುದೆ ಗೆಲವು? ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂಬೆನು. ॥೯॥

೮೫೮

ಶಿವ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪುಟವಿಹೀನ ಲಿಂಗ; ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದುದೆ ಜಂಗಮ. ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಱುಹು, ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಆಕೃತಿ, ನೆಱೆ ಅಱಿತ ಅಱಿವು, ಹಿರಿದು ಕಿಱಿದೆನ್ನದ ಸಜ್ಜನಶುದ್ಧಶಿವಾಚಾರ, – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೧೦॥

೮೫೯

ಒಂದು ಕೈಯ ಬಯಲನೆನಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಕೈಯ ಬಯಲ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು. ನೀವು ಬಂದಾರೆಂದು ಎಂಟುಸಾವಿರ ವರುಷ ಒಗೆದೊಗೆದು ಬಿಳಿದು ಮಾಡುತಿದ್ದೆನು. ಒಂದು ಬಿಳಿದ–ಬಸವಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡೆಂದಡೆ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡಲೊಲ್ಲದೆ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ. ಮಡಿಯ ಕೂಲಿಯ ಬೇಡ ಹೋದಡೆ, ಬಿಳಿದ ಹಱಿದು ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ನೀನುಟ್ಟ ಬೀಳುಡುಗೆಯ, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಕೈಯ ನಿರಾಳವನೆನಗೆ ಕೊಡಿಸಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೧೧॥

೮೬೦

ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ಘನವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ. ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲವೆ ಪ್ರತಿ. ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲವೆ ಪ್ರತಿ. ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಸ್ಥಲವೆ ಪ್ರತಿ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಶರಣಸ್ಥಲವೆ ಪ್ರತಿ. ಶರಣಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವೆ ಪ್ರತಿ, ಪ್ರತಿಯುಳ್ಳುದಱಿವೆ? ಪ್ರತಿಯುಳ್ಳುದು ಜ್ಞಾನವೆ? ಪ್ರತಿಯುಳ್ಳುದು ನಿರ್ಭಾವವೆ? ಪ್ರತಿಯುಳ್ಳುದು ಮೋಕ್ಷವೆ?–ಇಂತಿವು ಷಡುಸ್ಥಲದ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಸ್ಥಲವೂ ಅಲ್ಲ, ನಿಃಸ್ಥಲವೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾವಯವವೂ ಅಲ್ಲ, ನಿರವಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಒಳಗೂ ಅಲ್ಲ, ಹೊಱಗೂ ಅಲ್ಲ, ಸಂಗವಲ್ಲ, ನಿಸ್ಸಂಗವಲ್ಲ, ಸುಸಂಗದ ಬಯಲು, – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೧೨॥

೮೬೧

ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹಿಡಿತಂದು ಅಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿಸಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ. ಹರಿಯ ಸಾಸಿರದೇಳ್ನೂರು ಕುಮಾರಿಯರ ಹಿಡಿತಂದಾತ ಬಸವಣ್ಣ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ೧ಮಾಡಿತ್ತ೧ ತನ್ನ ಸೋಂಕದೆ

೧–೧ ಮಾಡುತ್ತ(ಮೂ)

ಹೋದಾತ ಬಸವಣ್ಣ. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದುದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದಾತ ಬಸವಣ್ಣ. ಬೆಳಗನುಟ್ಟು ಬಯಲಾಗಿ ಹೋದನು ಬಸವಣ್ಣನು. ಬಸವಣ್ಣನ ಹಿಂದನೆ ತೋಱು ಕಂಡಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೧೩॥

೮೬೨

ಘನಗಂಭೀರ ಮಹಾಘನದೊಳಗೆ, ಘನಕ್ಕೆ ಘನವಾಗಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆಂಬ ಮಹಾಬೆಳಗಿನ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿದ್ದುದನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ? ॥೧೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಫಳಮಂಜರಿ

ಪಲ್ಲವ:

ದರ್ಪಣದ ಛಾಯೆಯಂತೆ ಆ-
ಕಾಶವ ಮಂಜೊಳಕೊಂಡಂತೆ
ಆ ಲಿಂಗದ ಮಾಯಾಸಂಭ್ರಮ ಮ-
ರೀಚಿಕಾಜಲದಂತೆ ತೋರಿಯಡಗಿತ್ತು

ಪದ :

ಜಲದಲಿ ಅನಿಲವಿಕಾರದಿಂದ
ಉಲಿದೇಳುವ ಫೇನ ತರಂಗ
ಚಲನೆಯಿಂದಲಿ ಕಂಡೆಹೆನೆಂದು
ಮಲಿನಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು ॥೧॥

ರಜ್ಜು ಸರ್ಪ ಸ್ಥಾಣು ಚೋರಭ್ರಮೆ
ತೇಜಸಬಾರದ ವಿವರಣೆ
ಭಜನೆಯಿಂದಲಿ ಕಂಡೆಹೆನೆಂದಡೆ
ಅಜ ಹರಿ ರುದ್ರರ ಕಾಡಿತ್ತು ॥೨॥

ಅರಸುವ ಅರಕೆಯುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಈ ಮಾಯೆ
ಅರಕೆ ಸತ್ತರೆ ಮಾಯೆ ಲೋಪಾ
ಅರಿವಿನ ಸೂತಕದ ತಲೆಯನರಿಯಲು
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಯೆ ಮಾಯವಾಯಿತ್ತು ॥೩॥

ಎಲ್ಲವನೊಳಕೊಂಡಿತ್ತೀ ಮಾಯೆ
ಬಲ್ಲಿದರೆಂಬವರಾರೂ ಇಲ್ಲ
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಉಲುಹಡಗಲು
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಯೆ ಲೋಪಾಯಿತ್ತು ॥೪॥

ಆನುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ನೀನುಂಟೆಲೆ ಮಾಯೆ
ಆನಿಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ ನೀನೂ ಇಲ್ಲ
ಆ ನೀನೆಂಬುಭಯವಳಿಯಲು
ಆನಂದ ನಿಜಗುಣಯೋಗಾ ॥೫॥

ಈ ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲಮಿಶ್ರ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿವುದು.

•

೪. ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕಾಶ ಭಾವಪ್ರಕಾಶ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯನ ಪರಿಣಾಮಗ್ರಾಹಕವನೆಯ್ದಿ, ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಭಿನ್ನಭಾವವಳಿದು, ಪರಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ. ಮುಂದೆ ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲವಾದುದು. ಪ್ರಸನ್ನಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ.

ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೬೩

ಗುರು ಮುಂತಾಗಿ ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ಲಿಂಗ ಮುಂತಾಗಿ ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ಜಂಗಮ ಮುಂತಾಗಿ ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದ ಮುಂತಾಗಿ ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ಅಂತಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದವೆ ಬೇಕು. ಅಂತಪ್ಪ ಪ್ರಸಾದವ ತೋಱಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧॥

೮೬೪

ಸ್ಪರ್ಶನ ವಿರಹಿತ ಅರ್ಪಿತ. ರುಚಿ ವಿರಹಿತ ಪ್ರಸಾದಯೆಂದೆನೆಂದೆ. ಮತ್ತಾರಿಗೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ. ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಎಂದೆನೆಂದೆ. ಮತ್ತಾರಿಗೆಯಾದಡೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ. ॥೨॥

೮೬೫

ಇಲ್ಲೆಂಬುದ ಇಲ್ಲೆನಬಲ್ಲಡೆ ಅರ್ಪಿತ; ಉಂಟೆಂಬುದನುಂಟೆನಬಲ್ಲಡೆ ಪ್ರಸಾದ. ಆ ಪ್ರಸಾದವ ತಾನಿಲ್ಲದೆ ಕೊಳಬಲ್ಲಡೆ ಪ್ರಸಾದಿ. ಆ ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪರಮಪರಿಣಾಮವೆ ಆ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದವು ತಾನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿಪ್ಪನಯ್ಯಾ– ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ॥೩॥

೮೬೬

ಆಱು ಬಣ್ಣದ ಮೃಗವು ತೋಱಿಯಡಗಿತ್ತು, ಬಯಲ ಮೂಱು ಲೋಕದೊಳಗೆ. ಸಾಱಿ ಹಜ್ಜೆಯ ನೋಡಿ, ತೊಱೆಯ ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿದು ತೋಹಿನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು ಮೃಗವು. 'ಸೋಹಂ ಸೋಹಂ' ಎನುತಿದ್ದಿತ್ತು. ಇಹಪರವ ಮೀಱಿ ನಿಂದಿತ್ತು. ತೋಱಲಿಲ್ಲದ ಬಿಲ್ಲು, ಬೇಱೆನಿಸದ ಬಾಣ. ಅಱುಹಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುಱುಹ ಬಾಣಸ ಮಾಡಿ, ತೆಱಹಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದವೆ ನೀನಾಗಿ, ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದ ಪಾಕದಲ್ಲಿ, ಅಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿದ ಬೋನವ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸುಖಿಯಾದೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೪॥

೮೬೭

ನಿಜವುಂಡ ನಿರ್ಮಳ ಒಡಲಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ಯೋತಿಯನು, ಮರಳಿ ಪ್ರಸಾದದ ರೂಪು ತಾನಾಗಿಯೆ ನಿಜವುಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬೆಳಗಿ ತೋಱುತ್ತಲದೆ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಥಾ! ॥೫॥

೮೬೮

ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅನರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಶರಣಂಗೆ ರೂಪಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಅರ್ಪಿಸಲಱಿಯದ ಶರಣನು. ಅನರ್ಪಿತವನೊಲ್ಲದ ಪ್ರಸಾದಿ. ಇದು ಕಾರಣ, ಮಹಾಘನ ಸದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಸೋಮನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದು, ತಾನಿಲ್ಲದ ಸುಯಿಧಾನಿ. ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಮಹಾಘನಲಿಂಗದೊಳಗೆ
ಮಹಾಘನ ತದ್ರೂಪಾಗಿ
ಸಹಜ ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದವನಾರೋ-
ಗಿಸಿ ನಿರ್ವಯಲಾದ ಬಸವಣ್ಣಗುರುವೆ

ಪದ:

ಇತರೇತರ ಭಾವವನರಿಯದೆ
ಸತತ ವಿಧಾನವೆಂದರಿಯದೆ
ಕೃತನಿಶ್ಚಯ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರಸಾದವನಾರೋ-
ಗಿಸಿ ನಿರ್ವಯಲಾದ ಬಸವಣ್ಣಗುರುವೆ ॥೧॥

ನಿಂದ ಸುಖವ ನಿಂದೆನೆಂದೆಂಬ
ಸಂದುಸಂಶಯಭಾವವ ಮರೆದು
ನಿಂದ ನಿಜಪರಿಣಾಮ ಪ್ರಸಾದದೊ-
ಳೊಂದಿ ನಿಜಗ್ರಾಹಕನಾದ ಸುಖಿಯೆ ॥೨॥

ಅರ್ಪಿತವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನವೆ
ಅರ್ಪಿತ ನಿಜರೂಪಾಗಿ
ಅರ್ಪಿತ ಗ್ರಾಹಕ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರ
ಸಾದದ ತವನಿಧಿಯೆ ॥೩॥

ಮುಟ್ಟದ ಮುನ್ನವೆ ಪ್ರಸಾದಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ
ಮುಟ್ಟಿದೆನೆಂಬುದನರಿಯದೆ
ಬಟ್ಟಬಯಲ ಪರಮಾನಂದದಿ
ದೃಷ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿದ ನಿಜವೇ ॥೪॥

ನಿರ್ಣಯ ನಿರ್ಲಯವಾದ ನಿರಂಜನ
ಸನ್ನಿಹಿತಾ ಕೂಡಲಚೆನ್ನ-
ಸಂಗನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತನಾದ
ಪರಿಣಾಮಿ ಬಸವಣ್ಣತಂದೆ ॥೫॥

•

೫. ನಿಂದುದೋಗರ ಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಪರಮಾನಂದಪ್ರಸಾದದ ನಿಜಸುಖವನಾಲಿಂಗಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಯಾದ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯನಲ್ಲಿ ತಾನು ತಾನಾಗಿ ನಿಂದ ನಿಲವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ನಿಂದುದೋಗರಸ್ಥಲವಾದುದು.

ನಿಂದುದೋಗರಸ್ಥಲದ ವಚನ

೮೯

ಸರ್ವಾಂಗವೂ [ಲಿಂಗ]ವಾದ ಆರೋಗಣೆಗೆ ಆಪ್ಯಾಯನವೆ ಕರಸ್ಥಲ, ನಿಂದುದೋಗರ, ಬಂದ ಪರಿಣಾಮವೆ ಪ್ರಸಾದ. ಹೇಳಲಿಲ್ಲದ ಕೇಳಲಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಣಯ. ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ ನೋಡಾ. ಇದು ಕಾರಣ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ, ಬಸವನನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ನಿಂದ ನಿಲವಿನ ಸಹಜ ಉದಯಿಸಿದ ಲಿಂಗನಿರಂತರನಿಜದ ಪರಿಯಿಂತುಟು. ॥೧॥

೮೭೦

ಮೇರುಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಈರ್ಯೆದಱ ತಲೆ. [೧]ಧಾರುಣಿಯ[೧] ಜನರು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿರಲು, ಜ್ಞಾನಾಮೃತರಸದಲ್ಲಿ ಓಗರವ ಮಾಡಿ, ಆರೋಗಣೆಗೆಡೆಮಾಡಿದೆನು. ವಿಷಮಾಕ್ಷ, ಹರ, ಭಸ್ಮವಿಭೂಷಣ, ಶಶಿಧರ, ಶರಣು ಶರಣೆನುತಿರ್ದೆನು. ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ಯಮಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾಹಾರವ ಬೇಡಿದಡೆ, ಖಂಡ ಕಪಾಲವ ಕೊಯ್ದುಂಡ ತೃಪ್ತಿ-ಅಖಂಡಿತ, ನಿರವಯ, ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೨॥

೧-೧ ವಾರಧಿ (ಮೂ)

೮೭೧

ನಿಃಕಲವೆಂಬ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ನಿಜಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಕ್ಕಿಯ ತುಂಬಿ, ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಜಲವನೆಱೆದು, ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಪಾಕವಾದ ಲಿಂಗದೋಗರವು ಮಹಾಘನದಲ್ಲಿ ನಿಂದು, ಘನತೃಪ್ತಿಯನೀವುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಾಣಿರೆ! ಅದ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು, ಕೈಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಂಡು, ಬಾಯಿಲ್ಲದೆ ಉಂಡ ತೃಪ್ತಿಯ ಅಱಿವಿಲ್ಲದಱಿವಿಂದಱಿದು, ಸುಖಿಯಾದೆ ನಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೩॥

೮೭೨

ಭಕ್ತ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು ಪ್ರಸಾದವಾದ, ಪ್ರಸಾದ ಭಕ್ತನ ನುಂಗಿ ಭಕ್ತನಾಯಿತ್ತು. ಭಕ್ತನೂ ಪ್ರಸಾದವೂ ಏಕಾರ್ಥವಾಗಿ, ಲಿಂಗಸಂಗವ ಮಱೆದು, ಭಕ್ತನೆ ಭವಿಯಾದ; ಪ್ರಸಾದವೆ ಓಗರವಾಯಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಓಗರವೆ ಭವಿ, ಭವಿಯೆ ಓಗರವಾಯಿತ್ತು. ಓಗರ ಭವಿ ಎಂಬೆರಡೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಓಗರವೆ ಆಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೪॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ಸುಖಿಯಾದೆನೆಂಬ ಸುಖದ
ಸಕತಿಯಡಗಿ ನಿಂದ ನಿಲುವು
ಯುಕುತಿಗತೀತವಾದುದು

ಪದ :

ಗುರುಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು
ಗುರುಶೇಷವೆಂದರಿಯದೆ
ಉಳಿದ ಶೇಷದ ನಿಲವು ಪರತತ್ವವ ಮೀರಿ ನಿಂದುದು ॥೧॥

ಲಿಂಗಸುಖದಲಿ ಮನವು
ಸಂಗವನೆಯ್ದಿ ನಿಂದುದು
ನಿಂದ ನಿಜದ ನಿಲವು ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವನರಿಯದು ॥೨॥

ಅನುಭಾವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಲೀಯವಾಗಿ
ಘನಸುಖವನಾಲಿಂಗಿಸಿ ನೆನಹಳಿದುಳಿದ
ಶೇಷದನುವನುಪಮಿಸಲರಿದು ಕಂಡಯ್ಯಾ ॥೩॥

ಅಱಿವುವಿಡಿದು ಅಱಿವು ಸುಖದ
ಸವಿಯೊಳು ಮೈಮಱೆದು
ಭವಿಯಾಗಿ ನಿಂದ ಭವರಹಿತನನೇನೆಂಬೆನು ॥೪॥

ಹಳಿವು ಹೊರದ ತಿಳಿವಿನಲ್ಲಿ
ಕಳೆದು ಕಣ್ದೆರೆದುಳಿದು
ನಿಜದಶೇಷ ಗುಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣಾ ||೫||

•

೬. ಚರಾಚರನಾಸ್ತಿಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ನಿಜದ ನಿಲವು ನಿಂದು ನಿಸ್ತರಂಗವಾದ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯನಲ್ಲಿ ಚರಾಚರವೆಂಬುಭಯವು ನಾಸ್ತಿಯಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಚರಾಚರನಾಸ್ತಿ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಚರಾಚರನಾಸ್ತಿಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೭೩

ವ್ಯಾಪ್ತಾವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆಂಬುದು ಲಿಂಗಭಾವ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾ ನಿಂದುದು. ದೃಷ್ಟವಾಗಿ, ಮೋಹವಾಗಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾ ನಿಂದುದು. ಅಱಸುವ ಬೆರಸುವ ಭೇದವು ತಾನಾಗಿ ನಿಂದುದು. ಮಹಾಘನಸೋಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಶಬ್ದವನೊಳಕೊಂಡಿತ್ತು. ||೧||

೮೭೪

ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರವೆಂಬೆರಡೂ ಸ್ವರೂಪಂಗಳು. ಒಂದಾಹ್ವಾನ, ಒಂದು ವಿಸರ್ಜನ. ಒಂದು ವ್ಯಾಕುಳ, ಒಂದು ನಿರಾಕುಳ. ಉಭಯಕುಳ ರಹಿತ-ಗೊಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ನಿಶ್ಚಿಂತಾ. ||೨||

೮೭೫

ಅಱಿವಿನ ಹೃದಯ ಕಂದೆಱೆಯಬೇಕೆಂದು ಗುರುವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಬರಲ್ಲದೆ, ಗುರುವೆಂದೆನಲುಂಟೆ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ? ಶಿಷ್ಯನೆಂದೆನಲುಂಟೆ ಗುರುವಿಂಗೆ? ಗಮನಾಗಮನ ನಾಸ್ತಿಯಾದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಂಗವೆಲ್ಲಿಯದು ಹೇಳಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ||೩||

೮೭೬

ಸ್ಥಲದಿಂದ ನುಡಿ ನಡೆಯಾಯಿತ್ತು. ನಿಸ್ಥಲದಿಂದ ನುಡಿ ನಡೆಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ನೋಡಲೊಡನೆ ಸ್ಥಲವಾಗಿ ತೋಱಿತ್ತು; ಆರಯ್ಯಲೊಡನೆ ನಿಸ್ಥಲವಾಯಿತ್ತು. ಸ್ಥಲವೂ ಅಲ್ಲ, ನಿಸ್ಥಲವೂ ಅಲ್ಲ. ನೋಟವೆ ಕೂಟ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ! ||೪||

೮೭೭

ಎರಡು ಬೆಟ್ಟ[1]ದ ನಡುವೆ[1] ಕರಡಿಯ ಮಿಳಿಯ ಮಾಡಿ, ಹುಲಿಯನೆತ್ತುವ ಹೂಡಿ, ಹೊಡೆದವರಾರೊ? [2]ಎರಡರ[2], ಎಂಟೆರಡರ, [3]ಆರರ[3], ನಾಲ್ಕೆರಡಱ ಶರಧಿ ಶರಧಿಯ ಕೂಡಿ

೧-೧ ವ ಹಿಡಿದು(ಮೂ) ೨-೨ ಎರಡು ನಾಲ್ಕು(ಮೂ) ೩-೩ ಆರೆರಡರ(ಮೂ)

ಮೊರೆವುದದೇನೋ? ಕುರುಡ ಹೆಳವನ ಕೈವಿಡಿದು ನಡೆವಂತೆ, ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ನಿರಾಳದ ನಿಲವು. ॥೫॥

೮೭೮

ನುಡಿಯಿಂದ ನಡೆಗೆಟ್ಟಿತ್ತು; ನಡೆಯಿಂದ ನುಡಿಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಭಾವದ ಗುಸುಟು. ಅದು ತಾನೆ ನಾಚಿ ನಿಂದುದಲ್ಲಾ! ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬಜೀವು ಸಿನೆ ಬಂಜೆಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲಾ!! ॥೬॥

೮೭೯

ಸೊಪ್ಪಡಗಿದ ಸುಮ್ಮಾನಿಗಳವರಲ್ಲಿ ಗತಿಯನಱಸುವರೆ? ಅವರಲ್ಲಿ ಮತಿ ಯನಱಸುವರೆ, ಗೊಹೇಶ್ವರ ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂದೆಂಬ ನಿಜ ನಿಂದವರಲ್ಲಿ? ॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಾಳವಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ನೀನಾನೆಂಬ ಸಂದೇಹವುಂಟೇ ಬಂಧ
ಪ್ರತಿಬಂಧದಲಿ ಬದ್ಧನಲ್ಲಾ

ಪದ :

ಮಾಡುವ ನಡೆಸುವ ನುಡಿಸುವ ಹಂಗನು
ಕೂಡದೆ ಹಸುಗೆಯ ರಸಗೂಡದೆ
ಮಾಡುವ ನಡೆಸುವ ನುಡಿಸುವ ಕೇಳುವ
ವಾಸನೆ ಮುಟ್ಟದಡುಣ್ಣದ ನಿರ್ಗಮನಿ ॥೧॥

ಪುರುಷನಲ್ಲ ಸತಿಯಲ್ಲ ನಪುಂಸಕನಲ್ಲ
ಹಿರಿದು ಕಿರಿದರಲಿ ವರ್ತಕನಲ್ಲ
ಚರಾಚರವೆಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂಗ
ಎರಡಿಲ್ಲದಾ ಬಗೆಯ ನುಂಗಿದ ನಿಲವು ॥೨॥

ಆಗಮದ ಬಗೆಯ ಹೊಗನಗಣಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮನು
ಮಿಗೆ ನೆಮ್ಮುಗೆಯನು ನೆಗಳಲಿಲ್ಲ
ತಗುಳನಲುಗ ತಿಳಿಯಲಿ ಹರಿಯಲಿ ಬಾರ-
ದಾರಿಗಗೋಚರನುಭಯಭ್ರಷ್ಟಾ ॥೩॥

ಅಂಕೆಗೆ ಝುಂಕೆಗೆ ತಾಗುತೆರಹಿಲ್ಲದ-
ಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಕೆಡೆಗುಡದಾ
ಭೋಂಕನೆ ಮನಕತ ಅವಿರಳವಾದ ಅ-
ಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರವಳಿದುಳಿದಾ ॥೪॥

ಆಗದೆ ಹೋಗದೆ ಮಣಿಯದೆ ತಿಳಿಯದೆ
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ತೂಗದೆ ತೊನೆಯದೆ ನಿಜಗುಣ ಶಿವತತ್ವ-
ಯೋಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದನು ನಿಜಪದವಾ ॥೫॥

ಇಂತು ಪ್ರಸನ್ನಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧವು ಮಹಾಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು.

•

೭. ಭಾಂಡಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಕೊಂಡುದು ಪ್ರಸಾದ, ನಿಂದುದೋಗರ, ಚರಾಚರನಾಸ್ತಿಯೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ಥಲವು ಏಕವಾದ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ, ಸರ್ವಾಚಾರವೆಂಬ ಸಕಲಕರಣದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾಂಡಸ್ಥಲವಾದುದು. ಭಾಂಡಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ.

ಭಾಂಡಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೮೦

ತನುವೆ ಭಾಂಡವಾಗಿ, ಮನವೆ ಸಯದಾನವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥವ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೋತ್ರ ನೇತ್ರ ಘ್ರಾಣ ಜಿಹ್ವೆ ಸ್ಪರ್ಶನ ಮೂರ್ತಿ ನೀನೆಂದು ನಾನಾ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೧॥

೮೮೧

ಕಾಯವೆಂಬ ಘಟಕ್ಕೆ ಕರಣಾದಿಗಳೆ ಸಯದಾನವಾಗಿ, ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಜಲವಾಗಿ, ಸಮತೆಯೆಂಬ ಮುಚ್ಚಳ ಮುಚ್ಚಿ, ಧೃತಿಯೆಂಬ ಸ್ರಪಣವನೊಡ್ಡಿ, ಮತಿಯೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯನಿಕ್ಕಿ, [1]ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದರ್ವಿಯಲ್ಲಿ[1] ಘಟ್ಟಿಸಿ ಪಾಕಕ್ಕೆ ತಂದು, ಭಾವದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಪರಿಣಾಮದೋಗರವ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಂಗೆ ಆರೋಗಣೆಯಾಯಿತ್ತು. ॥೨॥

೧-೧ ಜ್ಞಾನದಜಿವೆಯಲ್ಲಿ(ಮೂ)

೮೮೨

ಆಯತವಿಲ್ಲದ ಮಠದಲ್ಲಿ, ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೋನವ ಮಾಡಿ, ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಶಿವಕಾರ್ಯಂಗಳು ಭೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಆಱೆಸಿ ಕೊಟ್ಟಡೆ, ಆಪ್ಯಾಯನವಾರಿಗೂ ಅಡಸದಿದ್ದುದ ಕಂಡು, ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಾ ಎಂದೆನು. ॥೩॥

೮೮೩

ನರರು ಸುರರು ಕಿನ್ನರರು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಪಿಂಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿಹರಾಗಿ, ನಾನವರ ರೂಹಿಸಿ ಬಲ್ಲೆನಯ್ಯಾ. ದೇವಗಣ ರುದ್ರಗಣ ಪ್ರಮಥಗಣ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿಹರಾಗಿ, ನಾನವರ ಭಾವಿಸಿ ಬಲ್ಲೆನಯ್ಯಾ. ಸತ್ಯರು ನಿತ್ಯರು ಮುಕ್ತರು ಎಂಬ ಮಹಾಮಹಿಮರೆಲ್ಲರೂ ಚಿದ್‌ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿಹರಾಗಿ, ನಾನವರನಱೆದು ಬಲ್ಲೆನಯ್ಯಾ. ಇಂತೀ ತ್ರಿಭಾಂಡಭಾಂಡ[೧]ವನೊಳಕೊಂಡ ಅಖಂಡಿತ ಘನಪರಿಪೂರ್ಣವಪ್ಪ ಭಾಂಡವೆ ತನ್ನಿರವೆಂದಱೆದ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯನ ಉಪಮಿಸಲಿಲ್ಲ; ಉಪಮಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ, ರೂಹಿಸಲಿಲ್ಲ; ರೂಹಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ, ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ; ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ, ಅಱೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಱೆಯಲಿಲ್ಲದ ಅಱೆವೆ ತಾನಾಗಿ, ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಬೇಱೆಲ್ಲಾ. ॥೪॥

೮೮೪

ಸ್ಥೂಲತನುವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಚಾರವೆಂಬ ಸಯಧಾನವ ತುಂಬಿದೆ. ತುಂಬಲೊಡನೆ ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದ[೨] ಮುನ್ನ ಪಾಕವಾಯಿತ್ತು. ಮೇಲು ಸಾಧನವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನ ರುಚಿ [೩]ಪಕ್ವ[೩]ವಾಯಿತ್ತು. ಅದನು ಸ್ಥೂಲತನುವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬಱ[೪]ಕೆಯ್ದು, ಕಾರಣತನುವಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು, ಉಂಡೇನೆಂದನುಮಾಡಲು, [೪]ಕೃತ್ಯವಳಿದು[೪] ಒಂದೆ ಭಾಂಡವಾದುದ ಕಂಡು, ಉಣಲೊಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯರಿಗಿಕ್ಕದೆ, ಎನ್ನದೆನ್ನದೆ, ಸಯಧಾನಂಗಳ ತೆಗೆದು ಬಳಸದೆ, ಬಳಸಿ ಬೀಸರವೋಗದೆ ಒಂದಱೊಳಗೊಂದಿತ್ತೆನ್ನದೆ, ಉಂಡು ಸುಖಿಯಾದೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ! ॥೫॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಭೂಪಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ನಾನಾವಿಧ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಾಲಯ–
ಸ್ಥಾನವೆನಿಪ ಮಾತಾಶ್ರಯ ರೂಪಾ

ಪದ :

ಇನಮಂಡಲ ಕಿರಣಾವಳಿಯ ತ–
ನ್ನೊಳಗೆ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿರ್ಪಂತೆ

---

೧ + ಬಾಂಡ(ಮೂ) ೨+ ಮುಂದೆ(ಮೂ) ೩–೩ ಪಾಕ(ಮೂ) ೪–೪ ಪ್ರಕೃತಿಯಳಿದು(ಮೂ)

ನೆರೆದ ಜಗಂಗಳನೆಲ್ಲವ ನಿಮ್ಮಯ
ಉದರದೊಳಗಡಗಿಸಿದಾ ಗುರುವೆ ॥೧॥

ಅಣುಮಾತ್ರಬೀಜದೊಳಗೆ
ಘನವೃಕ್ಷವು ಅಡಗಿರ್ಪಂತೆ ನಿಜ-
ತನುವಿನೊಳಗೆ ತೋರುವ ತೋರಿಕೆ ನಿ-
ಮ್ಮನುವಿನೊಳಡಗಿತ್ತದನೇನೆಂಬೆ ॥೨॥

ಭಾಂಡದೊಳಗೆ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಡಗಿರ್ಪಂತೆ
ಪಿಂಡದೊಳಗೆ ಶಿವತತ್ವದಾ-
ಖಂಡಾಖಂಡಿತವನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ
ನಿಂದ ನಿರ್ಲೇಪ ನಿರಂಜನನೆ ॥೩॥

ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿ
ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚೆಂದರಿಯದಾ
ಉಪಮಾತೀತ ಮಹಂತ ನಿಮ್ಮಯ
ನಿಜವನಾರು ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಾ ॥೪॥

ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತಿನ
ಸರ್ವಾನುಭಾವ ಸತ್ಕ್ರೀಗಳಾ
ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರ್ಪ ಕೂಡಲ-
ಚೆನ್ನಸಂಗನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೆ ॥೫॥

•

೮. ಭಾಜನಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು [೧]ಸರ್ವ[೧] ಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಸರ್ವಾಚಾರಸಾಧನಂಗಳನಿಂಬುಗೊಂಡು, ಭಾಂಡಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯಂಗೆ ತಾನೆ ಭಾಜನವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾಜನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾಜನಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೧-೧ ಸರ್ವಾಂಗ(ಮೂ)

೭೭೫

ಸಾರಾಯ ಪದಾರ್ಥವನಾರಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಶರಣ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದ. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಭಕ್ತರ ಮಾಡಿ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅವಱ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಕಳೆದು ಕಲ್ಪಿತವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಲು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಂಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರ್ದವಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೭೭೬

ಸಹಭಾಜನ, ಸಹಭೋಜನವೆಂದೆಂಬರು. ಭಾಜನವಾವುದು, ಭೋಜನವಾವುದೆಂದಱಿಯರು. ಭಾಜನವೆ ಅಂಗ, ಭೋಜನವೆ ಲಿಂಗ. ಭಾಜನ ಸಹಿತ ಭೋಜನವ ಮಾಡುವ ಹಿರಿಯರು ಭಾಜನವನಿರಿಸಿ ಹೋದರೆ ಅದೇ ಭಂಗ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೨॥

೭೭೭

ಪರಿಯಾಣವೆ ಭಾಜನವೆಂಬರು; ಪರಿಯಾಣ ಭಾಜನವಲ್ಲ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮನವೆ ಭಾಜನ. ಬೀಸರವೋಗದೆ ಮಿೂಸಲಾಗರ್ಪಿಸಬಲ್ಲಡೆ, ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರ್ಪ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ. ॥೩॥

೭೭೮

ತ್ರಿವಿಧಮಧ್ಯದ ಶೇಷ, ತ್ರಿಕೂಟದ ಬೆಳಸು, ದೇವಮಧ್ಯದ ಪರಿಯಾಣ, ನಿರ್ಭಾವಮಧ್ಯದ ಧಾನ್ಯವನೆ ತಂದು, ರತ್ನಾರಂಭದ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವನೂ ಸಂಹರಿಸುವೆ. ಹಿಂದ ನೋಡಿಯೂ ಆರುವ ಕಾಣೆ; ಮುಂದ ನೋಡಿಯೂ ಆರುವ ಕಾಣೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡುವೈಸಕ್ಕರ, ನಾ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಯ ಬೇಡಲೆಂದೊಬ್ಬ ಜಂಗಮ ಬಂದಡೆ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಭಕ್ತಿಶೇಷಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಶುದ್ಧನಾದೆ ಕಾಣಾ ಕಲಿದೇವಯ್ಯಾ. ॥೪॥

೭೭೯

ಅತಳ ವಿತಳ ಸುತಳ ಮಹೀತಳ ತಳಾತಳ ರಸಾತಳ ಪಾತಾಳದಿಂದತ್ತತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಚರಣ. ಭೂಲೋಕ ಭುವರ್ಲೋಕ ಸ್ವರ್ಲೋಕ ಮಹರ್ಲೋಕ ಜನರ್ಲೋಕ ತಪರ್ಲೋಕ ಸತ್ಯಲೋಕದಿಂದತ್ತತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತಮಾಂಗ. ಈರೇಳು ಭುವನ ನಿಮ್ಮ ಉದರದ ಕೊನೆಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿಹುದಯ್ಯಾ! ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸುವರೆ, ಆ ಮಹಾಲಿಂಗವಿನ್ನೆಹಗೆ? ತರುವಿನೊಳಗೆ ಅನಲ ಭರಿತವಾಗಿಹುದಯ್ಯಾ. ಮಥನದಿಂದ ತೋಱೆ ಆಹುತಿಗೊಂಬಂತೆ, ಸರ್ವಗತ ನೀನು ನಿತ್ಯಾನಂದಮಯ, ಭಕ್ತಿಲೀಲಾವಿನೋದ. ದೇವಾ ಸುಚಿತ್ತ ಮನ ಮೀಸಲು ನಿನಗಳವಡಿಸುವ ಓಗರವಿದೆ. ಆರೋಗಣೆಯ ಮಾಡೈ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೫॥

೭೮೦

ಕಲ್ಪಿತವೆಂಬ ಭಕ್ತ ಮಾಡಿದ ಸಯಧಾನವ ನೋಡಾ. ಅನಂತಕೋಟಿ ಅಜಾಂಡಂಗಳೆ ಸಯಧಾನವಾಗಿ, ಸವಿಕಲ್ಪ ವಿಷಯಂಗಳೆ ಶಾಖವಾಗಿ, ಸರ್ವವಾಸನೆಯೆಂಬುದೆ ಅಭಿಗಾರವಾಗಿ– ಇವನೆಲ್ಲವನೂ ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಎಡೆಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಉಣಬಂದ ಹಿರಿಯರನುಣುತಿದ್ದುದ

ನೋಡಿರೆ! ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಿತವೆಂಬ ಮಹಂತ ಬರಲು ಸಾಧನವಡಗಿತ್ತು, ಭಾಜನವುಳಿಯಿತ್ತು. ಆ ಭಾಜನವನುತ್ತಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳಲು, ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಯಿತ್ತು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಶೋಕವರಾಳಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಲಿಂಗ ನಿಮನಿಮಗೆ ಎನ್ನ ಮನವ ಮೀಸಲ
ಭಾಜನವ ಮಾಡಿದೆನೊ ಅಯ್ಯಾ

ಪದ :

ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶನ ರೂಪು ರಸ ಗಂಧಂಗಳ
ವಿವರಿಸಿ ಕಳೆದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ನಿಮಗೆ
ಪರಿಯಾಣವ ಮಾಡಿದೆನೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೧॥

ಸರ್ವಾಂಗವ ಶುದ್ಧವ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಮಲ-
ತತ್ವವೇದಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಪತ್ತೆಂಬ
ದ್ರವ್ಯಂಗಳ ನಿಮಗಳವಡಿಸಿದೆನೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೨॥

ಪರಿಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಮಹಾಘನ
ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಪ-
ದಾರ್ಥವ ನಿಮಗಳವಡಿಸಿದೆನೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೩॥

ಆನೆಂಬ ಅರಿವಿನ ಮೂಲ ಸಕತಿಯೊಳಗೆ
ನೀನೆಂಬ ವಿವೇಕವನು
ನಿಮಗಳವಡಿಸಿದೆನೊ ಅಯ್ಯಾ ॥೪॥

ಪರಿಣಾಮಪ್ರಸಾದದ ಪರಮ
ಮಂಗಳ ತೃಪ್ತಿಗೆ ಪರಮಸಾಧನವೆ-
ನ್ನಂಗವು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ ॥೫॥

•

೯. ಅಂಗಲೇಪಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಅಂಗವೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಾಜನವಾಗಿ, ಅವಿರಳವಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲೇಪವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಅಂಗಲೇಪನಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಅಂಗಲೇಪಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೮೯೧

ಜ್ಯೋತಿಯ ಮುಟ್ಟಿದ ಬತ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿಯಪ್ಪುವಯ್ಯಾ. ಸಾಗರವ ಮುಟ್ಟಿದ ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಗರವಪ್ಪುವಯ್ಯಾ. ಪ್ರಸಾದವ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥವೆಲ್ಲ, ಪ್ರಸಾದವಪ್ಪುವಯ್ಯಾ. ಲಿಂಗವ ಮುಟ್ಟಿದಂಗವೆಲ್ಲಾ ಲಿಂಗವಪ್ಪುವಯ್ಯಾ. ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮಂತಪ್ಪರಯ್ಯಾ. ॥೧॥

೮೯೨

ಗುರುವೆಂದಲ್ಲಿಯೆ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಲಿಂಗವೆಂದಲ್ಲಿಯೆ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಜಂಗಮವೆಂದಲ್ಲಿಯೆ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಪ್ರಸಾದವೆಂದಲ್ಲಿಯೆ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಈ ಚತುರ್ವಿಧ ಸಂಚವ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಬಲ್ಲಡೆ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದಡೇನು? ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಡೇನು? ಆ ಲೋಕದಿಂದ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಡೇನು? ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದೊಳಗಿದ್ದ ನಿಸ್ಸಾರಾಯಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಲಿಂಗಸಾರಾಯ ಮೋಹಿಯಾಗಿ–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗವಾದ ಶರಣ. ॥೨॥

೮೯೩

ಅಱಿವಿಂದಲಾದ ಮಱಹಿನ ಶಬ್ದವನಱಿಯಲಾಗದು. ಅಱಿದಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದೆ ಭಂಗ. ಅಱಿವಱತು, ಮಱಹು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಜ್ಞಾನವೆಂದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವೆಲ್ಲಿಯದು? ಜ್ಞಾನದೊಳಗಣ ಬುದ್ಧಿಯ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಧರಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ ಸರ್ವನಿವಾಸಿಯಾಗಿಹನು. ॥೩॥

೮೯೪

ಅಂಗವಿಲ್ಲಾಗಿ ಸಂಗವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಸಂಗವಿಲ್ಲಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದ ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ಮತ್ತೊಂದ ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ನಿಮ್ಮ ನಾಮ ನಿರ್ಲೇಪವಾಯಿತ್ತಯ್ಯಾ. ॥೪॥

೮೯೫

ತನು ನಿಮ್ಮನಪ್ಪಿ ಮಹಾತನುವಾದ ಬಳಿಕ, ತನುವೆಂಬುದು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಮನ ನಿಮ್ಮನಪ್ಪಿ ಘನ ಮನವಾದ ಬಳಿಕ, ಮನವೆಂಬುದು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಭಾವ ನಿಮ್ಮನಪ್ಪಿ ನಿರ್ಭಾವವಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಭಾವವೆಂಬುವದೆಲ್ಲಿಯದೋ? ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲೇಪವಾಗಿ ಮೈದೋಱದಿರವ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನೇ ಬಲ್ಲಾ! ॥೫॥

೮೯೩

ಆತನ ಬೆರಸಿದ ಕೂಟವನೇನೆಂದು ಹೇಳುವೆನವ್ವಾ? ಕೇಳಲೂ ಬಾರದು, ಹೇಳಲೂ ಬಾರದು; ಏನ ಹೇಳುವೆನವ್ವಾ? ಶಿಖಿ ಕರ್ಪೂರವ ಬೆರಸಿದಂತೆ, ಮಹಾಲಿಂಗಗಜೇಶ್ವರನ ಕೂಡಿದ ಕೂಟವ ಹೇಳಲಿ ಬಾರದು. ॥೬॥

೮೯೭

ಅಪ್ಪುವನಪ್ಪಿದ ವಾರಿಕಲ್ಲಿನಂತೆ, ವಾಯುವನಪ್ಪಿದ ಪರಿಮಳದಂತೆ, ಲಿಂಗವನಪ್ಪಿದ ಶರಣನ ದೇಹಿಯೆನಬಹುದೆ? ಬಯಲೊಳಕೊಂಡ ಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ, –ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣನ ಪರಿ. ॥೭॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಮಾಳವಗೌಳ

ಪಲ್ಲವ:

ಗಗನದ ಗಮ್ಯದ ನಿಲವನು ಒಂದು
ಮದಾಳಿ ನುಂಗಿತ್ತ ಕಂಡೆನು
ಕಾಲನೆಂಬ ಜಾಲಗಾರನ ಘನ
ಸಾಗರ ನುಂಗಿತ್ತ ಕಂಡೆನು

ಪದ :

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಹೃದಯದಲೊಂದು
ಸದಮದಗಜ ಹಯನಾಯಿತ್ತು
ಕುಂಭಿನಿಯುದರದ ಕಂದನ ನೊಸಲಲಿ
ಚಂದ್ರಾಲಿಖಿತವ ಕಂಡೆನು ॥೧॥

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನ ದಿಗುವಳಯವೊಂದು
ಹರಿಣಿಯ ನಖದೊಳಡಗಿತ್ತು
ಅರ್ಕನ ಕೃತಕದ ಭಿತ್ತಿಯ ಮೇಲಣ
ಚಿತ್ತಾರವಡಗಿತ್ತ ಕಂಡೆನು ॥೨॥

ತುಂಬಿ ಅಮೃತವ ಕಡೆವಲ್ಲಿ
ಅಂಗಜನತ್ತುದ ಕಂಡೆನು

ಮೇರುಮಂದಿರದ ಅಂಗನೆಯ ಬಸುರಲಿ
ನವಖಂಡ ಪಿಂಡವ ಕಂಡೆನು ||೩||

ಜಲದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಜಲವ ಸುಟ್ಟುದ ಕಂಡೆ
ಜಲ ಬೆಂದು ನೆಲ ನಿಧಿಯುಳಿಯಿತ್ತು
ಅಜನ ಕಪಾಲವ ಪಿಡಿದಿಹ ರುದ್ರನ
ಕರ ಬೆಂದು ಕಪಾಲವುಳಿಯಿತ್ತು ||೪||

ಅಳಿಯಾ ಬಣ್ಣದ ಮೇಲೊಂದು ಪವನ
ನವರತುನವ ನುಂಗಿಯಡಗಿತ್ತು
ಗುಹೇಶ್ವರ ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬಾ ಲಿಂಗ–
ಸಂಗ ನಿರ್ಲೇಪವಾಯಿತ್ತು ||೫||

ಇಂತೀ ಭಾಂಡಲಿಂಗತ್ರಿವಿಧವು ಮಹಾಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು.

●

೧೦. ಸ್ವಯಪರವಱಿಯದಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಭಾಂಡ ಭಾಜನ ಅಂಗಲೇಪನವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ಥಲವು ಏಕಾರ್ಥವಾದ ಲಿಂಗವು ಐಕ್ಯನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಮೆಂಬುಭಯವನಱಿಯದೆ, ಸ್ವಯ ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಸ್ವಯಪರವಱಿಯದ ಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಸ್ವಯಪರವಱಿಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೯೯೮

ನಲ್ಲನ ಕೂಡುವ ಭರದಲ್ಲಿ, ಎನ್ನುವನಿದಿರುವನೇನೆಂದಱಿಯೆ. ನಲ್ಲನ ಕೂಡುವಾಗಳೂ ಎನ್ನುವ ನಲ್ಲನನೇನೆಂದಱಿಯೆ. ಉರಿಲಿಂಗದೇವನ ಕೂಡಿದ ಬಳಿಕ, ಆನೋ ತಾನೋ ಏನೆಂದಱಿಯೆನು. ||೧||

೯೯೯

ನಾಮ ನಾಮವೆಂದು ನೀನು ನಾಮಕ್ಕೆ ಬಳಲುವೆ! ನಾಮವಾದ ಸೀಮೆಯೊಳಗು ಹೇಳೈ ಮರುಳೆ? ನಾಮವಿಲ್ಲ, ಸೀಮೆಯಿಲ್ಲ, ಒಡಲೂ ಇಲ್ಲ, ನೆಳಲೂ ಇಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ, ನಾನೂ ಇಲ್ಲ, ನೀನೂ ಇಲ್ಲ. ||೨||

೧೦೦೦

ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಆತ್ಮಸಂಗ ಒಂದೆ ಅಯ್ಯಾ. ನಾದಬಿಂದುಕಳಾತೀತ, ಆದಿಯಾಧಾರ ಒಂದೆ ಅಯ್ಯಾ. ಅಜೂಢದ ಕೂಟದ ಸುಖವ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ತಾನೆ ಬಲ್ಲ. ||೩||

೯೦೧

ಅಜೀವು ಆಙಿಡಿಗೊಂಡು, ಮನವು ಮಹದಲ್ಲಿ ನಿಂದು, ಘನವಡಗಿತ್ತು. ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆನೆಂಬರೆ. ಅಜೀವಜಿತು, ಘನ ಘನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ನಿರಾಶ್ರಯುವಿಲ್ಲದ ಶರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ. ॥೪॥

೯೦೨

ತನುವು ತನ್ನ ಕಾಣದು, ಮನವು ತನ್ನ ಕಾಣದು ಇದೇನಯ್ಯಾ! ತನುವು ಕೆಟ್ಟು ಮನವು ಕೆಟ್ಟು, ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಯಿತ್ತಿದೇನಯ್ಯಾ! ತನುಮುಖ ಮನಗತವಾಯಿತ್ತು. ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಾಣದು, ಮುಂದು ಹಿಂದುಗಾಣದು. ಜೀವವಿತ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನುಡಿಗೆಟ್ಟು ನಿಂದವು,–ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂದುದಾಗಿ. ॥೫॥

೯೦೩

ತಾ ಜಗ, ಜಗವೆಲ್ಲ ತಾನೆಂದಜಿತ ಘನವೇದ್ಯನಭೇದ ರೂಪನಾಗಿ, ಅನ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅನ್ಯವನಜೆಯಲೆಲ್ಲಿಯದೊ? ನಿರಂಜನ ನಿಜಚಿದ್ರೂಪ ತಾನಾಗಿ, ಅಜೀವು ತಾನೆಂಬ ಮಮತೆಗೆಡೆಯೆಲ್ಲಿಯದೊ? ಅನ್ಯವೆನ್ನ ತಾನೆನ್ನದಳಿದುಳುಮೆ ಯನುಪಮಿಸಬಹುದೆ? ಅನುಪಮ ಸುಖ ಸಾರಾಯ,–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾ! ॥೬॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ದೇಶಿ

ಪಲ್ಲವ:

ಲಿಂಗೈಕ್ಯಂಗೆ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ
ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರಂಗಳುಂಟೆ
ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಮಾಯಾಮೋಹದಿಂದ ಭಂಗಿತನೇ ಅಲ್ಲಾ

ಪದ :

ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡಿಟ್ಟು ನುಡಿಯನು ಬೆಡಗಿನ
ಗಡಣದ ಕುಲವನು ಕಂಡರಿಯನು ಮತ್ತೆ
ಹಿಡಿಯನು ಕೃತಕವ ತನ್ನನುವನು ತೋರಿ ಡಂಬಿಕ್ಕುವನಲ್ಲಾ
ತುಡುಗುಣಿತನದಿಂದ ಲೋಕದ ಬಳಕೆಯ
ತುಡುಕುವನಲ್ಲ ತನ್ನ ತೋರನು ಬೀರನು
ಜಡನಲ್ಲ ಜಾಣನಲ್ಲ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ತಾನೆ ನಿಂದ ಸಹಜನು ॥೧॥

ಮಾತಿನ ಸೂತಕ ಸುದ್ದಿಯ ಸಟೆಯವನಲ್ಲ
ಜಾತಿಯ ನೀತಿಯ ಬಳಸದ ಸಮ್ಮುಖ
ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಡನು ತನ್ನ ಮಹಾತ್ಮೆಯ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ದಿಟವೆಂದು
ಧಾತುಗೆಟ್ಟು ಹೆರರುಂಟೆಂದರಿಲ್ಲೆಂದು
ಭೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಪಾದಿಸ
ಮಾತೆ ಪಿತರ ಕೊಂದು ತನ್ನನೆ ಕೆಡಿಸಿದ ಹೇಸಿಕೆಯಿಲ್ಲದವಾ ॥೨॥

ತನ್ನಯ ನೆಳಲಿಗೆ ತಾನೆ ಮುನಿವನು
ತನ್ನಯ ಹೆಸರಿಗೆ ತಾನು ನಗುವನು
ತನ್ನಯ ಹಮ್ಮನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿ ತಾನಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮಾ
ಎನ್ನವರು ತನ್ನವರೆಂದು ಮನದೊಳು
ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾಡನು ಸಂದಳಿದುಳಿದನು
ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರ್ಣಯ ನಿರುಪಮನು ॥೩॥

ಅಲ್ಲೆನ್ನಹುದೆನ್ನ ಬೇಕೆನ್ನ ಬೇಡೆನ್ನ
ಹೊಲ್ಲಹರೆನ್ನವೊಳ್ಳಿಹರೆನ್ನನೆರಡರ
ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆಯ ಹರಿಯನು ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಜಗವನು ಕಂಡಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲುಂಟೆಂದೆಂಬ ಜಗಳದ ಜಾತಿಯ
ತಲ್ಲಣ ಮುಟ್ಟದ ಸಮರಸ ಭರಿತನು
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅರಿವಡೆ ಎಲ್ಲಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಮೂರುತಿಯು ॥೪॥

ಎಣಿಕೆಯ ತನುಗುಣವಿಡಿದಾಡುವನಲ್ಲ
ಕ್ಷಣಿಕರ ಕುಚಿತರ ನೆರವಿಗೆ ನಾಚುವ–
ಗಣಿತ ಗುಣಿತದೊಳಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಣಯವೆಲ್ಲೆಡೆಯೊಳು ತಾನೆ
ಸೆಣಸುವನಲ್ಲ ತನ್ನ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತುಷ್ಟಿಗೆ
ಹೊಣೆಯಾಗನು ಗುರುತನದಿಂ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ
ಮಣಿಕಿನೊಳಗೆ ಹೊಗದಚ್ಚಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ಘನ ನಿಜಗುಣಯೋಗಿ ॥೫॥

•

೧೧. ಭಾವಾಭಾವನಷ್ಟಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಸ್ವಯಪರವಜಿಯದ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಲಿಂಗವು, ಐಕ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಾವನಿರ್ಭಾವವೆಂಬುಭಯವು ನಷ್ಟವಾದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಭಾವಾಭಾವನಷ್ಟಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಭಾವಾಭಾವನಷ್ಟಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೯೦೪

ಒತ್ತಿ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದಡೆ, ಅದೆತ್ತಣ ರುಚಿಯಪ್ಪುದೊ? ಕಾಮಿಸಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಭಂಗ. ಭಾವಿಸುವ ಭಾವನೆಗಿಂದವು ಸಾವುದು ಲೇಸು ಕಾಣಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ. ॥೧॥

೯೦೫

ನೋಟವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಕೂಟವುಂಟು. ಭಾವವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ ಭ್ರಮೆಯುಂಟು. ನೋಟಗೆಟ್ಟು, ಭಾವ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಮನ ಲೀಯವಾದ ಬಳಿಕ, – ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಒಳಗ ನೋಡ, ಹೊಱಗ ನೋಡ. ॥೨॥

೯೦೬

ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುವನಲ್ಲ, ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವನಲ್ಲ. ಎರಡನೂ ಅತಿಗಳೆದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಸಹಜ ನೋಡಾ. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗವಿಲ್ಲ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ. ॥೩॥

೯೦೭

ಆನು ನೀನೆಂಬ ಮೋಹವೆಲ್ಲಿಯದು? ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವೆಂಬ ಪ್ರಸಂಗವೆಲ್ಲಿಯದು ಹೇಳಾ? ಮನಲೀಯ ಮನಲೀಯ, ಉಭಯಭಾವರಹಿತ, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯವು. ॥೪॥

೯೦೮

ಸತ್ಯವನೊಳಕೊಂಡ ಮಿಥ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗ. ಮಿಥ್ಯವನೊಳಕೊಂಡ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗ. ಸತ್ಯಮಿಥ್ಯವನೊಳಕೊಂಡ ಮನಕ್ಕೆ ಭಂಗ. ಮನವನೊಳಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಭಂಗ. ಜ್ಞಾನವನೊಳಕೊಂಡ ನಿಜಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಉಂಟೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೫॥

೯೦೯

ಎಲ್ಲವ ಕಳೆದು ಶರಣನಿಂಬುಮಾಡಿದನಾಗಿ, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ. ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಹಱೆ, ತನ್ನ ಕೊಳಲು, ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ ಲಿಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿ. ॥೬॥

೯೧೦

ಭೂಮಿ ಘನವೆಂದಡೆ, ಪಾದಕ್ಕೊಳಗಾಯಿತ್ತು. ಗಗನ ಘನವೆಂದಡೆ, ಕಂಗಳಿಗೊಳಗಾಯಿತ್ತು. ಮಹವು ಘನವೆಂದಡೆ, ಮಾತಿಂಗೊಳಗಾಯಿತ್ತು. ಘನ ಘನವೆಂಬುದು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೆಲವೊ? ಅಱಿವಿಂಗಾಚಾರವಿಲ್ಲ, ಕುಱುಹಿಂಗೆ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂದೆನು. ॥೭॥

೬೧೧

ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಅಟ್ಟೆ ಜಗವ ನುಂಗಿತ್ತು. ಅಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದ ತಲೆ ಆಕಾಶವ ನುಂಗಿತ್ತು. ಅಟ್ಟೆ ಬೇಱಾಗಿ ತಲೆ ಬೇಱಾದರೆ, ಮನ ಸಂಚಳಿಸಿತ್ತು. ಅಟ್ಟೆಯನೂ ತಲೆಯನೂ ಬಯಲು ನುಂಗಿದರೆ, ಆನು ನುಂಗಿದೆನು ಗೊಹೇಶ್ವರನಿಲ್ಲದಂತೆ! ॥೮॥

೬೧೨

ಸ್ಥಲವೆಂದೆನ್ನೆ, ನಿಃಸ್ಥಲವೆಂದೆನ್ನೆ. ನಿರ್ಣಯವೆನಗಾದ ಬಳಿಕ ಎತ್ತಲೆಂದಱಿಯೆನಯ್ಯಾ–ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯವೆಂದೂ ಎನ್ನೆನಾಗಿ. ॥೯॥

೬೧೩

ತನುವ ಮೊಱೆತ್ತು. ಮನವ ಮೊಱೆತ್ತು. ಮಹವ ಮೊಱೆತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತ ಭಾವಕರಿಲ್ಲಾಗಿ ತಾರ್ಕಣೆಯಿಲ್ಲ–ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಬೆರಸಲಿಲ್ಲದ ನಿಜತತ್ತ್ವ ॥೧೦॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ಲಳಿತೆ

ಪಲ್ಲವ:

ಜಾತನಲ್ಲದಜಾತನಾ ಬರಿಬರಿ
ಮಾತನಾಡಿದಡೇನಪ್ಪುದಯ್ಯಾ

ಪದ :

ಆಗು ಹೋಗಿಲ್ಲದನ
ರಾಗ ಭೋಗಕ್ಕೆ ತಂದು
ತಾಗು ನಿರೋಧಕ್ಕೆ ಗುರಿಯ ಮಾಡಿ
ಮೇಘಾಡಂಬರದಂತೆ ಸಮ–
ಭೋಗವನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು
ಆಗಮದಿಬ್ಬೆಗೆ ತೋರಿ ಬೀರಲಿಲ್ಲ ಕಂಡಯ್ಯಾ ॥೧॥

ಬಗೆಯರಳದೆ ಬಗೆ ಮೊಳೆಯದೆ
ಬಗೆ ಹುಟ್ಟದೆ ಬಗೆಗೆಟ್ಟು
ಬಗೆ ನಷ್ಟವಾದ ಬಳಿಕೇನಪ್ಪುದೊ
ಬಗೆ ರಚನೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು
ಹೊಗಳುವ ಭಟ್ಟಾಳಿಯಂತೆ
ಹೊಗಳತೊಡಗಲೆಡೆಯಿಲ್ಲ ಕಂಡಯ್ಯಾ ॥೨॥

ಯತಿಯೆಂದು ಹೊಗಳಲಿ ಬಾರದು
ವ್ರತಿಯೆಂದು ಹೊಗಳಲಿ ಬಾರದು
ಶ್ರುತಿಗಳಿಗಳವಡದೆ ಮೀರಿ ನಿಂದ ಸಹಜನ
ಉತುಪತಿಯಿಲ್ಲವಾಗಿ
ಸ್ಥಿತಿಲಯವೆಂಬುದಿಲ್ಲ
ಅತಿಕವಿಗಳು ಹೊಗಳುವ ಕಳವಳದೊಳಗಿಲ್ಲ ಕಂಡಯ್ಯಾ ॥೩॥

ಮನ ವಚನ ಕಾಯಕ್ಕಿಂ-
ತನುವಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತ್ತು
ತನ್ನನುಭವಕೆ ತರಬಹುದೆ ನುಡಿಗಧಿಕನಾ
ಎನಿತಿನಿತು ಪರಿಯಲ್ಲಿ
ಘನ ಘನವೆಂದಡೆ ಅನಿ-
ತನಿತು ಧಾವತಿ ಮುಂದೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಕಂಡಯ್ಯಾ ॥೪॥

ಬದ್ಧನು ಮುಕುತನು ಎಂಬ
ಸುದ್ದಿಯ ಸಟೆಯವನಲ್ಲ
ಉದ್ದೇಶ ನಿರ್ದೇಶ ನಿರುತಕಿಲ್ಲ
ವಿದ್ಯದ ಬಲುಹನೆ ತೋರಿ
ಬುದ್ಧಿಯ ಮೆರೆವವನಲ್ಲ
ನಿರ್ಧೂಳಿಯ ಜನ್ಮ ನಿಜಗುಣಯೋಗಿ ಕಂಡಯ್ಯಾ ॥೫॥

●

೧೨. ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಸ್ಥಲ

ಸೂತ್ರ: ಇಂತು ಭಾವ ನಿರ್ಭಾವವೆಂಬವೆರಡೂ ನಷ್ಟವಾದ ಲಿಂಗವು ಐಕ್ಯರ ಮೂಲಜ್ಞಾನವನಾಲಿಂಗಿಸಿ, ಜ್ಞಾನವೆ ತಾನಾಗಿ, ಆ ಜ್ಞಾನವು ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಏನೂ ತೋರದೆ ಮಹಾಘನದ ಬಟ್ಟಬಯಲನೊಳಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನ ತಲೆದೋರದೆ ಇದ್ದ ಭೇದವೆಂತಿದ್ದುದೆಂದಡೆ, ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಸ್ಥಲವಾದುದು.

ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಸ್ಥಲದ ವಚನ:

೯೧೪

ನಮ್ಮವರು ಭಕ್ತರಲ್ಲ; ನಮ್ಮವರಿಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮವರು ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಮಾಡುವರಲ್ಲ; ನಮ್ಮವರು ಜಂಗಮದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬವರು. ನಮ್ಮವರು ನಮ್ಮವರೆಂಬ ಶಬ್ದ ಸತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮವರಾದ ಪರಿಯ ನಾನಿನ್ನೇನ ಹೇಳುವೆ? ಇದು ಕಾರಣ, ನಮ್ಮವರಿಗೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ನನಗೆಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಾ! ॥೧॥

೯೧೫

ದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟ ಮುಂದಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಾಗಿ ಮಾಡಿದಡೇನಹುದೊ? ಮಾಡದಿರ್ದಡೇನಹುದೊ? ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಅಱಿವಿನ ಕುಱುಹು ಮುಂದಿಲ್ಲಾಗಿ, ಮಾಡಿದಡೇನಹುದೊ? ॥೨॥

೯೧೬

ಮನದ ಕೊನೆಯಿಂದ ನೆನೆದ ನೆನಹು ಜನನಮರಣವ ನಿಲಿಸಿ, ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಉದಯ ಭಾನುಕೋಟಿಯ ಮೀಱಿ, ಸ್ವಾನುಭಾವದುದಯ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯದೊಳಗಡಗಿದ ಭೇದವನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೩॥

೯೧೭

ಉಪಮೆ ಉಪಮಿಸಲಱಿಯದೆ, ಉಪಮಾತೀತವೆನುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಱಿವು ಅಱಿವಿನ ಮಱೆಯಲ್ಲಿರ್ದುದನಱಿಯಲಱಿಯದೆ, ಅಱಿವು ಪರಾಪರವೆನುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಧ್ಯಾನ ಧ್ಯಾನಿಸಲಱಿಯದೆ, ಧ್ಯಾನರೂಪಾತೀತನೆಂದು ಧ್ಯಾನ ತದ್ಧ್ಯಾನಗೊಂಡಿತ್ತು. ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನಾವ ಜ್ಞಾನವೊ? ವೇದ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದುದಾಗಿ, ತತ್ತ್ವಮಸಿ ವಾಕ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲ ಹುಸಿಯಾಗಿ ಹೋದವು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೆಂದುದಾಗಿ, ದ್ವೈತಾದ್ವೈತ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂಹಾರವಾಗಿ ಹೋದರು. ಬಂದೂ ಬಾರದ, ನಿಂದ ನಿರಾಳ ನಮ್ಮ ಗೊಹೇಶ್ವರ! ॥೪॥

೯೧೮

ಆನು ನೀನು, ಅಱಿದೆ ಮಱೆದೆ, ಅಳಿದೆನುಳಿದೆನೆಂಬ ಭ್ರಮೆ. ತತ್ತ್ವ ತತ್ತ್ವವಿವೇಕ ಭ್ರಮೆ. ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಪರೀತ ಭ್ರಮೆ. ಪುಣ್ಯ, ಪಾಪ, ಸ್ವರ್ಗ, ನರಕ, ಮೋಕ್ಷ, ಪ್ರವರ್ತಕ ನಿವರ್ತಕ, ಯೋಗದಾಸೆ ಸಿಲುಕು ಭ್ರಮೆ. ಅಂತರ್ಮುಖ ಭ್ರಮೆ, ಬಹಿರ್ಮುಖ ಭ್ರಮೆ. ಅನೃತ ಭ್ರಮೆ, ಸತ್ಯ ಭ್ರಮೆ, ನಿತ್ಯ ಭ್ರಮೆ. ವಾಗದ್ವೈತ ಭ್ರಮೆ, ಅದ್ವೈತ ಭ್ರಮೆ, ಮಂತ್ರ ಭ್ರಮೆ, ತಂತ್ರ ಭ್ರಮೆ. ಆದಿ ಷಟ್ಕರ್ಮ ಭ್ರಮೆ. ಹುಸಿಜೀವ ಪರಮನೈಕ್ಯ ಸಂಧಾನ ಭ್ರಮೆ. ನಾಹಂ ಭ್ರಮೆ, ಕೋಹಂ ಭ್ರಮೆ, ಸೋಹಂ ಭ್ರಮೆ. ತತ್ತ್ವಸಹವೇಷ್ಟಿತ ಜಗತ್ತ್ರಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮಾಯಾಮಯ. ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗಾವ ಭ್ರಮೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ॥೫॥

೯೧೯

ಏನೆಂದೂ ಎನಲಿಲ್ಲ; ನುಡಿದು ಹೇಳಲಿಕಿಲ್ಲ. ನಿಜದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ನಿಬ್ಬೆಱಗು ಕುಱುಹಱಿವುದೆ ಮರುಳೆ? ಹರಿದು ಹತ್ತುವುದೆ ಬಯಲು? ಅದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಾದ ಬಯಲು, ತಾನಾದ ಘನವು ಇನ್ನೇನಱಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಮುನ್ನವೆ ತಾನಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ॥೬॥

೯೨೦

ಘನವ ಕಂಡು ಮನವವಗವಿಸಿತ್ತು. ಕಂಡು ಕಂಡು ಮನ ಮಹಾಘನವಾಯಿತ್ತು. ತತ್ತಲ್ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು. ತದುಗತ ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧವಾದುದನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೭॥

೯೨೧

ಬಯಲ ಬೆಱಗಿನ ಸುಖದ ಸವಿಯ ಬೆಱಗಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆ. ಕಾಣೆನೆಂಬ ನುಡಿಗೆಡೆಯ ಕಾಣೆ. ಕುಱುಹಳಿದು, ಅಱಿವ ನೆಱೆಯಱಿದು ಬೆರಸಿದೆನೆಂಬ ಬಱಿಯ ನುಡಿಗೆ ನಾಚಿದೆನಯ್ಯಾ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ! ॥೮॥

೯೨೨

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಿತವೆಂಬ ನಿಜದೊಳಗಯ್ಯಾ. ನಿರಹಂಭಾವದಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೆನಯ್ಯಾ. ನೋಡಿಹೆನೆಂದಡೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಹೆನೆಂದಡೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಘನ ನಿರಂಜನದ ಬೆಳಗಿಂಬಾದುದನೇನೆಂಬೆ ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೯॥

೯೨೩

ಅಱಿವಱಿತು, ಬೆಱಗು ಹತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಿದೇನೊ? ನಾಹಂಮೆಂಬಲ್ಲಿ ತಾನಾರು? ಕೋಹಂಮೆಂಬಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಾರು? ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸೋಹಂಮೆಂಬಲ್ಲಿ ಮುನ್ನ ತಾನೇನಾಗಿರ್ದನೊ? ಚಿದಹಂಮೆಂಬ ಹಮ್ಮಿನ ಮಾಲೆ ಇದೇನೋ? 'ನಿಃಶಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮಮುಚ್ಯತೇ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿಡಿದು ಬಳಲುವ ಕಾರಣವಿದೇನು ಗೊಹೇಶ್ವರಾ? ॥೧೦॥

೯೨೪

ನಾನೆಂಬುದು ಪ್ರಮಾಣ. ನೀನೆಂಬುದು ಪ್ರಮಾಣ. ಸ್ವಯವೆಂಬುದು ಪ್ರಮಾಣ. ಪರವೆಂಬುದು ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಮಾಣೆಂಬುದು ಪ್ರಮಾಣ, ಗೊಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಅಪ್ರಮಾಣ. ॥೧೧॥

ಆ ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು:

ರಾಗ: ನಾಟಿ

ಪಲ್ಲವ:

ತಾನಿದಿರೆಂಬೆರಡರಿಯದೆ ಧ್ಯಾನ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಜ್ಞಾತೃ
ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವರತ ಮಹಿಮಾ

ಪದ:

ಹೊಱಗೊಳಗೆಂಬೆರಡಱ ಬಗೆಯನ್ನಱಸದೆ
ಎರಡರ ತೆಱನೆಂಬ ನುಡಿಯಂ ಮುನ್ನವೆ ತಾನಱಿಯದೆ
ಅಱಿವಿನ ಮೂಲ ಹಱಿದು ಮಱವೆ ನಷ್ಟವಾದ ಅಱಿತಾ
ಅಱಿವಿನ ಮಱವೆಯ ಕುಱುಹಳಿದ ನಿಶ್ಚಿಂತಾ ॥೧॥

ಉಲುಹಡಗಿದ ಸಮುದ್ರದ ನಿಲುವಿನ ಘಾತದಂತೆ
ತಿಳಿವಿನ ಮಹಾಘನವಿವೇಕ ಹಱಿಹಂಚಾಗಿ
ಉಳಿದೆನೆಂಬಾ ಉಳುಮೆಯ ಮೂಲವ ಮಱೆದು
ಕಳೆಯ ಬೆಳಗಳಿದು ನಿಜದೊಳು ನಿಂದ ಮಹಿಮಃ ॥೨॥

ಉರಿ ಕರ್ಪುರವೊಡಗೂಡಿ ಎರಡು ಅಳಿದ ಬಳಿಕ
ಮರಳಿ ನೋಡಿಹೆನೆಂದಡೆ ಭಸ್ಮವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ
ಅರಿವನರಿದೆಹೆನೆಂಬ ಅರಿವಿನ ಮೂಲವ ದಹಿಸಿ
ಧರಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಭಸ್ಮವೆಂಬುದಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮs ॥೩॥

ನಿಜದಲಿ ನಿರ್ಣಯವಡಗಿ ಗತಿ ಮತಿ ನಷ್ಟವಾಗಿ
ಕಳೆಯೊಳಗಣ ಬೆಳಗು ತಾನೆಂದು ತೋರುತಲಿರ್ಪ
ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಚೈತನ್ಯ ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ ನಿಃ–
ಕಳೆಯಾಗಿ ನಿಜದೊಳು ನಿಶ್ಶೂನ್ಯವಾದ ಮಹಿಮs ॥೪॥

ತನ್ನೊಳು ತಾನೆಯಾಗಿ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನರಿದು
ಎನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನರಿದೆನೆಂಬ ಅರಿವಿಂಗೆ ತೆರಹುಗುಡದೆ
ಬಿಮ್ಮು ಬೀಸರವಾಗಿ ಹಮ್ಮು ಶೂನ್ಯವಾಗಿ
ನಿರ್ಮಳ ನಿಜಪದವಾದ ಉಪಮಾತೀತ ಮಹಿಮs ॥೫॥

ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಭೆ ತಾನಾಗಿ ನಿಂದಿರ್ದು
ತಾನಾಗಿರ್ದೆನೆಂಬಾ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯವಾಗಿ
ತಾನೆ ತನ್ನೊಳು ಮೈಮರೆದೊರಗಿದ ನಿರಾಳ
ಜ್ಞಾನಾತೀತಂ ನಿರುಪಮ ನಿಶ್ಚಲ ನಿರ್ಭೇದ್ಯs ॥೬॥

ಶಬ್ದ ನಿಶ್ಶಬ್ದವಾಗಿ ನಿಶ್ಶಬ್ದವನಾಹತವಾಗಿ
ಶಬ್ದ ನಿಶ್ಶಬ್ದವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ನಿರ್ವಯಲಾಗಿ
ಇದ್ದುದು ಹೋದುದೆಂಬುದನರಿಯದೆ ಮೇರೆಗೆಟ್ಟ
ನಿಶ್ಶಬ್ದಗಂಭೀರ ಗುಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣs ॥೭॥

ಇಂತು ಶೂನ್ಯಲಿಂಗತ್ರಯವು ಮಹಾಲಿಂಗದೊಳಗಣ ಶೂನ್ಯಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು.

ಇಂತು ಐಕ್ಯನ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ೧೨ ಸ್ಥಲವಾವುದೆಂದಡೆ, ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ, ಪ್ರಸನ್ನಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ, ಭಾಂಡಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧ, ಶೂನ್ಯಲಿಂಗತ್ರಿವಿಧ, ಇಂತೀ ೧೨ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೯೫, ನಿರ್ದೇಶ ಪದ ೬೨, ಉಭಯ ೧೫೭. ಇಂತು ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಗುರುಲಿಂಗ, ಶಿವಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ, ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂಬ ಷಡುಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೫೭ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೪೭೨, ನಿರ್ದೇಶದ ಪದನು ೨೯೯, ಅಂತು ಉಭಯ ೭೭೧ಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ.

❖❖

ಕೋವೆಯ ವಚನ:

ಇತಿ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವೆಂದು ನೂರೊಂದುಸ್ಥಲದ ಯತ್ ಕಥನವೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ದೇವಿಯರಿಗೆ, ನಿರೂಪಿಸಿದ ಷಡುಸ್ಥಲ ಎರಡು ತೆರನಾಗಿ, ಅಂಗಸ್ಥಲ-ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಅಂಗಸ್ಥಲವೆ, ಪೂರ್ವಭಾಗ, ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೇ ಉತ್ತರ ಭಾಗ. ಅಂಗಸ್ಥಲವೇ ಆತ್ಮನು, ಲಿಂಗಸ್ಥಲವೇ ಚಿತ್‌ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ, ಆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ, ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಅಂಗ ಷಡುಸ್ಥಲವ ಬೆರೆಸಿದ ಭೇದವೆಂತೆಂದೊಡೆ:

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ-'ಅಷ್ಟಕಂ ಪೀಠಿಕಾ ಚೇತಿ ಸಪ್ತಕಂ ಭಕ್ತಿಸಂಕುಳಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಪಿಂಡಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಎಂಟು ಭಕ್ತನ ಪೀಠಿಕಾ ನಿರೂಪಣೆ. ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಸಹಜಮಾಟಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಏಳು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಉಭಯಸ್ಥಲ ಹದಿನೈದು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು.

ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ 'ಅಷ್ಟಂಧಾ ಮಹೇಶ್ವರಂ ಚೇತಿ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಶಿವಜಗವಾಗಬಲ್ಲ ಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಎಂಟು ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ.

ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಸಾದಿ ಸಪ್ತಕಂ ತಥಾ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದಿ ಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸಾದಮಹಾತ್ಮ್ಯಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಎಂಟು ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ.

ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಷಡ್ಭಿಃ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗೀ ಚ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗನಿಜಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಆರು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಸ್ಥಲ.

ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ 'ಚತುರ್ಥಾ ಶರಣಂ ತಥಾ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಶರಣಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಶೀಲಸಂಪಾದನೆಯ ಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಶರಣಸ್ಥಲ.

ಷಷ್ಠಮದಲ್ಲಿ 'ಚತುರ್ಭಿಃ ಐಕ್ಯಮೀರಿತಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಐಕ್ಯಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಸಹಭೋಜನಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ.

ಮುಕ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಚತಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್' ಎಂದುದಾಗಿ ಅಂಗಸ್ಥಲ ೪೪. ಆತ್ಮಾಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿದ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿದ್ದುದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಲಿಂಗಷಡುಸ್ಥಲದ ಭೇದವೆಂತೆಂದೊಡೆ:

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ 'ನವಕಂ ಆಚಾರಲಿಂಗಂ ಚ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವೆಂಬೀ ತ್ರೈಲಿಂಗವೊಂದಾದ, ದೀಕ್ಷಾಗುರುಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಪರಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾದ ಈ ಒಂಬತ್ತು ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲ.

ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ 'ನವಲಿಂಗಂ ಗುರುಸ್ತಥಾ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಆಗಮಲಿಂಗ ಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಕಾಯಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಆಚಾರಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವೆಂಬೀ ತ್ರೈಲಿಂಗ ಒಂದಾದ ಕ್ರಿಯಾಗಮಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾಚಾರಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಒಂಬತ್ತು ಗುರುಲಿಂಗಸ್ಥಲ.

ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ 'ನವಭಿಃ ಶಿವಲಿಂಗಕಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಅನುಗ್ರಹಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಅರ್ಪಿತಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ತನುಗುಣಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವೆಂಬೀ, ತ್ರೈಲಿಂಗವೊಂದಾದ, ಕಾಯಾನುಗ್ರಹಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಸೇವ್ಯಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಒಂಬತ್ತು ಶಿವಲಿಂಗಸ್ಥಲ.

ಚತುರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಜಂಗಮಂ ನವಭೇದಕಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಒಲವು ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ನಿರುಪಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಪ್ರಸಾದಿಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವೆಂಬೀ ತ್ರೈಲಿಂಗ ಲಿಂಗ ಒಂದಾದ ಜೀವಾತ್ಮಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಸೇವ್ಯಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಒಂಬತ್ತು ಜಂಗಮಲಿಂಗಸ್ಥಲ.

ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಂ ನವಕಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಪಾದೋದಕಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ನಿಷ್ಪತ್ತಿಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಆಕಾಶಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವೆಂಬೀ ಲಿಂಗ ಒಂದಾದ ದೀಕ್ಷಾಪಾದೋದಕ ಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ, ಮಹದಾಕಾಶ ಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಒಂಬತ್ತು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಸ್ಥಲ.

ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಲಿಂಗಂ ತು ದ್ವಾದಶೈಃ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಪ್ರಕಾಶಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಪ್ರಸನ್ನಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಭಾಂಡಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ, ಶೂನ್ಯಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧವೆಂಬೀ ಚುತುರ್ಥ ಒಂದಾದ, ಲಿಂಗಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಲಾದಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಸ್ಥಲಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಈ ೧೨ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ಥಲ.

ಮುಕ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇಂತೀ 'ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಾನಿ ಭವಂತಿ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಈ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೫೭, ಅಂಗಸ್ಥಲ ೪೪, ಈ ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ.

ಅಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ ಅಡಕವಾಗಿಹುದು. ಆ ಭೇದವೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಅಂಗಸ್ಥಲ ಭಕ್ತ ಮಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಸ್ಥಲಾಂಗಸ್ಥಲ ೨೩, ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯೆಂಬ ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಗ ಸ್ಥಲ ೩೩, ಶರಣ ಐಕ್ಯ ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಕಾರಣಾಂಗಸ್ಥಲ ಎಂಟು, ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಾಂಗಸ್ಥಲ ೪೪.

ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಗುರುಲಿಂಗ, ಉಭಯ, ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೧೮, ಶಿವಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ, ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಸ್ಥಲ ೧೮, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ, ಮಹಾಲಿಂಗ, ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಭಾವಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೨೧, ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೫೭, ಇಂತು ತ್ರಿವಿಧಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂದಾದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ.

ಇನ್ನು ತ್ರಿವಿಧಾಂಗಸ್ಥಲ ೪೪ ಕೂಡಿ ಏಕಾಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸುವುದು. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಸ್ಥೂಲಾಂಗ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಗ, ಕಾರಣಾಂಗವೆಂಬ ಮೂರಂಗದಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಸುವ ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೆಯಾಗಿ ತ್ರಿವಿಧಾಂಗವು ಆತ್ಮನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾದ ಕಾರಣ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಏಕಾಂಗಸ್ಥಲ ೪೪. ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ತ್ರಿವಿಧ ಒಂದಾದ ಭೇದವೆಂತೆಂದಡೆ: ಯಥಾ ಲಿಂಗಂ ತಥಾ ಭಾವಂ, ಯಥಾ ಭಾವಂ, ತಥಾ ಮನಃ

ಯಥಾ ಮನಃ ತಥಾ ದೃಷ್ಟಿ' ಎಂಬುದಾಗಿ, ಭಾವಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂಬ ಮೂರು ಲಿಂಗದ ಕಳಾಭೇದ ಒಂದೇಯಾಗಿ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗವು ಚಿತ್‌ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಲಿಂಗ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಕಾರಣ ಚಿತ್‌ಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ಸುಜ್ಞಾನಲಿಂಗಸ್ಥಲ ೫೭, ಇಂತು ಏಕಾಂಗ ಏಕಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಒಂದಾದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ.

ಇಂತು ಅಂಗ ಲಿಂಗ ಉಭಯ ಒಂದಾದ ಭೇದವೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಲಿಂಗದಿಂದ ಅಂಗವಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಲಿಂಗದ ಕಳೆವೆರಸಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀಯವಾದ ಕಾರಣ ಅಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಅಂಗವೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಳಿದು, ಏಕವಾದ ಭೇದವೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಕರ್ಪೂರವೇಧಿಸಿದ ಪರಿಮಳದಂತೆ, ಆ ಪರಿಮಳವೇ ವಾಯುವಿಂದ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಬಂತೆ ಅಂಗವೇ ಲಿಂಗವಾದ ಕಾರಣ ಇನ್ನು ಲಿಂಗವೆಂದು ವಚನಿಸುವ ಭಿನ್ನ ಶಬ್ದವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಲಿಂಗವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಇಂತು ಲಿಂಗವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಅರತು ಅಂಗವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅರತು, ಉಭಯವಳಿದು ಒಂದಾದುದರಿಂದ ಪಿಂಡಾದಿ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ ಕಡೆಯಾಗಿ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ತಾನೇಯಾಗಿಪ್ಪ ಸದ್‌ಭಕ್ತರ ಸದಾಚಾರಿಗಳ ಸದುಹೃದಯ ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರಸಾದಿಗಳ ಅಚಲ ಮಹಿಮರಪ್ಪ ಲಿಂಗಾನುಭಾವಿಗಳ ಅರಿವೇ ಗುರುವಾಗಿ, ನಿರಹಂಭಾವವೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ, ಚೇತನವೇ ಜಂಗಮವಾಗಿ, ಸುಜ್ಞಾನವೇ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿಪ್ಪ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರ ತೋರಿ ಬದುಕಿಸಯ್ಯಾ; ನಿಜ ಭಕ್ತ್ಯಾತ್ಮ ಬಸವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಬೇಡುವೆನೊಂದೇ ವರವ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ.

ಯಥಾ ಸ್ಥಲ ಕೋವೆಯ ವಚನ ಸಮಾಪ್ತಂ.

•

ಇಂತು ಅಂಗಸ್ಥಲ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಚನ ೯೨೪. ಸ್ಥಲನಿರ್ದೇಶದ ಪದ ೧೦೧ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದನು ೫೫೩. ಉಭಯ ೧೪೭೭.

•

ಈ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವನು ಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣಗಳು ಸೇರುವೆಯ ಮಾಡಿದ ದಿನ ಪ್ರಮಾಣವೆಂತೆಂದೊಡೆ, ಶಕವರ್ಷ ೧೩೩೪ ವರ್ಷದ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಬಹುಳ ೫, ಗುರುವಾರದಲ್ಲು ಭಂಡಾರಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣಂಗಳು ಸೇರಿಸಿದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಸಮಾಪ್ತಃ

ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ.

❖❖

ಅನುಬಂಧಗಳು

೧. ವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

೨. ವಚನಕಾರರು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

೩. ಸ್ವರವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

೪. ಸ್ವರವಚನಕಾರರು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

೬. ಕಠಿಣ ಪದಕೋಶ

೭. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶ

೧. ವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

❖❖

೨. ವಚನಕಾರರು-ಅಂಕಿತ-ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

೧. ಅಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ : ೧೨

-ಅಂಬಿಗ ಚೌಡಯ್ಯ-೧೨೫, ೧೨೬, ೧೨೭, ೨೨೩, ೩೮೧, ೩೮೪, ೪೬೫, ೪೬೭, ೪೭೨, ೬೨೮, ೬೯೦, ೬೯೧.

೨. ಅಘ್ಘವಣಿ ಹಂಪಯ್ಯ : ೩

-ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪ-೬೨, ೬೪.

-ಚೆನ್ನ ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪಯ್ಯ-೨೯೦.

೩. ಅಘ್ಘವಣಿಯ ಹೊನ್ನಯ್ಯ : ೨

-ಪುಲಿಗೆರೆಯ ವರದ ಸೋಮನಾಥ-೨೧೯.

-ಹುಲಿಗೆರೆಯ ವರದ ಸೋಮನಾಥ-೧೫೫.

೪. ಅಜಗಣ್ಣ : ೮

-ಮಹಾಘನ ಸೋಮೇಶ್ವರ-೩೩, ೪೨, ೨೧೮, ೩೧೭, ೩೨೬, ೪೫೦, ೭೫೦, ೮೭೩.

೫. ಅಮುಗಿದೇವಯ್ಯ : ೧೧

-ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥ-೩೨, ೬೨೫, ೬೮೨.

-ಸಿದ್ಧ ಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ-೨೯೮, ೪೨೬.

-ಚೆನ್ನಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥ-೫೯೬.

-ಮಹಾಘನ ಸದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಸೋಮ-೬೩೯, ೮೬೮.

-ಮಹಾಘನ ಸದ್ಗುರು ಸಿದ್ಧಸೋಮನಾಥ-೪೩೩, ೬೭೪, ೭೬೦.

೬. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವ : ೧೬೫

-ಗುಹೇಶ್ವರ-೫, ೩೨೮.

-ಗೋಗೇಶ್ವರ-೧, ೧೨, ೨೭೦, ೨೭೨, ೩೧೧, ೩೧೩, ೩೧೪, ೩೨೧, ೩೨೩, ೩೨೯, ೩೩೨, ೩೩೪, ೩೩೫, ೩೩೭, ೩೩೮, ೩೩೯, ೩೪೦, ೩೪೨, ೩೪೫, ೩೪೭, ೩೪೯, ೩೫೦, ೩೫೧, ೩೫೩, ೩೫೫, ೩೭೨, ೩೭೩, ೪೦೨, ೪೧೬, ೪೨೦, ೪೨೧, ೪೨೨, ೪೨೪, ೪೭೧, ೪೭೮, ೪೮೨, ೪೮೫, ೫೧೨, ೫೧೪, ೬೪೯.

-ಗೋಗೇಶ್ವರಲಿಂಗ-೪೮೩.

–ಗೊಹೇಶ್ವರ–೧೧೧, ೧೨೧, ೧೬೯, ೧೮೯, ೧೯೭, ೨೦೧, ೨೦೩, ೨೦೬, ೨೨೨, ೨೨೪, ೨೫೨, ೨೬೨, ೨೬೩, ೨೯೨, ೩೩೦, ೩೯೭, ೪೭೩, ೪೭೫, ೪೮೯, ೪೯೦, ೪೯೧, ೪೯೨, ೪೯೩, ೪೯೪, ೪೯೫, ೪೯೬, ೫೦೬, ೫೧೩, ೫೨೦, ೫೨೪, ೫೩೯, ೫೪೯, ೫೫೩, ೫೫೪, ೫೬೫, ೫೭೮, ೫೮೦, ೫೮೧, ೫೮೨, ೬೦೦, ೬೦೩, ೬೦೭, ೬೦೮, ೬೧೦, ೬೧೧, ೬೧೩, ೬೧೪, ೬೧೭, ೬೧೮, ೬೧೯, ೬೨೬, ೬೫೪, ೬೬೧, ೬೭೮, ೬೮೩, ೬೮೪, ೬೮೫, ೬೮೯, ೬೯೭, ೭೦೫, ೭೦೭, ೭೧೩, ೭೧೪, ೭೧೫, ೭೧೬, ೭೧೭, ೭೧೮, ೭೧೯, ೭೨೩, ೭೨೫, ೭೩೩, ೭೪೮, ೭೭೭, ೭೯೦, ೭೯೧, ೭೯೪, ೭೯೭, ೭೯೮, ೮೦೧, ೮೦೨, ೮೦೩, ೮೦೪, ೮೦೫, ೮೦೬, ೮೦೮, ೮೧೬, ೮೧೭, ೮೨೦, ೮೨೨, ೮೨೯, ೮೩೩,೮೩೪, ೮೪೯, ೮೫೩, ೮೬೬, ೮೭೦, ೮೭೧, ೮೭೨, ೮೭೪, ೮೭೫, ೮೭೭, ೮೭೮, ೮೭೯, ೮೮೩, ೮೮೬, ೮೯೦, ೮೯೪, ೯೦೪, ೯೦೮, ೯೧೧, ೯೧೫, ೯೧೬, ೯೧೭, ೯೨೦, ೯೨೧, ೯೨೨, ೯೨೩, ೯೨೪.

–ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ–೨೦೨, ೫೨೩, ೬೨೪, ೭೨೧.

೭. ಉರಿಲಿಂಗದೇವ : ೬

–ಉರಿಲಿಂಗದೇವ–೧೭೨, ೧೭೯, ೧೮೦, ೧೮೩, ೩೧೫, ೮೯೮.

೮. ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ : ೫೨

–ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ–೨೮, ೩೪, ೩೫, ೩೬, ೬೦, ೬೩, ೬೫, ೬೬, ೬೭, ೬೯, ೧೦೯, ೧೩೭, ೧೯೪, ೨೧೩, ೨೨೬, ೨೨೮, ೨೨೯, ೨೩೯, ೨೫೪, ೨೬೦, ೨೭೧, ೨೭೩, ೨೮೩, ೨೮೫, ೩೦೮, ೩೨೪, ೩೪೪, ೪೪೬, ೪೫೭, ೪೫೯, ೪೬೯, ೪೭೭, ೪೭೯, ೪೮೦, ೫೨೮, ೫೩೦, ೫೩೬, ೫೩೭, ೫೩೮, ೫೫೨, ೬೫೭, ೬೫೮, ೬೬೦, ೬೯೨, ೬೯೫, ೬೯೯, ೭೦೦, ೭೦೪, ೭೨೮, ೭೬೯, ೮೩೧, ೮೩೨.

೯. ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ : ೨

–ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರ–೧೮, ೧೮೨.

೧೦. ಗಜೇಶ ಮಸಣಯ್ಯ : ೬

–ಮಹಾಲಿಂಗ ಗಜೇಶ್ವರ–೭೬, ೮೮, ೪೨೯, ೭೭೯, ೮೪೬, ೮೯೬.

೧೧. ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯ : ೧೬

–ಚಿಕ್ಕಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ–೪೭೦, ೫೭೯, ೭೪೭, ೭೯೩, ೮೦೦, ೮೧೪, ೮೨೩, ೮೨೬, ೮೨೭, ೮೫೭, ೮೮೨, ೮೯೯, ೯೦೨, ೯೧೦, ೯೧೪, ೯೧೯.

೧೨. ಚಂದಿಮರಸ : ೧೨

–ಸಿಮ್ಮಲಿಗೆಯ ಚೆನ್ನರಾಮ–೨೦೪, ೨೦೮, ೨೧೭, ೨೨೭, ೨೮೦, ೩೪೬, ೩೬೪, ೩೭೬, ೫೭೭, ೭೧೨, ೭೮೩, ೮೪೪.

೧೩. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ : ೨೯೪

–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ–೯, ೨೯, ೩೦, ೪೫, ೯೫, ೯೯, ೧೦೦, ೧೦೫, ೧೦೬,೧೦೭, ೧೧೨, ೧೪೯, ೧೯೫, ೨೧೨, ೨೧೫, ೨೩೬, ೨೩೭, ೨೯೬, ೩೦೧, ೩೦೭, ೩೧೯, ೩೨೦, ೩೨೭, ೩೩೩, ೩೪೩, ೩೪೮, ೩೫೭, ೩೬೦, ೩೬೩, ೩೬೬, ೩೬೭, ೩೭೧, ೩೭೪, ೩೭೫, ೩೮೭, ೩೯೩, ೩೯೪, ೪೦೫, ೪೧೭, ೪೧೯, ೪೨೩, ೪೨೭, ೪೨೮, ೪೩೦, ೪೩೧, ೪೩೨, ೪೩೪, ೪೩೭, ೪೪೧, ೪೪೫, ೪೪೯, ೪೫೪, ೪೬೬, ೪೬೮, ೫೧೫, ೫೧೬, ೫೨೧, ೫೨೫, ೫೪೬, ೫೫೭, ೫೫೮, ೫೭೧, ೫೭೫, ೫೭೬, ೫೮೩, ೫೮೪, ೬೦೯, ೬೧೨, ೬೨೧, ೬೨೯, ೬೩೦, ೬೪೦, ೬೪೧, ೬೪೨, ೬೪೫, ೬೪೬, ೬೪೭, ೬೫೦, ೬೬೮, ೬೭೯, ೬೮೧, ೬೮೬, ೬೮೭, ೬೮೮, ೬೯೩, ೬೯೪, ೬೯೬, ೭೦೩, ೭೨೭, ೭೩೦,

೭೫೨, ೭೬೪, ೭೬೬, ೭೬೭, ೭೭೧, ೭೭೨, ೭೭೩, ೭೭೮, ೭೮೧, ೭೮೨, ೭೮೪, ೭೮೮, ೭೯೨, ೭೯೬, ೮೦೭, ೮೧೮, ೮೨೫, ೮೩೦, ೮೩೮, ೮೩೯, ೮೪೦, ೮೪೭, ೮೫೪, ೮೫೫, ೮೫೬, ೮೫೮, ೮೬೫, ೮೭೬, ೮೯೨, ೮೯೫, ೯೦೩, ೯೦೫, ೯೦೬, ೯೦೭, ೯೦೯, ೯೧೮.

ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯ–೩, ೪೦, ೪೩, ೪೪, ೪೬, ೪೯, ೭೩, ೮೯, ೯೦, ೯೬, ೯೭, ೯೮, ೧೧೩, ೧೨೦, ೧೨೨, ೧೫೩, ೧೮೫, ೧೮೬, ೧೯೨, ೨೦೫, ೨೧೧, ೨೨೦, ೨೨೧, ೨೨೩, ೨೨೫, ೨೩೮, ೨೫೫, ೨೫೯, ೨೮೯, ೩೦೬, ೩೧೦, ೩೨೨, ೩೨೫, ೩೫೬, ೩೫೮, ೩೫೯, ೩೬೫, ೩೬೯, ೩೭೦, ೩೮೦, ೩೯೯, ೪೦೦, ೪೦೧, ೪೦೬, ೪೦೯, ೪೧೧, ೪೧೩, ೪೧೪(ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ), ೪೧೫, ೪೩೫, ೪೩೬, ೪೩೮, ೪೪೨, ೪೪೭, ೪೫೧, ೪೫೨, ೪೬೩, ೪೬೪, ೪೭೬, ೪೮೪, ೪೮೬, ೫೦೧, ೫೧೭, ೫೩೨, ೫೩೪, ೫೫೫, ೫೬೬, ೫೬೭, ೫೬೮, ೫೬೯, ೫೭೦, ೬೦೨, ೬೦೬, ೬೨೦, ೬೩೨, ೬೩೪, ೬೫೬, ೬೬೨, ೬೬೩, ೬೬೪, ೬೬೫, ೬೭೧, ೬೭೨, ೬೭೩, ೬೮೦, ೬೯೮, ೭೦೯, ೭೨೦, ೭೨೬, ೭೩೧, ೭೩೩, ೭೩೪, ೭೩೫, ೭೩೬, ೭೩೯, ೭೪೨, ೭೪೩, ೭೪೪, ೭೪೫, ೭೪೯, ೭೫೧, ೭೫೩, ೭೫೪, ೭೫೫, ೭೫೭, ೭೫೮, ೭೫೯, ೭೬೧, ೭೭೪, ೭೯೯, ೮೧೩, ೮೧೫, ೮೩೬, ೮೪೧, ೭೪೩, ೮೪೫, ೮೫೧, ೮೬೪, ೮೮೫, ೮೯೭, ೯೧೨.

–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವ–೩೮, ೮೭, ೯೨, ೯೩, ೯೪, ೧೦೮, ೧೧೬, ೨೭೬, ೨೭೭, ೩೧೨, ೩೩೧, ೩೬೧, ೪೦೩, ೪೪೦, ೪೪೪, ೪೫೬, ೪೬೦, ೫೦೫, ೫೦೯, ೫೧೦, ೫೫೦, ೬೩೭, ೬೫೫, ೬೫೯, ೭೦೬, ೭೨೯, ೭೪೦, ೭೫೬, ೭೭೦, ೭೮೦, ೭೮೫, ೭೮೬, ೮೨೮, ೮೩೫, ೮೩೭, ೮೪೨, ೮೪೮, ೮೫೦, ೮೫೨, ೮೬೦,, ೮೬೯, ೮೮೦, ೮೮೧, ೮೯೩, ೯೦೧.

–ಕೂಡಲಚೆನ್ನ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ–೫೦೭.

೧೪. ಜೇಡರದಾಸಿಮಯ್ಯ : ೫

–ರಾಮನಾಥ–೪೫೩, ೭೦೮, ೮೧೨, ೮೨೧, ೮೬೭.

೧೫. ಜೋದರ ಮಾಯಣ್ಣ : ೧

–ಶಂಭು ಸೋಮನಾಥ–೬೧೩.

೧೬. ತೆಲುಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ : ೧

–ತೆಲುಗೇಶ್ವರ–೪೭.

೧೭. ನೀಲಮ್ಮ : ೨

–ಸಂಗ–೧೬೮

–ಸಂಗಯ್ಯ–೫೪೩

೧೮. ಪುರದ ನಾಗಣ್ಣ : ೧

–ಅಮರಗುಂಡದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೭೬೫

೧೯. ಬಸವಣ್ಣ : ೨೧೧

–ಕೂಡಲಸಂಗ–೫೪, ೭೦, ೭೭, ೮೨, ೮೩, ೮೬, ೧೩೪, ೧೯೦, ೧೯೬, ೨೧೦, ೨೪೪, ೨೪೯, ೨೮೪, ೨೮೬, ೨೯೩, ೨೯೪, ೨೯೫, ೨೯೭, ೩೦೨, ೩೦೩, ೩೦೫, ೩೬೨, ೩೬೮, ೫೨೭, ೫೨೯, ೫೩೧, ೫೪೦, ೫೮೮, ೭೪೬, ೮೦೯.

–ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ–೨, ೧೧, ೧೨, ೧೩, ೧೪, ೧೫, ೧೬, ೧೭, ೧೯, ೨೧, ೨೨, ೨೩, ೨೪, ೨೫, ೨೬, ೨೭, ೫೨, ೫೫, ೫೭, ೫೮, ೫೯, ೬೧, ೭೨, ೭೪, ೭೫, ೭೮, ೭೯, ೮೧, ೮೪, ೮೫, ೯೧, ೧೦೧, ೧೦೩, ೧೦೪, ೧೧೪, ೧೧೫, ೧೧೯, ೧೨೩, ೧೨೮, ೧೩೦, ೧೩೨, ೧೩೩, ೧೩೫,

೧೩೮, ೧೩೯, ೧೪೦, ೧೪೧, ೧೪೨, ೧೪೩, ೧೪೪, ೧೪೫, ೧೪೬, ೧೪೭, ೧೪೮, ೧೫೦, ೧೫೧, ೧೫೨, ೧೫೪, ೧೫೭, ೧೫೮, ೧೬೦, ೧೬೧, ೧೬೨, ೧೬೩, ೧೬೪, ೧೬೫, ೧೬೬, ೧೬೭, ೧೭೦, ೧೭೧, ೧೭೪, ೧೭೫, ೧೭೭, ೧೮೪, ೧೮೭, ೧೮೮, ೧೯೧, ೨೦೭, ೨೧೪, ೨೩೦, ೨೩೩, ೨೩೪, ೨೪೨, ೨೪೫, ೨೪೬, ೨೪೭, ೨೪೮, ೨೫೦, ೨೫೧, ೨೫೩, ೨೫೭, ೨೫೮, ೨೬೧, ೨೬೭, ೨೬೮, ೨೭೪, ೨೭೫, ೨೮೧, ೨೮೨, ೨೮೮, ೩೦೦, ೩೩೬, ೩೭೭, ೩೭೮, ೩೮೫, ೩೮೬, ೩೮೮, ೩೯೦, ೪೨೫, ೪೪೩, ೪೫೮, ೪೮೮, ೫೨೬, ೫೩೩, ೫೩೫, ೫೪೪, ೫೪೫, ೫೪೭, ೫೪೮, ೫೫೬, ೫೬೧, ೫೮೬, ೫೯೦, ೫೯೧, ೫೯೩, ೫೯೪, ೫೯೫, ೫೯೮, ೫೯೯, ೬೦೪, ೬೦೫, ೬೧೫, ೬೧೬, ೬೨೨, ೬೨೩, ೬೩೫, ೬೭೯, ೭೧೦, ೭೧೧, ೭೨೪, ೭೭೫, ೭೮೭, ೮೬೨, ೮೬೩, ೮೮೪, ೮೮೭, ೮೮೯.

–ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ–೬೮, ೩೦೪, ೫೬೨, ೬೭೭, ೮೧೧, ೮೧೯.

ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ–೪, ೭೧, ೧೧೭, ೧೨೪, ೧೭೬, ೨೬೪, ೨೬೫, ೨೫೨, ೩೫೪, ೩೮೯, ೩೯೨, ೪೦೪, ೫೭೨, ೫೮೭, ೫೯೨, ೭೪೧, ೯೦೦.

೨೦. ಬಹುರೂಪಿ ಚೌಡಯ್ಯ : ೭

–ರೇಕಣ್ಣಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥ–೭, ೩೧, ೨೪೧, ೨೭೯, ೩೪೧, ೫೮೫, ೭೮೯.

೨೧. ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ : ೧೭

–ಕಲಿದೇವ–೪೭೪, ೮೨೪.

–ಕಲಿದೇವಯ್ಯ–೧೦೨, ೧೧೦, ೧೧೮, ೨೧೬, ೨೩೧, ೨೪೦, ೨೭೮, ೩೮೨, ೪೩೯, ೬೪೮, ೬೭೬, ೭೭೬, ೮೫೯, ೮೬೧, ೮೮೮.

೨೨. ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ : ೨೧

–ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ–೩೭, ೩೯, ೪೧, ೫೧, ೫೩, ೧೮೧, ೧೯೯, ೨೮೭, ೩೮೩, ೩೯೬, ೪೫೫, ೫೦೮, ೫೪೧, ೫೯೯, ೫೬೩, ೫೭೩, ೫೭೪, ೬೨೭, ೯೧೩.

–ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ–೩೧೬, ೩೧೮.

೨೩. ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ : ೩

–ಅಜಗಣ್ಣ–೮೧೦

–ಅಜಗಣ್ಣತಂದೆ–೫೧೯, ೭೨೨.

೨೪. ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯ : ೨

–ನಾಗಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನರಾಮೇಶ್ವರ–೪೮, ೫೦.

೨೫. ಸಕಳೇಶ ಮಾದರಸ : ೨೭

–ಸಕಳೇಶ್ವರ–೬, ೨೦೦, ೨೯೧, ೩೯೧, ೩೯೫, ೪೦೭, ೪೧೦, ೪೯೮, ೭೦೧.

–ಸಕಳೇಶ್ವರಯ್ಯ–೨೪೩.

–ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವ–೧೨೯, ೧೩೧, ೧೩೬, ೨೯೯, ೪೧೨, ೪೪೮, ೪೯೯, ೫೦೦, ೫೦೨, ೫೦೩, ೫೦೪, ೫೧೮, ೫೨೨, ೫೯೭, ೬೩೩, ೭೩೮, ೮೯೧.

೨೬. ಸತ್ಯಕ್ಕ : ೫

–ಶಂಭು ಜಕ್ಕೇಶ್ವರ–೮೦, ೧೭೮, ೩೦೯.

–ಶಂಭು ಜಕ್ಕೇಶ್ವರದೇವ–೪೦೮.

–ಶಂಭು ಜಕ್ಕೇಶ್ವರದೇವಯ್ಯ–೧೫೬.

೨೭. **ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ : ೧೧**

-ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ-೪೧೮, ೪೮೨, ೫೧೧, ೫೪೨, ೭೩೨, ೭೬೩.

-ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ-೪೬೨.

-ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ್ವರ-೮.

-ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥ-೨೦, ೨೫೬, ೫೬೦.

೨೮. **ಸುಂಕದ ಬಂಕಣ್ಣ : ೨**

-ಚೆನ್ನ ಬಂಕನಾಥ-೫೬೪.

-ಸಂಗಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಬಂಕೇಶ್ವರ-೧೫೯.

೨೯. **ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸ : ೪**

-ಸೊಡ್ಡಳ-೨೩೫, ೫೮೯.

-ಏಕಾಂತವೀರಸೊಡ್ಡಳ-೧೯೩.

-ಮಹಾಮಹಿಮ ಸೊಡ್ಡಳ-೨೬೯.

೩೦. **ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಅಪ್ಪಣ್ಣ : ೩**

-ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚೆನಸಂಗಯ್ಯ-೫೬, ೨೬೬, ೭೬೮.

೩೧. **ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ : ೯**

-ಮಹಾಲಿಂಗಕಲ್ಲೇಶ್ವರ-೧೭೩, ೧೯೮, ೪೬೧, ೪೯೭, ೫೫೧, ೬೦೧, ೮೬೨.

-ಮಹಾಲಿಂಗ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರದೇವ-೩೮೮, ೬೭೦.

❖❖

೩. ಸ್ವರವಚನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

(ಅಕಾರಾದಿಯ ಮುಂದಿನದು ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ)

❖❖

೪. ಸ್ವರವಚನಕಾರರು–ಅಂಕಿತ–ವಚನಸಂಖ್ಯೆ

(ಹೆಸರು, ಅಂಕಿತ, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ, ಸ್ವರವಚನಸಂಖ್ಯೆ, ನುಡಿಸಂಖ್ಯೆ)

---

೧. ಅಗ್ಘವಣಿ ಹಂಪಯ್ಯ : ೧ ೫

–ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪಯ್ಯ(ಪುಟ–೫೩೨)

೨. ಅಗ್ಘವಣಿಯ ಹೊನ್ನಯ್ಯ : ೨ ೧೦

–ಹುಲಿಗೆರೆಯ ವರದ ಸೋಮೇಶ(ಪುಟ–೫೮೮)

–ಹುಲಿಗೆರೆಯ ವರದ ಸೋಮೇಶ್ವರ(ಪುಟ–೭೨೨)

೩. ಅಮುಗಿದೇವಯ್ಯ : ೧ ೫

–ಸಿದ್ಧ ಸೋಮೇಶ(ಪುಟ–೪೬೭)

೪. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವ : ೧೩ ೬೭

–ಗೋಗೇಶ್ವರ(ಪುಟ–೫೨೨, ೫೬೩, ೫೭೩, ೫೮೦)

–ಗೊಹೇಶ್ವರ(ಪುಟ–೬೪೭, ೬೫೨)

–ಗೊಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ(ಪುಟ–೭೩೩)

–ಗುಹೇಶ್ವರ(ಪುಟ–೬೯೬, ೭೦೦, ೭೫೪, ೭೬೩, ೭೭೧)

–ಗೋಗೇಶ್ವರಲಿಂಗ(ಪುಟ–೫೨೨)

೫. ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ : ೧ ೫

–ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ–(ಪುಟ–೪೬೪)

೬. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ : ೩೮ ೧೯೭

–ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗ–(ಪುಟ–೪೫೭, ೪೬೦, ೪೯೨, ೫೧೧, ೫೨೯, ೫೪೬, ೫೭೦, ೫೭೬, ೫೯೫, ೬೦೩, ೬೨೧, ೬೨೪, ೬೨೮, ೬೪೧, ೬೫೬, ೬೬೨, ೬೬೮, ೬೮೨, ೬೮೫, ೭೦೬, ೭೧೦, ೭೧೩, ೭೧೬, ೭೨೮, ೭೪೩, ೭೫೨)

ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ–(ಪುಟ–೪೫೫, ೪೭೫, ೪೯೬, ೫೦೭, ೫೩೯, ೫೪೯, ೫೫೨, ೬೦೦, ೬೦೧, ೬೧೮, ೬೨೬, ೬೪೧, ೬೬೫, ೬೭೫, ೬೯೮, ೭೨೪, ೭೩೦, ೭೬೦)

೭. ಜೋದರ ಮಾಯಣ್ಣ : ೨ ೨೬

–ಸದ್ಗುರು ಶಂಭು ಸೋಮೇಶ–(ಪುಟ–೫೦೦)

–ಸದ್ಗುರು ಶಂಭು ಸೋಮೇಶ್ವರ–(ಪುಟ–೫೫೮)

೮. ನಿಜಗುಣಯೋಗಿ : ೭ ೩೩

–ನಿಜಗುಣ(ಪುಟ–೭೫೬)

–ನಿಜಗುಣಯೋಗ(ಪುಟ–೭೦೩, ೭೫೦)

–ನಿಜಗುಣಯೋಗಿ(ಪುಟ–೭೪೦, ೭೫೬, ೭೬೫, ೭೬೮)

೯. ನಿಜಲಿಂಗ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ–೧ ೫

–ನಿಜಲಿಂಗಸಂಗ(ಪುಟ–೫೩೫)

೧೦. ನೀಲಮ್ಮ : ೫ ೨೫

–ಸಂಗ(ಪುಟ–೪೭೭, ೫೧೮, ೫೮೯, ೬೦೬)

–ಸಂಗಪ್ರಭುವೆ–(ಪುಟ–೫೦೪)

೧೧. ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ–೪ ೨೮

–ಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ(ಪುಟ–೫೮೪)

–ಗುರು ಪುರದಮಲ್ಲ(ಪುಟ–೪೮೨)

–ಗುರುಪ್ರಿಯಪುರದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ(ಪುಟ–೫೮೪)

–ಗುರುಪುರದ ಮಲ್ಲಿನಾಥ(ಪುಟ–೬೧೫)

೧೨. ಬಸವಣ್ಣ : ೧೭ ೯೬

–ಕೂಡಲಸಂಗ(ಪುಟ–೪೮೯, ೫೧೫, ೫೨೭, ೫೪೨, ೬೭೦, ೯೯೦, ೭೧೯, ೭೩೫)

–ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ(ಪುಟ–೪೭೫, ೫೦೭, ೫೩೯, ೫೪೯, ೫೫೨, ೬೨೬, ೬೪೪, ೬೭೨, ೬೮೭)

೧೩. ಬಹುರೂಪಿ ಚೌಡಯ್ಯ : ೨ ೧೦

–ರೇಕನಾಥ(ಪುಟ–೬೨೯, ೬೩೧)

–ರೇಕನಾಥಯ್ಯ(ಪುಟ–೬೨೯)

೧೪. ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ : ೨ ೮

–ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ(ಪುಟ–೫೬೬)

–ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ(ಪುಟ–೬೫೦)

೧೫. ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸ : ೩ ೨೧

–ಸೊಡ್ಡಳಲಿಂಗ(ಪುಟ–೪೮೬)

–ವೀರ ಸೊಡ್ಡಳ(ಪುಟ–೬೬೦)

–ವೀರ ಸೊಡ್ಡಳಲಿಂಗ(ಪುಟ–೬೧೨)

೧೬. ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ : ೧ ೫

–ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ(ಪುಟ–೬೩೫)

೧೭. ? : ೧ ೫

–ಗುರುಪ್ರಿಯ ಸೋಮನಾಥ(ಪುಟ–೬೯೩)

❖❖

೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

(ಅಕಾರಾದಿ ಮುಂದಿನದು ವಚನಸಂಖ್ಯೆ)

❖❖

೬. ಕಠಿಣ ಪದಕೋಶ

ಅ

ಅಂಕ(೫೪೦)–ವೀರ, ಭಟ

ಅಂಕ(೮೫೬)–ಯುದ್ಧ, ಕಾಳಗ

ಅಂಕುರ(೬)–ಮೊಳಕೆ

ಅಂಕುರಿಸು(೭೨ ಸ್ವ)–ಹುಟ್ಟು

ಅಂಗಣ(೨೮೭)–ಅಂಗಳ

ಅಂಗುಷ್ಠ(೭೬೫)–ಬೆರಳು, ಪಾದ

ಅಂಡಜ(೩೪೫)–ತತ್ತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದುದು

ಅಂಡಲೆ(೫೪೦)–ಪೀಡೆ, ತೊಂದರೆ

ಅಂತರಿಕ್ಷ(೨೬೪)–ಆಕಾಶ

ಅಂದಣ(೧೨೪)–ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ

ಅಂದುಗೆ(೨೧೩ ಸ್ವ)–ಕಾಲ ತೊಡುಗೆ, ಕಡಗ

ಅಂಧಕ(೩೭೬)–ಕುರುಡ

ಅಂಬರ(೭೧೪)–ಆಕಾಶ

ಅಂಬು(೨೧೩ ಸ್ವ)–ಬಾಣ

ಅಂಬುಜ(೬೯೪ ಸ್ವ)–ಕಮಲ

ಅಂಬುಧಿ(೨೨೭)–ಸಮುದ್ರ

ಅಪಶಬ್ದ(೫೦ ಸ್ವ)–ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿ

ಅಕಳಂಕ(೫೦ ಸ್ವ)–ಕಲಂಕ ರಹಿತ

ಅಕ್ಕಾಡು (೪೮೭)–ಕಂಪಿಸು, ಉಕ್ಕು

ಅಗ್ಘವಣಿ(೮೨)–ಲಿಂಗಾಭಿಷೇಕದ ಪವಿತ್ರ ಜಲ

ಅಗ್ನಿ(೫ ಸ್ವ)–ಬೆಂಕಿ

ಅಗ್ರಜ(೬೬)–ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ, ಅಣ್ಣ

ಅಚ್ಚಿಗ(೫೩೯)–ಮನಸ್ಸಿನ ತಳಮಳ, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ

ಅಚ್ಚುಗ (೧೮೧)–ಪ್ರೀತಿ, ಗಾಢಪ್ರೇಮ

ಅಜ(೨೬೪)–ಬ್ರಹ್ಮ

ಅಜಾಂಡ(೫೨೪)–ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ

ಅಜಾತ(೧೮೬)–ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದವನು

ಅಟಮಟ(೪೦೨ ಸ್ವ)–ವಂಚನೆ, ಮೋಸ, ಕಪಟ

ಅಟ್ಟು(೩೭)–ಕಳಿಸು, ಓಡಿಸು

ಅಟ್ಟೆ(೯೧೧)–ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಂಡ

ಅಡಸು(೮೮೨)–ಅಂಟು, ಕೂಡು, ಹತ್ತು

ಅಡು(೪೧೦)–ಅಡುಗೆ ಮಾಡು

ಅಣಲು(೨೦)–ಬಾಯಿ, ದವಡೆ, ಗಂಟಲು

ಅಣಿಲೆದಂಬುಲ(೫೦೫ ಸ್ವ)–ಬಾಯಿ ತಂಬುಲ

ಅತಃಪರ(೧೭೮)–ಮಿಗಿಲಾದ

ಅತಿರತಿ(೬೧೪)–ಅತಿ ಪ್ರೀತಿ

ಅನಲ(೨೦೪)–ಬೆಂಕಿ

ಅನವರತ(೫೦ ಸ್ವ)–ಯಾವಾಗಲೂ

ಅನಾಗತ(೯)–ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದುದು, ಬಾರದುದು

ಅನಿಲ(೨೧೩ ಸ್ವ)–ಗಾಳಿ

ಅನುಕರಿಸು(೭)–ಅನುಸರಿಸು

ಅನುನೇಹ(೫೫೦)–ಅನುರಾಗ, ಒಡನೆ ಬಂದ ಪ್ರೇಮ

ಅನೃತ(೫೦ ಸ್ವ)–ಸುಳ್ಳು

ಅಪ್ಪು(೭)–ನೀರು

ಅಬ್ಜ(೩೪೧)–ಕಮಲ

ಅಭಿಗಾರ(೮೯೦)–ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ನೀಡುವಾಗ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಬಡಿಸುವ ತುಪ್ಪ.

ಅಭಿಮಾನ(೧೬೫)–ಮಾನ, ಗೌರವ, ಮರ್ಯಾದೆ

ಅಮಳೋಕ್ಯ(೧೨೧)–ಕಂಠ, ಗಂಟಲು, ದವಡೆ

ಅಮೇಧ್ಯ(೩೪೩ ಸ್ವ)–ಹೊಲಸು, ಅಶುದ್ಧ, ಅಪವಿತ್ರ

ಅಮ್ಮೆ(೨೩೧)–ಹೇಳಲಾರೆ

ಅಂಬರ(೬೮೮)–ಆಕಾಶ

ಅರಸು(೬೮೩)–ಹುಡುಕು

ಅರಿ(೭೨ ಸ್ವ)–ವೈರಿ, ತಿಳಿ

ಅರೋಚಕ(೨೯೨)–ರುಚಿಸದ, ಸಪ್ಪನೆಯ

ಅರ್ಕ(೩೨೧)–ಸೂರ್ಯ

ಅರ್ತಿ(೧೩೪)–ಪ್ರೀತಿ

ಅರ್ಥ(೧೨೩)–ಧನ, ಸಂಪತ್ತು

ಅಱೆ(೬೧೭)–ಕಲ್ಲು, ಶಿಲೆ

ಅಲಗು(೨೨)–ಖಡ್ಗ

ಅಲಸು(೧೫೦)–ಬೇಸರದಿಂದ ಬಿಡು

ಅವಗ್ರಹಿಸು(೨೭ ಸ್ವ)–ಹಿಡಿ, ಆವರಿಸು

ಅವುಟ ಕೋಟಿ(೫೪೭)–ಮೂರುವರೆ ಕೋಟಿ

ಅವಧರಿಸು(೪೧)–ಕೇಳು

ಅಶನ(೪೦೨ ಸ್ವ)–ಅನ್ನ

ಅಶ್ರುಜಲ(೮೫)–ಕಣ್ಣೀರು, ಆನಂದಬಾಷ್ಪ

ಅಷ್ಟಾದಶ(೨೫೪)–ಹದಿನೆಂಟು

ಅಷ್ಟಾವಧಾನಿ(೩೬೨ ಸ್ವ)–ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಂಟು ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸುವಾತ

ಅಷ್ಟಾಷಷ್ಠಿ (೭೬೫)–ಅರವತ್ತೆಂಟು

ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತ(೨೪೬)–ನೂರೆಂಟು

ಅಸು(೨೮೫)–ಪ್ರಾಣ

ಅಸ್ಥಿ(೫೧೮)–ಎಲುಬು

ಅಹಿ(೫೩೮ ಸ್ವ)–ಸರ್ಪ

ಅಹಿಪತಿಯಾಭರಣ(೫೩೮ ಸ್ವ)–ಶಿವ, ಸರ್ಪಧರ

ಅಳಿಮನ(೩೭೯)–ಸಣ್ಣಮನಸ್ಸು

ಅಳುಪು(೪೪)–ಆಸೆಮಾಡು, ಇಚ್ಛಿಸು

ಆ

ಆಂದೋಳ(೪೧೮)–ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ

ಆಗು(೫೯೪)–ಲಾಭ

ಆಚಮನ(೭೬೮)–ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನೀರು ಮುಕ್ಕಳಿಸುವುದು.

ಆಣತಿ(೬೬೬ ಸ್ವ)–ಆಜ್ಞೆ

ಆಪ್ಯಾಯನ(೬೫೭ ಸ್ವ)–ತೃಪ್ತಿ

ಆರಂಬ(೧೪೪)–ಬೇಸಾಯ, ಒಕ್ಕಲುತನ

ಆರಯ್ಯು(೮೭೬)–ವಿಚಾರಮಾಡು, ಯೋಚಿಸು

ಆರೋಗಣೆ(೫೫೬)–ಊಟ

ಆಲಂಬಿತ(೭೫೧)–ಅವಲಂಬಿತ

ಆಲಿ(೪)–ಕಣ್ಣು

ಆವು(೩೭೭)–ಆಕಳು

ಆಳಿಗೊಳ್ಳು(೫೯)–ಹೀಯಾಳಿಸು

ಆಳ್ದ (೫೯)–ಒಡೆಯ

ಇ–ಈ

ಇಂದ್ರಚಾಪ(೨೧೩ ಸ್ವ)–ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು

ಇನ(೮೮೪)–ಸೂರ್ಯ

ಇನಮಂಡಲ(೮೮೪ ಸ್ವ)–ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲ

ಇರುಳು(೩೧)–ರಾತ್ರಿ

ಈಕ್ಷಿಸು(೬೧ಸ್ವ)–ನೋಡು

ಇರುಳು(೭೬)–ರಾತ್ರಿ

ಇಪ್ಪೆ(೨೩೪)–ಇರುವೆ

ಈಯು(೭೨ ಸ್ವ)–ಕೊಡು

ಈರಲಗುಳಿ(೪೩)–ಜಾತಕರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕುದು

ಉ–ಊ

ಉಂಡಿಗೆ(೧೭೧)–ಮುದ್ರೆ

ಉತ್ತಮಾಂಗ(೮೯)–ತಲೆ

ಉದಕ(೧)–ನೀರು

ಉದರ(೪೮)–ಹೊಟ್ಟೆ

ಉದ್ದರೆಯನಿಕ್ಕು(೧೫೪)–ಹಣದ ವಹಿವಾಟಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದು

ಉದ್ಭಿಜ(೫೫೭ ಸ್ವ)–ಬೀಜದಿಂದ
ಹುಟ್ಟಿದುದು
ಉನ್ಮನಿ(೧೯೯)–ಮನೋನ್ಮನಿ
ಉಪಧಾವಿಸು(೨೫೬)–ಓಡಿಬರು
ಉಪವೀತ(೫೩೦)–ಜನಿವಾರ
ಉಪಾಧಿ(೫೧೨)–ಉದ್ದೇಶಪೂರಿತ,
ಕಾರಣ
ಉರವಣಿಸು(೬೧೩)–ತವಕಿಸು,
ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ, ಆತುರಪಡು
ಉರವಣೆ(೧೮೩ ಸ್ವ)–ಕಾತುರ, ಆತುರ
ಉರಸೆಜ್ಜೆ(೪೯)–ಎದೆ
ಉರ್ವಿ(೪೪೨ ಸ್ವ)–ಭೂಮಿ
ಉಲಿ(೨೦೩)–ಕೂಗು, ಸದ್ದುಮಾಡು
ಉಲಿ(೫)–ಹೇಳು
ಉಲಿ(೮೦೬)–ಹಾಡು
ಉಲುಹು(೯೨೪ ಸ್ವ)–ಧ್ವನಿ, ಸದ್ದು
ಊಡು(೩೭೭)–ಉಣಿಸು
ಊರ್ಧ್ವ(೨೦೪)–ಮೇಲೆ
ಏ–ಏ
ಎಕ್ಕೆ(೫೦೫ ಸ್ವ)–ಏಕಾಂತ, ಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡ
ಎಚ್ಚಡೆ(೧೮೧)–ಎಸೆದಡೆ, ಹೊಡೆದಡೆ
ಎಡೆಕಟ್ಟು(೫೮೫ ಸ್ವ)–ನಡುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸು
ಎಡೆಗುಡು(೩೯೯)–ಅವಕಾಶಕೊಡು
ಎರದೆಲೆ(೩೮೯)–ಬೋರೆ ಗಿಡಿದ ಎಲೆ
ಎರಳೆ(೫೦೫ ಸ್ವ)–ಚಿಗುರೆ
ಎರೆ(೪೧)–ನೀರು
ಎಳತಟವಾಗು(೬೫೪)–ಎಳೆದಾಟ
ಎಳಸು(೨೮೯)–ಬಯಸು
ಏವೆ(೨೭ ಸ್ವ)–ಏನು ಮಾಡಲಿ
ಒ–ಓ
ಒಕತನ(೪೧)–ಬಾಳುವೆ
ಒಕ್ಕು(೬೮೪)–ಬೆಳೆಯಿಂದ ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು
ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು
ಒಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕುದು(೧೪)–ಉಂಡು ಉಳಿದದ್ದು,
ಶೇಷ ಪ್ರಸಾದ

ಒಚ್ಚತವೋಗು(೧೭೮)–ವಶವಾಗು, ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳು
ಒಟ್ಟೈಸು(೫೮೫ ಸ್ವ)–ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸು,
ರಾಶಿಮಾಡು
ಒಡಲು(೧೯೪)–ಹೊಟ್ಟೆ, ದೇಹ
ಒಡ್ಡಿಯಾಣ(೫೨೪)–ನಡುಪಟ್ಟಿ
ಒರತುದು(೬೨೨)–ಒಸರಿದುದು
ಒರೆ(೧೬೦)–ಕತ್ತಿ ಇಡುವ ಕವಚ
ಒಳ ಬೋಳೆತನ(೮೩)–ಮನಸಿನೊಳಗಿನ
ಕಷ್ಟ, ಪೊಳ್ಳುತನ
ಓಗರ(೩೨೩)–ಅನ್ನ
ಓಜುಗಟ್ಟಿಗೆ(೪೫೮)–ಶಿಕ್ಷಾದಂಡ, ಹೊಡೆವ
ಕೋಲು
ಓವರಿ(೪೫೭ ಸ್ವ)–ಕೋಣೆ, ಅಂತರಗೃಹ
ಓಸರಿಸು(೧೬೦)–ಹಿಂದೆಸರಿ, ಹಿಂಜರಿ
ಕ–ಖ
ಕಂಗಳು(೮೩೪)–ಕಣ್ಣು
ಕಂಚಿಟ್ಟುಣ್ಣು(೧೬೭)–ಗಂಗಾಳ ಇಟ್ಟು ಉಣ್ಣು
ಕಂಡಣಿಸು(೫೮೫ ಸ್ವ)–ಕಂಡರಿಸು, ಚಿತ್ರಿಸು
ಕಂಡರಿಸು(೪೨೬)–ಚಿತ್ರಿಸು
ಕಂತುಹರ(೧೫೯)–ಶಿವ
ಕಂಥೆ(೫೧೫ ಸ್ವ)–ಅರಿವೆ, ವಸ್ತ್ರ
ಕಂದುಕ(೫೫೦)–ದೇಹವೆಂಬ ವಸ್ತ್ರ
ಕಂದೆರೆ(೧೮)–ಕಣ್ಣುತೆರೆ
ಕಂಬನಿ(೧೮)–ಕಣ್ಣೀರು
ಕಕ್ಕುಲಿತೆ(೨೮೫)–ಪ್ರೀತಿ, ಅಕ್ಕರೆ
ಕಕ್ಷಪಾಳ(೫೨೪)–ಜೋಳಿಗೆ, ಬಗಲಚೀಲ
ಕಕ್ಷೆ(೪೯)–ಕಂಕುಳ
ಕಜ್ಜ(೭೦೧)–ಕಾರ್ಯ
ಕಟ್ಟಳೆ(೧೯೭)–ತಕ್ಕಡಿ
ಕಟ್ಟಿದಿರು(೨೭೮)–ಸಮೀಪ, ಅತಿ ಹತ್ತಿರ
ಕಟ್ಟುವಡೆ(೬೮೫)–ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗು
ಕಡಲು(೧೬೮ ಸ್ವ)–ಸಮುದ್ರ, ಸಾಗರ
ಕಡುಹು(೧೫೯)–ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಕೆಚ್ಚು
ಕಡೆಗೋಡಿವರಿ(೬೩೮)–ಸಂತೋಷ ಉಕ್ಕು

ಕದಂಬಕಳಾಸ(೪೧೭)–ಗುಂಪಾದ,
ಬೆಸುಗೆಯಾದ

ಕದಳಿ(೩೭೫ ಸ್ವ)–ಬಾಳೆ

ಕನಕ (೩೯)–ಬಂಗಾರ

ಕನ್ನದುಳಿ(೧೫೮)–ಕನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ
ಉಳಿ

ಕಪಾಲಿ(೭೨ ಸ್ವ)–ಕಪಾಲಧರ, ಶಿವ

ಕಪಿ(೨೦೩)–ಮಂಗ

ಕಪೋತ(೩೦೩ ಸ್ವ)–ಕಂದುಬಣ್ಣ

ಕರತಳಾಮಳಕ (೨೦೮)–ಅಂಗೈನೆಲ್ಲಿ,
ಸುಲಭವಾದುದು

ಕರಲೇಸು(೮೨)–ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು

ಕರುವಾಗಿ(೭೮೪)–ಎರಕ ಹೊಯ್ದಂತಾಗಿ,
ಧೃತಿಗೆಟ್ಟು

ಕರೆಕಂಠ(೨೭೩)–ಕಪ್ಪುಗೊರಳ, ಶಿವ

ಕಲಿ(೭೦೧)–ವೀರ

ಕವಿಲೆ(೨೭ ಸ್ವ)–ಆಕಳು

ಕಳ(೫೪೦)–ಯುದ್ಧಭೂಮಿ, ರಣರಂಗ

ಕಳ(೬೨೭)–ಕಾಡು

ಕಳತ್ರ(೬೮೭)–ಹೆಂಡತಿ

ಕಳೆ(೧೬)–ಕಾಂತಿ

ಕಾಂಕ್ಷೆ(೫೦ ಸ್ವ)–ಬಯಕೆ

ಕಾಂಚನ(೪೯)–ಬಂಗಾರ

ಕಾಬುದು(೪೮೧ ಸ್ವ)–ಕಾಣುವದು

ಕಾಬೆ(೧೭೩)–ಕಾಣುವೆ

ಕಾಮಿಸು(೫೦ ಸ್ವ)–ಬಯಸು

ಕಾರಮೇಘ(೫ ಸ್ವ)–ಕಪ್ಪು ಮೋಡ

ಕಾಲ(೨೯)–ಯಮ

ಕಾಷ್ಠ(೨೧೫)–ಕಟ್ಟಿಗೆ

ಕಾಹೇರು(೧೬೮ ಸ್ವ)–ಕಾವೇರು,
ಬಿಸಿಯಾಗು

ಕಾಳಾಂಧರ(೯)–ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ

ಕಾಳಿಂಗ(೨೭೩)–ಸರ್ಪ

ಕಾಳಿಕೆ(೪೬೪)–ಕತ್ತಲೆ

ಕಿಂಕರ(೨೪೮)–ದಾಸ, ಆಳು

ಕಿಂಕಿಲ(೧೪೭ ಸ್ವ)–ದೈನ್ಯಭಾವ, ದಾಸ್ಯಭಾವ

ಕಿಂಕಿಲ(೭೫ ಸ್ವ)–ದೈನ್ಯ

ಕಿಂಕುರ್ವಾಣ(೮೬ ಸ್ವ)–ಕೈಂಕರ್ಯ, ಏನು
ಮಾಡಲಿ ಎಂಬ ಸೇವಾಭಾವ

ಕಿಚ್ಚು(೨೩೪)–ಬೆಂಕಿ

ಕಿತ್ತೀಡಾಡು(೭೧೭)–ಕಿತ್ತು ಒಗೆ

ಕಿಲ್ಬಿಷ(೪೬)–ವಿಷ

ಕಿಸು ಕಾಸಾಂಬರ(೫೧೮)–ಕೆಂಪು
ಕಾವಿಯ ಬಟ್ಟೆ

ಕುಕ್ಕುಟ(೨೦೩)–ಕೋಳಿ

ಕುಕ್ಷಿ(೨೬೪)–ಹೊಟ್ಟೆ

ಕುಟಿಲ(೬೨೯)–ಕುತಂತ್ರ, ಕುಹಕ

ಕುಣಿಕೆ(೨೦೬)–ಸರಿಗಂಟು

ಕುಥಾಕುಳಿಗೊಳ್ಳು(೫೧೯)–ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳು

ಕುಪಿತ(೫೮೫ ಸ್ವ)–ಸಿಟ್ಟಾದ

ಕುರುಹು(೬೮೪ ಸ್ವ)–ಗುರುತು

ಕುಶಬ್ದ(೨೯)–ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು

ಕುಸುಮ(೬)–ಹೂವು

ಕೂರಲಗು(೫೧೯)–ಹರಿತವಾದ ಖಡ್ಗ

ಕೃತ(೮೬೮ ಸ್ವ)–ಮಾಟ, ಸಿದ್ಧಿ

ಕೆಂಗರಿ(೬೧೭)–ಕೆಂಪುಗರಿ, ಕೆಂಪಾದ ಗರಿ

ಕೆಡೆಮೆಟ್ಟು(೬೨೮)–ಕೆಡವಿ ತುಳಿ

ಕೆಮ್ಮನೆ(೬೦೧)–ಸುಮ್ಮನೆ, ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ

ಕೇವಣ(೭೨ ಸ್ವ)–ಕ್ಷೇಪಣ, ಜೋಡಿಸಿದ,
ಸೇರಿಸಿದ

ಕೈಯಾನು(೨೪೧)–ಕೈಯ್ಯೊಡ್ಡು

ಕೈಸಾರು(೧೮೩ ಸ್ವ)–ಕೈಗೆ ನಿಲುಕು

ಕೈಸೂನೆಗಾರ(೪೧೫)–ಕೈಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲುವವ,
ಕಟುಗ

ಕೊಂಡಮಾರು(೧೮೮)–ಕೊಂಡಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾರುವುದು,
ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಮಾರಾಟ

ಕೊನರು(೩೮೭)–ಚಿಗಿ

ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ(೯೦೩ ಸ್ವ)–ಎಡೆಯಾಟ, ಆಟ

ಕೊಳಗ(೮೨೬)–ಸೇರು, ಅಳತೆ ಸಾಧನ
ಕೌಟಿಲ್ಯ(೨೯೯)–ಕುಟಿಲತೆ
ಕ್ಲೇಶ(೨೭ ಸ್ವ)–ದುಃಖ
ಕ್ಷೀರ(೧೯೩ ಸ್ವ)–ಹಾಲು
ಖಂಡಾವಿ(೮೪೩)–ಚಿದಗ್ನಿಯ ಕಳೆ,
ಕುಂಬಾರನ ಆವಿ, ಬೆಂಕಿ
ಖೇಚರ(೨೬೦ ಸ್ವ)–ಪಕ್ಷಿ

ಗ–ಘ

ಗಂಗೆ ಗೌರೀ ವಲ್ಲಭ(೮)–ಶಿವ
ಗಂಜಳ(೩೭೮)–ದುರ್ವಾಸನೆ
ಗಗನ(೨೦೮ಸ್ವ)–ಆಕಾಶ
ಗಡಣ(೫೮೫ ಸ್ವ)–ಗುಂಪು, ಸಮೂಹ
ಗಡಣವಿಲ್ಲದೆ(೪೬೫)–ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಗಡಣಿಸು(೭೩೯)–ಗುಂಪುಹಾಕು,
ಕೂಡಿಸು
ಗಡಣೆ(೩೨೦)–ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು
ಗಣಿಕ(೪೩)–ಗಣಕ, ಗಣಿತಬಲ್ಲವ,
ಜೋಯಿಸ
ಗತಹು(೩೯೩)–'ಗತಾ' ಅಶುಭ,
ಅಮಂಗಳ
ಗದುಗದುಕೆ(೧೮೩ ಸ್ವ)–ಗದ್ಗದ, ನಡುಕ
ಗಮಿಸು(೫೦)–ಅನುಸರಿಸು
ಗರೆ(೧೫೪)–ಗೆರೆ, ಅಳತೆ, ಅಳತೆ ಬದ್ದು
ಗಸಣಿ(೫೮೯)–ಗೊಡವೆ, ಗೋಜು
ಗಳ(೪೯)–ಕಂಠ
ಗಳಹಂಸಿ(೫೦೫ ಸ್ವ)–ಕಲಹಂಸೆ, ಬೂದು
ಬಣ್ಣದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿ
ಗಳಹು(೨೦೮ ಸ್ವ)–ಹರಟು, ಹೇಳು
ಗಾರ್ದಭ(೩೮೭)–ಕತ್ತೆ
ಗಾವಿಲ(೬೮)–ಗ್ರಾಮೀಣ, ದಡ್ಡ
ಗುಂಪ(೭೧೪)–ಗುಣ್ಪು, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಆಳ
ಗುಡಿ(೭೭)–ಧ್ವಜ
ಗುಡಿಗಟ್ಟು(೫೪೮ ಸ್ವ)–ಪುಳಕವೇಳು, ನವಿರೇಳು,
ರೋಮಾಂಚನಗೊಳ್ಳು, ನಿಶಾನೆ ಕಟ್ಟು
ಗುಸುಟು(೮೭೮)–ಗಸಿ, ವಾಸನೆ
ಗೂಡಾಗು(೭೮೪)–ನೆಲೆಯಾಗು
ಗೊರತಿ(೮೦೫)–ಸನ್ಯಾಸಿನಿ
ಗೋಮಯ(೫೬ ಸ್ವ)–ಆಕಳ ಸೆಗಣಿ
ಗೋವಳ(೧೦)–ಆಕಳ ಕಾಯುವವ, ರಕ್ಷಕ
ಗ್ರಾಹಿಗೊಳ್ಳು(೧೭೮)–ಹಿಡಿ, ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳು
ಘಟ(೨೪೬)–ದೇಹ
ಘಟ(೮೮೧)–ಗಡಿಗೆ
ಘಟಪಯಿಕ(೫೮೫ಸ್ವ)–ಭವಮಾಲೆ,
ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನ ಚಕ್ರ
ಘನ ಕುಚ(೬)–ದೊಡ್ಡ ಮೊಲೆ
ಘೃತ(೫ ಸ್ವ)–ತುಪ್ಪ

ಚ

ಚಕ್ಷು(೨೬೪)–ಕಣ್ಣು
ಚರಣ(೧೬೭)–ಪಾದ
ಚರಣದುಂಡಿಗೆ(೧೭೧)–ಪಾದದ ಮುದ್ರೆ
ಚಿತ್ರಕ(೪)–ಚಿತ್ರಕಾರ
ಚೇಗು(೫೯೪)–ಕೇಡು, ಹಾನಿ
ಚೋರಕಂಡಿ(೩೬೫)–ಕಳ್ಳಗಿಂಡಿ
ಚೌರಾಶಿ(೯)–ಎಂಬನಾಲ್ಕು
ಚೌರಾಸಿ ಲಕ್ಷ(೨೨೦)–ಎಂಬತ್ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ

ಜ–ಝ

ಜಂಘೆ(೨೬೪)–ಕಿರುತೊಡೆ
ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ(೭೬)–ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿ
ಜಗತ್ರಯ(೨೬೧)–ಮೂರು ಲೋಕ
ಜಜ್ಜರವೋಗು(೧೮೨)–ದಿಗಿಲುಗೊಳ್ಳು,
ಜರ್ಜರಿತವಾಗು, ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗು
ಜಜ್ಜರಿಸು(೫೪೧)–ಚೆಲುಮೆಯಾಗು,
ಬುಗ್ಗೆಯಾಗಿ ನೆಗೆ
ಜಠರ(೨೭೪ ಸ್ವ)–ಹೊಟ್ಟೆ
ಜಠರ ಕುಹರ(೬೪ ಸ್ವ)–ಗರ್ಭ
ಜರಗು(೧೬೯)–ಕೆಸರು
ಜರಿ(೫೯)–ತೆಗಳು
ಜಲ(೫ ಸ್ವ)–ನೀರು

ಜಿಹ್ವಾಲಂಪಟತನ (೫೦ ಸ್ವ)–ನಾಲಿಗೆ ಚಪಲ
ಜಿಹ್ವೆ(೨೯)–ನಾಲಿಗೆ
ಜೀವಕ(೬೧೬)–ಬದುಕಿರುವ, ಜೀವಿಸಿರುವ
ಚೇಷ್ಟಿತ(೬೮೬)–ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ, ಯತ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಜ್ಞಾನನೇತ್ರ(೧೫ ಸ್ವ)–ಅರಿವಿನ ಕಣ್ಣು
ಝುಂಕಿಸು(೬೭೮)–ಬೆದರಿಸು

ಟ–ಠ–ಡ

ಟೊಣೆ(೭೦೨)–ಮೋಸಮಾಡು, ಬಾಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆ
ಠಾವು(೧೩೬)–ಸ್ಥಳ
ಠೊಪ್ಪರ(೫೦೬)–ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ, ಟೊಪ್ಪಿಗೆ
ಡಂಬಕ (೫೮೮)–ಸುಳ್ಳು, ನಟನೆ, ಡಾಂಭಿಕತೆ
ಡಂಬಿಕ್ಕು(೯೦೩ ಸ್ವ)–ಆಡಂಬರ ಮಾಡು
ಡಿಂಗರಿಗ(೨೪೪)–ಸೇವಕ, ದಾಸ

ತ

ತಡಿ(೪೬೫)–ದಂಡೆ, ದಡ
ತದುಗತ(೬೨೭)–ತದ್ಗತ, ಮಗ್ನನಾದ, ಲೀನನಾದ
ತದ್ಗತವಾಗು(೭೬೨)–ಮಗ್ನನಾಗು, ಲೀನವಾಗು
ತನು(೧೫೩)–ದೇಹ
ತಮಂಧ(೬೮೫)–ಕತ್ತಲೆ, ಅಜ್ಞಾನ
ತರು(೮೮೯)–ಗಿಡ
ತಲ್ಲಣ(೯೦೩ ಸ್ವ)–ತಳಮಳ
ತಲ್ಲೀಯವಾಗು(೪೨೧)–ಮುಳುಗು, ಲೀನವಾಗು
ತವನಿಧಿ(೧೩೬)–ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿ, ಬಳಸಿ ತೀರದ ಸಂಪತ್ತು
ತಾಂಡಾಲಯರು(೩೯೯)–ನೃತ್ಯಗಾರರು
ತಾಮಸ(೨೨೫ ಸ್ವ)–ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ
ತಾಳೋಷ್ಠ್ಯ(೨೧೨)–ತುಟಿ
ತಿಮಿರ(೨೫೬)–ಕತ್ತಲೆ
ತುಡುಕು(೩೦೫)–ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳು
ತುಡುಗುಣಿತನ(೯೦೩ ಸ್ವ)–ಕಳ್ಳತನ
ತುಯ್ಯಲ(೬೧೦)–ಅಕ್ಕಿಯ ಹುಗ್ಗಿ, ಪಾಯಸ
ತುರೀಯ(೪೯೪)–ತೂರ್ಯ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅವಸ್ಥೆ
ತುಷ್ಟಿ(೯೦೩ ಸ್ವ)–ತೃಪ್ತಿ, ಆನಂದ
ತೃಣ(೨೧೫)–ಕಡ್ಡಿ
ತೃಷ್ಣೆ(೪೦೨ ಸ್ವ)–ನೀರಡಿಕೆ, ಬಯಕೆ
ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿ(೨೬೪)–ಮೂವತ್ಮೂರು ಕೋಟಿ
ತೆತ್ತು (೧೩೩)–ತೆರು, ಕೊಡು
ತೆರಹು(೧೮೩ ಸ್ವ)–ಸ್ಥಾನ, ಜಾಗೆ
ತೆವರು(೭೯೪)–ಬೋರಲು
ತೇಜ(೪)–ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು, ಅಗ್ನಿ
ತೇಜಿ(೮೧೩)–ಕುದುರೆ
ತೊಂಡಿಲ(೬೧೦)–ಮಾಲೆ
ತೊಟ್ಟು(೬೦೫)–ತುಂಬು, ಹಣ್ಣು ಹೂವು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತುಂಬು
ತೊಡೆ (೧೮)–ಒರೆಸು, ಅಳುಕಿಸು
ತೊತ್ತು (೧೪೮)–ಸೇವಕ, ಸೇವಕಿ
ತೊಜೆ(೩೮೧)–ಹೊಳೆ
ತೋಯ(೫೮೫ ಸ್ವ)–ನೀರು
ತೋಹು(೮೬೬)–ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಮೃಗಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಸ್ಥಾನ
ತ್ರಿಣಯ(೫೬ ಸ್ವ)–ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವ, ಶಿವ
ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ(೫೦೫ ಸ್ವ)–ಮೂರು ಬೆರಳು ಭಸ್ಮ
ತ್ರಿಪುರ(೧೧)–ಮೂರು ಊರು
ತ್ರಿಪುರದಹನ(೬೧ ಸ್ವ)–ಮೂರು ಊರು ಸುಟ್ಟವ, ಶಿವ

ದ–ಧ

ದಂಗಟ(೫೬೬)–ಬೇಡರ ನಾಯಕ
ದಂತಿ(೧೩೪ ಸ್ವ)–ಆನೆ
ದಂದುಗ(೨೭)–ದುಃಖ, ಕಷ್ಟ
ದಣಿಯಲುಣ್ಣು(೧೬೮ ಸ್ವ)ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಉಣ್ಣು
ದರ್ಪಣ(೩೦೦)–ಕನ್ನಡಿ
ದರ್ವಿ(೮೮೧)–ಸೌಟು, ಸಟ್ಟುಗ
ದಶಕೋಟಿ(೨೭೫)–ಹತ್ತುಕೋಟಿ
ದಹಿಸು(೫೬ ಸ್ವ)–ಸುಡು

ದಿಗಂಬರ(೩೯೬)–ಬತ್ತಲೆ
ದಿಟ(೧೪೯)–ನಿಜ
ದಿನಕರ(೭೪)–ಸೂರ್ಯ
ದಿಬ್ಯ(೩೯೧)–ದಿವ್ಯ, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ
ದಿಮ್ಮಿತ್ತು(೫೮೮)–ಭಾರ, ಒಜ್ಜೆ
ದೀಪಿಸು(೭೫ ಸ್ವ)–ಪ್ರಕಾಶಿಸು
ದುಃಕೃತಲಿಪಿ(೩೫ ಸ್ವ)–ಕೆಟ್ಟ ಹಣೆಬರಹ
ದುರಭರ(೧೬೮ ಸ್ವ)–ದುರ್ಭರ,
ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ
ದುರಿತ(೫೧)–ಕಷ್ಟ
ದುರ್ಲಿಖಿತ(೫೬ ಸ್ವ)–ಕೆಟ್ಟ ಹಣೆಬರಹ
ದೃಷ್ಟಿವಾರೆ(೨೮೨)–ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿ
ದೇಗುಲ (೮೦೫)–ಗುಡಿ, ದೇವಾಲಯ
ದೇವಾಂಗ(೫೩೦)–ಬಟ್ಟೆ
ದೇಹಾರ(೧೨೬)–ದೇವಾಹಾರ, ದೇವರಿಗೆ
ನೀಡುವ ಆಹಾರ, ನೈವೇದ್ಯ, ಎಡೆ
ಧರಣಿ(೪೩)–ಭೂಮಿ
ಧರೆ(೯)–ಭೂಮಿ
ಧವಳಿಸು(೩೨೫)–ಹೊಳೆ, ಪ್ರಕಾಶಿಸು
ಧಾತುಗೆಡು(೯೦೩ ಸ್ವ)–ಶಕ್ತಿಗುಂದು
ಧಾರುಣಿ(೮೭೦)–ಭೂಮಿ
ಧಾವತಿ(೨೭ ಸ್ವ)–ಕಷ್ಟ
ಧೃತಿಗೆಡು(೧೬೮)–ಎದೆಗುಂದು
ನ
ನಂದು(೨೧೫)–ಆರು
ನಖ(೮೯೭ ಸ್ವ)–ಉಗುರು
ನನೆ(೫ ಸ್ವ)–ಮೊಗ್ಗು
ನಯನ(೨೧೯ ಸ್ವ)–ಕಣ್ಣು
ನರವಿಂದ್ಯ(೫೫)–ಕಾಡು
ನವಖಂಡ ಮಾಡು(೧೬೪)–ಚೂರು
ಚೂರು ಮಾಡು, ಒಂಬತ್ತು
ತುಂಡು ಮಾಡು
ನವಮಾಸ (೩೧)–ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು
ನವರುಚಿ (೫ ಸ್ವ)–ಹೊಸ ರುಚಿ
ನಾಗೇಂದ್ರ (೩೦೩)–ಆದಿಶೇಷ
ನಾಟಿ (೭೧೫ ಸ್ವ)–ಸಸಿ
ನಾಟಿಸು (೧೫೪ ಸ್ವ)–ಸೇರಿಸು, ನೆಡು
ನಾನೇವೆ(೨೩)–ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ
ನಾಭಿ(೨೬೪)–ಹೊಕ್ಕಳು
ನಾಯಿತನ(೨೨)–ಹೀನತನ
ನಾರಿ(೬೧೭)–ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗ
ನಾರಿವಾಣ(೫೩೮ ಸ್ವ)–ಟೆಂಗು
ನಾಸಿಕ(೨೯)–ಮೂಗು
ನಿಃಪತಿಯಾಗು(೬೦೮ ಸ್ವ)–ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗು,
ಮೋಕ್ಷಗೊಳ್ಳು
ನಿಕ್ಷೇಪ(೮೯೨)–ಬಚ್ಚಿಟ್ಟ ನಿಧಿ, ಸಂಪತ್ತು
ನಿಕ್ಷೇಪಿಸು(೨೬೪)–ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಡು
ನಿಜಗ್ರಾಹಕ(೮೬೮ ಸ್ವ)–ನಿಜವಾದ
ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ
ನಿಟಿಲತಟ(೩೪೩)–ಹಣೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗ
ನಿಧಾನ (೧೭೬)–ಬಚ್ಚಿಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತು
ನಿರವಯ(೯)–ಅವಯವವಿಲ್ಲದ
ನಿರಹಂಕೃತಿ(೧೫೪ ಸ್ವ)–ಸ್ವಾರ್ಥ
ರಹಿತವಾಗಿರುವಿಕೆ, ಸೊಕ್ಕಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ
ನಿರಾಳ(೧೦)–ಶುದ್ಧ, ಶಾಂತ, ನಿಶ್ಶಂಕ
ನಿರುಹರಣ(೭೮೯)–ಏನೂ ಇಲ್ಲದ,
ನಿರ್ಗತಿ, ನಿರ್ಲಯ
ನಿರ್ಮಾಯ(೯)–ಮಾಯಾರಹಿತ
ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ(೨೯೨)–ಮೈಲಿಗೆ, ಒಮ್ಮೆ ಏರಿಸಿ
ತೆಗೆದ ಪುಷ್ಪ
ನಿಶ್ಚಯ(೮೬೮ ಸ್ವ)–ದೃಢವಾದ ಭಾವನೆ
ನಿಹಿತ(೬೪೯ ಸ್ವ)–ಹುಗಿದಿಟ್ಟ, ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ
ನೀಕರಿಸು(೭೪೬ ಸ್ವ)–ಬಿಡು, ತಿರಸ್ಕರಿಸು
ನೀಹಾರ(೮೦೧ ಸ್ವ)–ಮಂಜು, ಬ್ರಹ್ಮ
ರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಅಮೃತ
ನುಂಪಿತನಾಗು(೬೦೧)–ನಯವಾಗು,
ನುಣುಪಾಗು
ನುಗ್ಗು ನುಸಿಯಾಗು(೧೮೧)–ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗು
ನುಸುಳು(೩೬೫)–ನುಗ್ಗು, ಹೊಗು

ನೆಯಿ(೭೮೩)–ಎಣ್ಣೆ
ನೆರಹು(೧೭೯)–ಹೂಳು, ಹುಗಿ
ನೆರೆ(೧೭೨)–ಬೆರೆ, ಕೂಡು
ನೇಣು(೧೯೧)–ಹಗ್ಗ
ನೇಸರ(೫ ಸ್ವ)–ಸೂರ್ಯ
ನೈದಿಲು(೫೪)–ಕಮಲ
ನೊಸಲಕ್ಕರ(೫೭೯)–ಹಣೆಬರಹ
ನೋಂಪಿ(೭೦೧)–ವ್ರತ
ನೋಂಪು(೧೩೧)–ಪೂಜಿಸು, ವ್ರತಮಾಡು
ನ್ಯಸ್ತವಾಗು(೪೫೯)–ಇರಿಸು

ಪ

ಪಂಚವಿಂಶತಿ(೩೪)–ಇಪ್ಪತ್ತೈದು
ಪಚ್ಚೆ(೩೯)–ನವರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮರಕತ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ರತ್ನ
ಪಡಿದೊತ್ತು(೧೪೮)–ಆಳಿನ ಆಳು
ಪತಿಕರಿಸು(೩೯೨)–ಸ್ವೀಕರಿಸು
ಪಥ(೨೦೪)–ಹಾದಿ
ಪದ್ಮ(೩೪೩)–ಕಮಲ
ಪನ್ನಗಧರ(೨೯೦)–ಶಿವ
ಪನ್ನಗಭೂಷಣ(೧೭೪)–ಶಿವ
ಪಯಿಕ(೫೮೫ ಸ್ವ)–ಸಮೂಹ, ರಾಶಿ
ಪರದಾರ(೬೮೭)–ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಸನ
ಪರಿಭವ(೪೬೪ ಸ್ವ)–ಭವಚಕ್ರ, ಹುಟ್ಟು–ಸಾವಿನ ಚಕ್ರ
ಪರಿಯಾಣ(೮೮೭)–ಪಾತ್ರೆ, ತಾಟು
ಪಲ್ಲಟವಾಗು(೫೨)–ಕಳೆದುಹೋಗು
ಪಲ್ಲವ(೬)–ಚಿಗುರು
ಪವನ(೩೭೧)–ಗಾಳಿ, ಪ್ರಾಣವಾಯು
ಪವಳ(೩೯)–ಹವಳ
ಪಸರ(೪೭೪)–ಪ್ರಸಾರಮಾಡು–ಹರಡು
ಪಾಕ(೮೬೬)–ಅಡುಗೆ
ಪಾಣಿ(೩೦೧)–ಕೈ, ಹಸ್ತ
ಪಾದಪದ್ಮ(೨೪)–ಪಾದಕಮಲ
ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ(೭೭೯)–ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವುದು
ಪಾಯದಳ(೭೦೧)–ಕಾಲ್ದಳ
ಪಾವಕ(೧)–ಬೆಂಕಿ
ಪಾಷಂಡಿ(೩೦೮ ಸ್ವ)–ನಾಸ್ತಿಕ, ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿ
ಪಾಷಾಣ(೫ ಸ್ವ)–ಕಲ್ಲು
ಪಿಂಡಿಗೆ(೮೨೯)–ಗದ್ದುಗೆ
ಪಿಕ(೨೦೩)–ಕೋಗಿಲೆ
ಪಿನಾಕಿ(೨೦೧)–ಶಿವ, ಶೂಲಧರ
ಪೀತ(೩೦೩ ಸ್ವ)–ಹಳದಿ
ಪುಣಿಜೆಯರು(೫೬೬)–ಬೇಡತಿಯರು
ಪುತ್ಥಳಿ(೨೨೪)–ಗೊಂಬೆ
ಪೂರಾಯ(೭೬೭ ಸ್ವ)–ಪೂರ್ಣ, ಎಲ್ಲಾ
ಪೃಥಕ್ಕು(೭೭೬)–ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡು
ಪೃಥ್ವಿ(೭) –ಭೂಮಿ
ಪ್ರತುಮೆ(೩೭೮)–ಗೊಂಬೆ, ಮೂರ್ತಿ
ಪ್ರಪದ(೨೭೪ ಸ್ವ)–ಮುಂಗಾಲು
ಪ್ರಸೂತಿ(೩೧)–ಹೆರಿಗೆ
ಫಣಾಮಣಿ(೩೦೩)–ಹೆಡೆ

ಬ

ಬಕುತಿ(೫೧೫ ಸ್ವ)–ಭಕ್ತಿ
ಬಗೆ(೧೬೮ ಸ್ವ)–ತೋಡು, ಹರಿ
ಬಗೆ(೯೧೩ ಸ್ವ)–ಭಾವ
ಬಚ್ಚಣಿಗಳು(೫೦೮)–ವೇಷಧಾರಿಗಳು, ವೇಷಗಾರರು
ಬಚ್ಚಣೆ(೫೦೮)–ವೇಷ, ಸೋಗು
ಬಟ್ಟೆ(೧೫೬)–ಹಾದಿ, ದಾರಿ
ಬಡಿವಡೆ(೬೮೫)–ಏಟುತಿನ್ನು
ಬಯ್ಕೆಯ ಕಿಚ್ಚು (೨)–ವಡಬಾನಲ
ಬರುಕಾಯರು(೮೫೦)–ವ್ಯರ್ಥಜೀವಿಗಳು
ಬರುದೊರೆವೋಗು(೭೭೯)–ನೀರಿಲ್ಲದ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿ, ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗು
ಬರುಸೂರೆಹೋಗು(೫೫೪)–ವ್ಯರ್ಥ ಹಾಳಾಗು
ಬಲಗುಡಿತೆ(೪೦)–ಚಂದ್ರಬಲ, ತಾರಾಬಲ ಮೊದಲಾದವು ಕೂಡಿ ಬಂದುದು.
ಬಾಣಸ(೮೬೬)–ಅಡುಗೆ

ಬಾಣಸಿಗ (೬೩೧)–ಅಡುಗೆಯವ
ಬಾಲರಾಳಿ(೪೧೧)–ಹುಡುಗರಾಟ
ಬಾಲೇಂದುಧರ(೭೨ ಸ್ವ)–ಬಾಲಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿದವ, ಶಿವ
ಬಾಹತ್ತರ(೬೩೧)–ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು
ಬಿಜಯಂಗೆಯ್(೪೧)–ಹೊರಡು
ಬಿದಿರಕ್ಕಿ(೫೬೬)–ಬಿದಿರಿನ ಬೀಜ
ಬಿದಿರು(೧೨೪)–ಕಂಪಿಸು, ಬಾಗು, ಮಣಿ
ಬಿನ್ನಾಣ(೨೬)–ಕಲೆ, ಕೌಶಲ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಚಾತುರ್ಯ
ಬಿಮ್ಮು(೯೨೪ ಸ್ವ)–ಸೊಕ್ಕು, ಬಿಗುಮಾನ
ಬೀಸರವಾಗು(೭೬)–ಸೂಸು, ವ್ಯರ್ಥವಾಗು
ಬೀಸರವೋಗು(೩೪೦)–ಚೆಲ್ಲಿ ಹೋಗು, ವ್ಯರ್ಥವಾಗು
ಬೀಳುಡುಗೆ(೭೮)–ಉಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆ, ಬೀಸಾಕಿದ ಬಟ್ಟೆ
ಬೆಂಗುಂಡು(೬೦೦)–ಹಡಗಿನ ಕೆಳಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಗುಂಡು, ಲಂಗುರು
ಬೆಂಬೀಳು(೧೬೮ ಸ್ವ)–ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು
ಬೆಡಗು(೧೫ ಸ್ವ)–ಸೊಬಗು
ಬೆಡಂಗು(೫ ಸ್ವ)–ಸೌಂದರ್ಯ, ವಿಲಾಸ, ಹೊಸತನ
ಬೆನಕ(೩೭೮)–ಗಣಪತಿ
ಬೋನ(೮೬೬)–ಅಡುಗೆ, ಅನ್ನ
ಬೆರಸು(೫೦)–ಸೇರು
ಬೆವಹಾರ(೬೨೦ ಸ್ವ)–ವ್ಯವಹಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ
ಬೆಸನು(೫೮೫ ಸ್ವ)–ಹೇಳಿಕೆ
ಬೆಸಲಾಗು(೯)–ಹಡೆ
ಬೆಸಗೊಳ್ಳು(೩೭)–ಕೇಳು, ವಿಚಾರಿಸು
ಬೆಳಸು(೪೧೩)–ಬೆಳೆ
ಬೆಳ್ಳಾರ(೬೪೪)–ಸುತ್ತುಹಾಕಿದ ಬಲೆ
ಬೇಟ(೩೩೨ ಸ್ವ)–ಆಕರ್ಷಣೆ, ಸೆಳೆತ ಕೂಡುವಿಕೆ
ಬೇಯು(೫೯೪)–ಸುಡು
ಬೇಹ(೫೯೮)–ಬೇಡು, ಬೇಡುವ, ಬೇಕಾದ
ಬೇಳುವೆ(೮೫೭)–ಭ್ರಾಂತಿ, ಆಹುತಿ
ಬೊಜಗ(೨೪೩)–ವಿಟ
ಬೊಮ್ಮ(೧೯೬)–ಬ್ರಹ್ಮ
ಬೋಳು(೬೧೦)–ಬಕ್ಕತಲೆ
ಬೋಡಾಗು(೨೮೪)–ಹಲ್ಲು ಮುರಿಸಿಕೊಳ್ಳು, ಭಂಗಿತನಾಗು
ಬೋನ(೮೨)–ನೈವೇದ್ಯ, ಅನ್ನ
ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಕಾರ(೫೩೮ ಸ್ವ)–ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವ
ಭಂಡ(೧೩೩)–ಪಾತ್ರೆ
ಭಕುತಿ(೫೦ ಸ್ವ)–ಭಕ್ತಿ
ಭವ(೫೧)–ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನ ಚಕ್ರ
ಭವ ಕಲ್ಪಿತ(೬೨೯)–ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನ ಚಕ್ರ
ಭವಮಾಲೆ(೨೮)–ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನ ಚಕ್ರ
ಭಸಿತ(೫೬ ಸ್ವ)–ವಿಭೂತಿ
ಭಸ್ಮ(೩೭)–ವಿಭೂತಿ
ಭಾಂಡ(೮೮೦)–ಗಡಿಗೆ, ಪಾತ್ರೆ
ಭಾಜನ(೩೨೭)–ಎಡೆ, ನೈವೇದ್ಯ, ಅಡುಗೆ, ಪ್ರಸಾದ
ಭಾನು(೩೫೪ ಸ್ವ)–ಸೂರ್ಯ
ಭಿತ್ತಿ(೧೫೪)–ಗೋಡೆ
ಭುಂಜಕ(೭೫೨)–ಉಣ್ಣುವವ
ಭುಂಜಿಸು(೪೫೨)–ಊಟಮಾಡು
ಭೃಂಗ(೫೮೫ ಸ್ವ)–ದುಂಬಿ, ಭ್ರಮರ
ಭೃತ್ಯ(೧೪)–ಸೇವಕ
ಭೇಷಜ(೪೩)–ವೈದ್ಯ
ಭೈತ್ರ(೬೦೦)–ಹಡಗು
ಭೋಜನ(೭೧೪)–ಊಟ
ಭ್ರಮರ(೨೪)–ದುಂಬಿ
ಭ್ರೂಮಧ್ಯ(೧೦೯)–ಎರಡೂ ಹುಬ್ಬಿನ ನಡುವಿನ ಭಾಗ, ತ್ರಿಕೂಟಸ್ಥಾನ

ಮ

ಮಂಡೆ(೫೯೧)–ತಲೆ
ಮಂದರಾವಿ(೮೪೩)–ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದ ಚಿದಗ್ನಿ
ಮಕರ ಶೃಂಗಾರ(೪೦೭)–ಮೊಸಳೆ ಸಿಂಗಾರ
ಮಚ್ಚು(೧೮೧)–ಮೆಚ್ಚುಗೆ
ಮಜಡು(೮೨೯ ಸ್ವ)–ಮದಡು, ಮಬ್ಬು, ಗೊಡ್ಡು
ಮಜ್ಜನ(೪೩)–ಸ್ನಾನ, ಅಭಿಷೇಕ

ಮಡಕೆ(೧೩೧)–ಗಡಿಗೆ
ಮಣಕು(೯೦೩ ಸ್ವ)–ಜಿಡ್ಡಾದ
ಮದನಾರಿ(೨೭ ಸ್ವ)–ಶಿವ
ಮದಾಳಿ(೮೯೭ ಸ್ವ)–ಮತ್ತೇರಿದ ದುಂಬಿ, ಕೊಬ್ಬಿದ ಭ್ರಮರ
ಮದುವಳಿಗೆ(೪೦)–ಮದುಮಗಳು
ಮದುವಣಿಗ(೪೦)–ಮದುಮಗ
ಮನಕತ(೮೮೯ ಸ್ವ)–ಸಿಟ್ಟು, ಮನದಳಲು, ಕಾತರ
ಮನದೋವರಿ(೪೫೭ ಸ್ವ)–ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು
ಮಯೂರ(೩)–ನವಿಲು
ಮರೀಚಿ(೪)–ಕಾಂತಿ, ಬೆಳಕು
ಮರುಜವಣಿ(೪೫೩)–ಸಂಜೀವಿನಿ
ಮರುಳೇರು(೬೨೫)–ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿ, ಭೂತ ಬಡೆ
ಮಲಿನ(೭೦೫)–ಹೊಲಸು, ಕೊಳೆ
ಮಲೆ(೩೩೨ ಸ್ವ)–ಪರ್ವತ
ಮಸ್ತಕ(೪೫೫)–ತಲೆ
ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿ(೫೩೦)–ಕೋಣನ ಕಣ್ಣು
ಮಳಲು(೧೩೧)–ಉಸುಕು
ಮಾಕರಿಸು(೨೬೦ ಸ್ವ)–ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗು
ಮಾಗಿ(೮೨೯)–ಚಳಿಗಾಲ
ಮಾಟ(೧೮೯)–ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯ
ಮಾಟಕೂಟ(೧೮೯)–ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಹೊಂದುವ ಸಂಯೋಗ
ಮಾಣದೆ(೭೮)–ಬಿಟ್ಟೂ ಬಿಡದೆ
ಮಾಣಿಸು(೨೪)–ನಿವಾರಿಸು
ಮಾಣು(೬೦೧ ಸ್ವ)–ಬಿಡು
ಮಾಣೆ(೧೬೭)–ಬಿಡೆನು
ಮಾದು(೨೭೭)–ಬಿಟ್ಟು
ಮಾನಸ(೩೧೯)–ಮನುಷ್ಯ, ಪುರುಷ
ಮಾಬುದು(೫೯೭)–ಮಾಡುವುದು
ಮಾರ(೬೧ ಸ್ವ)–ಕಾಮ
ಮಾರಂಕ(೫೪೦)–ಎದುರಾಳಿ
ಮಾರಮಥನ(೬೧ ಸ್ವ)–ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟವ, ಶಿವ
ಮಾರುತ(೩೪೩ ಸ್ವ)–ಗಾಳಿ
ಮಿಗು(೭೨೫ ಸ್ವ)–ಹೆಚ್ಚಾಗು
ಮಿಥ್ಯ(೧೫ ಸ್ವ)–ಸುಳ್ಳು
ಮಿಳಿ(೮೭೭)–ಮಿಣಿ, ಹಗ್ಗ
ಮುಂಚುಟು(೬೬೬)–ಮುಂಚಿತವಾಗಿ
ಮುಕುರ (೧೫ ಸ್ವ)–ಕನ್ನಡಿ
ಮುನಿ(೫೯೩)–ಸಿಟ್ಟಾಗು
ಮುಯ್ಯಾನು(೮೬ ಸ್ವ)–ಹೆಗಲುಗೊಡು, ಹೆಗಲೊಡ್ಡು
ಮುಱುಪು(೧೩೧)–ಕಲಗಚ್ಚು
ಮೂದಲೆ(೭೦೧)–ತಿರಸ್ಕಾರ, ನಿಂದೆ
ಮೃಗ(೬೪೪)–ಚಿಗುರೆ
ಮೆಲ್ಲಡಿ(೧೪೭ ಸ್ವ)–ಮೃದುವಾದ ಪಾದ
ಮೆಲ್ಲು(೫೦೫ ಸ್ವ)–ಉಣ್ಣು
ಮೇಘ(೯೧೩ ಸ್ವ)–ಮೋಡ
ಮೇಘಾಡಂಬರ(೯೧೩ ಸ್ವ)–ಗುಡುಗಿನ ಅಬ್ಬರ
ಮೇಲುವರಿ(೧೮೦)–ಹೆಚ್ಚಾಗು
ಮೈಸೋಂಬತನ(೩೯೧)–ಆಲಸ್ಯ
ಮೊಗೆ(೨೧೩ ಸ್ವ)–ತುಂಬು, ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳು
ಮೊಟ್ಟೆ(೭೯೫)–ಗಂಟು
ಮೋಕ್ಷ(೧೬)–ಬಿಡುಗಡೆ
ಮೋಹರಿಸು(೨೬೯)–ಕಸಗೂಡಿಸು
ಮೋಹಳ(೮೮೭)–ಕತ್ತಿಯ ಹಿಡಿಕೆ

ರ

ರಚ್ಚೆ(೧೬೮ ಸ್ವ)–ಲೋಕವರ್ತನೆ, ನಾಣ್ಣುಡಿ
ರಜ್ಜು(೩೦೪)–ಹಗ್ಗ
ರವಿ(೨೦೪)–ಸೂರ್ಯ
ರಾಸಿವಾಳ(೧೦)–ಜೀವರಾಶಿಯನ್ನು ಪಡೆದವ, ರಕ್ಷಿಸುವವ
ರುಜೆ(೨೨೩)–ರೋಗ
ರೂಹಿಸು(೭)–ರೂಪಿಸು, ಚಿತ್ರಿಸು
ರೂಹು(೩೮೮)–ರೂಪು, ಆಕಾರ
ರೊಂಪೆ(೫೧೫ ಸ್ವ)–ಕೊಗ್ಗೆಸರು

ಲ

ಲಂಗನೆಮಾಡು(೬೨೮)–ಜಿಗಿ, ಹಾರು

ಲಲಾಟ(೫೪)–ಹಣೆ

ಲಾಂಛನ (೭೦೧)–ಚಿಹ್ನ

ಲೀಯವಾಗು(೯೦೫)–ಸೇರಿ ಹೋಗು, ಇಲ್ಲವಾಗು

ಲೆಂಗಿ(೨೪೪)–ದಾಸ, ಆಳು

ಲೆಪ್ಪ (೫೮೧)–ಲೇಪಿಸುವ ವಸ್ತು

ಲೋಗರು(೫೯೬)–ಪರಕೀಯ ಜನ

ಲೋಚು(೩೯೮)–ಕೂದಲು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ

ವ

ವಂಗಡ(೨೦೮ ಸ್ವ)–ಶ್ರೇಣಿ, ತಂಡ, ಬಳಗ

ವಕ್ತ್ರ(೮೫೫)–ಬಾಯಿ, ಮುಖ

ವಚಿಸು(೬೯೪ ಸ್ವ)–ಹೇಳು

ವದನ(೧೭೧)–ಬಾಯಿ

ವಲ್ಲಭ(೮)–ಗಂಡ

ವಶ್ಯ(೬೮)–ವಶೀಕರಣ ವಿದ್ಯೆ

ವಸನ(೪೦೨ ಸ್ವ)–ಬಟ್ಟೆ

ವಸುಧೆ(೪೦)–ಭೂಮಿ

ವಾಕು(೩೦೧)–ಮಾತು

ವಾಙ್ಮನೋತೀತ(೨೭೩ ಸ್ವ)–ಮಾತು ಮನಂಗಳಿಗೆ ಮೀರಿದ

ವಾಚಕ(೧೪೭ ಸ್ವ)–ಮಾತು, ಮಾತನಾಡುವುದು

ವಾಜಿ(೧೩೪ ಸ್ವ)–ಕುದುರೆ

ವಾನರ(೫೦೫ ಸ್ವ)–ಮಂಗ

ವಾಯ(೮೨೬)–ಮೋಸ, ವ್ಯರ್ಥ, ಕಪಟ, ಸುಳ್ಳು

ವಾಯು(೭)–ಗಾಳಿ

ವಾರಣ(೫ ಸ್ವ)–ಆನೆ

ವಾರಾಸಿ(೨೭ ಸ್ವ)–ಸಮುದ್ರ

ವಾರಿ(೨೧೫)–ನೀರು

ವಾರಿಕಲ್ಲು(೮೯೭)–ಆಲಿಕಲ್ಲು

ವಾರುಧಿ(೨೯೪)–ವಾರಿಧಿ, ಸಮುದ್ರ

ವಿಕಸಿತವಾಗು(೩೪೩)–ಅರಳು

ವಿಕಳ(೬೦೧)–ವಿಕಾರ

ವಿರಕತಿ(೫೦ಸ್ವ)–ವಿರಕ್ತಿ

ವಿಷಮಾಕ್ಷ(೮೭೦)–ಶಿವ

ವಿಷರುಹ(೨೭೪ ಸ್ವ)–ಕಮಲ

ವಿಸರ(೨೭೪ ಸ್ವ)–ಸಮೂಹ

ವೃಕ್ಷ(೧)–ಮರ, ಗಿಡ

ವೃಷಭ(೧೩)–ಬಸವ

ವೇದಾಢ್ಯರು(೩೦೮ ಸ್ವ)–ವೇದ ಪಂಡಿತರು

ವ್ಯಾಧ(೬೪೯)–ಬೇಡ, ಬೇಟೆಗಾರ

ವ್ಯಾಧಿ(೨೪೬)–ರೋಗ

ವ್ಯೋಮ(೭೭೪)–ಆಕಾಶ

ಶ

ಶಕ್ರ(೨೭೪ ಸ್ವ)–ದೇವೇಂದ್ರ

ಶಬ್ದ ಸಂದಣಿ(೭೪೫)–ಶಬ್ದ ಸಮೂಹ

ಶಯನ(೩೦೩ ಸ್ವ)–ಹಾಸಿಗೆ

ಶರಧಿ(೬)–ಸಮುದ್ರ

ಶಶಿ(೨೧೯ ಸ್ವ)–ಚಂದ್ರ

ಶಶಿಕಾಂತ(೫ ಸ್ವ)–ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆ

ಶಶಿಧರ(೩೭)–ಚಂದ್ರಧರ, ಶಿವ

ಶಾಖ(೮೯೦)–ಬಿಸಿ, ಬೆಂಕಿ

ಶಾಖೆ(೨೦೩)–ಟೊಂಗೆ

ಶಿಖಿ(೮೯೬)–ಬೆಂಕಿ, ಅಗ್ನಿ

ಶಿಖಿ(೬೧ ಸ್ವ)–ತಲೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗ, ತುರಾಯಿ

ಶೂಲ(೨೬)–ಖಡ್ಗ

ಶೂಲಿ(೭೨ ಸ್ವ)–ಶಿವ, ಶೂಲಧರ

ಶೇಷ(೩೦೮ ಸ್ವ)–ಉಂಡು ಉಳಿದ ಅನ್ನ

ಶೈತ್ಯ(೫೮೫ ಸ್ವ)–ತಂಪು

ಶೋಣಿತ(೩೪೩ ಸ್ವ)–ರಕ್ತ

ಶೌಚ (೫೯೮)–ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ನಿರ್ಮಲ

ಶ್ರೋತ್ರ (೨೯)–ಕಿವಿ

ಶ್ವಾನ(೩೮೬)–ನಾಯಿ

ಶ್ವೇತ(೩೦೩ ಸ್ವ)–ಬಿಳಿ

ಷ

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್(೬೬೬ ಸ್ವ)–ಮೂವತ್ತಾರು

ಷಡಾಂಗುಲ(೬೯೭)–ಆರು ಬೆರಳು

ಷಡ್ಭಾಗ(೮೧)-ಆರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ
ಷಣ್ಣಾಮಿ(೮೪೩)-ಷಟ್ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಉರಿದ ಚಿದಗ್ನಿ
ಸ
ಸಂಕಲೆ(೭೧೨)-ಬಂಧನ, ಬೇಡಿ
ಸಂಕುಳ(೫೧)-ಸಮೂಹ
ಸಂಚ(೫೦ ಸ್ವ)-ಬಯಕೆ
ಸಂಚಲ(೪೨೯)-ಚಪಲತೆ, ಚಂಚಲ
ಸಂಚಲಿಸು(೫ ಸ್ವ)-ಅಲುಗಾಡು, ಚಲಿಸು
ಸಂಸೃತಿ(೧೬೮ ಸ್ವ)-ಸಂಸಾರ
ಸಂಹರಿಸು(೫೦ ಸ್ವ)-ಕಳೆ, ದೂರಮಾಡು
ಸಕತಿ(೮೭೨ ಸ್ವ)-ಶಕ್ತಿ
ಸಕೃತು(೨೪)-ಒಮ್ಮೆ
ಸಟೆ(೧೪೯)-ಸುಳ್ಳು
ಸತುಪಥ(೬೦೮ ಸ್ವ)-ಸತ್ಪಥ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗ
ಸತ್ತಿಗೆ(೧೨೪)-ಛತ್ರಿ
ಸಬುದ(೩೪೩ ಸ್ವ)-ಶಬ್ದ, ಧ್ವನಿ
ಸಮನಿಸು(೧೬)-ಹಿಡಿ, ಸೇರು
ಸಯದಾನ(೮೮೦)-ಅಡುಗೆಯ ಪದಾರ್ಥ, ಸಾಮಗ್ರಿ
ಸರ(೩೪೩ ಸ್ವ)-ಸ್ವರ, ಧ್ವನಿ
ಸರಸಿಜಭವ(೭೨ಸ್ವ)-ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ, ಬ್ರಹ್ಮ
ಸರಳು(೫೮೫ ಸ್ವ)-ಬಾಣ
ಸರ್ಪ(೮)-ಹಾವು, ಆದಿಶೇಷ
ಸರ್ಪದಷ್ಟ(೩೦೪)-ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ
ಸರ್ವಗ್ರಾಸಿಯಾಗಿ (೧೬)-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಸಲಿಲ(೨೩೯)-ನೀರು
ಸಲೆ(೧೬೮ ಸ್ವ)-ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಸಸಿ(೨)-ಎಳೆಯ ಗಿಡ
ಸಸಿನೆ(೧೫೯)-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಸೊಗಸಾಗಿ
ಸಹಸ್ರ(೩೪೩ ಸ್ವ)-ಸಾವಿರ
ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷ(೩೫೪)-ಸಾವಿರ ತಲೆಯವನು
ಸಾರಾಯ(೬)-ಸಾರದಸಾರ, ಪರಮಸಾರ

ಸಿಂಗಿಕಾಳಕೂಟ(೩೦೪)-ಘೋರವಾದ ವಿಷದುರಿ, ಹಾಲಾಹಲ
ಸಿಂಪಿ(೬)-ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪು
ಸಿಂಬ(೧೩೨)-ನಾಯಿ
ಸಿತ(೭೦೫ ಸ್ವ)-ಕರ್ಪೂರ, ಬೆಳ್ಳಿ
ಸಿನೆಬಂಜೆಯಾಗು(೮೭೮)-ಪೂರ್ಣಇಲ್ಲವಾಗು
ಸಿನೆಹಾಳು(೫೫)-ಪೂರ್ಣ ಹಾಳು
ಸಿರಸು(೩೧೧)-ತಲೆ
ಸೀಗುರಿ(೬೩೧)-ಸಣ್ಣ ಚೌರಿ
ಸೀತಾಳ(೫೦೫ ಸ್ವ)-ಎಳೆನೀರು, ತಣ್ಣೀರು
ಸುಖವರುಷ(೭೨ ಸ್ವ)-ಆನಂದಬಾಷ್ಪ
ಸುಖಸಾರಾಯ(೬೨೯)-ಸಂತಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಸುನಕ(೩೮೭)-ನಾಯಿ
ಸುಪ್ರಭಾತ ಸಮಯ(೧೩೪)-ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾವು, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ
ಸುಯಿದಾನಿ(೨೧೦)-ಶಾಂತಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳವ
ಸುರಧೇನು(೭೨ ಸ್ವ)-ಕಾಮಧೇನು
ಸುರಭಿ(೪೧೦)-ಕಾಮಧೇನು
ಸುಸರ(೩೮೪)-ಒಳಿತು, ಸರಾಗ
ಸೂನೆಗಾರ(೫೯೮)-ಕೊಲೆಗಾರ
ಸೆರೆ(೧೮೩ ಸ್ವ)-ಕಂಠ
ಸೊಣಗ(೨೨)-ನಾಯಿ
ಸೋನೆ(೪೫೫)-ಮಳೆ
ಸೊಮ್ಮು(೧೪೪)-ಆಸ್ತಿ, ಸೊತ್ತು
ಸೋಂಕು(೩೪)-ತಗುಲು
ಸೋಪಾನ(೬೨)-ಮೆಟ್ಟಿಲು
ಸೋಮ(೩೪೩ ಸ್ವ)-ಚಂದ್ರ
ಸ್ಥಾಣು(೮೬೨ ಸ್ವ)-ಕಂಬ
ಸ್ಪರುಶನ(೬೧ಸ್ವ) ಮುಟ್ಟುವುದು
ಸ್ರಪಣ(೮೮೧)-ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಸ್ವಪ್ನ(೫ ಸ್ವ)-ಕನಸು
ಸ್ವಯವಪ್ಪ(೪೧)-ಅನುರೂಪನಾದ
ಸ್ವಯವಾಗು(೧೪೯)-ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹೊಂದು

ಹ

ಹಂದೆ(೧೬೦)–ಹೇಡಿ

ಹಗೆ(೩೩೨ ಸ್ವ)–ವೈರಿ

ಹಡೆ(೪೬)–ಪಡೆ

ಹದುಳ(೭೩೫)–ಕ್ಷೇಮ

ಹರಣ(೧೬೭)–ಪ್ರಾಣ

ಹರದ(೧೫೪)–ವ್ಯಾಪಾರಿ

ಹರವರಿ(೧೮೩ ಸ್ವ)–ಅತ್ಯಂತ
ವಿಶಾಲವಾಗು, ಹೆಚ್ಚಾಗು

ಹರವಶಂಬೋಗು(೪೧೫)–ಪರವಶನಾಗು

ಹರಿವಿರಿಂಚಿ(೧೧)–ಹರಿ, ಬ್ರಹ್ಮ

ಹಲ್ಲಣ(೨೦೨)–ತಡಿ

ಹವಣು(೭೩೯)–ಪ್ರಮಾಣ, ಅಳತೆ

ಹಸರ(೩೭೬)–ಪಸರ, ಪ್ರಸಾರ

ಹಸುಳೆ(೫ ಸ್ವ)–ಕೂಸು, ಮಗು, ಶಿಶು

ಹಸೆ(೩೭)–ಲಗ್ನದ ಮಣೆ, ಹಸೆ ಜಗುಲಿ

ಹಸ್ತ(೪೧)–ಕೈ, ಕರ

ಹಸ್ತಾಬ್ಜ(೪೫೩)–ಕರಕಮಲ

ಹಳಚು(೧೩೯)–ರೆಪ್ಪೆಬಡೆ, ಹೊಡೆ

ಹಳಿ(೬೦೧)–ನಿಂದಿಸು

ಹಳಿವು(೮೭೨ ಸ್ವ)–ನಿಂದೆ, ದೋಷ

ಹಾರು(೧೬೨)–ಬಯಸು, ಅಪೇಕ್ಷಿಸು, ಬೇಡು

ಹಾವಸೆ(೬೩೯)–ಪಾಚಿ

ಹಾವುಗೆ(೧೪೭ ಸ್ವ)–ಪಾದರಕ್ಷೆ

ಹಿಂಗು(೨೪೯)–ತೀರಿಸು

ಹಿಡಿಖಂಡ(೧೫೫)–ತುಂಡುಮಾಡಿದ ಖಂಡ

ಹಿಡಿಖಂಡವ ಮಾಡು(೧೬೫)–ತುಂಡು ಮಾಡು

ಹಿರಣ್ಯ(೧೨೮)–ಬಂಗಾರ

ಹುಯ್ಯಲು(೨೩)–ಕೂಗು

ಹುರುಡು(೭೪೬ ಸ್ವ)–ಸತ್ವ

ಹುರುಳಿಲ್ಲ(೧೯)–ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ

ಹುಲ್ಲೆ(೬೧೭)–ಚಿಗುರೆ

ಹುಸಿ(೧೯೬)–ಸುಳ್ಳು

ಹುಳ್ಳಿ(೩೭೨)–ಕಟ್ಟಿಗೆ

ಹೂಣಿಹೊಕ್ಕು(೫೭೦)–ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊಕ್ಕು

ಹೂಣಿಹೊಗು(೪೨೮ ಸ್ವ)–ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ
ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು

ಹೂಸಕರು(೪೦೨ ಸ್ವ)–ಡಾಂಭಿಕರು, ಭಸ್ಮ
ಗಂಧ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡವರು

ಹೂಸು(೪೨೯)–ಹಚ್ಚು, ಲೇಪಿಸು

ಹೇಮ(೪೫೭)–ಬಂಗಾರ

ಹೇವರಿಸು(೨೭ ಸ್ವ)–ಹೇಸು, ಜಿಗುಪ್ಸೆತಾಳು

ಹೊಡವಡು(೧೨೫)–ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡು

ಹೊತ್ತಾಜಿ(೧೪೬)–ಹೊತ್ತು ಹರಿಯುವ ಮುನ್ನ

ಹೊದ್ದು(೨೫)–ಸಾರು, ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರು

ಹೊದ್ದು(೫೬ ಸ್ವ)–ಆವರಿಸು

ಹೊಯ್ಯು(೩೯)–ಹೊಡೆ

ಹೊರಹೊಂಪು(೮೩)–ಹೊರಗಿನ ಥಳಕು,

ಹೊರೆ(೭೨ ಸ್ವ)–ರಕ್ಷಿಸು, ಕಾಪಾಡು

ಹೊರೆಯೇರು(೧೮೩ ಸ್ವ)–ಭಾರವಾಗು,
ಉಕ್ಕೇರು, ಹೆಚ್ಚಾಗು

ಹೊಲಬು(೨೫೩ ಸ್ವ)–ದಾರಿ

ಹೊಲಬುಗೆಡು(೨೦೫)–ದಾರಿತಪ್ಪು

ಹೊಲಬು(೪೧೫)–ರೀತಿ, ಮಾರ್ಗ

ಹೊಲ್ಲ(೫೫)–ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ್ದು

ಹೊಲ್ಲೆಹ(೧೩೬)–ಅಯೋಗ್ಯ, ಕೆಟ್ಟ

ಹೋರು(೨೩೫)–ತೂತು

ಹಜೆ(೯೦)–ಒಂದು ಚರ್ಮ ವಾದ್ಯ

❖❖

೭. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶ

೧. **ಅಂತಃಕರಣಚತುಷ್ಟಯ :** ವ. ೬೩೧

–ಮನ, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ, ಅಹಂಕಾರ–ಇವು ನಾಲ್ಕು ಅಂತಃಕರಚತುಷ್ಟಯ.

೨. **ಅಕ್ಷರ ಪಂಚಕ :** ೩೯

–ನಮಃ ಶಿವಾಯ–ಎಂಬ ಐದು ಅಕ್ಷರಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

೩. **ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ :** ೧೯೪, ೨೮೯, ೪೦೫, ೫೮೫ ಸ್ವ, ೬೩೧, ೬೮೮ ಸ್ವ

–ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ–ಇವು ಆರು ವೈರಿಗಳು.

೪. **ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯ :** ३೦३ ಸ್ವ : ತ್ರಿವಿಧ ಅವಸ್ಥೆ–೧೬೬

–ಜಾಗ್ರ, ಸ್ವಪ್ನ, ಸುಷುಪ್ತಿ–ಎಂಬ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳು.

೫. **ಅಷ್ಟತನು :** ೨೧೯ ಸ್ವ, ೩೬೨ ಸ್ವ, ೪೨೮ ಸ್ವ, ೬೨೮.

–ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ, ನಿರ್ಮಲ, ಆನಂದ, ಚಿನ್ಮಯ, ಚಿದ್ರೂಸ, ಶುದ್ಧ ಎಂಬ ಎಂಟು ತನುಗಳು.

೬. **ಅಷ್ಟತನುಮೂರ್ತಿ :** ೬, ೨೧೪, ೮೧೫

–(೧)ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್ಪು, ತೇಜ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಆತ್ಮ.

(೨)ಭವ, ಶರ್ವ, ಈಶಾನ, ಪಶುಪತಿ, ಭೀಮ, ಉಗ್ರ, ಮಹಾದೇವ, ರುದ್ರ

೭. **ಅಷ್ಟದಳ :** ೬೮೬

–ಇಂದ್ರದಳ (ಪೂರ್ವ), ಅಗ್ನಿದಳ (ಆಗ್ನೇಯ), ಯಮದಳ (ದಕ್ಷಿಣ), ನೈರುತ್ಯದಳ (ನೈರುತ್ಯ), ವರುಣದಳ (ಪಶ್ಚಿಮ), ವಾಯುವ್ಯದಳ (ವಾಯುವ್ಯ), ಕುಬೇರ ದಳ (ಉತ್ತರ), ಈಶಾನ್ಯದಳ (ಈಶಾನ್ಯ)–ಎಂಬ ಎಂಟುದಳ ಕಮಲ.

೮. **ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಕುಗಳು :** ೨೧೭

–ಪೂರ್ವ, ಆಗ್ನೇಯ, ದಕ್ಷಿಣ, ನೈರುತ್ಯ, ಪಶ್ಚಿಮ, ವಾಯುವ್ಯ, ಉತ್ತರ, ಈಶಾನ್ಯ–ಇವು ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳು.

೯. **ಅಷ್ಟದಿಗುದಂತಿ :** ೮

–ಐರಾವತ, ಪುಂಡರೀಕ, ವಾಮನ, ಕುಮುದ, ಅಂಜನ, ಪುಷ್ಪದಂತ, ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಸುಪ್ರತೀಕ–ಇವು ಎಂಟು ದಿಗ್ಗಜಗಳು.

೧೦. **ಅಷ್ಟಭೋಗ :** ೧೮೩

–ಸತಿ, ಸ್ನಾನ, ಭೋಜನ, ವಸ್ತ್ರ, ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ತಾಂಬೂಲ, ಶಯ್ಯೆ–ಇವು ಎಂಟು ವಿಧದ ಭೋಗಗಳು.

೧೧. **ಅಷ್ಟಮದ :** ೨೬೦ ಸ್ವ, ೩೭೫ ಸ್ವ, ೪೦೫, ೫೨೨, ೬೩೧, ೬೮೮.

–ಅಂತರಂಗ–ಸಂಸ್ಥಿತ, ತೃಣೀಕೃತ, ವರ್ತಿನಿ, ಕ್ರೋಧಿನಿ, ಮೋಹಿನಿ, ಅತಿಚಾರಿಣಿ, ಗಂಧಜಾರಿಣಿ, ವಾಸಿನಿ.

–ಬಹಿರಂಗ–ಕುಲ, ಛಲ, ಧನ, ರೂಪ, ಯೌವನ, ವಿದ್ಯೆ, ರಾಜ್ಯ, ತಪ.

–ಪೃಥ್ವಿ, ಸಲಿಲ, ಪಾವಕ, ಪವನ, ಅಂಬರ, ರವಿ, ಶಶಿ, ಆತ್ಮ ಮದಗಳು (೯೮೮)–ಇವು ಎಂಟು ಮದಗಳು.

೧೨. **ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ :** ೧೪೦, ೨೩೬, ೪೨೫, ೫೨೮, ೫೪೯, ೫೩೬, ೭೦೬, ೭೧೭.

–ಜಲ, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತೆ, ಪತ್ರಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ತಾಂಬೂಲ ಎಂಬ ಎಂಟು ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವುದು.

೧೩. **ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ :** ೩೪೩

–ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧ್ಯಾನ, ಧಾರಣ, ಸಮಾಧಿ ಎಂಬ ಎಂಟು ಯೋಗದ ಅಂಗಗಳು.

೧೪. **ಅಷ್ಟಾದಶ ಜಾತಿ :** ೨೫೪ ; ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣಗಳು : ೨೨೦

(i) ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರೀಯ, ವೈಶ್ಯ, ಲಿಂಗವಂತ, ಬಣಜಿಗ, ಗಂಗಡಿಕಾರ, ವೊಕ್ಕಲಿಗ, ಮಡಿವಾಳ, ಕೆಲಸಿಗ, ಕುರುಬ, ಕುಂಬಾರ, ಕಟುಕ, ಬಡಗಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ತೊರೆಯ, ಉಪ್ಪಾರ, ಬೆಸ್ತ, ಹೊಲೆಯ, ಮಾದಿಗ(ಚಿಕದೇವರಾಯ ಯಶೋಭೂಷಣ).

(ii) ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಬಣಜಿಗ, ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಗೊಲ್ಲ, ಈಡಿಗ, ಸಮ್ಮಗಾರ, ಮಚ್ಚಿಗ, ಮಾದಿಗ(ವಚಶಾ–I).

(iii) ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರೀಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ, ಗೋರಕ್ಷಕ, ಶಿಲ್ಪಕ, ಪಂಚಾಳ, ಕುಂಭಕಾರ, ತೆಂತುವಾಯ, ಕ್ಷೌರಿಕ, ರಜಕ, ವಸ್ತ್ರಛೇದಕ, ಚರ್ಮಕಾರ, ತಿಲಘಾತ, ಲುಬ್ಧಕ, ಚಂಡಾಲ, ಮಾತಂಗ(ಶಬ್ದರತ್ನಾಕರ)–ಇವು ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿ ಅಥವಾ ವರ್ಣಗಳು.

೧೫. **ಅಷ್ಟಾದಶ ವಿದ್ಯೆ :** ೪೮೯

–ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದ),

ಆರು ವೇದಾಂಗಗಳು(ಶಿಕ್ಷಾ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ನಿರುಕ್ತ, ಜೋತಿಷ್ಯ, ಕಲ್ಪ), ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ಮೀಮಾಂಸಾ, ನ್ಯಾಯ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಧನುರ್ವೇದ, ಗಾಂಧರ್ವವೇದ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ–ಇವು ೧೮ ವಿದ್ಯೆಗಳು.

೧೬. **ಅಷ್ಟಾವಧಾನ :** ೩೬೨ ಸ್ವ

(ಅ)ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಋಕ್ಕುಗಳ ಪಠಣ, ಪುರಾಣ ಶ್ಲೋಕ ವಾಚನ, ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠ, ಪಂಚಾಂಗ ಶ್ರವಣ, ಸಂಗೀತ.

(ಆ) ಈ ಎಂಟು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಏಕಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು: ಚದುರಂಗ, ಕವಿತ್ವ, ಲೇಖನ, ಪಠಣ, ಗಣಿತ, ಸಂಗೀತ, ಯುಕ್ತಿಕಥನ, ವ್ಯಸ್ತಾಕ್ಷರಿ–ಇವುಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನು ಅಷ್ಟಾವಧಾನಿ.

೧೭. **ಆಕಾಶತ್ರಯ :** ೮೨೫

–ದಿಟಾಕಾಶ, ಘಟಾಕಾಶ, ಮಹದಾಕಾಶ, ಅಥವಾ ಆಕಾಶ, ಚಿತ್ತಾಕಾಶ, ಚಿದಾಕಾಶ–ಇವು ಮೂರು ಆಕಾಶಗಳು.

೧೮. **ಈರೇಳು ಭುವನ :** ೮, ೧೦, ೩೩೮, ೮೮೯, ೮೯೨

ಈರೇಳುಲೋಕ (೩೩೮) (ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭವನ)

ಅತಳ, ವಿತಳ, ಸುತಳ, ಮಹೀತಳ, ತಳಾತಳ, ರಸಾತಳ, ಪಾತಾಳ,–ಇವು ಏಳು ಅಧೋಲೋಕ.

–ಭೂಲೋಕ, ಭುವರ್ಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಲೋಕ, ಮಹರ್ಲೋಕ, ಜನರ್ಲೋಕ,ತಪರ್ಲೋಕ, ಸತ್ಯಲೋಕ–ಇವು ಏಳು ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ–ಒಟ್ಟು ೧೪ ಲೋಕಗಳು.

೧೯. **ಈಷಣತ್ರಯ** : ೨೭ ಸ್ವ, ೪೧೧.

–ದಾರೇಷಣ, ಪುತ್ರೇಷಣ, ವಿತ್ತೇಷಣ–ಇವು ಮೂರು ಈ ಷಣಗಳು

೨೦. **ಏಕಾದಶ ಪ್ರಸಾದ** : ೭೫೪

–ಗುರುಪ್ರಸಾದ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ, ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಸಾದಿಯಪ್ರಸಾದ, ಆಪ್ಯಾಯನಪ್ರಸಾದ, ಸಮಯಪ್ರಸಾದ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಿರಹಿತಪ್ರಸಾದ, ಅಂತಃಕರಣಚತುಷ್ಟಯವಿರಹಿತಪ್ರಸಾದ, ಸದ್ಭಾವಪ್ರಸಾದ, ಸಮತಾ ಪ್ರಸಾದ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾದ–ಇವು ೧೧ ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳು.

೨೧. **ಓಂಕಾರ** : ೨೧೯ ಸ್ವ

–ಅ. ಉ, ಮ–ಈ ಮೂರು ಅಕ್ಷರ ಸೇರಿದ್ದು.

೨೨. **ಗುಣತ್ರಯ** : ೨೩೮

–ಸತ್ವ, ರಜ, ತಮೋ–ಇವು ಮೂರು ಗುಣಗಳು.

೨೩. **ಚತುರ್ಯುಗ** : ೬೭೮

–ಕೃತಯುಗ, ತ್ರೇತಾಯುಗ, ದ್ವಾಪರಯುಗ, ಕಲಿಯುಗ–ಇವು ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು

೨೪. **ಚತುರ್ವಿಧ ಪದ** : ೫೧, ೪೩೮, ೬೭೧ ಸ್ವ

–ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ–ಇವು ನಾಲ್ಕು ಪದಗಳು.

೨೫. **ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥ** : ೬೪, ೧೩೦.

–ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ–ಇವು ನಾಲ್ಕು ಪುರಷಾರ್ಥಗಳು.

೨೬. **ಚತುರ್ವಿಧ ಸನ್ಮತ** : ೧೧೭

–ಸ್ವಾಯತ, ಸನ್ನಹಿತ, ಸದರ್ಥ, ಪರಿಣಾಮಿ–ಇವು ನಾಲ್ಕು ಸನ್ಮತಗಳು.

೨೭. **ಚತುರ್ವಿಧ ಸ್ಥಲ** : ೧೧೨, ೧೧೮, ೩೧೨.

– (೧) ಮನಸ್ಥಲ, ತನುಸ್ಥಲ, ಕರಸ್ಥಲ, ಪ್ರಾಣಸ್ಥಲ

– (೨) ಗುರುಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ಜಂಗಮಸ್ಥಲ, ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲ

– (೩) ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ, ಭ್ರೂಮಧ್ಯ, ನಾಸಿಕಾಗ್ರ, ಚೌಕಮಧ್ಯ (೩೧೨)

೨೮. **ತತ್ತ್ವಮಸಿ** : ೪೬೬,

–ತತ್, ತ್ವಂ, ಅಸಿ

೨೯. **ತನುತ್ರಯ** : ೩೭೦

–ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ–ಇವು ಮೂರು ತನುಗಳು

೩೦. **ತ್ರಿಕರಣ** : ೫ ಸ್ವ, ೫೭೩

–ಕಾಯ, ವಾಚ, ಮನಸ್ (ದೇಹ, ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು); ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯ.

೩೧. **ತ್ರಿಜಗ** : ೬; ತ್ರೈಲೋಕ ೭೨ ಸ್ವ; ಜಗತ್ರಯ : ೨೬೧

–ಸ್ವರ್ಗ, ಮರ್ತ್ಯ, ಪಾತಾಳ–ಇವು ಮೂರು ಲೋಕಗಳು.

೩೨. **ತ್ರಿನಾಳ** : ೩೪೩ ಸ್ವ

–ಅಧೋನಾಳ, ಮಧ್ಯನಾಳ, ಊರ್ಧ್ವನಾಳ–ಇವು ಮೂರು ನಾಳಗಳು

೩೩. **ತ್ರಿಪುಟಿ** : (೬೯)ಜ್ಞಾತೃ, ಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞೇಯ.

೩೪. ತ್ರಿಪುರ : ೧೧

–(೧) ದೇಹವನ್ನು ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅದರೊಳಗಿನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಪುರುಷ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈತನಿಗಿರುವ ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ–ಎಂಬ ಮೂರು ಶರೀರಗಳನ್ನು ಮೂರು ಪುರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

–(೨) ಚಿನ್ನ–ಬೆಳ್ಳಿ–ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೂರು ಪುರಗಳು.(ಸುವರ್ಣಪುರ, ರಜತಪುರ, ಅಯಸಪುರ) ಇವು ತಾರಕಾಸುರನ ಮಕ್ಕಳಾದ ತಾರಕಾಕ್ಷ, ಕಮಲಾಕ್ಷ, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿಯ ಊರುಗಳು.

೩೫. ತ್ರಿವಿಧ ಗುಣ : ೧೦೧, ೬೩೧.

–ಸತ್ವ, ರಜ, ತಮ ಇವು ಮೂರು ಗುಣಗಳು

೩೬. ತ್ರಿವಿಧ ಜಲ : ೭೭೨

–ಕರುಣಜಲ, ವಿನಯಜಲ, ಸಮತೆಜಲ ಕರುಣಜಲ. ಗುರು ಪಾದೋದಕ, ವಿನಯಜಲ ಲಿಂಗಪಾದೋದಕ, ಸಮತೆಜಲ ಚರಪಾದೋದಕ.

೩೭. ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ : ೧೦೬, ೫೧೦, ೬೫೪

–(೧) ಗುರುಪ್ರಸಾದ, ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ, ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ

–(೨) ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದ, ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ

೩೮. ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗ : ೧೦೭, ೪೭೯

–(೧) ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಶಿವಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ

–(೨) ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಭಾವಲಿಂಗ

೩೯. ತ್ರಿವಿಧಸ್ಥಲ : ೬೨೧, ೭೪೯ ಸ್ವ.

–ಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ಜಂಗಮಸ್ಥಲ, ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲ

೪೦. ತ್ರಿವಿಧ ಸ್ವಾಯತ : ೧೦೨

–ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ, ಜಂಗಮಸ್ವಾಯತ, ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಯತ

೪೧. ತ್ರಿವಿಧಾಮೃತ : ೪೧

–ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ

೪೨. ತ್ರಿವಿಧಾರ್ಪಿತ : ೧೦೩, ೧೦೪, ೧೫೩.

–ತನು, ಮನ, ಧನ. ಗುರುವಿಗೆ ತನು, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಧನ ಅರ್ಪಿಸುವುದು.

೪೩. ತ್ರಿವಿಧಾವಲೋಕನ : ೧೦೫

–ಲಿಂಗಾವಲೋಕನ ಜಂಗಮಾವಲೋಕನ, ಪ್ರಸಾದಾವಲೋಕನ

೪೪. ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ : ೫೬, ತ್ರಿಕಾಲ–೧೯೫

–ಬೆಳಗು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಂಜೆ–ಇವು ದಿನದ ಮೂರು ಸಂಧಿ ಕಾಲಗಳು.

–(ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಾಯಂಕಾಲ)

೪೫. ತ್ರೈಮಂಡಲ : ೨೭೨

–ಚಂದ್ರಮಂಡಲ, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ, ತಾರಾಮಂಡಲ

೪೬. ದಶದಿಕ್ಕು : ೨೩೦ ಸ್ವ, ೮೧೧.

–ಪೂರ್ವ, ಪಶ್ಚಿಮ, ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಆಗ್ನೇಯ, ನೈಋತ್ಯ, ವಾಯುವ್ಯ, ಈಶಾನ್ಯ, ಊರ್ಧ್ವದಿಶಾ(ಮೇಲೆ), ಅಧೋದಿಶಾ(ಕೆಳಗೆ)–ಇವು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳು.

೪೭. ದಶನಾಳ : ೬೩೮ ಸ್ವ

–ಶಂಖಿನೀ, ಲಕುಹಾ, ಅಲಂಬೂ, ಪಯಸ್ವಿನೀ, ಪೂಷಾ, ಹಸ್ತಜಿಹ್ವಾ, ಗಾಂಧಾರಿ, ಇಡಾ, ಪಿಂಗಳ, ಸುಷುಮ್ನ–ಇವು ಹತ್ತು ನಾಡಿಗಳು.

೪೮. ದಶವಾಯು : ೩೪೩ ಸ್ವ, ೬೩೧, ೬೩೫, ೮೨೪

–ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ, ವ್ಯಾನ, ಉದಾನ, ಸಮಾನ, ನಾಗ, ಕೂರ್ಮ, ಕೃಕರ, ದೇವದತ್ತ, ಧನಂಜಯ.

೪೯. ದಶವಿಧ ಪಾದೋದಕ : ೭೫೬, ೭೬೭

–ಪಾದೋದಕ, ಲಿಂಗೋದಕ, ಮಜ್ಜನೋದಕ, ಸ್ಪರ್ಶನೋದಕ, ಅವಧಾರೋದಕ, ಆಪ್ಯಾಯನೋದಕ, ಹಸ್ತೋದಕ, ಪರಿಣಾಮೋದಕ, ನಿರ್ನಾಮೋದಕ, ಸತ್ಯೋದಕ–ಇವು ಹತ್ತು ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಕಾರಗಳು.

೫೦. ದಶೇಂದ್ರಿಯ : ೬೩೦, ೬೩೮ ಸ್ವ

–ಶ್ರೋತ್ರ, ನೇತ್ರ, ತ್ವಕ್ಕು, ಘ್ರಾಣ, ಜಿಹ್ವೆ–ಇವು ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು

–ವಾಕ್, ಪಾಣಿ, ಪಾದ, ಗುದ, ಗುಹ್ಯ–ಇವು ಐದು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು.

೫೧. ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು : ೨೭೩

–ಧಾತ, ಅರ್ಯಮ, ಮಿತ್ರ, ವರುಣ, ಇಂದ್ರ, ವಿವಸ್ವಾನ್, ಪರ್ಜನ್ಯ, ಪೂಷ, ಅಂಶುಮಾನ್, ಗಭಸ್ತಿಮಾನ್, ತ್ವಷ್ಟ, ವಿಷ್ಣು–ಇವರು ೧೨ ಜನ ಆದಿತ್ಯರು.

೫೨. ನವಖಂಡ : ೭, ೩೪೨

–ಇಳಾವೃತ, ಭದ್ರಾಶ್ವ, ಕೇತುಮಾಲ, ರಮ್ಯಕ, ಹಿರಣ್ಯಕ, ಕುರು, ಹರಿ, ಕಿಂಪುರುಷ, ಭಾರತ–ಇವು ಒಂಬತ್ತು ಖಂಡಗಳು.

೫೩. ನವಚಕ್ರ : ೩೦, ೩೪, ೭೯೧, ೮೧೫

–ಆಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮಣಿಪೂರಕ, ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧಿ, ಆಜ್ಞೆ, ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ, ಶಿಖೆ, ಪಶ್ಚಿಮಚಕ್ರ–ಇವು ಒಂಬತ್ತು ಚಕ್ರಗಳು.

೫೪. ನವದ್ವಾರ : ೮೧೬

ಕಣ್ಣುಗಳು–೨, ಕಿವಿಗಳು–೨, ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಗಳು–೨, ಮತ್ತು ಬಾಯಿ, ಮೂತ್ರದ್ವಾರ, ಗುದದ್ವಾರ–ಇವು ಒಂಬತ್ತು ದೇಹದ ದ್ವಾರಗಳು.

೫೫. ನವನಾಳ : ೫೦ಸ್ವ, ೩೩೨ ಸ್ವ, ೬೯೦.

–ಶಂಖಿನೀ, ಲಕುಹಾ, ಅಲಂಬೂ, ಪರಶ್ವಿನೀ, ಪೂಷಾ, ಹಸ್ತಜಿಹ್ವಾ, ಗಾಂಧಾರೀ, ಇಡಾ, ಪಿಂಗಳ–ಇವು ಒಂಬತ್ತು ನಾಳಗಳು.

೫೬. ನವಬ್ರಹ್ಮರು : ೭

ಮರೀಚಿ, ಭೃಗು, ಆಂಗೀರಸ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕ್ರತು, ದಕ್ಷ, ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠ–ಇವರು ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಬ್ರಹ್ಮರು.

೫೭. ನವರಸ : ೬೩೧

–ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ, ಕರುಣ, ರೌದ್ರ, ವೀರ, ಭಯಾನಕ, ಬೀಭತ್ಸ, ಅದ್ಭುತ, ಶಾಂತ–ಇವು ಒಂಬತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ರಸಗಳು.

೫೮. ನಾಡಿತ್ರಯ : ೮೧೪

–ಇಡಾ, ಪಿಂಗಳ, ಸುಷುಮ್ನ–ಇವು ಮೂರು ನಾಡಿಗಳು.

೫೯. **ನಾಳತ್ರಯ** : ೭೭೪

–ಅಧೋನಾಳ, ಮಧ್ಯನಾಳ, ಊರ್ಧ್ವನಾಳ–ಇವು ಮೂರು ನಾಳಗಳು

೬೦. **ಪಂಚಗವ್ಯ** : ೫೬ ಸ್ವ

–ನಂದಿ, ಭದ್ರೆ, ಸುರಭಿ, ಸುಶೀಲೆ, ಸುಮನೆ–ಎಂಬ ಐದು ಗೋವುಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದುವು ಐದು ಗವ್ಯಗಳು : ಗೋಕ್ಷೀರ, ಗೋದಧಿ, ಗೋಘೃತ, ಗೋಮೂತ್ರ, ಗೋಮಯ.

೬೧. **ಪಂಚತತ್ವ** : ೪೫೬

(೧) ಪೃಥ್ವಿ, ಆಪ್, ತೇಜ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ–ಎಂಬ ಐದು ತತ್ವಗಳು

(೨) ಶಿವ, ಶಕ್ತಿ, ಈಶ್ವರ, ಸದಾಶಿವ, ವಿದ್ಯೆ–ಎಂಬ ಐದು ತತ್ವಗಳು.

೬೨. **ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೆ** : ೪೫೬

–ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ–ಈ ಐದು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

೬೩. **ಪಂಚಭೂತಗಳು** : ೭, ೬೩೦, ೮೨೮.

–ಪೃಥ್ವಿ, ಆಪ್, ತೇಜ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ–ಇವು ಐದು ಭೂತಗಳು.

೬೪. **ಪಂಚಭೌತಿಕತನು** : ೩೦; ಪಂಚಭೂತಕಾಯ : ೧೮೯

–ಪೃಥ್ವಿ, ಆಪ್, ತೇಜ, ವಾಯು, ಆಕಾಸವೆಂಬ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದಾದ ದೇಹ.

೬೫. **ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ** : ೫೬ ಸ್ವ, ೮೨೮

–ಸದಾಶಿವ, ಶಿವ, ರುದ್ರ, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ–ಎಂಬ ಪರಮಾತ್ಮನ ಐದು ಸ್ವರೂಪಗಳು.

೬೬. **ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕಗಳು** : ೪೩, ೧೩೭, ೧೮೭, ೪೬೦, ೪೬೩

–(೧) ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಸುರಾಪಾನ, ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯ, ಗುರುಭಾರ್ಯಾಗಮನ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರ ಸಂಸರ್ಗ.

–(೨) ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಧರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸದಿರುವುದು, ಭವಿಪಾಕಕ್ಕೆ ಎಳಸುವುದು, ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು, ಪ್ರಸಾದಿ ಸ್ಥಲವನರಿಯದಿರುವುದು, ಸುಳುಹಡಗಿ ಲಿಂಗಲೀಯ ಮಾಡುವುದು (೪೬೦)– ಈ ಐದು ಶರಣರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳು.

–(೩) ಗುರುದ್ರೋಹ, ಲಿಂಗದ್ರೋಹ, ಜಂಗಮದ್ರೋಹ, ಪ್ರಸಾದದ್ರೋಹ, ಆಚಾರದ್ರೋಹ(೧೮೭).

–(೪) ಭಕ್ತರ ಕಂಡು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡುವುದು, ಭಕ್ತರ ಸಮಯೋಚಿತ ವನರಿಯದಿರುವುದು, ಭಕ್ತರ ಸಕಲರತಿಗೆ ಸಲ್ಲದಿರುವುದು, ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಮಾರುತ್ತರ ಕೊಡುವುದು, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವುದು(೪೬೩)

೬೭. **ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ**: ೩೦೮ ಸ್ವ

–(೧) ದೇವಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ–ಇವು ಐದು ಯಜ್ಞಗಳು.

–(೨) ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ಹೋಮ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ–ಇವು ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೬೮. **ಪಂಚವಕ್ತ್ರ** : ೬೦; ಪಂಚಮುಖಲಿಂಗ : ೬೩೧

–ಸದ್ಯೋಜಾತ, ವಾಮದೇವ, ಅಘೋರ, ತತ್ಪುರುಷ, ಈಶಾನ–ಇವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಐದು ಮುಖಗಳು.

೬೯. **ಪಂಚವರ್ಣ** : ೮೨೨, ೮೨೮

–ಶ್ವೇತ, ಪೀತ, ಹರಿತ, ಮಾಂಜಿಷ್ಠ, ಕೃಷ್ಣ–ಇವು ಐದು ಬಣ್ಣಗಳು.

೭೦. **ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವಗಳು** : ೩೪, ೩೪೩ ಸ್ವ

–೪ ಅಂತಃಕರಣ ಚತುಷ್ಟಯ–ಮನ, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಸೇರಿ ಐದು ತತ್ವಗಳು.

–೫ ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳು–ಸಮಾನ, ವ್ಯಾನ, ಉದಾನ, ಅಪಾನ, ಪ್ರಾಣವಾಯು

–೫ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು–ಶ್ರೋತ್ರ, ತ್ವಕ್ಕು, ನೇತ್ರ, ಜಿಹ್ವೆ, ಘ್ರಾಣ.

–೫ ವಿಷಯಗಳು–ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ.

–೫ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು–ವಾಕ್, ಪಾಣಿ, ಪಾದ, ಪಾಯು, ಗುಹ್ಯ

–ಇವು ೨೫ ತತ್ವಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೆಲವರು ೫ ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳ ಬದಲು ಪೃಥ್ವಿ, ಆಪ್, ತೇಜ, ವಾಯು, ಆಕಾಶಎಂಬ ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ೨೫ ತತ್ವಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೭೧. **ಪಂಚಶುದ್ಧಿ** : ೪೫೯

–ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ, ಸ್ಥಾನಶುದ್ಧಿ, ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿ, ಮಂತ್ರಶುದ್ಧಿ, ಲಿಂಗಶುದ್ಧಿ.

೭೨. **ಪಂಚ ಸಂಜ್ಞೆ**: ೩೪೪

–ಪರ, ಗೂಢ, ಶರೀರಸ್ಥ, ಲಿಂಗಕ್ಷೇತ್ರ, ಅನಾದಿವತ್–ಇವು ಐದು ಸಂಜ್ಞೆಗಳು.

೭೩. **ಪಂಚಸೂತಕ** : ೧೮೬

–ಜಾತಿಸೂತಕ, ಜನನಸೂತಕ, ಪ್ರೇತಸೂತಕ, ರಜಸ್‌ಸೂತಕ, ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ (ಎಂಜಲು) ಸೂತಕ–ಇವು ಐದು ಸೂತಕಗಳು.

–ಕುಲ, ಛಲ, ತನು, ಮನ, ನೆನಹು, ಭಾವಸೂತಕ–ಇವು ಆರು ಸೂತಕಗಳೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. (೧೮೯)

೭೪. **ಪಂಚಾಮೃತ** : ೮೨೯

–ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನು, ಸಕ್ಕರೆಗಳ ಮಿಶ್ರಣ.

೭೫. **ಪಂಚಾರತಿ** : ೩೩೧

–ದೀಪ, ಕಮಲ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಮ್ರಫಲ, ಪೂಗೀಫಲ–ಇವುಗಳ ಸಮಾಗಮ.

೭೬. **ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ** : ೫೦ ಸ್ವ, ೧೬೮ ಸ್ವ, ೨೮೯, ೪೦೫, ೪೧೪, ೬೨೮, ೬೩೩, ೬೪೬, ೮೮೦.

–ನೇತ್ರ, ತ್ವಕ್, ಶ್ರೋತ್ರ, ಜಿಹ್ವೆ, ಘ್ರಾಣ, (ಕಣ್ಣು, ತ್ವಚೆ, ಕಿವಿ, ನಾಲಿಗೆ, ಮೂಗು) ಇವು ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

೭೭. **ಪ್ರಣಮ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ** : ೪೫೫

–ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ–ಈ ಆರು ಷಡಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರ ಎನಿಸುತ್ತವೆ.

೭೮. **ಮಲತ್ರಯ** : ೨೭ ಸ್ವ, ೫೬ ಸ್ವ, ೪೫೪, ೪೬೨, ೫೧೧

–ಆಣವಮಲ, ಮಾಯಾಮಲ, ಕಾರ್ಮಿಕಮಲ–ಇವು ಮೂರು ಮಲಗಳು.

೭೯. ಷಡಧ್ವ : ೩೪೪

–ವರ್ಣಾಧ್ವ, ಪದಾಧ್ವ, ಮಂತ್ರಾಧ್ವ, ಭುವನಾಧ್ವ, ಕಲಾಧ್ವ, ತತ್ತ್ವಾಧ್ವ–ಇವು ಆರು ಮಾರ್ಗಗಳು.

೮೦. ಷಟ್ಕರ್ಮ : ೯೧೮

–ಯಜನ, ಯಾಜನ, ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ದಾನ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹ–ಇವು ಆರು ಕರ್ಮಗಳು.

೮೧. ಷಡ್ವ್ರತ : ೩೦, ೮೬ ಸ್ವ

–(೧) ಗೌರವ ಬುದ್ಧಿ, ಲಿಂಗಲೀಯ, ಜಂಗಮಾನುಭಾವ, ಏಕಾದಶ ಪ್ರಸಾದ ಪರಿಜ್ಞಾನ, ದಶವಿಧ ಪಾದೋದಕ ನಿರ್ಣಯ, ಭಕ್ತಿ ನಿರ್ವಾಹ–ಇವು ಆರು ವ್ರತಗಳು.

–(೨) ಗುರುವ್ರತ, ಲಿಂಗವ್ರತ, ಜಂಗಮವ್ರತ, ಪ್ರಸಾದವ್ರತ, ಪಾದೋದಕವ್ರತ, ಭಾಕ್ತಿಕವ್ರತ–ಇವು ಆರು ವ್ರತಗಳು.

೮೨ ಷಡುಚಕ್ರ : ೩೦, ೩೪, ೧೯೯, ೩೪೧, ೬೩೮ ಸ್ವ

–ಆಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮಣಿಪೂರಕ, ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧಿ, ಆಜ್ಞೆ–ಇವು ಆರು ಚಕ್ರಗಳು.

೮೩. ಷಡುದರ್ಶನ : ४೩೮, ೬೧೫

–ಸಾಂಖ್ಯ, ಯೋಗ, ನ್ಯಾಯ, ವೈಶೇಷಿಕ, ಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ ಇವು ಆರು ದರ್ಶನ ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೮೪. ಷಡುವರ್ಣ : ೩೦೩ ಸ್ವ, ೭೧೯.

–ಶ್ವೇತ, ಪೀತ, ಹರಿತ, ಕಪೋತ, ಮಾಂಜಿಷ್ಟ, ಕೃಷ್ಣ–ಇವು ಆರು ಬಣ್ಣಗಳು.

೮೫. ಷಡುಶಕ್ತಿ : ೮೨೩ ಸ್ವ

–ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ, ಪರಾಶಕ್ತಿ, ಆದಿಶಕ್ತಿ, ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ, ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ–ಇವು ಆರು ಶಕ್ತಿಗಳು.

೮೬. ಷಡು ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆ : ೭೭

–ಗೋಮಯ, ಗೋರೋಚನ, ಗೋಮೂತ್ರ, ಗೋದಧಿ, ಗೋಕ್ಷೀರ, ಗೋಘೃತ –ಇವು ಆರು ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ತೊಳೆಯುವುದು.

೮೭. ಷೋಡಶ ಕಳೆ : ೬೩೧.

–ಪಂಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ, ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ, ಚಿತ್ತ, ಮನ, ಅಹಂಕಾರ, ವಿದ್ಯೆ, ವಾಕ್ಕು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳು ಕೂಡಿ ಹದಿನಾರು ಬಗೆಯ ಕಳೆಗಳು.

೮೮. ಷೋಡಶೋಪಚಾರ : ೧೪೦, ೨೩೬, ४೨೫, ೫೨೮, ೫೩೬, ೭೦೬.

–ಪಾದ್ಯ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಆಚಮನ, ಪತ್ರಪುಷ್ಪ, ಗಂಧ, ಅಕ್ಷತೆ, ಯಜ್ಞೋಪವೀತ, ಛತ್ರ, ಚಾಮರ, ವ್ಯಜನ, ಗೀತ, ವಾದ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಸ್ತೋತ್ರ–ಇವು ೧೬ ಉಪಚಾರಗಳು.

೮೯. ಸಪ್ತಧಾತು : ४೦೫, ೬೨೮, ೬೩೧

–ರಸ, ರುಧಿರ, ಮಾಂಸ, ಮೇಧಸ್ಸು, ಅಸ್ಥಿ, ಮಜ್ಜ, ಶುಕ್ಲ–ಇವು ಏಳು ಧಾತುಗಳು.

೯೦. **ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆಯರು : ೮೧೫**

–ಬ್ರಹ್ಮೀ, ಮಾಹೇಶ್ವರಿ, ಕೌಮಾರೀ, ವೈಷ್ಣವೀ, ವಾರಾಹೀ, ಇಂದ್ರಾಣೀ ಮತ್ತು ಚಾಮುಂಡಾ ಎಂಬ ಏಳು ತಾಯಂದಿರು.

೯೧. **ಸಪ್ತವಿಧ ದೀಕ್ಷೆ : ೪೫೪**

–ಆಜ್ಞಾದೀಕ್ಷೆ, ಉಪಮಾದೀಕ್ಷೆ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾರೋಹಣ, ಕಳಶಾಭಿಷೇಕ, ವಿಭೂತಿಪಟ್ಟ, ಲಿಂಗಾಯತ, ಲಿಂಗಸ್ವಾಯತ–ಇವು ಏಳು ಪ್ರಕಾರದ ದೀಕ್ಷೆಗಳು.

೯೨. **ಸಪ್ತ ಸಾಗರ : ೧೦, ೧೩೪ ಸ್ವ, ೮೨೯**

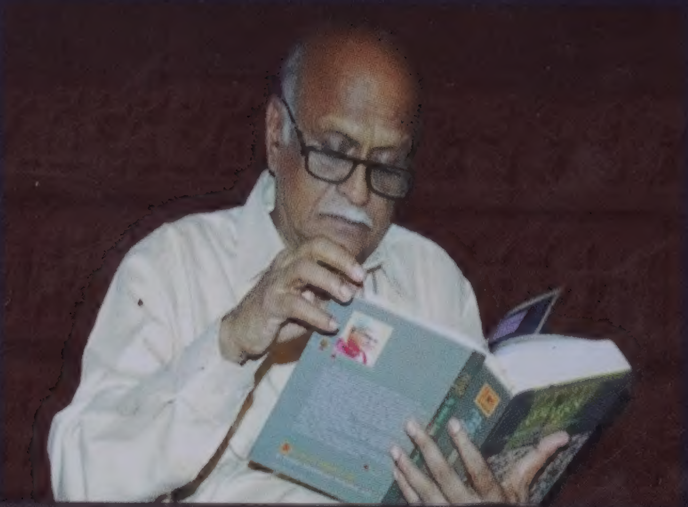
–ಲವಣ, ಇಕ್ಷು, ಸುರಾ, ಸರ್ಪಿನ್(ತುಪ್ಪ), ದಧಿ(ಮೊಸರು), ಕ್ಷೀರ, ಜಲ ಎಂಬ ಆರು ಸಾಗರಗಳು.

೯೩. **ಸಪ್ತವ್ಯಸನ : ೬೮೭**

(೧) ತನುವ್ಯಸನ, ಮನವ್ಯಸನ, ಧನವ್ಯಸನ, ರಾಜ್ಯವ್ಯಸನ, ವಿಶ್ವವ್ಯಸನ, ಉತ್ಸಾಹವ್ಯಸನ, ಸೇವಕವ್ಯಸನ.

(೨) ಸ್ತ್ರೀ, ದ್ಯೂತ, ಬೇಟೆ, ಕುಡಿತ, ವಾಕ್ಪಾರುಷ್ಯ, ದಂಡ ಪಾರುಷ್ಯ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥದೂಷಣ ಎಂಬ ಏಳು ವ್ಯಸನಗಳು.

❖❖

ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಶೋಧಕರು. ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದದ್ದು ಅಪಾರ; ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಗಳು ಶಿಖರಪ್ರಾಯವಾದವುಗಳು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಸಿಂದಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಯರಗಲ್ಲ ಗ್ರಾಮದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಡಾ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಇಡೀ ನಾಡನ್ನೇ ಅವಿಭಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಡವರು.

ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ನಾಡಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಠ-ಮಾನ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಟವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತ ಅವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು.

ಇಂಥ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಹುಮುಖ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷರ, ದೃಶ್ಯ, ಧ್ವನಿ, ಚಿತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು, ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಷಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು, 'ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನ ಯೋಜನೆ'ಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಇಂಥ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸುತ್ತ ಬಂದ ನಮ್ಮ ವಚನ ಪಿತಾಮಹ ಡಾ. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಈ ಕಾರ್ಯ ನಾವು ಭಾವಿಸಿದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದುದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿ ಹೋಗಿರುವ ಪ್ರಕಟಿತ ಹಾಗೂ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು, ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳು, ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸುದೈವಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರು ದೊರಕಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸದೊಂದು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಕರ ಸಂಪತ್ತು ದೊರಕುವಂತಾದುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ.ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ
ಮಾಜಿ ಗೃಹಸಚಿವರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಚನಪಿತಾಮಹ ಡಾ. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ

ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ.ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ - ೫೮೬೧೦೩

ದಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ಪಾಯಿಂಟ್, ಬೆಂ. ಮೊ : 97390 67359